

Ellen G. White
DJELA APOSTOLSKA

Ellen G. White
DJELA APOSTOLSKA

Naslov izvornika:
THE ACTS OF THE APOSTLES

Izdavači:
ZNACI VREMENA, Maruševac
VARTEKS TISKARA, Varaždin

© *Ova se knjiga smije umnožavati, djelomično ili u cijelosti, samo uz pismeno dopuštenje izdavača*

Copyright by Ellen G. White Publications

Glavni i odgovorni urednik: mr. Drago Obradović

Prijevod: Hinko Pleško

Lektura: Marijan Malašić, prof.

Korektura: Snježana Gigić Mikulčić i Ljiljana Đidara

Kazala: Ivan Đidara

Oblikovanje: GENESIS, Zagreb

Tisak: Varteks tiskara, Varaždin

Ellen G. White

DJELA APOSTOLSKA

*u objavljivanju Radosne vijesti
o Isusu Kristu*

Drugo izdanje

Maruševac • 2003.

*Ako nije drukčije naznačeno, svi su biblijski tekstovi
navedeni iz prijevoda Kršćanske sadašnjosti.*

Ellen G. White
DJELA APOSTOLSKA

ISBN 953-183-108-4 (Znaci vremena)
ISBN 953-6964-09-0 (Varteks tiskara)

Predgovor

Peta knjiga Novog zavjeta od starine je poznata kao *Djela apostolska*, premda ovaj naslov ne nalazimo u samoj knjizi. Jedan od najranijih rukopisa, Sinajski kodeks, knjigu jednostavno naslovljuje *Djela* ne spominjući apostole. Za to postoji razlog. *Djela* su trebala biti više od kratke povijesti službe dvanaestorice apostola, mnogo više od nabiranja glavnih događaja u životnom djelu njezinih četiriju vodećih ličnosti: Petra, Jakova, Ivana i Pavla.

Knjigu *Djela* napisao je "ljubljeni liječnik" Luka, obraćenik iz poganstva, za cijelu Crkvu, Židove i pogane podjednako. Premda obuhvaća razdoblje tek nešto duže od tri desetljeća, ona je ispunjena važnim poukama za Crkvu u svakom dobu. U *Djelima* Bog jasno pokazuje da će kršćanska Crkva danas doživjeti istu prisutnost Duha kakvu je sa silom očitovao na Pedesetnicu i učinio da se evangeoska vijest pretvori u oganj. Djela što ih je Sveti Duh počinio preko Petra i Pavla, Ivana i Jakova te drugih, mogu se ponoviti kod suvremenog učenika.

Nenadanost kojom završava knjiga *Djela* nije slučajna; ona namjerno nagoviješta da je uzbudljiv izvještaj nedovršen i da se Božja djela po Duhu trebaju nastaviti u kršćanskoj eri – svaki bi sljedeći naraštaj trebao dodati poglavlje puno ljepote i snage onom prethodnom. Djela zapisana u ovoj značajnoj knjizi u najistinitijem su smislu djela Duha, jer se u apostolsko vrijeme Sveti Duh javljao kao savjetnik i pomagač kršćanskim vođama. Učenici su se na Pedeseticu tijekom molitve ispunili Duhom i sa silom počeli naviještati Evandjelje. Sedmorica ljudi izabranih za dakone bili su "puni Duha i mudrosti" (Djela 6,3). Sveti Duh vodio je polaganje ruku na Savla (9,17), vodio je u prihvaćanju neznabožaca u crkvenu zajednicu (10,44-47), vodio je u odvajanju Barnabe i Savla za misionarski rad (13,2-4), vodio je sabor u Jeruzalemu (15,28) i Pavla na misijskim putovanjima (16,6.7).

U vrijeme kad je Crkva mnogo trpjela od ruku rimskih i židovskih progonitelja, Duh je krijepio vjernike i čuvao ih od zablude.

Djela apostolska posljednja je knjiga koju je napisala Ellen G. White. Izdana je nekoliko godina nakon njezine smrti. To je jedno od najljepših djela koja su potekla iz njezina neumorna pera. Prosječni će čitatelj u njoj naći poticaj za kršćansko svjedočenje. Poruka je knjige suvremena, a u njoj je vidljivo nastojanje njezina pisca da pokaže kako će dvadeset prvo stoljeće biti svjedok izlivanja duhovne sile koja će nadmašiti Pedeseticu. Djelo Evanđelja neće se završiti manjim očitovanjem sile Svetog Duha od one koja se očitovala na njegovom početku.

Molitva i iskrena želja izdavača jest da čitatelj sudjeluje u ponavljanju slavnih prizora prve Crkve i istodobno bude sačuvan od lukavih prijevara neprijatelja duša.

Izdavači

1

Božja namjera za Njegovu Crkvu

Crkva je oruđe koje je Bog odredio za spašavanje ljudi. Ona 9
je ustrojena za službu i njezina je zadaća da svijetu navijesti
Evangelje. Od samog početka Bog je namjeravao da Crkva pri-
kaže svijetu Njegovu puninu i dostatnost. Vjernici Crkve, oni
koje je pozvao iz tame u svoje divno svjetlo, trebaju odsjajivati
Njegovu slavu. Crkva je riznica bogatstva Kristove milosti i po
njoj će se u konačnici čak i “poglavarstvima i vlastima na nebe-
sima” objaviti vrhunski i cjeloviti prikaz Božje ljubavi (Efežani-
ma 3,10).

U Svetom pismu zapisana su o Crkvi mnoga i čudesna obe-
ćanja. “Jer će se Dom moj zvati Dom molitve za sve narode.”
(Izaija 56,7) “Njih i sve oko brda svojega učinit ću blagoslovom,
i dat ću im na vrijeme kišu, i bit će to kiša blagoslova.” “I učinit 10
ću da im probuja slavni nasad, i glad ih više neće zatirati, u
zemlji više neće podnositi rug naroda. I znat će da sam ja, Jahve,
Bog njihov, s njima i da su oni, dom Izraelov, narod moj – riječ
je Jahve Gospoda. Vi, ovce moje, vi ste stado paše moje, a ja
sam Bog vaš – riječ je Jahve Gospoda.” (Ezekiel 34,26.29-31)

“Jer vi ste mi svjedoci, riječ je Jahvina, i moje sluge koje
sam izabrao, da biste znali i vjerovali i uvidjeli da to sam ja.
Prije mene nijedan bog nije bio načinjen i neće poslije mene
biti. Ja, ja sam Jahve, osim mene nema spasitelja. Ja sam prorekao,
spasio i navijestio, i nema među vama tudinca! Vi ste mi svje-
doci.” “Ja, Jahve, u pravdi te pozvah, čvrsto te za ruku uzeh;
oblikovah te i postavih te za Savez narodu i svjetlost pucima,
da otvoriš oči slijepima, da izvedeš sužnje iz zatvora, iz tamni-
ce one što žive u tami.” (Izaija 43,10-12; 42,6.7)

11 “Ovako govori Jahve: U vrijeme milosti ja ću te uslišiti, u dan spasa ja ću ti pomoći. Sazdao sam te i postavio za Savez narodu, da zemlju podignem, da nanovo razdijelim baštinu opustošenu, da kažeš zaslužnjenima: ‘Izidite!’ a onima koji su u tami: ‘Dodite na svjetlo!’ Oni će pasti uzduž svih putova, i paša će im biti po svim goletima. Neće više gladovati i žeđati, neće ih mučiti žega ni sunce, jer vodit će ih onaj koji im se smiluje, dovest će ih k izvorima vode. Sve gore svoje obratit će u putove, i ceste će se moje povisiti...

Kličite, nebesa, veseli se, zemljo, podvikujte, planine, od veselja; jer Jahve tješi narod svoj, on je milosrdan nevoljnima. Sion reče: ‘Jahve me ostavi, Gospod me zaboravi.’ Može li žena zaboravit svoje dojenče, ne imat sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću. Gle, u dlanove sam te svoje urezao, zidovi tvoji svagda su mi pred očima.” (Izaija 49,8-16)

Crkva je Božja utvrda, Njegov grad utočišta koji drži u pobunjenom svijetu. Svaka izdaja Crkve izdaja je Onoga koji je ljudski rod kupio krvlju svojeg jedinorođenog Sina. Crkvu na Zemlji od početka su činile vjerne duše. Gospodin je u svakom razdoblju imao svoje stražare koji su vjerno svjedočili naraštaju u kojem su živjeli. Ovi su stražari objavljivali vijest opomene; a kad su bili pozvani da odlože oružje, drugi su preuzeli njihov posao. Bog je ove svjedočke povezao Savezom sa sobom i tako ujedinio Crkvu na Zemlji s Crkvom na Nebu. On je slao svoje anđele da služe Njegovoj Crkvi pa vrata paklena nisu mogla nadvladati Njegov narod.

12 Bog je svoju Crkvu podupirao u stoljećima progonstava, sukoba i tame. Na nju nije pala ni sjena oblaka a da je On nije za to pripremio, nijedna se sila nije podigla protiv Njegovog djela a da je On nije prevideo. Sve se dogodilo onako kako je pretekao. Nije zaboravio svoju Crkvu, već je u svojim proročkim objavama naznačio što će se dogoditi, a ono što su objavili proroci nadahnuti Njegovim Duhom, ostvarilo se. Njegov je Zakon povezan s Njegovim prijestoljem i nema sile zla koja bi ga mogla uništiti. Istinu nadahnjuje i čuva Bog; ona će trijumfirati unač svem protivljenju.

Tijekom stoljeća duhovne tame Božja Crkva je bila grad koji leži na gori. Iz stoljeća u stoljeće, iz naraštaja u naraštaj u njezinim su se granicama razvijale čiste nebeske istine. Premda

izgleda slaba i pogriješiva, Crkva je jedini predmet na koji Bog na poseban način obraća svoju punu pozornost. Ona je pozornica Njegove milosti na kojoj s uživanjem otkriva svoju moć da preobrazi srca.

“S čime ćemo usporediti kraljevstvo Božje?” upitao je Krist. “Kojom li ga usporedbom prikazati?” (Marko 4,30) Za usporedbu nije mogao uzeti zemaljska kraljevstva. U društvu nije našao ništa čime bi ga mogao usporediti. Zemaljska kraljevstva vladaju primjenom fizičke sile, ali iz Kristova kraljevstva prognano je svako tjelesno oružje, svako oruđe prisile. Njegovo kraljevstvo uzdiže i oplemenjuje ljudski rod. Božja je Crkva dvor svetog života, ispunjena različitim darovima i obdarena Svetim Duhom. Vjernici trebaju naći svoju sreću u sreći onih kojima pomažu i koje blagoslivljaju.

Predivno je djelo koje je Gospodin naumio ostvariti preko svoje Crkve da bi se proslavilo Njegovo ime. Slika ovog djela prikazana je u Ezekielovom viđenju rijeke koja ozdravlja: “Ova voda teče u istočni kraj, spušta se u Arabu i teče u more; a kad se u more izlije, vode mu ozdrave. I kuda god potok protječe, sve živo što se miče oživi; i bit će vrlo mnogo riba, jer kamo god dođe ova voda, sve ozdravi i oživi – kuda god protječe ovaj potok... Duž potoka na obje strane rast će svakovrsne voćke: lišće im neće otpadati i s njih neće nestajati ploda; svakog će mjeseca roditi novim plodom, jer im voda dotječe iz Svetišća. Plod će njihov biti za jelo, a lišće za lijek.” (Ezekiel 47,8-12)

Bog je od početka djelovao preko svojeg naroda da donese blagoslov svijetu. Drevnom egipatskom narodu Bog je Josipa učinio izvorom života. Zahvaljujući njegovoj vjernosti, sačuvan je život cijelog naroda. Preko Daniela Bog je sačuvao život svih babilonskih mudraca. Sva su ova izbavljenja pouke; one oslikavaju duhovne blagoslove ponudene svijetu zahvaljujući vezi s Bogom kojega su Josip i Daniel štovali. Svatko u čijem srcu nastava Krist, svatko tko Njegovu ljubav prikazuje svijetu, suradnik je Božji na blagoslov ljudskom rodu. Primajući od Spasitelja milost koju prenosi drugima, iz cijelog njegovog bića teku vode duhovnog života.

Bog je izabrao Izraela da objavi svoj karakter ljudima. Želio je da bude kao izvor spasenja u svijetu. Njemu su bila povjereni nebeska obećanja, objavljena Božja volja. U rane dane Izraela narodi svijeta su zbog izopačenog života izgubili spoznaju o Bogu.

Prije su Ga poznavali, ali zato što Mu nisu "iskazali ni slavu ni zahvalnost kao Bogu... postali su isprazni u mislima svojim i njihovo je nerazumno srce potamnijelo" (Rimljanima 1,21). Ali Bog ih u svojoj milosti nije uništio. Odlučio im je dati priliku da se preko Njegova izabranog naroda ponovo upoznaju s Njim. Naukom o žrtvenoj službi Krist je trebao biti uzdignut pred narodima, da žive svi koji u Njega pogledaju. Krist je bio temelj židovskog sustava. Cijeli sustav slika i simbola bio je zgušnjuto evandeosko proročanstvo, prikaz onoga što je bilo vezano uz obećanja o otkupljenju.

Ali izraelski narod izgubio je iz vida svoju uzvišenu prednost Božjih predstavnika. Zaboravili su na Boga i propustili izvršiti svoju svetu zadaću. Blagoslovi koje su primili nisu donijeli blagoslov svijetu. Sve svoje prednosti prisvojili su za vlastito proslavljanje. Odvojili su se od svijeta da bi izbjegli kušnju. Ograničenja koja im je Bog postavio u druženju s idolopoklonicima, da bi ih spriječio u prihvaćanju poganskih običaja, oni su upotrijebili da podignu zid odvajanja između sebe i svih drugih naroda. Lišili su Boga službe koju je od njih očekivao, a lišili su i svoje bližnje vjerskog vodstva i svetog primjera.

Svećenici i knezovi utonuli su u kolotečinu ceremonijalizma. Bili su zadovoljni legalističkom religijom pa drugima nisu ni mogli dati žive nebeske istine. Smatrali su vlastitu pravdu dostatnom i nisu željeli da se u njihovu vjeru unosi neki novi element. Dobru Božju volju prema ljudima nisu prihvatili kao nešto odvojeno od njih samih, već vezanu uz svoje zasluge potekle iz dobrih djela. Vjera djelotvorna po ljubavi koja čisti dušu nije se mogla sjediniti s religijom farizeja, sazdanom od običaja i ljudskih propisa.

Bog je o Izraelu rekao: "A ja te zasadih kao lozu izabranu, ko sadnicu plemenitu. Kako li mi se samo prometnu u jalov izrod, u lozu divlju!" (Jeremija 2,21) "Izrael je prazna loza vinova, ostavlja rod za se." (Hošea 10,1 – DK) "Sad, žitelji jeruzalemski i ljudi Judejci, presudite između mene i vinograda mogega. Što još mogoh učiniti za svoj vinograd pa da nisam učinio? Nadah se da će uroditi groždem, zašto vinjagu izrodi?"

No, sad ću vam reći što ću učiniti od svog vinograda: plot ću mu soriti da ga opustoše, zidinu razvaliti da ga izgaze. U pustoš ću ga obratiti, ni obrezana ni okopana, nek u drač i trnje sav zaraste; zabraniti ću oblacima da dažde nad njime. Vi-

nograd Jahve nad Vojskama dom je Izraelov; izabrani nasad njegov ljudi Judejci. Nadao se pravdi, a eto nepravde, nadao se pravičnosti, a eto vapaja.” (Izaija 5,3-7) “Nemoćnih ne krijepite, bolesnih ne liječite, ranjenih ne povijate, zalutalih natrag ne dovodite, izgubljenih ne tražite, nego nasilno i okrutno njima gospodarite.” (Ezekiel 34,4)

Židovski su se vođe smatrali previše mudrima da bi im trebale upute, previše pravednima da bi im trebalo spasenje, previše počašćenima da bi im trebala čast koja dolazi od Krista. Spasitelj se okrenuo od njih da drugima povjeri prednosti koje su zlorabili i djelo koje su omalovažavali. Božja se slava mora objaviti, Njegova riječ utvrditi. Kristovo se kraljevstvo mora uspostaviti u ovome svijetu. Božje spasenje mora biti objavljeno gradovima u pustinji i učenici su bili pozvani da izvrše djelo koje su židovski vođe zanemarili.

2

Osposobljavanje Dvanaestorice

17 Za ostvarenje svojeg djela Krist se nije poslužio učenošću ili rječitošću židovskog Velikog vijeća kao ni rimskom silom. Zaobilazeći samopravedne židovske učitelje, veliki je Učitelj izabrao skromne, neuke ljude da objave istine koje će pokrenuti svijet. Ove je ljude namjeravao osposobiti i obrazovati za vođe svoje Crkve. Oni su, opet, trebali obrazovati druge i poslati ih da navješćuju Evanđelje. Da bi u svojem radu mogli uspjeti, trebali su dobiti silu Svetog Duha. Evanđelje se nije trebalo objavljivati ljudskom snagom ili mudrošću, već silom Božjom.

18 Najveći od svih Učitelja koje je svijet ikada poznao, tri i pol godine je podučavao učenike. Krist ih je u osobnom kontaktu i druženju osposobljavao za svoju službu. Dan za danom hodali su i razgovarali s Njim, slušali riječi koje je upućivao umornima i opterećenima i gledali očitovanje Njegove sile na bolesnima i nevoljnima. Katkad ih je podučavao dok su s Njim sjedili na padini brda; katkad im je pokraj jezera ili dok su hodali putom otkrivao tajne Božjeg kraljevstva. Kad god su srca bila otvorena da prime božansku vijest, iznosio je istine puta spasenja. Učenicima nije zapovijedao da učine ovo ili ono, već je rekao: "Pođite za mnom." Poveo ih je na putovanja po selima i gradovima da bi mogli vidjeti kako podučava narod. Išli su s Njim od mjesta do mjesta. Dijelili su s Njim skromne obroke i kao On katkad bili gladni, a često i umorni. Bili su uz Njega na pretrpanim ulicama, kraj jezera, u pustoši. Vidjeli su Ga u svakoj životnoj prilici.

Prvi korak u organizaciji Crkve koja će nakon Kristova odlaska nastaviti rad bio je postavljanje Dvanaestorice. O ovom

činu izvještaj glasi: "Zatim se uspne na goru te pozva k sebi one koje odabra. Oni dodoše k njemu. I on postavi Dvanaesticu da ga prate, da ih šalje da propovijedaju." (Marko 3,13.14)

Pogledajmo ovaj ganutljivi prizor. Gledajmo Veličanstvo Neba okruženo Dvanaesticom koju je izabrao, koju je odvojio za posebno djelo. Preko ovih slabih oruđa, preko svoje Riječi i Duha, odlučio je staviti spasenje nadohvat ruke svim ljudima.

Bog i anđeli s radošću su promatrali ovaj prizor. Otac je znao da će od ovih ljudi zračiti nebesko svjetlo, da će njihove riječi svjedočenja o Njegovom Sinu odjekivati od naraštaja do naraštaja do svršetka vremena.

19

Učenici su trebali poći kao Kristovi svjedoci da objave svijetu što su od Njega vidjeli i čuli. Njihova je služba bila najvažnija služba u koju su ljudska bića ikad bila pozvana; mogla se usporediti samo sa službom samoga Krista. Trebali su biti Božji suradnici u spašavanju ljudi. Kao što su u Starom zavjetu dvanaestorica patrijarha bili predstavnici Izraela, tako dvanaestorica apostola stoje kao predstavnici evangeoske Crkve.

Tijekom svoje službe na Zemlji Krist je počeo rušiti zid koji je razdvajao Židove i neznabošce, i propovijedati spasenje svim ljudima. Premda je bio Židov, bez ustezanja se miješao sa Samarijancima omalovažavajući farizejske običaje Židova prema ovom prezrenom narodu. Spavao je pod njihovim krovom, jeo za njihovim stolom i podučavao na njihovim ulicama.

Spasitelj je težio da svojim učenicima objavi istinu o rušenju pregrade "koja... je rastavljala" Izraelce od drugih naroda – istinu da su "pogani baštinici iste baštine" sa Židovima i "dionici istog obećanja u Kristu Isusu Radosnom viješću" (Efežanima 2,14; 3,6). Ovu je istinu djelomice otkrio u vrijeme kad je nagradio vjeru stotnika u Kafarnaumu, kao i kad je propovijedao Evanđelje stanovnicima Sihara. Ali još ju je jasnije otkrio za svojeg posjeta Feniciji, kad je izliječio kćer žene Kanaanejke. Ovaj događaj pomogao je učenicima da razumiju kako među onima za koje su mnogi smatrali da ne zavrjeđuju spasenje, ima duša koje čeznu za svjetlom istine.

20

Tako je Krist nastojao učenike naučiti istini da u Božjem kraljevstvu nema teritorijalnih granica, ni kasta, ni aristokracije; da moraju ići svim narodima i ponijeti im vijest o Spasiteljevoj ljubavi. No oni su tek poslije u potpunosti shvatili da je Bog "izveo sav ljudski rod od jednoga čovjeka i nastanio ga po svoj

površini zemaljskoj, pošto je ljudima odredio ustaljena godišnja doba i međe postojbine njihove, s nakanom da traže Boga, ne bi li ga možda napipali i našli, jer zbilja nije daleko ni od jednog od nas" (Djela 17,26.27).

21 Kod ovih prvih učenika vidjela se velika raznolikost. Trebali su postati učitelji svijeta, a tvorili su široku lepezu karaktera. Da bi mogli uspješno vršiti posao na koji su bili pozvani, ovi ljudi, različitih osobina i životnih navika, morali su doći do jedinstva osjećaja, misli i postupaka. Krist je namjeravao postići ovo jedinstvo. Zbog toga ih je nastojao ujediniti sa sobom. Breme svojeg rada s njima izrazio je u molitvi Ocu: "Da svi budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno... da svijet upozna da si me ti poslao i da si njih ljubio kao što si mene ljubio." (Ivan 17,21.23) Njegova je stalna molitva bila da budu posvećeni istinom; i On je molio s uvjerenjem znajući za proglas Svemogućega prije postanka svijeta. Znao je da će se Evanđelje o kraljevstvu propovijedati svim narodima za svjedočanstvo; znao je da će istina naružana svemoći Svetog Duha pobijediti u borbi sa zlom i da će okrvavljeni barjak jednog dana pobjedonosno zavijoriti nad Njegovim sljedbenicima.

Kako je Kristova zemaljska služba išla kraju i On shvatio da uskoro mora ostaviti svoje učenike da nastave djelo bez Njegova osobnog nadzora, nastojao ih je ohrabriti i pripremiti za budućnost. Nije ih zavaravao lažnim nadama. Čitao je kao otvorenu knjigu ono što se trebalo dogoditi. Znao je da će se od njih rastati, da će ih ostaviti kao ovce među vukovima. Znao je da će trpjeti progonstvo, da će biti izbacivani iz sinagoga i bacani u tamnice. Znao je da će za svjedočenje o Njemu kao Mesiji neki od njih podnijeti smrt. Nešto od toga im je rekao. Govoreći o njihovoj budućnosti, jasno je i određeno rekao da se u budućim kušnjama trebaju sjetiti Njegovih riječi i ojačati svoju vjeru u Njega kao Otkupitelja.

Upućivao im je i riječi nade i odvažnosti. "Neka se ne uznemiruje vaše srce", rekao je. "Vjerujte u Boga i u me vjerujte! U kući Oca moga ima mnogo stanova. Kad ne bi bilo tako, zar bih vam rekao: 'Idem da vam pripravam mjesto!' Kad odem te vam pripravam mjesto, vratit ću se da vas uzmem k sebi i da vi budete gdje sam ja. Tamo kamo ja idem već znate put." (Ivan 14,1-4) Zbog vas sam došao na svijet; zbog vas sam radio. Kad

odem, i dalje ću ozbiljno raditi za vas. Došao sam na ovaj svijet 22 objaviti sebe da biste mogli vjerovati. Idem k svojem i vašem Ocu da s Njim surađujem za vaše dobro.

“Zaista, zaista, kažem vam, tko vjeruje u me, i on će činiti djela koja ja činim. Činit će i veća od ovih, jer ja idem k Ocu.” (redak 12) Krist ovim riječima nije želio reći da će učenici činiti uzvišenija djela od Njega, nego da će njihov rad biti većih razmjera. Nije mislio samo na činjenje čuda, već na sve što će se dogoditi djelovanjem Svetog Duha. “Kada dođe Branitelj,” rekao je, “kojega ću ja poslati od Oca, Duh istine koji izlazi od Oca, svjedočit će za me. I vi ćete svjedočiti, jer ste od početka sa mnom.” (Ivan 15,26,27)

Ove su se riječi čudesno ispunile. Nakon silaska Svetog Duha učenici su bili toliko ispunjeni ljubavlju prema Njemu i onima za koje je umro da su riječi koje su izgovarali i molitve koje su iznosili topile srca. Govorili su u snazi Duha i pod utjecajem te sile tisuće su se obraćale.

Kao Kristovi predstavnici apostoli su trebali ostaviti snažan dojam na svijet. Činjenica da su skromni ljudi, neće umanjiti, već povećati njihov utjecaj jer će misli njihovih slušatelja biti usmjerene na Spasitelja koji je, premda nevidljiv, i dalje radio s njima. Predivno naučavanje apostola, njihove riječi ohrabrenja i pouzdanja, uvjerit će sve da oni ne rade svojom vlastitom snagom, već Kristovom. Onako ponizni objavit će da je onaj koga su Židovi razapeli bio Knez života, Sin živoga Boga, i da u Njegovo ime čine djela koja je On činio. 23

U oproštajnom razgovoru s učenicima večer uoči raspeća, Spasitelj nije spomenuo patnje koje je podnio i koje još mora podnijeti. Nije govorio o poniženju koje Ga očekuje, već je u njihove misli nastojao unijeti ono što će ojačati njihovu vjeru, navesti ih da gledaju radost koja čeka pobjednika u budućnosti. Radovao se spoznaji što će za svoje sljedbenike moći učiniti više nego što je obećao; da će iz Njega poteći ljubav i samilost, očišćenje hrama duše, i da će ih po karakteru učiniti sličnima sebi; da će istina, naoružana snagom Duha, pobijediti i dalje pobjeđivati.

“Ovo vam rekoh,” kazao je, “da u meni imate mir. U svijetu ćete imati patnju. Ali, ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet!” (Ivan 16,33) Krist nije doživio neuspjeh niti se obeshrabrio, a učenici su trebali pokazati istu ustrajnu vjeru. Trebali su raditi

kao što je On radio oslanjajući se na Njega kao svoju snagu. Premda će im se na putu ispriječiti prividno nesavladive prepreke, oni su Njegovom milošću trebali ići naprijed ne očajavajući i svemu se nadajući.

24 Krist je završio djelo koje Mu je bilo povjereno. Okupio je one koji su trebali nastaviti Njegov rad među ljudima. Zato je rekao: "Ja se u njima proslavih. Ja više ne ostajem u svijetu. A oni ostaju u svijetu, dok ja idem k tebi. Sveti Oče, čuvaj u svoje ime one koje si mi dao, da budu jedno kao mi!" "Ne molim samo za njih nego i za one koji će po njihovoj riječi vjerovati u me, da svi budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi, tako neka i oni... postanu potpuno jedno, da svijet upozna da si me ti poslao i da si njih ljubio kao što si mene ljubio." (Ivan 17,10.11.20-23)

3

Veliki nalog

Nakon Kristove smrti učenici su bili svladani obeshrabrenjem. Njihov je Učitelj bio odbačen, osuđen i razapet. Svećenici i starješine prezrivo su objavili: "Druge je spasio, a sam sebe ne može spasiti. On je kralj Izraelov! Neka sada siđe s križa pa ćemo vjerovati u njega!" (Matej 27,42) Sunce nade za učenike je zašlo i na njihova se srca spustila noć. Često su ponavljali riječi: "A mi smo se nadali da je on onaj koji će osloboditi Izraela." (Luka 24,21) Usamljeni i nesretna srca, sjećali su se Njegovih riječi: "Ako se, dakle, tako radi sa zelenim drvetom, što će biti sa suhim?" (Luka 23,31) 25

Isus je nekoliko puta pokušavao svojim učenicima otvoriti oči za budućnost, ali oni nisu marili za ono što je rekao. Zato ih je Njegova smrt iznenadila; a nakon nje, kad su razmišljali o prošlosti i vidjeli posljedice svoje nevjere, bili su shrvani tugom. Kad je Krist bio razapet, oni nisu vjerovali da će uskrsnuti. A jasno im je rekao da će treći dan uskrsnuti, no bili su previše zbunjeni da bi znali što je time mislio reći. Zbog ovog nedostatka shvaćanja ostali su u vrijeme Njegove smrti potpuno bez nade. Bili su gorko razočarani. Njihova vjera nije prodršla kroz sjenu koju je Sotona bacio na njihov obzor. Sve im je izgledalo maglovito i tajanstveno. Da su vjerovali Spasiteljevim riječima, kolike bi žalosti bili pošteđeni! 26

Shrvani neraspoloženjem, tugom i očajem, učenici su se okupili u gornjoj sobi, zatvorili i zakračunali vrata bojeći se da bi ih mogla snaći sudbina njihovog voljenog Učitelja. Upravo tu im se, nakon uskrsnuća, Spasitelj ukazao.

Krist je još četrdeset dana ostao na Zemlji pripremajući učenike za posao koji ih je očekivao i objašnjavajući im ono što dotad nisu mogli razumjeti. Govorio je o proročanstvima koja su najavila Njegov dolazak, da će Ga Židovi odbaciti i da će umrijeti, pokazujući da se svaka pojedinost ovih proročanstava ispunila. Govorio im je kako ispunjenje ovih proročanstava trebaju smatrati jamstvom sile koja će pratiti njihov budući rad. "Tada im prosvijetli razum", čitamo, "da razumiju Pisma, te im reče: 'Tako stoji pisano da Mesija mora trpjeti i treći dan uskrsnuti od mrtvih, da se na temelju njegova imena mora povijedati obraćenje i oproštenje grijeha svim narodima, počevši od Jeruzalema.'" Zatim je dodao: "Vi ste svjedoci toga." (Luka 24,45-48)

Tijekom tih dana koje je Krist proveo sa svojim učenicima, oni su stekli novo iskustvo. Dok su svojega voljenog Učitelja slušali kako objašnjava Pisma u svjetlu svega što se zbilo, njihova vjera u Njega potpuno se utvrdila. Dosegnuli su trenutak kad su mogli reći: "Znam komu sam vjerovao." (2. Timoteju 1,12) Počeli su shvaćati narav i domet svojeg rada; vidjeli su da svijetu trebaju objaviti istine koje su im bile povjerene. Događaji iz Kristova života, Njegova smrt i uskrsnuće, proročanstva koja ukazuju na ova zbivanja, tajne plana spasenja, Isusova moć da oprašta grijeha – svemu su tome bili svjedoci i to su trebali objaviti svijetu. Trebali su navijestiti Evangelje mira i spasenja pokajanjem i Spasiteljvom snagom.

Prije nego što je uzašao na Nebo, Krist je svojim učenicima dao nalog. Rekao im je da trebaju biti izvršitelji Njegove oporuke kojom je svijetu ostavio blaga vječnog života. Vi ste bili svjedoci mojeg požrtvornog života za dobro svijeta, rekao im je. Vidjeli ste kako sam radio za Izraela. Premda moj narod nije htio doći k meni da imaju život, premda su svećenici i starješine učinili sa mnom što su htjeli, oni još uvijek trebaju dobiti priliku da prihvate Božjeg Sina. Vidjeli ste da primam sve koji dolaze k meni priznajući svoje grijeha. Onoga koji dolazi k meni, neću izbaciti. Vama, svojim učenicima, povjeravam ovu vijest milosti. Trebate je objaviti Židovima i poganima podjednako – prvo Izraelu, a onda svim narodima, jezicima i pucima. Sve koji vjeruju treba okupiti u jednu Crkvu.

Evandeoski nalog velika je misionarska povelja Kristovog kraljevstva. Učenici su trebali marljivo raditi za duše upućujući

svima poziv milosti. Oni nisu smjeli čekati da narod dođe k njima; svojom viješću trebali su ići k ljudima.

Učenici su svoj posao trebali obavljati u Kristovo ime. Svaka njihova riječ i postupak trebali su usmjeriti pozornost na Njegovo ime, ime sa životodavnom snagom kojom se grješnici mogu spasiti. Njihova vjera trebala je biti usredotočena na Njega, izvor milosrđa i snage. U Njegovo su ime trebali iznositi svoje molbe Ocu da dobiju odgovor. Trebali su krštavati u ime Oca, Sina i Svetoga Duha. Kristovo je ime trebalo biti njihova lozin-ka, njihov znak raspoznavanja i izvor njihovog uspjeha. U Njegovom kraljevstvu ne priznaje se ništa što ne nosi Njegovo ime i oznaku.

Kad je Krist rekao učenicima: Idite u moje ime i okupite u Crkvu sve koji vjeruju, jasno im je ukazao na potrebu očuvanja jednostavnosti. Što bude manje razmetanja i sjaja, to će veći biti njihov utjecaj na dobro. Učenici su trebali govoriti isto tako jednostavno kao što je Krist govorio. Trebali su svoje slušatelje dojmiti poukama koje ih je On naučio.

Krist svojim učenicima nije rekao da će im posao biti lak. 29 Pokazao im je veliki savez zla koji se svrstao protiv njih. Morat će se boriti "protiv Poglavarstava, protiv Vlasti, protiv Vrhovnikâ ovoga mračnog svijeta: protiv zlih duhova koji borave u nebeskim prostorima" (Efežanima 6,12). Ali neće biti ostavljeni da se bore sami. Uvjeravao ih je da će biti s njima; a ako pođu s vjerom, stavljaju se pod zaklon Svemogućega. Rekao im je da budu odvažni i jaki jer će u njihovim redovima biti netko moćniji od anđela – Vojskovođa nebeske vojske. Pobri-
nuo se za sve što će im biti potrebno u radu i preuzeo na sebe odgovornost za uspjeh. Dokle god budu slušali Njegovu riječ i radili oslanjajući se na Njega, ne mogu doživjeti neuspjeh. Idite svim narodima, zapovjedio im je. Idite u najudaljenije krajeve svijeta i budite sigurni da ću i tamo biti s vama. Radite s vjerom i pouzdanjem jer vas nikad neću zaboraviti. Uvijek ću biti s vama, pomagati vam da izvršite svoju dužnost; vodit ću vas, tješiti, posvećivati, podupirati i dati vam uspjeh u izno-
šenju riječi koje će pozornost drugih privući prema Nebu.

Kristova žrtva za čovjeka bila je potpuna i dovršena. Uvjet za pomirenje bio je ispunjen. Djelo zbog kojeg je došao na ovaj svijet bilo je ostvareno. On je zadobio kraljevstvo. Oteo ga je Sotoni i postao baštinikom svega. Bio je na putu prema Božjem 30

prijestolju, da Mu nebeske vojske ukažu čast. Obučen u bezgraničnu vlast, dao je svojim učenicima nalog: "Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio! Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta." (Matej 28,19.20)

Neposredno prije nego što će napustiti svoje učenike, Krist je još jednom jasno prikazao narav svojega kraljevstva. Podsjetio ih je na ono što im je prije govorio o njemu. Objasnio je kako Njegova namjera nije bila da u ovome svijetu uspostavi zemaljsko kraljevstvo. Nije bio postavljen da vlada kao zemaljski vladar na Davidovu prijestolju. Kad su Ga učenici pitali: "Gospodine, hoćeš li sada obnoviti kraljevstvo u Izraelu?" odgovorio je: "Ne spada na vas... da znate vrijeme i priliku koje je Otac odredio svojom vlasti." (Djela 1,6.7) Nije bilo potrebno da vide dalje u budućnost nego što su im to omogućila Njegova otkrivenja. Njihov je posao bio da navijeste Evanđelje.

31 Krist se svojom vidljivom nazočnošću trebao povući od učenika, ali su zato oni trebali dobiti novi izvor snage. Trebali su dobiti Svetoga Duha u punini, da ih potvrdi za posao koji ih je očekivao. "Evo," rekao je Spasitelj, "ja ću poslati na vas ono što je Otac moj obećao. A vi ostanite u gradu dok se ne obučete u silu odozgo!" (Luka 24,49) "Ivan je krstio vodom, a vi ćete domalo biti kršteni Duhom Svetim." "Ali, primit ćete snagu pošto Duh Sveti dođe na vas, pa ćete mi biti svjedoci u Jeruzalemu, u svoj Judeji, u Samariji i sve do kraja zemlje." (Djela 1,5.8)

Spasitelj je znao da nikakav dokaz, bez obzira na to koliko bio logičan, neće omekšati srca i prodrijeti kroz koru svjetovnosti i sebičnosti. Znao je da Njegovi učenici moraju primiti nebesku snagu, da će Evanđelje biti djelotvorno samo ako ga budu naviještala zagrijana srca i rječite usne zahvaljujući živoj spoznaji Njega koji je put, istina i život. Djelo povjereno učenicima zahtijevat će veliki trud jer će se plima zla duboko i snažno podići protiv njih. Silama tame zapovijeda budan i odlučan zapovjednik, a Kristovi sljedbenici moći će se boriti za ono što je pravo samo uz pomoć koju će im Bog dati svojim Duhom.

Krist je svojim učenicima rekao da rad trebaju otpočeti u Jeruzalemu. Ovaj je grad bio poprište Njegove začudne žrtve za ljudski rod. Ovim je gradom, odjeven u ljudsku narav, prolazio

i razgovarao s ljudima; a malo je njih prozrelo koliko se Nebo približilo Zemlji. U njemu je bio osuđen i razapet. U Jeruzalemu su mnogi potajno vjerovali da je Isus iz Nazareta Mesija, a bilo je mnogo onih koje su svećenici i starješine prevarili. Njima trebaju objaviti Radosnu vijest. Njih je trebalo pozvati na pokajanje. Trebali su objaviti predivnu istinu da se samo po Kristu može dobiti oprost grijeha. I upravo zato što je Jeruzalem bio uznemiren uzbudljivim događajima koji su se zbili u proteklih nekoliko tjedana, propovijedanje učenika ostavit će najdublji dojam. 32

Krist je tijekom svoje službe stalno predočavao učenicima činjenicu da u radu za oslobađanje svijeta od robovanja grijehu moraju biti jedno s Njim. Kad je poslao Dvanaestoricu, a malo poslije Sedamdeseticu, da naviještaju kraljevstvo Božje, učio ih je da je njihova dužnost prenijeti drugima ono što je On objavio njima. Tijekom cijelog svojeg rada osposobljavao ih je za individualni rad, koji se trebao širiti kako se njihov broj bude povećavao, da bi u konačnici doprli do najudaljenijih krajeva Zemlje. Posljednja uputa koju je dao svojim sljedbenicima bila je da svijetu odnesu Radosnu vijest o spasenju.

Kad je došao trenutak da se uznesu k svojem Ocu, Krist je poveo učenike do Betanije. Tamo je zastao okupivši ih oko sebe. Rukama ispruženim na blagoslov, kao da im želi reći da će biti pod Njegovom zaštitničkom skrbi, počeo se polako uzdizati. "I dok ih je blagoslivljao, rastade se od njih: bi uznesen na nebo." (Luka 24,51)

Dok su učenici gledali u nebo ne bi li posljednji put pogledom uhvatili lik svojega Gospodina koji se uzdizao, On je bio primljen u redove nebeskih anđela koji su klicali od radosti. Dok su Ga pratili u gornje dvorove, anđeli su pjevali pobjedničku pjesmu: "Sva kraljevstva svijeta, pjevajte Bogu, slavite Jahvu, koji se vozi po nebu... Priznajte silu Božju! Nad Izraelom veličanstvo njegovo, u oblacima sila njegova!" (Psalam 68,33-35) 33

Učenici su još uvijek gledali očiju uprtih u nebo, kad "najeđanput stadoše kraj njih dva čovjeka u bijelu i rekoše im: 'Galilejci, zašto stojite i gledate u nebo? Ovaj isti Isus koji je uznesen na nebo između vas opet će se vratiti isto onako kako ste ga vidjeli da odlazi na nebo.'" (Djela 1,10.11)

Obećanje o Kristovom drugom dolasku trebalo je ostati za uvijek svježe u mislima Njegovih učenika. Isti Isus kojeg su vi-

djeli da se uznosi na Nebo, ponovo će doći da uzme one koji su se ovdje posvetili Njegovoj službi. Isti glas koji im je govorio: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta", dočekat će ih dobrodošlicom u nebeskom kraljevstvu.

Kao što je veliki svećenik u zemaljskoj službi odložio svoju svećeničku odjeću i kao obični svećenik služio u bijeloj platnenoj odjeći, tako je Krist odložio svoju kraljevsku odjeću i odjenuo se ljudskom naravi i prinio žrtvu, sâm svećenik i sâm žrtva. Kao što je veliki svećenik, nakon dovršetka službe u Svetišću, pred vjerništvo koje je čekalo izišao odjeven u svećeničku odjeću, tako će i Krist, kad dođe po drugi put, biti obučen u najbjelje haljine, "kako ih ne može obijeliti nijedan bjelilac na zemlji" (Marko 9,3). On će doći u slavi svojoj i u slavi Očevoj i na tom putu pratit će Ga svi sveti anđeli.

34 Tako će se ispuniti obećanje što ga je Krist dao svojim učenicima: "Vratit ću se da vas uzmem k sebi i da vi budete gdje sam ja." (Ivan 14,3) One koji su Ga ljubili i čekali, okrunit će slavom, čašću i besmrtnošću. Umrli pravednici ustat će iz svojih grobova, a oni koji će biti živi, bit će skupa s njima odneseni u zrak na oblacima u susret Gospodinu. Čut će Isusov glas, sladi od ikoje glazbe koja je dotakla uši smrtnog čovjeka, kako im govori: Vaša je borba završena. "Dodite, blagoslovljeni Oca mog, i primite u posjed kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta!" (Matej 25,34)

Tako su se učenici trebali radovati nadi u povratak svojega Gospodina.

4

Pedesetnica

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 2,1-39.

Kad su se učenici s Maslinske gore vratili u Jeruzalem, ljudi su očekivali da će na njihovim licima vidjeti odraz tuge, zbu- 35
njenosti i poraza; ali na licu su im vidjeli radost i trijumf. Uče-
nici sada nisu žalili zbog neispunjenih nada. Vidjeli su uskrs-
log Spasitelja i riječi Njegovog oprostajnog obećanja još su od-
zvanjale u njihovim ušima.

Poslušni Kristovoj zapovijedi, čekali su u Jeruzalemu na Očevo obećanje – izlivanje Duha. Nisu čekali besposleni. Iz-
vještaj kaže da su “sve vrijeme bili u hramu hvaleći Boga” (Lu-
ka 24,53). Također su se sastajali da svoje molbe iznesu Ocu u
Isusovo ime. Znali su da imaju Predstavnika na Nebu, Zastup-
nika pred Božjim prijestoljem. U svečanom divljenju priklonili
su glave u molitvi ponavljajući s uvjerenjem: “Ako što zamolite 36
od Oca u moje ime, dat će vam. Do sada niste ništa u moje
ime molili. Molite i primit ćete da vaša radost bude potpuna!”
(Ivan 16,23.24) Sve više su pružali ruku vjere uz snažni dokaz:
“Isus Krist koji je umro – još bolje: koji je uskrsnuo – koji je
s desne strane Bogu i koji posreduje za nas.” (Rimljanima 8,34)

Dok su čekali ispunjenje obećanja, učenici su ponizili srca
u iskrenom kajanju i priznali svoju nevjeru. Kad su se podsje-
tili riječi koje im je Krist uputio prije svoje smrti, bolje su razu-
mili njihovo značenje. Istine koje su zaboravili sad su im opet
dolazile na um pa su ih jedan drugome ponavljali. Prekoravali
su sebe zbog pogrešnog shvaćanja Spasitelja. Pred njihovim oči-
ma prolazili su kao u procesiji prizor za prizorom iz Njegovog

čudesnog života. Dok su razmišljali o Njegovom čistom, svetom životu, osjećali su da nijedan napor neće biti pretežak, ni jedna žrtva prevelika, samo ako u svojem životu budu mogli prikazati ljupkost Kristova karaktera. O, kad bi još jednom mogli proživjeti protekle tri godine, mislili su, kako bi drukčije postupili! Kad bi ponovo mogli vidjeti Učitelja, kako bi se trudili da Mu pokažu koliko Ga silno vole; i kako su iskreno žalili što su Ga znali ožalostiti bilo riječju ili djelom nevjere! Ali tješila ih je pomisao da im je oprošteno. Sad su odlučili da će, koliko to bude moguće, okajati svoje nevjere tako što će Ga odvažno priznati pred svijetom.

37 Učenici su se s najvećom ozbiljnošću molili za sposobnost da se približe ljudima i da u svakidašnjim susretima izgovaraju riječi koje će grješnike dovesti Kristu. Ostavivši po strani sva neslaganja, sve želje za prvim mjestom, zbližili su se u kršćanskom zajedništvu. Prilazili su sve bliže Bogu, a to im je pomoglo da shvate kakvu su prednost imali što su se tako prisno družili s Kristom. Tuga je ispunjala njihova srca kad su pomislili koliko su Ga puta ožalostili svojom sporošću razumijevanja, svojim nerazumijevanjem pouka koje ih je, za njihovo dobro, pokušavao naučiti.

Ovi dani pripreme bili su dani dubokog ispitivanja srca. Učenici su osjećali duhovnu potrebu pa su molili Gospodina za posvećenje koje bi ih osposobilo za djelo spašavanja duša. Nisu tražili blagoslov samo za sebe. Osjećali su teret spašavanja duša. Shvatili su da se Evandjelje treba objaviti svijetu i zazivali su silu koju je Krist obećao.

U doba patrijarhâ utjecaj Svetog Duha često se očitovao na neki osobit način, ali nikad u punini. Sada su učenici, poslušni Spasiteljevim riječima, iznosili molbe za ovaj dar, a Krist je na Nebu za njih posredovao. Tražio je dar Duha da bi ga mogao izliti na svoj narod.

“Kad napokon dođe Pedeseti dan, svi bijahu skupljeni na istom mjestu. Tad iznenada dođe neka huka s neba, kao kad puše silan vjetar, pa ispuni svu kuću u kojoj su boravili.”

38 Na učenike koji su čekali i molili Duh je sišao u punini koja je doprla do svakog srca. Beskonačni se u sili objavio svojoj Crkvi. Činilo se kao da je ovaj utjecaj bio vjekovima zadržavan i sada se Nebo raduje što na Crkvu može izliti bogatstvo milosti Duha. A pod utjecajem Duha, riječi pokajanja i priznanja

miješale su se s pjesmama hvale za oproštene grijehе. Čule su se riječi zahvaljivanja i proricanja. Cijelo se Nebo priklonilo da promatra i obožava mudrost neusporedive, neshvatljive ljubavi. Opčinjeni divljenjem, apostoli su uskliknuli: "U ovome se sastoji ljubav!" Prihvatili su dani poklon. I što je slijedilo? Mač Duha, naoštren snagom i okupan nebeskim munjama, prosjekao je kroz nevjeru. Tisuće duša obratilo se u jedan dan.

"Vama je bolje da ja odem," rekao je Krist svojim učenicima, "jer ako ne odem, Branitelj neće doći k vama. Odem li, poslat ću ga k vama." "A kad dođe on, Duh Istine, uvest će vas u svu istinu. On neće govoriti sam od sebe, već će govoriti što čuje i objavit će vam buduće." (Ivan 16,7.13)

Kristovo uzašašće na Nebo bilo je znak da će Njegovi sljedbenici primiti obećani blagoslov. Njega su trebali čekati prije nego što krenu na rad. Kad je Krist prošao kroz nebeska vrata, bio je ustoličen uz obožavanje anđela. Čim je ovaj obred bio završen, Sveti Duh je sišao na učenike kao snažna struja i Krist je bio proslavljen slavom koju je oduvijek imao kod Oca. Izlivanje Duha na Pedesetnicu bilo je nebeska poruka da je Otkupiteljevo ustoličenje završeno. U skladu sa svojim obećanjem, poslao je s Neba Svetoga Duha na svoje sljedbenike kao jamstvo da je kao svećenik i kralj primio svaku vlast na Nebu i na Zemlji, i da je Pomazanik svojeg naroda.

"I ukazaše im se jezici kao od plamena, i razdijeliše se te nad svakog od njih siđe po jedan. Svi se oni napuniše Duha Svetoga te počеше govoriti tuđim jezicima, kako ih je već Duh nadahnjivao da govore." U obliku plamena Sveti Duh se spustio na sve okupljene. Bio je to znamen dara koji su učenici dobili a koji ih je osposobio da tečno govore jezicima koje tada nisu poznavali. Pojava plamena označavala je veliku gorljivost kojom će apostoli raditi i silu koja će pratiti njihov rad.

"Tada su boravili u Jeruzalemu pobožni Židovi koji su došli od svih naroda pod nebom." Židovi su bili raspršeni u gotovo svaki kraj nastanjenog svijeta i u progonstvu su naučili govoriti različitim jezicima. Mnogi od ovih Židova bili su ovom prigodom u Jeruzalemu prisustvujući vjerskim svečanostima koje su bile u tijeku. Okupljeni su predstavljali sve poznate jezike. Ova raznolikost jezika bila je velika prepreka naviještanju Evanđelja. Stoga je Bog na čudesan način nadoknadio ovaj nedostatak apostola. Sveti Duh je za njih učinio ono što oni za čita-

40 vog života ne bi mogli postići. Sad su mogli istinu naviještati i preko granica; govorili su jezikom onih za koje će raditi. Ovaj čudesan dar bio je dokaz svijetu da njihova zadaća nosi pečat Neba. Od tog vremena nadalje jezik apostola bio je čist, jednostavan i pravilan, bilo da su govorili na svojem materinskom ili na stranom jeziku.

“Kad nastane spomenuta huka, narod se zgrnu i ostade zbunjeno, jer ih je svaki pojedini čuo gdje govore njegovim jezikom. Začudo i zadivljeni pitali su: ‘Zar nisu svi ovi što govore Galilejci? Pa kako ih onda svaki od nas čuje gdje govore njegovim materinskim jezikom?’”

Ovo čudesno očitovanje silno je rasrdilo svećenike i starješine, ali se nisu usudili pokazati svoju zloću zbog straha da se ne izlože srdžbi naroda. Oni su ubili Nazarećanina, a ovdje su bili Njegovi slugi, neuki Galilejci, iznoseći na svim jezicima onog vremena izvještaj o Njegovom životu i službi. Želeći na neki prirodni način objasniti čudesnu moć učenika, svećenici su objavili da su se opili novim vinom pripremljenim za ovu svečanost. Neki neuki slušatelji prihvatili su ovu tvrdnju kao istinu, ali razumniji su znali da je laž; a oni koji su razumjeli razne jezike, svjedočili su da se učenici pravilno služe tim jezicima.

41 Kao odgovor na optužbe svećenika, Petar je pokazao da je ovaj događaj izravno ispunjenje Joelovog proročanstva u kojem je prorekao pojavu ovakve sile koja će ljude osposobiti za osobito djelo. “Židovi i vi svi što boravite u Jeruzalemu!” rekao je. “Ovo primite do znanja i pažljivo poslušajte što ću reći! Ovi ljudi nisu pijani, kako to vi zamišljate – ta istom je treći sat dana – već se ovim ostvaruje proročanstvo proroka Joela: ‘U posljednje ću vrijeme – veli Gospodin – izliti od svoga Duha na svako ljudsko biće, te će proricati vaši sinovi i vaše kćeri; vaši će mladići imati viđenja, a vaši starci sne. Također ću u ono vrijeme izliti od svoga Duha na svoje slugi i sluškinje, te će proricati.’”

S jasnoćom i silom Petar je posvjedočio o Kristovoj smrti i uskrsnuću: “Izraelci, čujte ove riječi: Bog je pred vama potvrdio Isusa Nazarećanina moćnim djelima i čudesnim znacima koje, kako i sami znate, Bog učini po njemu među vama. Njega... koga ste vi bezbožničkom rukom razapeli i ubili, Bog je uskrisio, oslobodivši ga od lanaca smrti, poradi toga što nije bilo moguće da ga smrt zadrži u svojoj vlasti.”

Da dokaže svoje stajalište, Petar nije spomenuo Kristovo naučavanje jer je znao da su predrasude slušatelja toliko velike da njegove riječi o ovom predmetu ne bi imale utjecaja. Zato im je govorio o Davidu kojeg su Židovi smatrali jednim od otaca svojeg naroda. "Jer David", rekao je, "za nj veli: 'Ja postojano imam Gospodina pred očima. On mi stoji s desne strane da se ne pokolebam. Zato mi se srce raduje, a jezik kliče od veselja. Čak će mi i tijelo počivati u sigurnosti da me nećeš ostaviti u boravištu mrtvih niti dopustiti da tvoj Svetac istrune...'

42

Braćo, nek mi je slobodno da vam posve otvoreno rečem za patrijarha Davida: umro je i pokopan je i grob mu se nalazi među nama do današnjega dana." "Ali je on... rekao u proročkom predviđanju o uskrsnuću Mesije: 'Niti je on ostavljen u boravištu mrtvih, niti mu je tijelo istrulo.' Njega je, to jest Isusa, Bog uskrisio. Tome smo mi svi svjedoci."

Ovaj je prizor posebno zanimljiv. Gledamo ljude koji dolaze iz svih krajeva da čuju učenike kako svjedoče istinu kakva je u Isusu. Guraju se, ispunjavaju hram. Tu su svećenici i starješine, još uvijek mračnih crta zloće na licima, srca ispunjenih trajnom mržnjom prema Kristu, ruku neopranih od prolivene krvi kad su razapeli Otkupitelja svijeta. Mislili su da će se apostoli skriti od straha pred snažnom rukom tlačenja i ubojstva, a sad ih vide bez ikakvog straha i ispunjene Duhom, kako sa silom naviještaju božansku narav Isusa iz Nazareta. Čuju ih kako odvažno objavljuju da je Onaj koga su nedavno ponižavali, ismijavali, okrutno udarali rukama i razapeli, Knez života, sada uzdignut s desne strane Bogu.

Neki od onih koji su slušali apostole aktivno su sudjelovali u Kristovoj osudi i smrti. Njihovi su se glasovi miješali s glasovima svjetine tražeći Njegovo raspeće. Kad su Isus i Baraba stajali pred njima ispred sudnice i kad je Pilat upitao: "Koga hoćete da vam pustim?" vikali su: "Ne njega, nego Barabu!" (Matej 27,17; Ivan 18,40) Kad im je Pilat predao Krista uz riječi "Uzmite ga vi... i razapnite! Ja na njemu ne nalazim krivnje" i "Nevin sam od krvi ovog pravednika", povikali su: "Krv njegova neka padne na nas i na našu djecu!" (Ivan 19,6; Matej 27,24.25)

43

Sada su čuli da učenici tvrde kako su razapeli Sina Božjeg. Svećenici i starješine su drhtali. Narod je bio osvjedočen i obuzeo ga je strah: "Duboko se u srcu potresoše te rekoše Pe-

tru i ostalim apostolima: 'Braćo, što da činimo?'" Među onima koji su slušali učenike bilo je pobožnih Židova, iskrenih u svojem vjerovanju. Sila koja je pratila govornikove riječi osvjedočila ih je da je Isus bio Mesija.

"Obratite se – reče im Petar. – Neka se svaki od vas krsti u ime Isusa Krista za oprostjenje grijeha; tako ćete primiti dar – Duha Svetoga. Vama je, naime, ovaj obećani dar namijenjen, vašoj djeci i svima koji su daleko, koliko god ih pozove k sebi Gospodin, naš Bog."

44 Petar je osvjedočenim slušateljima obznanio činjenicu da su odbacili Krista zato što su ih svećenici i starješine prevarili; ako i dalje budu od tih ljudi očekivali savjet i čekali da oni prvi priznaju Krista, nikad Ga neće primiti. Ovi moćni ljudi, premda su tvrdili da su pobožni, težili su za zemaljskim bogatstvom i slavom. Nisu bili spremni doći Kristu da prime svjetlo.

Pod utjecajem nebeskog prosvjetljenja, tekstovi koje je Krist učenicima objasnio stajali su pred njima u sjaju savršene istine. Koprena koja je sprječavala da vide kraj onoga što je ukinuto sada je bila uklonjena i oni su savršeno jasno shvatili cilj Kristovog poslanja i narav Njegova kraljevstva. Mogli su o Spasitelju govoriti sa silom; i dok su svojim slušateljima objašnjavali plan spasenja, mnogi su bili osvjedočeni. Predaje i praznovjerje koje su im svećenici ucijepili nestalo je iz njihova uma i oni su prihvatili Spasiteljev nauk.

"Oni, dakle, prihvatiše njegovu riječ i krstiše se. Tako se onoga dana pridruži Crkvi oko tri tisuće duša."

Židovski su vođe pretpostavljali da će Kristovo djelo završiti Njegovom smrću; umjesto toga, sad su bili svjedoci čudesnih prizora na Pedesetnicu. Čuli su učenike, obdarene dotad nepoznatom snagom i energijom, kako propovijedaju Krista, dok su znakovi i čuda potvrđivali njihove riječi. U Jeruzalemu, toj utvrdi judaizma, tisuće ljudi otvoreno su izrazile svoju vjeru da je Isus iz Nazareta Mesija.

45 Učenici su bili zapanjeni i obradovani velikom žetvom duša. Ovo čudesno obraćenje nisu smatrali rezultatom vlastitih napora; shvatili su da su ušli u posao drugih. Od samog Adamova pada Krist je izabranim slugama povjeravao sjeme svoje riječi da ga posiju u ljudska srca. Tijekom svojeg života na Zemlji On je sijao sjeme istine i natopio ga vlastitom krvlju. Obraće-

nje na Pedesetnicu bilo je rezultat tog sijanja, žetva je bila Kristovo djelo otkrivajući snagu Njegovog nauka.

Dokazi samih apostola, premda jasni i uvjerljivi, ne bi mogli ukloniti predrasude koje su se oduprle tolikim dokazima. Ali Sveti Duh je ove dokaze božanskom snagom utisnuo u srca. Riječi apostola bile su kao oštre strijele Svemogućega i osvjeđavale su ljude o njihovoj strahovitoj krivnji kad su odbacili i razapeli Gospodina slave.

Zahvaljujući Kristovoj poduci, učenici su shvatili da im je potreban Sveti Duh. Zahvaljujući poučavanju Duha, oni su konačno bili osposobljeni i pošli su ostvariti svoje životno djelo. Više nisu bili neuljudni i neuki. Više nisu bili skup nezavisnih jedinki ili neskladni, sukobljeni elementi. Njihov cilj nije više bila svjetovna veličina. Bili su "jednodušni", "jedno srce i jedna duša". (Djela 2,46 – DF; 4,32) Njihove je misli ispunjavao Krist; njihov je cilj bio napredak Njegova kraljevstva. Umom i karakterom postali su slični svojem Učitelju i ljudi su znali "da bija-hu s Isusom" (Djela 4,13 – DF).

Pedesetnica im je donijela nebesko prosvjetljenje. Istine koje nisu mogli razumjeti dok je Krist bio s njima, sad su im bile jasne. S vjerom i sigurnošću koju nikad prije nisu poznavali, prihvatili su nauk Svete riječi. Za njih više nije bila stvar vjere da je Krist Sin Božji. Znali su da je, premda je bio obučen u ljudsku narav, Mesija, i svoje su iskustvo iznosili svijetu s pouzdanjem koje je pratilo osvjedočenje da je s njima bio Bog. 46

Mogli su s pouzdanjem izgovarati Isusovo ime; nije li On bio sada njihov Prijatelj i stariji Brat? Dovedeni u tako usku zajednicu s Kristom već su sada sjedili s Njim na nebesima. Kako su žarkim riječima odjenuli svoje misli dok su svjedočili za Njega! Njihova su srca bila ispunjena tako velikom, dubokom i dalekosežnom dobrotom da ih je ona poticala da idu u najudaljenije krajeve Zemlje svjedočeći o Kristovoj snazi. Bili su ispunjeni silnom željom da nastave djelo koje je On otpočeo. Bili su svjesni veličine svojeg duga prema Nebu i odgovornosti svojega djela. Ojačani snagom Svetog Duha i ispunjeni gorljivošću, krenuli su s namjerom da prošire pobjedu križa. Duh ih je poticao i govorio preko njih. Njihova su lica zračila Kristovim mirom. Posvetili su svoj život za službu Njemu pa su i crte njihova lica svjedočile o izvršenoj predaji.

5

Dar Duha

47 Kad je učenicima obećao Svetog Duha, Krist se približavao svršetku svoje zemaljske službe. Stajao je u sjeni križa, potpuno svjestan tereta krivnje koji će počinuti na Njemu kao Nositelju grijeha. Prije nego što će se žrtvovati, svojim je učenicima dao upute o najbitnijem i najpotpunijem od svih darova koje će dati svojim sljedbenicima – daru kojim će im nadohvat ruke staviti bezgranične izvore svoje milosti. “Ja ću moliti Oca,” rekao je, “i dat će vam drugog Branitelja koji će ostati s vama zauvijek: Duha istine, kojega svijet ne može primiti, jer niti ga vidi niti ga poznaje. Vi ga poznajete, jer boravi s vama i jer će biti u vama.” (Ivan 14,16.17) Spasitelj je ukazivao na vrijeme kad će Sveti Duh doći izvršiti silno djelo kao Njegov predstavnik. Božanskom snagom Svetog Duha valjalo se odu-
48 prijeti zlu koje se stoljećima gomilalo.

Koja je bila posljedica izlivanja Duha na Pedeseticu? Radosna vijest o uskrsnom Spasitelju odnesena je u najudaljenije krajeve nastanjenog svijeta. Kad su učenici objavili vijest o otkupiteljskoj milosti, srca su se pokorila snazi te vijesti. Crkva je vidjela kako joj obraćenici prilaze sa svih strana. Zabludjeli su se ponovo obraćali. Grješnici su se sjedinili s vjernicima u traženju mnogocjenog bisera. Neki od najgorčunijih protivnika Evandjelja postali su njegovi zagovornici. Ispunilo se proročanstvo: “Najsustaliji među njima bit će u onaj dan kao David, a dom Davidov bit će kao... Andeo Jahvin pred njima.” (Zaharija 12,8) Svaki je kršćanin u svojem bratu vidio objavu božanske ljubavi i dobrote. Prevladao je zajednički interes; postojao je samo jedan uzor. Vjernici su težili da otkriju sličnost

s Kristovim karakterom i da rade na širenju Njegova kraljevstva.

“Apostoli su vrlo odvažno svjedočili za uskrsnuće Gospodina Isusa, i velika je milost bila nad njima svima.” (Djela 4,33) Zahvaljujući njihovom radu, Crkvi su prilazili izabrani ljudi koji su, primajući riječ istine, svoj život posvetili nošenju nade drugima što je njihova srca punilo mirom i radošću. Prijetnje ih nisu mogle zaustaviti ni zastrašiti. Gospodin je govorio preko njih i, dok su išli od mjesta do mjesta, propovijedali su Evanđelje siromašnima i vršili čuda božanske milosti.

Bog može raditi tako silno kad se ljudi prepuste nadzoru Svetog Duha. 49

Obećanje Svetog Duha nije ograničeno ni na jednu dob ni rasu. Krist je objavio da će božanski utjecaj Njegovog Duha biti s Njegovim sljedbenicima do kraja. Branitelj od Pedesetnice do današnjeg dana pomaže svakome tko se potpuno pokori Gospodinu i posveti Njegovoj službi. Svima koji prihvate Krista kao svojeg osobnog Spasitelja Sveti Duh dolazi kao savjetnik, posvetitelj, vodič i svjedok. Što tješnje žive s Bogom, vjernici jasnije i snažnije svjedoče o ljubavi svojeg Otkupitelja i Njegovoj spasiteljskoj milosti. Muškarci i žene, koji su tijekom dugih stoljeća progonstava i nevolja uživali veliku mjeru prisutnosti Duha u svojem životu, stajali su kao znaci i čudo pred svijetom. Pred anđelima i ljudima otkrili su preobražavajuću snagu otkupiteljske ljubavi.

Oni koji su na Pedesetnicu bili obdareni silom odozgo, nisu time bili oslobođeni od daljnjih kušnji i nevolja. Dok su svjedočili za istinu i pravednost, neprijatelj istine često ih je napadao nastojeći im oteti stečeno kršćansko iskustvo. Bili su poticani da svim svojim snagama dobivenim od Boga nastoje dostići mjeru rasta visine muškaraca i žena u Kristu Isusu. Svakodnevno su se molili za novu zalihu milosti da bi se mogli sve više uzdizati prema savršenstvu. Pod djelovanjem Svetog Duha čak su i najslabiji, oslanjajući se na vjeru u Boga, naučili kako poboljšati povjerene im snage i postati posvećeni, pročišćeni i oplemenjeni. Kad su se u poniznosti pokorili preobražavajućem djelovanju Svetog Duha, primili su puninu Božanstva i bili oblikovani u božansku sliku. 50

Vrijeme nije promijenilo Kristovo obećanje da će, kad ode, poslati Svetog Duha kao svojeg predstavnika. Razlog što bogat-

stva Njegove milosti ne teku prema ljudima na Zemlji nisu ograničenja s Božje strane. Ako se ispunjenje obećanja ne ostvaruje kao što bi moglo, onda je to zato što se obećanje ne cijeni kako bi trebalo. Kad bi htjeli, svi bi mogli biti ispunjeni Duhom. Gdje god se potrebi za Svetim Duhom obraća mala pozornost, tamo je uočljiva duhovna suša, duhovna tama, duhovno opadanje i smrt. Kad god manje važne stvari zaokupljaju pozornost, nedostaje božanska snaga potrebna za rast i napredak Crkve – a koja sa sobom donosi sve ostale blagoslove – premda je ponuđena u neograničenom obilju.

51 Budući da je to način na koji primamo snagu, zašto ne gladujemo i ne žedamo za darom Duha? Zašto ne govorimo o njemu, molimo za nj i propovijedamo o njemu? Gospodin je spremniji dati Svetog Duha onima koji Mu služe nego što su roditelji spremni dati dobre darove svojoj djeci. Svaki bi radnik trebao Bogu upućivati molbe za svakidašnje krštenje Duhom. Skupine kršćanskih radnika trebaju moliti za osobitu pomoć, za nebesku mudrost da bi znali mudro planirati i ostvariti planove. Posebno trebaju moliti da Bog svoje izabrane izaslanike u misijskim poljima krsti obilnom mjerom svojeg Duha. Prisutnost Duha u Božjim radnicima dat će objavljivanju istine silu koju joj ne mogu dati nikakva čast i slava svijeta.

U posvećenom radniku za Boga, gdje god se nalazio, nastava Sveti Duh. Riječi izgovorene učenicima, upućene su i nama. Sveti Duh pribavlja snagu koja će u svakoj situaciji poduprijeti duše koje se usred mržnje ovog svijeta trude i bore, i otvara oči za njihove promašaje i pogreške. U tuzi i nevolji, kad su izgledi mračni i budućnost zbunjujuća, kad se osjećamo bespomoćni i osamljeni – u takvim trenucima, kao odgovor na molitvu vjere, Sveti Duh donosi srcu utjehu.

Nije poseban dokaz da je netko kršćanin zato što u izuzetnim okolnostima pokazuje duhovnu zanesenost. Svetost nije zanesenost, već život u skladu sa svakom riječi koja dolazi iz Božjih usta; to je vršenje volje našeg nebeskog Oca; to je pouzdanje u Boga u kušnji, u mraku kao i na svjetlu; to je hod u vjeri, a ne po gledanju; to je oslanjanje na Boga s neupitnim povjerenjem i počivanje u Njegovoj ljubavi.

Za nas nije bitno da znamo definirati što je Sveti Duh. Krist nam kaže da je Duh Branitelj, "Duh istine koji izlazi od Oca".

O Svetom Duhu jasno je rečeno da dok bude uvodio ljude u svu istinu "neće govoriti sam od sebe" (Ivan 15,26; 16,13).

Narav Svetog Duha je tajna. Čovjek je ne može objasniti jer mu je Gospodin nije objavio. Maštoviti ljudi mogu povezati biblijske ulomke i izvesti iz njih ljudsku konstrukciju, ali prihvaćanje takvih gledišta neće ojačati Crkvu. Kad se radi o tajnama koje su preduboke za ljudsko razumijevanje, šutnja je zlato. 52

Služba Svetog Duha jasno je opisana u Kristovim riječima. "On će, kad dođe, dokazati svijetu zabludu s obzirom na grijeh, na pravednost i na sud." (Ivan 16,8) Upravo Sveti Duh osvjeđuje o grijehu. Ako odgovori na oživljujući utjecaj Duha, grješnik će se pokajati i razumjeti važnost poslušnosti božanskim zahtjevima.

Pokajanom grješniku, koji gladuje i žeda za pravednošću, Sveti Duh će otkriti Božje Janje koje uzima grijehe svijeta. On će "uzeti od onoga što je moje i to objaviti vama", rekao je Krist. "Naučit će vas sve i sjetiti vas svega što vam rekoh." (Ivan 16,14; 14,26)

Duh se daje kao sredstvo obnove, da ostvari spasenje osigurano smrću našeg Otkupitelja. Duh stalno nastoji pozornost ljudi usmjeriti na veliku žrtvu prinesenu na golgotskom križu, objaviti svijetu Božju ljubav i osvjedočenoj duši otvoriti dragocjenosti Svetog pisma.

Kad dovede do osvjedočenja o grijehu i kad pred um iznese načelo pravednosti, Sveti Duh uklanja ljubav prema ovozemaljskim stvarima i dušu ispunjava željom za svetošću. "Uvest će vas u svu istinu" (Ivan 16,13), objavio je Spasitelj. Ako ljudi žele biti oblikovani, doći će do posvećenja cijelog bića. Duh će uzeti Božje stvari i utisnuti ih u dušu. Njegovom snagom put života postat će tako očit da nitko ne mora zalutati. 53

Bog svojim Svetim Duhom od početka djeluje preko ljudskih oruda da ostvari svoju nakanu za pali ljudski rod. To se očitovalo u životu patrijarhâ. Tako je Bog i Crkvi u pustinji, u Mojsijevo doba, dao "svoga Duha dobrog" (Nehemija 9,20). A u dane apostola On je po Svetome Duhu silno djelovao u prilog svojoj Crkvi. Ista sila koja je krijepila patrijarhe, koja je Kalebu i Jošui dala vjeru i odvažnost i koja je učinila djelotvornom službu apostolske Crkve, krijepila je Božju vjernu djecu u sva vremena. Zahvaljujući snazi Svetog Duha, kršćani valdenzi tijekom mračnog srednjeg vijeka pripremili su put reformaciji. Bila je to ona

ista sila koja je okrunila uspjehom napore plemenitih muškaraca i žena koji su kao pioniri otvorili put za osnivanje suvremenog misionarskog rada i za prevođenje Biblije na jezike i govore svakog naroda i puka.

54 Bog se i danas koristi svojom Crkvom da Zemlji obznani svoje nakane. Danas vjesnici križa idu od grada do grada i od zemlje do zemlje pripremajući put za Kristov drugi dolazak. Oni uzdižu mjerilo Božjeg zakona. Duh Svemogućega djeluje na ljudska srca, a oni koji odgovaraju na Njegov utjecaj postaju svjedoci za Boga i Njegovu istinu. Na mnogim se mjestima mogu vidjeti posvećeni muškarci i žene kako drugima prenose svjetlo koje je njima osvijetlilo put spasenja po Kristu. I što dulje svijetle, kao što su svijetlili oni koji su na Pedesetnicu bili kršteni Svetim Duhom, primaju sve više sile Duha. Tako Zemlja treba biti rasvijetljena Božjom slavom.

S druge strane, umjesto da mudro koriste sadašnje prilike, neki besposleno čekaju posebno duhovno osvježenje, koje bi im jako povećalo sposobnost, da prosvijetle druge. Oni zanemaruju sadašnje dužnosti i prednosti i dopuštaju da njihovo svjetlo bude nejasno dok očekuju vrijeme kad će, bez truda sa svoje strane, primiti posebne blagoslove koji će ih preobraziti i osposobiti za službu.

U posljednje vrijeme, kako se Božje djelo na Zemlji bude približavalo kraju, ozbiljni naponi što će ih uložiti posvećeni vjernici pod vodstvom Svetog Duha bit će popraćeni posebnim znacima božanske naklonosti. Slikom rane i kasne kiše, koja u istočnim zemljama pada u vrijeme sjetve i žetve, hebrejski su proroci prorekli izlivanje duhovne milosti u posebnoj mjeri na Božju crkvu. Izlivanje Duha na apostole bio je početak te 55 rane kiše, a rezultati su bili slavni. Duh će ostati s pravom Crkvom do svršetka vremena.

Ali pri svršetku zemaljske žetve obećano je posebno izlivanje duhovne milosti da pripravi Crkvu za dolazak Sina Čovječjega. Ovo je izlivanje Duha uspoređeno s kasnom kišom, i kršćani trebaju moliti Gospodara od žetve za ovu dodatnu silu “u vrijeme kasnoga dažda”. A kao odgovor “Gospod tvori oblake i daje im dažd”. On će dati “dažd u pravoj mjeri... dažd rani i kasni”. (Zaharija 10,1; Joel 2,23 – ŠA)

No ako vjernici Božje crkve danas nemaju živu vezu s Izvorom svakog duhovnog rasta, oni neće biti spremni za vrije-

me žetve. Ako svoje svjetiljke ne drže opremljene i upaljene, neće primiti dodatnu milost u vrijeme posebne potrebe.

Samo oni koji stalno primaju nove zalihe milosti imat će snagu koja odgovara njihovim svakidašnjim potrebama i sposobnost da je uporabe. Umjesto da očekuju neko buduće vrijeme kad će posebnim izlivanjem duhovne snage biti čudom osposobljeni za zadobivanje duša, oni se svakodnevno pokoravaju Bogu da od njih načini posude za svoju uporabu. Oni svakodnevno koriste prigode za službu koja im je nadohvat ruke. Svakodnevno svjedoče za Učitelja gdje god se nalazili, bilo nekim skromnim radom kod kuće, bilo na poslu.

Za posvećenog radnika predivna je utjeha spoznaja da je čak i Krist tijekom svojeg života na Zemlji svakodnevno molio Oca za svježu zalihu milosti i da je iz te zajednice s Bogom odlazio jačati i blagoslivljati druge. Promatrajmo Božjeg Sina pognutog dok se moli svojem Ocu! Premda je Sin Božji, On svoju vjeru jača molitvom i vezom s Nebom prikuplja snagu da se odupre zlu i služi potrebama ljudi. Kao stariji Brat našeg roda, On zna potrebe onih koji Mu, sputani slabošću i živeći u svijetu grijeha i kušnji, još uvijek žele služiti. On zna da su vjesnici koje smatra sposobnima da ih pošalje slabi, pogrešivi ljudi; ali svima koji se potpuno predaju službi Njemu, On obećava božansku pomoć. Njegov vlastiti primjer dokaz je da će ozbiljne, ustrajne molbe Bogu u vjeri – vjeri koja vodi do potpune ovisnosti o Bogu i bezrezervnog posvećenja Njegovom djelu – donijeti ljudima pomoć Svetog Duha u borbi protiv grijeha.

Svaki radnik koji slijedi Kristov primjer bit će pripravljen da primi i uporabi snagu koju je Bog obećao svojoj Crkvi za sazrijevanje zemaljske žetve. Iz jutra u jutro, kad vjesnici Evanđelja kleknu pred Gospodinom i obnove svoj zavjet posvećenja, On će im jamčiti prisutnost svojeg Duha i Njegove oživljujuće i posvećujuće snage. I kad krenu u obavljanje svakidašnjih dužnosti, oni imaju sigurnost da ih nevidljiva sila Svetog Duha osposobljava da budu "Božji suradnici".

6

Na vratima hrama

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 3; 4,1-31.

57 Kristovi učenici bili su duboko svjesni svoje nesposobnosti pa su svoju slabost u poniznosti i molitvi sjedinili s Njegovom snagom, svoje neznanje s Njegovom mudrošću, svoju nedostojnost s Njegovom pravednošću, svoje siromaštvo s Njegovim neiscrpnim bogatstvom. Tako ojačani i opremljeni, bez oklijevanja su krenuli u službu za svojeg Učitelja.

Ubrzo nakon silaska Svetog Duha, i neposredno nakon ozbiljne molitve, Petar i Ivan, na putu u hram na bogoslužje, ugledali su pred hramskim vratima, nazvanim Krasna, bogalja, četrdeset godina starog, čiji je život od rođenja bio ispunjen patnjom i bolešću. Ovaj se nesretni čovjek odavno želio sresti s Isusom da ga izliječi, ali je bio gotovo bespomoćan i daleko od mjesta djelovanja velikog Liječnika. Svojim je molbama konačno uspio nagovoriti neke prijatelje da ga odnesu pred hramska
58 vrata, ali kad je tamo stigao, ustanovio je da je Onaj u koga je polagao svu svoju nadu, pogubljen okrutnom smrću.

Njegovo razočaranje izazvalo je sućut onih koji su znali kako se dugo žarko nadao da će ga Isus izliječiti pa su ga svakodnevno odnosili pred hram ne bi li mu se prolaznici smilovali i dali neki sitniš da zadovolji svoje potrebe. Dok su prolazili Petar i Ivan, zamolio ih je da mu dadnu milostinju. Učenici su ga sažaljivo pogledali, a Petar je rekao: “Pogledaj u nas!” I on ih pomnjivo promatraše u iščekivanju da će od njih nešto dobiti. Tada mu reče Petar: ‘Ja nemam ni srebra ni zlata.’” Kad je Petar tako potvrdio svoje siromaštvo, bogalju se lice izdužilo; no on-

da se rasvijetlilo nadom kad je apostol nastavio: “‘Ali što imam, to ti dajem: u ime Isusa Krista Nazarećanina ustani i hodaj!’

Ujedno ga uhvati za desnu ruku te ga podigne, a njemu odmah očvrsnu stopala i gležnji, pa skoči, stane i počne hodati. Zatim s njima uđe u hram, hodajući, poskakujući i hvaleći Boga. Tako ga je sav narod vidio kako hoda i hvali Boga. Ljudi prepoznaše da je to onaj koji je zbog milostinje sjedio pred Krasnim vratima hrama, te bijahu preneraženi i izvan sebe od čuđenja zbog onoga što mu se dogodilo.

Kako ozdravljenik nije ostavljao Petra i Ivana, sav se narod, preneražen, strča k njima u trijem zvani Salomonov.” Bili su zapanjeni da su učenici mogli činiti čuda slična onima koja je Isus činio. Ali tu je bio ovaj čovjek koji je četrdeset godina bio bespomoćni bogalj, a sada se radovao što se može služiti svojim udovima, oslobođen boli i sretan što vjeruje u Isusa.

Kad su učenici vidjeli čuđenje naroda, Petar je upitao: “Zašto se čudite ovomu? Zašto ste uprlji pogled u nas kao da smo mi svojom snagom ili pobožnosti učinili da ovaj može hodati?” Uvjeravao ih je da je ozdravljenje učinjeno u ime i po zaslugama Isusa iz Nazareta kojega je Bog uskrisio od mrtvih. “Zbog vjere u njegovo ime,” objavio je apostol, “upravo je njegovo ime očvrsnulo čovjeka koga vidite i poznajete. Da, vjera koja dolazi od njega vratila je ovomu potpuno zdravlje naočigled vas sviju.”

Apostoli su otvoreno govorili o velikom grijehu Židova kad su odbacili i na smrt osudili Kneza života, ali su pazili da kod svojih slušatelja ne izazovu očaj. “Vi ste se odrekli Sveca i Pravednika”, rekao je Petar. “Tražili ste da vam se kao milosni dar dadne jedan ubojica, a začetnika života ubiste, koga je Bog uskrisio od mrtvih; tomu smo mi svjedoci.” “Ali, braćo, ja znam da ste vi kao i vaši članovi Velikog vijeća to učinili iz neznanja. Ali Bog je tako ispunio što bijaše unaprijed navijestio preko svih proroka, da će njegov Mesija trpjeti.” Rekao im je da ih Sveti Duh poziva na pokajanje i obraćenje te ih uvjeravao da nema nade u spasenje osim po milosrđu Onoga koga su razapeli. Samo vjerom u Njega mogu dobiti oprost grijeha.

“Dakle, obratite se i povratite se da vam se izbrišu grijesi, tako da od Gospodnje prisutnosti mognu doći vremena utjehe.”

“Vi ste sinovi prorokâ i Saveza koji Bog sklopi s vašim ocima kad Abrahamu reče: ‘U tvom će potomstvu biti blagoslovljena

sva plemena na zemlji.’ Najprije je vama Bog podigao i poslao Slugu svoga da vas blagoslovi – da se svaki pojedinu od vas obrati od svoje zloće.”

Tako su učenici naviještali Kristovo uskrsnuće. Mnogi od onih koji su slušali čekali su ovo svjedočanstvo i kad su ga čuli, uzvjerovali su. Ono ih je podsjetilo na riječi koje je izgovorio Krist pa su zauzeli mjesto u redovima onih koji su prihvatili Evanđelje. Sjeme što ga je Spasitelj posijao niknulo je i donijelo plod.

Dok su učenici govorili narodu, “pristupiše k njima svećenici, starješine hrama i saduceji, ogorčeni što su učili narod i na primjeru Isusovu navješćivali uskrsnuće od mrtvih”.

Nakon Kristova uskrsnuća svećenici su nadaleko i naširoko proširili lažno izvješće da su učenici ukrali Njegovo tijelo dok je rimska straža spavala. Ne treba se čuditi da ih je ogorčilo kad su Petar i Ivan propovijedali uskrsnuće. Onoga koga su ubili. Posebno su se uznemirili saduceji. Smatrali su da je njihov najomiljeniji nauk u opasnosti, a njihova vjerodostojnost na kocki.

61 Obračenici na novu vjeru brzo su se množili pa su se farizeji i saduceji složili da će, ako nekako ne spriječe ove nove učitelje, njihov utjecaj biti u većoj opasnosti nego dok je Isus bio na Zemlji. Zbog toga je starješina hrama, uz pomoć nekoliko saduceja, uhitio Petra i Ivana i bacio ih u tamnicu budući da je tog dana bilo previše kasno da ih ispitažu.

Neprijatelji učenika jednostavno su morali priznati da je Krist uskrsnuo od mrtvih. Dokaz je bio toliko jasan da nije bilo sumnje. Ali ipak su otvrdnuli svoje srce odbijajući se pokajati za strašno djelo koje su počinili kad su umorili Isusa. Židovski starješine dobili su obilje dokaza da apostoli govore i postupaju pod božanskim nadahnućem, ali su uporno odbijali vijest istine. Krist nije došao onako kako su očekivali i, premda su u nekim trenucima bili osvjedočeni da je On Sin Božji, ugušili su to osvjedočenje i razapeli Ga. Bog im je milostivo dao i druge dokaze, a sada im je pružio još jednu priliku da Mu se obrate. Poslao je učenike da im kažu kako su ubili Kneza života i ovom strašnom optužbom uputio im je još jedan poziv na pokajanje. Međutim, osjećajući se sigurnima u vlastitoj pravednosti, židovski su učitelji odbili priznati da ljudi koji ih optužuju za Kristovo raspeće govore po uputi Svetoga Duha.

Budući da su se opredijelili za protivljenje Kristu, svaki čin odupiranja postao je svećenicima dodatni poticaj da nastave svojim putem. Postajali su sve odlučniji u svojoj tvrdoglavosti. Nije da se nisu mogli pokoriti; mogli su, ali nisu htjeli. Oni nisu izgubili spasenje samo zato što su bili krivi i zaslužili smrt, niti samo zato što su dali ubiti Božjeg Sina, već zato što su se naružali protivljenjem prema Bogu. Uporno su odbacivali svjetlo i gušili osvjedočenje Duha. U njima je djelovao utjecaj koji vlada sinovima neposlušnosti i navodio ih da zlostavljaju ljude preko kojih je djelovao Bog. Zloća njihove pobune jačala je svakim sljedećim činom odupiranja Bogu i vijesti koju je dao svojim slugama da je objave. Svakog dana, odbijajući pokajanje, židovski vođe iznova su se opredjeljivali za pobunu pripremajući se da žanju ono što su sijali.

62

Božji gnjev protiv nepokajanih grješnika nije se očitovao samo zbog grijeha koje su počinili, već zato što su se i nakon poziva da se pokaju odlučili i dalje opirati, ponavljajući prošle grijehе unatoč danom svjetlu. Da su se židovski vođe pokorili uvjeravanju Svetoga Duha, dobili bi oprost, ali oni su odlučili da se ne pokore. Na isti način i grješnik svojim stalnim odupiranjem sebe stavlja u položaj u kojem Sveti Duh ne može utjecati na njega.

Sljedećeg dana nakon ozdravljenja uzetoga, Ana i Kaifa su se s ostalim velikodostojnicima hrama okupili na sud i pred sebe izveli zatvorenike. U toj istoj prostoriji i pred ovim istim ljudima Petar je sramotno zanijekao svoga Gospodina. Kad se sada našao na sudu, jasno se toga sjetio. Sad je imao priliku otkupiti se za svoj kukavičluk.

Oni koji su se sjećali uloge koju je Petar odigrao na sudu, nju svojem Učitelju, laskali su si da ga i sada mogu uplašiti prijetnjom utamničenja i smrti. Ali Petar, kad je zanijekao Krista u najtežem trenutku, bio je nagao i samouvjeren, potpuno različit od ovog Petra kojeg su doveli pred Veliko vijeće na ispitivanje. On se nakon svojeg pada obratio. Više nije bio ohol i hvalisav, već skroman i nepovjerljiv prema sebi. Bio je ispunjen Svetim Duhom i uz pomoć ove sile odlučio je ukloniti mrlju svojeg otpada odajući čast imenu kojega se nekad odrekao.

63

Dosad su svećenici izbjegavali spomenuti Isusovo raspeće ili uskrsnuće. Ali sada, da bi ostvarili svoju namjeru, bili su

prisiljeni pitati optužene kako je došlo do ozdravljenja bogalja. “Kakvom vlasti ili u čije ste ime to učinili?” pitali su.

Sa svetom odvažnošću i u sili Duha Petar je neustrašivo odgovorio: “Dobro znajte vi svi i sav narod izraelski: po imenu Isusa Krista Nazarećanina, koga ste vi razapeli, a koga je Bog uskrisio od mrtvih, po njemu zdrav stoji ovaj čovjek pred vama. Isus je onaj kamen koji ste vi, graditelji, odbacili, a koji je postao ugaonim kamenom. Spasenja nema ni po jednom društvu, jer je pod nebom to jedino ime dano ljudima po kojem nam se treba spasiti.”

64 Ova hrabra obrana zgranula je židovske vođe. Vjerovali su da će učenici biti svladani strahom i zbunjeni kad ih dovedu pred Veliko vijeće. Ali umjesto toga, ovi svjedoci govorili su kao što je Krist govorio, s uvjerljivom snagom koja je ušutkala njihove protivnike. U Petrovom glasu nije bilo ni traga strahu kad je o Kristu objavio: “Isus je onaj kamen koji ste vi, graditelji, odbacili, a koji je postao ugaonim kamenom.”

Petar se poslužio slikom poznatom svećenicima. Proroci su govorili o odbačenom kamenu, a sam je Krist, govoreći jednom prigodom svećenicima i starješinama, rekao: “Zar nikada niste čitali u Pismima: ‘Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni. Gospodnje je to djelo – kakvo čudo u očima našim.’ Zato će se – kažem vam – oduzeti od vas kraljevstvo Božje i dat će se narodu koji donosi njegove plodove. I tko padne na taj kamen, smrskat će se, a na koga on padne, satrt će ga.” (Matej 21,42-44 – DF)

Dok su svećenici slušali neustrašive riječi apostolâ, “znali su ih, da bijahu s Isusom” (DF).

O učenicima je nakon Kristova preobraženja napisano da po svršetku ovog čudesnog prizora “ne vidješe nikoga, osim Isusa sama” (Matej 17,8). “Isus sâm” – ove riječi sadrže tajnu života i silu koja je obilježila povijest prve Crkve. Kad su učenici prvi put čuli Kristove riječi, osjećali su potrebu za Njim. Tražili su Ga, našli su Ga i slijedili. Bili su s Njim u hramu, za stolom, na padini brda, u polju. Bili su kao učenici s učiteljem, svakodnevno primajući od Njega pouke vječne istine.

65 Nakon Spasiteljeva uzašašća, u njima je i dalje ostao osjećaj božanske prisutnosti, pune ljubavi i svjetla. Bila je to osobna prisutnost. Isus, Spasitelj, Onaj koji je s njima hodio, govorio i molio, koji je njihovom srcu dao riječi nade i utjehe, bio je

od njih uzet na Nebo dok je vijest o miru još bila na Njegovim usnama. Dok su Ga primala andeoska kola, do njih su doprle Njegove riječi: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta." (Matej 28,20) On je na Nebo uzašao u ljudskom liku. Znali su da se nalazi pred Božjim prijestoljem, još uvijek njihov Prijatelj i Spasitelj; da se Njegovi osjećaji nisu promijenili, da se zauvijek poistovjetio s napaćenim ljudskim rodом. Znali su da pred Boga izlazi sa zaslugama svoje krvi pokazujući ranjene ruke i noge kao podsjećanje na cijenu koju je platio za svoje otkupljenike – i ova misao ojačala ih je da pretrpe sramotu radi Njega. Njihova zajednica s Njim bila je sada jača nego kad je osobno bio uz njih. Iz njih je zračilo svjetlo, ljubav i snaga Krista koji je prebivao u njima tako da su se promatrači čudili.

Krist je stavio svoj pečat na riječi što ih je Petar izgovorio u Njegovu obranu. Pokraj učenika, kao svjedok, stajao je čuđom ozdravljeni čovjek. Pojava ovog čovjeka koji je prije nekoliko sati bio bespomoćni bogalj, a sada obnovljenog zdravlja, dala je težinu Petrovim riječima. Svećenici i starješine su šutjeli. Nisu mogli opovrgnuti Petrovu tvrdnju, ali su i dalje bili odlučni da spriječe naučavanje učenika.

Kristovo krunsko čudo – uskrisenje Lazara – zapečatilo je odlučnost svećenika da svijet oslobode Isusa i Njegovih čudotvornih djela koja su brzo razarala njihov utjecaj među ljudima. Njega su razapeli, ali ovdje je bio uvjerljiv dokaz da nisu zaustavili vršenje čuda u Njegovo ime niti objavu istine koju je naučavao. Ozdravljenje uzetoga i propovijedanje apostola već je napunilo Jeruzalem uzbuđenjem.

Da bi prikrili svoju zbunjenost, svećenici i starješine zapovjedili su da apostole izvedu kako bi se mogli nasamo posavjetovati. Svi su se složili da bi bilo beskorisno nijekati da je čovjek ozdravio. Sa zadovoljstvom bi lažima prikrili čudo, ali to je bilo nemoguće jer se dogodilo u pol bijela dana, pred mnoštvom naroda i za nj su već dočule tisuće ljudi. Osjećali su da se djelo učenika mora zaustaviti ili će Isus zadobiti mnoštvo sljedbenika. Tome će uslijediti njihovo sramoćenje jer će biti smatrani krivima za ubojstvo Božjeg Sina.

Ali bez obzira na to što su željeli uništiti učenike, svećenici su im se usudili samo zaprijetiti oštrom kaznom ako nastave govoriti i djelovati u Isusovo ime. Nakon što su ih ponovo po-

zvali pred Veliko vijeće, zapovjedili su im da ne govore ni naučavaju u Isusovo ime. No Petar i Ivan su odgovorili: "Sami prosudite je li pravo pred Bogom da se više pokoravamo vama nego Bogu! A što je do nas, mi ne možemo drukčije nego govoriti što smo vidjeli i čuli."

67 Svećenici bi i te kako rado kaznili ove ljude zbog nepokolebljive odanosti njihovom svetom pozivu, ali su se bojali naroda "jer su svi slavili Boga zbog onoga što se dogodilo". Zato su uz ponovljene prijetnje i zabrane oslobodili apostole.

Dok su Petar i Ivan bili utamničeni, ostali učenici, poznajući zloću Židova, neumorno su molili za svoju braću bojeći se da se ne ponovi okrutnost koju su pokazali na Kristu. Čim su apostoli bili pušteni na slobodu, potražili su ostale učenike da ih izvijeste o rezultatu ispitivanja. Velika je bila radost vjernika. "Jednodušno podignu glas k Bogu: 'Gospodaru, Stvoritelju neba i zemlje, mora i svega što je u njima, ti si po Duhu Svetomu rekao na usta našega oca Davida, sluge svoga: Zašto se bune pogani, a plemena snuju isprazne snove? Zemaljski se kraljevi digli, a knezovi udružili protiv Gospodina i protiv njegova Pomazanika. Da, uistinu se udružiše u ovom gradu Herod i Poncije Pilat zajedno s poganima i plemenima izraelskim protiv tvoga svetog Sluge Isusa, koga si pomazao, da ostvare sve što je tvoja snaga i mudrost unaprijed odredila da bude.

A sada, Gospodine, pogledaj na njihove prijetnje pa slugama svojim daj da posve neustrašivo navješćuju riječ tvoju. Pruži ruku da se po imenu tvoga svetog Sluge Isusa događaju ozdravljenja i čudesni znaci!"

68 Učenici su molili da im se udijeli veća snaga u djelu službe jer su vidjeli da će se suočiti s istim odlučnim protivljenjem s kojim se i Krist suočio dok je boravio na Zemlji. Dok su se njihove ujedinjene molitve vjerom uzdizale k Nebu, došao je odgovor. Potreslo se mjesto na kojem su bili okupljeni i bili su iznova obdareni Svetim Duhom. Srca punih odvažnosti ponosno su izišli da navješćuju Božju riječ u Jeruzalemu. "Apostoli su vrlo odvažno svjedočili za uskrsnuće Gospodina Isusa" i Bog je čudesno blagoslovio njihov trud.

Načelo za koje su se učenici tako neustrašivo zalagali kad su, kao odgovor na zapovijed da više ne govore u Isusovo ime, izjavili: "Sami prosudite je li pravo pred Bogom da se više pokoravamo vama nego Bogu", isto je ono načelo kojeg su se sled-

benici Evandjelja nastojali držati u vrijeme Reformacije. Kad su se njemački knezovi 1529. okupili na državnom Saboru u Speyeru, pročitao je carski proglas kojim se ograničava vjerska sloboda i zabranjuje daljnje širenje reformiranih doktrina. Izgledalo je da će se ugasiti nada svijeta. Hoće li knezovi prihvatiti proglas? Treba li se mnoštvu koje je još uvijek u mraku oduzeti svjetlo Evandjelja? Oni koji su prihvatili reformiranu vjeru sastali su se i njihova jednoglasna odluka je bila: "Odbacimo proglas. U pitanjima savjesti većina nema moći." (Merle d'Aubigné, *History of the Reformation*, knj. 13, pogl. 5)

Ovo načelo i mi čvrsto zastupamo u naše vrijeme. Barjak istine i vjerske slobode što su ga visoko uzdizali utemeljitelji evandeoske Crkve i Božji svjedoci u prošlim stoljećima, u ovom je posljednjem sukobu povjeren našim rukama. Odgovornost za ovaj veliki dar počiva na onima koje je Bog blagoslovio spoznajom svoje Riječi. Tu Riječ moramo prihvatiti kao vrhovni autoritet. Mi trebamo priznati ljudsku vlast kao božanski određeno uređenje i poslušnost njoj učiti kao svetu dužnost, unutar njezina zakonita djelokruga. Ali kad se njezini zahtjevi sukobe s Božjim zahtjevima, Boga moramo slušati više nego ljude. Božju riječ treba smatrati višom od ljudskog zakonodavstva. A "tako kaže Gospodin" ne može se zamijeniti riječima "tako kaže Crkva" ili "tako kaže država". Kristovu krunu treba uzdići iznad kruna zemaljskih vladara.

Od nas se ne traži da prkosimo vlastima. Svoje riječi, bilo izgovorene, bilo napisane, trebamo pažljivo razmotriti kako se o nama ne bi moglo reći da smo izgovorili nešto što se protivi zakonu i redu. Ne smijemo izgovoriti ni učiniti ništa što bi nam nepotrebno zatvorilo put. Trebamo ići naprijed u Božje ime zastupajući povjerenje nam istine. Ako nam ljudi budu branili obavljati ovo djelo, onda, kao apostoli, možemo reći: "Sami prosudite je li pravo pred Bogom da se više pokoravamo vama nego Bogu! A što je do nas, mi ne možemo drukčije nego govoriti što smo vidjeli i čuli."

7

Opomena protiv licemjerja

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 4,32 do 5,11.

70 Dok su učenici naviještali evandeoske istine u Jeruzalemu, Bog je posvjedočio njihove riječi i mnoštvo je uzvjerovalo. Mnogi od ovih prvih vjernika odmah su zbog gorljive zadrnosti Židova bili odsječeni od svojih obitelji i prijatelja pa im je bilo potrebno osigurati hranu i krov nad glavom.

Izvještaj glasi: “Među njima, dakako, nitko nije oskudijevao”, i objašnjava kako je ova potreba bila zadovoljena. Oni vjernici koji su imali novca ili imetak, radosno su ga žrtvovali da zadovolje ovu hitnu potrebu. Prodavajući kuće ili zemljišta, donosili su novac i stavljali ga pred noge apostolima; “tada se to dijelilo svakom pojedincu prema njegovim potrebama”.

71 Ova dragovoljnost vjernika bila je posljedica izlijevanja Duha. Obraćeni na Evanđelje bili su “jedno srce i jedna duša”. Imali su zajednički cilj – uspjeh zadace koja im je bila povjerena; a u njihovom životu nije bilo mjesta pohlepi. Ljubav prema braći i djelu koje su prihvatili bila je veća od ljubavi prema novcu i imetku. Njihova su djela svjedočila da ljudske duše smatraju vrijednijima od zemaljskog blaga.

Tako će uvijek biti kad Božji Duh zagospodari životom. Oni čija su srca ispunjena ljubavlju prema Kristu, slijedit će primjer Onoga koji je radi nas postao siromašan da se mi Njegovim siromaštvom obogatimo. Novac, vrijeme, utjecaj – sve ove darove što su ih primili iz Božje ruke, cijenit će samo kao sredstvo za napredovanje Evanđelja. Tako je bilo u prvoj Crkvi; i kad se u današnjoj Crkvi bude vidjelo da su vjernici snagom Duha prestali

voljeti ovozemaljsko i da su se spremni žrtvovati kako bi njihovi bližnji mogli čuti Radosnu vijest, naviještena će istina silno djelovati na slušatelje.

U oštroj suprotnosti primjeru darežljivosti koju su pokazivali vjernici bilo je ponašanje Ananije i Safire. Njihovo je iskustvo, zapisano perom Nadahnuća, ostavilo tamnu mrlju na povijesti prve Crkve. Ovi su učenici, zajedno s drugima, dijelili prednost da čuju Evanđelje koje su apostoli propovijedali. Bili su s ostalim vjernicima kad se potreslo "mjesto na kojemu bijahu skupljeni. Svi se napuniše Duha Svetoga." (Djela 4,31) Duboko osvjeđenje počivalo je na svima prisutnima, i pod izravnim utjecajem Božjeg Duha Ananija i Safira obećali su Gospodinu prihod od prodaje određenog imanja.

72

Nakon toga su Ananija i Safira ožalostili Svetoga Duha popuštanjem osjećaju pohlepe. Počeli su žaliti zbog danog obećanja i ubrzo izgubili sladak utjecaj blagoslova koji je zagrijavao njihovo srce željom da učine velike stvari za Kristovo djelo. Smatrali su da su prenaglili, da trebaju ponovo razmotriti svoju odluku. Međutim, primijetili su da su oni koji su dali svoj imetak da bi zadovoljili potrebe svoje siromašnije braće vrlo poštovani među vjernicima; srameći se da njihova braća saznaju koliko njihova sebična duša žali za onim što su svečano obećali Bogu, oni su svojom voljom odlučili prodati imanje i prikazati kao da sav prihod stavljaju u zajednički fond, a zapravo su veliki dio odlučili zadržati za sebe. Tako će sebi osigurati život iz zajedničkih sredstava, a istodobno steći veliki ugled među braćom.

Ali Bog mrzi licemjerje i laž. Ananija i Safira u svojem su postupanju prema Bogu pribjegli prijevari; lagali su Svetom Duhu i njihov je grijeh bio kažnjen brзом i strašnom kaznom. Kad je Ananija došao sa svojim darom, Petar mu je rekao: "Ananija, zašto je sotona zaposjeo tvoje srce tako da slažeš Duhu Svetomu i da zadržiš za se nešto novca od svoga zemljišta? Zar ne bi, da je ostalo neprodano, tvoje ostalo? I pošto je prodano, zar nisi mogao raspolagati novcem? Zašto si u svom srcu odlučio to učiniti? Nisi slagao ljudima, nego Bogu!"

"Čim Ananija ču te riječi, pade te izdahnu. I uđe velik strah u sve koji su to čuli."

73

"Zar ne bi, da je ostalo neprodano, tvoje ostalo?" upitao je Petar. Nitko ničim nije utjecao na Ananiju da žrtvuje svoj

imetak za opće dobro. Postupio je po vlastitom izboru. Ali pokušavajući prevariti učenike, lagao je Svemogućemu.

“Poslije koja tri sata uđe i njegova žena, ne znajući što se dogodilo. I Petar je upita: ‘Kaži mi, jeste li za toliko prodali zemljište?’ ‘Da, za toliko’, odgovori ona. ‘Zašto ste se – reče joj Petar – dogovorili da kušate Duha Gospodnjega? Gle! Već na vratima stoje noge onih koji ukopaše tvoga muža, da i tebe iznesu!’ Ona odmah pade njemu do nogu te izdahnu. A kad mladići udoše, nadoše je mrtvu; iznesoše je i pokopaše do njezina muža. Velik strah spopade svu Crkvu i sve koji su to čuli.”

Beskonačna je Mudrost vidjela da je ovaj jasni izraz Božje srdžbe bio potreban da sačuva mladu Crkvu od razočaranja. Broj vjernika naglo je rastao. Crkva bi se našla u opasnosti da su naglim povećanjem obraćenika u nju došli muškarci i žene koji bi, tvrdeći da služe Bogu, obožavali boga novca. Ova kazna svjedoči o tome da ljudi ne mogu prevariti Boga, da On otkriva skriveni grijeh u srcu i da se Njega ne može prevariti. Bila je to opomena Crkvi, upozorenje vjernicima da izbjegavaju glumu i licemjerje i da se čuvaju da ne varaju Boga.

Ovaj znak opasnosti nije dan samo prvoj Crkvi, već svim budućim naraštajima kao dokaz koliko Bog mrzi lakomost, prijevaru i licemjerje. U početku su Ananija i Safira njegovali pohlepu. Želja da za sebe zadrže dio onoga što su obećali Gospodinu navela ih je na prijevaru i licemjerje.

Bog je naviještanje Evandelja učinio ovisnim o radu i darovima svojeg naroda. Dragovoljni darovi i desetina jesu dohodak Gospodnjeg djela. Od sredstava što ih je povjerio čovjeku, Bog zahtijeva određeni dio – desetinu. On prepušta svima da odluče hoće li ili neće dati više od toga. Ali kad je srce taknuto Svetim Duhom i kad obećamo određenu svotu, onaj koji je obećao više nema nikakvog prava na posvećeni dio. Ovakva obećanja dana čovjeku smatrala bi se obvezom; nisu li obvezatnija ona koja su dana Bogu? Jesu li obećanja kojima se sudi na sudu savjesti manje obvezatna od pisanih sporazuma među ljudima?

Kad u srcu neobičnom oštrinom i snagom zasvijetli božansko svjetlo, uobičajena sebičnost popušta; tada se javlja odluka da damo za Božje djelo. Ali neka nitko ne misli da će mu biti dopušteno ispuniti dana obećanja bez protivljenja sa Sotonine strane. Njemu nije drago vidjeti da se na Zemlji izgrađuje Otkupiteljevo kraljevstvo. On čovjeku šapće da je previše obećao,

da ga to može spriječiti u nastojanju da stekne imetak ili zadovolji želje svoje obitelji. 75

Bog je taj koji ljude blagoslivlja imetkom i On to čini da bi mogli dati za napredovanje Njegova djela. On šalje sunce i kišu. On čini da bilje raste. On daje zdravlje i sposobnost da privrijedimo sredstva. Svi blagoslovi potječu iz Njegove darežljive ruke. Zauzvrat želi da ljudi pokažu svoju zahvalnost vraćanjem dijela u obliku desetine i darova – darova zahvalnosti, dragovoljnih darova, darova za prijestup. Kad bi u riznicu potekla sredstva u skladu s božanskim planom – desetina svih prihoda i dragovoljni darovi – bilo bi ih u obilju za napredovanje Gospodnjeg djela.

No srca ljudi sebičnošću otvrdnu i, kao Ananija i Safira, nađu se u kušnji da zadrže dio vrijednosti pretvarajući se da ispunjavaju Božje zahtjeve. Mnogi su rastrošni u zadovoljavanju svojih želja. Muškarci i žene misle na svoja zadovoljstva i zadovoljavaju svoj ukus, dok Bogu, gotovo nevoljko, donose zakinuti dar. Zaboravljaju da će Bog jednog dana zahtijevati točan račun kako su upotrijebili Njegova dobra, i da više neće primiti ono malo što daju u riznicu kao što nije primio ni dar Ananije i Safire.

Iz stroge kazne kojom su kažnjeni ovi krivokletnici, Bog želi da shvatimo koliko duboko mrzi i prezire svako licemjerje i prijevaru. Prikazujući kao da su dali sve, Ananija i Safira lagali su Svetom Duhu i izgubili ovaj i budući život. Isti Bog koji je njih kaznio, danas osuđuje svaku prijevaru. Odvratne su Mu lažljive usne. On objavljuje da u sveti grad “neće unići ništa nečisto i nijedan tko čini gadost i laž” (Otkrivenje 21,27 – DF). Ne uzimajmo istinu olako. Neka ona postane dijelom života. Igrati se njome i prikazivati je onako kako to odgovara vlastitim sebičnim planovima znači brodolom vjere. “Dakle, stojte čvrsto! Opašite svoje bokove istinom.” (Efežanima 6,14) Tko govori neistinu, jeftino prodaje dušu. Njegove laži mogu naizgled korisno poslužiti u slučajevima nužde; može izgledati da će uspjeti u poslu koji ne bi mogao ostvariti na pošten način; ali na kraju dolazi do stanja u kojem više nikome ne može vjerovati. Budući da je sam krivotvoritelj, ne vjeruje riječima drugih. 76

U slučaju Ananije i Safire, grijeh prijevaru počinjen protiv Boga stigla je brza kazna. Isti grijeh bio je mnogo puta ponovljen poslije u povijesti Crkve i vrši se mnogo puta u naše vrijeme.

Ali iako nije popraćen vidljivim očitovanjem Božjeg nezadovoljstva, u Njegovim očima nije manje gnusan nego što je bio u apostolsko vrijeme. Opomena je dana; Bog je jasno očitovao svoju odvratnost prema ovom grijehu i svi koji se prepuštaju licemjerju i pohlepi mogu biti sigurni da upropašćuju svoju dušu.

8

Pred Velikim vijećem

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 5,12-42.

Upravo je križ, taj predmet sramote i mučenja, donio svijetu nadu i spasenje. Učenici su bili skromni ljudi bez imetka i bez ikakvog oružja osim Božje riječi, ali u Kristovoj su snazi krenuli objaviti predivnu priču o jaslama i križu i tako su svladali svako protivljenje. Oni su bili junaci vjere bez zemaljske časti ili priznanja. S njihovih su usana tekle božanske riječi koje su potresle svijet. 77

U Jeruzalemu, gdje su vladale najdublje predrasude, i gdje su prevladavale zbunjujuće zamisli o Kristu, da je bio razapet kao zločinac, učenici su odvažno govorili riječi života iznoseći Židovima Njegovo djelo i zadaću, Njegovo raspeće, uskrsnuće i uzašašće. Svećenici i knezovi s iznenađenjem su slušali jasno i smjelo svjedočenje apostola. Snaga uskrslog Spasitelja sisla je na učenike i njihov je rad bio popraćen znacima i čudima tako da je broj vjernika svakodnevno rastao. Na ulice kojima su učenici trebali proći ljudi su "iznosili bolesnike te ih postavljali na postelje i nosila, da barem sjena Petrova, dok je on prolazio, padne na nekoga od njih". Dovodili su i one koje su mučili nečisti duhovi. Mnoštvo se okupljalo oko njih i oni koji su ozdravljali klicali su hvale Bogu i slavili Otkupiteljevo ime. 78

Svećenici i knezovi vidjeli su da se Krista uzdiže iznad njih. Kad su saduceji, koji nisu vjerovali u uskrsnuće, čuli da apostoli objavljuju kako je Krist uskrsnuo od mrtvih, rasrdili su se, svjesni da će, ako se apostolima dopusti da propovijedaju uskrslog Spasitelja i čine čuda u Njegovo ime, svi odbaciti na-

učavanje da nema uskrsnuća pa će sljedba saduceja uskoro nestati. Farizeji su se gnjevili jer su smatrali da je namjera učenika potkopati židovske obrede i ukinuti prinašanje žrtava.

Dosad su bile uzaludne sve poduzete mjere da se potisne ovaj novi nauk; sad su saduceji i farizeji zaključili da rad učenika treba zaustaviti jer se njime dokazivalo da su krivi za Isusovu smrt. Ispunjeni zavišću, svećenici su uhvatili Petra i Ivana i bacili ih u javnu tamnicu.

79 Vođe židovskog naroda u potpunosti su propustili ostvariti Božju namjeru za Njegov izabrani narod. Oni koje je Gospodin postavio čuvarima istine, iznevjerili su ukazano povjerenje i Bog je izabrao druge da obave Njegovo djelo. U svojem sljepilu ovi su vođe sada dali oduška onome što su nazivali pravednim gnjevom protiv onih koji odbacuju njihov omiljeni nauk. Nisu htjeli priznati mogućnost da sami nisu ispravno razumjeli Riječ ili da pogrešno tumače i primjenjuju Sveta pisma. Ponašali su se kao ljudi koji su izgubili razum. Kakvo pravo imaju ovi učitelji, govorili su, od kojih su neki ribari, da iznose zamisli koje su suprotne nauku kojem oni uče narod? Odlučni da potisnu naučavanje ovih zamisli, utamničili su one koji su ih iznosili.

Učenike ovaj postupak nije ni zastrašio ni obeshrabrio. Sveti Duh podsjetio ih je na Kristove riječi: "Nije sluga veći od svoga gospodara! Ako su mene progonili, i vas će progoniti. Ako su moju riječ držali, i vašu će držati. Ali ovo će sve protiv vas činiti zbog mog imena, jer ne poznaju onoga koji me poslao." "Izopčavat će vas iz sinagoga. Još više! Doći će čas kada će svaki koji vas ubije misliti da Bogu služi." "Rekoh vam ovo, da se, kada dođe vrijeme, sjetite da sam vam to rekao." (Ivan 15,20.21; 16,2.4)

80 Nebeski Bog, moćni Vladar svemira, uzeo je utamničenje učenika u svoje ruke jer su ljudi ratovali protiv Njegova djela. Andeo Gospodnji noću je otvorio tamnička vrata i rekao učenicima: "Idite i navješćujte u hramu narodu sve što se tiče ovoga Života!" Ovaj je nalog bio izravno suprotan nalogu židovskih starješina, no apostoli nisu rekli: Ne možemo to učiniti dok ne obavijestimo gradsku upravu i od nje dobijemo dopuštenje. Bog je rekao: "Idite", i oni su poslušali. Oni "udoše u hram u svanuće i počеше poučavati".

Kad su se Petar i Ivan pojavili među vjernicima i ispričali kako ih je andeo izveo pokraj vojnika koji su čuvali tamnicu i

zahtijevao da nastave prekinuto djelo, braća su se ispunila čuđenjem i radošću.

U međuvremenu su veliki svećenik i oni uz njega sazvali "Veliko vijeće, to jest starješinstvo sinova Izraelovih". Svećenici i starješine odlučili su optužiti učenike za pobunu, za ubojstvo Ananije i Safire i za urotu da svećenike liše vlasti. Nadali su se da će svjetinu tako uzbuditi da stvar uzme u svoje ruke i s učenicima postupi kao što je postupila s Isusom. Bili su svjesni da su mnogi koji nisu prihvatili Kristov nauk umorni od samovolje židovskih vlasti i da su željni promjene. Svećenici su se bojali da će se, ako ovi nezadovoljnici prihvate istinu koju su apostoli naviještali i priznaju Isusa Mesijom, gnjev čitavog naroda podići protiv vjerskih vođa i zahtijevati da polože račun za Kristovo umorstvo. Odlučili su to spriječiti strogim mjerama.

81

Kad su poslali stražare u tamnicu da dovedu apostole, silno su se začudili kad su čuli da su tamnička vrata dobro zaključana i stražari drže stražu pred vratima, ali zatvorenika nema.

Ubrzo je stigao zbunjajući izvještaj: "‘Eno, oni ljudi što ste ih bacili u tamnicu stoje u hramu i poučavaju narod.' Nato ode starješina hrama sa stražarima te ih dovede, ali ne na silu, jer su se bojali naroda da ih ne bi kamenovao."

Premda su apostoli bili čudom izbavljeni iz tamnice, nisu bili pošteđeni ispitivanja i kazne. Dok je bio s njima, Krist im je rekao: "A vi budite na oprezu sa sobom! Predavat će vas sudovima." (Marko 13,9) Time što je poslao svojeg anđela da ih izbavi, Bog im je dao zalag svoje ljubavi i jamstvo svoje prisutnosti. Sad je bilo na njima da stradaju radi Onoga čije su Evanđelje propovijedali.

U povijesti proroka i apostola nalazimo mnoge plemenite primjere odanosti Bogu. Kristovi svjedoci radije su podnosili utamničenje, mučenje i samu smrt, nego da prekrše Božje zapovijedi. Izvještaj što su ga ostavili Petar i Ivan pokazuje junaštvo koje se očitovalo u evandeosko doba. Dok su po drugi put stajali pred ljudima koji su ih naumili uništiti, u njihovim riječima i ponašanju nije se mogao primijetiti ni strah ni oklijevanje. A kad je veliki svećenik rekao: "Zar vam nismo oštro zabranili da učite o tome imenu? A vi ste, evo, napunili Jeruzalem svojom naukom, i hoćete da bacite na nas krv toga čovjeka", Petar je

82

odgovorio: "Treba se više pokoravati Bogu nego ljudima." Nebeski andeo oslobodio ih je iz tamnice i zapovjedio im da poučavaju u hramu. Slijedeći ovaj nalog, bili su poslušni božanskoj zapovijedi i tako moraju i dalje činiti bez obzira koliko će ih to koštati.

A onda je Duh nadahnuo učenike; optuženi su postali tužitelji optužujući za Kristovo ubojstvo one koji su tvorili ovo Vijeće. "Bog otaca naših uskrisio je Isusa, koga ste vi, vješajući na križ, ubili. Njega je Bog desnicom svojom uzvisio za Vođu i Spasitelja, da dadne Izraelu obraćenje i oprostjenje grijeha. Za ovo svjedočimo mi i Duh Sveti kojega je Bog dao onima koji mu se pokoravaju."

Židovi su se na ove riječi toliko rasrdili da su naumili uzeti zakon u svoje ruke i bez ikakvog daljnjeg suđenja i odobrenja rimskih dužnosnika usmrtiti zatvorenike. Premda već bili krivi za Kristovu krv, sada su bili spremni uprljati ruke krvlju Njegovih učenika.

83 Ali u Vijeću je bio čovjek koji je u riječima apostola prepoznao Božji glas. Bio je to Gamaliel, farizej poštovan od naroda, učen čovjek i na visokom položaju. Bistrim umom vidio je da će nasilni korak o kojem su svećenici razmišljali izazvati strašne posljedice. Prije nego što se obratio prisutnima, zatražio je da izvedu zatvorenike. Dobro je poznao ljude s kojima ima posla; znao je da Kristovi ubojice neće prezati ni od čega da ostvare svoju nakanu.

A onda je promišljeno i mirno progovorio: "Izraelci! Promislite dobro što kanite učiniti s tim ljudima! Prije ovog vremena diže se Teuda, izdajući se za nešto osobito, i uza nj pristade oko četiri stotine ljudi. On bi ubijen, a sve njegove pristase bile su raspršene i uništene. Poslije njega, u doba popisa pučanstva, diže se Juda Galilejac i povuče dosta naroda za sobom. I on poginu, a sve njegove pristase biše raspršene. A za ovo sada, kažem vam: prođite se tih ljudi i pustite ih! Jer ako njihov pothvat, ili njihovo djelo, potječe od ljudi, propast će, a ako potječe zbilja od Boga, nećete ga moći uništiti. Pustite ih, da ne dodete u sukob s Bogom!"

Svećenici su vidjeli razumnost ovih dokaza pa su se morali složiti s Gamalielom. Ali njihove predrasude i mržnju nije bilo moguće obuzdati. Teška srca pustili su učenike nakon što su ih išibali i ponovo im zaprijetili da će izgubiti život ako i

dalje budu propovijedali u Isusovo ime. "A oni ostaviše Veliko vijeće vrlo veseli što im je udijeljena čast da podnesu zlostavljanje za ime Isusovo. Svaki dan su neprestano i u hramu i po kućama navješćivali Isusa kao Mesiju."

Ubrzo nakon raspeća Krist je učenicima u baštinu ostavio mir. "Ostavljam vam mir; mir, i to svoj, dajem vam. Ja vam ga ne dajem kakav svijet daje. Neka se ne uznemiruje i ne plaši vaše srce!" (Ivan 14,27) Ovaj mir ne dolazi od prilagođivanja svijetu. Krist do mira nije nikad dolazio popuštanjem zlu. Mir koji je Krist ostavio učenicima više je unutarnji nego vanjski, i trebao je u sukobima i svadi zauvijek ostati s Njegovim svjedocima.

Krist je o sebi rekao: "Nemojte misliti da sam došao donijeti na zemlju mir! Nisam došao da donesem mir, nego mač." (Matej 10,34) Premda Knez mira, sad je trebao prouzročiti podjelu. On, koji je došao navijestiti Radosnu vijest i srcima ljudske djece donijeti nadu i radost, izazvao je sukob koji gori duboko u ljudskom srcu i izaziva snažne strasti. On upozorava svoje sljedbenike: "U svijetu ćete imati patnju." "Ali prije toga svega stavit će ruke na vas te vas progoniti; predavat će vas u sinagoge i tamnice; vodit će vas pred kraljeve i upravitelje zbog moga imena." "Predavat će vas čak i roditelji, braća, rodaci i prijatelji, i neke će od vas poubijati." (Ivan 16,33; Luka 21,12.16)

Ovo se proročanstvo doslovce ostvarilo. Isusovi sljedbenici bili su izloženi svakom poniženju, sramoćenju i okrutnosti na koje je Sotona mogao potaknuti ljudska srca da ih izmisle. I ono će se ponovo doslovce ispuniti, jer je tjelesno srce još uvijek u neprijateljstvu s Božjim zakonom i neće se pokoriti njegovim zapovijedima. Današnji svijet nije ništa usklađeniji s Kristovim načelima nego što je bio u vrijeme apostola. Ista mržnja koja je izazvala povik: "Raspni ga! Raspni ga!" – ista mržnja koja je dovela do progonstva učenika, još uvijek djeluje u sinovima neposlušnosti. Isti duh koji je u mračnom srednjem vijeku osuđivao muškarce i žene na tamnicu, progonstvo i smrt, koji je smislio strahovita mučenja Inkvizicije koja je planirala i izvršila pokolj na Dan sv. Bartolomeja i koji je zapalio vatre Smithfielda, još uvijek djeluje zločinačkom energijom u neobraćenim srcima. Povijest istine uvijek je bila izvješće o borbi između dobra i zla. Naviještanje Evandolja u ovom je svijetu uvijek vršeno uz protivljenje, opasnost, gubitak i patnju.

84

85

86 Odakle snaga onima koji su u prošlosti podnosili progonstvo radi Krista? Ona je dolazila iz zajednice s Bogom, zajednice sa Svetim Duhom, zajednice s Kristom. Sramoćenje i progonstvo odvojili su mnoge od zemaljskih prijatelja, ali nikad od Kristove ljubavi. Dušu koja je izložena stradanju naš Spasitelj nikad ne voli više nego kad podnosi sramotu radi istine. "Ja ću ga ljubiti", rekao je Krist, "i objaviti mu samog sebe." (Ivan 14,21) Kad vjernik zbog istine stane pred zemaljske sudove, Krist stoji uz njega. Kad je zatvoren među zatvorske zidove, Krist mu se sam javlja i svojom ljubavlju jača njegovo srce. Kad pretrpi smrt radi Krista, Spasitelj mu kaže: Oni mogu ubiti tijelo, ali ne mogu nauditi duši. "Ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet!" "Ne boj se, jer ja sam s tobom; ne obaziri se plaho, jer ja sam Bog tvoj. Ja te krijepim i pomažem ti, podupirem te pobjedničkom desnicom." (Ivan 16,33, Izaija 41,10)

"Tko se uzda u Jahvu, on je kao brdo Sion: ne pomiče se, ostaje dovijeka. Bregovi okružuju Jeruzalem: Jahve okružuje narod svoj odsada i dovijeka." "Oslobodit će ih nepravde i nasilja, jer je dragocjena u njegovim očima krv njihova." (Psalam 125,1.2; 72,14)

"Jahve nad Vojskama zakrilit će ih... Jahve Bog njihov spasit će ih u dan onaj; kao stado on će pasti narod svoj; kao drago kamenje krune oni će blistat u zemlji njegovoj." (Zaharija 9,15.16)

9

Sedmorica đakona

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 6,1-7.

“U ono vrijeme, kako je rastao broj učenika, počеше mrm- 87
ljati Helenisti na Hebreje da se njihove udovice zapostavljaju u svakidašnjoj pomoći.”

Prva Crkva bila je sastavljena od mnogih staleža i ljudi raz-
ličitih nacionalnosti. U vrijeme izlivanja Svetog Duha na Pe-
desetnicu, u Jeruzalemu su boravili “pobožni Židovi koji su došli
iz svih naroda pod nebom” (Djela 2,5). Među Židovima hebrej-
ske vjere koji su se okupili u Jeruzalemu bili su neki općenito
poznati kao Helenisti, a između njih i palestinskih Židova du-
go je vladalo nepovjerenje i čak neprijateljstvo.

Srca onih koji su se obratili zahvaljujući radu apostola
omekšala su i sjedinila se u Kristovoj ljubavi. Unatoč prijašnjim
predrasudama, svi su bili u međusobnom skladu. Sotona je znao
da napredovanje evangeoske istine neće moći zaustaviti dokle 88
god bude vladalo ovo zajedništvo, zato je nastojao iskoristiti pri-
jašnje navike razmišljanja u nadi da bi time mogao u Crkvu unijeti
elemente nejedinstva.

Tako se dogodilo da je neprijatelj, kako se broj učenika
povećao, uspio izazvati sumnjičavost nekih koji su prije navik-
li zavidno gledati na svoju braću u vjeri i nalaziti pogreške kod
svojih duhovnih vođa pa “Židovi grčkog jezika stadoše mrmlja-
ti protiv domaćih Židova” (DF). Uzrok mrmljanju bilo je navodno
zanemarivanje grčkih udovica u pružanju svakidašnje pomoći.
Svaka nejednakost bila bi suprotna duhu Evanđelja, ali je Soto-
na uspio pobuditi sumnju. Sad su se morale poduzeti hitne mjere

da se uklone svi razlozi za nezadovoljstvo, inače će neprijatelj uspjeti u nastojanju da izazove podjelu među vjernicima.

Isusovi učenici našli su se u kriznom stanju. Pod mudrim vodstvom apostola koji su ujedinjeno radili u sili Svetoga Duha, djelo koje je bilo povjereno evandeoskim vjesnicima naglo se širilo. Crkva se stalno povećavala i ovaj rast vjerništva povećavao je teške terete odgovornih. Nijedan čovjek, pa ni skupina ljudi, nije mogla nastaviti sama nositi ove terete a da ne ugrozi budući napredak Crkve. Bilo je potrebno podijeliti odgovornosti koje je nekolicina tako vjerno nosila u prvim danima Crkve.

89 Apostoli su sada morali učiniti važan korak u usavršavanju evandeoskog reda u Crkvi prenošenjem nekih tereta, koje su dosad sami nosili, na druge vjernike.

Na sastanku koji su sazvali, apostoli su, vođeni Svetim Duhom, iznijeli plan za bolju organizaciju svih djelatnih snaga u Crkvi. Došlo je vrijeme, rekli su, kad duhovni vođe koji nadgledaju Crkvu trebaju biti oslobođeni obveze dijeljenja potreba siromašnima i sličnih tereta, kako bi nastavili slobodno propovijedati Evanđelje. "Radije pronadite, braćo," rekli su, "među sobom sedam ljudi na dobru glasu, punih Duha i mudrosti, pa ćemo njih postaviti nad tim poslom, a mi ćemo se potpuno posvetiti molitvi i službi propovijedanja." Prijedlog je bio prihvaćen, i uz molitvu i polaganje ruku, sedam izabраниh ljudi svečano je odvojeno za dužnost đakona.

Imenovanje sedmorice da preuzmu nadzor nad određenim granama djela pokazalo se velikim blagoslovom za Crkvu. Ovi dužnosnici pozorno su razmotrili pojedinačne potrebe kao i opće financijske interese Crkve, i svojim su mudrim upravljanjem i pobožnim primjerom bili važna pomoć drugim službenicima u povezivanju različitih potreba Crkve u jedinstvenu cjelinu.

90 Da je ovaj korak bio po Božjem nalogu, vidljivo je iz neposrednih rezultata koji su slijedili. "Riječ se Božja širila bez prestanka, a broj je učenika u Jeruzalemu silno rastao. I mnogi su svećenici prihvaćali vjeru." Ovo prikupljanje duša treba zahvaliti većoj slobodi koju su apostoli omogućili te gorljivosti i sili koju su pokazala sedmorica đakona. Činjenica da su ova braća bila određena za posebno djelo vođenja brige o siromasima, nije ih isključila iz poučavanja vjere. Naprotiv, bili su potpuno osposobljeni podučavati druge istinu pa su se s velikom ozbiljnošću i uspjehom dali na posao.

Prvoj Crkvi bilo je povjereno djelo koje se neprekidno širilo – djelo osnivanja centara svjetla i blagoslova gdje god su iskrene duše bile spremne ući u Kristovu službu. Naviještanje Evanđelja trebalo je obuhvatiti cijeli svijet i vjesnici križa se nisu mogli nadati da će ovu važnu zadaću ostvariti ako ne ostanu sjedinjeni vezama kršćanskog jedinstva i tako pokažu svijetu da su jedno s Kristom u Bogu. Zar se njihov božanski Voda nije molio Ocu: “Čuvaj u svome imenu one koje si mi dao, da budu jedno kao mi”? Nije li rekao svojim učenicima: “I svijet ih zamrzi, jer više ne pripadaju svijetu”? Nije li molio Oca da “postanu potpuno jedno”, “da svijet vjeruje da si me ti poslao”? (Ivan 17,11.14.23.21) Njihov duhovni život i sila ovisili su o tijesnoj vezi s Onim koji im je naložio da propovijedaju Evanđelje.

Učenici su se samo ujedinjeni s Kristom mogli nadati snazi Svetoga Duha i suradnji nebeskih anđela. Uz pomoć ovih nebeskih sredstava oni će pred svijetom pokazati da su jedinstveni i bit će pobjednici u sukobu koji su bili prisiljeni stalno voditi protiv sila tame. Kako budu ujedinjeni nastavili raditi, nebeski će vjesnici poći pred njima otvarajući put; srca će biti pripravljena za prihvaćanje istine i mnogi će biti zadobiveni za Krista. Dokle god ostanu ujedinjeni, Crkva će napredovati “lijepa kao mjesec, sjajna kao sunce, strašna kao vojska pod zastavama” (Pjesma 6,10). Ništa se neće moći usprotiviti njezinu napredovanju. Crkva će ići iz pobjede u pobjedu, slavno ostvarujući svoju božansku zadaću naviještanja Evanđelja svijetu.

Organizacija Crkve u Jeruzalemu trebala je služiti kao model za organizaciju crkava u svakom drugom mjestu gdje će vjernici istine zadobiti obraćenike na Evanđelje. Oni koji su dobili odgovornost općeg nadzora nad Crkvom nisu smjeli gospodariti nad Gospodnjom baštinom, već su kao mudri pastiri trebali pasti “stado Božje” i nastojati biti “uzorom stadu” (1. Petrova 5,2.3), a đakoni su trebali biti “ljudi na dobru glasu, puni Duha i mudrosti”. Ovi su ljudi trebali zajednički zauzeti položaj na pravoj strani i zadržati ga čvrsto i odlučno. Tako će na cijelo stado vršiti ujedinjujući utjecaj.

Poslije u povijesti prve Crkve, kad su u različitim dijelovima svijeta osnovane mnoge skupine vjernika, organizacija Crkve je usavršavana kako bi se sačuvao red i usklađenost djelovanja. Svaki je vjernik bio pozivan da dobro obavi svoj dio posla. Svatko je trebao mudro uporabiti talente koji su mu bili povjereni. Neke

91

92

je Sveti Duh obdario posebnim darovima i postavio – “prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; zatim je dao dar čudesa, onda dar ozdravljanja, dar pružanja pomoći, dar upravljanja, dar različitih jezika” (1. Korinćanima 12,28). Ali svi su trebali skladno raditi.

“Milosni su darovi različiti, ali je isti Duh. Različite su i službe, ali je isti Gospodin. Različiti su i učinci, ali je isti Bog koji čini sve u svima. Svakomu se daje objava Duha na opću korist. Jednomu se po Duhu daje mudrost, drugomu znanje – po istom Duhu; jednomu se daje vjera u istom Duhu, drugomu dar ozdravljanja u ovom jedinom Duhu; jednomu moć čudesa, drugomu dar proricanja; jednomu sposobnost razlikovanja duhova, drugomu različiti jezici, a trećemu dar tumačenja jezika. A sve to čini jedan te isti Duh koji to razdjeljuje svakomu kako hoće. Kao što je, naime, tijelo jedno, iako ima mnogo udova, i svi udovi tijela, iako su mnogi, tvore jedno tijelo, tako je i Krist.” (1. Korinćanima 12,4-12)

93 Svećane odgovornosti počivaju na onima koji su pozvani da budu vode Božje crkve na Zemlji. U doba teokracije, kad je Mojsije nastojao sam nositi terete tako teške da bi ga brzo iscrpili, Jitro mu je savjetovao da mudro raspodijeli odgovornosti. “Ti zastupaj narod pred Bogom”, rekao mu je. “Podastiri Bogu njihove razmirice.” Zatim mu je savjetovao da postavi “tisućnike, stotnike, pedesetnike i desetnike” za glavare puku. Trebao je izabrati “ljude sposobne, bogobožne i pouzdane, koji mrze mito”. Oni su trebali suditi “narodu u svako doba” i tako osloboditi Mojsija od zamornih odgovornosti bavljenja mnogim manjim predmetima koje su posvećeni pomoćnici mogli mudro riješiti.

Vrijeme i snaga onih kojima su po Božjoj providnosti dodijeljeni vodeći odgovorni položaji u Crkvi trebaju biti posvećeni rješavanju težih pitanja koja zahtijevaju posebnu mudrost i širinu srca. Nije u skladu s Božjim nalogom da se takve ljude poziva na rješavanje manjih stvari koje su drugi sposobni riješiti. “Sve veće slučajeve neka preda te iznose,” predložio je Jitro Mojsiju, “a u manjima neka sami rasuđuju. Olakšaj sebi breme: neka ga oni s tobom nose. Ako tako uradiš, i Bog ti to odobri, moći ćeš izdržati, i sav ovaj narod odlazit će kući u miru.”

Sukladno ovom prijedlogu “probere Mojsije sposobnih ljudi od svih Izraelaca pa ih postavi za glavare narodu: tisućnike,

stotnike, pedesetnike i desetnike. Oni su sudili narodu u svako doba. Teže slučajeve iznosili bi Mojsiju, a sve manje sami rješavali." (Izlazak 18,19-26) 94

Poslije, kad je birao sedamdeset starješina da s njim ponesu odgovornosti upravljanja, Mojsije je pazio da kao pomoćnike izabere ljude koji su se odlikovali dostojanstvom, zdravim prosuđivanjem i iskustvom. U govoru upućenom ovim starješinama u vrijeme njihova rukopolaganja, on je spomenuo neke odlike koje čovjeka čine sposobnim da bude mudar vođa u Crkvi. "Saslušajte svoju braću; sudite pravedno između čovjeka i njegova brata ili pridošlice. U suđenju nemojte biti pristrani; saslušavajte maloga kao i velikoga. Ne bojte se nikoga! Ta sud je Božji!" (Ponovljeni zakon 1,16.17)

Pri kraju svoje vladavine kralj David je uputio svečani poziv onima koji su u njegovo vrijeme nosili breme Božjeg djela. Kad je skupio "u Jeruzalem sve izraelske knezove i poglavare od redova koji su služili kralja, tisućnike, stotnike i nadstojnike nad svim imanjem i blagom kraljevim i blagom njegovih sinova, zajedno s dvoranima i junacima, i svim hrabrim vojnicima", ostarjeli kralj ih je svečano pozvao da "pred očima sveg Izraela, Jahvina zbora i pred svojim Bogom..." drže i traže "sve zapovijedi Jahve, svoga Boga" (1. Ljetopisa 28,1.8).

Salomonu, kao onome koji je bio pozvan da preuzme vodeći odgovoran položaj, David je uputio poseban poziv: "A ti, sine moj Salomone, poznaj Boga, svoga oca, i služi mu čistim srcem i spremnom dušom, jer Jahve ispituje sva srca i zna sve misli i namjere; ako ga budeš tražio, dat će ti da ga nađeš; ako li ga ostaviš, odbacit će te zauvijek. Uvidi sada da te Jahve izabrao... budi junak." (redci 9.10) 95

Ovo isto načelo pobožnosti i pravednosti koje je u vrijeme Mojsija i Davida trebalo rukovoditi vođe u Božjem narodu, trebali su slijediti oni kojima je bio povjeren nadzor nad organiziranom Božjom crkvom u kršćansko doba. U sređivanju stanja u svim crkvama i određivanju prikladnih ljudi za službenike, apostoli su se držali visokih mjerila rukovođenja iznesenih u spisima Starog zavjeta. Oni su nastojali da onaj tko je pozvan na vodeći položaj u Crkvi bude "besprijeoran: ne samodopadan, ne sklon srdžbi, ne goropadan, ne svadljivac, ne odan prljavim dobicima, već gostoljubiv, dobrotiv, razborit, pravedan, pobožan, gospodar sebe, posve privržen sigurnom propovijedanju

nauke, da može i opominjati u zdravoj nauci i pobijati protivnike" (Titu 1,7-9).

96 Red koji se održavao u prvoj kršćanskoj Crkvi omogućio je da ona napreduje kao dobro uvježbana vojska naoružana Božjim oružjem. Skupine vjernika, premda raspršene na velikom području, bile su udovi jednog tijela; sve su se kretale zajedno i u međusobnom skladu. Kad se u mjesnoj crkvi pojavila nesloga, kao što se poslije pojavila u Antiohiji i na drugim mjestima, a vjernici se nisu mogli složiti, takvim slučajevima nije bilo dopušteno da izazovu podjelu u Crkvi, već su bili preneseni općem saboru svih vjernika sastavljenom od imenovanih zastupnika iz svih mjesnih crkava, s apostolima i starješinama na vodećim položajima. Tako se nastojanju Sotone da napadne Crkvu u zabačenim mjestima oduprlo zajedničko djelovanje svih pa su planovi neprijatelja da izazove poremećaj i upropasti je bili osujećeni.

"Jer Bog nije Bog nereda, nego reda. Kao i u svim crkvama svetih." (1. Korinćanima 14,33) On zahtijeva da se danas u vođenju crkvenih poslova poštuje red i sustav jednako kao u prošlosti. On želi da se Njegovo djelo obavlja temeljito i savjesno kako bi na njega mogao staviti pečat svojeg odobravanja. Kršćanin se treba ujediniti s kršćaninom, crkva s crkvom, ljudska oruđa trebaju surađivati s božanskim, svi pokorni Svetom Duhu i svi zajedno naviještajući svijetu Radosnu vijest o Božjoj milosti.

10

Prvi kršćanski mučenik

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 6,5-15; 7.

Prednjačeći među sedmoricom đakona, Stjepan je bio čovjek duboke pobožnosti i snažne vjere. Premda po rođenju Židov, govorio je grčki i poznao običaje i navike Grka. Zato je našao priliku da propovijeda Evanđelje u sinagogama grčkih Židova. Bio je vrlo aktivan u radu za Krista i svoju je vjeru neustrašivo naviještao. Učeni rabini i zakonici upustili su se u javne rasprave s njim, uvjereni u laku pobjedu. No “ne mogoše odoljeti mudrosti i Duhu kojim je govorio”. Ne samo što je govorio u sili Svetoga Duha, već je bilo jasno da je dobro proučio proćanstva i da je bio poućen u svemu što je bilo vezano uz Zakon. Bio je vješt u obrani istina koje je zastupao tako da je svoje protivnike potpuno porazio. Na njemu se ispunilo obećanje: “Zapamtite da vam ne treba unaprijed pripremati obrane, jer ću vam ja dati rječitost i mudrost kojoj se neće moći suprotstaviti i oduprijeti svi vaši neprijatelji.” (Luka 21,14.15) 97 98

Kad su svećenici i starješine vidjeli silu koja je pratila Stjepanovo propovijedanje, ispunili su se ogorčenom mržnjom. Umjesto da prihvate dokaze koje je iznosio, odlučili su ušutkati njegov glas tako što će ga ubiti. Višeput su potkupili rimske vlasti da prijeđu preko slučajeva kad su Židovi uzeli zakon u svoje ruke, osudili i smaknuli zatvorenike u skladu sa svojim narodnim običajem. Stjepanovi neprijatelji nisu sumnjali da to mogu ponovo učiniti bez ikakve opasnosti. Odlučili su preuzeti rizik i zato su uhvatili Stjepana i izveli ga na sud pred Veliko vijeće.

Iz okolnih zemalja pozvani su učeni Židovi da pobiju argumente zatvorenika. Tu je bio i Savao iz Tarza koji je preuzeo vodeću ulogu protiv Stjepana. Poslužio se rječitošću i logikom rabina ne bi li uvjerio narod da Stjepan propovijeda lažni i opasni nauk; ali je u Stjepanu sreo čovjeka koji je odlično razumio Božju nakanu širenja Evandelja među druge narode.

99 Budući da svećenici i starješine nisu mogli odoljeti Stjepanovoj jasnoj, smirenoj mudrosti, odlučili su od njega učiniti primjer drugima. Tako će zadovoljavajući svoju osvetoljubivu mržnju spriječiti druge da iz straha ne prihvate njegovo vjerovanje. Pozvani su lažni svjedoci koji su tvrdili da su čuli kako izgovara bogohulne riječi protiv hrama i Zakona. "Mi smo ga čuli gdje govori", tvrdili su ovi svjedoci, "da će Isus, onaj Nazarećanin, razoriti ovo mjesto i promijeniti bogoslužje koje nam je predao Mojsije."

Kad je Stjepan stao licem u lice sa svojim sucima da odgovori na optužbu bogohuljenja, sveta je svjetlost zračila s njegovog lica i "svi koji su sjedili u Velikom vijeću upru pogled u Stjepana i opaze da mu je lice poput lica anđeoskoga". Mnogi koji su vidjeli to svjetlo zadržali su i zaklonili svoje lice, ali se tvrdoglava nevjera i predrasude starješina nisu pokolebale.

Kad su Stjepana ispitivali o istinitosti optužbi protiv njega, počeo je svoju obranu jasnim, prodornim glasom koji je odjekivao u vijećničkoj dvorani. Riječima koje su općarale skup, počeo je ponavljati povijest Božjeg izabranog naroda. Pokazao je temeljito poznavanje židovskog sustava i iznio duhovno tumačenje koje se sada očitovalo u Kristu. Ponovio je Mojsijeve riječi kojima je prorokao Mesiju: "Proroka će vam podignuti Bog iz vaše braće, kao mene njega slušajte." (ŠA) Jasno je objavio svoju odanost Bogu i židovskoj vjeri dok je dokazivao kako Zakon u koji su se Židovi uzdali za spasenje nije mogao Izraela spasiti od idolopoklonstva. Povezao je Isusa Krista s cjelokupnom židovskom poviješću. Spomenuo je izgradnju Salomonova hrama i riječi Salomona i Izaije: "A Previšnji ne prebiva u zgradama napravljenim ljudskom rukom, kako to već prorok veli: 'Nebo 100 je moje prijestolje, a zemlja je podnožje nogama mojim. Kakvu ćete mi kuću sagraditi – pita Gospodin – ili kakvo će biti mjesto gdje bih prebivao? Zar moja ruka nije sve ovo načinila?'"

Kad je Stjepan došao do ove točke, narod se počeo komešati. Kad je Krista povezao s proročanstvima i govorio o hra-

mu, svećenik, glumeći da je užasnut, razderao je svoju odjeću. Za Stjepana je to bio jasan znak da će njegov glas ubrzo zauvijek utihnuti. Vidio je protivljenje koje su izazvale njegove riječi i znao je da daje svoje posljednje svjedočanstvo. Premda je bio usred propovijedi, naglo ju je zaključio.

Iznenada, prekidajući tijek povijesti koju je iznosio, okrenuo se svojim razbješnjelim sucima i povikao: "Ljudi tvrde šije, neobrezanih srdaca i ušiju! Vi se uvijek opirete Duhu Svetome! Kako očevi vaši tako i vi! Koga od proroka nisu progonili očevi vaši? Poubijali su one koji su unaprijed najavljivali dolazak Pravednika, koga vi sad već izdadoste i ubiste, vi baš koji ste primili Zakon preko anđela, ali ga niste vršili."

Na ovo su svećenici i starješine došli izvan sebe od bijesa. Ponašajući se sličnije zvijerima negoli ljudskim bićima, jurnuli su na Stjepana škipajući zubima. Na okrutnim licima oko sebe zatvorenik je vidio svoj usud, ali se nije pokolebao. U njemu nije bilo straha od smrti. Razbješnjeli svećenici i uspaljeno mnoštvo nisu ga mogli uplašiti. Prizor pred njim ustupio je mjesto videnju. Vidio je pred sobom širom otvorena nebeska vrata i gledajući kroz njih vidio je slavu Božjeg dvora i Krista, kao da je upravo ustao s prijestolja, spreman da brani svojeg slugu. Trijumfalnim riječima Stjepan je uskliknuo: "Evo, gledam otvorena nebesa i Sina Čovječjega gdje stoji Bogu s desne strane."

101

Dok je opisivao slavni prizor što su ga promatrale njegove oči, bilo je to više nego što su njegovi progonitelji mogli podnijeti. Zatiskujući uši da ne čuju njegove riječi i silno vičući, jurnuli su na njega kao jedan i "izguraše ga izvan grada". "Dok su kamenovali Stjepana, on je ovako zazivao: 'Gospodine Isuse, primi moj duh!' Zatim kleče i viknu jakim glasom: 'Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!' Kad to reče, usnu."

Nad Stjepanom nije bila izrečena presuda, ali su rimske vlasti bile potkupljene velikom svotom novca da ne istražuju ovaj slučaj.

Stjepanova mučenička smrt duboko se dojmila svih koji su je promatrali. Sjećanje na Božji pečat na njegovom licu i riječi koje su ganule duše svih koji su ih čuli, ostale su u mislima promatrača i svjedočile o istini koju je navijestao. Njegova je smrt bila teška kušnja za Crkvu, ali je rezultirala osvjedočenjem Savla koji iz svojeg sjećanja nije mogao izbrisati vjeru i odanost mučenika te sjaj koji je počivao na njegovom licu.

Savao je prigodom Stjepanova suđenja i smrti bio prepun grozničave gorljivosti. Nakon toga se srdio na svoje vlastito potajno osvjedočenje da je Bog odlikovao Stjepana upravo u trenutku kad su ga ljudi sramotili. Savao je nastavio proganjati Božju crkvu; lovio je kršćane, hvatao ih u njihovim kućama i predavao svećenicima i starješinama u Jeruzalemu da ih zatvaraju u tamnice i ubijaju. Njegova gorljivost u provođenju progonstva unižila je strah među kršćane u Jeruzalemu. Rimske vlasti uopće se nisu trudile da zaustave ovo okrutno djelo; potajno su pomagale Židovima da bi se s njima pomirile i zadobile njihovu naklonost.

Nakon Stjepanove smrti, s obzirom na svoju ulogu u tom događaju, Savao je bio izabran u Veliko vijeće. Neko je vrijeme bio snažno sredstvo u Sotoninim rukama da provede pobunu protiv Božjeg Sina. Ali uskoro će ovaj bezobzirni progonitelj biti zaposlen u izgradnji Crkve koju je sada rušio. Netko moćniji od Sotone izabrao je Savla da zauzme mjesto mučenika Stjepana, da propovijeda i strada u Njegovo ime i da nadaleko objavljuje vijest spasenja po Njegovoj krvi.

11

Radosna vijest u Samariji

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 8.

Nakon Stjepanove smrti nastalo je protiv vjernika u Jeruzalemu tako bezobzirno progonstvo da se “svi kršćani, osim apostola, raspršiše po krajevima judejskim i samarijskim”. Savao je pak “pustošio Crkvu; idući iz kuće u kuću izvlačio je iz njih ljude i žene te ih predavao u tamnicu”. O svojoj gorljivosti u ovom okrutnom radu poslije će reći: “Ja sam doista nekoć mislio da sam dužan žestoko se suprotstaviti djelom imenu Isusa Nazarećanina. To sam i činio u Jeruzalemu. Kao što sam osobno mnoge svete zatvarao u tamnice... Po svim sinagogama prisiljavao sam ih, više puta kažnjavanjem, da izgovaraju grdnje protiv Boga i u svome prekomjernom bijesu na njih progonio sam ih čak u tuđe gradove.” Da Stjepan nije bio jedini koji je izgubio život, vidljivo je iz Savlovih vlastitih riječi: “Tako sam, kad su bili osuđivani na smrt, to odobravao.” (Djela 26,9-11)

103

U tim trenucima opasnosti Nikodem je neustrašivo priznao svoju vjeru u razapetog Spasitelja. Nikodem je bio član Velikog vijeća i s drugima je bio ganut Isusovim naukom. Dok je promatrao Kristova čudesna djela, u njemu je raslo uvjerenje da je On Izaslanik Božji. Suviše ohol da bi otvoreno priznao simpatiju za galilejskog Učitelja, tražio je tajni razgovor s Njim. U tom razgovoru Isus mu je predočio plan spasenja i svoju zadaću u svijetu, ali Nikodem je još uvijek oklijevao. Skrio je istinu u svoje srce i tri godine se činilo da nema ploda. Ali iako javno nije priznao Krista, Nikodem je u Velikom vijeću višeput onemogućio planove svećenika da Ga ubiju. Kad je na kraju Krist

104

bio podignut na križ, Nikodem se sjetio Njegovih riječi koje mu je uputio u onom noćnom razgovoru na Maslinskoj gori: "Kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji, tako mora biti podignut Sin Čovječji" (Ivan 3,14); sad je u Isusu vidio Otkupitelja svijeta.

S Josipom iz Arimateje Nikodem je snosio troškove Isusova pogreba. Učenici su se bojali u javnosti pokazati kao Kristovi pristaše, ali Nikodem i Josip odvažno su im pritekli u pomoć. Pomoć ovih bogatih i časnih ljudi bila je i te kako potrebna u ovom mračnom trenutku. Oni su za svoga mrtvog Učitelja mogli učiniti ono što bi siromašnim učenicima bilo nemoguće, i njihovo bogatstvo i utjecaj u velikoj su ih mjeri zaštitili od zloće svećenika i starješina.

105 Sada, kad su Židovi pokušavali uništiti tek rođenu Crkvu, Nikodem je istupio u njezinu obranu. Više nije bio oprezan i sumnjičav; poticao je vjeru učenika i uporabio svoje bogatstvo da podupre Crkvu u Jeruzalemu i širenje Evandjelja. Oni koji su mu prije ukazivali poštovanje, sad su ga prezirali i progonili; tako je postao siromašan u zemaljskim dobrima, ali nije klonuo u obrani svoje vjere.

Progonstvo koje je došlo na jeruzalemsku crkvu dalo je veliki poticaj širenju Evandjelja. U tom je gradu služba Riječi bila uspješna pa je postojala opasnost da se učenici predugo zadrže na jednom mjestu, zanemarujući Spasiteljev nalog da idu u cijeli svijet. Zaboravljajući da se snaga za odupiranje zlu najbolje stječe energičnom službom, počeli su misliti da ništa nije toliko važno koliko braniti crkvu u Jeruzalemu od neprijateljskih napada. Umjesto da nove vjernike uče da ponesu Radosnu vijest onima koji je nisu čuli, bili su u opasnosti poći putem koji bi sve njih naveo da se zadovolje onim što je ostvareno. Kako bi raspršio svoje predstavnike tamo gdje će moći raditi za druge, Bog je dopustio da na njih dode progonstvo. Istjerani iz Jeruzalema, vjernici su prolazili "iz jednog kraja u drugi propovijedajući Evandjelje Riječi".

106 Među onima kojima je Spasitelj dao nalog: "Idite i učinite sve narode učenicima mojim" (Matej 28,19), bilo je mnogo onih koji su pripadali nižim društvenim slojevima – muškaraca i žena koji su zavoljeli svojega Gospodina i odlučno slijedili Njegov primjer nesebične službe. Ovim je skromnim ljudima, kao i učenicima koji su bili sa Spasiteljem tijekom Njegove zemaljske

službe, povjerena ova dragocjena služba. Trebali su ponijeti svijetu Radosnu vijest o spasenju po Kristu.

Kad su se zbog progonstva raspršili, pošli su ispunjeni misionarskom gorljivošću. Shvatili su odgovornost svoje zadaće. Znali su da u rukama drže kruh života za svijet koji umire od gladi, i bili su nagnani Kristovom ljubavlju da ga daju svima potrebitima. Gospodin je djelovao preko njih. Kamo god su pošli, bolesni su ozdravljali i siromašnima je naviještano Evanđelje.

Filip, jedan od sedmorice đakona, bio je među onima koji su bili istjerani iz Jeruzalema. On "side u glavni grad Samarije i tu propovijedaše Krista. Narod je jednodušno poklanjao pažnju Filipovim riječima, kad ga je slušao i gledao čudesa koja je činio. Nečisti su duhovi, naime, izlazili s velikom vikom iz mnogih opsjednutih, a mnogi uzeti i hromi ozdraviše. I nastade velika radost u onome gradu."

Vijest koju je Krist uputio Samarijanki s kojom je razgovarao na Jakovljevu zdencu donijela je plod. Nakon što je čula Njegove riječi, ova je žena otišla ljudima u gradu i rekla: "Dođite da vidite čovjeka koji mi reče sve što sam učinila! Da on nije Mesija?" Oni su pošli s njom, čuli Isusa i povjerovali u Njega. Željni da čuju više, molili su Ga da ostane kod njih. On je ostao kod njih dva dana i "mnogo ih više počeo vjerovati u nj zbog njegove nauke". (Ivan 4,29.41)

Kad su Kristovi učenici bili istjerani iz Jeruzalema, neki su našli siguran zaklon u Samariji. Samarijanci su dobrodošlicom dočekali ove vjesnike Evanđelja i židovski su obraćenici poželi dragocjenu žetvu među onima koji su nekoć bili njihovi najogorčeniji neprijatelji.

Filip je u Samariji doživio veliki uspjeh pa je, time ohrabren, poslao u Jeruzalem po pomoć. Sad su apostoli potpunije shvatili značenje Kristovih riječi: "Bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, u svoj Judeji, u Samariji i sve do kraja zemlje." (Djela 1,8)

Dok se još nalazio u Samariji, nebeski vjesnik je Filipa uputio da pođe "prema jugu, na put koji se spušta iz Jeruzalema u Gazu... Filip ustade i ode." On nije pitao za razlog niti je oklijevao poslušati jer je naučio lekciju o pokoravanju Božjoj volji.

"I najedanput naiđe neki Etiopljanin, dvoranin, visoki dostojanstvenik kandake, etiopske kraljice, i nadglednik cijele njezine riznice. Hodočastio je u Jeruzalem te se vraćao kući, sjedeći

u svojim kolima i čitajući proroka Izaiju.” Ovaj je Etiopljanin bio poštovan i vrlo utjecajan čovjek. Bog je vidio da će, kad se obrati, drugima prenijeti primljeno svjetlo i izvršiti snažan utjecaj u prilog Evanđelju. Božji anđeli okružili su ovog tražitelja istine i on se osjetio privučenim Spasitelju. Djelovanjem Svetoga Duha Gospodin ga je doveo u vezu s Onim koji ga je mogao povesti do svjetla.

108 Filip je dobio uputu da pride Etiopljaninu i da mu objasni proročanstvo koje je čitao. “Hajde”, rekao je Duh, “i primakni se tim kolima!” Kad se približio, Filip je upitao dvoranina: “Razumiješ li baš to što čitaš?” ‘Pa kako bih mogao razumjeti ako me tko ne uputi?’ odvрати on i pozva Filipa da se uspne i sjedne uza nj.” Pismo što ga je čitao bilo je Izaijino proročanstvo o Kristu: “Vodili ga na klanje kao ovcu; kao što je janje nijemo pred onim koji ga striže, tako on ne otvara usta svojih. Zbog njegova poniženja dignuta mu je (smrtna) osuda. Tko će opisati sudbinu njegovu? Jer se život njegov sa zemlje podiže.”

“Molim te, o kome prorok ovo veli?” pitao je Etiopljanin. “O sebi ili o kome drugom?” Filip mu je nato objasnio veliku istinu o otkupljenju. Polazeći od tog mjesta iz Pisma, “poče navješćivati Radosnu vijest o Isusu”.

Čovjeku je srce gorjelo od zanimanja dok je slušao objašnjenje Pisma, i kad je učenik završio, bio je spreman prihvatiti ponuđeno svjetlo. Nije svoj svjetovni položaj iskoristio kao izgovor da odbije Evanđelje. “Kad su išli tako putem, dodoše do neke vode, reče dvoranin: ‘Gle, evo vode! Što mi brani da budem kršten?’ Filip reče: ‘Ako vjeruješ od svega srca, može to biti.’ On reče: ‘Vjerujem da je Isus Krist Sin Božji.’ I zapovjedi da stanu kola. Oba, Filip i dvoranin, sidoše na vodu, i on ga pokrsti.

109 A kad izidoše iz vode, Duh Gospodnji uze Filipa. Dvoranin ga više ne vidje i pun radosti otide svojim putem. A Filip se nade u Azotu. I prolazeći propovijedao je Radosnu vijest u svim gradovima dok ne dođe u Cezareju.” (ŠA)

Ovaj je Etiopljanin predstavnik brojnog staleža koji treba-ju podučiti misionari kao što je bio Filip – ljudi koji će čuti Božji glas i poći tamo kamo ih On šalje. Ima mnogo onih koji čitaju Sveto pismo a ne mogu razumjeti njegovo pravo značenje. Po svemu svijetu muškarci i žene s čežnjom gledaju prema Nebu. Molitve, suze i molbe uzdižu se iz duša koje čeknu

za svjetlom, milošću i Svetim Duhom. Mnogi su na rubu kraljevstva; samo čekaju da budu prigrljeni.

Andeo je vodio Filipa onomu tko je tražio svjetlo i bio spreman prihvatiti Evanđelje; anđeli će i danas voditi korake onih radnika koji će Svetom Duhu dopustiti da posveti njihov jezik, a njihovo srce očisti i oplemeni. Andeo poslan Filipu mogao je sam obaviti ovo djelo za Etiopljanina, ali to nije način na koji Bog djeluje. Njegova je nakana da ljudi rade za svoje bližnje.

U zadaći povjerenoj prvim učenicima sudjelovali su vjernici u svakom razdoblju. Svakomu tko je primio Evanđelje bila je povjerena sveta istina koju je trebao prenijeti svijetu. Božji vjerni ljudi uvijek su bili marljivi misionari koji su svoje snage posvetili proslavljanju Njegovog imena i mudrom korištenju talenata u službi Njemu.

Nesebični rad kršćana u prošlosti trebao bi nam biti uzor i nadahnuće. Članovi Božje crkve bili su gorljivi u djelima ljubavi, odvojeni od svjetovnih težnji i hodili su stopama Onoga koji je prolazio čineći dobro. Srcima ispunjenim ljubavlju i sažaljenjem, oni trebaju služiti onima kojima je potrebna pomoć upознаvajući ih sa Spasiteljevom ljubavlju. Takav rad zahtijeva poseban napor, ali donosi bogatu nagradu. Oni koji se u njega uključe s iskrenom namjerom, vidjet će duše zadobivene za Spasitelja jer je utjecaj koji prati praktično provođenje božanskog naloga neodoljiv.

Za ispunjenje ovog naloga odgovornost ne počiva samo na rukopoloženom propovjedniku. Svatko tko je primio Krista pozvan je da radi na spašavanju svojih bližnjih. "Duh i zaručnica vele: 'Dodi!' Tko čuje, neka rekne: 'Dodi!'" (Otkrivenje 22,17) Nalog za upućivanje ovog poziva odnosi se na cijelu Crkvu. Tko god čuje ovaj poziv, treba ga objaviti tako da odjekuje preko bregova i dolina: "Dodi!"

Kobna je pogriješka pretpostaviti da djelo spašavanja duša ovisi samo o propovjednicima. Poniznog, posvećenog vjernika na kojeg je Gospodar vinograda stavio teret za duše, trebaju ohrabriti ljudi kojima je Gospodin povjerio veće odgovornosti. Oni koji u Božjoj crkvi stoje kao vode, trebaju shvatiti da je Spasitelj nalog upućen svima koji vjeruju u Njegovo ime. Bog će u svoj vinograd poslati mnoge koji polaganjem ruku nisu posvećeni za službu.

111 Stotine, da, tisuće onih koji su čuli vijest spasenja još uvijek stoje besposleni na trgu, a mogli bi raditi u nekoj grani djela. Njima Krist govori: "Što stojite ovdje vazdan besposleni?" i dodaje: "Idite i vi u moj vinograd." (Matej 20,6.7) Zašto veći broj njih ne odgovara na poziv? Je li to zato što misle da imaju izgovor jer ne stoje za propovjedaonicom? Neka shvate da izvan propovjedaonice postoji veliko djelo koje trebaju obaviti tisuće posvećenih vjernika.

Dugo je Bog čekao da duh službe obuzme cijelu Crkvu i da svatko prema svojim sposobnostima radi za Njega. Ako vjernici Božje crkve obave posao koji im je u tuzemstvu i inozemstvu povjeren u ispunjavanju evanđeoskog naloga, cijeli svijet će uskoro biti opomenut i Gospodin Isus će se sa silom i velikom slavom vratiti na Zemlju. "Ova Radosna vijest o kraljevstvu propovijedat će se po svemu svijetu, svim narodima za svjedočanstvo, i tada će doći svršetak." (Matej 24,14)

12

Progonitelj postaje učenik

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 9,1-18.

Savao iz Tarza bio je istaknut među židovskim vođama koji su bili silno uznemireni uspjehom što ga je pratilo naviještanje Evandjelja. Po rođenju rimski građanin, Savao je inače bio židovskog podrijetla, a u Jeruzalemu se školovao kod najistaknutijih rabina. "Iz roda Izraelova, iz plemena Benjaminova" Savao je bio "Hebrej od Hebreja; po Zakonu, farizej; po revnosti, progonitelj Crkve; po pravednosti koja dolazi od Zakona, besprijekoran" (Filipljanima 3,5.6). Rabini su u njemu vidjeli mladog čovjeka koji mnogo obećava i gajili velike nade da će biti sposoban i gorljiv branitelj drevne vjere. Primanje u članstvo Velikog vijeća osiguralo mu je položaj moći. 112

Savao je imao istaknutu ulogu u suđenju i osudi Stjepana, a jasni dokazi Božjeg prebivanja u mučeniku naveli su Savla da posumnja u ispravnost stava koji je zastupao u odnosu na Isusove sljedbenike. Um mu je bio duboko uznemiren. U svojoj zbunjenosti obratio se onima u čiju je mudrost i prosudbu imao puno povjerenje. Argumenti svećenika i starješina konačno su ga potpuno osvjedočili da je Stjepan bio bogohulnik, da je Krist, kojeg je smaknuti učenik propovijedao, bio varalica i da oni koji vrše svetu službu moraju biti u pravu. 113

Savao do ovog zaključka nije došao bez ozbiljnog ispitivanja. Na kraju su ga njegovo obrazovanje i predrasude, poštovanje bivših učitelja i oholost zbog popularnosti potaknuli da se pobuni protiv glasa savjesti i Božje milosti. Kad je konačno zaključio da su svećenici i književnici u pravu, Savao je postao vrlo ogor-

čeni protivnik nauka koji su iznosili Isusovi učenici. Njegovo djelovanje, koje je dovelo do toga da su svete muškarce i žene samo zbog vjere u Isusa odvlačili pred sudove gdje su neki bili osuđivani na tamnicu a neki čak i na smrt, izazvalo je tugu i potištenost u tek organiziranoj Crkvi, i potaknulo mnoge da u bijegu potraže sigurnost.

Oni koji su ovim progonstvom bili istjerani iz Jeruzalema "prolazili su iz jednog kraja u drugi propovijedajući Evanđelje Riječi" (Djela 8,4). Među gradovima u koje su otišli bio je i Damask gdje je nova vjera zadobila mnogo obraćenika.

114 Svećenici i starješine nadali su se da će ozbiljnim napo-
rom i okrutnim progonstvom uspjeti potisnuti krivovjerje. Sad su smatrali da i u drugim mjestima moraju poduzeti odlučne mjere slične onima koje su protiv novog nauka poduzeli u Jeruzalemu. Za posebno djelo koje su namjeravali obaviti u Damasku Savao je ponudio svoje usluge. "Sveudilj zadahnut prijetnjom i pokoljem prema učenicima Gospodnjim", Savao "pođe k velikom svećeniku, zaista od njega pisma za sinagoge u Damasku, da sve koje nade od ovoga Puta, muževe i žene, okovane dovede u Jeruzalem" (DF). Tako je Savao iz Tarza "išao u Damask s ovlašću i nalogom velikih svećenika" (Djela 26,12), i u snazi svoje muškosti, zapaljen pogrešnom gorljivošću, otišao na ovo nezaboravno putovanje na kojem će neobični događaji promijeniti tijek njegova života.

Posljednjeg dana puta, "u po dana", kad su se umorni putnici približili Damasku, pred sobom su ugledali plodne njive, prekrasne vrtove i plodne voćnjake, navodnjavane hladnim potocima s okolnog gorja. Nakon dugog putovanja preko pustoši, takvi su prizori svakako djelovali osvježavajuće. Dok je Savao zajedno sa svojim pratiocima s divljenjem promatrao plodnu ravnicu i lijepi grad u nizini, "iznenada" ga, kako je poslije rekao, "obasja svjetlost s neba", "svjetlo jasnije od sunca... obasja mene i moje suputnike" (Djela 26,13), toliko jako da ga ne mogu podnijeti smrtno oči. Zaslijepljen i zbunjen, Savao je pao na zemlju.

Dok ih je svjetlo i dalje obasjavalo, Savao je čuo "glas što mi govori hebrejskim jezikom" (Djela 26,14): "'Savle, Savle, zašto me progoniš?' A ja rekoh: 'Tko si ti, Gospodine?' Gospodin odgovori: 'Ja sam Isus koga ti progoniš. Teško ti se protiv ostana praćati.'"

Ispunjeni strahom i gotovo slijepi od jarkog svjetla, Savlovi su pratioci čuli glas, ali nisu vidjeli tko govori. Ali Savao je razumio izgovorene riječi i njemu je bilo jasno da je Onaj koji govori Sin Božji. U sjajnom Biću koje je stajalo pred njim vidio je Razapetoga. Lik Spasiteljeva lica ostao je zauvijek utisnut u dušu zapanjenog Židova. Izgovorene riječi prodrle su u njegovo srce zastrašujućom snagom. U zamračene prostorije njegova uma prodrila je rijeka svjetla otkrivajući neznanje i zabludu njegova prijašnjeg života i sadašnju potrebu za prosvjetljenjem Svetoga Duha.

Savao je sad vidio da je progonstvom Isusovih sljedbenika zapravo vršio Sotonino djelo. Vidio je da su njegova uvjerenja o pravu i dužnosti bila u velikoj mjeri utemeljena na nepokolebljivom povjerenju u svećenike i starješine. Vjerovao im je kad su mu rekli da je izvještaj o uskrsnuću vješta izmišljotina učenika. Sada, kad je pred njim stajao sam Isus, Savao je bio osvjedočen u istinitost tvrdnje učenika.

U tom trenutku nebeskog prosvjetljenja Savlov um je djelovao neobičnom brzinom. Počeo je razumijevati proročke zapise Svetog pisma. Vidio je kako su Isusovo odbacivanje od strane Židova, raspeće, uskrsnuće i uzašašće proroci prorekli i tako dokazali da je On bio obećani Mesija. Stjepanova propovijed prije mučeničke smrti snažno mu se utisnula u um i on je shvatio da je mučenik stvarno vidio "slavu Božju" kad je rekao: "Evo, gledam otvorena nebesa i Sina Čovječjega gdje stoji Bogu s desne strane." (Djela 7,55.56) Svećenici su ove riječi proglasili bogohuljenjem, ali Savao je sada znao da su bile istinite.

Kakvo je to bilo otkrivenje za progonitelja! Sad je Savao sa sigurnošću znao da je obećani Mesija došao na ovu Zemlju kao Isus iz Nazareta i da su Ga oni koje je došao spasiti odbacili i razapeli. Također je znao da je Spasitelj kao pobjednik uskrsnuo iz groba i uzašao na Nebo. U tom trenutku božanske objave Savao se s užasom sjetio kako je Stjepan, koji je svjedočio o raspetom i uskrsлом Spasitelju, bio žrtvovan uz njegov pristanak i kako su poslije, zahvaljujući njemu, mnogi drugi dostojni Isusovi sljedbenici pobijeni u okrutnom progonstvu.

Spasitelj je progovorio Savlu preko Stjepana, čijoj se jasnoj logici nije mogao usprotiviti. Učeni Židov vidio je kako lice mučenika odsjaja Kristovu slavu – lice mu je bilo "poput lica andeoskoga" (Djela 6,15). Također je bio svjedokom Stjepano-

va strpljenja prema svojim neprijateljima i kako im je oprostio. Bio je i svjedokom čvrstine i radosne privrženosti mnogih koje je on predao da budu mučeni i da stradaju. Vidio je neke koji su s radošću dali čak i život zbog svoje vjere.

117 Sve je ovo glasno govorilo Savlu i s vremenom u njegov um utisnulo gotovo nesavladivo osvjedočenje da je Isus obećani Mesija. U takvim prilikama borio se po čitave noći protiv tog osvjedočenja i uvijek bi na kraju sebe uvjerio da Isus nije Mesija i da su Njegovi sljedbenici zavedeni fanatici.

A sada je Krist progovorio Savlu vlastitim glasom: "Savle, Savle, zašto me progoniš?" A na pitanje: "Tko si ti, Gospodine?" isti je glas odgovorio: "Ja sam Isus koga ti progoniš." Krist se ovdje poistovjećuje sa svojim narodom. Proganjanjem Isusovih sljedbenika Savao je udario izravno na Gospodara Neba. Lažno optužujući i svjedočeći protiv njih, on je lažno optužio Spasi- telja svijeta i svjedočio protiv Njega.

U Savlovom umu nije bilo sumnje da je Onaj koji mu se obratio bio Isus iz Nazareta, dugo očekivani Mesija, Utjeha i Otkupitelj Izraela. "Dršćući i strepeći" upitao je: "Gospodine, što hoćeš da činim?" A Gospodin mu reče: 'Ustani i idi u grad! Ondje će ti se reći što ti treba činiti.'" (ŠA)

Kad se svjetlo povuklo i Savao ustao sa zemlje, ustanovio je da je slijep. Svjetlost Kristove slave bila je prejaka za njegove smrtne oči i kad je nje nestalo, vid mu je utonuo u mrak. Vjerovao je da je njegovo sljepilo Božja kazna za okrutno proganjanje Isusovih sljedbenika. U strašnom mraku pipao je oko sebe i njegovi su ga pratili, u strahu i čuđenju, povelu za ruku i uveli "u Damask".

118 Ujutro tog dana bogatog događajima, Savao se približavao Damasku s osjećajem samozadovoljstva zbog povjerenja koje mu je ukazao veliki svećenik. Bila mu je povjerena velika odgovornost. Imao je zadaću da širi zanimanje za židovsku religiju zaustavljajući, ako je moguće, širenje nove vjere u Damasku. Odlučno je nakanio okruniti svoju zadaću uspjehom pa je s velikim uzbuđenjem očekivao buduće događaje.

Ali kako je suprotno njegovim očekivanjima izgledao ulazak u grad! Pogoden sljepilom, bespomoćan, mučen kajanjem, svjestan da može očekivati nove kazne, potražio je kuću učenika Jude gdje je, u samoći, imao dovoljno prilike za razmišljanje i molitvu.

Tri dana Savao je ostao "slijep; niti je što jeo ni pio". Ovi dani duševne muke za njega su bili kao godine. Uvijek bi se iznova s boli u duši prisjećao svojeg sudjelovanja u Stjepanovoj mučeničkoj smrti. S užasom je pomišljao na svoju krivnju kad je dopustio da njime vladaju zloba i predrasude svećenika i starješina unatoč tomu što je Stjepanovo lice zračilo nebeskom svjetlošću. Nesretan i slomljene duše, sjećao se mnogih prilika kad je oči i uši zatvorio pred najjasnijim dokazima i kad je bezobzirno ustrajavao u proganjanju onih koji su vjerovali u Isusa iz Nazareta.

Ove dane dubokog samoispitivanja i ponižavanja srca proveo je u potpunoj samoći. Vjernici, upozoreni na namjeru s kojom Savao dolazi u Damask, bojali su se da možda glumi kako bi ih mogao što bolje prevariti. Držali su se po strani ne iskazujući mu sućut. Nije se imao želje obratiti neobraćenim Židovima s kojima se namjeravao sjediniti u proganjanju vjernika, jer je znao da oni ne bi htjeli ni čuti njegovu ispovijed. Zato se činilo da ne može računati na ljudsku sućut. Njegova jedina nada u pomoć bio je milosrdni Bog kojemu se obratio slomljena srca.

119

Tijekom dugih sati u kojima je bio sam s Bogom, Savao se sjetio mnogih ulomaka iz Pisma koji su govorili o prvom Kristovom dolasku. Pozorno je pamtio ova proročanstva s izoštrenim osvjedočenjem koje je zavlдалo njegovim mislima. Dok je razmišljao o značenju ovih proročanstava, bio je začuđen prijašnjim sljepilom razumijevanja i sljepilom Židova općenito, što je dovelo do toga da Isusa odbace kao obećanog Mesiju. Njegovom prosvijetljenom vidu sad se sve činilo jasnim. Znao je da su prijašnje predrasude i nevjera zamaglili njegovo duhovno shvaćanje i spriječili da u Isusu iz Nazareta prepozna Mesiju iz prošta.

Kad se Savao potpuno prepustio osvjedočavanju Svetoga Duha, vidio je pogriješke u svojem životu i prepoznao daleko-sežne zahtjeve Božjeg zakona. Ovaj nekad oholi farizej, uvjeren da se opravdao svojim dobrim djelima, sada se pognuo pred Bogom s poniznošću i jednostavnošću malog djeteta priznajući svoju nedostojnost i moleći za zasluge razapetog i uskrsllog Spasitelja. Savao je čeznuo za potpunim skladom i zajednicom s Ocem i Sinom, i u silnoj želji za oprostom i prihvaćanjem upućivao je žarke molbe prijestolju milosti.

120

Molitve ovog farizeja koji se kajao nisu bile uzaludne. Božanska milost preobrazila je najdublje misli i osjećaje njegovog srca i njegove su plemenitije sposobnosti bile usklađene s vječnim Božjim namjerama. Krist i Njegova pravednost postali su Savlu važniji od cijelog svijeta.

Savlovo obraćenje snažan je dokaz čudotvorne snage Svetoga Duha da osvjedoči ljude o grijehu. On je doista vjerovao da je Isus iz Nazareta prezreo Božji zakon i da je svoje učenike naučavao kako nema vrijednosti. Ali nakon obraćenja Savao je prepoznao Isusa kao Onoga koji je došao na svijet s namjerom da opravda Zakon svojeg Oca. Bio je osvjedočen da je Isus bio začetnik cjelokupnog židovskog žrtvenog sustava. Vidio je da se u raspeću slika sreća sa stvarnošću, da je Isus ispunio starozavjetna proročanstva o Otkupitelju Izraela.

U izvještaju o Savlovom obraćenju nalazimo važna načela koja nikad ne bismo smjeli zaboraviti. Savao se sreo izravno s Kristom. On je bio čovjek kojeg je Krist odredio za najvažnije djelo, čovjek koji je trebao biti Njegovo "izabrano sredstvo", ali mu Gospodin nije odmah rekao koji mu je posao dodijelio. Zaustavio ga je na njegovom putu i osvjedočio ga o grijehu; ali kad je Savao upitao: "Gospodine, što hoćeš da činim?" Spasitelj je ovog iskrenog Židova povezao sa svojom Crkvom da u njoj spozna Božju volju za sebe.

121 Čudesno svjetlo koje je obasjalo Savlovu tamu bilo je Gospodnje djelo, ali i učenici su trebali učiniti svoj dio. Krist je izvršio djelo objave i osvjedočenja, a pokajnik je sada mogao učiti od onih koje je Bog odredio da naučavaju Njegovu istinu.

Dok se Savao u samoći Judine kuće predao molitvi i moljenju, Gospodin se u viđenju javio nekom učeniku u Damasku po imenu Ananiji. Njemu je rekao da se Savao iz Tarza moli i da mu je potrebna pomoć. "Ustani, pođi u ulicu zvanu Ravna", rekao je nebeski vjesnik, "i u kući Judinoj potraži Taržanina imenom Savla. Eno, moli se; i u viđenju vidje čovjeka imenom Ananiju gdje ulazi i polaže na nj ruke da bi progledao." (DF)

Ananija je jedva mogao vjerovati riječima anđela, jer je izvještaj o Savlovom ogorčenom progonstvu svetih u Jeruzalemu bio opće poznat. Pokušao je objasniti: "Gospodine, od mnogih sam čuo o tom čovjeku koliko je zla tvojim svetima učinio u Jeruzalemu. On ima vlast od velikih svećenika i punomoć okovati

sve koji prizivlju ime tvoje.” (DF) Ali zapovijed je bila jasna. “Podi, jer on mi je oruđe izabrano da ponese ime moje pred narode i kraljeve i sinove Izraelove.” (DF)

Poslušao anđelovim uputama, Ananija je potražio čovjeka koji je donedavno odisao prijetnjama protiv svih koji su vjerovali u Isusovo ime; polažući ruke na glavu pokajanog patnika, rekao je: “Brate Savle, poslao me Gospodin Isus, koji ti se ukaza na putu kojim si išao ovamo, da progledaš i da se napuniš Duha Svetoga.”

122

I odmah mu spade s očiju nešto kao ljuske i on progleda. Ustade i bi kršten.”

Tako je Isus potvrdio vlast svoje organizirane Crkve i Savla povezao sa svojim oruđem na Zemlji. Krist je sada na Zemlji imao Crkvu kao svojeg predstavnika i njoj je pripadalo djelo vođenja pokajanog grješnika na put života.

Mnogi misle da su samo Kristu odgovorni za svjetlo i iskustvo, neovisno o Njegovim priznatim sljedbenicima na Zemlji. Isus je prijatelj grješnika i Njegovo je srce ganuto njihovom boli. On ima svu silu, na Nebu i na Zemlji, ali poštuje sredstva koja je odredio za prosvjetljenje i spasenje ljudi; On usmjerava grješnike na Crkvu koju je učinio protočnikom svjetla svijetu.

Kad se Savlu usred njegove slijepe zablude i predrasuda objavio Krist kojega je progonio, bio je povezan izravno s Crkvom koja je svjetlo svijetu. U ovom slučaju Ananija predstavlja Krista, ali i Kristove propovjednike na Zemlji koje je ovlastio da djeluju umjesto Njega. Ananija je umjesto Krista dotaknuo Savlove oči da progleda. Stavio je ruke na njega umjesto Krista, i dok se molio u Kristovo ime, Savao je primio Svetoga Duha. Sve je učinjeno u Kristovo ime i Njegovom vlašću. Krist je temelj; Crkva je sredstvo komunikacije.

13

Dani priprave

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 9,19-30.

123 Nakon krštenja Pavao je prekinuo post i ostao “neko vrijeme s učenicima u Damasku. I odmah počeo propovijedati u sinagogama da je Isus Sin Božji”. Odvažno je objavljivao da je Isus iz Nazareta dugo očekivani Mesija koji je “suglasno Pismima umro za naše grijeha, da je pokopan, da je treći dan... uskrsnuo”, nakon čega su Ga vidjela Dvanaestorica i drugi. “A naposljetku,” dodao je, “ukazao se i meni kao nedonoščetu.” (1. Korinćanima 15,3.4.8) Njegovi su dokazi iz proročanstava bili neoborivi, a trud mu je bio popraćen takvom Božjom silom da su Židovi bili zbunjeni i nisu mu bili sposobni odgovoriti.

124 Novost o Pavlovom obraćenju došla je Židovima kao veliko iznenađenje. On, koji je otišao u Damask “s ovlašću i nalogom velikih svećenika” (Djela 26,12) da pohvata i progoni vjernike, sada je propovijedao Evanđelje o razapetom i uskrsлом Spasitelju, jačajući ruke onih koji su već bili Njegovi učenici i stalno dovodeći nove vjernike u vjeru kojoj se nekoć tako ogorčeno protivio.

Pavao je prije bio poznat kao gorljivi branitelj židovske religije i neumorni progonitelj Isusovih sljedbenika. S obzirom na hrabrost, nezavisnost i ustrajnost, njegovi bi mu talenti i naobrazba omogućili da služi u gotovo svakom poslu. Mogao je raspravljati s izuzetnom jasnoćom i svojim poraznim sarkazmom mogao je protivnika prikazati u ne baš zavidnom svjetlu. A sad su Židovi vidjeli ovog mladog čovjeka koji je toliko obećavao

kako, sjedinjen s onima koje je prije progonio, neustrašivo propovijeda u Isusovo ime.

Vojskovođa koji pogine u bitci izgubljen je za svoju vojsku, ali njegova smrt ne znači dodatnu snagu za neprijatelja. Ali kad se neki istaknuti čovjek pridruži suprotnoj strani, ne samo što je izgubljena njegova služba, nego oni kojima se pridružio dobivaju veliku prednost. Gospodin je lako mogao ubiti Savla iz Tarza na putu za Damask, i sila progonstva doista bi izgubila na snazi. Ali Bog je u svojoj providnosti ne samo poštediti Savlov život, već ga je obratio i tako junaka iz redova neprijatelja zadobio za Kristovu stranu. Rječiti govornik i oštar kritičar, Pavao je svojom čvrstom odlučnošću i nepokolebljivom hrabrošću posjedovao upravo one sposobnosti koje su bile potrebne prvoj Crkvi.

Kad je Pavao naviještao Krista u Damasku, svi koji su ga čuli bili su zapanjeni i govorili: "Nije li ovo onaj koji je u Jeruzalemu istrebljivao sve koji Ime ovo prizivlju, pa i ovamo došao da ih okovane odvede pred velike svećenike?" (DF) Pavao je objavio da promjena njegove vjere nije bila izazvana nagonom ili fanatizmom, već da je do nje došlo zahvaljujući nepobitnim dokazima. U izlaganju Evanđelja nastojao je objasniti proročanstva koja su se odnosila na prvi Kristov dolazak. Nepobitno je dokazao da su se ona doslovno ispunila u Isusu iz Nazareta. Temelj njegove vjere bila je sigurna proročka riječ.

Dok je svoje začudene slušatelje nastojao pozvati "da se obrate i okrenu k Bogu vršeći djela dostojna pokajanja" (Djela 26,20), Pavao je "bivao sve silniji i sve više zbunjivao Židove u Damasku, dokazujući da je Isus Mesija". Ali mnogi su zatvorili srce ne želeći se odazvati na njegovu vijest, i ubrzo se čuđenje zbog njegova obraćenja pretvorilo u ogorčenu mržnju sličnu onoj koju je on pokazao prema Isusu.

Protivljenje je postalo tako ogorčeno da Pavlu više nije bilo dopušteno raditi u Damasku. Nebeski vjesnik zapovjedio mu je da ode na neko vrijeme i on je "otišao u Arabiju" (Galaćanima 1,17), gdje je našao siguran zaklon.

Ovdje, u samoći pustinje, Pavao je imao dovoljno vremena za mirno proučavanje i razmišljanje. Smireno je razmislio o svojem prošlom iskustvu i učvrstio svoje pokajanje. Tražio je Boga svim srcem ne mirujući dok nije bio siguran da je njegovo pokajanje prihvaćeno i grijeh oprošten. Čeznuo je za jamstvom

126

da će Isus biti s njim u njegovoj budućoj službi. Ispraznio je dušu od predrasuda i tradicija koje su dotad oblikovale njegov život i primio upute od Izvora istine. Isus je komunicirao s njim i utvrdio ga u vjeri obdarujući ga bogatom mjerom mudrosti i milosti.

Kad se ljudski um poveže s Božjim umom, ograničeni um s Beskonačnim, nemoguće je procijeniti djelovanje koje to vrši na tijelo, um i dušu. U takvom zajedništvu stječe se najviše znanje. To je Božja metoda razvoja. "S Bogom ti se sprijatelji" (Job 22,21), glasi Njegova poruka čovječanstvu.

Svećani nalog što je Pavlu bio upućen u razgovoru s Ananijom, sa sve mu je većom težinom sjedao na srce. Kad je na riječi: "Brate Savle, progledaj!" Pavao prvi put pogledao u lice ovog pobožnog čovjeka, Ananija mu je nadahnut Svetim Duhom rekao: "Bog otaca naših izabrao te da upoznaš njegovu volju, da vidiš Pravednika i da razumiješ glas iz usta njegovih, jer ćeš mu biti svjedok pred svim ljudima za ono što si vidio i čuo. A sada na što još čekaš? Ustani, primi krštenje i očisti se od svojih grijeha zazivljući njegovo ime!" (Djela 22,13-16)

127

Ove su riječi bile u skladu s riječima samog Isusa kad je Savla zaustavio na putu za Damask: "Jer zato ti se ukazah da te postavim slugom i svjedokom kako onome što si vidio, tako onome što ću ti objaviti. Izbavljat ću te od židovskoga naroda i pogana kojima te šaljem da im otvoriš oči, da se obrate od tame k svjetlu, od sotonine vlasti k Bogu, da vjerom u me postignu oprostjenje grijeha i baštinu među posvećenima." (Djela 26,16-18)

Dok je o tome razmišljao, Pavao je sve jasnije razumijevao značenje svojeg poziva "za apostola Krista Isusa" (1. Korinćanima 1,1). On nije bio pozvan "od ljudi, niti po kojemu čovjeku, već po Isusu Kristu i Bogu Ocu" (Galaćanima 1,1). Veličina djela koje ga je očekivalo potaknula ga je na ozbiljno proučavanje svetih Pisama kako bi Evandjelje mogao propovijedati "ne u govornoj mudrosti, da ne izgubi snagu križ Kristov", "već u očitovanju Duha i snage", da se vjera svih koji čuju "ne oslanja na ljudsku mudrost, nego na Božju snagu." (1. Korinćanima 1,17; 2,4.5)

Istražujući Pisma, Pavao je razumio da tijekom stoljeća nije bilo "ni mnogo na ljudsku mudrih, ni mnogo moćnih, ni mnogo plemenitih. Naprotiv, što je ludo u očima svijeta izabra Bog da

posrami mudre; što je slabo u očima svijeta, izabra Bog da posrami jake; što je neplemenito i prezira vrijedno u očima svijeta – i čak ono čega nema – izabra Bog da uništi ono što jest, da se ni jedan čovjek ne može ponositi pred Bogom.” (1. Korinćanima 1,26-29) Promatrajući tako mudrost ovoga svijeta u svjetlu križa, Pavao je odlučio da neće “išta drugo znati osim Isusa Krista, i to razapetoga” (1. Korinćanima 2,2).

128

Tijekom svoje kasnije službe Pavao nikad nije izgubio iz vida Izvor mudrosti i snage. Čujmo ga kako, godinama poslije, izjavljuje: “Za mene je uistinu život Krist.” (Filipljanima 1,21) I opet: “Štoviše, čak sve gubitkom smatram zbog onog najizvrsnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mogega, radi kojega sve izgubih... da Krista steknem i u njemu se nađem – ne svojom pravednošću, onom po Zakonu, nego pravednošću po vjeri u Krista, onom od Boga, na vjeri utemeljenoj – da upoznam njega i snagu uskrsnuća njegova i zajedništvo s patnjama njegovim.” (Filipljanima 3,8-10 – DF)

Iz Arabije Pavao se ponovo “vratio u Damask” (Galaćanima 1,17) i “smjelo propovijedao u ime Isusovo”. Budući da se nisu mogli oduprijeti snazi njegovih dokaza, Židovi su “gledali da ga ubiju”. Ova opasnost navela je učenike da ozbiljno traže Boga pa ga na kraju noću “spustiše u košari preko gradskih zidina” (Djela 9,25).

Pobjegavši iz Damaska, Pavao je oko tri godine nakon svojeg obraćenja otišao u Jeruzalem. Glavni cilj ovog posjeta, kako će sam poslije reći, bio je “da upoznam Kefu [Petra]” (Galaćanima 1,18). Nakon što je stigao u grad u kojem je nekoć bio dobro poznat kao “Savao progonitelj”, “nastojao se približiti učenicima; ali ga se svi bojahu, jer nisu vjerovali da je uistinu učenik”. Teško su mogli povjerovati da bi tako zadrli farizej, čovjek koji je toliko učinio da uništi Crkvu, mogao postati iskreni Isusov sljedbenik. “Nato ga uze Barnaba i odvede k apostolima te im izloži kako je Savao napustio Damask, vidio Gospodina koji mu je govorio i kako je u Damasku smjelo propovijedao u ime Isusovo.”

129

Kad su to čuli, učenici su ga prihvatili kao jednog od svojih. Ubrzo su imali obilje dokaza o istinitosti njegovog kršćanskog iskustva. Budući apostol neznabožaca sada se nalazio u gradu u kojem su živjeli mnogi njegovi bivši suradnici, i on je ovim židovskim vođama silno želio objasniti proročanstva o Mesiji

koja su se ispunila u Spasiteljevu dolasku. Pavao je bio siguran da su ovi Izraelovi učitelji, s kojima se nekoć tako dobro poznao, bili iskreni i poštteni kao on. Ali pogrešno je shvatio duh svoje židovske braće i njegova nada da će se oni brzo obratiti bila je osuđena na gorko razočaranje. Premda je “smjelo povijedao u ime Gospodnje” i govorio i “raspravljao sa Židovima grčkog jezika”, oni koji su stajali na čelu židovske zajednice odbili su povjerovati, pa su “gledali da ga ubiju”. Njegovo se srce ispunilo tugom. On bi spremno žrtvovao svoj život kad bi to pomoglo da neki dođu do spoznaje istine. Stidio se pomisli na svoj udio u Stjepanovoj mučeničkoj smrti i sada je, u želji da izbriše ljagu koja je počivala na lažno optuženima, nastojao opravdati istinu za koju je Stjepan dao svoj život.

130 Opterećen zbog onih koji su odbili vjerovati, Pavao se molio u hramu, kako je to poslije posvjedočio, kad je pao u zanos; javio mu se nebeski vjesnik i rekao: “Pohiti i brzo izidi iz Jeruzalema, jer neće primiti tvoga svjedočanstva o meni!” (Djela 22,18)

Pavao je bio sklon ostati u Jeruzalemu gdje se mogao suočiti s protivljenjem. Njemu se činilo da bi bilo kukavički pobjeći ako bi svojim ostankom mogao osvjedočiti neke tvrdovrate Židove u istinitost evandeoske vijesti, čak kad bi ga to stajalo života. Zato je odgovorio: “Gospodine, pa sami znaju da sam bio uzrokom da se bacaju u tamnice i šibaju po sinagogama oni koji vjeruju u te. Kad se prolijevala krv tvoga svjedoka Stjepana, i sâm sam bio prisutan, te odobravao i krvnicima njegovim čuvao haljine.” Ali nije bilo u skladu s Božjom nakanom da Njegov sluga nepotrebno izlaže život opasnosti; nebeski vjesnik je odgovorio: “Idi, jer ću te poslati daleko, k poganima!” (Djela 22,19-21)

Kad su doznali za ovo viđenje, braća su omogućila Pavlu da potajno pobjegne iz Jeruzalema bojeći se da ne bude ubijen. “Odvedoše ga u Cezareju, odakle ga uputiše u Tarz.” Pavlov odlazak odgodio je za izvjesno vrijeme ogorčeno protivljenje Židova i Crkva je imala neko razdoblje mira u kojem je narastao broj vjernika.

14

Čovjek koji je tragao za istinom

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 9,31 do 11,18.

U obilasku crkava apostol Petar je posjetio i vjernike u Lidi. Tu je izliječio Eneju koji je osam godina ležao uzet na postelji. “Eneja, ozdravlja te Isus Krist”, rekao je apostol. “Ustani i prostri sam sebi!” “I on odmah ustade. Vidješe ga svi žitelji Lide i Saronske ravnice te se obratiše Gospodinu.” 131

U Jopi, mjestu blizu Lide, živjela je žena imenom Tabita; bila je jako omiljena zbog dobrih djela. Bila je iskrena Isusova učenica i njezin je život bio ispunjen djelima ljubavi. Znala je kome je potrebna odjeća i kome treba pokazati sućut pa je marljivo služila siromašnima i nesretnima. Njezini su spretni prsti bili aktivniji od njezinog jezika.

“Baš u ono vrijeme obolje i umrije.” Svjesna gubitka, crkva u Jopi, nakon što je dočula da je Petar u Lidi, poslala je glasnike k Petru “s molbom: ‘Dodi k nama, ne oklijevaj!’” Petar se diže i krenu s njima. Čim stiže, odvedoše ga u gornju sobu; svi se u suzama skupiše oko njega te mu pokazaše haljine i ogrtače koje je radila Košuta dok je bila na životu.” S obzirom na život službe kojim je Tabita živjela, ne treba se čuditi da su žalili za njom, da su tople suze natapale beživotnu glinu. 132

Apostolovo srce ispunilo se sućuti kad je vidio njihovu tugu. Onda je, tražeći da ožalošćeni prijatelji napuste prostoriju, kleknuo i žarkom molitvom molio Boga da Tabiti vrati život i zdravlje. Zatim se okrenuo k tijelu i rekao: “‘Tabita, ustani!’ Ona tada otvori oči, pogleda Petra te sjede.” Tabita je bila od velike koristi za Crkvu i Bog ju je odlučio vratiti iz neprijateljeve

zemlje kako bi njezina sposobnost i energija i dalje bile na blagoslov drugima, a i zato da ovim očitovanjem sile ojača Kristovo djelo.

Dok je Petar još bio u Jopi, Bog ga je pozvao da odnese Evanđelje Korneliju u Cezareju.

133 Kornelije je bio rimski stotnik. Bio je to bogat čovjek plemenita roda, na povjerljivom i časnom položaju. Neznabožac po rođenju, odgoju i naobrazbi, druženjem sa Židovima stekao je spoznaju o Bogu kojemu je služio iskrenim srcem, pokazujući iskrenost svoje vjere djelima milosrđa za siromahe. Bio je nadaleko i naširoko poznat po darežljivosti, a njegov pravedni život učinio je da je bio na dobru glasu među Židovima i poganima. Njegov je utjecaj bio blagoslov za sve s kojima je dolazio u dodir. Nadahnuti izvještaj kaže da je bio "pobožan i bogobožan sa svim svojim domom. Dijelio je mnoge milostinje narodu i bez prestanka se molio Bogu." (DF)

Vjerujući da je Bog Stvoritelj neba i zemlje, Kornelije ga je poštovao, priznao Njegovu vlast i tražio Njegov savjet u svim životnim poslovima. U svojoj je kući podignuo žrtvenik jer se bez Božje pomoći nije usuđivao provoditi svoje planove ni obavljati poslove.

Premda je Kornelije vjerovao u proročanstva i očekivao dolazak Mesije, nije poznao Evanđelje kako je objavljeno u Kristovu životu i smrti. Nije bio pripadnik židovske crkve i rabini su ga smatrali poganinom i nečistim. Ali isti Sveti Čuvar koji je za Abrahama rekao: "Jer znam" (DK), znao je i Kornelija te mu izravno s Neba poslao vijest.

Dok je bio na molitvi, Korneliju se javio anđeo. Kad je stotnik čuo svoje ime, prestrašio se jer je znao da je vjesnik došao od Boga; zato je upitao: "Što je, Gospodine?" Anđeo je odgovorio: "Tvoje molitve i dobročinstva... uzidoše pred Boga kao žrtva podsjetnica. Tako, sad pošalji ljude u Jopu i dozovi Šimuna koji se zove Petar. On je gost nekog Šimuna, kožara, čija je kuća pokraj mora."

134 Jasnoća ovih uputa, u kojima je spomenuto čak i zvanje čovjeka kod kojeg je Petar odsjeo, pokazuje da je Nebo upoznato sa životom i poslovanjem ljudi bez obzira na društveni položaj. Bog je upoznat sa životom i radom skromnih radnika jednako kao i sa životom i radom kralja koji sjedi na prijestolju.

“Pošalji ljude u Jopu i dozovi Šimuna.” Ovim je Bog pokazao koliko cijeni evandeosku službu i svoju organiziranu Crkvu. Andeo nije dobio zadaću da Korneliju iznese priču o križu. O razapetom i uskrslom Spasitelju trebao mu je govoriti čovjek koji je bio, kao i sam stotnik, podložen ljudskim slabostima i kušnjama.

Bog ne bira za svoje predstavnike među ljudima anđele koji nikad nisu pali, već ljudska bića, ljude istih osobina kao oni koje žele spasiti. Da bi mogao doprijeti do ljudskog roda, Krist je uzeo ljudsku narav. Da donese spasenje svijetu, bio je potreban božansko-ljudski Spasitelj. Muškarcima i ženama povjeren je sveti posao da objave “neistraživo Kristovo bogatstvo” (Efežanima 3,8).

U svojoj mudrosti Bog dovodi one koji traže istinu u dodir s njihovim blišnjima koji poznaju istinu. Nebeski je plan da oni koji su primili svjetlo to svjetlo prenesu onima koji su u mraku. Ljudski rod, crpeći djelotvornost iz velikog Izvora mudrosti, postaje oruđe, sredstvo rada kojim Evanđelje pokazuje svoju preobražavajuću silu na umu i srcu.

Kornelije je rado poslušao viđenje. Kad je andeo otišao, stotnik “dozva dvojicu od svojih slugu i jednoga pobožnog vojnika od onih koji su mu bili dodijeljeni za službu, te ih posla u Jopu pošto im izloži sve”. 135

Nakon razgovora s Kornelijem, andeo je otišao k Petru u Jopu. U to vrijeme Petar se molio na krovu kuće i mi čitamo da “ogladnje i zažele nešto pojesti. I dok su mu pripremali jelo, on pade u zanos”. Petar nije ogladnio samo za tjelesnom hranom. Dok je s vrha krova gledao Jopu i okolicu, ogladnio je za spašavanjem svojih sunarodnjaka. Imao je silnu želju da im iz Pisma pokaže proročanstva vezana uz Kristovo stradanje i smrt.

U tom viđenju Petar je vidio “otvoreno nebo i neku posudu – sličnu veliku platnu zavezanu na četiri rogla – gdje silazi i spušta se na zemlju. U njoj bijahu sve vrste četveronožnih životinja, gmazova zemaljskih i ptica nebeskih. I neki mu glas reče: ‘Ustani, Petre, kolji i jedi!’ ‘Nikako, Gospodine – odvrati Petar – jer još nikad nisam jeo ništa pogano i nečisto.’ ‘Što je Bog proglasio čistim, ti ne nazivaj poganim!’ reče mu onaj glas po drugi put. To se ponovi triput, i posuda odmah bi uznesena na nebo.”

136 U ovom je viđenju Petar dobio i ukor i uputu. U njemu mu je pokazana Božja namjera da Kristovom smrću pogani trebaju zajedno sa Židovima postati baštinici blagoslova spasenja. Ali dosad nijedan učenik nije poganima propovijedao Evanđelje. U njihovim je umovima još uvijek postojao zid razdvajanja, srušen Kristovom smrću, pa je njihov rad bio ograničen na Židove jer su smatrali da pogani nemaju pristupa blagoslovima Evandelja. Sada je Gospodin nastojao poučiti Petra sveobuhvatnom božanskom planu.

Mnogi neznabošci bili su zainteresirani slušatelji propovijedi Petra i ostalih apostola i mnogi su grčki Židovi povjerovali u Krista, ali Kornelijevo je obraćenje trebalo biti od najvećeg značenja među poganima.

Došlo je vrijeme za potpuno novu fazu rada Kristove crkve. Vrata mnogih židovskih obraćenika, koja su bila zatvorena za pogane, sada su se širom otvorila. A pogane koji su prihvatili Evandelje trebalo je smatrati jednakima židovskim učenicima, bez potrebe da budu obrezani.

Kako je pažljivo Gospodin radio da svlada Petrove predrasude prema poganima koje su, zahvaljujući židovskom odgoju, bile tako duboko usađene u njegov um! Viđenjem o platnu i njegovom sadržaju Gospodin je nastojao odvratiti apostolov um od ove predrasude i naučiti ga važnoj istini da se na Nebu ne gleda tko je tko; da su u Božjim očima Židovi i pogani jednako dragocjeni; da po Kristu neznabošci mogu postati sudionici blagoslova i prednosti Evandelja.

137 Dok je Petar razmišljao o značenju viđenja, ljudi koje je poslao Kornelije stigli su u Jopu i stajali pred vratima kuće u kojoj je boravio. A onda mu je Duh rekao: "Evo te traže tri čovjeka. Hajde ustani, sidi i pođi s njima ne premissljajući, jer sam ih ja poslao!"

Za Petra je ovo bila mučna zapovijed; s oklijevanjem je činio svaki korak koji je dužnost zahtijevala od njega. "Petar sidi k ljudima te im reče: 'Evo, ja sam onaj koga tražite. Koji je razlog vašem dolasku?' Oni su ga obavijestili o svojem jedinstvenom zadatku riječima: "Stotnik Kornelije... čovjek pravedan i bogobožazan, koji uživa dobar glas kod svega naroda židovskog, primio je zapovijed od anđela svetoga da te dozove u svoj dom i da čuje riječi od tebe."

Poslušao uputama koje je upravo primio od Boga, apostol je obećao da će poći s njima. Sljedećeg jutra krenuo je u Cezareju, praćen šestoricom braće. Oni su trebali biti svjedoci svemu što će reći i učiniti za posjeta poganima, jer je Petar znao da će biti pozvan na odgovornost zbog tako izravnog kršenja židovskog nauka.

Kad je Petar ušao u kuću neznabošca, Kornelije ga nije pozdravio kao običnog posjetitelja, već kao čovjeka počašćenog od Neba i poslanog od Boga. Istočnjački je običaj da se klanja pred knezom i visokim dostojanstvenikom, a za djecu da se poklone pred svojim roditeljima. Ali Kornelije, svladan poštovanjem prema čovjeku poslanom od Boga da ga pouči, pao je pred Petrove noge i poklonio mu se. Petar je bio užasnut pa je podigao stotnika govoreći: "Ustani! I ja sam samo čovjek!"

Dok su Kornelijevi glasnici bili na putu, stotnik je sazvao "rodbinu i bliske prijatelje" da i oni čuju naviještanje Evanđelja. Kad je Petar stigao, našao je veliku skupinu ljudi kako željno čeka da čuje njegove riječi. 138

Ovoj okupljenoj skupini Petar je prvo progovorio o židovskom običaju rekavši kako se druženje s poganima za Židova smatra zabranjenim, da se takav čin smatra obrednim onečišćenjem. "Vi dobro znate", rekao je, "da je Židovu zabranjeno družiti se s Nežidovom ili ući mu u kuću, ali je mene Bog poučio da nikoga ne proglašavam poganim ili nečistim. Zato kad bijah pozvan, dodoh bez prigovora. Sada bih vas želio upitati zašto ste me dozvali."

Nato je Kornelije ispričao što je doživio i ponovio anđelove riječi; na kraju je rekao: "Ja sam nato odmah poslao ljude k tebi, i ti si dobro učinio što si došao. Sada smo, dakle, svi mi skupljeni pred Bogom da čujemo sve što ti je Gospodin zapovjedio."

Petar je rekao: "Uistinu, sad istom shvaćam: 'Bog nije stran.' Naprotiv, njemu je mio u svakom narodu onaj koji ga priznaje i čini što je pravedno."

A onda je okupljenim pozornim slušateljima propovijedao o Kristu – Njegovom životu, čudima, izdaji i raspeću, uskrснуću i uzašašću te Njegovom djelu na Nebu kao čovjekovom predstavniku i zastupniku. Dok je Petar prikazivao Isusa kao jedinu nadu grješnika, on je sam potpunije razumio značenje viđenja 139

koje je primio i njegovo je srce gorjelo duhom istine koju je iznosio.

Odjednom je izlaganje prekinuo silazak Svetoga Duha. "Dok je Petar još govorio te riječi, siđe Duh Sveti na sve koji su slušali tu besjedu. A vjernici iz obrezanja, koji dodoše zajedno s Petrom, začudiše se što se i na pogane izlio dar Duha Svetoga. Jer su ih čuli govoriti drugim jezicima i veličati Boga.

Tada Petar reče: 'Može li tko uskratiti vodu da se ne krste ovi koji su primili Duha Svetoga kao i mi?' I zapovjedi da se krste u ime Isusa Krista." (DF)

Tako je Evanđelje objavljeno strancima i tudincima, pa su i oni postali sugrađani svetima, članovi Božje obitelji. Obraćanje Kornelija i njegovog doma bio je prvi plod žetve koju je trebalo prikupiti. Iz ovog doma poteklo je djelo milosti koje je nastavljeno u tom neznabožačkom gradu.

Danas Bog traži duše među ljudima visokog kao i niskog podrijetla. Ima mnogo onih koji su slični Korneliju, ljudi koje Gospodin želi povezati sa svojim djelom u svijetu. Njihove simpatije su na strani Gospodnjeg naroda, ali ih čvrsto drže veze koje ih vezuju za svijet. Potrebna je moralna hrabrost da stanu na Kristovu stranu. Za ove duše, koje su u velikoj opasnosti zbog svojih odgovornosti i veza, treba učiniti poseban napor.

Bog poziva ozbiljne, ponizne radnike koji će odnijeti Evanđelje višem staležu. Dogodit će se čuda iskrenog obraćenja – čuda koja sada ne vidimo. Najveći ljudi ove Zemlje nisu izuzeti od sile Boga koji čini čuda. Ako oni koji surađuju s Njim budu znali iskoristiti priliku i odvažno i vjerno obavljati svoju dužnost, Bog će obratiti ljude koji zauzimaju odgovorne položaje, razumne i utjecajne ljude. Snagom Svetoga Duha mnogi će prihvatiti božanska načela. Obraćeni istini, oni će postati oruđa u Božjim rukama da prenose svjetlo. Takvi će osjećati poseban teret za druge duše ovog zapostavljenog staleža. Gospodnjem djelu bit će posvećeni vrijeme i novac, i Crkva će steći novu djelotvornost i snagu.

Zato što je Kornelije bio poslušan svim uputama koje je primio, Bog je tako vodio događaje da je dobio još više istine. Poslao je vjesnika iz nebeskih dvorova rimskom časniku i Petru da bi Kornelije mogao doći u dodir s onim tko će ga povesti većem svjetlu.

U našem svijetu ima mnogo onih koji su Božjem kraljevstvu bliže nego što mislimo. U ovom mračnom svijetu grijeha Gospodin ima mnoge skupocjene dragulje kojima će odvesti svoje vjesnike. Mnogi će mudrost Božju cijeniti više od svake zemaljske prednosti i postati vjerni svjetlonoše. Poticani Kristovom ljubavlju, oni će potaknuti druge da dođu k Njemu. 141

Kad su braća u Judeji čula da je Petar ušao u kuću nezabošca i propovijedao okupljenima, iznenadila su se i rasrdila. Bojala su se da će takav postupak, koji im se činio drskim, negativno utjecati na njihov nauk. Čim su se sreli s Petrom, ozbiljno su ga prekorila: "Ušao si k neobrezanim ljudima... i jeo s njima!"

Petar im je ispričao sve što se dogodilo. Opisao je događaj s viđenjem i ustvrdio da je njime upozoren kako više ne treba obraćati pozornost na obredne razlike između obrezanih i neobrezanih, niti pogane smatrati nečistima. Ispričao im je o nalogu koji je dobio da ode poganima, o dolasku glasnika i susretu s Kornelijem. Ponovio je srž svojeg razgovora sa stotnikom i kako je ovaj dobio uputu da pošalje po Petra.

Pričajući što je doživio, rekao je: "I kad počeh govoriti, side na njih Duh Sveti kao i na nas u početku. Tada se sjetih riječi Gospodnje: 'Ivan je krstio vodom, a vi ćete biti kršteni Duhom Svetim.' Ako im je, dakle, Bog dao isti dar kao i nama kad smo prigrlili vjeru u Gospodina Isusa Krista, tko sam bio ja da to mognem zabraniti Bogu?"

Kad su to čula, braća su utihnula. Uvjerena da je Petrov postupak bio izravno ispunjenje Božje namjere, i da su njihove predrasude i isključivost potpuno suprotne duhu Evandelja, slavila su Boga govoreći: "Dakle, i poganima je Bog dao obraćenje koje vodi u život!" 142

Tako su, bez sukoba, srušene predrasude, odbačena isključivost uspostavljena vjekovnim običajem i otvoren put da se Evandelje naviješta i nezabošcima.

15

Izbavljen iz tamnice

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 12,1-23.

143 “U ono vrijeme kralj Herod počeo zlostavljati neke članove Crkve.” Vladanje nad Judom bilo je u rukama Heroda Agripe, podložnog Klaudiju, rimskom caru. Herod je ujedno imao položaj tetrarha Galileje. Bio je obraćenik u židovsku vjeru i po svemu sudeći vrlo gorljiv u provođenju obreda propisanih židovskim zakonom. U želji da stekne naklonost Židova, nadajući se da će tako osigurati svoj položaj i čast, počeo je provoditi njihove želje progoneći Kristovu crkvu, pljačkajući kuće i imanja vjernika i zatvarajući vodeće članove Crkve. Bacio je u tamnicu Jakova, Ivanova brata, i poslao krvnika da ga pogubi mačem, kao što je jedan drugi Herod odsjekao glavu proroku Ivanu. Vidjevši da se njegov postupak sviđa Židovima, utamničio je i Petra.

144 Ove su okrutnosti bile počinjene za vrijeme Pashe. Dok su Židovi slavili oslobođenje iz Egipta i glumili veliku gorljivost za Božji zakon, istodobno su svako načelo tog Zakona kršili proganjanjem i ubijanjem Kristovih vjernika.

Jakovljeva smrt prouzročila je veliku žalost i zaprepaštenje među vjernicima. Kad je i Petar bačen u tamnicu, cijela se Crkva ujedinila u postu i molitvi.

Židovi su odobravali Herodov čin pogubljenja Jakova, premda su neki žalili što je pogubljenje izvedeno privatno tvrdeći da bi javno smaknuće mnogo jače ponizilo vjernike i one koji ih simpatiziraju. Stoga je Herod držao Petra u tamnici namjeravajući još ugoditi Židovima javnim smaknućem. Ali bilo mu je rečeno

da ne bi bilo sigurno izvesti apostolskog veterana na pogubljenje pred svim ljudima okupljenima u Jeruzalemu. Bojali su se da bi pogled na njega mogao izazvati samilost mnoštva.

Svećenici i starješine također su se bojali da bi Petar mogao uputiti jedan od onih snažnih poziva kojima je često poticao ljude na proučavanje Isusova života i karaktera – poziva koje unatoč svim svojim pokušajima nisu mogli opovrgnuti. Petrova revnost u obrani Kristova djela navela je mnoge da se opredijele za Evanđelje pa su se starješine bojale da bi narod, ako se Petru pruži prigoda da brani svoju vjeru pred mnoštvom koje se došlo u grad pokloniti Bogu, mogao od kralja zatražiti da ga pusti na slobodu.

145

Budući da je iz različitih razloga Petrovo smaknuće bilo odgođeno dok ne prođe Pasha, vjernici Crkve imali su vremena za duboko ispitivanje srca i ozbiljnu molitvu. Molili su za Petra bez prestanka jer su smatrali da je potreban u Božjem djelu. Shvatili su da su došli u takvo stanje da će, bez posebne Božje pomoći, Kristova crkva biti uništena.

U međuvremenu su mnogi hodočasnici iz svih naroda došli u hram koji je bio posvećen štovanju Boga. Blješteći zlatom i dragim kamenjem, bio je slika ljepote i veličine. Ali na ovome lijepom mjestu više nisu mogli naći Jahvu. Kao narod, Izrael se odvojio od Boga. Kad je Krist, pri kraju svoje službe na Zemlji, posljednji put gledao unutrašnjost hrama, rekao je: "Evo, vaša će kuća biti prepuštena vama – pusta!" (Matej 23,38) Dotad je hram nazivao domom svojeg Oca; ali kad je Božji Sin izišao iz tih zidova, Božja se prisutnost zauvijek povukla iz hrama sagrađenog Njemu na slavu.

Konačno je određen dan Petrova pogubljenja, ali molitve vjernika još su se uvijek uzdizale k Nebu. I dok su sve svoje snage i ljubav ulagali u žarke molitve za pomoć, Božji su anđeli bdjeli nad utamničanim apostolom.

Sjećajući se prijašnjeg bijega apostolâ iz tamnice, Herod je u ovom slučaju poduzeo dvostruke mjere osiguranja. Da spriječi svaku mogućnost oslobođanja, stavio je Petra pod stražu šesnaestorice vojnika koji su ga u smjenama čuvali danju i noću. U čeliji je bio stavljen između dva vojnika i povezan dvama lancima, a svakim je bio pričvršćen za zglob jednog stražara. Nije se mogao pomaknuti a da to oni ne bi zamijetili. Uz čvrsto zaključana tamnička vrata i jaku stražu pred njima, bilo je ne-

146

moгуće svako izbavljenje ili bijeg ljudskim sredstvima. Ali čovjekova potpuna bespomoćnost Božja je prilika.

Petar je bio zatvoren u ćeliji isklesanoj u kamenu, vrata su bila dobro zatvorena i zakračunata, a vojnici na straži svojim su životom jamčili sigurnost zatvorenika. Ali zasuni, brave i rimska straža, koji su isključivali svaku mogućnost pružanja ljudske pomoći, još su više trebali istaknuti Božji trijumf u oslobađanju Petra. Herod je dizao ruku protiv Svemogućega i trebao je doživjeti potpuni poraz. Očitovanjem svoje moći, Bog će spasiti dragocjeni život koji su Židovi planirali uništiti.

Posljednja je noć prije namjeravanog pogubljenja. Silni je anđeo poslan s Neba da izbavi Petra. Čvrsta vrata koja drže zatvorenog Božjeg sveca otvaraju se bez pomoći ljudskih ruku. Anđeo Svevišnjeg prolazi i vrata se za njim bešumno zatvaraju. Ulazi u ćeliju gdje Petar spava mirnim snom savršenog povjerenja.

147 Svjetlo koje okružuje anđela ispunjava ćeliju, ali ne budi apostola. On se budi tek kad osjeti dodir anđelove ruke i čuje glas koji govori: "Ustani brzo"; vidi zatvorsku ćeliju osvijetljenu nebeskim svjetlom, a pred sobom sjajnog anđela. Mehanički sluša riječi koje su mu upućene, i kad diže ruke, maglovito je svjestan da su mu s ruku spali okovi.

I ponovo ga nebeski vjesnik poziva: "Opaši se i obuj sandale svoje!" Petar ponovo mehanički sluša, gleda začuđenim očima posjetitelja i misli da sanja ili da ima viđenje. Anđeo opet zapovijeda. "Obuci ogrtač svoj i hajde za mnom!" Kreće prema vratima; inače brbljavi Petar sad ga slijedi potpuno smućen od iznenađenja. Prekoračuju preko stražara i dolaze do teških okovanih vrata koja se sama od sebe otvaraju i odmah zatvaraju, dok straže unutra i vani ostaju nepokretne na svojim stražarskim mjestima.

Dolaze do drugih vrata koja s obje strane također čuvaju straže. Ona se otvaraju kao i prva, bez škrife šarki ili štopota željeznih zasuna. Prolaze kroz njih i ona se iza njih bešumno zatvaraju. Na isti način prolaze kroz treća vrata i izlaze na ulicu. Nije progovorena nijedna riječ; nema odjeka koraka. Anđeo klizi ispred njega, okružen zasljepljujućim svjetlom, a Petar, zbunjen, još uvijek misleći da sanja, slijedi svojeg izbavitelja. Tako prolaze jednu ulicu i onda, budući da je obavio svoju zadaću, anđeo iznenada nestaje.

Nebesko svjetlo se ugasio i Petar se našao okružen mrklom mrakom. Kad su mu se oči priviknule, a mrak se postupno prorijedio, Petar je zaključio da se nalazi sam u pustoj ulici dok mu noćni vjetar hladi lice. Sad je shvatio da je slobodan u poznatom dijelu grada; prepoznao je mjesto na kojem se često nalazio i za koje je očekivao da će ga sutra ujutro posljednji put vidjeti.

148

Pokušao se prisjetiti onoga što je doživio u posljednjih nekoliko trenutaka. Sjeća se da je zaspao između dvojice stražara sa skinutim sandalama i ogrtačem. Opipao se i ustanovio da je potpuno obučen i opasan. Njegova zapešća, natečena od nošenja okrutnih okova, sad su bila slobodna. Shvatio je da njegova sloboda nije varka, ni san ni viđenje, već blažena stvarnost. Sutra su ga trebali pogubiti, ali, gle, jedan ga je anđeo oslobodio iz tamnice i izbavio od smrti. "Tada Petar dode k sebi i reče: 'Sad znam uistinu da je Bog poslao svog anđela da me izbavi iz ruke Herodove i od svega što je očekivao narod židovski.'"

Apostol je odmah krenuo prema kući gdje su bila okupljena njegova braća koja su se u tom trenutku ozbiljno molila za njega. "Kad Petar pokuca na vanjska vrata, ode sluškinja imenom Rode da posluhne. Kad prepozna Petrov glas, od radosti zaboravi otvoriti vrata, utrča unutra i javi da je Petar pred vratima. 'Ti si ludal!' rekoše joj na to. Ali ona je svejednako tvrdila da je istina. Oni rekoše: 'Bit će njegov anđeo.'"

A Petar je i dalje kucao. Kad otvoriše vrata, opaziše ga i ostadoše zaprepašteni. On im rukom dade znak da šute te im pripovjedi kako ga je Gospodin izbavio iz tamnice." Petar "zatim izide i ode na drugo mjesto". Radost i hvala ispunili su srca vjernika jer je Bog čuo i uslišio njihove molitve i izbavio Petra iz Herodovih ruku.

149

Ujutro se okupilo veliko mnoštvo naroda da prisustvuje apostolovu pogubljenju. Herod je poslao sluge u tamnicu po Petra kojeg je trebalo privesti uz veliku oružanu pratnju ne samo da se spriječi njegov bijeg, već da se ponize svi njegovi simpatizeri i pokaže kraljeva moć.

Kad su čuvari pred vratima ustanovili da je Petar pobjegao, uhvatio ih je strah. Bilo im je izričito rečeno da svojim životom jamče za život zatvorenika i zbog toga su bili posebno oprezni. Kad su sluge došle po Petra, brave i zasuni još su uvi-

jek bili na mjestu, verige su bile na zapešćima dvojice vojnika, ali zatvorenik je nestao.

Kad su Herodu podnijeli izvještaj o Petrovu bijegu, ovaj je bio izvan sebe od bijesa. Optuživši tamničke stražare za nevjer-
nost, naredio je da se pogube. Herod je znao da nikakva ljud-
ska sila nije mogla osloboditi Petra, ali nije htio priznati da je
božanska snaga omela njegov plan pa se otvoreno usprotivio
Bogu.

150 Nedugo nakon Petrova oslobođenja iz tamnice, Herod je
otišao u Cezareju. Tamo je priredio veliku svečanost kojom je
kanio izazvati divljenje i steći pohvalu naroda. Ovoj su sveča-
nosti prisustvovali ljubitelji zabave iz svih staleža; mnogo se je-
lo i pilo. S velikim sjajem i ceremonijom Herod se pojavio pred
pukom i održao rječiti govor. Izgledao je veličanstveno, odje-
ven u odjeću koja je blještala od srebra i zlata, koja je u svoje
nabore hvatala zrake sunca i zaslijepila oči promatrača. Veli-
čanstvenost njegove pojave i snaga odabranih riječi snažno je
utjecala na okupljene. Njihova osjetila, izopačena jelom i pi-
ćem, bila su zaslijepljena Herodovim ukrasima i omamljena nje-
govim ponašanjem i govorničkom vještinom. U divljem odušev-
ljenju obasuli su ga laskanjem tvrdeći da nijedan smrtnik ne
može imati takvu pojavu i biti tako rječit. Zatim su izjavili da
će ga, premda su ga uvijek poštovali kao vladara, odsad štovati
kao boga.

Neki od onih čiji su se glasovi sada čuli kako slave bez-
božnog grješnika, prije samo nekoliko godina suludo su vikali:
Makni Isusa! Raspni Ga, raspni Ga! Židovi nisu htjeli prihvatiti
Krista čija je odjeća, gruba i često umrljana od putovanja po-
krivala srce božanske ljubavi. Njihove oči nisu mogle pod skrom-
nom vanjštinom nazrijeti Gospodina života i slave, premda se
Kristova sila pred njima objavila u djelima koja nijedan čovjek
nije mogao činiti. Ali bili su spremni klanjati se kao bogu oholom
kralju čija je sjajna odjeća od srebra i zlata pokrivala izopače-
no, okrutno srce.

151 Herod je znao da ne zaslužuje hvalu i čast koju su mu uka-
zivali, ali je prihvatio klanjanje naroda kao da ga zaslužuje. Srce
mu je poskakivalo od trijumfa i njegovim se licem prosulo oholo
zadovoljstvo kad je čuo povik: "To je glas Božji, a ne čovječji!"

Ali iznenada se na njemu vidjela velika promjena. Lice mu
je problijedjelo nasmrt i iskrivilo se od boli. Velike kaplje zno-

ja navirale su iz njegovih pora. Trenutak je stajao kao skamenjen od bola i straha, a onda, okrećući problijedjelo i posivjelo lice prema svojim užasnutim prijateljima, povikao hrapavim, očajnim glasom: Onaj koga ste uzvisivali kao boga, pogođen je smrću!

Dok je patio od strahovitih bolova, odnijeli su ga s mjesta bančenja i razmetanja. Samo nekoliko trenutaka prije oholo je primao slavljenje i obožavanje golemog mnoštva; sada je shvatio da se nalazi u rukama Vladara moćnijeg od sebe. Obuzelo ga je kajanje; sjetio se nemilosrdnog proganjanja Kristovih sljedbenika; sjetio se svoje okrutne zapovijedi da ubiju nevinnog Jakova i namjere da pogubi apostola Petra; sjetio se kako je u bijesu i razočaranju dao oduška bezrazložnoj osveti nad tamničkim stražarima. Osjećao je da se sada Bog pozabavio njime, bezobzirnim progoniteljem. Nije se mogao osloboditi tjelesnog bola i užasa koji je zavladao njegovim umom, a to nije očekivao.

Herod je bio upoznat s Božjim zakonom koji kaže: "Nemoj imati drugih bogova uz mene" (Izlazak 20,3); znao je da je time što je dopustio da ga narod obožava napunio čašu svojeg bezakonja i na sebe navukao pravedni Jahvin gnjev.

152

Isti anđeo koji je iz kraljevskih dvorova došao izbaviti Petra, sad je Herodu bio vjesnik srdžbe i kazne. Anđeo je dotaknuo Petra da bi ga probudio od sna; ovo je sad bio drukčiji dodir kojim je dotaknuo zlog kralja, ponižavajući njegovu oholost i izlažući ga kazni Svemogućega. Herod je od Božje osvetničke kazne umro u velikoj patnji uma i tijela.

Ovakvo očitovanje božanske pravde snažno je djelovalo na narod. Vijest da je Kristov apostol čudom izbavljen iz tamnice i od smrti, dok je njegov progonitelj pogođen Božjom kletvom, proširila se u sve zemlje i postala sredstvom koje je mnoge navelo da povjeruju u Krista.

Filipov doživljaj, kad ga je nebeski anđeo uputio do mjesta gdje je sreo čovjeka koji traži istinu; Kornelijev doživljaj, kad ga je posjetio nebeski anđeo s viješću od Boga; događaj s Petrom, kad ga je zatvorenog i osuđenog na smrt anđeo izveo u sigurnost – sve ovo pokazuje tijesnu vezu između Neba i Zemlje.

Izvještaj o ovim anđeoskim posjetima treba Božjem radniku donijeti snagu i odvažnost. Danas, kao i u apostolske dane,

153 nebeski vjesnici prolaze Zemlju uzduž i poprijeko tražeći da utješe žalosne, zaštite nepokajane, zadobiju srca ljudi za Krista. Mi ih ne možemo osobno vidjeti, ali oni su ipak s nama, vode nas, upućuju i štite.

Nebo se približilo Zemlji onim tajanstvenim ljestvama čije je podnožje čvrsto utvrđeno na Zemlji, dok najviše prečke dosežu do prijestolja Beskonačnoga. Anđeli stalno uzlaze i silaze ovim ljestvama blještavog sjaja noseći pred Oca na nebesima molitve potrebitih i nesretnih, a ljudskoj djeci blagoslov i nadu, odvažnost i pomoć. Ovi anđeli svjetla stvaraju oko duše nebesko ozračje uzdižući nas prema nevidljivome i vječnome. Mi ih svojim prirodnim očima ne možemo vidjeti; samo duhovnim vidom možemo razabrati nebeske stvarnosti. Samo duhovno uho može čuti sklad nebeskih glasova.

“Anđeo Jahvin tabor podiže oko njegovih štovalaca da ih spasi.” (Psalam 34,8) Bog nalaže svojim anđelima da Njegove izabranike izbave od nesreće, da ih čuvaju od “kuge što se šulja kroz tmine” i od “pošasti što hara u podne” (Psalam 91,6). Koliko su puta anđeli razgovarali s ljudima kao što čovjek razgovara s prijateljem i vodili ih na zaštićena mjesta. Koliko su puta ohrabrujuće riječi anđela obnavljale klonuli duh vjernih i, uzdižući njihov um iznad zemaljske stvarnosti, pomogli da vjerom gledaju bijelu odjeću, krune, pobjedničke palmine grane koje će pobjednici primiti kad se okupe pred velikim bijelim prijestoljem.

154 Posao je anđela da pridu onima koji su u nevolji, koji pate i koji su izloženi kušnjama. Oni neumorno rade u prilog onima za koje je Krist umro. Kad grješnike navedu da se predaju Spasitelju, anđeli o tome izvješćuju Nebo i nebeska se vojska silno raduje. “Tako će biti veće veselje na nebu zbog jednog grješnika koji se obrati nego zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja.” (Luka 15,7) Na Nebo stiže izvještaj o svakom našem uspješnom naporu da odagnamo tamu i proširimo spoznaju o Kristu. Kad se pred Ocem govori o ovim djelima, radost obuzima svu nebesku vojsku.

Nebeske vlasti i sile promatraju borbu koju Božji sluge vode u naizgled obeshrabrujućim okolnostima. Kad kršćani, okupljeni pod barjakom svojeg Otkupitelja, stupaju u dobru borbu vjere, oni osvajaju nova područja, stječu nove časti. Svi se nebeski anđeli stavljaju u službu poniznom Božjem narodu koji vjeru-

je; i kad Gospodnja vojska radnika ovdje na Zemlji pjeva pjesme hvale, nebeski zbor priključuje se odavanju hvale Bogu i Njegovom Sinu.

Mi bismo trebali bolje razumjeti zadaću anđela. Bilo bi dobro zapamtiti da nebeska bića surađuju sa svakim istinskim Božjim djetetom. Nevidljive vojske svjetla i moći služe krotkima i poniznima koji vjeruju i prihvaćaju Božja obećanja. Kerubini i serafini, anđeli jaki u sili, stoje zdesna Bogu, “svi službujući duhovi koji se običavaju slati da služe onima koji imaju baštiniti spasenje” (Hebrejima 1,14).

16

Radosna vijest u Antiohiji

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 11,19-26; 13,1-3.

155 Nakon što su učenici zbog progonstva bili istjerani iz Jeruzalema, evangeoska vijest naglo se proširila u područja izvan Palestine, i u važnim središtima osnovane su mnoge male skupine vjernika. Neki od učenika “stigoše do Fenicije, Cipra i Antiohije” propovijedajući Riječ. Njihov je rad obično bio ograničen na Hebreje i grčke Židove, koji su u to vrijeme živjeli u velikim kolonijama u gotovo svim gradovima svijeta.

156 Među mjestima u kojima je Evandjelje prihvaćeno s radošću spominje se Antiohija, u ono vrijeme sirijska metropola. Razvijena trgovina koja se odvijala u ovom napućenom središtu dovela je u grad mnoge ljude različitih nacionalnosti. Osim toga, Antiohija je bila poznata kao stjecište ljubitelja uživanja i zadovoljstava zbog svojeg povoljnog položaja, prekrasne okoline, bogatstva, kulture i profinjenosti. U apostolsko doba ona je postala grad luksuza i poroka.

Evandjelje su u Antiohiji javno navješćivali neki učenici s Cipra i iz Cirene propovijedajući “Gospodina, Isusa” (DF). “I ruka Gospodnja bijaše s njima” pa su njihovi napori urodili plodom. “Velik broj ljudi povjerova i obrati se Gospodinu.” (DF)

“Vijest o tome dođe do ušiju crkvi u Jeruzalemu; tada poslaše Barnabu u Antiohiju.” Po dolasku u novo polje rada, Barnaba je vidio da je djelo već uznapredovalo božanskom milošću; zato se “obradova pa ih sve opominjaše da odlučna srca ostanu vjerni Gospodinu”.

Bog je obilno blagoslovio Barnabin rad u Antiohiji i mnogi su se pridružili tamošnjim vjernicima. Kako se djelo razvijalo i kako je Bog otvarao prilike, Barnaba je sve više osjećao potrebu za prikladnom pomoći pa je otišao u Tarz potražiti Pavla koji je, nakon odlaska iz Jeruzalema prije nekog vremena, radio u sirijskim i cilicijskim krajevima propovijedajući "vjeru koju je nekoć htio uništiti" (Galaćanima 1,21.23). Barnaba je uspio naći Pavla i nagovoriti ga da se vrati s njim kao suradnik u službi.

U napućenoj Antiohiji Pavao je našao izuzetno polje za rad. Njegova učenost, mudrost i revnost vršili su snažan utjecaj na stanovništvo i prolaznike u tom gradu kulture; on je baš bio pomoć kakva je Barnabi bila potrebna. Čitavu godinu dva su učenika složno radila u službi vjere donoseći mnogima spasonosnu spoznaju o Isusu iz Nazareta, Otkupitelju svijeta.

157

Upravo su u Antiohiji učenici prvi put nazvani kršćanima. To su ime dobili zato što je Krist bio glavni predmet njihova propovijedanja, naučavanja i razgovora. Stalno su ponavljali događaje koji su se odigrali za vrijeme Njegove zemaljske službe, kad su učenici bili blagoslovljeni Njegovom osobnom prisutnošću. Neumorno su propovijedali Njegov nauk i čuda ozdravljenja. Drhtavim usnama i suznih očiju govorili su o Njegovoj patnji u vrtu, izdaji, suđenju i smaknuću, o strpljenju i poniznosti kojom je trpio poniženje i mučenje kojem su Ga izložili Njegovi neprijatelji te božanskoj samilosti kojom se molio za one koji su Ga progonili. Njegovo uskrsnuće, uzašašće i djelo zastupanja palog čovjeka na Nebu bili su predmeti kojima su se najradije bavili. Nije čudo da su ih pogani prozvali kršćanima, jer su propovijedali Krista i po Njemu upućivali svoje molbe Bogu.

Ime kršćani dao im je zapravo Bog. To je kraljevsko ime dano svima koji se udružuju s Kristom. O ovom je imenu Jakov poslije pisao: "Zar vas upravo bogataši ne tlače i ne vuku na sudove? Zar upravo oni ne psuju lijepo ime koje nosite?" (Jakov 2,6.7) A Petar je objavio: "Ali, ako tko trpi kao kršćanin, neka se ne stidi, već neka hvali Boga tim imenom." "Blago vama ako vam se izruguju zbog Kristova imena, jer tada Duh slave, Duh Božji, počiva na vama!" (1. Petrova 4,16.14)

Vjernici u Antiohiji shvatili su da je Bog spreman u njihovom životu proizvesti "htjenje i djelovanje da mu se možete svidjeti" (Filipljanima 2,13). Budući da su živjeli usred naroda

158

koji je naizgled malo mario za ono što je od vječne vrijednosti, nastojali su privući pozornost iskrenih u srcu i pozitivno svjedočiti o Onome koga su voljeli i služili Mu. U poniznoj službi naučili su ovisiti o snazi Svetoga Duha da riječi života budu djelotvorne. I tako su u različitim životnim prilikama svakodnevno svjedočili o svojoj vjeri u Krista.

Primjer Kristovih sljedbenika u Antiohiji treba danas biti nadahnuće svakom vjerniku u velikim gradovima. Premda je Božja volja da u važna središta dođu izabrani posvećeni i daroviti radnici koji će voditi javne evangelizacije, Njegov je cilj također da se vjernici koji žive u tim gradovima koriste svojim od Boga danim talentima u radu za duše. Bogati su blagoslovi pripremljeni za one koji se potpuno pokore Božjem pozivu. Kad takvi radnici budu nastojali zadobiti duše za Isusa, ustanovit će da su se mnogi ljudi, koji nikad ne bi bili dosegnuti na neki drugi način, spremni odazvati na razuman osobni rad.

159 Božje djelo na Zemlji danas ima potrebu za živim predstavnicima biblijske istine. Rukopoloženi propovjednici sami nisu dorasli zadaći upozoravanja velikih gradova. Bog poziva ne samo propovjednike, već i liječnike, medicinsko osoblje, literarne evanđeliste, biblijske radnike i druge posvećene vjernike s različitim talentima, koji imaju spoznaju Božje riječi i koji poznaju snagu Njegove milosti, da razmotre potrebe ovih neopomenutih gradova. Vrijeme brzo prolazi i mnogo toga još treba učiniti. Mora se uporabiti svako sredstvo da se mudro iskoriste sadašnje mogućnosti.

Pavla je rad u Antiohiji u zajednici s Barnabom ojačao u uvjerenju da ga je Bog pozvao da obavi posebno djelo u nezna-božaćkom svijetu. U vrijeme njegova obraćenja Gospodin mu je objavio da ga postavlja za propovjednika poganima da im otvori "oči, da se obrate od tame k svjetlu, od sotonine vlasti k Bogu, da vjerom u me [u Krista] postignu oprostjenje grijeha i baštinu među posvećenima" (Djela 26,18). Anđeo koji se javio Ananiji rekao je za Pavla: "... jer je taj čovjek moje izabrano sredstvo da donese moje ime i pred pogane, i kraljeve, i sinove Izraelove." (Djela 9,15) A samom Pavlu, poslije u njegovom kršćanskom životu, dok se molio u jeruzalemskom hramu, javio se anđeo s Neba i zapovjedio mu: "Idi, jer ću te poslati daleko, k poganima!" (Djela 22,21)

Tako je Gospodin naložio Pavlu da uđe u široko misijsko polje za neznabožački svijet. Da bi ga pripremio za ovaj opsežan i težak rad, Bog ga je doveo u prisnu vezu sa sobom i njegovim zapanjenim očima pokazao ljepotu i slavu Neba. Njemu je palo u zadatač objavljivanje "Tajne sakrivene od vječnosti" (Rimljanima 16,25) – "tajne svoje volje" (Efežanima 1,9); "koja u prošlim vremenima nije bila saopćena ljudima kako ju je sada Duh objavio njegovim svetim apostolima i prorocima: da su pogani baštini istih baština, udovi istog tijela, dionici istog obećanja u Kristu Isusu Radosnom viješću," tvrdi Pavao, "kojoj sam postao službenik... Meni najmanjemu od najmanjega među svima svetima dana je ova milost: da paganima navijestim neistraživo Kristovo bogatstvo i da svima iznesem na svjetlo provedbu Tajne koja je od vječnosti bila sakrivena u Bogu, stvoritelju svega, da se sada po Crkvi saopći mnogolika Božja mudrost poglavarstvima i vlastima na nebesima, prema vječnom naumu koji ostvari u Kristu Isusu, Gospodinu našem." (Efežanima 3,5-11)

169

Bog je obilno blagoslovio Pavlov i Barnabin rad tijekom godine koju su proboravili s vjernicima u Antiohiji. Ali nijedan od njih nije bio službeno određen za evangeosku službu. Sad je u njihovom kršćanskom životu nastupio trenutak kad će im Bog povjeriti izvršenje teškog misionarskog pothvata, pri čemu će im biti potrebna svaka prednost koju im može pružiti posredovanje Crkve.

"U antiohijskoj crkvi bilo je proroka i učitelja, i to: Barnaba, Šimun zvani Niger, Lucije Cirenac, Manaen... i Savao. Kad su jednom obavljali službu Božju Gospodinu i postili, Duh Sveti reče: 'Odvojite mi već Barnabu i Savla za djelo za koje sam ih odredio!'" Prije nego što su bili poslani kao misionari u poganski svijet, ovi su apostoli svečano posvećeni Bogu postom i molitvom te polaganjem ruku. Tako ih je Crkva ovlastila ne samo da poučavaju istinu, već da vrše obred krštenja i organiziraju crkve, budući da im je predana puna crkvena vlast.

161

Kršćanska Crkva u to je vrijeme ušla u novo važno razdoblje. Naviještanje evangeoske vijesti među neznabošcima sada je vršeno odlučno i Crkva je snažno ojačala velikom žetvom duša. Apostoli, određeni da vode ovo djelo, bit će izloženi sumnji, predrasudama i zavisti. Njihovo naučavanje o rušenju "pregrade koja ih je rastavljala" (Efežanima 2,14), a koja je tako dugo razdvajala židovski i neznabožački svijet, prirodno će ih izložiti

optužbi za krivovjerje, i mnogi gorljivi, odani Židovi smatrat će upitnim njihov autoritet propovjednika Evandelja. Bog je predvidio teškoće s kojima će se Njegovi sluge sučeliti, pa da bi njihov rad bio besprijekoran, dao je upute Crkvi da ih javno odvoji za propovjedničku službu. Polaganje ruku na njih bilo je javno priznanje da su Božjom promisli određeni da poganim odnesu Radosnu vijest.

162 Obojica, Pavao i Barnaba, već su primili punomoć od samoga Boga i obred polaganja ruku nije dodao nikakvu novu milost ili stvarnu sposobnost. Bio je to priznati oblik određivanja za službu i priznavanje čovjekovih ovlasti u toj službi. Njime je na Božje djelo stavljen pečat Crkve.

Za Židove je ovaj čin bio značajan. Kad je neki Židov blagoslivljao svoju djecu, pobožno bi stavio ruke na njihovu glavu. Kad je neka životinja bila određena za žrtvu, postavljeni svećenik položio bi ruku na glavu žrtvi. A kad su propovjednici crkve u Antiohiji položili ruke na Pavla i Barnabu, oni su ovim činom zamolili Boga da izlije svoj blagoslov na izabrane apostole dok se posvećuju posebnom djelu za koje su bili određeni.

Poslije je obred polaganja ruku bio jako zlorabljen; ovom je činu pridavana neopravdana važnost, kao da je na onoga na koga su bile ovako položene ruke sišla neka sila koja ga je odmah osposobila za bilo koji ili svaki propovjednički posao. Ali u odvajanju ove dvojice apostola nema izvještaja koji bi ukazivao na to da im je samim polaganjem ruku dodana bilo kakva vrлина. Postoji samo jednostavan izvještaj o njihovom rukopolaganju i o tome što je ono značilo za njihov budući rad.

163 Okolnosti vezane uz odvajanje Pavla i Barnabe po nalogu Svetoga Duha, da se odrede granice službe, jasno pokazuju da Gospodin djeluje preko ustanova svoje organizirane Crkve. Prije niza godina Pavla je sam Spasitelj, kad mu je prvi put objavio svoju božansku nakanu, odmah doveo u dodir s novoustrojenom crkvom u Damasku. Osim toga, crkva u tom gradu nije bila dugo u neznanju o osobnom doživljaju obraćenog farizeja. A sada, kad je trebalo potpunije provesti božanski nalog za ono vrijeme, Sveti Duh, ponovo svjedočeći o Pavlu kao izabranom sredstvu da ponese Evandelje poganima, prepušta Crkvi djelo polaganja ruku na njega i njegovog suradnika. A kad su vođe antiohijske crkve "obavljali službu Božju Gospodinu i postili,

Duh Sveti reče: 'Odvojite mi već Barnabu i Savla za djelo za koje sam ih odredio!'"

Bog je svoju Crkvu na Zemlji učinio protočnikom svjetla da bi preko nje objavio svoje namjere i volju. On ni jednom svojem sluzi ne daje iskustva neovisna i suprotna iskustvu same Crkve. Niti On ijednom čovjeku daje spoznaju svoje volje za cijelu Crkvu, dok nju – Kristovo tijelo – ostavlja u mraku. U svojoj providnosti povezuje svoje slugu sa svojom Crkvom da bi se manje pouzdali u sebe, a imali veće povjerenje u druge koje On vodi da unaprijede Njegovo djelo.

Uvijek u Crkvi ima onih koji stalno naginju osobnoj nezavisnosti. Oni, čini se, nisu sposobni shvatiti da nezavisan duh može navesti čovjeka da ima previše povjerenja u sebe i da se više uzda u svoje prosuđivanje nego da poštuje savjet i visoko cijeni prosudbu svoje braće, posebno one koja se nalaze u služ-

164

bama koje je Bog namijenio vodstvu svojeg naroda. Bog je svoju Crkvu obdario posebnim autoritetom i vlašću koju nitko nema pravo zanemariti i prezreti, jer onaj tko to čini prezire Božji glas.

U velikoj su opasnosti oni koji su svoju osobnu prosudbu skloni smatrati nadmoćnijom. Sotonin je dobro smišljeni plan da takve razdvoji od onih koji su protočnici svjetla, preko kojih Bog radi na izgradnji i širenju svojeg djela na Zemlji. Zanemariti ili prezreti one koje je Bog odredio da nose vodeće odgovornosti u vezi s napredovanjem istine, znači odbaciti sredstva koja je On odredio za pomoć, ohrabrenje i snagu svojem narodu. Svaki radnik u Gospodnjem djelu koji ih zaobilazi i misli da ne smije dobiti svjetlo ni preko kojeg drugog sredstva nego izravno od Boga, stavlja se u položaj u kojem ga neprijatelj može prevariti i srušiti. U svojoj mudrosti Gospodin je uredio da se prisnim zajedništvom, što ga trebaju njegovati svi vjernici, kršćanin ujedini s kršćaninom i crkva s crkvom. Tako će ljudska oruđa biti osposobljena da surađuju s božanskima. Svako će oruđe biti pokorno Svetome Duhu, a svi će vjernici biti ujedinjeni u organiziran i pravilno usmjeren napor da se svijetu objavi Radosna vijest o Božjoj milosti.

Pavao je ovaj čin javnog polaganja ruku smatrao početkom novog i važnog razdoblja u svojem životnom djelu. Taj će trenutak poslije smatrati početkom svojeg apostolstva u kršćanskoj Crkvi.

165

Dok je u Antiohiji svjetlo Evandjelja sjalo punim sjajem, apostoli koji su ostali u Jeruzalemu nastavili su važno djelo. Svake godine, u vrijeme blagdanâ, mnogi Židovi iz svih zemalja dolazili su u Jeruzalem da se poklone u hramu. Neki od tih hodočasnika bili su iskreni pobožni ljudi i ozbiljni istraživači proročanstava. Čeznuli su za dolaskom obećanog Mesije, nade Izraela, i očekivali Njegovu pojavu. Dok je Jeruzalem bio pun ovih stranaca, apostoli su neustrašivo naviještali Krista, premda su znali da time stalno izlažu svoj život opasnosti. Duh Božji stavio je svoj pečat na njihov rad; mnogi su se obraćali; a oni koji su se vraćali kući u različite krajeve svijeta, sijali su sjeme istine po svim narodima i među svim staležima.

Među apostolima koji su se uključili u ovaj rad isticali su se Petar, Jakov i Ivan, koji su bili uvjereni da ih je Bog odredio da propovijedaju Krista svojim sunarodnjacima u domovini. Radili su vjerno i mudro, svjedočeći o onome što su vidjeli i čuli i pozivajući se na “potvrđenu proročku riječ” (2. Petrova 1,19) u nastojanju da uvjere “dom Izraelov... da je Bog učinio Gospodinom i Mesijom tog Isusa” kojeg su Židovi razapeli (Djela 2,36).

17

Vjesnici Radosne vijesti

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 13,4-52.

“Poslani od Svetoga Duha”, Pavao i Barnaba, nakon rukopola-
ganja od strane braće u Antiohiji, “sidoše u Seleuciju i odande
otploviše za Cipar.” Tako je počelo njihovo prvo misijsko puto-
vanje.

166

Cipar je bio jedno od onih mjesta u koje su vjernici iz Jeru-
zalema pobjegli zbog progonstva koje je uslijedilo nakon Stjepa-
nove smrti. Upravo su s Cipra neki došli u Antiohiju “navješćivati
im kao Radosnu vijest: Isus je Gospodin” (Djela 11,20). I sam
je Barnaba bio “rodom s Cipra” (Djela 4,36). Sada su on i Pavao,
praćeni Ivanom Markom, Barnabinim rođakom, posjetili ovaj
otok.

Markova majka bila je obraćenica na kršćansku vjeru i njezin
je dom u Jeruzalemu bio utočište za učenike. U njemu su uvi-
jek bili dobrodošli; tu su se mogli odmoriti. Tijekom jednog
posjeta apostolâ domu njegove majke, Marko se ponudio da Pavla
i Barnabu prati na njihovom misijskom putovanju. U srcu je
osjećao Božju naklonost pa se želio potpuno posvetiti evande-
oskoj službi.

167

Nakon dolaska u Salaminu, apostoli su “propovijedali... riječ
Božju u židovskim sinagogama... Prodoše sav otok do Pafa, gdje
se namjeriše na nekog vračara, lažnog židovskog proroka. Ime
mu bijaše Barjesus, a pripadao je krugu prokonzula Sergija Pa-
vla, umna čovjeka. Ovaj dozva k sebi Barnabu i Savla i zaželi
da čuje riječ Božju. Ali im se suprotstavi Elima, vračar – jer
to znači ime njegovo – nastojeći prokonzula odvratiti od vjere.”

Sotona ne dopušta izgradnju Božjeg kraljevstva na Zemlji bez borbe. Sile zla uključene su u neprekidni rat protiv oruđa određenih da šire Radosnu vijest, i ove su sile tame posebno aktivne kad se istina naviješta ljudima na dobru glasu i poznanima po poštenju. Tako je bilo i kad je Sergije Pavao, prokonzul Cipra, slušao evandeosku vijest. Prokonzul je pozvao apostole da ga upoznaju s viješću koju su donijeli, i sad su ga sile zla, djelujući preko vračara Elime, nastojale pogubnim vračarevim primjedbama odvratiti od vjere i tako osujetiti Božje nakane.

168 Tako pali neprijatelj uvijek radi da bi u svojim redovima zadržao utjecajne ljude, koji bi, kad bi se obratili, mogli djelotvorno poslužiti u Božjem djelu. Ali vjerni evandeoski radnik ne treba se bojati da će ga neprijatelj pobijediti, jer se snagom koju je dobio odozgo može oduprijeti svim sotonskim utjecajima.

Premda ozbiljno pritisnut Sotonom, Pavao je imao hrabrosti ukoriti čovjeka preko kojeg je neprijatelj djelovao. "Pun Duha Svetoga" apostol "uperi u nj pogled i reče: 'O stvore puni svake lukavštine i zloće, sine đavolski i neprijatelju svake pravednosti, zar nećeš prestati iskrivljivati prave putove Gospodnje? Evo, sad će ruka Gospodnja pasti na te: oslijepit ćeš i za neko vrijeme nećeš gledati sunca!' U isti čas pade na nj mrak i tama, te on, vrteći se naokolo, počeo tražiti vodiča. Tada prokonzul, videći što se dogodilo, prigrli vjeru, duboko potresen naukom Gospodnjom."

Vračar je zatvorio oči pred dokazima evandeoske istine i Gospodin je u pravednoj srdžbi učinio da se zatvore njegove fizičke oči uskrativši mu danje svjetlo. Sljepoća nije bila trajna, već samo za neko vrijeme, da bi bio upozoren da se treba pokajati i zatražiti oprost od Boga kojeg je tako teško uvrijedio. Zbunjenost u kojoj se našao poništila je učinak njegovog lukavog nastupa protiv Kristova nauka. Činjenica da sada mora slijepo pipati pokazala je svima da su čuda koja su apostoli činili, a koja je Elima proglasio beznačajnima, bila učinjena Božjom silom. Osvjedočen u istinitost nauka koji su apostoli iznosili, prokonzul je prihvatio Evanđelje.

169 Elima nije bio obrazovan čovjek, ali je bio posebno osposobljen da vrši Sotonino djelo. Oni koji propovijedaju istinu o Bogu srest će prepredenog neprijatelja u mnogo različitih oblika. Katkad će to biti učena osoba, ali najčešće su to neznalice,

ljudi koje je Sotona podučio da postanu uspješna oruđa u varanju duša. Dužnost je Kristovog propovjednika da vjerno ostane na svojem položaju, u Božjem strahu i Njegovoj snazi. Tako može unijeti zabunu u Sotonine redove i u ime Gospodnje pobijediti.

Pavao i njegovo društvo nastavili su putovanje u Pergu u Pamfiliji. Put je bio vrlo naporan; bili su izloženi teškoćama i oskudici, a opasnosti su ih vrebale na sve strane. U mjestima i gradovima kroz koje su prolazili te na samotnim putovima bili su izloženi znanim i neznanim opasnostima. Ali Pavao i Barnaba naučili su se uzdati u Božju snagu koja izbavlja. Srca su im bila ispunjena toplom ljubavlju za duše koje ginu. Kao vjerni pastiri u potrazi za izgubljenim ovčama, uopće nisu razmišljali o sebi i svojoj udobnosti. Zaboravljajući na sebe, nisu klonuli kad su bili umorni, gladni i izloženi hladnoći. Pred sobom su imali samo jedan cilj – spasenje onih koji su odlutali iz tora.

Upravo se ovdje Marko, svladan strahom i obeshrabrenjem, za neko vrijeme pokolebao u namjeri da se cijelim srcem posveti Gospodnjem djelu. Nenaviknut na teškoće, obeshrabrio se zbog opasnosti i oskudice kojima je bilo popraćeno putovanje. On je uspješno radio u povoljnim okolnostima, ali sada, usred protivljenja i opasnosti koje tako često prate pionira, nije mogao podnijeti teškoće kao dobar vojnik križa. On je tek trebao naučiti sučeljavati se s opasnostima, progonstvom i neprijateljstvom. Kako su apostoli napredovali, a moglo se očekivati da će ih očekivati još veće teškoće, Marko se uplašio i, izgubivši svu odvažnost, odbio ići dalje te se vratio u Jeruzalem.

Zbog ovog odustajanja Pavao je Marka ocijenio nepovoljno, u jednom trenutku čak vrlo oštro. S druge strane, Barnaba ga je opravdavao zbog njegova neiskustva. Osjećao je da Marko ne bi trebao napustiti propovjedničku službu jer je u njemu vidio osobine koje ga mogu osposobiti za korisnog Kristovog radnika. U godinama koje su slijedile njegovo zalaganje za Marka bilo je bogato nagrađeno, jer se mladić potpuno predao Gospodinu i djelu naviještanja evandeoske vijesti u teškim područjima. Uz Božji blagoslov i mudro Barnabino poučavanje, Marko se razvio u vrijednog i korisnog radnika.

Pavao se poslije pomirio s Markom i prihvatio ga kao suradnika. Također ga je preporučio Kološanima kao suradnika “za kraljevstvo Božje” i utjehu. (Kološanima 4,11). Nešto prije

svoje smrti Pavao je o Marku rekao da mu je “vrlo koristan za službu” (2. Timoteju 4,11).

171 Nakon Markova odlaska Pavao i Barnaba posjetili su Antiohiju u Pizidiji i u subotu otišli u židovsku sinagogu. “Poslije čitanja Zakona i Prorokâ nadstojnici sinagoge poslaše nekoga da im rekne: ‘Braćo, ako imate kakvu opomenu za narod, govorite!’” Budući da su bili tako pozvani, “ustade Pavao, rukom dade znak i reče: ‘Izraelci i vi ostali priznavaoci pravoga Boga, čujte!’” Zatim je slijedilo predivno izlaganje. Prikazao je način na koji je Bog u povijesti postupao sa Židovima počevši od njihova oslobođenja iz egipatskog ropstva, kako je bio obećan Spasitelj iz Davidova potomstva i smjelo ustvrdio da je “iz njegova potomstva Bog, prema obećanju, podigao Izraelu Spasitelja: Isusa. Pred njegovim je dolaskom Ivan kao glasnik i preteča svemu izraelskom narodu propovijedao krštenje u znak obraćenja. A kad se primicao koncu života, izjavio je: ‘Ja nisam ono što vi mislite da jesam. Ali pazite! Poslije mene dolazi onaj kome ja nisam dostojan odriješiti obuće na nogama.’” Tako je u sili navijestio Isusa kao Spasitelja ljudi, proročenoga Mesiju.

Kad je to izjavio, Pavao je nastavio: “Braćo, sinovi Abrahama rođa, i ostali među vama koji priznajete pravoga Boga, nama je bila poslana ova riječ o spasenju. Dakako, stanovnici Jeruzalema i njihovi članovi Velikog vijeća nisu upoznali Isusa; osuđujući ga ispuniše riječi proročke koje se čitaju svake subote.”

172 Pavao se nije ustručavao iznijeti pravu istinu kako su židovski vođe odbacili Spasitelja. “Iako na njemu ne nadoše nikakve krivnje koja bi zasluživala smrt,” izjavio je apostol, “tražili su od Pilata da ga pogubi. Kad tako ispuniše sve što je o njemu pisano, skinuše ga s križa i položiše u grob. Ali ga Bog uskrisi od mrtvih. I mnogo dana ukazivao se onima koji su s njim uzišli iz Galileje u Jeruzalem, a koji su sada njegovi svjedoci pred narodom.”

“I mi vam navješćujemo Radosnu vijest”, nastavio je apostol, “da je obećanje dano našim ocima ispunio Bog nama, njihovoj djeci, uskrisivši Isusa, kako i stoji pisano u drugome psalmu: ‘Ti si sin moj, ja te danas rodih.’ A da ga je Bog uskrisio od mrtvih i da se više neće vratiti istrunuću, to je ovim rekao: ‘Vama ću ispuniti neprevarljiva obećanja dana Davidu.’ Zato im na jednom drugom mjestu veli: ‘Nećeš dopustiti da Svetac tvoj istrune.’ A David je umro pošto je svoj život proveo služeći

Bogu, pridružio se svojim očevima i istrunuo. Ali onaj koga je Bog uskrisio nije istrunuo.”

Nakon što je otvoreno govorio o ispunjenju poznatih proročanstava o Mesiji, Pavao im je propovijedao o pokajanju i oprostui grijeha zahvaljujući zaslugama njihovog Spasitelja Isusa. “Neka vam dakle, braćo,” rekao je, “znano bude: po Ovome vam se navješćuje oproštenje grijeha! Po Ovome se tko god vjeruje, opravdava od svega od čega se po Mojsijevu zakonu niste mogli opravdati!” (DF)

Božji Duh je pratio izgovorene riječi i srca su bila ganuta. Apostolovo pozivanje na starozavjetna proročanstva i njegova tvrdnja da su se ona ispunila u službi Isusa iz Nazareta, osvjeđilo je mnoge duše koje su čeznule za dolaskom obećanog Mesije. I govornikove riječi, kojima je potvrdio da je Radosna vijest o spasenju upućena Židovima i poganima podjednako, donijela je nadu i radost onima koji se nisu ubrajali među Abrahamovu djecu po tijelu.

173

“Dok su izlazili, prisutni su ih molili da im o tome govore i slijedeće subote.” Nakon što se zbor konačno razišao, “mnogi Židovi sa štovateljima pravoga Boga, proselitima”, koji su prihvatili Radosnu vijest objavljenu toga dana, “pođoše za Pavlom i Barnabom. Oni su ih, u razgovoru s njima, nagovarali da ustraju u milosti Božjoj.”

Zanimanje koje je u Antiohiji Pizidijskoj izazvalo Pavlovo izlaganje okupilo je iduće subote “gotovo sav grad da čuje riječ Božju. Kad Židovi vidješe toliki narod, napuniše se zavisti te na Pavlove riječi odgovoriše uvredama protiv Boga.

Tada im Pavao i Barnaba odlučno rekoše: ‘Vama je najprije trebalo propovijedati riječ Božju. Ali kako je vi od sebe odbijate i sami sebe smatrate nedostojnima vječnoga života, mi se obraćamo poganima, jer nam je tako zapovjedio Gospodin: ‘Postavio sam te svjetlom poganima, da im budeš spasenje do kraja zemlje.’”

“Kad pagani to čuše, počese veselo slaviti riječ Gospodnju i prigrlīše vjeru svi koji bijahu usmjereni vječnom životu.” Oni su se posebno radovali što ih je Krist prihvatio kao Božju djecu i zahvalnog su srca slušali objavljenu riječ. Oni koji su povjerovali, gorljivo su odnosili evangeosku vijest drugima i tako “se raširi riječ Gospodnja po svojoj okolini”.

174

Prije više stoljeća nadahnuto je pero opisalo ovo obraćanje neznabožaca, ali ta su proročanstva bila tek maglovito shvaćena. Hošea je rekao: "A djece Izraelove bit će brojem ko pijeska u moru što se izmjerit ne može ni izbrojit. Umjesto da im govore: Vi niste moj narod, zvat ću ih: Sinovi Boga živoga." I opet: "I posijati ću ga u zemlji, zamilovat ću Nemilu, Ne-narodu mom reći ću: 'Ti si narod moj!' a on će reći: 'Bože moj!'" (Hošea 2,1.25)

Sam je Spasitelj tijekom svoje zemaljske službe prorekao širenje Evanđelja među poganima. U prisposodbi o vinogradu rekao je nepokajanim Židovima: "Tako će vam se – velim – oduzeti kraljevstvo Božje i dat će se narodu koji rađa njegovim rodom." (Matej 21,43) Nakon uskrsnuća naložio je učenicima da idu k "svim narodima" i "uče ih". Nitko nije smio ostati neopomenut, trebali su propovijedati "Radosnu vijest svakom stvorenju". (Matej 28,19; Marko 16,15)

175 Obraćajući se neznabošcima u Antiohiji Pizidijskoj, Pavao i Barnaba nisu prestali raditi za Židove ni na jednom mjestu, kad god se pružila prilika da imaju slušatelje. Poslije su u Solunu, Korintu, Efezu i u drugim važnim središtima Pavao i njegovi suradnici propovijedali Evanđelje i Židovima i poganima. Ali glavnu energiju odsad su usmjerili na izgradnju Božjeg kraljevstva u neznabožачkim područjima, među narodom koji je malo ili nikako poznavao pravoga Boga i Njegova Sina.

Pavlovo srce i srce njegovih suradnika kucalo je za one koji su "bez Krista bili otuđeni od izraelskog građanstva, bez dijela u Savezima obećanja, bez nade i bez Boga u ovom svijetu". Zahvaljujući neumornoj službi apostola među poganima, ovi "tuđinci i gosti", koji su "nekoć bili daleko", razumjeli su da su postali "blizu krvlju Kristovom" i da vjerom u Njegovu žrtvu pomirnicu mogu postati "sugrađani svetih i ukućani Božji". (Efežanima 2,12.13.19)

Napredujući vjerom, Pavao je neumorno radio na uzdizanju Božjeg kraljevstva među onima koje su učitelji u Izraelu zanemarili. Stalno je uzvisivao Krista Isusa kao "Kralja kraljeva i Gospodara gospodarâ" (1. Timoteju 6,15) i pozivao vjernike da budu "u njemu čvrsto ukorijenjeni, na njemu stalno nazidivani i učvršćivani vjerom" (Kološanima 2,7).

Za one koji vjeruju Krist je siguran temelj. Na ovom živom kamenu mogu graditi i Židovi i pogani. Dovoljno je širok za

sve i dovoljno čvrst da izdrži težinu i breme cijelog svijeta. Ovu je činjenicu sam Pavao priznavao. U završnim danima svoje službe, kad se obraćao skupini poganskih vjernika koji su ostali ustrajni u svojoj ljubavi prema istini Evandelja, apostol je pisao: Vi ste "nazidani na pravom temelju – na apostolima i prorocima, a zaglavni je kamen sam Krist Isus" (Efežanima 2,20).

Budući da se evandeoska vijest proširila po Pizidiji, nevjerni Židovi iz Antiohije u svojoj slijepoj predrasudi "razjariše ugledne štovatelje pravoga Bog i gradske prvake; tako zametnuše progon protiv Pavla i Barnabe te ih izbacije" iz tog područja.

Ovaj postupak nije obeshrabrio apostole; sjetili su se riječi svoga Učitelja: "Blago vama kad vas budu grdili i progonili i kad vam zbog mene budu lažno pripisivali svaku vrstu opaćine! Radujte se i kličite od veselja, jer vas čeka velika nagrada na nebesima! Ta, tako su progonili i proroke koji su živjeli prije vas!" (Matej 5,11.12)

Vijest Evandelja širila se i apostoli su imali razloga da se osjete ohrabrenima. Njihov rad među Pizidijcima u Antiohiji bio je bogato blagoslovljen, a vjernici koje su ostavili da neko vrijeme sami nastave posao "bijahu puni radosti Duha Svetoga".

18

Propovijedanje među neznabošcima

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 14,1-26.

177 Iz Antiohije u Pizidiji Pavao i Barnaba krenuli su u Ikonij. U ovom su mjestu, kao i u Antiohiji, počeli raditi među svojim sunarodnjacima u sinagogi. Naišli su na značajan uspjeh jer je “veliko mnoštvo Židova i pogana prigrllilo vjeru”. No u Ikoniju, kao i u drugim mjestima u kojima su apostoli djelovali, “Židovi što su ostali nevjerni razjariše i ogorčiše pogane protiv braće”.

Međutim, apostoli se nisu dali odvratiti od svoje zadaće jer su mnogi prihvaćali Kristovo Evanđelje. Nastavili su raditi unatoč protivljenju, zavisti i predrasudama, “propovijedajući smjelo, oslonjeni na Gospodina” i Bog “potvrđivao propovijedanje o svojoj milosti čineći čudesne znake preko njihovih ruku”. Ovi dokazi božanskog odobravanja snažno su utjecali na umove onih koji su bili otvoreni za svjedočenje i tako se umnožavao broj obraćenika na Evanđelje.

178 Sve veća popularnost vijesti koju su apostoli naviještali ispunila je nevjerne Židove zavišću i mržnjom pa su odlučili zaustaviti Pavlov i Barnabin rad. Lažnim izvještajima i preuveličavanjem izazvali su kod vlasti strah da se čitav grad izlaže opasnosti od pobune. Izjavili su da se veliki broj ljudi pridružuje apostolima i tvrdili da to čine s tajnim i opasnim namjerama.

Zbog ovih optužbi učenici su bili višeput izvedeni pred vlasti, ali je njihova obrana bila tako jasna i razumna, i njihovo objaš-

njenje onoga što naučavaju tako smireno i razumljivo da su stekli snažnu naklonost. Premda su vlasti zbog lažnih optužbi koje su čule imale prema njima određene predrasude, nisu im se usuđivale zabraniti rad. Morale su priznati da Pavlov i Barnabin nauk nastoji ljude učiniti poštenim građanima koji poštuju zakone, i da bi se moral i red u gradu poboljšao kad bi ljudi prihvatili istine koje su apostoli naučavali.

Zahvaljujući protivljenju na koje su učenici naišli, vijest istine je dobila veliki publicitet; Židovi su vidjeli da su njihovi napori da spriječe rad novih učitelja doveli do toga da se još veći broj pridruži novoj vjeri. "Tada se stanovništvo gradsko razdijeli: jedni bijahu za Židove, drugi za apostole."

Vode među Židovima toliko su se rasrdili zbog razvoja događaja da su odlučili svoje ciljeve postići nasiljem. Raspalivši najgore strasti nepismene, bučne svjetine, uspjeli su stvoriti metež koji su pripisali naučavanju učenika. Očekivali su da će zahvaljujući ovoj lažnoj optužbi dobiti pomoć vlasti u ostvarenju svoje namjere. Odlučili su da se apostolima ne smije omogućiti prilika za opravdanje i da se svjetina treba umiješati tako što će Pavla i Barnabu kamenovati; time će zaustaviti njihov rad.

179

Prijatelji apostola, premda nevjerni, upozorili su ih na pokvarene namjere Židova i savjetovali ih da se ne izlažu nepotrebno razularenoj svjetini i da pobjegnu kako bi sačuvali život. Na to su Pavao i Barnaba potajno napustili Ikonij ostavljajući vjernike da neko vrijeme sami nastave rad. Nisu namjeravali otići zauvijek; namjeravali su se vratiti kad se uzbuđenje smiri i dovršiti otpočeto djelo.

U sva vremena i u svakoj zemlji Božji su se vjesnici morali suočiti s ogorčenim protivljenjem onih koji su svjesno odlučili odbaciti nebesko svjetlo. Često je izgledalo da su neprijatelji Evandelja neistinitim prikazivanjem i lažima uspjeli zatvoriti vrata kroz koja bi Božji vjesnici mogli doprijeti do ljudi. Ali ova vrata ne mogu ostati zauvijek zatvorena i Gospodin je često, kad su se Njegovi sluge nakon nekog vremena vratili da nastave rad, silno djelovao njima u prilog omogućivši im da podignu spomenike u slavu Njegova imena.

Protjerani iz Ikonija, apostoli su otišli u Listru i Derbu, gradove u Likaoniji. Pučanstvo ovih gradova bilo je uglavnom pogansko, praznovjerno, ali među njima je bilo i onih koji su bili spremni poslušati i prihvatiti evandeosku vijest. Apostoli su odlu-

180

čili raditi u ovim mjestima i okolici nadajući se da će izbjeći židovske predrasude i progonstvo.

U Listri nije bilo židovske sinagoge, premda je u gradu živjelo nekoliko Židova. Mnogi stanovnici Listre odlazili su u hram posvećen Jupiteru. Kad su se Pavao i Barnaba pojavili u gradu, okupili Listrane i objasnili im jednostavne istine Evandjelja, mnogi su ovaj nauk pokušali povezati sa svojim praznovjernim štovanjem Jupitera.

Apostoli su ovim idolopoklonicima nastojali prenijeti spoznaju o Bogu Stvoritelju i Njegovom Sinu, Spasitelju ljudskog roda. Prvo su im ukazali na čudesna Božja djela – na Sunce, Mjesec i zvijezde, na skladan redoslijed godišnjih doba, na goleme planine pokrivene snijegom, na visoka stabla i druga čuda prirode koja prikazuju sposobnosti što nadmašuju ljudsko shvaćanje. Pomoću ovih djela Svemogućega apostoli su pogane upućivali na razmišljanje o velikom Vladaru svemira.

181 Kad su objasnili ove osnovne istine o Stvoritelju, apostoli su Listranima govorili o Božjem Sinu koji je s Neba sišao na naš svijet zato što voli ljude. Govorili su o Njegovom životu i službi, kako su Ga odbacili oni koje je došao spasiti, o suđenju i raspeću, o uskrснуću i uzašašću na Nebo gdje djeluje kao zastupnik ljudi. Tako su Pavao i Barnaba u Božjem Duhu i sili propovijedali Evandjelje u Listri.

Jednom prilikom, dok je narodu govorio o Kristu kao iscjelitelju bolesnih i nevoljnih, Pavao je među slušateljima zapazio hromog čovjeka koji s njega nije skidao pogleda, koji je prihvaćao njegove riječi i vjerovao u njih. Pavlovo se srce sažalilo nad tim nesretnikom u kojem je vidio da "ima vjeru tako da može ozdraviti". Okružen idolopoklonicima, Pavao je hromom čovjeku zapovjedio da stane na noge. Dotad je jadnik mogao samo sjediti, ali sada je odmah poslušao Pavlovu zapovijed i po prvi put u svojem životu stao na noge. Naporom vjere došla je snaga i ovaj čovjek bolesnih nogu "skoči i prohoda".

"A mnoštvo naroda koje vidje što Pavao učini zavika likaonski: 'Bogovi su u ljudskom obliku sišli k nama.'" Ova je izjava bila u skladu s njihovom predajom da bogovi povremeno posjećuju Zemlju. Barnabu su nazvali Zeusom, ocem bogova, zbog njegova dostojanstvenog izgleda te blagosti i dobrote izražene na njegovu licu. Pavla su smatrali Hermesom "jer je... vodio

riječ", jer je bio ozbiljan, aktivan i rječit iznoseći riječi opomene i pouke.

Želeći im pokazati zahvalnost, Listrani su od Zeusova svećenika tražili da ukaže apostolima čast pa je on doveo "junce s vijencima do gradskih vrata i htjede zajedno s narodom priniti žrtvu". Pavao i Barnaba, koji su se povukli na odmor, nisu znali za ove pripreme. Međutim, ubrzo im je pozornost privukla glazba i oduševljeni povici velikog mnoštva koje je došlo pred kuću u kojoj su odsjeli.

182

Kad su shvatili razlog tog posjeta i uzbuđenja koje ga je pratilo, apostoli "razderu haljine svoje te skoče prema narodu" ponadavši se da će spriječiti njihovu nakanu. Glasno, molećivim glasom koji je nadjačao viku naroda, Pavao je tražio da ga saslušaju; kad je buka iznenada prestala, rekao je: "Ljudi, što to činite?! I mi smo smrtnici kao i vi! Ali vam kao Radosnu vijest donosimo zapovijed da se obratite od tih ispraznih stvorova živome Bogu, koji stvori nebo, zemlju, more i sve što je u njima. On je u prošlim naraštajima pustio sve pogane da idu svojim putovima; ipak nije nikad prestajao davati svjedočanstvo za samoga sebe svojim dobročinstvima, dajući vam s neba kišna i plodonosna vremena i zasićujući srca vaša jelom i veseljem."

Ali bez obzira na to što su apostoli jasno zanijekali da su bogovi, i bez obzira na Pavlov trud da misli naroda usmjeri k pravome Bogu koji je jedini dostojan obožavanja, bilo je gotovo nemoguće odvratiti ove pogane od namjere da im prinesu žrtvu. Toliko su snažno vjerovali da su ovi ljudi bogovi i tako je veliko bilo njihovo oduševljenje, da su odbili priznati svoju zabludu. Izvještaj kaže da su ih "jedva uspjeli zaustaviti".

Listrani su zaključili da su vlastitim očima vidjeli čudesnu moć apostola. Vidjeli su kako je hromi, koji nikad prije nije mogao hodati, sada savršeno zdrav i snažan. Pavao ih je tek nakon mnogo nagovaranja i pažljivog objašnjenja svoje i Barnabine zadaće kao predstavnika nebeskog Boga i Njegova Sina, velikog Iscjelitelja, uspio uvjeriti da odustanu od svoje nakane.

183

Rad Pavla i Barnabe u Listri iznenada je zaustavila zloća nekih Židova koji su došli "iz Antiohije i Ikonija", a koji su, čuvši o uspjehu djelovanja apostola među Likaoncima, odlučili krenuti za njima i tamo ih progoniti. Došavši u Listru, ovi su Židovi uskoro uspjeli nadahnuti narod duhom ogorčenosti koji je pokretao njihove misli. Zbog iskrivljenih riječi i kleveta, oni

koji su Pavla i Barnabu domalo smatrali božanskim bićima, sada su bili uvjereni da su apostoli zapravo gori od ubojica i da zaslužuju smrt.

Razočaranje koje su Listrani doživjeli kad im nije bilo dopušteno da prinesu žrtve apostolima, pripremilo ih je da se okrenu protiv Pavla i Barnabe sa žarom sličnim onom kojim su ih htjeli slaviti kao bogove. Židovi su im zapovjedili da Pavlu ne dopuste govoriti tvrdeći da će, ako mu to dopuste, začarati narod.

184 Ubrzo je krvoločni plan neprijatelja Evandelja proveden. Pokoravajući se utjecaju zla, Listrane je opsjeo sotonski bijes, pa kad su uhvatili Pavla, bez milosti su ga kamenovali. Apostol je pomislio da mu je došao kraj. Živo se sjetio Stjepanove mučeničke smrti u kojoj je i sam okrutno sudjelovao. Izranjavan i od bolova onesviješten, pao je na zemlju, a razbješnjela svjetina odvukla ga je "izvan grada misleći da je mrtav".

U ovom mračnom času kušnje skupina listranskih vjernika, koja se Pavlovim i Barnabinim radom obratila u Isusovu vjeru, ostala je vjerna i nepokolebljiva. Bezumno protivljenje i okrutno progonstvo od strane njihovih neprijatelja samo je učvrstilo vjeru ove posvećene braće. I sada, unatoč opasnosti i prijeziru, ona su pokazala odanost time što su se u tuzi okupila oko tijela onoga za kojeg su vjerovala da je mrtav.

Kako su se iznenadila kad je usred njihovih jauka apostol iznenada podigao glavu i ustao s hvalom Bogu na usnama! Vjernici su ovaj iznenadni oporavak Božjeg sluga smatrali čudom božanske sile; činilo se kao da je promjena njihove vjere potvrđena nebeskim pečatom. Radovali su se neizrecivom radošću i slavili Boga obnovljenom vjerom.

185 Jedan od onih koji su se obratili u Listri i bili očevici Pavlova stradanja, poslije će postati istaknuti radnik za Krista i s apostolom dijeliti muke i radosti pionirskog rada u teškim područjima. Taj se mladić zvao Timotej. Kad su Pavla izvukli iz grada, ovaj je mladi učenik bio među onima koji su stali pokraj njegovog naizgled beživotnog tijela i koji ga je vidio kako, izranjen i krvav, ustaje s hvalom na usnama što je smio stradati zbog Krista.

Dan nakon Pavlova kamenovanja apostoli su otišli u Derbu, gdje je njihov rad bio blagoslovljen i mnoge su duše prihvatile Krista kao svojeg Spasitelja. Ali "pošto su navijestili Radosnu vijest i ovome gradu te mnoge učinili učenicima", ni Pavao ni

Barnaba nisu bili spremni nastaviti rad na drugim mjestima a da ne utvrde vjeru obraćenika koje su neko vrijeme morali ostaviti u mjestima u kojima su nedavno djelovali. I zato su se, bez obzira na opasnost, vratili "u Listru, Ikonij i Antiohiju. Utvrđivali su duše učenika i opominjali ih na ustrajnost u vjeri". Mnogi su prihvatili Radosnu vijest i tako se izložili prijeziru i protivljenju. Njih su apostoli nastojali utvrditi u vjeri da bi obavljeno djelo moglo opstati.

Apostoli su novoobraćenike nastojali okružiti zaštitom evanđeoskog reda kao važnim čimbenikom duhovnog rasta. U svim mjestima Likaonije i Pizidije, u kojima je bilo vjernika, ustrojene su crkve. U svakoj su crkvi bili postavljeni službenici i uspostavljen red i sustav za obavljanje svega što je povezano s duhovnom dobrobiti vjernika.

Ovo je bilo u skladu s evanđeoskim planom ujedinjenja svih vjernika u jedno tijelo i Pavao je ustrajavao na provođenju ovog plana tijekom cijele svoje službe. Oni koji su na bilo kojem mjestu njegovim radom prihvatili Krista za Spasitelja, bili su u određeno vrijeme ustrojeni u crkvu. To je radio i onda kad je bilo samo nekoliko vjernika. Tako su kršćani bili podučavani da pomažu jedni drugima podsjećajući se na obećanje: "Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana radi mene, tu sam ja među njima." (Matej 18,20)

186

A Pavao nije zaboravio na tako ustrojene crkve. Briga za ove crkve počivala je na njemu kao breme koje je bivalo sve veće. Koliko god mala bila skupina, ona je bila predmet njegove stalne skrbi. Nježno je bdio nad manjim crkvama, svjestan da im je potrebna posebna skrb kako bi se vjernici učvrstili u istini i bili poučeni da se ozbiljno i nesebično zalažu za ljude u svojoj okolini.

U svim svojim misionarskim pothvatima Pavao i Barnaba su nastojali slijediti Kristov primjer dragovoljne žrtve i odanog, ozbiljnog rada za duše. Potpuno budni, revni i neumorni, nisu obraćali pozornost na sklonosti ili osobnu udobnost, već su s brižnom molitvom neprekidno radeći sijali sjeme istine. A istodobno sa sijanjem sjemena apostoli su pazili da svima koji su se opredijelili za Evanđelje daju praktične upute od neprocjenjive vrijednosti. Ovaj duh ozbiljnosti i bogobožnosti ostavio je u mislima novih učenika trajan dojam o važnosti evanđeoske vijesti.

187

Kad bi se obratili ljudi koji su obećavali i imali sposobnosti, kao u slučaju Timoteja, Pavao i Barnaba ozbiljno su im nastojali ukazati na potrebu rada u vinogradu. A kad bi apostoli otišli u drugo mjesto, vjera ovih ljudi nije se pokolebala; zapravo se povećala. Bili su vjerno upućeni u put Gospodnji i poučeni kako da nesebično, ozbiljno i ustrajno rade na spasenju svojih bližnjih. Ova pažljiva poduka novoobraćenika bila je važan čimbenik značajnog uspjeha koji je pratio Pavla i Barnabu dok su propovijedali Evandjelje u neznabožačkim zemljama.

Prvo misijsko putovanje brzo se bližilo kraju. Preporučivši novoustrojene crkve Gospodinu, apostoli su pošli u Pamfiliju i, "pošto su u Pergu navijestili riječ, sidoše u Ataliju. Odande otploviše u Antiohiju."

19

Židovi i pogani

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 15,1-35.

Nakon dolaska u Antiohiju Sirijsku, odakle su bili poslani na rad, Pavao i Barnaba su iskoristili prvu priliku da okupe vjernike i izvijeste "o svemu što je i koliko je Bog s njima učinio: kako je otvorio poganima vrata vjere" (Djela 14,27). Crkva u Antiohiji bila je velika i napredna. Kao središte misijskog djelovanja, spadala je među najuglednije skupine kršćanskih vjernika. Vjerništvo je pripadalo različitim staležima među Židovima i poganima. 188

Dok su se apostoli sjedinili s propovjednicima i vjernicima u Antiohiji u ozbiljnom nastojanju da zadobiju mnoge duše za Krista, neki židovski vjernici iz Judeje, "iz farizejske sljedbe", uspjeli su nametnuti pitanje koje je ubrzo izazvalo veliku prepirku u crkvi i zabrinutost vjernika iz poganstva. S velikom sigurnošću ovi su judaistički učitelji tvrdili da se onaj tko se želi spasiti mora obrezati i vršiti čitav obredni zakon. 189

Pavao i Barnaba odmah su se pozabavili ovim lažnim naučavanjem i usprotivili iznošenju ovog pitanja pred pogane. S druge strane, mnogi Židovi u Antiohiji koji su uzvjerovali, priklanjali su se gledištu braće koja su nedavno došla iz Judeje.

Židovski obraćenici općenito nisu bili skloni djelovati tako brzo kako je Božja providnost otvarala put. Prema rezultatima djelovanja apostola među poganima, bilo je jasno da će broj obraćenika iz poganstva daleko nadmašiti broj židovskih obraćenika. Židovi su se bojali da će, ako ograničenja i obredi njihova zakona ne budu obvezatni za pogane kao uvjet za pripadnost

Crkvi, nacionalna posebnost Židova, kojom su se dosad razlikovali od svih drugih naroda, na kraju nestati među onima koji su prihvatili evandeosku vijest.

Židovi su se uvijek ponosili svojom službom koju su dobili od Boga i mnogi od onih koji su se obratili na Kristovu vjeru još uvijek su smatrali kako je nemoguće da bi Bog ikad odobrio promjenu bilo kojeg propisa, budući da je On sam jasno odredio hebrejski način bogoštovlja. Zahtijevali su da se židovski zakoni i obredi uključe u obrede kršćanske vjere. Sporo su shvaćali da su sve prinošene žrtve bile slika smrti Božjeg Sina, da su one ukazivale na stvarnost nakon čijeg dolaska obredi i rituali mojsijevskog razdoblja nisu više bili obvezujući.

190 Prije obraćenja Pavao se smatrao besprijeckornim "po pravednosti koja dolazi od Zakona" (Filiplijanima 3,6). Ali nakon promjene srca stekao je jasnu spoznaju o zadaći Spasitelja kao Otkupitelja ljudskog roda, jednako pogana kao i Židova; naučio je razliku između žive vjere i mrtvog formalizma. U svjetlu Evandolja drevni obredi i rituali povjereni Izraelu dobili su novo i dublje značenje. Ono na što su ukazivali ostvarilo se i oni koji su živjeli u evandeoskom dobu bili su oslobođeni njihova vršenja. Međutim, Božji nepromjenjivi Zakon, Deset zapovijedi, Pavao je i dalje vršio u duhu i slovu.

U antiohijskoj crkvi razmatranje pitanja obrezanja izazvalo je mnoge rasprave i prepirke. Na kraju su vjernici, bojeći se da bi stalne rasprave dovele do podjele, odlučili poslati Pavla i Barnabu, s još nekim odgovornim ljudima iz crkve, u Jeruzalem da predmet izlože apostolima i starješinama. Tu su se trebali sastati predstavnici iz drugih mjesnih crkava i oni koji su došli u Jeruzalem na blagdane koji su se približavali. U međuvremenu, dok se na općem saboru ne donese konačna odluka, prestat će svaka rasprava. Ovu odluku zatim će trebati prihvatiti sve crkve u zemlji.

Na putu u Jeruzalem apostoli su posjetili vjernike u gradovima kroz koje su prolazili i ohrabрили ih iznošenjem svojih iskustava u Božjem djelu i obraćenju pogana.

191 U Jeruzalemu su zastupnici iz Antiohije sreli braću iz mnogih crkava koja su se okupila na opći sabor i obavijestili ih o uspjehu koji je pratio njihovu službu među poganima. Zatim su jasno opisali zabunu koja je nastala kad su neki obraćeni farizeji do-

šli u Antiohiju izjavljujući da se obraćenici iz poganstva, ako se žele spasiti, moraju obrezati i vršiti Mojsijev zakon.

O ovom se pitanju na skupu povela žestoka rasprava. S njim je bilo tijesno povezano i nekoliko drugih pitanja koja je trebalo pozorno razmotriti. Jedno od njih bilo je kakvo stajalište treba zauzeti prema uporabi mesa žrtvovanog idolima. Mnogi obraćenici iz poganstva živjeli su među neukim i praznovjernim stanovništvom koje je često prinosilo žrtve i darove idolima. Svećenici ovog neznabožackog bogoštovlja vodili su unosnu trgovinu s tim darovima i Židovi su se bojali da bi obraćenici iz poganstva mogli kršćanstvo ozloglasiti kupnjom namirnica žrtvovanih idolima i tako u izvjesnom smislu odobriti idolopokloničke običaje.

Osim toga, neznabošci su imali naviku jedenja mesa udavljenih životinja, dok su Židovi prema božanskoj uputi kod klanja životinje za hranu morali posebno voditi računa o ispuštanju krvi iz tijela; inače se meso smatralo nezdravim. Bog je ove propise dao Židovima da bi im sačuvao zdravlje. Židovi su smatrali grješnim uzimanje krvi kao namirnice. Smatrali su da je krv život i da je prolijevanje krvi posljedica grijeha.

Pogani su, naprotiv, običavali hvatati krv koja bi istjecala iz žrtve i koristiti je u pripremi hrane. Židovi nisu mogli vjerovati da bi trebali promijeniti običaje koje su prihvatili prema posebnim Božjim uputama. Prema tome, kako su stvari stajale, ako bi Židovi i pogani pokušali jesti za istim stolom, ovi posljednji bi zaprepastili i povrijedili prve. 192

Pogani, a posebno Grci, bili su izuzetno razvratni pa je postojala opasnost da će neki, neobraćeni u srcu, tvrditi da su prihvatili vjeru a da nisu ostavili svoje loše navike. Kršćani iz židovstva nisu mogli podnositi nemoral koji neznabošci uopće nisu smatrali zlom. Stoga su Židovi smatrali veoma važnim da se obrezanje i vršenje obrednog zakona nametne obraćenicima iz poganstva kao dokaz njihove iskrenosti i posvećenja. To će, vjerovali su, spriječiti pristupanje Crkvi onih koji bi, prihvaćajući vjeru bez istinskog obraćenja srca, poslije nemoralom i neumjerenošću mogli nanijeti sramotu Božjem djelu.

Izgledalo je da su mnoge točke uključene u rješenje glavnog problema pred sabor stavile nesavladive teškoće. Ali Sveti Duh je u biti već riješio to pitanje o čemu je, činilo se, ovisio napredak, ako ne i samo postojanje kršćanske Crkve.

193

“Kako nastade žestoko raspravljanje, diže se Petar te im reče: ‘Braćo, vi znate da je Bog već u prvo vrijeme izvršio izbor u vašem krugu da bi pogani iz mojih usta čuli Riječ – Evanđelje i prigrlili vjeru.’” Objasnio je da je Sveti Duh riješio pitanje o kojem oni raspravljaju tako što je jednaku silu udijelio neobrezanim poganima i obrezanim Židovima. Ponovio je svoje viđenje u kojem mu je Bog pokazao posudu s različitim čestveronožnim životinjama i naredio da ih kolje i jede. Kad je odbio, tvrdeći da nikad nije jeo ništa pogano i nečisto, dobio je odgovor: “Što je Bog proglasio čistim, ti ne nazivaj poganim!” (Djela 10,15)

Petru je bilo jasno da su ove riječi povezane s gotovo istodobno upućenim pozivom da pođe k stotniku i pouči ga Kristovoj vjeri. Ova je poruka pokazala da Bog ne gleda tko je tko, već prihvaća i priznaje sve koji Ga se boje. Petar im je ispričao kako je bio iznenađen kad je, iznoseći riječi istine okupljenima u Kornelijevu domu, vidio kako Sveti Duh zaposjeda srca njegovih slušatelja, pogana kao i Židova. Isto svjetlo i slava koja se odrazila na licima obrezanih Židova, obasjala je i lica neobrezanih neznabožaca. To je bilo Božje upozorenje Petru da ni jednog čovjeka ne smatra manje vrijednim, jer Kristova krv može očistiti svaku nečistoću.

194

Jednom prije Petar je raspravljao sa svojom braćom u vezi s obraćenjem Kornelija i njegovih prijatelja i svojim druženjem s njima. Dok je tom prigodom opisivao kako je Sveti Duh sišao na neznabošce, rekao je: “Ako im je, dakle, Bog dao isti dar kao i nama kad smo prigrlili vjeru, tko sam bio ja da to mognem zabraniti Bogu?” (Djela 11,17) Sada je s jednakim žarom i snagom rekao: “Bog, koji poznaje srca, pružio je svjedočanstvo za njih time što im je dao Duha Svetoga kao i nama. On, dakle, nije pravio nikakve razlike između nas i njih, jer je vjerom očistio njihova srca. Čemu sada iskušavate Boga stavljajući učenicima na vrat jaram koji ni naši očevi ni mi ne možemo nositi?” Ovaj jaram nije bio Zakon, Deset zapovijedi, kako to tvrde neki koji se protive obvezama tog Zakona; Petar je ovdje govorio o obrednom zakonu koji je Kristovim raspećem postao ništavan.

Petrov govor doveo je okupljene u stanje u kojem su sa strpljenjem mogli saslušati Pavla i Barnabu, koji su iznijeli svoje iskustvo u radu za pogane. “Nato ušutje cijeli zbor. Slušali

su Barnabu i Pavla koji su pripovijedali kolike je čudesne znakove po njima Bog učinio među poganima.”

I Jakov je odlučno iznio svoje svjedočanstvo da Bog namjerava podariti neznabošcima iste prednosti i blagoslove koje su dobili Židovi.

Sveti Duh je našao za dobro da ne nameće obredni zakon obraćenicima iz poganstva i razmišljanje apostola o tom pitanju bilo je u skladu s Božjim Duhom. Jakov je predsjedao saboru i njegova je konačna odluka glasila: “Zato ja mislim da se više ne dosađuje onima koji se s poganstva obrate Bogu.”

Tako je završila rasprava. U ovom slučaju opovrgnuto je naučavanje Rimokatoličke crkve da je Petar bio glava Crkve. Oni koji su, kao pape, tvrdili da su njegovi nasljednici, nemaju biblijski temelj za svoje težnje. Ništa u Petrovu životu ne potvrđuje da je bio uzdignut iznad svoje braće kao zamjenik Svevišnjeg. Da su oni koji su tvrdili da su Petrovi nasljednici slijedili njegov primjer, uvijek bi se zadovoljili jednakošću sa svojom braćom.

195

U ovom se slučaju čini da je Jakov bio izabran kao onaj koji će objaviti odluku koju je sabor donio. On je proglasio da obredni zakon, a posebno propis o obrezanju, ne treba namećati ni preporučivati neznabošcima. Jakov je nastojao utjecati na misli svoje braće činjenicom da su pogani već učinili veliku promjenu u svojem životu obrativši se Bogu i da treba jako paziti da ih se ne uznemiruje zbunjujućim i sumnjivim pitanjima od manje važnosti, kako se ne bi obeshrabrili slijedeći Krista.

Međutim, neznabožački obraćenici trebali su napustiti običaje koji nisu bili u skladu s načelima kršćanstva. Zato su se apostoli i starješine složili da pismom obavijeste neznabošce da se trebaju uzdržavati od mesa žrtvovanog idolima, od bluda, od udavljenoga i od krvi. Pozvali su ih da vrše zapovijedi i žive svetim životom. Trebali su znati da oni koji tvrde da je obrezanje obvezatno nisu za to opunomoćeni od apostola.

Preporučili su im Pavla i Barnabu kao ljude koji su predali svoj život Gospodinu. S ovim apostolima poslani su Juda i Sila da riječima prenesu odluku sabora: “Duh Sveti i mi odlučili smo ne stavljati na vas nikakva tereta osim ovih potrebnih stvari: da se uzdržavate od mesa žrtvovanog idolima, od krvi, od udavljenoga i od bluda. Budete li se od toga uzdržavali, dobro ćete činiti.” Četvorica Božjih slugu poslani su u Antiohiju

196

s poslanicom i porukom koja je trebala učiniti kraj svim raspravama jer je to bio glas najvišeg autoriteta na Zemlji.

Sabor koji je odlučio o ovom pitanju bio je sastavljen od apostola i učitelja koji su se istaknuli u podizanju židovskih i poganskih kršćanskih crkava, zajedno s izabranim zastupnicima iz različitih mjesta. Tu su bili starješine iz Jeruzalema i zastupnici iz Antiohije, kao i predstavnici najutjecajnijih crkava. Sabor je glasovao sukladno poticajima prosvijetljenog prosuđivanja i dostojanstvom Crkve utemeljene božanskom voljom. Nakon razmatranja svi su vidjeli da je sam Bog utjecao na raspravu tako što je neznabošce obdario Svetim Duhom; shvatili su da je njihova dužnost slijediti vodstvo Duha.

Nije čitav zbor kršćana bio pozvan da odlučuje o ovom pitanju. "Apostoli i starješine", ljudi od utjecaja i prosudbe, oblikovali su i izdali proglas koji su nakon toga postupno prihvaćale kršćanske crkve. Međutim, nisu svi bili zadovoljni odlukom; postojala je skupina ambiciozne i samouvjerene braće koja se nije složila s odlukom. Ovi su ljudi odlučili poduzeti korake na vlastitu odgovornost. Stalno su mrmljali i tražili pogriješke, predlagali nove planove i nastojali srušiti djelo ljudi koje je Bog pozvao da iznose evangeosku vijest. Od samog početka Crkva se morala suočiti s takvim preprekama i tako će biti do kraja vremena.

Jeruzalem je bio glavni grad Židova i u njemu je vladala najveća isključivost i vjerska zaslijepljenost. Prirodno je da su kršćani iz judaizma, koji su živjeli s hramom pred očima, dopustili svojim mislima da se vrate na posebne prednosti Židova kao naroda. Kad su vidjeli da kršćanska Crkva napušta obrede i običaje judaizma, i shvatili da će u svjetlu nove vjere posebna svetost kojom su bili zaodjenuti židovski običaji uskoro biti izgubljena, mnogi su se rasrdili na Pavla kao onoga koji je u velikoj mjeri bio uzročnikom ove promjene. Čak ni svi učenici nisu spremno prihvatili odluku sabora. Neki su se zalagali za obredni zakon pa su s nezadovoljstvom gledali na Pavla jer su mislili da je u svojim načelima u odnosu na obveze židovskog zakona bio popustljiv.

Široke i dalekosežne odluke općeg sabora unijele su sigurnost u redove vjernika iz poganstva i Božje djelo je napredovalo. Crkva u Antiohiji bila je blagoslovljena prisutnošću Jude i Sile, posebnih vjesnika koji su se s apostolima vratili sa sastanka u

Jeruzalemu. "Juda i Sila, i sami proroci, mnogim su nagovorima tješili i utvrđivali braću." Ovi su se pobožni ljudi neko vrijeme zadržali u Antiohiji, poučavajući i propovijedajući. "A Pavao i Barnaba zadržase se u Antiohiji, gdje su s mnogim drugima poučavali i propovijedali Gospodnju riječ."

Kad je Petar poslije posjetio Antiohiju, stekao je povjerenje mnogih vjernika svojim mudrim ponašanjem prema obraćenicima iz poganstva. Neko vrijeme postupao je sukladno svjetlu dobivenom s Neba. On je toliko uspio svladati svoje stečene predrasude da je mogao sjesti za stol s obraćenicima iz poganstva. Ali kad su iz Jeruzalema došli neki Židovi koji su revnovali za obredni zakon, Petar je nepromišljeno promijenio svoje ponašanje prema obraćenicima iz poganstva. "Njemu su se u pretvaranju priključili i ostali Židovi, tako da je njihovim pretvaranjem bio zaveden i Barnaba." Otkrivanje ove slabosti kod onih koji su bili poštovani i voljeni kao vođe, ostavilo je mučan dojam na vjernike iz poganstva. Crkvi je zaprijetila podjela. Ali Pavao, koji je u Petrovom licemjerju vidio zavodnički utjecaj zla, otvoreno ga je ukorio zbog prikrivanja pravih osjećaja. U prisutnosti vjernika Pavao je upitao Petra: "Ako ti koji si Židov živiš poganski, a ne židovski, kako možeš siliti pogane da žive židovski?" (Galaćanima 2,13.14)

Petar je uvidio pogriješku koju je učinio i odmah je pokušao, koliko je to bilo u njegovoj moći, popraviti učinjeno zlo. Bog, koji od početka zna kraj, dopustio je Petru da očituje slabost svojega karaktera da bi kušani apostol mogao vidjeti da u njemu nema ničega čime bi se mogao pohvaliti. Čak i najbolji ljudi, prepušteni sebi, pogriješit će u prosudbi. Bog je također vidio da će se u budućnosti pojaviti neki koji će biti toliko zavedeni da će za Petra i njegove navodne nasljednike tvrditi da imaju uzvišene povlastice koje pripadaju samo Bogu. Ovaj je izvještaj o apostolovoj slabosti trebao ostati dokazom njegove pogriješivosti i činjenice da ni u čemu nije bio iznad ostalih apostola.

Povijest ovog odstupanja od pravih načela svečana je opomena ljudima na povjerljivim položajima u Božjem djelu da se ne smiju kolebati u poštenju, već da se trebaju čvrsto držati načela. Što su veće odgovornosti povjerene ljudskom oruđu, i što su veće prilike da upravlja i nadgleda, to će ono nanijeti više štete ako ne bude pažljivo slijedilo Gospodnji put i radilo

198

199

u skladu s odlukama koje je donijelo opće tijelo vjernika na zajedničkom saboru.

Nakon svih Petrovih propusta; nakon njegova pada i obnove, dugogodišnje službe, prisnog poznanstva s Kristom, spoznaje o Spasiteljevom nepokolebljivom postupanju po istinskim načelima; nakon svih uputa koje je primio, svih darova, znanja i utjecaja koji je stekao propovijedajući i poučavajući riječ – nije li čudno da se mogao pretvarati i odstupati od načela Evandelja zbog straha od ljudi ili zato da bi stekao poštovanje? Nije li neobično da se mogao pokolebati u tome da slijedi ono što je pravo? Neka Bog svakom čovjeku da svijest o njegovoj bespomoćnosti i nesposobnosti da ispravno upravlja svojim brodom i sigurno ga dovede u luku.

200 Tijekom svoje službe Pavao je često morao stajati sam. Bog ga je posebno poučio i on se nije usuđivao popuštati kad su u pitanju bila načela. Katkad je teret bio težak, ali Pavao je čvrsto zastupao istinu. Shvatio je da Crkva nikad ne smije doći pod nadzor ljudske sile. Ljudski običaji i načela ne smiju zauzeti mjesto objavljene istine. Napredovanje Evandelja ne smiju sprječavati predrasude i sklonosti ljudi, bez obzira na položaj koji uživaju u Crkvi.

Pavao je sebe i sve svoje snage posvetio službi Bogu. On je istine Evandelja primio izravno s Neba i tijekom svoje službe sačuvao je živu vezu s nebeskim oruđima. Bog ga je poučio u vezi sa stavljanjem nepotrebnih bremena na kršćane iz poganstva, pa kad su judaistički nastrojeni vjernici antiohijskoj crkvi nametnuli pitanje obrezanja, Pavao je znao mišljenje Božjeg Duha o takvom naučavanju i zauzeo čvrst i nepopustljiv stav koji je crkvama donio slobodu od židovskih rituala i obreda.

Bez obzira na činjenicu što je Bog osobno podučio Pavla, on nije imao neprirodno shvaćanje o osobnoj odgovornosti. Premda je od Boga očekivao izravno vodstvo, bio je spreman priznati autoritet zbora vjernika ujedinjenih u crkvenom zajedništvu. Osjećao je potrebu za savjetom, i kad su se pojavili važni problemi, s radošću ih je iznio pred Crkvu i sjedinio se sa svojom braćom u traženju mudrosti od Boga da donesu ispravne odluke. Čak i “duhovi prorokâ”, izjavio je, “podložni su prorocima, jer Bog nije Bog nereda, nego reda.” (1. Korinćanima 14,32.33) Zajedno s Petrom učio je da svi u Crkvi trebaju biti sjedinjeni i podložni “jedni prema drugima” (1. Petrova 5,5 – DF).

20

Uzvisivati križ

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 15,36-41; 16,1-6.

Nakon što su neko vrijeme služili u Antiohiji, Pavao je svojem suradniku predložio da krenu na drugo misijsko putovanje. “Vratimo se, ipak,” rekao je Barnabi, “i pohodimo braću u svim gradovima gdje smo propovijedali Gospodnju riječ, da vidimo kako su!” 201

Obojica su se nježno skrbila za one koji su zahvaljujući njihovom radu nedavno prihvatili evandeosku vijest; čeznuli su da ih ponovo vide. Ovu brižnost Pavao nikad nije izgubio. Čak i kad je bio u udaljenim misijskim poljima, daleko od mjesta prijašnjeg rada, nastavio je na duši nositi teret pozivanja ovih obraćenika da ostanu vjerni i privedu “k savršenstvu svoju svetost u strahu Božjemu” (2. Korinćanima 7,1). Stalno im je nastojao pomoći da postanu samostalni kršćani koji rastu, jaki u vjeri, gorljivi i cijelim srcem posvećeni Bogu i djelu širenja Njegova kraljevstva.

Barnaba je bio spreman poči s Pavlom, ali je želio sa sobom povesti Marka koji je ponovo odlučio posvetiti se propovjedničkoj službi. No Pavao se tome usprotivio. “Nije smatrao uputnim sa sobom voditi onoga” (DF) koji ih je na prvom misijskom putovanju ostavio kad im je bio potreban. Nije želio opravdati Markovu slabost što je napustio djelo radi sigurnosti i udobnosti doma. Tvrdio je da je čovjek s tako malo čvrstine nesposoban za djelo koje zahtijeva strpljenje, samoodricanje, odvažnost, posvećenje, vjeru i spremnost za žrtvovanje, ako je potrebno, i samog života. Neslaganje je bilo tako žestoko da su se Pavao 202

i Barnaba razdvojili; ovaj posljednji postupio je u skladu sa svojim osvjedočenjem i poveo Marka sa sobom. "Barnaba povede sa sobom Marka i otplovi na Cipar. A Pavao izabra sebi za pratioca Silu, te, preporučen od braće milosti Gospodnjoj, krenu na put."

Putujući kroz Siriju i Ciliciju gdje su jačali Crkvu, Pavao i Sila konačno su stigli do Derbe i Listre u pokrajini Likaoniji. U Listri su Pavla kamenovali, ali sad ga ponovo nalazimo u mjestu gdje je prije bio izložen opasnosti. Želio je svakako vidjeti kako su oni, koji su zahvaljujući njegovom radu prihvatili Evanđelje, izdržali kušnju. Nije se razočarao jer su vjernici u Listri ostali čvrsti unatoč žestokom protivljenju.

203 Ovdje je Pavao ponovo sreo Timoteja koji je bio svjedokom njegova stradanja prigodom prvog posjeta Listri; kako je vrijeme prolazilo, dojmovi koje je tada Timotej stekao produbili su se i sada je bio osvjedočen da se treba potpuno posvetiti djelu propovijedanja. Njegovo se srce povezalo s Pavlovim i on je želio sudjelovati u apostolovom radu pomažući kako se bude otvarao put.

Sila, Pavlov suradnik u poslu, bio je iskusan radnik, obdaren duhom proroštva; ali djelo koje je trebalo obaviti bilo je toliko veliko da je postojala potreba za pripremom više radnika za aktivnu službu. Pavao je u Timoteju vidio čovjeka koji je cijenio svetost propovjedničkog rada, koji se nije bojao mogućeg stradanja i progonstva i koji je bio spreman učiti. Ali apostol se nije usudio preuzeti odgovornost podučavanja Timoteja, neprokušanog mladića, za evandeosku službu a da dobro ne upozna njegov karakter i prijašnji život.

Timotejev otac bio je Grk, a majka Židovka. Od djetinjstva je poznavao Pisma. U njegovom je domu vladala zdrava i razumna pobožnost. Vjera njegove majke i bake u sveto proroštvo stalno ga je podsjećala na blagoslove vršenja Božje volje. Božja riječ je bila pravilo po kojem su ove dvije pobožne žene odgajale Timoteja. Duhovna snaga pouka koje je od njih primio održala ga je čistim i neokaljanim od zlih utjecaja kojima je bio okružen. Tako su njegove kućne učiteljice surađivale s Bogom pripremajući ga za nošenje tereta.

Pavao je vidio da je Timotej vjeran, ustrajan i istinit mladić pa ga je uzeo da ih prati na putu i u radu. Oni koji su učili Timoteja u djetinjstvu, sad su bili nagrađeni kad su vidjeli da se sin koji im je bio povjeren tijesno vezao uz velikog apo-

stola. Kad ga je Bog izabrao da postane učitelj, Timotej je bio mladić, ali njegova su načela bila tako utvrđena prijašnjim odgojem da je mogao zauzeti mjesto Pavlova pomagača. I premda je bio mlad, nosio je svoje odgovornosti s kršćanskom krotkošću.

204

Kao mjeru opreza Pavao je mudro savjetovao Timoteju da se obreže – ne zato što bi to Bog tražio, nego da iz misli Židova ukloni ono što bi moglo biti prepreka Timotejevoj službi. Pavao je radeći putovao od grada do grada po mnogim zemljama; često je imao priliku propovijedati Krista u židovskim sinagogama kao i na drugim mjestima okupljanja. Kad bi se doznalo da je jedan od njegovih suradnika neobrezan, njegov bi rad bio uvelike ometen predrasudama i vjerskom isključivošću Židova. Apostol je svuda nailazio na odlučno protivljenje i žestoko progonstvo. Čeznuo je za tim da svoju židovsku braću, kao i pogane, dovede do spoznaje Evandjelja i zato je nastojao, ako je to bilo u skladu s vjerom, ukloniti svaki razlog za protivljenje. Ali premda je činio tolike ustupke židovskim predrasudama, vjerovao je i naučavao da obrezanje nije ništa, a Kristovo Evandjelje sve.

Pavao je volio Timoteja, pravoga sina “u vjeri” (1. Timoteju 1,2). Veliki apostol je često pozivao na stranu mladeg učenika, ispitivao ga o povijesti Pisma, i dok su putovali od mjesta do mjesta, pažljivo ga podučavao uspješnom radu. Obojica, Pavao i Sila, nastojali su u druženju s Timotejem produbiti dojmove o svetosti i ozbiljnoj naravi djela propovjednika Evandjelja koji su već prožimali njegov um.

Timotej je u svojem radu stalno tražio Pavlov savjet i upute. Nije postupao po nagonu, nego je pokazao razložnost i ozbiljnost postavljajući pri svakom koraku pitanje: Je li to put Gospodnji? Sveti Duh je u njemu našao osobu koju je mogao izgraditi i oblikovati u hram u kojem će prebivati božanska Prisutnost.

205

Kad se biblijske pouke utisnu u svakidašnji život, one duboko i trajno utječu na karakter. Ove je pouke Timotej naučio i po njima živio. Nije bio posebno darovit, ali je njegov rad bio vrijedan jer je svoje od Boga dobivene sposobnosti uporabio u Učiteljevoj službi. Njegovo poznavanje praktične pobožnosti razlikovalo ga je od drugih vjernika i omogućilo mu da bude utjecajan.

Oni koji rade za duše moraju steći dublju, potpuniju i jasniju spoznaju o Bogu od one koja se ne stječe posebnim napotom. Oni moraju sve svoje snage uložiti u djelo svojeg Učitelja. Oni su prihvatili uzvišeno i sveto zvanje, i ako u svojem radu zadobiju duše, moraju se čvrsto držati Boga i svakodnevno primati milost i snagu iz Izvora svih blagoslova. "Baš se time očitova milost Božja u svoj spasiteljskoj snazi za sve ljude, da nas odgaja da se odrećemo bezbožnosti i svjetskih požuda te živimo umjereno, pravedno i pobožno u ovom svijetu kao ljudi koji iščekuju blaženo ispunjenje nade, naime, pojavu sjaja velikoga Boga, našega Spasitelja, Isusa Krista. On je dao samog sebe mjesto nas da nas otkupi od bezakonja i očisti nas da budemo njegov izabrani narod, revan u djelima ljubavi." (Titu 2,11-14)

206 Prije nego što će krenuti u novo područje, Pavao i njegovi pratioci posjetili su crkve koje su osnovane u Pizidiji i okolnim krajevima. "Dok su prolazili kroz spomenute gradove, naglašali su im da vrše odredbe što su ih donijeli apostoli i starješine u Jeruzalemu. A crkve se utvrđivahu u vjeri i svaki dan bivahu brojnije."

Apostol je osjećao veliku odgovornost za one koji su se obratili njegovim radom. Iznad svega je želio da budu vjerni, "da se mogu ponositi na Dan Kristov", rekao je, "da nisam uzalud trčao ni uzalud se trudio" (Filipljanima 2,16). Strepio je nad rezultatima svoje službe. Osjećao je da bi i njegovo vlastito spasenje bilo u opasnosti kad bi propustio izvršiti svoju dužnost i kad crkva ne bi s njim surađivala u djelu spašavanja duša. Znao je da samo propovijedanje neće biti dovoljno da vjernike pripremi za držanje riječi života. Znao je da ih treba učiti zapovijed po zapovijed, pravilo po pravilo, malo ovdje, malo ondje, da bi mogli napredovati u Kristovom djelu.

Opće je načelo da kad god tko odbija rabiti snage koje je dobio od Boga, one slabe i propadaju. Istina koju ne živimo, koju ne dajemo drugima, gubi svoju životodavnu snagu, svoju sposobnost ozdravljanja. Otuda apostolov strah da ne učini zrelim svakog čovjeka u Kristu. Pavlova nada u Nebo blijedjela bi kad je razmišljao o nekom svojem mogućem propustu koji bi doveo do toga da Crkva bude oblikovana po ljudskom, a ne božanskom uzoru. Njegovo znanje, njegova rječitost, njegova čuda, njegovo viđenje vječnih prizora kad je bio uznesen do trećeg Neba – sve to ne bi vrijedilo kad bi zbog nevjernosti u njego-

vom radu oni za koje je radio otpali od Božje milosti. Zato je riječju i perom molio one koji su prihvatili Krista da idu putem koji će ih osposobiti da budu "besprijeekorni i čisti, neporočna djeca Božja usred nastranog i pokvarenog naraštaja u kojem svijetlite kao zvijezde u svemiru, čvrsto držeći riječ života" (Filipljanima 2,15.16).

207

Svaki pravi propovjednik osjeća ozbiljnu odgovornost za duhovni napredak vjernika povjerenih njegovoj brizi i silnu želju da budu Božji suradnici. On zna da o vjernom obavljanju posla povjerenog od Boga u velikoj mjeri ovisi dobrobit Crkve. Ozbiljno i neumorno nastoji nadahnuti vjernike željom da zadbivaju duše za Krista, držeći na umu da svatko tko pristupi Crkvi treba biti još jedno sredstvo za provođenje plana otkupljenja.

Nakon što su posjetili crkve u Pizidiji i obližnjem kraju, Pavao i Sila krenuli su s Timotejem u "Frigiju i Galaciju", gdje su s velikom silom objavili Radosnu vijest o spasenju. Galačani su bili obožavatelji idola, ali kad su im apostoli propovijedali, radovali su se vijesti koja im je obećavala oslobođenje od robovanja grijehu. Pavao i njegovi suradnici naviještali su opravdanje vjerom u Kristovu žrtvu pomirenja. Prikazali su Krista kao onoga koji je, vidjevši bespomoćno stanje ljudskog roda, došao izbaviti muškarce i žene tako što je živio u poslušnosti Božjem zakonu i platio kaznu za neposlušnost. I u svjetlu križa, mnogi koji nikad prije nisu poznavali pravog Boga, počeli su shvaćati veličinu Očeve ljubavi.

208

Tako su Galačane poučili temeljne istine o "Bogu Ocu" i Gospodinu Isusu Kristu "koji je sam sebe predao za naše grijehе da nas izbavi od sadašnjeg pokvarenog svijeta u skladu s voljom Boga, Oca našega". "Prihvaćanjem vjere" primili su Duha Božjeg i postali "po vjeri sinovi Božji u Kristu Isusu". (Galačanima 1,3.4; 3,2.26)

Pavlov život među Galačanima bio je takav da je poslije mogao reći: "Postanite, braćo, molim vas, kao ja." (Galačanima 4,12 – DF) Njegove su usne bile dotaknute žarom sa žrtvenika i on se mogao izdići iznad tjelesnih slabosti i prikazati Isusa kao jedinu nadu grješnika. Oni koji su ga čuli znali su da je bio s Isusom. Obdaren silom odozgo, bio je sposoban usporediti duhovno s duhovnim i rušiti Sotonine utvrde. Njegov prikaz Božje ljubavi, kako se očitovala u žrtvi Njegova jedinorođenog Sina, lomio je srca slušatelja i mnogi su pitali: Što moram učiniti da se spasim?

209

Ova metoda naviještanja Evandolja obilježavala je apostolov rad za sve vrijeme njegove službe među neznabošcima. Uvijek im je pred oči dozivao križ s Golgote. "Mi, naime, ne propovijedamo sebe," reći će u kasnijim godinama života, "nego Krista Isusa kao Gospodina, a sebe kao vaše sluge radi Isusa. Zbilja, Bog koji je zapovjedio: 'Neka iz tame zasvijetli svjetlo', on je zasvijetlio u našim srcima da osvijetli spoznaju slave Božje na licu Kristovu." (2. Korinćanima 4,5,6)

Posvećeni vjesnici, koji su u prvim danima kršćanstva Radosnu vijest o spasenju nosili svijetu koji je propadao, nisu dopustili da ijedna pomisao samouzvišenja pokvari njihovo naviještanje Krista i to razapeta. Nisu težili ni za vlašću ni za ugledom. Skrivajući sebe u Spasitelju, uzvisivali su veliki plan spasenja i život Krista, Začetnika i Završitelja ovog plana. Srž njihovog nauka bila je Krist, isti jučer i danas i zauvijek.

Kad bi oni koji danas poučavaju Božju riječ više uzdizali Kristov križ, njihova bi služba bila mnogo uspješnija. Ako se grješnike navede da ozbiljno pogledaju na križ, ako dobiju zao-kružen pogled na razapetog Spasitelja, oni će shvatiti dubinu Božjeg milosrđa i grješnost grijeha.

Kristova smrt dokaz je velike Božje ljubavi prema čovjeku. Ona je jamstvo našeg spasenja. Uzeti kršćaninu križ bilo bi kao ukloniti sunce s neba. Križ nas dovodi bliže Bogu, miri nas s njim. Nepokolebljivom sućuti očinske ljubavi Jahve gleda na stradanje koje je podnio Njegov Sin da spasi ljudski rod od vječne smrti, i onda nas prihvaća u Ljubljenome.

210

Bez križa čovjek ne bi mogao imati zajednicu s Ocem. O njemu ovisi sva naša nada. Od njega zrači svjetlo Spasiteljeve ljubavi, i kad grješnik u podnožju križa pogleda u Onoga koji je umro da bi ga spasio, on se može radovati neiskazanom radošću jer su mu grijesi oprošteni. Kad je kleknuo pred križem, dosegnuo je najviše mjesto koje čovjek može dosegnuti.

Zahvaljujući križu učimo da nas nebeski Otac voli beskonačnom ljubavlju. Trebamo li se čuditi što je Pavao uskliknuo: "Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista!" (Galaćanima 6,14 – DF) I mi se možemo hvaliti križem, prednošću da se možemo potpuno predati Onomu koji je sebe dao za nas. A tada, sa svjetlošću koja zrači s Golgote obasjavajući naše lice, možemo poći da ovo svjetlo objavimo onima koji su u mraku.

21

U drugim krajevima

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 16,7-40.

Došlo je vrijeme da se Evanđelje propovijeda izvan granica Male Azije. Za Pavla i njegove suradnike bio je pripremljen put da prijeđu u Europu. U Troadi, na obalama Sredozemnog mora, Pavao je “noću imao viđenje. Neki Makedonac stade preda nj i ovako ga zamoli: ‘Prijeđi u Makedoniju da nam pomogneš!’”

211

Poziv je bio ozbiljan, nije dopuštao odgađanje. “Odmah poslije tog viđenja”, piše Luka koji je pratio Pavla, Silu i Timoteja na odlasku u Europu, “nastojasmo otputovati u Makedoniju, zaključujući da nas je Bog pozvao da im donesemo Radosnu vijest. Zaplovivši iz Troade, krenusmo pravo u Samotraku, a sutradan u Neapol, a odande u Filipe, rimsku koloniju i prvi grad onoga dijela Makedonije.”

“Kada dođe subota,” nastavlja Luka, “izidosmo izvan gradskih vrata k rijeci gdje smo držali da se nalazi bogomolja. Tu sjedosmo te počesmo govoriti skupljenim ženama. Među njima slušala nas neka žena imenom Lidija, prodavačica grimizne odjeće iz grada Tijatire; ona je priznavala pravoga Boga; Gospodin joj otvori srce.” Lidija je radosno prihvatila istinu. Ona i njezin dom obratili su se i krstili; zaklinjala je apostole da se smjeste u njezinu kuću.

212

Dok su vjesnici križa vršili svoj posao podučavanja, za njima je pošla neka žena opsjednuta vračarskim duhom vičući: “‘Ovi su ljudi sluge najuzvišenijeg Boga; oni vam navješćuju put spasenja.’ To je ponavljala mnogo dana.”

Ova je žena bila posebno Sotonino oruđe i svojim je gospodarima vraćanjem pribavljala veliku zaradu. Njezin je utjecaj pridonosio utvrđivanju idolopoklonstva. Sotona je znao da je njegovo kraljevstvo ugroženo pa je pribjegao ovom načinu da se usprotivi Božjem djelu, nadajući se da će svoje laži pomiješati s istinama što su ih učili oni koji su naviještali Evanđelje. Riječi pohvale koje je izgovarala ova žena nanosile su štetu istini odvrćajući misli ljudi s nauka apostola i sramoteći Evanđelje; one su mnoge navodile da povjeruju kako ljude koji govore Božjim Duhom i snagom potiče isti duh kao i ovu Sotoninu sluškinju.

213 Apostoli su neko vrijeme trpjeli ovo protivljenje, a onda je Pavao, nadahnut Svetim Duhom, zapovjedio zlom duhu da napusti ženu. Činjenica da je odmah ušutjela bila je svjedočanstvo da su apostoli Božji sluge i demon je to priznao pa je poslušao njihovu zapovijed.

Oslobodena zlog duha i obnovljena uma, žena je odlučila postati Kristova sljedbenica. A onda su se njezini gospodari uznemirili kad su shvatili da im je propala zarada. Vidjeli su da im je propala nada u zaradu od njezina vraćanja i gatanja, i da uopće više neće imati izvor zarade ako se apostolima dopusti da nastave djelo Evanđelja.

Mnogi drugi u gradu zarađivali su novac zahvaljujući Sotoninim prijevarama pa su, bojeći se utjecaja sile koja je tako učinkovito mogla zaustaviti njihovo djelovanje, podigli silnu viku na Božje sluge. Odvukli su apostole pred gradske vlasti s optužbom: "Ovi ljudi, koji su uz to Židovi, bune naš grad tim što šire običaje kojih mi Rimljani ne smijemo ni prihvatiti ni vršiti."

Potaknuto grozničavim uzbuđenjem, mnoštvo je istupilo protiv učenika. Prevladao je duh svjetine koju su vlasti poslušale, strgnule plašteve s apostola i naredile da ih se išiba. "Pošto im dadoše mnogo udaraca, baciše ih u tamnicu, a čuvaru tamnice zapovjediše da ih dobro čuva. Primivši takvu zapovijed, on ih baci u nutarnju prostoriju tamnice a noge im stavi u klade."

214 Patnje apostola bile su strašne zbog bolnog položaja u kojem su bili ostavljeni, ali oni nisu mrmljali. Umjesto toga, u mrklom mraku i samoći tamnice hrabрили su jedan drugoga molitvom i pjevali hvale Bogu što su se našli dostojnima da podnesu sramotu radi Njega. Srca su im bila prepuna duboke i ozbiljne ljubavi prema djelu njihovog Otkupitelja. Pavao se sjetio kako

je on bio uzrokom progonstva Kristovih učenika pa se rado-
vao što su mu oči otvorene da vidi i srce da osjeća snagu slav-
nih istina koje je nekoć prezirao.

Ostali su zatvorenici s iznenađenjem slušali glasove moli-
tve i pjevanja koje je dopiralo iz unutarnje prostorije tamnice.
Bili su navikli da noćnu tišinu prekidaju krikovi i stenjanje, pro-
klinjanje i psovke, ali nikad prije nisu čuli da se iz turobne
ćelije uzdižu molitve i pjesme hvale. Stražari i zatvorenici ču-
dili su se i pitali kakvi su to ljudi koji se izloženi hladnoći, gla-
di i mučenju mogu radovati.

U međuvremenu su se dužnosnici vlasti vratili kućama, sami
sebi čestitajući što su tako brzim i odlučnim mjerama ugušili
nemir. No usput su čuli druge pojedinosti o karakteru i djelu
ljudi koje su osudili na šibanje i tamnicu. Vidjeli su ženu koja
je bila oslobođena od sotonskog utjecaja i bili zapanjeni pro-
mjenom njezina izgleda i ponašanja. U prošlosti je stvarala dosta
nevolja gradu; sad je bila tiha i miroljubiva. Kad su shvatili da
su prema rimskom kaznenom pravu okrutno kaznili dva vjero-
jatno nevina čovjeka, srdili su se sami na sebe i odlučili da će
ujutro apostole bez riječi pustiti i otpratiti izvan grada, kako
ne bi bili izloženi nasilju svijetine.

215

Ali dok su ovi ljudi bili okrutni i osvetoljubivi ili zločinač-
ki nemarni prema svečanim odgovornostima koje su im bile
povjerene, Bog nije zaboravio na svoje slugе. Cijelom je Nebu
bilo do ljudi koji su stradali zbog Krista i ono je poslalo anđele
da posjete tamnicu. Od njihovog koraka zatresla se zemlja. Teško
zaključana zatvorska vrata otvorila su se; verige i klade spale
su s ruku i nogu zatvorenika, a blještavo svjetlo obasjalo je tam-
nicu.

Tamničar je s iznenađenjem slušao molitve i pjesme utam-
ničenih apostola. Kad su bili sprovedeni u tamnicu, vidio je
njihove natečene rane koje su krvarile i sam je njihove noge
dao staviti u klade. Očekivao je da će od njih čuti ogorčene
riječi i kletve, a umjesto toga čuo je pjesme radosti i hvale. S
ovim zvucima u ušima pao je u san iz kojega ga je probudio
potres i ljuljanje tamničkih zidova.

Iznenada je na svoje zaprepaštenje ustanovio da su sva vrata
tamnice otvorena pa ga je obuzeo strah da su zatvorenici po-
bjegli. Sjetio se s kakvom su strogom naredbom Pavao i Sila
sinoć bili predani njemu i bio je siguran da će zbog svojeg

216 nemara biti kažnjen smrću. Očajan, pomislio je kako je bolje da pogine od vlastite ruke nego da bude izložen sramotnom pogubljenju. Izvukao je mač i upravo se namjeravao ubiti kad je začuo Pavlov umirujući glas: "Ne čini sebi nikakva zla, jer smo svi ovdje!" Svi su bili na svojim mjestima, obuzdani Božjom silom kojom je zračio jedan od zatvorenika.

Grubost kojom je tamničar postupio prema apostolima nije ih učinila zlovoljnima. Pavao i Sila imali su Kristov duh, a ne duh osvete. U njihovim srcima, ispunjenima ljubavlju prema Spasitelju, nije bilo mjesta mržnji protiv njihovih mučitelja.

Tamničar je ispustio mač i, zatraživši svjetlo, požurio u unutarnju prostoriju tamnice. Morao je vidjeti kakvi su to ljudi koji su ljubaznošću uzvraćali za okrutnost kojom se s njima postupalo. Kad je stigao do mjesta gdje su bili apostoli, bacio se pred njih i zamolio oprost. A onda je, izvodeći ih u dvorište, upitao: "Gospodo, što mi treba činiti da se spasim?"

Tamničar je drhtao pred Božjom srdžbom koja se očitovala u potresu; kad je mislio da su zatvorenici pobjegli, bio je spreman da se ubije; ali sada je sve to izgledalo beznačajno u usporedbi s novim, neobičnim strahom koji je zahvatio njegov um i željom da ima smirenost i vedrinu kao apostoli kad su bili izloženi patnjama i zlostavljanju. Na njihovom licu vidio je nebesko svjetlo; znao je da se Bog na čudesan način umiješao da im spasi život, i na um su mu s posebnom snagom došle riječi žene opsjednute duhom: "Ovi su ljudi sluge najuzvišenijeg Boga; oni vam navješćuju put spasenja."

217 S dubokom poniznošću zatražio je da mu apostoli pokažu put života. "Vjeruj u Gospodina Isusa – odgovoriše mu – pa ćeš se spasiti ti i tvoj dom" i "potom navijestiše riječ Gospodnju i svim njegovim ukućanima." Tamničar je zatim oprao rane apostolima i poslužio ih, nakon čega se krstio on i svi njegovi ukućani. Posvećujući utjecaj osjećao se među zatvorenicima i mnogi su otvorili um za slušanje istina koje su izlagali apostoli. Bili su osvjedočeni da ih je Bog, kojemu su ovi ljudi služili, čudom izbavio od robovanja.

Potres je strašno uplašio građane Filipa i kad su ujutro službenici zatvora ispričali gradskim dužnosnicima što se dogodilo, uhvatio ih je strah pa su poslali liktore da oslobode apostole. Ali Pavao je izjavio: "Pošto su nas, rimske građane... bez

istrage javno išibali i bacili u tamnicu, zar sada da nas tajno otpuste? Nipošto! Već neka sami dođu i neka nas izvedu!”

Apostoli su bili rimski građani i bilo je protuzakonito išibati Rimljanina, osim za najgori zločin, ili mu oduzeti slobodu bez poštena suđenja. Pavao i Sila bili su javno utamničeni pa su sada odbili da budu tajno pušteni bez odgovarajućeg objašnjenja od strane pretora.

Kad su to dočuli pretori, uplašili su se da će se apostoli žaliti caru, pa su odmah otišli u tamnicu, ispričali se Pavlu i Sili za učinjenu nepravdu i okrutnost te ih osobno izveli iz tamnice uz molbu da napuste grad. Pretori su se bojali utjecaja apostola na narod, a bojali su se i Sile koja se zauzela za ove nevine ljude.

218

Postupajući u skladu s Kristovim uputama, apostoli nisu htjeli ostati tamo gdje su bili nepoželjni. “A Pavao i Sila, kad izidoše iz tamnice, dodoše k Lidiji gdje vidješe i utješiše braću; zatim otputovaše.”

Apostoli nisu smatrali uzaludnim svoj rad u Filipima. Naišli su na veliko protivljenje i doživjeli progonstvo, ali je intervencija Providnosti i obraćenje tamničara i njegovih ukućana više nego nadomjestilo sramotu i patnje koje su pretrpjeli. Novost o njihovom nepravednom utamničenju i čudesnom izbavljenju proćula se po čitavoj okolini i to je pridonijelo da su djelo apostola zamijetili i oni ljudi do kojih oni inače ne bi mogli doprijeti.

Kao posljedica Pavlovog rada u Filipima osnovana je crkva u kojoj je broj vjernika stalno rastao. Njegova revnost i posvećenje, a iznad svega spremnost da trpi radi Krista, ostavila je dubok i trajan dojam na obraćenike. Oni su ljubomorno čuvali dragocjene istine za koje su se apostoli toliko žrtvovali i cijelim se srcem posvetili djelu svojeg Otkupitelja.

Da ova crkva nije izbjegla progonstvo, vidljivo je iz jednog dijela pisma koje joj je Pavao uputio. On kaže: “Jer vam je s obzirom na Krista dano kao milost ne samo da vjerujete u njega nego i da trpite za nj, vodeći istu borbu koju ste vidjeli da sam ja podnosio.” No njihova je vjera bila tako čvrsta da je izjavio: “Zahvaljujem Bogu svome kad god vas se sjetim – svaki put u svakoj svojoj molitvi rado molim za vas sve – zbog vašeg udjela u širenju Radosne vijesti od prvoga dana do sada.” (Filipljanima 1,29.30.3-5)

219

Strašna se borba vodi između sila dobra i sila zla u važnim središtima u koja su vjernici istine pozvani da rade. "Jer naša borba nije protiv krvi i tijela," izjavljuje Pavao, "nego protiv Poglavarstava, protiv Vlasti, protiv Vrhovnikâ ovoga mračnog svijeta." (Efežanima 6,12) Borba između Božje crkve i onih koji su pod utjecajem zlih anđela vodit će se do kraja vremena.

Prvi su kršćani često bili pozivani da se licem u lice sukobe sa silama tame. Lukavošću i progonstvom neprijatelj se trudio da ih odvрати od prave vjere. U naše vrijeme, kad se naglo približava kraj svemu na Zemlji, Sotona ulaže očajničke napore da prevări svijet. On smišlja mnoštvo planova da zaokupi um i odvрати pozornost od istina bitnih za spasenje. Njegovi su pomoćnici u svakom gradu zaokupljeni organiziranjem u skupine radi protivljenja Božjem zakonu. Varalica od iskona radi na tome da unese elemente meteža i pobune, a ljude zapali revnošću koja nije po razumu.

220 Pokvarenost doseže razinu koju nikad prije nije dostigla, a ipak mnogi propovjednici Evandelja viču: "Mir i sigurnost." Ali Božji vjerni vjesnici trebaju stalno napredovati u radu. Obučeni u nebeski oklop trebaju neustrašivo i pobjedonosno ići dalje, ne prekidajući borbu dok svaka duša u njihovom dometu ne primi vijest istine za ovo vrijeme.

22

Solun

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 17,1-10.

Napustivši Filipe, Pavao i Sila su otišli u Solun. Tu im se 221
pružila prilika da govore velikom skupu u židovskoj sinagogi. Njihova pojava svjedočila je o sramotnom postupanju s njima i zahtijevala objašnjenje o tome što se dogodilo. Oni su to učinili ne uzvisujući sebe, već veličajući Onoga koji je izveo njihovo oslobođanje.

Propovijedajući Solunjanima, Pavao se pozvao na starozavjetna proročanstva o Mesiji. Krist je tijekom svoje službe otvorio um učenika za ova proročanstva kad je počeo “od Mojsija te, slijedeći sve proroke, protumači im što se za njega odnosilo u svim Pismima” (Luka 24,27). Propovijedajući Krista, Petar se pozvao na dokaze iz Starog zavjeta. Stjepan je postupio na isti način. A i Pavao se u svojoj službi pozivao na Pisma koja su prorekla Kristovo rođenje, stradanje, smrt, uskrsnuće i uzašašće. 222
Nadahnutim svjedočanstvom Mojsija i proroka jasno je pokazao da je Isus iz Nazareta bio Mesija i pokazao da je od Adamova doba Kristov glas govorio preko patrijarhâ i prorokâ.

Što se tiče pojave Obećanog, dana su jasna i određena proročanstva. Adamu je bio obećan siguran dolazak Otkupitelja. Presuda izgovorena nad Sotonom: “Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojeg i roda njezina: on će ti glavu satirati, a ti ćeš mu vrebati petu” (Postanak 3,15), bila je našim praroditeljima obećanje otkupljenja koje će se ostvariti po Kristu.

Abrahamu je bilo obećano da će iz njegova potomstva doći Spasitelj svijeta: "Svi će se narodi blagoslivljati tvojim potomstvom." "Ne veli se 'i potomcima', u množini, već u jednini: 'i njegovu Potomku'; to je Krist." (Postanak 22,18; Galaćanima 3,16)

Pri kraju svojeg rada, Mojsije je kao vođa i učitelj u Izraelu jasno prorokao dolazak Mesije. "Proroka, kao što sam ja," objavio je okupljenom mnoštvu Izraelaca, "iz tvoje sredine, od tvoje braće, podignut će ti Jahve, Bog tvoj: njega slušajte!" Mojsije je Izraelcima potvrdio da mu je to objavio sam Bog dok se nalazio na gori Horebu govoreći: "Podignut ću im proroka između njihove braće, kao što si ti. Staviti ću svoje riječi u njegova usta, da im kaže sve što mu zapovjedim." (Ponovljeni zakon 18,15.18)

223 Mesija je trebao biti potomak kraljevske loze jer je Gospodin preko Jakova prorokao: "Od Jude žezlo se kraljevsko, ni palica vladalačka od nogu njegovih udaljiti neće dok ne dođe onaj kome pripada – kome će se narodi pokoriti." (Postanak 49,10)

Izaija je prorokao: "Isklijat će mladica iz panja Jišajeva, izdanak će izbit iz njegova korijena." "Priklonite uho i k meni dodite, poslušajte, i duša će vam živjeti. Sklopit ću s vama Savez vječan, Savez milosti Davidu obećanih. Evo, učinih te svjedokom pucima, knezom i zapovjednikom narodima. Evo, pozvat ćeš narod koji ne poznaješ, i narod koji te ne zna dohrlit će k tebi radi Jahve, Boga tvojega, i Sveca Izraelova, jer on te proslavio." (Izaija 11,1; 55,3-5)

I Jeremija je svjedočio o dolasku Otkupitelja kao kneza iz Davidove kuće: "Evo dolaze dani – riječ je Jahvina – podići ću Davidu izdanak pravedni. On će vladati kao kralj i biti mudar, i činit će pravo i pravicu u zemlji. U njegove će dane Judeja biti spašena, i Izrael će živjeti spokojno. I evo imena kojim će ga nazivati: 'Jahve, Pravda naša.'" I ponovo: "Jer ovako govori Jahve: Nikada Davidu neće nestati potomka koji će sjediti na prijestolju doma Izraelova. I nikada neće levitima i svećenicima nestati potomaka koji će služiti preda mnom i prinositi paljenice, kaditi prinosnice i prikazivati klanice u sve dane." (Jeremija 23,5.6; 33,17.18)

224 Prorečeno je čak i Mesijino mjesto rođenja: "A ti, Betlehe-me Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi

izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena.” (Mihej 5,1)

Djelo koje će Spasitelj vršiti na Zemlji bilo je prikazano u glavnim crtama: “Na njemu će duh Jahvin počivat, duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjeg. Prodahnut će ga strah Gospodnji.” Onaj koji bude tako pomazan, bit će poslan “da radosnu vijest donese(m) ubogima, da iscijeli(m) srca slomljena; da zarobljenima navijesti(m) slobodu i oslobođenje sužnjevima; da navijesti(m) godinu milosti Jahvine i dan odmazde Boga našega; da razveseli(m) ožalošćene na Sionu i da im dade(m) vijenac mjesto pepela, ulje radosti mjesto ruha žalosti, pjesmu zahvalnicu mjesto duha očajna. I zvat će ih Hrastovima pravde, Nasadom Jahvinim – na slavu njegovu.” (Izaija 11,2.3; 61,1-3)

“Evo Sluge mojega koga podupirem, mog izabranika, miljenika duše moje. Na njega sam svoga duha izlio, da donosi pravo narodima. On ne viče, on ne diže glasa, niti se čuti može po ulicama. On ne lomi napuknutu trsku niti gasi stijenj što tinja. Vjerno on donosi pravdu, ne sustaje i ne malakše dok na zemlji ne uspostavi pravo. Otoci žude za njegovim naukom.” (Izaija 42,1-4)

Pavao je s uvjerljivom snagom dokazivao iz starozavjetnih Pisama “kako je trebalo da Mesija trpi i uskrsne od mrtvih”. Nije li Mihej prorokovao: “Palicom po licu udaraju Suca Izraelova”? (Mihej 4,14) Nije li Obećani preko proroka Izaije o sebi prorekao: “Leda podmetnuh onima što me udarahu, a obraze onima što mi bradu čupahu, i lica svoga ne zaklonih od uvreda ni od pljuvanja”? (Izaija 50,6) Preko psalmista Krist je prorekao kako će ljudi postupati s Njim: “A ja... sam... ruglo ljudi i naroda prezir. Koji me vode, podruguju se meni, razvlače usne, mašu glavom: ‘U Jahvu se on uzda, neka ga sad izbavi, neka ga spasi ako mu omilje!’” “Sve kosti svoje prebrojiti mogu, a oni me gledaju i zure na me. Haljine moje dijele među sobom i kocku bacaju za odjeću moju.” “Tudinac sam postao braći i stranac djeci majke svoje. Jer me izjela revnost za Dom tvoj i poruge onih koji se rugaju tebi padoše na me.” “Ruganje mi slomilo srce i klonuh; čekao sam da se tko sažali nada mnom, ali ga ne bi; i da me tko utješi, ali ga ne nadoh.” (Psalam 22,7-9.18.19; 69,9.10.21)

226 Kako su bila savršeno jasna Izaijina proročanstva o Kristovom stradanju i smrti! “Tko da povjeruje u ono što nam je objavljeno?” pita prorok. “Kome se otkri ruka Jahvina? Izrastao je pred njim poput izdanka, poput korijena iz zemlje sasušene. Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zagledali, ni ljupkosti da bi nam se svidio. Prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama, od kog svatko lice otklanja, prezren bješe, odvrgnut.

A on je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo, dok smo mi držali da ga Bog bije i ponižava. Za naše grijehе probođe njega, za opačine naše njega satriješe. Na njega pade kazna – radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše.

Poput ovaca svi smo lutali, i svaki svojim putem je hodio. A Jahve je svalio na nj bezakonje nas sviју. Zlostavljahu ga, a on puštaše, i nije otvorio usta svojih. Ko jagnje na klanje odvedoše ga; ko ovca, nijema pred onima što je strižu, nije otvorio usta svojih. Silom ga se i sudom riješiše; tko se brine za njegovu sudbinu? Da, iz zemlje živih ukloniše njega, za grijehе naroda njegova na smrt ga izbiše.” (Izaija 53,1-8)

Čak je i način Njegove smrti bio prorečen. Kao što je mjedeni zmiја bila podignuta u pustinji, tako je Otkupitelj koji je došao bio podignut “da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni” (Ivan 3,16).

“Ako li ga tko upita: ‘Kakve su ti to rane po tijelu?’ on će odgovoriti: ‘Izranjen sam kod prijateljâ.’” (Zaharija 13,6)

227 “Ukop mu odrediše među zločincima, a grob njegov bi s bogatima, premda nije počinio nepravde nit su mu usta laži izustila. Ali se Jahvi svidje da ga pritisne bolima.” (Izaija 53,9.10)

Ali On koji je trebao umrijeti od ruku zlih ljudi, trebao je uskrsnuti kao pobjednik nad grijehom i grobom. Pod nadahnućem Svemogućega Omiljeni pjevač Izraelov posvjedočio je o slavnom jutru uskrsnuća. “I tijelo mi spokojno počiva”, s radošću je objavio. “Jer mi nećeš ostavit dušu u Podzemlju ni dati da pravednik tvoj truleži ugleda.” (Psalam 16,9.10)

Pavao je pokazao kako je Bog tijesno povezao žrtvenu službu s proročanstvima o Onomu koji je bio odveden “ko jagnje na klanje”. Mesija je trebao dati svoj život “za naše grijehе”. Gledajući prizor Spasiteljeve žrtve pomirnice stoljećima unaprijed, prorok Izaija je posvjedočio da se Božji Jaganjac sâm “ponudio

na smrt i među zlikovce bi ubrojen, da grijehe mnogih ponese na sebi" (Izaija 53,5.12).

Pretkazani Spasitelj trebao je doći ne kao ovozemaljski kralj, izbavitelj židovskog naroda od zemaljskih tlačitelja, već kao čovjek među ljudima, da živi životom siromaštva i poniženja i da na kraju bude prezren, odbačen i pogubljen. Spasitelj prореčen u starozavjetnim Pismima trebao se sâm žrtvovati za pali ljudski rod i tako ispuniti zahtjeve prekršenog Zakona. U Njemu je slika žrtve postala stvarnost, a Njegova smrt na križu dala je smisao cijelom židovskom sustavu. 228

Pavao je Solunjanima govorio o svojoj nekadašnjoj revnosti za obredni zakon i ispričao im svoje čudesno iskustvo pred damašćanskim vratima. Prije obraćenja bio je uvjeren u nasljednu pobožnost, što je bila lažna nada. Njegova vjera nije bila usidrena na Kristu; umjesto toga uzdao se u formu i obrede. Gorljivost za Zakon bila je odvojena od vjere u Krista i stoga je bila besmislena. Dok se hvalio da je besprijekoran u vršenju djela Zakona, odbacio je Onoga koji je dao vrijednost Zakonu.

Ali kad se obratio, sve se promijenilo. Pred njim se Isus iz Nazareta pojavio kao Mesija kojeg je progonio u osobi Njegovih svetih. Progonitelj Ga je vidio kao Božjeg Sina, Onoga koji je došao na Zemlju kao ispunjenje proročanstava i koji je u svojem životu ispunio svaku odredbu Svetih pisama.

Dok je Pavao sa svetom odvažnošću naviještao Evanđelje u solunskoj sinagogi, silno svjetlo obasjalo je pravo značenje obreda i ceremonija vezanih uz službu u Svetišću. On je misli svojih slušatelja poveo u vrijeme nakon zemaljske službe i Kristove službe u nebeskom Svetišću, do onog vremena kad će, po dovršetku posredničke službe, Krist ponovo doći u sili i velikoj slavi i na Zemlji uspostaviti svoje kraljevstvo. Pavao je vjerovao u drugi Kristov dolazak; toliko je jasno i snažno iznio istine o ovom događaju da su na umove mnogih koji su ih čuli ostavile trajan dojam. 229

Tri subote zaredom propovijedao je Solunjanima raspravljajući s njima iz Pisma o životu, smrti, uskrsnuću, nebeskoj službi i budućoj slavi Krista, tog "zaklanog Jaganjca, od postanka svijeta" (Otkrivenje 13,8 – DF). Uz dizao je Krista, a pravilno razumijevanje Njegove službe jest ključ koji otvara starozavjetna Pisma i omogućuje pristup njihovom velikom blagu.

Ovakvo naviještanje evandeoskih istina, popraćeno moćnom silom, privuklo je pozornost velikog broja vjernika. "I neki se od njih uvjeriše te pristadoše uz Pavla i Silu; isto tako i veliko mnoštvo Grka – i priličan broj uglednih žena."

Kao u mjestima koja su posjetili prije, apostoli su i ovdje naišli na odlučno protivljenje. "Židove nato spopade zavist." (DF) Rimska vlast u to vrijeme nije bila naklonjena Židovima jer su prije kratkog vremena digli ustanak u Rimu. Gledalo ih se sumnjičavo i sloboda im je bila u izvjesnoj mjeri ograničena. Sad su vidjeli priliku da iskoriste okolnosti i ponovo zadobiju naklonost, a da istodobno osramote apostole i obraćenike na kršćanstvo.

230 Da bi to ostvarili, pridobili su "neke pokvarene ljude s gradskih trgova, izazvaše nered, uzbudiše grad". Nadajući se da će naći apostole, "napadoše na kuću Jasonovu", ali nisu mogli naći ni Pavla ni Silu. "Ali kako njih ne nadoše", svjetina je u svojem luđačkom razočaranju odvušla "Jasona i neku braću pred glavare vičući: 'Došli su i ovamo oni koji su uzbunili sav svijet! Jason ih je primio kao goste u svoju kuću! Svi ovi ljudi rade protiv carskih odredaba tvrdeći da ima drugi kralj, neki Isus!'"

Budući da nisu mogli naći Pavla i Silu, glavari su pustili optužene vjernike uz jamstvo da će sačuvati mir. Bojeći se nove provale nasilja, "braća odmah noću poslaše Pavla i Silu u Bereju".

Oni koji danas naučavaju nepopularne istine ne trebaju se obeshrabriti ako katkad ne naiđu na dobar prijam, čak i kod onih koji tvrde da su kršćani, kao što ni Pavao i njegovi suradnici nisu naišli na dobar prijam kod ljudi za koje su radili. Vjesnici križa moraju se naoružati vjerom i hrabrošću i uvijek raditi u Isusovo ime. Moraju uzdizati Krista kao čovjekova posrednika u nebeskom Svetišću, Onoga na koga su ukazivale sve žrtve starozavjetnog sustava i po čijoj žrtvi pomirnici prijestupnici Božjeg zakona mogu naći mir i oprost.

23

Bereja i Atena

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 17,11-34.

U Bereji je Pavao naišao na Židove koji su ispitivali istine 231
koje je poučavao. Lukin izvještaj o njima glasi: "Ovi su Židovi
bili plemenitiji od onih u Solunu. Primiše riječ Božju sasvim
spremno, svaki dan istražujući Pisma da li je tako. I tako prigriše
vjeru mnogi od njih, a od Grka priličan broj uglednih žena i
muževa."

Um Berejaca nije bio skučen predrasudama. Bili su spremni
ispitati nauk koji su apostoli propovijedali. Proučavali su Bib-
liju ne iz znatiželje, već da saznaju što je napisano o obećano-
me Mesiji. Svakodnevno su istraživali svete izvještaje i, dok su
uspoređivali pismo s pismom, nebeski su anđeli bili pokraj njih,
prosvjetljivali im um i poticali srca.

Gdje god se naviještaju istine Evanđelja, oni koji iskreno 232
žele činiti što je pravo, počinju marljivo istraživati Pisma. Kad
bi u završnim prizorima povijesti Zemlje oni kojima su objav-
ljene provjerene istine slijedili primjer Berejaca te svakodnev-
no istraživali Pisma i uspoređivali Božju riječ s viješću koja im
je objavljena, danas bi, tamo gdje ih sada ima razmjerno malo,
postojao veliki broj onih koji su vjerni načelima Božjeg zako-
na. Ali kad se iznose nepopularne biblijske istine, mnogi ih ne
žele ispitati. Premda ne mogu opovrgnuti jasni nauk Svetog pisma,
oni vrlo nevoljko pristupaju proučavanju ponuđenih dokaza. Neki
smatraju da, čak ako je ovaj nauk stvarno istinit, nije važno
hoće li ili neće prihvatiti novo svjetlo pa se drže ugodnih bajki

kojima se neprijatelj služi da zavede duše. Tako njihov razum zabludom oslijepi i oni se odvajaju od Neba.

Svima će biti suđeno prema svjetlu koje su dobili. Gospodin šalje svoje izaslanike s viješću spasenja i smatrat će one koji je čuju odgovornima za odnos prema riječima Njegovih slugu. Oni koji iskreno traže istinu, pozorno će, u svjetlu Božje riječi, ispitati iznesene doktrine.

233 Nevjerni Židovi iz Soluna, ispunjeni zavišću i mržnjom prema apostolima, ne zadovoljavajući se time što su ih otjerali iz svojega grada, slijedili su ih u Bereju i protiv njih nahuškali i zabunili svjetinu. Bojeći se da će Pavao, ako ostane, biti izložen nasilju, braća su ga poslala u Atenu; s njim je pošlo nekoliko Berejaca koji su nedavno prigrlili vjeru.

Tako je progonstvo slijedilo učitelje istine iz grada u grad. Kristovi neprijatelji nisu mogli spriječiti napredovanje Evanđelja, ali su uspjeli jako otežati rad apostolima. No unatoč protivljenju i sukobu Pavao je stalno išao naprijed, odlučan da ostvari Božju namjeru koja mu je bila objavljena u viđenju u Jeruzalemu: "Idi, jer ću te poslati daleko, k poganima!" (Djela 22,21)

Nagli odlazak iz Bereje Pavlu nije dopustio da posjeti, kako je namjeravao, braću u Solunu.

Nakon dolaska u Atenu, apostol je poslao natrag braću Berejce s porukom za Silu i Timoteja da mu se odmah pridruže. Timotej je došao u Bereju prije Pavlova odlaska i ostao sa Silom da nastave rad koji je tako dobro počeo, ali i da uputi nove obraćenike u načela vjere.

234 Atena je bila metropola poganskog svijeta. U tom se gradu Pavao nije sreo s neukim, lakovjernim pučanstvom, već s ljudima poznatim po umnosti i kulturi. Na sve su se strane mogli vidjeti njihovi bogovi i obožavani junaci iz povijesti i poezije, dok su veličanstvene građevine i slike ukazivale na nacionalnu slavu i rasprostranjeno štovanje poganskih božanstava. Osjetila naroda bila su začarana ljepotom i sjajem umjetnosti. Svuda su se uzdizali masivni oblici beskrajno skupocjenih svetišta i hramova. Skulpture, svetišta i spomen-ploče podsjećali su na izvoje-
vane pobjede i junaštva slavnih ljudi. Sve je to Atenu činilo golemom umjetničkom galerijom.

Kad je Pavao vidio ljepotu i veličinu svega što ga je okruživalo i grad potpuno posvećen idolopoklonstvu, spopala ga je revnost za Boga koji je bio obeščašćen na svakom koraku; u

srcu je osjetio sažaljenje prema Atenjanima koji, bez obzira na svoju intelektualnu kulturu, nisu poznavali pravoga Boga.

Apostol se nije dao prevariti onim što je vidio u ovom središtu znanja. Njegova je duhovna narav bila toliko zaokupljena nebeskim stvarima da su radost i slava nepropadljivog bogatstva u njegovim očima učinile bezvrijednim blještavilo i sjaj koji ga je okruživao. Kad je vidio veličanstvenost Atene, shvatio je njezinu zavodljivu moć nad ljubiteljima umjetnosti i znanosti, i njegov je um bio pod dubokim dojmom važnosti rada koji ga je očekivao.

U ovom velikom gradu, u kojem se nije štovalo Boga, Pavla je obuzeo snažan osjećaj samoće; čeznuo je za razumijevanjem i pomoći svojih suradnika. Što se ljudskog prijateljstva tiče, osjećao se potpuno sam. U pismu upućenom Solunjanima izrazio je svoje osjećaje riječima: "Pristadosmo u Ateni ostati sami." (1. Solunjanima 3,1 – DF) Pred njim su se nalazile naizgled nepremostive prepreke pa se osjećao skoro bespomoćan u pokušaju da dopre do srca ovih ljudi.

Dok je čekao Silu i Timoteja, Pavao nije bio besposlen. "Raspravljao je u sinagogi sa Židovima i ostalim priznavaocima pravoga Boga, a na trgu svaki dan s onima koje bi tu zatekao." 235 No njegov glavni cilj u Ateni bio je navijestiti Radosnu vijest o spasenju onima koji nisu imali pravu spoznaju o Bogu i Njegovoj nakani za pali ljudski rod. Apostol je uskoro trebao upoznati poganstvo u njegovom najlukavijem i najzavodljivijem obliku.

Veliki ljudi u Ateni brzo su saznali da se u gradu nalazi neki usamljeni učitelj koji narodu iznosi nov i neobičan nauk. Neki od njih potražili su Pavla i povelili razgovor s njim. Ubrzo se oko njih okupilo mnoštvo slušatelja. Neki su bili spremni ismijati apostola kao čovjeka društveno i intelektualno daleko ispod njih, pa su među sobom podrugljivo govorili: "Što bi ovaj brbljavac htio reći?" Drugi su, zato što je "navješćivao kao Radosnu vijest Isusa", rekli: "Čini se da propovijeda tuđe bogove."

Među onima koji su se sastali s Pavlom na trgu bili su "neki epikurejski i stoički mudraci", ali su oni, zajedno sa svima drugima koji su s njim stupili u razgovor, uskoro shvatili da on posjeduje daleko veće znanje od njih. Njegova je umna snaga ulijevala poštovanje učenih ljudi dok je svojim ozbiljnim, logičnim rasuđivanjem i govorničkom snagom zaokupljao pozornost svih

236 koji su ga slušali. Njegovi su slušatelji priznali činjenicu da nije početak jer se svim staležima mogao usprotiviti uvjerljivim argumentima u prilog nauka koji je iznosio. Tako je apostol stajao neustrašivo, sukobljavajući se sa svojim protivnicima na njihovom tlu, uzvraćajući na logiku logikom, na filozofiju filozofijom, na rječitost rječitošću.

Njegovi su ga protivnici upozorili na Sokratov usud, koji je, zato što je uvodio nove bogove, bio osuđen na smrt; savjetovali su Pavlu da ne izlaže svoj život opasnosti na isti način. Ali apostolova su izlaganja privukla pozornost pučanstva i njegova prirodna mudrost izazivala je poštovanje i divljenje. Budući da ga nisu mogli ušutkati znanošću ni ironijom filozofa, osvjedočeni da je, bez obzira na opasnost, odlučan ostvariti svoju zadaću i iznijeti im svoju priču, odlučili su mu dati priliku i saslušati ga.

Zato su ga povelili na Marsov brežuljak. To je bilo jedno od najsvetijih mjesta u Ateni, i svemu što je bilo povezano s njim pristupali su s praznovjernim štovanjem, koje je u mislima nekih graničilo sa strahom. Na ovom su mjestu predmete vezane uz religiju često razmatrali ljudi koji su smatrani vrhunskim sucima u svim važnijim moralnim i građanskim pitanjima.

Ovdje su, daleko od buke i meteža pretrpanih ulica i neobuzdane rasprave, mogli saslušati apostola bez prekidanja. Oko njega su se okupili pjesnici, umjetnici i filozofi – atenski znanstvenici i mudraci, koji su mu se obratili riječima: "Možemo li znati kakva je to nova nauka koju propovijedaš? Čudnim nam tvrdnjama puniš uši. Zato bismo željeli znati što to znači."

237 U ovom trenutku svečane odgovornosti apostol je bio miran i hladnokrvan. Njegovo je srce bilo opterećeno važnom viješću i riječi koje su silazile s njegovih usana osvjedočile su njegove slušatelje da nije besposleni brbljavac. "Atenjani!" rekao je. "Vidim da ste u svakom pogledu neobično pobožni. Pro-lazeći vašim gradom i promatrajući vaše svetinje, nadoh i žrtvenik na kojem je napisano: 'Nepoznatom Bogu.' Dakle, što vi ne znajući štujete, to vam ja navješćujem." Unatoč svoj mudrosti i općem znanju, nisu poznavali Boga koji je stvorio svemir. Ali bilo je nekih koji su čeznuli za većim svjetlom. Oni su se okretali k Beskonačnome.

Rukom ispruženom prema hramu krcatom idolima, Pavao je izlio teret svoje duše i ukazao na varljivost religije Atenjana.

Mudriji među njegovim slušateljima bili su iznenađeni dok su slušali njegovo prosuđivanje. Pokazalo se da je bio upoznat s njihovim umjetničkim djelima, književnošću i religijom. Pokazujući na njihove kipove i idole, ustvrdio je da se Boga ne može prikazati ljudskim tvorevinama. Ovi kipovi ne mogu ni u najmanjoj mjeri prikazati Jahvinu slavu. Podsjetio ih je da ovi kipovi nemaju života, da se nalaze pod čovjekovim nadzorom, da se kreću samo kad ih ljudske ruke pokreću i da su oni koji im se klanjaju u svemu nadmoćniji od onoga čemu se klanjaju.

Pavao je misli svojih idolopokloničkih slušatelja poveo iznad ograničenja njihove lažne religije i usmjerio im pogled na Božanstvo koje su imenovali "nepoznatim Bogom". Ovo Biće koje im je sada naviještao, neovisno je o ljudima jer Mu nije potrebno ništa što bi ljudske ruke mogle dodati Njegovoj moći i slavi. 238

Ljudi su se divili Pavlovom ozbiljnom i logičnom izlaganju osobina pravoga Boga – Njegovoj stvaralačkoj sili i postojanju Njegove nadmoćne providnosti. Ozbiljnim i toplim riječima apostol je izjavio: "Bog, Stvoritelj svijeta i svega što je u njemu, on koji je Gospodar neba i zemlje, ne prebiva u hramovima sagrađenim ljudskom rukom niti ga poslužuju ljudske ruke, kao da bi trebao nešto on koji svima daje životni dah i sve ostalo." Nebesa nisu dovoljno velika da obuhvate Boga, a kamoli hramovi sagrađeni ljudskim rukama!

U ono doba kasti, kad su ljudska prava često bila nepoznata, Pavao je iznio veliku istinu o ljudskom bratstvu izjavljujući da je Bog "izveo sav ljudski rod od jednoga čovjeka i nastanio ga po svoj površini zemaljskoj". U Božjim očima svi su jednaki i svako ljudsko biće duguje potpunu odanost Stvoritelju. Apostol je zatim pokazao kako se kroz svekoliko Božje postupanje s čovjekom kao zlatna nit provlači namjera Njegove milosti i milosrđa. On "je ljudima odredio ustaljena godišnja doba i međe postojbine njihove, s nakanom da traže Boga, ne bi li ga možda napipali i našli, jer zbilja nije daleko ni od jednog od nas".

Obraćajući se uglednim ljudima oko sebe riječima jednog njihovog pjesnika, prikazao je beskonačnog Boga kao Oca čija su djeca svi oni. "Po njemu, naime, živimo, mičemo se i jesmo," izjavio je, "kako su to rekli i neki vaši pjesnici – 'od njega po- 239

tječemo'. Budući da potječemo od Boga, ne smijemo držati da je Božanstvo slično zlatnoj, srebrnoj ili kamenoj stvari – tvorevini ljudskog umijeća i mašte.

A sada – zatvorivši oči nad vremenima neznanja – Bog poručuje ljudima da se svi i svagdje obrate." U doba mraka koje je prethodilo Kristovom dolasku, božanski Vladar je olako prešao preko idolopoklonstva pogana. Ali sada je po svojem Sinu ljudima poslao svjetlo istine i On od njih očekuje obraćenje radi spasenja; ne samo od siromašnih i skromnih, već i od ponosnih filozofa i zemaljskih knezova. "Jer je odredio dan kada će pravedno suditi svemu svijetu preko čovjeka koga odredi za to, i svima pruži jamstvo uskrisivši ga od mrtvih." Kad je Pavao govorio o uskrsnuću mrtvih, "jedni se počеше rugati, a drugi govoriti: 'O tome ćemo te poslušati drugi put!'"

Tako je završio apostolov rad u Ateni, središtu neznabožacke učenosti, zato što su se Atenjani, uporno se držeći svojeg idolopoklonstva, odvratili od svjetla prave religije. Kad su ljudi zadovoljni svojim dostignućima, od njih se malo može očekivati. Hvaleći se svojom učenošću i mudrošću, Atenjani su bivali sve pokvareniji i zadovoljniji mutnim tajnama idolopoklonstva.

240 Među onima koji su slušali Pavla bili su neki koje su iznesene istine osvjedočile, ali se nisu htjeli poniziti da priznaju Boga i prihvate plan spasenja. Nikakva rječitost ni snaga dokaza ne može obratiti grješnika. Samo Božja sila može utisnuti istinu u srce. Nemoguće je dosegnuti onoga tko se stalno odvrća od te sile. Grci su težili za mudrošću, ali je vijest o križu za njih bila ludost jer su svoju mudrost cijenili više od mudrosti koja dolazi odozgo.

U hvalisanju razumom i ljudskom mudrošću možemo naći razlog što je Evanđelje među Atenjanima imalo razmjerno malo uspjeha. Oni ljudi koji ispunjeni svjetovnom mudrošću dolaze Kristu kao jadni izgubljeni grješnici, postat će mudri za spasenje; ali oni koji dolaze kao uglednici, hvaleći se svojom mudrošću, neće primiti svjetlo i spoznaju koju samo On može dati.

Tako se Pavao sučelio s poganstvom u ono vrijeme. Njegov rad u Ateni nije bio potpuno uzaludan. Dionizije, jedan od najistaknutijih građana, i neki drugi, prihvatili su evandeosku vijest i pridružili se vjernicima.

Nadahnuće nam je omogućilo da zavirimo u život Atenjana koji su uz sve svoje znanje, mudrost i umjetnost, utonuli u porok, da bismo vidjeli kako je Bog preko svojeg sluga prekorio idolopoklonstvo i grijehe oholog, samozadovoljnog naroda. Apostolove riječi i opis njegova ponašanja i sredine, kako ih je zapisalo nadahnuto pero, trebali su biti predavani svim budućim naraštajima svjedočeći o njegovom nepokolebljivom pouzdanju, odvažnosti u samoći i protivljenju te pobjedi koju je u samom srcu poganskog svijeta izvojevao za kršćanstvo.

241

Pavlove riječi sadrže riznicu znanja za Crkvu. Nalazio se u takvoj situaciji da je lako mogao reći nešto što bi razdražilo njegove ohole slušatelje i izložilo ga nevolji. Da je u svojem govoru izravno napao njihove bogove i velikane grada, moglo se dogoditi da bi dijelio Sokratov usud. Ali on je s ugladenošću proisteklom iz božanske ljubavi pažljivo odvratio njihove misli od poganskih božanstava i objavio im pravog Boga, njima nepoznatog.

Danas istine Svetog pisma treba iznijeti velikanima svijeta da bi se mogli odlučiti između poslušnosti Božjem zakonu i odanosti knezu zla. Bog pred njih stavlja vječnu istinu – istinu koja će ih učiniti mudrima za spasenje – ali ih ne prisiljava da je prihvate. Ako se odvrte od Njega, On će ih prepustiti njima samima da budu ispunjeni plodom svojih postupaka.

“Bez sumnje, govor o križu ludost je za one koji propadaju, a za nas koji se spasavamo sila je Božja, jer stoji pisano: ‘Uništiti ću mudrost mudrih i učiniti ću ispraznom umnost umnih.’” “Naprotiv, što je čudo u očima svijeta, izabra Bog da posrami mudre; što je slabo u očima svijeta, izabra Bog da posrami jake; što je neplemenito i prezira vrijedno u očima svijeta – i čak ono čega nema – izabra Bog da uništi ono što jest.” (1. Korinćanima 1,18.19.27.28) Mnogi veliki znanstvenici i državnici, najugledniji ljudi svijeta, u ove će se posljednje dane odvratiti od svjetla jer svjetovna mudrost ne poznaje Boga. Ali Božji sluga trebaju iskoristiti svaku priliku da ovim ljudima iznesu istinu. Neki će priznati svoje neznanje o Bogu pa će kao ponizni učenici sjesti do nogu Isusa, velikog Učitelja.

242

U svakom nastojanju da dopre do viših slojeva, radniku za Boga potrebna je čvrsta vjera. Okolnosti mogu izgledati nepovoljne, ali i u najmračnijem času dolazi svjetlo odozgo. Snaga onih koji ljube Boga i služe Mu obnavljat će se iz dana u dan.

U njihovoj službi stavljeno im je na raspolaganje razumijevanje Beskonačnoga da u ostvarenju Njegovih namjera ne bi zalutali. Neka ovi radnici do svršetka sačuvaju nadu kakvu su imali od početka držeći na umu da svjetlo Božje istine treba svijetliti u tami u koju je zavijen naš svijet. U Božjoj službi ne smije biti malodušnosti. Vjera posvećenog radnika treba izdržati svaku kušnju s kojom će se suočiti. Bog može i voljan je obdariti svoje sluge svom potrebnom snagom i dati im mudrost koju će zahtijevati različite prilike. On će ispuniti više od najviših očekivanja onih koji se uzdaju u Njega.

24

Korint

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 18,1-18.

Tijekom prvog stoljeća kršćanske ere Korint se ubrajao u vodeće gradove, ne samo u Grčkoj, već i u svijetu. Mnoštvo Grka, Židova i Rimljana, s putnicima iz svih zemalja, tiskalo se na njegovim ulicama, željno trgovine i zabave. Budući da je bio veliko trgovačko središte, smješten tako da mu se moglo lako pristupiti iz svih dijelova Rimskog Carstva, bio je važno mjesto u kojem je trebalo podići spomenike za Boga i Njegovu istinu. 243

Među Židovima koji su se nastanili u Korintu bili su Akvila i Priscila, koji će poslije postati istaknuti radnici za Krista. Da bi upoznao njihov karakter, Pavao je "ostao kod njih" (DF).

Na samom početku rada u ovom tranzitnom središtu Pavao je na svakom koraku vidio ozbiljne prepreke napredovanju svojeg rada. Grad je bio gotovo potpuno posvećen idolopoklonstvu. Omiljena božica bila je Afrodita [za Rimljane Venera], a uz štovanje Afrodite bili su vezani nemoralni rituali i obredi. Korinćani su bili poznati, čak i među poganima, po svojem nemoralu. Činilo se da ne razmišljaju i ne brinu se ni za što osim za trenutačnu zabavu i razonodu. 244

U naviještanju Evanđelja u Korintu apostol se poslužio drukčijim pristupom od onoga u Ateni. Dok se nalazio u Ateni, nastojao je svoj nastup prilagoditi karakteru svojih slušatelja; nastojao je na logiku uzvratiti logikom, na znanost znanošću, na filozofiju filozofijom. Razmišljajući o vremenu koje je tamo proveo, i svjestan da je njegovo naučavanje u Ateni donijelo samo djelomičan uspjeh, u Korintu se odlučio za drukčiji način rada

da bi zadobio pozornost nemarnih i ravnodušnih građana. Odlučio je zanemariti dobro pripremljene dokaze i rasprave, i ništa "drugo znati osim Isusa Krista, i to razapetoga". On će im propovijedati ne "uvjerljivim riječima mudrosti, već u očitovanju Duha i snage". (1. Korinćanima 2,2.4)

Isus, kojeg je Pavao namjeravao predstaviti Grcima u Korintu kao Krista, bio je Židov skromna podrijetla, odrastao u gradu poznatom po zloći. Odbacio Ga je vlastiti narod i na kraju razapeo kao zločinca. Grci su vjerovali da postoji potreba za uzdizanjem ljudskog roda, ali su proučavanje filozofije i znatnosti smatrali jedinim načinom za postizanje prave uzvišenosti i časti. Može li ih Pavao uvjeriti da će vjera u ovog nepoznatog Židova uzdići i oplemeniti sve čovjekove snage?

245 U mislima mnoštva koje danas živi, golgotski križ je okružen svetim uspomenama. Svete su misli vezane uz prizore raspeća. Ali u Pavlovo doba na križ se gledalo s osjećajem odbojnosti i užasa. Uzdizati kao Spasitelja ljudskog roda nekoga tko je umro na križu, prirodno će izazvati ruganje i protivljenje.

Pavao je dobro znao kako će Židovi i Grci u Korintu gledati na njegovu vijest. "Mi propovijedamo Krista razapetoga," priznao je, "sablazan za Židove, ludost za pogane." (1. Korinćanima 1,23) Među židovskim slušateljima bilo je mnogo onih koje će rasrditi vijest koju je nakanio navijestiti. Prema procjeni Grka, njegove će riječi biti potpuna ludost. Smatrat će ga slaboumnim što pokušava dokazati kako križ može imati ikakvu vezu s uzdizanjem ljudskog roda ili sa spasenjem čovječanstva.

Ali za Pavla je križ bio predmet najvećeg zanimanja. Otkad je zaustavljen u proganjanju sljedbenika razapetog Nazarećanina, nikad se nije prestao hvaliti križem. U ono vrijeme primio je objavu Božje beskonačne ljubavi koja se otkrila u Kristovoj smrti i u svojem je životu doživio čudesnu preobrazbu kojom su se svi njegovi planovi i namjere uskladili s Nebom. Od tog je trenutka znao da je novi čovjek u Kristu. Iz vlastitog je iskustva znao da kad grješnik upozna Očevu ljubav onakvom kakva je vidljiva u žrtvi Njegova Sina i pokori se božanskom utjecaju, dolazi do promjene srca i od tog trenutka Krist postaje sve u životu.

246 U vrijeme obraćenja Pavla je nadahnula silna želja da pomogne bližnjima da upoznaju Isusa iz Nazareta kao Sina živoga

Boga, koji može preobraziti i spasiti. Otad je cijeli njegov život bio posvećen nastojanju da prikaže ljubav i snagu Raspetoga. U njegovo veliko samilosno srce stali su svi društveni slojevi. "Ja sam dužnik", izjavio je, "i Grcima i barbarima, i mudrima i nerazumnima." (Rimljanima 1,14) Ljubav prema Gospodinu slave, kojeg je tako bezobzirno progonio u osobi Njegovih svetih, bila je pokretačko načelo njegova ponašanja, sila koja ga je poticala. Ako bi se dogodilo da njegova revnost na putu dužnosti oslabi, jedan pogled na križ i čudesnu ljubav koja se na njemu objavila bio je dovoljan da opaše bokove, to jest um, i nastavi putem samoodricanja.

Promatrajmo apostola kako propovijeda u korintskoj sinagogi, kako uvjerava slušatelje iz Mojsijevih i proročkih spisa i ukazuje im na dolazak obećanog Mesije. Slušajmo ga dok objašnjava djelo Otkupitelja kao velikog svećenika ljudskog roda – Onoga koji je žrtvovanjem vlastitog života izvršio pomirenje za grijeh jednom zauvijek da bi zatim preuzeo službu u nebeskom Svetištu. Pavlovi su slušatelji trebali razumjeti da je Mesija, za čijim su dolaskom čeznuli, već došao; da je Njegova smrt bila ostvarenje svih žrtava i da je Njegova služba u nebeskom Svetištu veliki cilj koji je svoju sjenu bacao u prošlost i objašnjavao službu židovskog svećenstva.

Pavao je svjedočio "Židovima da je Isus Mesija". Iz Starog zavjeta pokazao je da će prema proročanstvima i općem očekivanju Židova, Mesija biti Abrahamov i Davidov potomak; zatim je prikazao Isusovo podrijetlo od patrijarha Adama sve do psalmista kralja. Čitao je svjedočanstvo proroka o karakteru i radu obećanog Mesije, i kako će Ga primiti i s Njim postupati na Zemlji. Zatim im je pokazao kako su se sva ova proročanstva ispunila u životu, službi i smrti Isusa iz Nazareta.

Pavao je pokazao da je Krist došao prije svega ponuditi spasenje narodu koji je Mesijin dolazak očekivao kao ostvarenje i slavu svojeg nacionalnog postojanja. Ali taj je narod odbacio Onoga koji im je nudio život, a izabrali su drugog vođu čija će vladavina završiti smrću. Nastojao je svoje slušatelje uvjeriti u činjenicu da samo pokajanje može spasiti židovski narod od predstojeće propasti. Otkrio im je njihovo neznanje o značenju biblijskih tekstova kojima su se hvalili iako ih nisu dobro razumjeli. Prekorio ih je za njihovu svjetovnost, ljubav prema položaju, naslovima i razmetanju te neumjerenu sebičnost.

248

U snazi Duha Pavao im je ispričao događaj o svojem vlastitom čudesnom obraćenju i pouzdanju u starozavjetna Pisma koja su se tako savršeno ispunila u Isusu iz Nazareta. Svoje je riječi izgovarao sa svečanom ozbiljnošću i njegovi slušatelji nisu mogli ne primijetiti da je svim srcem ljubio razapetog i uskrslog Spasitelja. Vidjeli su da je njegov um usredotočen na Krista, da je cijeli njegov život povezan s njegovim Gospodinom. Riječi su mu bile tako dojmljive da su samo oni koji su bili ispunjeni najžešćom mržnjom prema kršćanskoj vjeri mogli ostati ravnodušni.

No Židovi u Korintu zatvorili su oči pred dokazima što ih je apostol tako jasno iznio i nisu se htjeli odazvati njegovim pozivima. Isti duh koji ih je naveo da odbace Krista, ispunio ih je srdžbom i bijesom protiv Njegovog sluga, i da ga Bog nije posebno zaštitio kako bi i dalje mogao naviještati evandeosku vijest poganima, oni bi mu oduzeli život.

“Ali kako su se oni protivili i govorili uvrede protiv Boga, on otrese haljine svoje te im reče: ‘Vaša krv na vaše glave! Nevin od toga, ja od sada idem k poganima.’ Nato se udalji odande i dođe u kuću nekog Ticija Justa, priznavaoca pravoga Boga, čija je kuća graničila sa sinagogom.”

249

Sila i Timotej “stigoše iz Makedonije” da pomognu Pavlu, pa su zajedno radili za neznabošce. Pavao i njegovi pratioci propovijedali su Krista kao Spasitelja palog ljudskog roda i poganima i Židovima. Izbjegavajući složeno, neuvjerljivo uvjeravanje, vjesnici križa su se zadržavali na osobinama Stvoritelja svijeta, Vrhovnog vladara svemira. Srcem koje je gorjelo ljubavlju za Boga i Njegova Sina pozivali su pogane da promatraju beskonačnu žrtvu prinesenu za čovjeka. Znali su da će one koji su dugo pipali u mraku neznaboštva, ako vide svjetlo koje sja s golgot-skog križa, Otkupitelj sigurno privući. “A ja, kad budem podignut sa zemlje,” izjavio je Spasitelj, “sve ću ljude privući k sebi.” (Ivan 12,32)

Evandeoski radnici u Korintu bili su svjesni opasnih prijetnji dušama onih za koje su radili pa su s osjećajem odgovornosti koja je na njima počivala iznijeli istinu o Isusu. Njihova je vijest bila jasna, jednostavna i određena – miris života za život ili miris smrti za smrt. Evanđelje su objavili ne samo svojim riječima, već i svakidašnjim životom. S njima su surađivali anđeli i Božja se milost i snaga pokazala u obraćenju mnogih.

“Nadstojnik sinagoge Krisp sa svim svojim domom prigrli vjeru u Gospodina. I mnogi Korinćani pristupili su vjeri i krstali se.”

Mržnja koju su Židovi uvijek gajili prema apostolima, sad je ojačala. Umjesto da ih Krispovo obraćenje i krštenje osvjeđoči, ono je djelovalo razdražujuće na ove tvrdoglave protivnike. Ni jednim argumentom nisu mogli pobiti Pavlovo propovijedanje; zbog nedostatka takvih dokaza, pribjegli su prijevari i opakim napadima. Govorili su uvrede protiv Evanđelja i Isusova imena. U svojoj slijepoj srdžbi nisu birali riječi ni sredstva. Nisu mogli nijekati da je Krist činio čuda, ali su izjavljivali da ih je činio Sotoninom silom; smjelo su tvrdili da su čudesna djela što ih je Pavao činio bila ostvarena istim sredstvom.

Premda je Pavao imao nešto uspjeha u Korintu, bezbožnost koju je vidio i čuo u ovom pokvarenom gradu gotovo ga je obeshrabrila. Izopačenost koju je vidio među poganima i prijezir i uvrede koje su mu uputili Židovi, izazvale su u njemu veliku tjeskobu. Posumnjao je u mudrost pokušaja da izgradi crkvu od građe koju je tu našao.

Dok je namjeravao napustiti grad i poći u polje koje će više obećavati, ozbiljno nastojeći razumjeti što mu je dužnost, Gospodin mu se javio u viđenju i rekao: “Ne boj se! Nastavi govoriti i da nisi ušutio! Ja sam s tobom. Nitko te neće napasti da ti učini zlo. Jer ja imam mnogo naroda u ovome gradu!” Pavao je to smatrao nalogom da ostane u Korintu i jamstvom da će Gospodin učiniti da uspije žetva posijanog sjemena. Ojačan i ohrabren, nastavio je revno i ustrajno raditi.

Apostolov napor nije bio ograničen na javne govore; bilo je mnogo duša do kojih nije bilo moguće doprijeti na ovaj način. Apostol je proveo mnogo vremena u radu po kućama; tako je mogao razgovarati u kućnom ozračju. Posjećivao je bolesne i nesretne, tješio nevoljne i podizao duh tlačenima. U svemu što je govorio i činio, uzvisivao je Isusovo ime. Tako je radio “slab u strahu i u velikom drhtanju” (1. Korinćanima 2,3 – DF). Drhtao je bojeći se da njegov nauk ne otkrije pečat božanskog, već ljudskog.

Pavao će poslije reći: “Pa ipak, mi navješćujemo mudrost među savršenima, ali ne mudrost ovoga svijeta, ni knezova ovoga svijeta, osuđenih na propast. Naprotiv, navješćujemo mudrost Božju tajanstvenu i sakrivenu; onu koju Bog od vječnosti pred-

250

251

odredi na našu slavu; onu koju nije upoznao ni jedan od knezova ovoga svijeta – da su je upoznali, ne bi Gospodina slave razapeli – već (navješćujemo) kako stoji pisano: ‘Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripremio onima koji ga ljube.’ A nama je to Bog objavio po Duhu. Jer Duh sve ispituje, čak i dubine Božje. Ta tko od ljudi zna čovjekove tajne, osim čovječjega duha koji je u njemu? Tako nitko ne zna Božjih tajna, osim Božjega Duha.

A mi nismo primili duha ovoga svijeta, nego Duha koji dolazi od Boga, da upoznamo darove koje nam Bog dobrostivo darova. I mi o tom govorimo, ne riječima kakve uči ljudska mudrost, nego riječima kakve uči Duh, izražavajući duhovnim pojmovima duhovne stvarnosti.” (1. Korinćanima 2,6-13)

Pavao je shvatio da sam po sebi nema sposobnosti, već da ga osposobljava Sveti Duh čiji je milostivi utjecaj ispunio njegovu srce pokoravajući svaku misao Kristu. O sebi je govorio da “uvijek i svuda na svom tijelu nosimo smrtne patnje Isusove, da se na našem tijelu očituje i život Isusov” (2. Korinćanima 4,10). U apostolovom nauku Krist je bio središnja osoba. “Živim”, izjavio je, “ali ne više ja, nego Krist živi u meni.” (Galaćanima 2,20) Ja je bilo skriveno; Krist je bio otkriven i uzvišen.

252 Pavao je bio rječiti govornik. Prije svojeg obraćenja često je na slušatelje nastojao izvršiti dojam bogatim govorništvom. Ali sad je sve to ostavio po strani. Umjesto pjesničkih opisa i maštovitih izlaganja koja su mogla zadovoljiti osjetila i hraniti maštu, ali koja ne bi dotaknula svakidašnji život, Pavao se nastojao služiti običnim jezikom da u srce utisne istine od najveće važnosti. Maštovita izlaganja istine mogu izazvati zanosne osjećaje, ali ako se istina prečesto iznosi na takav način, ona ne daje hranu potrebnu da ojača i učvrsti vjernika za životne bitke. Trenutačne potrebe, sadašnje kušnje s kojima se suočavaju duše koje se bore – treba zadovoljiti zdravim, praktičnim uputama u temeljnim načelima kršćanstva.

Pavlov rad u Korintu nije bio besplodan. Mnogi su se odvratili od štovanja idola da služe živome Bogu i velika se crkva našla pod Kristovim barjakom. Neki od najrazvratnijih nezabožaca prihvatili su istinu i postali spomenici Božje milosti i djelotvornosti Kristove krvi koja čisti od grijeha.

Sve veći uspjeh što ga je Pavao imao u predstavljanju Krista pobudio je kod nevjernih Židova još snažnije protivljenje.

Ustali su kao jedan "na Pavla te ga izvedoše na sud" pred Galiona, koji je u to vrijeme bio prokonzul Ahaje. Očekivali su da će vlasti, kao u prijašnjim prilikama, stati na njihovu stranu pa su glasno, srditim glasovima optuživali apostola govoreći: "Ovaj čovjek nagovara ljude da štiju Boga protivno Zakonu."

Židovska je religija bila pod zaštitom rimske vlasti i Pavlovi su tužitelji mislili da će on, ako ga budu mogli optužiti za kršenje zakona njihove religije, vjerojatno biti predan njima da mu sude i da ga osude. Nadali su se da će ga tako moći smaknuti. Ali Galion je bio pošten čovjek pa nije dopustio da ga zavidni židovski spletkari nasamare. Ogorčen zbog njihove vjerske isključivosti i osjećaja vlastite pravednosti, nije htio prihvatiti tužbu. Kad se Pavao pripremio da govori u svoju obranu, Galion mu je rekao da to nije potrebno. Zatim se okrenuo srditim tužiteljima i rekao: "Da je posrijedi kakva krivnja ili lakomno djelo, ja bih, o Židovi, bio dužan da vas strpljivo saslušam. Ali kako su to rasprave o nauci, o nazivima i o nekom vašem Zakonu, to vi sami uredite; ja neću da budem tome sudac.' I potjera ih sa suda."

253

I Židovi i Grci napeto su iščekivali Galionovu odluku; ovaj, prosudivši da njihova tužba nije od javnog interesa, dao je znak Židovima da se povuku; bili su zbunjeni i srditi. Prokonzulova odluka otvorila je oči bučnom mnoštvu koje je podbadalo Židove. Po prvi put u Pavlovom radu u Europi, svjetina je stala na njegovu stranu; pred očima prokonzula, bez njegova miješanja, oni su zgrabili najistaknutije tužitelje apostola. "Nato svi [Grci] uhvate nadstojnika sinagoge Sostena te ga počnu mlatiti pred sudom. I to se ništa nije ticalo Galiona." Tako je kršćanstvo izvojevalo sjajnu pobjedu.

"Pavao ostade još prilično vremena u Korintu." Da je ovaj put bio prisiljen otići iz Korinta, obraćenici na Isusovu vjeru našli bi se u opasnom položaju. Židovi bi nastojali iskoristiti stečenu prednost, što bi moglo dovesti do istrebljenja kršćanstva u tom kraju.

254

25

Pisma upućena Solunjanima

*Ovo se poglavlje zasniva na poslanicama
upućenim Solunjanima.*

255 Dolazak Sile i Timoteja iz Makedonije u Korint, dok je tamo boravio Pavao, jako je obradovao apostola. Donijeli su mu “dobre vijesti” o “vjeri i ljubavi” onih koji su prihvatili istinu za vrijeme prvog posjeta vjesnika Evanđelja Solunu. Pavao je iskreno suosjećao s ovim vjernicima koji su, unatoč kušnjama i teškoćama, ostali vjerni Bogu. Želio ih je osobno posjetiti, ali kako to u tom trenutku nije bilo moguće, uputio im je pismo.

U pismu solunskoj crkvi apostol izražava zahvalnost Bogu za dobru vijest da napreduje u vjeri. “Zato smo se, braćo,” pisao je, “vašom vjerom utješili u svoj svojoj nevolji i bijedi. Da, mi sad oživljujemo ako vi čvrsto stojite u Gospodinu. Kakvu zbilja zahvalu možemo uzvratiti Bogu za vas, za svu radost koju osjećamo pred svojim Bogom zbog vas? Noću i danju najusrdnije molimo da vidimo vaše lice i da nadopunimo što još nedostaje vašoj vjeri.”

256 “Uvijek zahvaljujemo Bogu za sve vas kad vas se sjećamo u svojim molitvama. Bez prestanka se sjećamo pred Bogom, našim Ocem, vaše djelotvorne vjere, požrtvovne ljubavi i postojane nade u Gospodina našega Isusa Krista.”

Mnogi od vjernika u Solunu obratili su se “od idolâ k Bogu, da trajno služ(it)e živomu i pravomu Bogu”. Oni su primili “riječ u velikoj nevolji” i njihova su srca bila ispunjena “radošću koju daje Duh Sveti”. Apostol je izjavio da su u svojoj odlučnosti da slijede Gospodina “postali uzor svim vjernicima u Makedo-

niji i Ahaji". Ove pohvalne riječi nisu bile nezaslužene, jer "od vas je", pisao je, "riječ Gospodnja odjeknula ne samo u Makedoniji i Ahaji nego se svagdje proširio glas o vašoj vjeri u Boga".

Vjernici u Solunu bili su pravi misionari. Srce im je gorjelo revnošću za njihovog Spasitelja koji ih je izbavio od "srdžbe koja će doći". Zahvaljujući Kristovoj milosti, u njihovom je životu došlo do čudesne preobrazbe i Gospodnja riječ, kad su je oni govorili, bila je popraćena silom. Tako prikazanim istinama zadobivali su srca i dodavali duše broju vjernika.

U ovoj prvoj poslanici Pavao je spomenuo svoj način rada među Solunjanima. Izjavio je kako nije nastojao zadobiti obraćenike prijevarom ili lukavštinom. "Baš kako nas je Bog smatrao dostojnima da nam povjeri Radosnu vijest, tako govorimo, ne kao oni koji se nastoje svidjeti ljudima, već Bogu, koji prosuđuje naša srca. Nikada nismo, kako već znate, nastupali ni s laskavim riječima ni s pritajenom željom za bogatstvom. Tomu je Bog svjedok. Nismo tražili od ljudi slave, niti od vas niti od drugih, iako smo mogli nastupiti u svojstvu apostola Kristovih. Naprotiv, bili smo među vama blagi. Kao majka koja s ljubavlju njeguje svoju djecu, tako smo vam, ovladani ljubavlju prema vama, jer ste nam omiljeli, htjeli predati ne samo Radosnu vijest Božju nego i svoj život."

257

"Vi ste skupa s Bogom svjedoci", nastavio je apostol, "kako smo se sveto, pravedno i besprijekorno vladali prema vama, vjernicima. Znao kako smo svakoga pojedinog od vas kao otac svoju djecu opominjali, poticali i zaklinjali da živite dostojno Bogu, koji vas zove u svoje slavno kraljevstvo.

Zato i mi zahvaljujemo Bogu bez prestanka što ste, primajući riječ Božju, to jest našu propovijed, primili je ne kao riječ ljudsku, nego – kao što uistinu jest – riječ Božju, koja i očituje svoju snagu u vama, vjernicima." "Pa tko je naša nada, naša radost, naša kruna kojom ćemo se ponositi pred našim Gospodinom Isusom o njegovu dolasku, ako ne vi? Jest, vi ste naša slava i naša radost."

U svojoj prvoj poslanici Pavao je vjernike u Solunu nastojao poučiti o pravom stanju mrtvih. Za one koji umiru govorio je da spavaju – da su u stanju besvjesnosti: "Nećemo, braćo, da ostanete u neznanju o umrlima, da se ne žalostite poput ostalih koji nemaju nade. Jer, ako vjerujemo da je Isus umro i

258

uskrsnuo, tako će i Bog one koji su umrli ujedinjeni s Isusom dovesti s njim... jer će sam Gospodin sa zapovjedničkim zovom, s glasom arkandela i sa zvukom trube Božje sići s neba, i najprije će uskrsnuti umrli u Kristu. Zatim ćemo mi živiti, mi preostali, biti skupa s njima odneseni u zrak na oblacima u susret Gospodinu. I tako ćemo zauvijek biti s Gospodinom.”

Solunjani su radosno prihvatili misao da će Krist doći preobraziti žive vjerne i povesti ih k sebi. Oni su brižljivo čuvali živote svojih prijatelja kako ne bi umrli i izgubili blagoslov koji su očekivali kad dođe njihov Gospodin. Ali jedan za drugim njihovi su im dragi bili oduzeti i Solunjani su s tjeskobom po posljednji put gledali u lice svojih umrlih ne usuđujući se nadati da će ih sresti u budućem životu.

Kad su otvorili i pročitali Pavlovu poslanicu, riječi koje su otkrile pravo stanje mrtvih donijele su veliku radost i utjehu crkvi. Pavao im je objasnio da oni koji budu živjeli kad Krist dođe neće sresti svoga Gospodina prije onih koji su zaspali u Isusu. Glas arhandela i zvuk trube Božje doprijet će do onih koji spavaju i umrli u Kristu uskrsnut će prije nego što živi dobiju besmrtnost. “Zatim ćemo mi živiti, mi preostali, biti skupa s njima odneseni u zrak na oblacima u susret Gospodinu. I tako ćemo zauvijek biti s Gospodinom. Stoga, tješite jedan drugoga tim riječima!”

259 Mi teško možemo shvatiti nadu i radost koju je ovo uvjerenje donijelo mladoj crkvi u Solunu. Cijenili su ove riječi i vjerovali pismu koje im je poslao njihov otac u Evandelju; srca su im bila prepuna ljubavi prema apostolu. I prije im je o tome govorio, ali u to su se vrijeme naprezali da razumiju doktrine koje su im se činile novima i neobičnima; ne treba se čuditi da se neke točke istine nisu živo utisnule u njihove misli. Ali oni su žedali za istinom i Pavlova poslanica pružila im je novu nadu i snagu te učvrstila vjeru i produbila ljubav prema Onome koji je svojom smrću donio život i besmrtnost.

Sad su se radovali spoznaji da će njihovi voljeni prijatelji uskrsnuti da zauvijek žive u Božjem kraljevstvu. Sad je bila oda gnana tama koja je okruživala počivalište mrtvih. Novi sjaj okrunio je kršćansku vjeru i oni su u Kristovom životu, smrti i uskrsnuću vidjeli novu slavu. “Tako će Bog i one koji su umrli ujedinjeni s Isusom dovesti s njim”, pisao je Pavao. Mnogi na osnovi ovog teksta tumače kako će oni koji spavaju biti s Kristom do-

vedeni s Neba; ali Pavao je želio reći da će Bog, kao što je Krist ustao od mrtvih, pozvati svete koji spavaju iz njihovih grobova i povesti ih sa sobom na Nebo. Dragocjene li utjehe! Slavne li nade! Ne samo za crkvu u Solunu, već i za sve kršćane bez obzira na to gdje se nalazili.

Dok je radio u Solunu, Pavao je temeljito obradio znakove vremena navevši događaje koji će se odigrati prije nego što se javi Sin Čovječji na oblacima nebeskim, pa nije smatrao potrebnim poduže opisivati ovaj predmet. Međutim, sad se pozvao na svoje prijašnje naučavanje. "A što se tiče, braćo, vremena i časa," rekao je, "nemate potrebe da vam se o tome piše: i sami dobro znate da će Dan Gospodnji doći kao lopov u noći. Dok ljudi budu govorili: 'Mir i sigurnost', baš tada će se iznenada na njih oboriti propast."

260

Danas mnogi u svijetu zatvaraju oči pred znacima kojima je Krist upozorio ljude na svoj dolazak. Oni nastoje zatamiti svaku bojazan, dok se znaci vremena istodobno naglo ispunjavaju i svijet žuri u susret vremenu kad će se Sin Čovječji pokazati na nebeskim oblacima. Pavao uči da je grijeh biti ravnodušan prema znacima koji će prethoditi Kristovom drugom dolasku. One koji su krivi za ovaj nemar naziva sinovima noći i tame. Budne i oprezne hrabri ovim riječima: "Ali vi, braćo, niste u tami da bi vas onaj dan mogao iznenaditi kao lopov. Vi ste svi sinovi svjetla i sinovi dana. Ne pripadamo noći niti tami, prema tome, ne spavajmo kao ostali, već bdijmo i budimo trijezni!"

Ovo apostolovo naučavanje posebno je važno za Crkvu u naše vrijeme. Za one koji žive tako blizu velikom kraju, posebno snažne trebaju biti Pavlove riječi: "Mi koji pripadamo danu budimo trijezni; obucimo se u oklop, to jest u vjeru i ljubav i u spasonosnu nadu kao u kacigu, jer nas Bog nije odredio za svoju srdžbu, već za postignuće spasenja po našem Gospodinu Isusu Kristu, koji umrije za nas da mi, živi ili mrtvi, sjedinjeni s njim uđemo u život."

261

Budan je onaj kršćanin koji radi, koji marljivo nastoji učiniti sve što je u njegovoj moći za napredak Evandolja. Kako jača njegova ljubav prema Otkupitelju, tako jača i njegova ljubav prema bližnjima. On je izložen kušnjama kao što je bio izložen i njegov Učitelj, ali ne dopušta da ga nevolje ogorče ili unište mir koji osjeća. On zna da će ga kušnje, ako ih podne-

se, očistiti i dovesti u prisniju zajednicu s Kristom. Oni koji su sudionici Kristova stradanja, bit će isto tako sudionici Njegove utjehe i na kraju će sudjelovati u Njegovoj slavi.

“Molim vas, braćo,” nastavio je Pavao u pismu Solunjanima, “da poštujete one koji se trude među vama, koji upravljaju vama u Gospodinu, koji vas opominju. Iskazujte im izvanrednu ljubav zbog njihove službe! Živite međusobno u miru!”

Vjernicima u Solunu posebno su dosađivali ljudi koji su donosili fanatične ideje i naučavanja. Neki od njih živjeli su “neuredno: ništa ne rade, nego dangube” (DF). Crkva je bila ustrojena tako da su bili postavljeni službenici koji će služiti kao propovjednici i đakoni. Ali bilo je nekih vjernika, samovoljnih i neobuzdanih, koji se nisu htjeli pokoravati onima koji su u crkvi imali vodeće dužnosti. Takvi su ne samo tvrdili da imaju pravo na svoje mišljenje, već su svoja gledišta javno nametali crkvi. Zbog toga je Pavao pozvao Solunjane da slušaju one koji su bili izabrani za vodeće dužnosti u crkvi i ukazu im dužno poštovanje.

U brizi da vjernici u Solunu žive u Božjem strahu, apostol ih je molio da u svakidašnjem životu pokažu praktičnu pobožnost. “Nadalje, braćo,” pisao je, “molimo vas i zaklinjemo u Gospodinu Isusu da, prema pouci koju ste od nas primili – prema kojoj već živite – kako vam treba živjeti i ugađati Bogu, sve više napredujete. Bez sumnje znate koje smo vam zapovijedi dali u ime Gospodina Isusa. Ovo je, naime, volja Božja: vaše posvećenje, to jest da izbjegavate bludnost.”

Apostol je osjećao da je u velikoj mjeri odgovoran za duhovnu dobrobit onih koji su se obratili njegovim radom. Njegova je želja bila da napreduju u spoznaji jedinog pravoga Boga i onoga koga je poslao, Isusa Krista. Često se u svojoj službi sretao s malim skupinama muškaraca i žena koji su ljubili Isusa, i s njima se saginjavao u molitvi moleći Boga da ih pouči kako da održe živu vezu s Njim. Često ih je podučavao najboljim metodama prenošenja svjetla evanđeoske istine drugima. I često je, kad je bio odvojen od onih za koje je dotad radio, molio Boga da ih sačuva od zla i pomogne im da budu ozbiljni, aktivni misionari.

Jedan od najsnažnijih dokaza pravog obraćenja jest ljubav prema Bogu i čovjeku. Oni koji prihvate Isusa za svojeg Otkupitelja osjećaju duboku, iskrenu ljubav prema ljudima koji s njima

dijele dragocjenu vjeru. Tako je bilo i kod vjernika u Solunu. “Za bratsku ljubav,” pisao je apostol, “nemam potrebe da vam pišem, jer vas je sâm Bog poučio da ljubite jedan drugoga i jer to činite prema svoj braći u cijeloj Makedoniji. Ali vas usrdno molim, braćo, da u tome još više napredujete i da brižno nastojite živjeti u miru, baviti se svojim poslovima i raditi vlastitim rukama, kako smo vam naredili, da se tako dostojno vladate prema onima koji su vani i da nikoga ne trebate.”

263

“A vas neka Gospodin učini da rastete i obilujete u ljubavi jedan prema drugomu i prema svima, kako i mi obilujemo u ljubavi prema vama, da tako utvrdi vaša besprijeckorna srca u svetosti pred Bogom, našim Ocem, o dolasku našega Gospodina Isusa Krista sa svim svojim svetima!”

“Takoder vas molimo, braćo, opominjite neuredne, soko-
lite malodušne, pomažite slabe, budite strpljivi sa svima! Pazite da nitko nikomu ne vraća zlo za zlo, već uvijek nastojte promicati dobro i jedan prema drugome i prema svima! Radujte se uvijek! Bez prestanka molite! U svakoj prilici zahvaljujte, jer je to za vas Božja volja u Kristu Isusu!”

Apostol je upozorio Solunjane da ne prezru dar proroštva i pozvao ih riječima: “Duha ne gasite! Proročke govore ne prezirite, nego sve provjeravajte, što je dobro, zadržavajte”, da pažljivo razlikuju lažno od istinitog. Molio ih je: “Uklanjajte se svakom zlu!” Svoje je pismo završio molitvom da ih Bog potpuno posveti, cijelo biće, “duh vaš i dušu i tijelo”, kako bi bili sačuvani “besprijeckorno za dolazak Gospodina našega Isusa Krista. Vjeran je onaj koji vas je pozvao,” dodao je, “on će to i učiniti.”

264

Upute koje je Pavao poslao Solunjanima u svojoj prvoj poslanici u vezi s Kristovim drugim dolaskom bile su u savršenom skladu s njegovim prijašnjim naukom. Ali neka su braća u Solunu pogriješno shvatila njegove riječi. Razumjela su da je izrazio nadu da će sâm živjeti do Spasiteljeva dolaska. Ovo uvjerenje izazvalo je oduševljenje i uzbuđenje. Oni koji dotad nisu marili za svoje odgovornosti i dužnosti, sad su postali jako uporni u nametanju svojih pogriješnih gledišta.

U drugom pismu Pavao je nastojao ispraviti ovo pogriješno razumijevanje njegovog nauka iznoseći im svoje pravo stajalište. Ponovo je izrazio povjerenje u njihovu iskrenost i bio zahvalan za njihovu snažnu vjeru i obilje ljubavi koju su imali jedni prema drugima i prema djelu njihovog Učitelja. Rekao im je kako

ih drugim crkvama prikazuje kao primjer strpljive, ustrajne vjere koja postojano trpi progonstvo i nevolje, a onda je njihove misli usmjerio prema Kristovom drugom dolasku, vremenu kad će Božji narod počinuti od svih jada i nevolja.

265 Mi se "sami vama ponosimo među Božjim crkvama zbog vaše postojane vjere u svim progonstvima i nevoljama koje podnosite... a vama, mučenima, pokoj zajedno s nama, kad se u plamenom ognju objavi s neba Gospodin Isus u pratnji svoje andeoske vojske, koji će se osvetiti onima koji neće da priznaju Boga i koji se ne pokoravaju Radosnoj vijesti o našem Gospodinu Isusu. Oni će biti kažnjeni vječnom propašću: udaljeni od Gospodnjega lica i od njegove silne slave... Zato se uvijek i molimo za vas da vas Bog naš učini dostojnima poziva i da snažno dovede do savršenstva svako nastojanje oko dobrote i sva-ku vjersku djelatnost, da se proslavi u vama ime našega Gospodina Isusa – i vi u njemu – u skladu s milošću našega Boga i Gospodina Isusa Krista."

Ali prije Kristova dolaska trebaju se zbiti značajni događaji u vjerskom svijetu i prореčeni su u proročanstvima. Apostol je izjavio: "Ne dajte se brzo pokolebati u svom shvaćanju niti uznemiriti ni nekim duhom, ni nekom riječju, ni nekim tobože našim pismom, kao da će sad-na Dan Gospodnji. Neka vas nitko ne zavede ni na koji način. Jer ako prije ne dođe onaj otpad i ne otkrije se Čovjek bezakonja, Sin propasti, Protivnik, onaj koji uzdiže sebe protiv svega što se zove Bog ili svetinja, dotle da u Božji hram zasjedne gradeći se Bogom..." (DF)

266 Pavlove se riječi nisu smjele pogrješno tumačiti. Nije se smjelo učiti kako je on, posebnom objavom, upozorio Solunjane na neposredni Kristov dolazak. Takvo bi mišljenje dovelo do zabune u vjeri, jer razočaranje često vodi u nevjeru. Zato je apostol upozorio braću da ne primaju takvu vijest kao da potječe od njega, pa je nastavio isticati činjenicu da se papinska sila, koju je tako jasno prorok Daniel, tek mora pojaviti i ratovati protiv Božjeg naroda. Dok god ova sila ne izvrši svoje smrtonosno i bogohulno djelo, Crkva će uzalud očekivati dolazak svoga Gospodina. "Zar se ne sjećate", pitao je, "da sam vam ovo govorio još kad sam bio kod vas?"

Prava je Crkva trebala biti izložena strašnim nevoljama. Već je u vrijeme apostolova pisanja "tajna bezakonja" počela djelovati. Ono što se trebalo dogoditi u budućnosti, događat će se

uz "suradnju sotone, popraćen[o] svakovrsnim silnim djelima, varavim čudesnim znakovima i svakovrsnim pokvarenim za-vođenjem, namijenjenim onima koji propadaju".

Posebno je svečana apostolova tvrdnja o onima koji odbijaju prihvatiti "ljubav prema istini". "Zato im", upozorio je sve koji će namjerno odbaciti vijest istine, "Bog šalje djelotvornu zabludu da vjeruju laži, da budu osuđeni svi koji nisu vjerovali u istinu, već pristali uz nepravdu." Ljudi ne mogu nekažnjeno odbaciti upozorenja koja im šalje Božje milosrđe. Od onih koji uporno odbijaju ova upozorenja Bog povlači svog Duha, prepuštajući ih zabludama koje vole.

Tako je Pavao ocrtao kobno djelovanje sile zla koja će nastaviti djelovati tijekom dugih stoljeća mraka i progonstva prije Kristovog drugog dolaska. Vjernici u Solunu nadali su se neposrednom izbavljenju; sad ih je apostol savjetovao da se odvažno i u Božjem strahu posvete djelu koje je pred njima. Pozvao ih je da ne zanemare svoju dužnost i da se ne prepuste besposlenom čekanju. Nakon žarkog očekivanja neposrednog izbavljenja, sad su im svakidašnji poslovi i protivljenje s kojim se moraju suočiti izgledali dvostruko odbojni. Stoga im je savjetovao da ustraju u vjeri:

267

"Budite postojani i držite predaje koje ste od nas primili, bilo usmeno, bilo pismeno! Sam naš Gospodin Isus Krist i Bog, Otac naš, koji nas je ljubio, i po milosti nam dao vječnu utjehu i dobru nadu, neka utješi srca vaša i učvrsti ih u svakom dobrom djelu i riječi!" "Gospodin je vjeran i on će vas ojačati i sačuvati od Zloga. Uvjereni smo, u Gospodinu, za vas i da činite i da ćete činiti ono što vam naređujemo. I neka Gospodin upravlja vaša srca prema Božjoj ljubavi i prema Kristovoj postojanosti!"

Djelo koje je vjernicima bilo povjereno dao je Bog. Postojanom privrženošću istini trebali su drugima prenijeti svjetlo koje su primili. Apostol ih je molio da im ne dodija činiti dobro; ukazao im je na svoj primjer marljivosti u prolaznim stvarima dok je neumornom gorljivošću radio u Kristovu djelu. Prekorio je one koji su se predali lijenosti i ispraznom uzbuđenju i pozvao ih da "rade s mirom i jedu svoj vlastiti kruh". Također je molio crkvu da iz svoje zajednice isključi svakoga tko uporno prezire upute Božjih propovjednika. "Ali ga", dodao je, "ne smatrajte za neprijatelja, već ga opominjite kao brata!"

268

I ovu je poslanicu Pavao završio molitvom da vjernicima usred životnih briga i nevolja Božji mir i milost Gospodina Isusa Krista bude utjeha i potpora.

26

Apolon u Korintu

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 18,18-28.

Nakon što je otišao iz Korinta, sljedeće Pavlovo mjesto rada bilo je Efez. Budući da je bio na putu za Jeruzalem gdje je namjeravao provesti nadolazeće blagdane, bilo je nužno da se nakratko zaustavi u Efezu. Raspravljao je sa Židovima u sinagogi, a dojam koji je na njih ostavio bio je toliko povoljan da su ga molili da ostane raditi među njima. Plan da posjeti Jeruzalem spriječio ga je da ostane kod njih, ali je obećao da će se vratiti “ako Bog da”. Akvila i Priscila pratili su ga do Efeza i on ih je ovdje ostavio da nastave s radom koji je on otpočeo. 269

Nekako u to vrijeme “stiže u Efez neki Židov imenom Apolon, rodom Aleksandrinac, čovjek rječit i vrlo upućen u Pisma”. On je čuo propovijedanje Ivana Krstitelja, prihvatio je krštenje pokajanja i bio živi svjedok da prorokov rad nije bio uzaludan. Sveto pismo bilježi da je Apolon bio “poučen o Putu Gospodnjemu te je, sa žarom u duši, govorio i učio što se odnosilo na Isusa, iako je poznao samo krštenje Ivanovo”. 270

Dok se nalazio u Efezu, Apolon je počeo “smjelo propovijedati u sinagogi”. Među njegovim slušateljima bili su Akvila i Priscila, koji su ga, kad su shvatili da nije primio puno svjetlo Evanđelja, uzeli “k sebi te mu točnije izložiše Put Božji”. Zahvaljujući njihovoj poduci, stekao je jasnije razumijevanje Pisma i postao jedan od najsposobnijih branitelja kršćanske vjere.

Apolon je želio poći u Ahaju pa su braća u Efezu napisala “učenicima da ga lijepo prime” kao učitelja koji je u potpunom skladu s Kristovom Crkvom. Apolon je otišao u Korint, gdje je

radom u javnosti i po kućama “silno... pobijao Židove dokazujući Pismima da je Isus Mesija”. Pavao je posijao sjeme istine; Apolon ga je sada zalijevao. Uspjeh koji je pratio Apolonovo propovijedanje Evandolja naveo je neke vjernike da njegov rad proglase boljim od Pavlova. Ovo uspoređivanje čovjeka s čovjekom unijelo je u Crkvu duh strančarenja koji je ozbiljno prijetio napredovanje Evandolja.

U godinu i pol, koliko je proveo u Korintu, Pavao je namjerno iznio Evandjele u svoj njegovoj jednostavnosti. Korinćanima nije došao “s visokim govorom ili mudrošću”, već sa strahom i drhtanjem, “u očitovanju Duha i snage, da se vaša vjera ne oslanja na ljudsku mudrost, nego na Božju snagu” (1. Korinćanima 2,1.4.5).

271 Pavao je morao prilagoditi svoj način poučavanja stanju crkve. “I ja vama, braćo, nisam mogao govoriti kao duhovniku,” objasnio im je poslije, “nego kao tjelesnima, kao maloj djeci u Kristu. Hranio sam vas mlijekom, a ne tvrdim jelom, jer ga niste mogli još podnositi. A ni sada ne možete.” (1. Korinćanima 3,1.2) Mnogi Korinćani sporo su učili lekcije koje ih je želio naučiti. Njihov napredak u duhovnoj spoznaji nije odgo-varao njihovim prednostima i prilikama. Premda su trebali daleko napredovati u kršćanskom iskustvu, dublje shvatiti i pretvoriti u život istine Riječi, oni su stajali tamo gdje su učenici stajali kad im je Krist rekao: “Imao bih vam još mnogo reći, ali sada ne možete nositi.” (Ivan 16,12) Zavist, zloba i optužbe zatvorile su srce mnogih korinćanskih vjernika za potpuno djelovanje Svetog Duha, koji “sve ispituje, čak i dubine Božje” (1. Korinćanima 2,10). Koliko god su bili mudri u svjetovnoj spoznaji, bili su mala djeca u spoznaji Krista.

272 Pavao je nastojao uputiti korinćanske obraćenike u osnove, u abecedu kršćanske vjere. Morao ih je učiti kao one koji nemaju pojma o djelovanju božanske sile na srce. U to vrijeme bili su nesposobni shvatiti tajne spasenja jer “zemaljski čovjek ne prima ono što dolazi od Duha Božjega, jer je to za nj ludost. On to ne može ni upoznati, jer se to mora uz pomoć Duha prosuđivati” (redak 14). Pavao je nastojao posijati sjeme koje će drugi morati zalijevati. Oni koji su došli poslije njega morali su nastaviti rad tamo gdje je on prekinuo dajući na vrijeme duhovno svjetlo i znanje, onoliko koliko će ga crkva moći podnijeti.

Kad je odlučio raditi u Korintu, apostol je shvatio da mora s najvećom pažnjom iznijeti velike istine koje je namjeravao učiti. Znao je da će među njegovim slušateljima biti oholih ljudi koji vjeruju ljudskim teorijama i zagovornika lažnih sustava bogoslužja koji pipaju zatvorenih očiju, nadajući se da će u knjizi prirode naći teorije koje će se protiviti stvarnosti duhovnog i besmrtnog života objavljenog u Pismima. Također je znao da će kritičari nastojati pobiti kršćansko tumačenje objavljene Riječi, a skeptici dočekati Kristovo Evanđelje s ruganjem i ismijavanjem.

Dok je duše nastojao dovesti u podnožje križa, Pavao se nije usuđivao izravno karati one koji su bili razvrtni niti pokazati koliko je u očima svetog Boga odvratniji njihov grijeh. Umjesto toga iznosio im je pravu svrhu života i nastojao u njihov um utisnuti pouke božanskog Učitelja koje će ih, ako ih prihvate, uzdići iz svjetovnosti i grijeha u čistoću i pravednost. Posebno je naglašavao praktičnu pobožnost i svetost koju moraju postići oni koji će se udostojiti mjesta u Božjem kraljevstvu. Čeznuo je da vidi kako svjetlost Kristova Evanđelja prodići kroz tamu njihova uma kako bi mogli uvidjeti koliko su u Božjim očima bili uvredljivi njihovi nemoralni postupci. Zato je ovdje težište njegovog nauka bio Krist i to razapeti. Nastojao im je pokazati da moraju najozbiljnije proučavati predivne istine o spasenju kroz pokajanje Bogu i vjeru u Gospodina Isusa Krista i da to mora biti njihova najveća radost.

273

Filozof se odvraća od svjetla spasenja jer ono njegove ohole teorije pretvara u ništavost. Svjetovan čovjek ga odbija jer će ga odvojiti od njegovih zemaljskih idola. Pavao je vidio da ljudi prvo moraju razumjeti Kristov karakter da bi ga mogli zavoljeti i križ promatrati očima vjere. Tu moraju početi proučavati ono što će za svu vječnost biti znanost i pjesma otkupljenih. Samo se u svjetlu križa može procijeniti prava vrijednost ljudske duše.

Utjecaj Božje milosti koja oplemenjuje, mijenja prirodne čovjekove sklonosti. Nebo ne može biti poželjno za tjelesnog čovjeka; njegovo prirodno, neposvećeno srce ne može osjećati privlačnost tog čistog i svetog mjesta, pa kad bi i mogao doći tamo, na njemu ne bi našao ništa srodno. Sklonosti koje vladaju tjelesnim srcem moraju se Kristovom milošću pokoriti da bi pali čovjek mogao ući u Nebo i uživati u društvu čistih, svetih

andela. Kad čovjek umre grijehu i oživi novim životom u Kristu, srce mu ispunja božanska ljubav; njegovo razumijevanje postaje posvećeno; on pije iz neiscrpnog izvora radosti i znanja, a put mu obasjava vječni dan jer je Svjetlo života stalno s njim.

274 Pavao je nastojao u misli braće u Korintu utisnuti činjenicu da su on i propovjednici koji rade s njim samo ljudi koje je Bog opunomoćio da naučavaju istinu, da su svi zaposleni u istom poslu i da svi podjednako ovise o Bogu za uspjeh u svojem radu. Rasprava o zaslugama različitih propovjednika do koje je došlo u crkvi nije bila po Božjem nalogu, već je bila posljedica njegovanja sklonosti tjelesnog srca. "Zar niste samo ljudi, kad jedan od vas govori: 'Ja sam Pavlov', a drugi: 'Ja Apolonov'? Pa što je Apolon? Što li je Pavao? Sluge koje su vas privede k vjeri, a svaki je od njih sluga onako kako mu je Gospodin dao. Ja sam posadio, Apolon je zalio, ali je Bog činio da raste. Stoga: niti je što onaj koji sadi, niti onaj koji zalijeva, nego onaj koji čini da raste – Bog." (1. Korinćanima 3,4-7)

Pavao je prvi propovijedao Evanđelje u Korintu i on je u tom gradu organizirao crkvu. To je bilo djelo koje mu je Gospodin povjerio. Poslije su, po Božjim uputama, poslani drugi radnici da zauzmu njegovo mjesto. Posijano sjeme treba zalijevati, a to je trebao učiniti Apolon. On je slijedio Pavla u njegovom radu, davao daljnje upute i pomagao da se posijano sjeme razvije. Uspio je zadobiti srca ljudi, ali mu je Bog dao uspjeh. Preobrazba karaktera nije posljedica ljudske, već božanske snage. Oni koji sade i oni koji zalijevaju ne čine da sjeme raste; oni rade pod Božjim nadzorom, kao od Njega određena oruđa surađujući s Njim u Njegovom poslu. Velikom Radniku pripada čast i slava koju prati uspjeh.

275 Ne posjeduju svi Božji sluge iste darove, ali su svi Njegovi radnici. Svaki mora učiti od velikog Učitelja, a zatim prenijeti ono što je naučio. Bog je svakomu svojem vjesniku povjerio poseban posao. Postoje različiti darovi, ali svi se radnici trebaju ujediniti, vođeni Svetim Duhom čiji utjecaj posvećuje. Kad budu objavljivali Evanđelje o spasenju, mnoge će Božja sila osvjedočiti i obratiti. Božje oruđe je skriveno s Kristom u Bogu i Krist se pojavljuje kao Onaj koji se ističe među tisućama, koji je sav od ljupkosti.

"Onaj koji sadi i onaj koji zalijeva jedno su, ali će svaki primiti svoju plaću prema svome trudu. Mi smo Božji surad-

nici; vi ste Božja njiva, Božja građevina.” (redci 8 i 9) U ovom ulomku apostol uspoređuje Crkvu s obradivom njivom na kojoj rade poljodjelci brinući se za čokote u Gospodnjem vinogradu. Uspoređuje je i s građevinom koja treba izrasti u sveti Gospodnji hram. Bog je glavni Radnik i On svakome dodjeljuje njegov posao. Svi trebaju raditi pod Njegovim nadzorom, dopuštajući da On radi za svoje radnike i preko njih. On im daje taktičnost i sposobnost, i ako budu slušali Njegove upute, njihovi će napori biti okrunjeni uspjehom.

Božji sluge trebaju raditi zajedno pokoravajući se ljubaznoj slozi, učtivom redu – “u davanju časti prednjačite jedan drugome” (Rimljanima 12,10). Ne smije biti neljubazne kritike ni rušenja rada drugoga; ne smije biti odvojenih stranaka. Svatko komu je Gospodin povjerio vijest ima svoj posao. Svatko ima vlastitu osobnost koju ne treba utopiti u osobnosti drugog čovjeka. Ali svatko treba raditi u skladu sa svojom braćom. Gospodnji radnici trebaju u službi biti jedno. Nitko se ne smije postaviti kao mjerilo i govoriti s nepoštovanjem o svojim kolegama radnicima ili postupati prema njima kao manje vrijednima. Pod Božjim vodstvom svatko treba raditi posao koji mu je povjeren i biti poštovan, voljen i hrabren od drugih radnika. Zajedno trebaju raditi u poslu do njegova dovršetka.

276

Pavao je naširoko raspravljao o ovim načelima u svojem prvom pismu korintskoj crkvi. Apostol kaže za “sluge Kristove” da su “upravitelji Božjih tajna”, a za njihov posao veli: “Od upravitelja se dalje traži da se svaki pokaže vjeran. Meni nije nimalo stalo do toga da me vi ili drugi ljudski sud sudite. Još više: ja ni sam sebe ne sudim. Istina, moja me savjest ne prekorava ni zbog čega, ali nisam time opravdan. Moj je sudac Gospodin. Zato ne sudite prerano, prije nego dođe Gospodin! On će osvijetliti što je sakriveno u tami i objaviti nakane srдца, i tada će svatko primiti zasluženu pohvalu od Boga.” (1. Korinćanima 4,1-5)

Nijednom ljudskom biću nije dano da sudi između različitih Božjih slugu. Jedini sudac čovjekova rada jest Gospodin i On će svakome dati pravednu nagradu.

U nastavku se apostol izravno osvrnuo na uspoređivanje svojeg i Apolonovog rada: “Ovo sam sve, braćo, primijenio na se i Apolona zbog vas, da na nama naučite (što znači riječ): ‘Ne preko onoga što stoji pisano!’ da se ne uznosite što prista-

277

jete uz jednoga protiv drugoga. A tko tebi daje prednost pred drugima? Što li imaš što nisi primio? Ako si, dakle, primio, što se ponosiš kao da nisi primio?" (redci 6 i 7)

Pavao je crkvi jasno ukazao na opasnosti i teškoće koje su on i njegovi suradnici strpljivo podnosili u službi za Krista. "Do ovoga časa", izjavio je, "gladujemo i žeđamo, podnosimo golotinju i primamo udarce, bez stalnog smo boravišta i do iznemoglosti radimo svojim rukama. Vrijedaju nas, a mi blagoslivljamo; progone nas, a mi strpljivo podnosimo; ocrnjuju nas, a mi uzvraćamo lijepim. Postali smo kao smeće svijeta, kao izmet sviju sve do sada. Ovo ne pišem da vas zasramim, nego da vas opomenem kao svoju ljubljenu djecu. Da i bezbroj učitelja imate u Kristu, ipak nemate mnogo otaca, jer vas ja Evandeljem rodih u Kristu Isusu." (redci 11-15)

Onaj koji šalje evandeoske radnike kao svoje izaslanike biva osramoćen kad se među slušateljima očituje tako snažna privrženost nekom omiljenom propovjedniku da ne prihvaćaju rad drugog učitelja. Gospodin šalje pomoć svojem narodu, ne uvijek onakvu kakvu bi on htio, nego onakvu kakva mu je potrebna; jer ljudi su kratkovidni i ne mogu proniknuti što je za njihovo najveće dobro. Rijetko kad neki propovjednik ima sve sposobnosti koje mogu pomoći u usavršavanju crkve u svemu što zahtijeva kršćanstvo. Stoga Bog često šalje druge propovjednike od kojih svaki posjeduje neke sposobnosti koje drugima nedostaju.

Crkva treba zahvalno prihvatiti ove Kristove sluge kao što bi prihvatila samog Učitelja. Ona treba nastojati izvući sve moguće koristi od uputa koje im svaki propovjednik može dati iz Božje riječi. Istine što ih Božji sluge donose treba prihvatiti i cijeniti s krotkom poniznošću, ali ni od jednog propovjednika ne treba praviti idola.

Zahvaljujući Kristovoj milosti, Božji sluge su vjesnici svjetla i blagoslova. Ako ozbiljnom, ustrajnom molitvom prime dar Svetog Duha i podu osjećajući teret za spašavanje duša, srca ispunjenih željom da prošire pobjedu križa, oni će vidjeti plod svojeg rada. Budu li odlučno odbijali služiti se ljudskom mudrošću ili uzdizati sebe, oni će izvršiti djelo koje će izdržati Sotonine napade. Mnoge će se duše okrenuti od tame k svjetlu i bit će osnovane mnoge crkve. Ljudi se neće obraćati ljudskom

oruđu, već Kristu. Ja će ostati u pozadini; vidjet će se samo Isus, Čovjek s Golgote.

Oni koji danas rade za Krista mogu očitovati onu istu izuzetnu vrsnost koju su očitovali oni koji su u apostolsko doba naviještali Evanđelje. Bog je isto tako spreman dati snagu svojim slugama danas kao što ju je bio spreman dati Pavlu i Apolonu, Sili i Timoteju, Petru, Jakovu i Ivanu.

U apostolsko doba bilo je nekih zavedenih duša koje su tvrdile da vjeruju u Krista, ali nisu htjele pokazati poštovanje prema Njegovim izaslanicima. Izjavljivali su kako ne slijede nijednog ljudskog učitelja, već da ih poučava izravno Krist, bez pomoći propovjednika Evanđelja. Bili su nezavisnog duha i nespremni pokoriti se glasu Crkve. Takvi su ljudi bili u strašnoj opasnosti da budu prevareni. 279

Bog je u Crkvu kao svoje pomoćnike stavio ljude s različitim darovima da bi nadopunjavanjem mudrosti mnogih bila dokučena namjera Duha. Ljudi koji žive u skladu s vlastitim snažnim karakternim crtama i ne žele se ujarmiti s drugima koji imaju dugogodišnje iskustvo u Božjem djelu, bit će zasljepljeni samopouzdanjem, nesposobni da razlikuju lažno od istinitog. Za takve nije dobro da budu izabrani za vođe u crkvi jer će, bez obzira na mišljenje svoje braće, slijediti svoj vlastiti sud i namjere. Neprijatelju je lako raditi preko onih koji, premda sami na svakom koraku trebaju savjet, u svojoj snazi preuzimaju skrbništvo nad dušama a da nisu naučili Kristovu poniznost.

Sami dojmovi nisu siguran vodič u dužnosti. Neprijatelj često uspije uvjeriti ljude da misle kako ih vodi Bog, dok zapravo slijede samo ljudske impulse. Ali ako budemo brižno pazili i savjetovali se sa svojom braćom, razumjet ćemo Gospodnju volju jer obećanje glasi: "On ponizne u pravdi vodi i uči malene putu svome." (Psalam 25,9)

U prvoj kršćanskoj Crkvi bilo je nekih koji nisu htjeli priznati ni Pavla ni Apolona, već su svojim vođom smatrali Petra. Tvrdili su da je Petar bio najprisniji s Kristom dok je Učitelj hodio Zemljom, dok je Pavao bio progonitelj vjernika. Njihova gledišta i osjećaji proizlazili su iz predrasuda. Nisu imali dragovoljnosti, darežljivosti ni nježnosti što pokazuje da Krist nastava u srcu. 280

Postojala je opasnost da ovakav stranački duh izazove veliko зло u kršćanskoj Crkvi pa je Gospodin poučio Pavla da uputi najsvečanije upozorenje i najozbiljniji prosvjed. One koji su govorili: “Ja sam Pavlov.” ‘Ja sam Apolonov.’ ‘Ja sam Petrov.’ ‘Ja sam Kristov’”, apostol je pitao: “Zar je Krist razdijeljen? Zar je Pavao razapet za vas? Ili ste u Pavlovo ime kršteni?” “Neka se nitko ne ponosi ljudima”, molio je. “Vama pripada sve: i Pavao, i Apolon, i Kefa, i svijet, i život, i smrt, i sadašnjost, i budućnost. Sve je vaše, a vi ste Kristovi, a Krist je Božji.” (1. Korinćanima 1,12.13; 3,21-23)

Pavao i Apolon bili su u savršenom skladu. Apolon se poslije razočarao i rastužio zbog podjele u korintskoj crkvi; nije iskoristio pokazanu naklonost niti ju je poticao, već je brzo napustio polje sukoba. Kad ga je Pavao poslije pozvao da ponovo posjeti Korint, Apolon je odbio poziv i nije došao raditi u tu crkvu dok nije postigla bolje duhovno stanje.

27

Efez

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 19,1-20.

Dok je Apolon propovijedao u Korintu, Pavao je izvršio 281
obecanje da će se vratiti u Efez. Nakratko je posjetio Jeruza-
lem i neko vrijeme proveo u Antiohiji, prvom mjestu svojeg
djelovanja. Zatim je prošao Malu Aziju te “prode redom gala-
cijsko područje i Frigiju” (Djela 18,23); posjećivao je crkve koje
je osnovao i utvrđivao vjeru učenika.

U apostolsko doba zapadni dio Male Azije bio je poznat
kao rimska pokrajina Azija. Prijestolnica Efez bila je veliko
trgovačko središte. Luka je bila prepuna brodova, a njezinim
ulicama prolazilo je mnoštvo ljudi iz svih krajeva svijeta. Kao
Korint, i Efez je u misionarskom smislu mnogo obećavao.

Židovi koji su u to vrijeme bili raspršeni po svim civili-
ziranim zemljama očekivali su dolazak Mesije. Kad je propo-
vijedao Ivan Krstitelj, mnogi su ga za svojeg posjeta Jeruzale- 282
mu na blagdane išli slušati na obale Jordana. Čuli su kako je
Isusa objavio kao Obećanoga i ovu su vijest prenijeli u sve di-
jelove svijeta. Tako je Providnost pripremila put za djelovanje
apostola.

Po dolasku u Efez, Pavao je našao dvanaesticu braće koja
su, kao i Apolon, bila učenici Ivana Krstitelja, i kao on stekla
neko znanje o Kristovoj misiji. Nisu imala Apolonove sposob-
nosti, ali su s istom iskrenošću i vjerom nastojala širiti primlje-
nu spoznaju.

Ova braća nisu imala pojma o zadaći Svetog Duha. Kad ih
je Pavao upitao jesu li primili Svetog Duha, oni su odgovorili:

“Ne, nismo ni čuli da postoji Duh Sveti.” “Kojim ste, onda, krštenjem kršteni?” pitao je Pavao, a oni su odvratili: “Ivanovim krštenjem.”

Na to im je apostol navijestio velike istine koje čine temelj kršćanske nade. Govorio im je o Kristovom životu na Zemlji i kako je umro okrutnom i sramotnom smrću. Govorio im je kako je Gospodar života srušio prepreke groba i ustao kao pobjednik nad smrću. Ponovio je Spasiteljev nalog učenicima: “Dana mi je sva vlast, nebeska i zemaljska. Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!” (Matej 28,18.19) Govorio im je i o Kristovom obećanju da će poslati Branitelja čijom će silom činiti silne znake i čuda te opisao kako se ovo obećanje slavno ispunilo na Pedeseticu.

Braća su slušala Pavlove riječi s dubokim zanimanjem i zahvalnošću te zadivljenom radošću. Vjerom su prihvatili predivnu istinu o Kristovoj žrtvi pomirnici i primili Ga za svojeg Otkupitelja. Krstili su se u Isusovo ime, a kad Pavao “na njih položi ruke”, bili su kršteni i Svetim Duhom pa su bili osposobljeni da govore i prorokuju jezicima drugih naroda. Tako su bili pripremljeni za misionarski rad u Efezu i okolici, a i da navijeste Evandjelje u Maloj Aziji.

Upravo zato što su gajili ponizan duh i bili poslušni, ovi su ljudi stekli iskustvo koje ih je osposobilo da pođu kao radnici u polje. U njihovom primjeru nalazimo vrlo vrijednu pouku za kršćane. Mnogi gotovo i ne napreduju u svetom životu je su previše zadovoljni sobom da bi postali učenici. Oni se zadovoljavaju površnim poznavanjem Božje riječi i ne žele promijeniti svoju vjeru ili postupke, pa stoga ne ulažu napor da steknu veće svjetlo.

Kad bi Kristovi sljedbenici ozbiljno težili za mudrošću, upoznali bi bogata polja istine koja su im dotad bila potpuno nepoznata. Božanska će ruka voditi onoga tko se potpuno preda Bogu. Takav može biti neobrazovan i naizgled nedarovit, ali ako sa srcem punim ljubavi i povjerenja posluša svaku objavu Božje volje, njegove će snage biti očišćene, oplemenjene i ojačane i njegove će se sposobnosti uvećati. Kad bude cijenio pouke božanske mudrosti, bit će mu povjerena sveta zadaća; on će biti tako osposobljen da mu život bude na čast Bogu i na blagoslov svijetu. “Objava riječi tvojih prosvjetljuje, bezazlene urazumljuje.” (Psalam 119,130)

Danas mnogi nemaju pojma o djelovanju Svetog Duha na srce, kao što je to bilo kod vjernika u Efezu, premda nijedna druga istina nije tako jasno iznesena u Božjoj riječi. Njome su se bavili proroci i apostoli. Sam je Krist usmjerio našu pozornost na rast bilnog svijeta kao ilustraciju djelovanja svojeg Duha u održavanju duhovnog života. Sok čokota, koji se penje iz korijena, prelazi u loze omogućavajući rast i proizvodeći cvijet i plod. Tako i životodavna snaga Svetog Duha koja dolazi od Spasitelja prožima dušu, obnavlja pobude i osjeća te misli pokorava Božjoj volji osposobljavajući primatelja da donese dragocjeni plod svetih djela.

Začetnik ovog duhovnog života je nevidljiv, a metodu kojom se život daje i održava nemoguće je objasniti snagom ljudske filozofije. No djelovanje Duha uvijek je u skladu s pisanom Riječi. Kao što je u prirodi, tako je i u duhovnom svijetu. Prirodni život u svakom trenutku čuva božanska sila; ali on se ne održava izravnim čudom, već korištenjem blagoslova koji su nam stavljeni nadohvat ruke. Tako i duhovni život održava uporaba sredstava za koja se pobrinula Providnost. Da bi Kristov sljedbenik mogao uzrasti do "čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove" (Efežanima 4,13 – DF), mora jesti kruh života i piti vodu spasenja. Mora bdjeti, moliti se i raditi i u svemu se držati Božjih uputa danih u Njegovoj Riječi.

285

U iskustvu ovih židovskih obraćenika nalazimo još jednu pouku. Kad su bili kršteni Ivanovom rukom, oni nisu potpuno razumjeli Isusovu misiju, da će On ponijeti grijeh. Držali su se ozbiljnih zabluda. Ali uz jasnije svjetlo, radosno su prihvatili svojeg Otkupitelja i tada je došlo i do promjene u njihovim obvezama. Primanjem čistije vjere došlo je i do odgovarajuće promjene u njihovom životu. Kao zalog ove promjene i priznanja vjere u Krista, oni su se krstili u Isusovo ime.

Prema svojem običaju, Pavao je otpočeo s radom u Efezu propovijedajući u židovskoj sinagogi. Tu je radio tri mjeseca "raspravljajući i nastojeći uvjeriti slušatelje u ono što se odnosi na kraljevstvo Božje". Isprva je bio lijepo primljen, ali kao u drugim krajevima, ubrzo su mu se počeli ogorčeno protiviti. Neki su "bili okorjeli te odbijali vjeru i ocrnjivali Put pred narodom". Budući da su ustrajali u odbacivanju Evandjelja, apostol je prestao propovijedati u sinagogi.

286

Božji Duh je pratio Pavlov rad za njegove sunarodnjake. Iznio im je dovoljno dokaza da osvjedoči sve koji su iskreno željeli upoznati istinu. Ali mnogi su dopustili da njima zavlađaju predrasude i nevjera pa su odbili prihvatiti i najrječitije dokaze. Bojeći se da bi vjera vjernika mogla doći u opasnost stalnim druženjem s ovim protivnicima istine, Pavao se od njih odvojio i učenike okupio u drugo tijelo nastavivši javno podučavati u školi Tirana, poznatog učitelja.

Pavao je vidio da su se pred njim "otvorila velika vrata za rad", premda je bilo mnogo "protivnika" (1. Korinćanima 16,9). Efez je bio ne samo veličanstven, nego i najizopačeniji od svih azijskih gradova. Njegovim su stanovništvom vladali praznovjerje i osjetilna zadovoljstva. U sjeni njegovih hramova zaklanjali su se svakovrsni kriminalci, a svuda su bujali najniži poroci.

Efez je bio poznato središte obožavanja Artemide. Slava veličanstvenog hrama "efeške Artemide" bila je poznata u cijeloj Aziji i po svijetu. Zbog svojeg nenadmašnog sjaja bio je ponos ne samo grada, nego i cijele zemlje. Prema predaji, kip u hramu pao je s neba. Na njemu su bili ispisani tajanstveni znakovi za koje se vjerovalo da posjeduju veliku moć. Efežani su napisali knjige u kojima su objasnili značenje i opisali upotrebu ovih simbola.

Među onima koji su se posvetili iscrpnom proučavanju ovih skupih knjiga bili su vračari koji su vršili snažan utjecaj na umove praznovjernih štovatelja kipa u hramu.

287

U radu u Efezu apostol Pavao je dobio posebne znakove božanske naklonosti. Njegove napore pratila je Božja sila i mnogi su ljudi bili izliječeni od tjelesnih bolesti. "Bog je tako neobič-
na čudesa činio preko Pavlovih ruku da su na bolesnike stavljali rupce za znoj ili pregače što bi dotakli njegovo tijelo, pa su ih bolesti ostavljale a zli duhovi izlazili iz njih." Ova očitovanja nadnaravne sile bila su daleko snažnija od svega što se prije moglo vidjeti u Efezu i bila su takvog karaktera da ih spret-
nost opsjenara i vraćanje vračara nije moglo oponašati. Budući da su ova čuda bila učinjena u ime Isusa iz Nazareta, narod je imao prigodu vidjeti da je nebeski Bog silniji od vračeva koji su štovali božicu Artemidu. Tako je Gospodin pred samim idolo-
poklonicima mnogostruko uzvisio svojeg slugu iznad moćnih i omiljenih vračara.

Ali Onaj komu se pokoravaju zli duhovi, koji je svojim slugama dao vlast nad njima, namjeravao je nanijeti još veću sramotu i poraz onima koji su prezirali i obeščašćivali Njegovo sveto ime. Vračanje je prema Mojsijevom zakonu bilo zabranjeno uz kaznu smrti, ali s vremena na vrijeme otpali su Židovi to potajno činili. U vrijeme Pavlova posjeta Efezu u gradu su “neki Židovi, koji su naokolo obilazili i zaklinjali zle duhove”, vidjevši čuda koja je Pavao činio, pokušali “nad opsjednutima zvati ime Isusovo”. To je pokušalo “sedam sinova nekoga Skeve, velikoga židovskog svećenika”. Kad su našli ljude opsjednute demonom, oslovili su ih riječima: “Zaklinjem vas Isusom koga Pavao navješćuje!” “Ali im zli duh odvрати: ‘Isusa poznajem, i znam tko je Pavao. A tko ste vi?’ I opsjednuti nasrnu na njih, sve ih nadvlada i toliku silu iskali na njima da goli i izranjeni pobjegoše iz one kuće.”

288

Time je dan nedvosmisleni dokaz o svetosti Kristova imena i pokazana opasnost kojoj se izlažu oni koji ga zazivaju bez vjere u božansku narav Kristove misije. Zbog toga “sve obuze strah, a veličalo se ime Gospodina Isusa”.

Dotad skrivene činjenice sada su izišle na svjetlo dana. Prihvativši kršćanstvo, neki se vjernici nisu potpuno odrekli praznovjerja. U određenoj mjeri nastavili su se baviti magijom. No sada, osvjedočeni u svoju zabludu, “mnogi su obraćenici dolazili da priznaju i otkriju svoja vračarska djela”. Dobro djelo proširilo se i na neke vračare i mnogi od njih “donosili su knjige te ih spaljivali naočigled sviju. Kad proračunaše njihovu vrijednost, ustanoviše da su vrijedile pedeset tisuća srebrnika. Tako se riječ Gospodnja silno nastavila širiti i pokazivati svoju snagu.”

Spaljivanjem vračarskih knjiga efeški su obraćenici pokazali da se sada gnušaju onoga u čemu su nekad uživali. Upravo su magijom posebno vrijedali Boga i dovodili u opasnost svoje duše; sad su upravo prema magiji pokazali takvo negodovanje. Time su dokazali iskrenost svojeg obraćenja.

Ove rasprave o vraćanju sadržavale su propise i oblike komuniciranja sa zlim duhovima. Bili su to propisi o štovanju Sotone – upute za zazivanje njegove pomoći i dobivanje informacija od njega. Da su zadržali ove knjige, učenici bi se izložili kušnji; da su ih prodali, izložili bi druge kušnji. Oni su se odrekli kraljevstva tame i nisu oklijevali uništiti njegovu moć bez ob-

289

zira na žrtvu. Tako je istina trijumfirala nad ljudskim predrasudama i ljubavi prema novcu.

Ovim očitovanjem Kristove snage izvojevana je velika pobjeda za kršćanstvo u samoj utvrdi praznovjerja. Glas o onome što se zbilo proširio se dalje nego što je Pavao bio svjestan. Vijesti iz Efeza nadaleko su se prenosile i tako je Kristovo djelo dobilo snažan poticaj. Ovi su prizori ostali ljudima u živom sjećanju dugo nakon što je apostol završio svoje djelo i bili sredstvo zadobivanja obraćenika za Evangelje.

Naivno se pretpostavlja da je pogansko praznovjerje nestalo pred civilizacijom dvadesetog stoljeća. Ali Božja riječ i neoborive činjenice pokazuju da se ljudi danas bave vraćanjem kao i u ono vrijeme. Drevni sustav vraćanja u biti je isti kao onaj koji danas poznajemo kao suvremeni spiritizam. Sotona nalazi pristup tisućama umova prikrivajući se pod krinkom pokojnih prijatelja. Sveto pismo izjavljuje da "mrtvi ne znaju ništa" (Propovjednik 9,5). Nestale su njihove misli, njihova ljubav, njihova mržnja. Mrtvi ne komuniciraju sa živima. Ali vjeran svojoj prvobitnoj lukavosti, Sotona se služi ovim sredstvom da stekne nadzor nad umovima.

290 Pomoću spiritizma mnogi bolesni, ožalošćeni i znatiželjni komuniciraju sa zlim duhovima. Svi koji se to usude, nalaze se na opasnom tlu. Riječ istine pokazuje kako ih Bog gleda. U drevna vremena izgovorio je oštar sud nad kraljem koji je tražio savjet od poganskih proroka: "Zar nema Boga u Izraelu te se idete savjetovati s Baal Zebubom, bogom ekronskim? I zato veli Jahve ovako: Nećeš sići s postelje u koju si se popeo; sigurno ćeš umrijeti." (2. o Kraljevima 1,3.4)

Ono što su bili vračari u pogansko doba, to su danas spiritistički mediji, vidovnjaci i prorici sreće. Mistični glasovi koji su govorili u En Doru i Efezu još uvijek svojim lažljivim riječima zavode ljudske sinove. Kad bi se mogao podići veo ispred naših očiju, vidjeli bismo kako zli anđeli rabe sve svoje umijeće da prevare i unište. Gdje god postoji utjecaj koji ljude navodi da zaborave na Boga, tu Sotona koristi svoju općaravajuću moć. Kad se ljudi pokore sotonskom utjecaju, njihov um postane zbunjen i duša onečišćena prije nego što toga postanu svjesni. Božji narod danas treba prihvatiti apostolov savjet efeškoj crkvi: "I ne budite sudionici u besplodnim djelima tame, već ih radije razotkrivajte!" (Efežanima 5,11)

28

Dani muka i kušnji

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 19,21-41; 20,1.

Efez je više od tri godine bio središte Pavlova djelovanja. 291
U Efezu je bila osnovana uspješna crkva i Evanđelje se iz toga grada proširilo na cijelu pokrajinu Aziju, među Židovima i poganima.

Apostol je već neko vrijeme razmišljao o još jednom misijskom putovanju. "Pavao naumi da preko Makedonije i Ahaje otiđe u Jeruzalem. 'Pošto budem tamo – govorio je – trebat će mi i Rim vidjeti.'" Sukladno ovom planu poslao je "u Makedoniju dvojicu svojih pomoćnika, Timoteja i Erasta", a sam je, osjećajući da djelo u Efezu još uvijek zahtijeva njegovu prisutnost, odlučio ostati do iza Pedesetnice. Međutim, dogodilo se nešto što je ubrzalo njegov odlazak.

Jednom godišnje u Efezu su održavane posebne svečanosti u čast božice Artemide. One su privlačile mnoštvo ljudi iz cijele pokrajine. Tijekom tog razdoblja održavane su priredbe prae- 292
ne velikom raskoši i sjajem.

Te su svečanosti bile vrijeme kušnje za novopridošlice u vjeri. Društvo vjernika koje se okupljalo u Tiranovoj školi bilo je neskladni ton u zboru svečara pa je bilo izloženo bespoštednom ismijavanju, ruganju i uvredama. Pavlov rad zadao je snažan udarac poganskom bogoslužju; posljedica je bila primjetno opadanje broja prisutnih na pučkoj svečanosti i smanjeno oduševljenje štovatelja. Utjecaj Pavlova nauka nije bio ograničen samo na stvarne obraćenike u vjeru. Mnogi ljudi, koji nisu otvo-

reno prihvatili novi nauk, postali su toliko prosvijetljeni da su izgubili svako povjerenje u svoje poganske bogove.

Postojao je i drugi razlog nezadovoljstvu. U Efezu je bio razvijen snažan i unosan obrt proizvodnje i prodaje malih sve-tišta i slika Artemidinog hrama i kipa. Oni koji su se bavili ovim obrtom ustanovili su da im se zarada smanjuje i svi su se složili da ovu nedobrodošlu promjenu treba pripisati Pavlovom dje-lovanju.

293 Demetrije, proizvođač srebrnih hramova, sazvaio je obrtnike svojeg ceha i rekao: "Ljudi, vi znate da od ovoga posla zavisi naše blagostanje, a vidite i čujete da je ovaj Pavao uvjerio i zaveo mnogo svijeta, ne samo u Efezu nego gotovo u svoj Aziji, tvrdeći da bogovi izrađeni rukama nisu bogovi. Tako postoji pogibao ne samo da naš zanat propadne nego da i hram velike božice Artemide bude smatran za ništa, i da izgubi nešto od svog veličanstva ona koju štuje sva Azija i svekoliki svijet." Ove su riječi potaknule najgore strasti u ljudima. "Kad to čuše, puni gnjeva počеше vikati: 'Velika je efeška Artemida!'"

Izvjestaj o ovom govoru brzo se proširio. "I sav se grad uzbuni." Tražili su Pavla, ali ga nisu mogli naći. Njegova su ga braća, na obavijest o opasnosti, sklonila na sigurno. Bog je poslao svoje anđele da čuvaju Pavla; još nije došlo vrijeme da umre mučeničkom smrću.

Kad nije uspjela pronaći objekt svojega gnjeva, svjetina je uhvatila "Makedonce Gaja i Aristarha, Pavlove suputnike" i "kao jedan jurnuše prema kazalištu".

Pavlovo skrovište nije bilo daleko i on je ubrzo saznao da su njegova voljena braća u opasnosti. Zanimajući vlastitu si-gurnost, Pavao je odmah htio otići u kazalište da se obrati okup-ljenom narodu. Ali "ne dopustiše mu učenici". Gaj i Aristarh nisu bili plijen koji je narod tražio; nije im prijetila nikakva ozbiljna opasnost. Ali da su ugledali apostolovo blijedo, briga-ma obilježeno lice, to bi izazvalo najgore strasti svjetine i ne bi bilo nikakvih izgleda da mu se sačuva život.

Pavao je i dalje želio braniti istinu pred mnoštvom, ali je konačno odustao zbog poruke upozorenja koju su mu poslali iz kazališta. "Čak i neki azijarsi, prijatelji njegovi, poslaše mu ljude da ga zamole neka se ne pojavljuje u kazalištu."

294 Metež u kazalištu stalno je jačao. "Jedni pak vikali jedno, drugi drugo. Skupljeni bijahu zbunjeni, a većina ih nije znala

ni zašto su se skupili.” Činjenica da su Pavao i neki od njegovih pratilaca bili židovskog podrijetla potaknula je Židove da se jasno ograde od njega i njegovog rada. Zato su gurali jednog člana iz svoje zajednice da pred narodom iznese stvar. Izabrali su Aleksandra, obrtnika, kotlara, za kojeg će Pavao poslije reći da mu je nanio mnogo zla (2. Timoteju 4,14). Aleksandar je inače bio sposoban čovjek koji se iz sve snage zauzeo da gnjev naroda usmjeri isključivo na Pavla i njegove pratioce. Ali kad je mnoštvo vidjelo da je Aleksandar Židov, nisu mu dali govoriti, već su “svi u jedan glas” počeli vikati: “Velika je efeška Artemida!” Vikali su oko dva sata.”

Konačno su od iscrpljenosti prestali vikati pa je na trenutak nastala tišina. A onda je gradski tajnik zatražio pozornost mnoštva i zahvaljujući svojem položaju dobio riječ. On se narodu obratio na njegovoj razini i pokazao da nema razloga za sadašnji nemir. Pozivao se na njihov razum. “Efežani!” rekao je. “Tko ima od ljudi koji ne bi znao da je grad Efez štovalac hrama velike Artemide i njezina kipa što je pao s neba? Budući da su te stvari neosporive, vi treba da ostanete mirni i ništa prenamerno ne poduzimate! Ovi ljudi koje ste doveli nisu ni skvrnitelji svetišta, niti pogrdno govore protiv naše božice. Ako Demetrije i njegovi drugovi imaju protiv koga tužbu, sudovi rade, a tu su i prokonzuli, neka tuže jedni druge. Ako li želite što drugo, to će se riješiti u zakonitoj skupštini. Prijeti pogibao da budemo zbog današnjeg nereda optuženi, jer ne postoji nikakav razlog kojim bismo mogli opravdati strku.” To reče te raspusti skupštinu.”

295

U svojem obraćanju Demetrije je rekao: “Postoji pogibao... da naš zanat propadne.” Ove su riječi otkrile pravi razlog nereda u Efezu, a bile su i uzrokom progonstva koje je apostole pratilo u njihovom radu. Demetrije i njegovi drugovi vidjeli su da je naučavanjem i širenjem Evandjelja njihov posao izrade kipova došao u opasnost. Na kocki je bio prihod poganskih svećenika i obrtnika pa su se zbog toga tako ogorčeno podigli protiv Pavla.

Odluka tajnika i drugih časnih službenika u gradu prikazala je narodu Pavla kao čovjeka koji nije kriv ni za kakav nezakoniti čin. Ovo je bila još jedna pobjeda kršćanstva nad zabludom i praznovjerjem. Bog se poslužio visokom gradskom vlašću da opravda svojeg apostola i zauzda nemirnu svjetinu.

Pavlovo srce bilo je ispunjeno zahvalnošću Bogu što mu je poštedito život i što kršćanstvo zbog nemira u Efezu nije došlo na zao glas.

296 “Kad se stiša buna, Pavao dozva k sebi učenike te im dade opomene. Nato se oprosti s njima i otputova u Makedoniju.” Na putu su ga pratila dva vjerna brata iz Efeza, Tihik i Trofim.

Tako je završio Pavlov rad u Efezu. Bilo je to razdoblje neumornog rada, mnogih kušnji i duboke tjeskobe. Naučavao je ljude javno i po kućama, savjetujući i opominjući ih uz mnogo suza. Stalno su mu se protivili Židovi koji nisu propuštali nijednu priliku da raspoloženje naroda potaknu protiv njega.

Boreći se s protivljenjem, vršeći s neumornom gorljivošću djelo Evanđelja i čuvajući interese još mlade crkve u vjeri, Pavao je na duši nosio težak teret za sve crkve.

Vijesti o otpadu u nekim crkvama koje je osnovao izazvale su u njemu duboku tugu. Bojao se da bi se njegov trud za njih mogao pokazati uzaludnim. Mnogu je besanu noć proveo u molitvi i ozbiljnom razmišljanju kad bi saznao za metode koje su bile rabljene da se osujeti njegovo djelovanje. Kad je imao priliku i kad je stanje to zahtijevalo, pisao je crkvama koreći ih, savjetujući, opominjući i hrabreći. U ovim se pismima Pavao ne zadržava na svojim nevoljama, ali povremeno nalazimo nagovještaje o njegovom radu i stradanju u Kristovom djelu. Bio je izložen bičevanju i zatvaranju, hladnoći, gladi i žeđi, pogiblima na kopnu i moru, u gradu i pustinji, pogiblima od svojih sunarodnjaka, od pogana, od lažne braće – sve je to trpio radi Evanđelja. Bio je “ocrnjivan”, “vrijeđan”, učinjen “kao smeće svijeta”, “u tjeskobi”, “progonjen”, “u svakom pogledu... u nevolji”, “svaki čas izložen pogibli”, “predan smrti zbog Isusa”.

297 Usred stalne oluje protivljenja, bućenja neprijatelja i napušten od prijatelja, neustrašivi se apostol nije obeshrabrio. Vratio bi pogled na Golgotu i s novim žarom nastavio širiti spoznaju o Raspetome. Jednostavno je koraćao putom obilježenim krvlju kojim je prije njega prošao Krist. Nije tražio otpust iz borbe dok ne dode trenutak da svoje oružje položi pred noge Otkupitelju.

29

Poruka upozorenja i molbi

Ovo se poglavlje zasniva na Prvoj poslanici Korinćanima.

Pavao je prvu poslanicu korintskoj crkvi napisao pri kraju boravka u Efezu. Ni za koga nije osjećao dublje zanimanje ni uložio više neumornog truda nego za vjernike u Korintu. Godinu i pol je radio među njima ukazujući im na razapetog i uskrslog Spasitelja kao jedino sredstvo spasenja; molio ih je da se bezuvjetno oslone na preobražavajuću snagu Njegove milosti. Prije nego što će u crkvenu zajednicu primiti one koji su se opredijelili za kršćanstvo, pazio je da dobiju posebne upute o prednostima i dužnostima kršćanskog vjernika; ozbiljno im je nastojao pomoći da budu vjerni svojem kršćeničkom zavjetu. 298

Pavao je bio duboko svjestan borbe koju svaka duša mora voditi s oruđima zla koja neprekidno nastoje prevariti i zavesti, pa je neumorno radio na tome da ojača i utvrdi mlade u vjeri. Molio ih je da se potpuno predaju Bogu jer je znao da se duša koja to ne učini nije odrekla grijeha, apetiti i požude još uvijek nastoje njome zagospodariti, a kušnje zbunjuju savjest. 299

Predaja mora biti potpuna. Svaka duša koja je slaba, koja sumnja i koja se bori a potpuno se preda Gospodinu, dolazi u izravan doticaj s oruđima koja će joj omogućiti da pobijedi. Takvoj je duši Nebo blizu i ona u svakom trenutku kušnje i potrebe ima potporu i pomoć milosrdnih anđela.

Vjernici korintske crkve bili su okruženi idolopoklonstvom i putenošću u najzavodljivijem obliku. Dok je apostol bio s nji-

ma, ovi utjecaji nisu imali nikakve moći nad njima. Pavlova čvrsta vjera, žarke molitve i ozbiljne upute, a iznad svega njegov po-
božan život, pomogli su im da se radi Krista odreknu sebe i
prezru grješna zadovoljstva.

300 Međutim, nakon Pavlova odlaska nastupile su nepovoljne
okolnosti; među pšenicom pojavio se korov koji je neprijatelj
posijao i on je ubrzo počeo donositi svoj zao plod. To je za
korintsku crkvu bilo vrijeme teške kušnje. Apostol više nije bio
među njima da ih ohrabri svojom gorljivošću i pomogne im u
nastojanju da žive u skladu s Bogom; malo-pomalo postali su
nemarni i ravnodušni te dopustili da njima zagospodare tjele-
sni ukusi i sklonosti. On, koji ih je tako često poticao na uzvi-
šene ideale čistoće i poštenja, više nije bio među njima pa nije
bilo malo onih koji su se, iako su u vrijeme svojeg obraćenja
odbacili loše navike, sada vratili ponižavajućim grijesima po-
ganstva.

Pavao je kratko pisao crkvi savjetujući vjernike da se ne
druže s onim članovima koji ustrajavaju u razuzdanosti; ali mnogi
su izopačili apostolove riječi, nadmudrivali se oko njih i nala-
zili ispriku da odbace njegove upute.

Crkva je Pavlu poslala pismo pitajući za savjet o raznim
pitanjima, ali ne govoreći o teškim grijesima koji su postojali
među vjernicima. Međutim, Pavao je pod utjecajem Svetog Duha
imao snažan dojam da su prikriili pravo stanje crkve i da je ovo
pismo pokušaj pisaca da iz njegovih izjava izvuku tvrdnje koje
bi mogli uporabiti za svoje ciljeve.

U to vrijeme u Efez su došli članovi Klojina domaćinstva,
vrlo cijenjene kršćanske obitelji u Korintu. Pavao se raspitao
za stanje u crkvi, a oni su ga obavijestili da crkvu razdiru po-
djele. Nesloga koja je vladala u vrijeme Apolonova posjeta jako
se raširila. Lažni učitelji ohrabrivali su vjernike da prezru Pa-
vlove upute. Bio je izopačen evandeoski nauk i uredbe. Među
onima koji su nekoć bili gorljivi zagovornici kršćanskog života
stalno su rasli oholost, idolopoklonstvo i putenost.

301 Kad su mu tako prikazali pravo stanje, Pavao je shvatio da
su se obistinile njegove najveće bojazni. Ali zato se nije predao
misli da je njegov rad bio neuspješan. U dubokoj "tjeskobi sr-
ca" i "s mnogim suzama" potražio je savjet od Boga. Rado bi
odmah posjetio Korint kad bi to bilo najmudrije rješenje. Znao
je da u sadašnjem stanju vjernici ne bi imali koristi od njegova

rada i zato je poslao Tita da pripremi put za njegov kasniji posjet. Zatim je apostol, ostavivši po strani osobne osjećaje zbog puta kojim su krenuli oni koji su svojim ponašanjem pokazali tako strašnu izopačenost, i oslonivši dušu čvrsto na Boga, crkvi u Korintu napisao jedno od svojih najopširnijih, najpoučnijih i najsnažnijih pisama.

Upadljivom jasnoćom počeo je odgovarati na različita pitanja koja mu je crkva poslala i iznositi opća načela koja će vjernicima, ako ih budu slijedili, pomoći da se uzdignu na višu duhovnu razinu. Bili su izloženi opasnosti i on nije mogao podnijeti pomisao da u ovo kritično vrijeme propusti doprijeti do njihovih srca. Vjerno ih je upozorio na opasnosti i ukorio zbog njihovih grijeha. Ponovo ih je uputio na Krista i nastojao u njima zapaliti revnost prijašnje posvećenosti.

Apostolova velika ljubav prema korintskim vjernicima vidljiva je u njegovom nježnom pozdravu crkvi. Podsjetio ih je na iskustvo kad su se odvratili od idolopoklonstva i obratili štovanju pravoga Boga. Podsjetio ih je na darove koje su primili od Svetog Duha i pokazao im kako su mogli stalno napredovati u kršćanskom životu dok ne postignu Kristovu čistoću i svetost. “U njemu ste postali bogati u svakom pogledu,” pisao je, “u svakoj vrsti govora i znanja – kao što se svjedočanstvo o Kristu učvrstilo među vama – tako da ne oskudijevate nijednom mi- 302
losti dok čekate objavljenje Gospodina našega Isusa Krista.”

Pavao je otvoreno govorio o neslozi koja se pojavila u korintskoj crkvi i pozvao vjernike da se prestanu svadati. “Zaklinjem vas, braćo,” pisao je, “imenom Gospodina Isusa Krista da svi budete složni; da ne bude među vama razdora, već da budete sjedinjeni u istom osjećaju i istoj misli.”

Apostol si je uzeo slobodu da spomene kako ga je i tko obavijestio o podjelama u crkvi. “Rekoše mi, braćo moja, Klotini ukućani da među vama ima prepiranja.”

Pavao je bio apostol nadahnut od Boga. Istine koje je podučavao primio je “otkrivenjem”, ali mu Gospodin nije uvijek izravno otkrio stanje svojeg naroda. U ovom slučaju oni koji su bili zainteresirani za napredak crkve u Korintu, koji su vidjeli kako se u nju uvlači zlo, izvijestili su o tome apostola pa je on, zahvaljujući božanskoj objavi koju je dobio prije, mogao prosuditi o karakteru ovih događaja. Bez obzira na činjenicu da mu Gospodin nije dao novo otkrivenje za ovo posebno vri-

303

jeme, oni koji su stvarno težili za svjetlom prihvatili su njegovu poruku kao izraz Kristovih misli. Gospodin mu je pokazao teškoće i opasnosti koje će se pojaviti u Crkvi pa kako su se ta zla pojavljivala, apostol je prepoznavao njihovo značenje. Bio je postavljen da brani Crkvu. Trebao je bdjeti nad dušama kao onaj koji mora položiti račun Bogu. Zar nije bilo dosljedno i ispravno od njega da obrati pozornost na izvještaje o anarhiji i podjelama među njima? Svakako; a ukor koji im je poslao nesumnjivo je bio napisan pod nadahnućem Božjeg Duha kao i sve ostale njegove poslanice.

Apostol nije spominjao lažne učitelje koji su nastojali uništiti plod njegovog rada. Zbog tame i podjela u crkvi, on se mudro suzdržao da im to ne spominje bojeći se da neke potpuno ne odvрати od istine. Usmjerio je njihovu pozornost na svoje djelovanje među njima kad je radio "kao mudri graditelj" koji je položio temelj na kojem su drugi zidali. No time nije uzvisivao sebe jer je izjavio: "Mi smo Božji suradnici." Nije za sebe tvrdio da je mudar, već je priznao da ga je samo božanska sila osposobila da istinu iznese na Bogu ugodan način. Sjedinjen s Kristom, najvećim od svih učitelja, Pavao je mogao iznijeti pouke božanske mudrosti koje su zadovoljavale potrebe svih društvenih slojeva i koje su primjenjive u sva vremena, na svim mjestima i u svim prilikama.

304

Među ozbiljnijim zlima koja su se razvila među korintskim vjernicima bio je i povratak na mnoge ponižavajuće poganske običaje. Jedan od nekadašnjih obraćenika otišao je tako daleko da je njegov razvratan život bio prekršaj čak i u odnosu na nisko mjerilo moralnosti u neznabožačkom svijetu. Apostol je molio crkvu: "Uklonite zločinca između sebe!" "Zar ne znate", upozoravao ih je, "da malo kvasca ukvasi sve tijesto? Očistite se od staroga kvasca da budete novo tijesto: ta već ste beskvasni."

Drugo veliko zlo koje se pojavilo u crkvi bilo je što su se braća međusobno parničila na svjetovnom sudu. Postojalo je obilje odredaba za rješavanje teškoća među vjernicima. Sam je Krist dao jasne upute o tome kako se trebaju rješavati takvi sporovi. "Ako li ti brat sagriješi," savjetovao je Spasitelj, "podi te ga ukori nasamo. Ako te posluša, dobio si svoga brata. Ako te ne posluša, dovedi još jednoga ili dvojicu sa sobom da sve, oslanjajući se na izjave dvojice ili trojice svjedoka, bude vjerodostojno. Ako ni njih ne posluša, saopći to Crkvi! Ako li ni Cr-

kve ne poslušaj, smatraj ga poganinom ili carinikom! Zaista, kažem vam: što god svezete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i što god razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima.” (Matej 18,15-18)

Pavao je korintskim vjernicima, koji su izgubili iz vida ovaj jednostavni savjet, jasnim riječima uputio upozorenje i ukor. “Usuđuje li se tko od vas,” pitao je, “ ako ima parnicu s drugom, tražiti pravdu pred nepravednicima, a ne pred svetima? Zar ne znate da će sveti suditi svijetu? Pa ako ćete vi suditi svijetu, zar niste dostojni suditi u sitnicama? Ne znate li da ćemo suditi anđelima! Koliko više onda u svagdašnjem! I sad, ako imate parnice o svagdašnjim stvarima, vi uzimate za suce one koji u Crkvi ništa ne vrijede! Neka vas je stid što sam prisiljen ovo govoriti! Tako, među vama nema ni jednoga mudra koji bi mogao rasuditi između svoga brata i brata! Mjesto toga brat protiv brata traži pravdu, i to pred nevjernicima! Bez sumnje vam je već to nedostatak što uopće imate parnice među sobom. Zašto radije ne pretrpите nepravdu?... Naprotiv, vi nanosite nepravdu i štetu, i to braći! Zar ne znate da nepravednici neće baštiniti kraljevstva Božjega?”

305

Sotona stalno nastoji u Božji narod unijeti nepovjerenje, otuđenost i pakost. Često ćemo biti kušani da osjećamo kako su nam povrijeđena prava, čak i kad nema pravog razloga za takve osjećaje. Oni kod kojih je ljubav prema sebi jača od njihove ljubavi prema Kristu i Njegovom djelu, staviti će svoj probitak na prvo mjesto i pribjeći gotovo svakom sredstvu da ga sačuvaju i zadrže. Čak i mnoge, naizgled savjesne kršćane, oholost i samopoštovanje sprječava da u četiri oka priđu onima za koje misle da su u zabludi, da s njima u Kristovom duhu porazgovaraju i zajedno mole jedan za drugoga. Neki će čak, ako pomisle da su ih njihova braća povrijedila, ići na sud umjesto da slijede Spasiteljevo pravilo.

Kršćani ne trebaju ići pred građanske sudove da rješavaju neslaganje do kojeg može doći među vjernicima Crkve. Takve nesporazume trebaju riješiti sami ili uz pomoć Crkve, sukladno Kristovim uputama. Čak i ako mu bude učinjena nepravda, sljedbenik krotkog i poniznog Isusa radije će “pregorjeti štetu”, nego pred svijet iznijeti grijehе svoje braće u Crkvi.

306

Parnice među braćom sramota su za djelo istine. Kršćani koji odlaze na sud da bi se međusobno parničili, izlažu Crkvu

ruganju njezinih neprijatelja i čine da sile tame likuju. Oni time ranjavaju Krista i javno Ga izlažu ruglu. Prezirući crkvenu vlast, oni pokazuju da preziru Boga koji je Crkvi dao tu vlast.

U svojem pismu Pavao je Korinćanima nastojao pokazati Kristovu silu koja ih može sačuvati od zla. Znao je da će, budu li prihvatili iznesene savjete, biti jaki u Gospodnjoj silnoj moći. Da bi im pomogao da se oslobode začaranosti grijeha i u strahu Božjem privedu svoju svetost k savršenstvu, Pavao im je predočio zahtjeve Onoga kome su u vrijeme obraćenja posvetili svoj život. "Vi ste Kristovi... Ne znate li da ne pripadate sebi jer ste kupljeni? Proslavite, dakle, Boga svojim tijelom!"

307 Apostol je otvoreno ukazao na posljedice odvrćanja od čistog i svetog življenja na pokvarene postupke u poganstvu. "Nemojte se varati!" pisao je. "Ni bludnici, ni idolopoklonici, ni preljubnici... ni lopovi, ni lakomci, ni pijanice, ni klevetnici, ni razbojnici neće baštiniti kraljevstva Božjega." Molio ih je da vladaju nižim strastima i težnjama. "Ili zar ne znate", pitao je, "da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama i koji vam je dan od Boga?"

Premda je imao izuzetne umne sposobnosti, Pavlov je život otkrivao silu rijetke mudrosti koja ga je obdarila brzinom zapažanja i sažaljivim srcem i dovodila ga u tijesnu vezu s drugima tako da je mogao poticati njihovu plemenitiju narav i nadahnuti ih da teže za uzvišenijim životom. Njegovo je srce bilo ispunjeno iskrenom ljubavlju za korinške vjernike. Čeznuo je da vidi kako očituju unutarnju pobožnost koja će ih učvrstiti u borbi protiv kušnji. Znao je da će im se na kršćanskom putu na svakom koraku usprotiviti Sotonina sinagoga i da će se svakodnevno morati boriti. Morat će se čuvati lukavog neprijatelja koji će im nametati stare navike i sklonosti, i uvijek bdjeti u molitvi. Pavao je znao da se viši kršćanski dosezi mogu postići samo s mnogo molitve i uz stalnu budnost, pa je to nastojao utisnuti u njihov um. Ali isto je tako znao da im je u razapetom Kristu ponuđena sila koja može obratiti dušu i božanski je prilagoditi da bude sposobna oduprijeti se svim kušnjama zla. S vjerom u Boga kao oklopom i Njegovom Riječju kao bojnim oružjem, oni će dobiti unutarnju snagu koja će im omogućiti da odbiju napade neprijatelja.

Vjernicima u Korintu bilo je potrebno dublje iskustvo s Bogom. Još uvijek im nije bilo dovoljno jasno što znači gledati

Njegovu slavu i preobražavati se iz karaktera u karakter. Vidje- 308
li su tek prve zrake te slave. Pavao je želio da se ispune Bož-
jom puninom, da upoznaju Njega, čiji je dolazak pouzdan kao
zora, i nastave učiti dok ne steknu savršenu spoznaju evande-
oske vjere.

30

Pozvani na postizanje višeg mjerila

Ovo se poglavlje zasniva na Prvoj poslanici Korinćanima.

309 U nadi da će u umove korintskih vjernika živo utisnuti važnost odlučnog samosvladavanja, nepokolebljive trezvenosti i neumorne gorljivosti u Kristovoj službi, Pavao je u svojem pismu iznio dojmljivu usporedbu između kršćanske borbe i poznatih utrka koje su se u određenim vremenskim razmacima održavale u blizini Korinta. Od svih igara koje su se održavale među Grcima i Rimljanima, utrke su spadale među najstarije i najomiljenije. Njima su prisustvovali kraljevi, odličnici i državni. U njima su sudjelovali mladići iz svih društvenih slojeva koji nisu prezali ni od kakvog napora i stege potrebne za stjecanje nagrade.

310 Utrke su se odvijale prema strogim pravilima na koja se nitko nije mogao žaliti. Oni koji su željeli biti uvršteni u natjecanje za nagradu, prvo su morali proći naporne pripreme. Strogo je bilo zabranjeno štetno popuštanje apetitu ili bilo kojem drugom zadovoljstvu čime bi se umanjila umna ili tjelesna snaga. Da bi natjecatelj mogao računati na uspjeh u ovom odmjervanju snage i brzine, mišići moraju biti snažni i gipki, a živci pod nadzorom. Svaki pokret mora biti proračunat, a korak brz i odlučan; tjelesna snaga mora dostići najvišu razinu.

Kad su se natjecatelji pojavili pred okupljenim mnoštvom, bila su objavljena njihova imena i jasno iznesena pravila utrke. Zatim su svi krenuli odjednom uz napetu pozornost gledatelja

koji su ih sokolili u odlučnosti da pobijede. Suci su sjedili blizu cilja da bi mogli pratiti utrku od početka do kraja i dodijeliti nagradu pravom pobjedniku. Ako je netko prvi došao na cilj, a poslužio se nezakonitim stjecanjem prednosti, nije dobio nagradu.

U ovim natjecanjima trkači su se izlagali velikoj opasnosti. Neki se nikad nisu oporavili od velikog tjelesnog napora. Nije bilo neobično da neki natjecatelji za vrijeme utrke padnu krvareći na usta i nos, a katkad se dogodilo da je natjecatelj pao mrtav u trenutku kad je bio nadomak pobjedi. Ali ni mogućnost doživotne povrede ili smrti nije smatrana prevelikim rizikom u usporedbi s čašću kojom je bio nagrađen uspješni natjecatelj.

Kad je pobjednik stigao na cilj, pljesak gledatelja prolomio se zrakom odjekujući od obližnjih brežuljaka i planina. Pred svim gledateljima suci su mu dali oznake pobjede – lovorov vijenac i palminu grančicu koju je trebao nositi u desnici. Njegovu su slavu opijevali po cijeloj zemlji; njegovi su roditelji sudjelovali u časti; čak i grad u kojem je živio bio je visoko poštovan zato što je dao tako velikog atletičara.

311

Spominjući ove utrke kao sliku kršćanske borbe, Pavao je istaknuo prijeko potrebnu pripremu za uspjeh natjecateljâ u utrci – stegu, umjerenu prehranu, potrebu za triježnošću. “Svaki se natjecatelj uzdržava u svim stvarima”, izjavio je. Trkači su odbacili svako popuštanje koje bi moglo oslabiti njihovu tjelesnu snagu, a stalnim vježbanjem dali su mišićima snagu i izdržljivost da bi, kad dođe dan natjecanja, mogli izdržati najveći napor. Koliko je važnije da kršćanin, čiji su vječni interesi na kocki, podloži apetit i osjećaje razumu i Božjoj volji! On ne smije dopustiti da mu pozornost odvuku zabave, užici ili lagan život. Sve svoje navike i osjećaje mora podložiti čvrstoj stezi. Razum, prosvjetljen naučavanjem Božje riječi i voden Božjim Duhom, mora držati uzde nadzora.

Kad to učini, kršćanin mora uložiti najveći napor da bi pobijedio. U korintskim igrama posljednjih nekoliko koraka natjecatelji u utrci učinili su krajnji napor da zadrže nesmanjenu brzinu. Tako će i kršćanin, kako se približava cilju, uložiti još veću gorljivost i odlučnost nego na početku utrke.

Pavao prikazuje razliku između pobjednikova lovorova vijenca koji vene i vijenca besmrtno slave koju će dobiti onaj tko pobjednički trči u kršćanskoj utrci. “Oni [trče]”, izjavljuje,

312

“da dobiju raspadljivi vijenac, a mi neraspadljivi.” Da bi dobili raspadljivu nagradu, grčki trkači nisu štedjeli ni truda ni steg. Mi trčimo za beskrajno vredniju nagradu, za krunu vječnog života. Koliko bismo trebali biti pažljiviji u nastojanju, koliko spremniji na žrtvu i samoodricanje!

U Poslanici Hebrejima istaknuta je jedinstvenost namjere koja treba obilježavati kršćaninovu utrku za vječni život: “Odbacimo od sebe svako breme i grijeh koji lako zavodi, te ustrajno trčimo na utakmici koja nam je određena! Uprimo pogled u začetnika i završitelja vjere, u Isusa.” (Hebrejima 12,1.2) Zavist, zloba, zle misli, klevetanje, lakomost – to su bremena koja kršćanin mora odbaciti da bi mogao uspješno trčati utrku za besmrtnost. Bez obzira na žrtvu, treba odložiti svaku naviku ili postupak koji vodi grijehu i nanosi sramotu Kristu. Blagoslove Neba ne može primiti čovjek koji krši vječna načela pravde. Jedan njegovani grijeh dovoljan je da dovede do kvarenja karaktera i zavede druge.

313 “Ako te na grijeh navodi ruka tvoja,” rekao je Spasitelj, “odsijeci je! Bolje ti je kljastu ući u život nego s dvjema rukama otići u pakao – u neugasivi oganj. Ako te na grijeh navodi noga tvoja, odsijeci je! Bolje ti je hromu ući u život nego da budeš s dvjema nogama bačen u pakao.” (Marko 9,43-45) Ako radi spašavanja tijela od smrti treba odrezati nogu ili ruku, ili čak iskopati oko, koliko bi ozbiljnije kršćanin trebao odložiti grijeh koji donosi smrt duši!

Nakon što su se opredijelili za samoodricanje i strogu stegu, natjecatelji u drevnim igrama uopće nisu bili sigurni da će pobijediti. “Ne znate li”, rekao je Pavao, “da u trkalištu svi trkači trče, ali samo jedan dobiva nagradu!” Koliko se god trkači trudili, samo jedan dobiva nagradu. Samo je jedna ruka mogla uhvatiti željeni vijenac. Neki su mogli uložiti krajnje napore da dobiju nagradu, ali kad su pružili ruku da je uzmu, drugi je, samo trenutak prije njih, zgrabio željeno blago.

Ali tako nije u kršćanskoj borbi. Nitko tko se drži uvjeta neće biti razočaran na kraju utrke. Nitko tko je ozbiljan i ustrajan, neće doživjeti neuspjeh. Ne dobivaju utrku hitri ni boj hrabri. Najslabiji sveti kao i najjači može ponijeti vijenac besmrtnosti slave. Pobijediti mogu svi koji snagom božanske milosti usklade život s Kristovom voljom. Život u potpunosti usklađen s načelima iznesenim u Božjoj riječi ljudi često smatraju nevažnim

– previše beznačajnim da bi zaslužio pozornost. Ali imajući na umu koliki je ulog, ništa nije malo što može pomoći ili spriječiti. Svaki postupak znači određenu težinu na vagi koja određuje životnu pobjedu ili poraz. A nagrada koju dobivaju oni koji pobijede bit će u omjeru prema snazi i ozbiljnosti kojom su se trudili. 314

Apostol je samog sebe usporedio s čovjekom koji sudjeluje u utrci nastojeći svom snagom steći nagradu. “Ja stoga tako trčim,” kaže, “ne kao u nepouzdanu; tako dajem udarce, ne kao onaj koji mlati vjetar. Naprotiv, ja bijem svoje tijelo i vučem ga kao roba, da sâm ne budem odbačen pošto sam drugima propovijedao.” Da u kršćanskoj utrci ne bi trčao na nesigurno ili nasumce, Pavao se podvrgnuo ozbiljnoj pripremi. Riječi “krotim svoje tijelo” (DF) doslovce znači da strogom stegom potiskuje želje, pobude i osjećaje.

Pavao se bojao da bi, nakon što je drugima propovijedao, sâm mogao biti odbačen. Bio je svjestan da, ne provede li u svojem životu načela u koja je vjerovao i koja je propovijedao, rad za druge njemu samome neće biti od koristi. Njegove riječi, utjecaj, odbijanje da zadovoljava svoje prohtjeve, sve to mora pokazati da njegova vjera nije samo zvanje, već svakidašnja živa povezanost s Bogom. Pred sobom je stalno imao samo jedan cilj koji je nastojao dosegnuti s najvećom ozbiljnošću – pravednost “koja dolazi od Boga na osnovi vjere” (Filipljanima 3,9).

Pavao je znao da njegova borba protiv zla neće završiti dokle god živi. Bio je stalno svjestan potrebe da se mora dobro čuvati da zemaljske želje ne nadvladaju duhovnu gorljivost. Svim snagama nastavio se boriti protiv urođenih sklonosti. Uvijek je pred sobom imao ideal koji je želio postići, a ovaj je ideal nastojao doseći poslušnošću Božjem zakonu. Svoje riječi, postupke i osjećaje – sve je to pokorio nadzoru Božjeg Duha. 315

Upravo je ovu iskrenu namjeru da pobijede u utrci za vječni život Pavao želio vidjeti u životu korinških vjernika. Znao je da je pred njima, da bi mogli dostići Kristov ideal, životna borba u kojoj neće biti odmora. Molio ih je da se trude u okviru Zakona, da iz dana u dan teže za pobožnošću i moralnim savršenstvom. Molio ih je da odlože svako breme i žure naprijed prema cilju savršenstva u Kristu.

Pavao je Korinćanima ukazao na iskustvo drevnih Izraelaca, na blagoslove kojima je bila nagrađena njihova poslušnost i

na kazne koje su uslijedile zbog prijestupa. Podsjetio ih je kako su Hebreji na čudesan način bili izvedeni iz Egipta pod zaštitom oblaka danju i stupom od ognja noću. Tako ih je Bog sigurno preveo preko Crvenog mora, dok su se Egipćani, nadajući se da će prijeći na isti način, svi utopili. Ovim djelima Bog je Izraela priznao svojom Crkvom. Svi su "jeli isto duhovno je-
lo... pili isto duhovno piće. Pili su, naime, iz duhovne stijene koja ih je pratila, a ta stijena bijaše Krist." Židovi su tijekom cijelog putovanja imali Krista za vođu. Udarena stijena prikazivala je Krista koji je bio izranjen za grijeha ljudi da bi svima njima mogla poteći rijeka spasenja.

316 Bez obzira na naklonost koju je Bog pokazao prema Hebrejima, zbog njihove silne želje za užicima koje su ostavili u Egiptu i zbog njihova grijeha i buntovnosti, snašla ih je Božja kazna. Apostol je upozorio vjernike u Korintu da uzmu u obzir pouke sadržane u iskustvu Izraela. "To se dogodilo nama za primjer," izjavio je, "da ne čeznemo za zlim stvarima, kao što su oni čeznuli." Pokazao im je kako je ljubav prema udobnosti i zadovoljstvima pripremila put grijesima koji su izazvali Božju osvetu. Kad su sinovi Izraelovi sjeli da jedu i piju pa ustali da igraju, odbacili su Božji strah i poklonili se zlatnom teletu koje su načinili da prikazuje Boga. Nakon što su sudjelovali u razuzdanom slavlju povezanom sa štovanjem Baala Peorskog, mnogi su se Hebreji odali razvratu. Tako su izazvali Božju srdžbu i na Njegovu je zapovijed "u jedan dan palo dva-
deset i tri tisuće" ljudi.

Apostol je upozorio Korinćane: "Dakle, tko misli da stoji, neka pazi da ne padne!" Ako postanu hvalisavi i samopouzdan, a zanemare budnost i molitvu, past će u strašan grijeh i time na se navući Božju srdžbu. No Pavao nije želio da ih svlada malodušnost ili obeshrabrenje. Dao im je sigurnost. "Bog je vjeran i neće dopustiti da budete kušani preko vaših snaga, nego će vam zajedno s kušnjom dati sretan ishod, da je možete podnijeti."

317 Pavao je pozivao svoju braću da sama ocijene kako će njihove riječi i djela utjecati na druge, i da ne čine ništa, koliko god nedužno bilo samo po sebi, što bi izgledalo kao da odobravaju idolopoklonstvo ili da vrijeđaju osjećaje nekoga tko je možda slab u vjeri. "Prema tome, bilo da jedete, bilo da pije-

te, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju! Ne budite na sablazan ni Židovima, ni Grcima, ni Crkvi Božjoj.”

Apostolova upozorenja upućena korintskoj crkvi primjenjiva su na sva vremena i posebno prilagođena našem dobu. Pod idolopoklonstvom nije mislio samo na štovanje idola, već na služenje sebi, na ljubav prema udobnosti, zadovoljavanje apetita i osjetila. Sâmo ispovijedanje vjere u Krista, hvalisavo poznavanje istine, ne čini čovjeka kršćaninom. Religija koja nastoji samo zadovoljiti oko, uho i okus, ili odobrava popuštanje sebi, nije Kristova religija.

Uspoređujući Crkvu s ljudskim tijelom, apostol prikladno prikazuje prisan i skladan odnos koji treba vladati među svim vjernicima Kristove Crkve. “Mi smo svi”, pisao je, “kršteni jednim Duhom u jedno tijelo... bilo Židovi bilo Grci, bilo robovi bilo slobodnjaci. I svi smo napojeni jednim Duhom. Jer tijelo se ne sastoji od jednoga uda, već od mnogih. Ako noga rekne: ‘Budući da nisam ruka, ne pripadam tijelu’, tim ne prestaje pripadati tijelu... Kad bi sve tijelo bilo oko, gdje bi bio duh? Kad bi sve bilo sluh, gdje bi bio njuh? Ali je Bog udove, i to svaki pojedini od njih, razmjestio na tijelu kako je htio. Kada bi svi oni bili jedan ud, gdje bi bilo tijelo? Udovi su mnogi, a tijelo je jedno. Ne može oko reći ruci: ‘Ne trebaš mi’, ili opet glava nogama: ‘Ne trebate mi’... Ali je Bog složio tijelo dajući veću čast onome udu koji je nema, da ne bude razdora u tijelu, već da udovi brižno nastoje oko zajedničkog dobra sviju. Ako pati jedan ud, s njime pate svi udovi. Ako se jednome udu iskazuje čast, s njim se raduju svi udovi. Vi ste tijelo Kristovo, a pojedinci udovi.”

318

Zatim je riječima, koje su do današnjeg dana nadahnuće i ohrabrenje muževima i ženama, istaknuo važnost ljubavi koju Kristovi sljedbenici trebaju njegovati: “Kad bih ljudske i anđeoske jezike govorio, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed što ječi, ili cimbal što zveči. Kad bih imao dar proricanja i znao sve tajne i sve znanje; kad bih imao puninu vjere, tako da bih brda premještao, a ljubavi ne bih imao, bio bih ništa. Kad bih na hranu siromasima razdao sve svoje imanje, kad bih tijelo svoje predao da se sažeže, a ljubavi ne bih imao, ništa mi koristilo ne bi.”

Bez obzira na to koliko visoko bilo znanje, onaj čije srce nije ispunjeno ljubavlju za Boga i bližnje, nije pravi Kristov uče-

319 nik. Premda može imati veliku vjeru i moć da čak čini čuda, njegova bi vjera bez ljubavi bila bezvrijedna. On može pokazati veliku darežljivost; ali kad bi, iz neke druge pobude osim iskrene ljubavi, razdao sav imetak da nahrani gladne, ovim činom ne bi stekao Božju naklonost. U svojoj revnosti mogao bi čak umrijeti mučeničkom smrću, ali ako nije potaknut ljubavlju, Bog bi ga smatrao zavedenim zanesenjakom ili častoljubivim licemjerom.

“Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrostiva; ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne oholi se.” Najčišća radost proizlazi iz najdublje poniznosti. Najjači i najplemenitiji karakteri izgrađuju se na temelju strpljenja, ljubavi i pokornosti Božjoj volji.

Ljubav “nije nepristojna, ne traži svoje, ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo”. Ljubav slična Kristovoj nalazi najpovoljnije tumačenje tuda pobuda i djela. Ona ne ističe nepotrebno ničije pogriješke; ne sluša znatiželjno nepovoljne izvještaje, već nastoji zapaziti dobre osobine drugih.

Ljubav se “ne raduje... nepravdi, a raduje se istini. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi”. Takva ljubav “nigda ne prestaje”. Ona nikad ne gubi svoju vrijednost; nebeska je osobina. Onaj tko je posjeduje, unijet će je kao skupocjeno blago kroz vrata Božjeg grada.

“Sada ostaje vjera, ufanje i ljubav – to troje – ali je najveća među njima ljubav.”

320 Među korintskim vjernicima koji su snizili moralno mjerilo bili su neki koji su napustili neke od osnovnih elemenata svoje vjere. Neki su otišli tako daleko da su nijekali nauk o uskrsnuću. Pavao se ovom krivovjerju suprotstavio jasnim svjedočanstvom o nedvojbenim dokazima Kristova uskrsnuća. Rekao je da je Krist, nakon svoje smrti, “treći dan, suglasno Pismina, uskrsnuo”, nakon čega “se ukazao Kefi, potom Dvanaestorici. Zatim se ukazao braći kojih je bilo zajedno više od pet stotina, od kojih većina još i sada živi, a neki su već pomrli. Potom se ukazao Jakovu, pa onda svim apostolima. A na poslijetku, ukazao se i meni kao nedonoščetu.”

Apostol je s uvjerljivom snagom iznio veliku istinu o uskrsnuću. “Ako li nema uskrsnuća mrtvih,” dokazivao je, “onda ni Krist nije uskrsnuo! Ako li Krist nije uskrsnuo, onda je neosnovano naše propovijedanje, neosnovana je i vaša vjera. Tad izlazi da smo i lažni svjedoci Božji jer smo svjedočili da je Bog

uskrisio Krista, kojega nije uskrisio, ako zbilja mrtvi ne uskršavaju. Ako, naime, mrtvi uistinu ne uskršavaju, ni Krist nije uskrsnuo. A ako Krist nije uskrsnuo, bez ikakve je vrijednosti vaša vjera; vi ste još u svojim grijesima. Tada i oni koji u Kristu umriješ, izginuše. Ako se samo u ovome životu uzdamo u Krista, najbjeđniji smo od svih ljudi. Ali sad, Krist je uskrsnuo od mrtvih. On je prvenac umrlih."

Apostol je misli korintske braće usmjerio prema trijumfu jutra uskrsnuća, kad će uskrsnuti svi sveti koji spavaju da zauvijek žive sa svojim Gospodinom. "Kazujem vam tajnu", izjavio je apostol, "svi nećemo umrijeti, ali ćemo se svi preobraziti, u jedan hip, u tren oka, na glas posljednje trube; zatrubit će truba i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, a mi ćemo se preobraziti, jer treba da se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i da se ovo smrtno tijelo obuče besmrtnošću. A kad se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i ovo smrtno tijelo besmrtnošću, tada će se ispuniti pisana riječ: 'Pobjeda proguta smrt. Gdje je, smrti, tvoja pobjeda? Gdje je, smrti, tvoj žalac?'... Ali hvala Bogu koji nam daje pobjedu po našem Gospodinu Isu su Kristu!"

321

Slavna pobjeda očekuje vjerne. Svjestan mogućnosti koje se nalaze pred korintskim vjernicima, apostol im je nastojao iznijeti ono što će ih uzdići iznad sebičnog i osjetilnog, što proslavlja život s nadom u besmrtnost. Ozbiljno ih je opominjao da budu vjerni svojem uzvišenom zvanju u Kristu. "Braćo moja ljubljena," molio ih je, "budite čvrsti, nepokolebljivi, uvijek napređujte u djelu Gospodnjem, svjesni da vaš trud u Gospodinu nije uzaludan!"

Tako je apostol na najodlučniji i najdojmljiviji način nastojao ispraviti lažne i opasne zamisli i postupke koji su prevladali u korintskoj crkvi. Govorio je otvoreno, ali s ljubavlju za njihove duše. U njegovim opomenama i ukorima sjalo je svjetlo s Božjeg prijestolja da otkrije skrivene grijehе koji su kaljali njihov život. Kako će ih prihvatiti?

Nakon što je pismo poslao, Pavao se bojao da će ono što je napisao možda preduboko raniti one kojima ga je namijenio. Jako se bojao daljnjeg otuđenja i katkad je poželio da opozove svoje riječi. Oni koji, kao apostol, osjećaju odgovornost za voljene crkve ili ustanove, najbolje mogu razumjeti njegovu potištenost i samooptuživanje. Božjim slugama koji nose bre-

322

me Njegovog djela u ovo vrijeme poznat je rad, sukobi i zabrinutost što ih je iskusio veliki apostol. Opterećen podjelama u crkvi, naišavši na nezahvalnost i izdaju od nekih koje je simpatizirao i podupirao, svjestan opasnosti za crkve koje gaje bezakonje, prisiljen da u prekoravanju grijeha uputi otvoren poziv na samoispitivanje, bio je istodobno opterećen strahom da je možda nastupio s prevelikom oštrinom. Dršćući od zabrinutosti, čekao je na neku vijest o primitku svoje poruke.

31

Prihvaćena vijest

*Ovo se poglavlje zasniva na Drugoj poslanici
Korinćanima.*

Pavao je iz Efeza krenuo na još jedno misijsko putovanje 323
tijekom kojega je namjeravao ponovo posjetiti mjesta prijašnjeg
rada u Europi. Zadržao se neko vrijeme u Troadi gdje je propo-
vijedao “Kristovu Radosnu vijest”; tamo je našao neke koji su
bili spremni slušati Njegovu vijest. Poslije će o svojem radu u
tom gradu reći da mu se “otvoriše vrata u Gospodinu”. Ali koliko
god bili uspješni njegovi naponi, nije mogao dugo ostati u Tro-
adi. Na srcu mu je teško počivala “briga za sve crkve”, a posebno
za crkvu u Korintu. Nadao se da će u Troadi sresti Tita i tako
od njega saznati kako su primljene riječi savjeta i ukora koje
je poslao braći u Korintu, ali se u tome razočarao. O ovom je
doživljaju pisao: “Ne imadoh duševnog mira budući da tu ne
nadoh svoga brata Tita.” Zato je napustio Troadu i prešao u
Makedoniju gdje je u Filipima sreo Timoteja.

Tijekom tog razdoblja tjeskobe zbog crkve u Korintu Pa- 324
vao se nadao najboljem, ali katkad ga je svladao osjećaj naj-
dublje tuge jer se bojavao da vjernici mogu pogriješno shvatiti
njegove savjete i upozorenja. “Naše slabo ljudsko biće nije imalo
nikakva mira”, pisao je poslije. “Naprotiv, u svakom smo pogledu
bili u nevolji: izvana borbe – iznutra zebnje. Ali Bog, koji tješi
potištene, utješi nas Titovim dolaskom.”

Ovaj vjerni vjesnik donio je radosne vijesti o izvanrednoj
promjeni koja se zbila među korinćkim vjernicima. Mnogi su
prihvatili upute sadržane u Pavlovom pismu i pokajali se za svoje

grijehe. Njihov život više nije bio na sramotu kršćanstva, već je vršio snažan utjecaj u prilog praktične pobožnosti.

Ispunjen radošću, apostol je poslao novo pismo korintskim vjernicima iskazujući radost srca zbog promjene koja se u njima dogodila: "Zbilja, ako sam vas i ražalostio poslanicom, nije mi žao. Ako sam i žalio..." Mučen strahom da će prezreti njegove riječi, katkad se kajao što im je tako odlučno i oštro pisao. "... Sad se radujem," nastavio je, "ne zbog toga što ste postali žalosni, nego zbog toga što vas je ta žalost dovela k obraćenju. Vi ste se ražalostili po promisli i volji Božjoj, tako da od nas ne pretrpите nikakve štete. Žalost, naime, koja je po promisli i volji Božjoj rada spasonosno i stalno obraćenje." Zato će pokajanje, do kojeg dolazi zahvaljujući utjecaju božanske milosti na srce, dovesti do priznanja i odbacivanja grijeha. Takvi su bili plodovi koje
325 je apostol vidio u životu korintskih vjernika. "Koliku je gorljivost proizvela u vama ta ista žalost... Štoviše! Koliko opravdavanje! Koliko ogorčenje! Koliki strah! Koliku čežnju! Koliki žar!"

Pavao je već neko vrijeme u duši nosio breme za crkve – tako teško da ga je jedva mogao nositi. Lažni učitelji nastojali su uništiti njegov utjecaj među vjernicima i nametali su svoja naučavanja umjesto evandeoske istine. Nedoumice i obeshrabrenja kojima je Pavao bio okružen vidljivi su iz ovih riječi: "Bijamo prekomjerno, preko snage, opterećeni te smo već strepili i za život." (DF)

No sada je bio uklonjen jedan uzrok brige. Na vijest o tome da su Korinćani prihvatili pismo koje im je uputio, Pavao je počeo riječima radosti: "Neka je hvaljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svakovrsne utjehe, koji nas tješi u svoj našoj nevolji tako da mi možemo svakovrsnom utjehom, kojom nas same tješi Bog, tješiti one koji se nalaze ma u kakvoj nevolji. Zaista, kao što se patnje Kristove preobilno izljevaju na nas, tako preobilna biva i naša utjeha po Kristu. Ako podnosimo nevolje, to je za vašu utjehu i spasenje. Ako primamo utjehu, to je za vašu utjehu koja vam omogućuje da strpljivo podnosite iste patnje koje i mi podnosimo. Naša je nada za vas čvrsta, jer znamo da ćete, kao što dijelite s nama patnje, tako dijeliti i utjehu."

Iskazujući radost zbog njihovoga ponovnog obraćenja i rastečenja u milosti, Pavao je Bogu pripisao svu hvalu za preobrazbu njihova srca i života. "Hvala Bogu," uskliknuo je, "koji nas
326

uvijek u Kristu vodi u pobjedonosnom slavlju i koji po nama širi na svakomu mjestu miris svoje spoznaje! Mi smo Bogu ugodan Kristov miris među onima koji se spasavaju i među onima koji propadaju.” U ono je vrijeme bio običaj da vojskovođa koji pobijedi u bitci pri povratku sa sobom vodi povorku zarobljenika. U takvim su prigodama bili određeni nositelji mirisa, i dok je vojska pobjednički stupala kući, miris je za zarobljenike osuđene da umru bio miris što vodi u smrt pokazujući da se približava vrijeme njihova pogubljenja, dok je za one zarobljenike koji su stekli naklonost osvajača, kojima je život bio pošteđen, to bio miris života pokazujući da im se približava sloboda.

Pavao je sada bio pun vjere i nade. Osjećao je da Sotona neće trijumfirati nad Božjim djelom u Korintu i zato su riječi hvale potekle iz njegova zahvalnog srca. On i njegovi suradnici proslavit će pobjedu nad neprijateljima Krista i istine tako da s novom gorljivošću pođu širiti spoznaju o Spasitelju. Miris Evandjelja trebao se kao tamjan širiti po svijetu. Onima koji prihvate Krista, vijest će biti miris što od života vodi u život. Onima, pak, koji ustraju u nevjeri, bit će miris što od smrti vodi u smrt.

Svjestan goleme veličine ovog rada, Pavao je uskliknuo: “A tko je za ovo sve sposoban?” Tko je kadar naviještati Krista tako da Njegovi neprijatelji neće imati opravdanog razloga da prezru vjesnika ili vijest koju nosi? Pavao je želio vjernicima ukazati na svečanu odgovornost evandeoske službe. Samo odanost propovijedanju Riječi, povezana s čistim i dosljednim životom, može napore propovjednika učiniti prihvatljivima za Boga i korisnima za duše. Propovjednici u naše vrijeme, pod tere-
tom osjećaja veličine posla, mogu s apostolom uskliknuti: “A tko je za ovo sve sposoban?”

327

Bilo je onih koji su Pavla optuživali za hvalisanje u prethodnom pismu. Apostol je sada to spomenuo pitajući vjernike jesu li time prosuđivali njegove pobude. “Počinjemo li ponovo preporučivati sami sebe?” upitao je. “Ili su nam, možda – kao nekim – potrebne preporučnice za vas ili od vas?” Vjernici koji su se selili u novo mjesto često su sa sobom nosili pisanu preporuku crkve s kojom su dotad bili povezani, ali vodeći radnici, osnivači tih crkava, nisu imali potrebu za takvom preporukom. Korintski vjernici, koji su od štovanja idola bili prevedeni u evan-

deosku vjeru, bili su sva preporuka koju je Pavao trebao. To što su prihvatili istinu i promjena do koje je došlo u njihovom životu, bili su rječito svjedočanstvo o vjernosti njegova rada i prava da kao Kristov propovjednik savjetuje, ukori i pouči.

328 Pavao je braću u Korintu smatrao svojim svjedočanstvom. "Vi ste naša preporuka", rekao je, "upisana u našim srcima koju poznaju i čitaju svi ljudi. Očito je da ste vi pismo Kristovo, sastavljeno našom skrbi, napisano ne crnilom, nego Duhom Boga živoga, ne na pločama od kamena, nego na pločama tjelesnim – u srcima."

Obraćanje grješnikâ i njihovo posvećenje istinom najjači je dokaz propovjedniku da ga je Bog pozvao u službu. Dokaz njegova apostolstva upisan je u srca obraćenika i vidljiv u njihovom obnovljenom životu. U njima je oblikovan Krist, nada slave. Ovi pečati na njegovoj službi jako osnažuju propovjednika.

Danas Kristovi propovjednici trebaju imati istu potvrdu koju je korintska crkva dala za Pavlov rad. Premda u ovo vrijeme ima mnogo propovjednika, jako su rijetki sposobni, sveti propovjednici – ljudi ispunjeni ljubavlju koja je živjela u Kristovom srcu. Oholost, samopouzdanje, ljubav prema svijetu, nalaženje pogrešaka kod drugih, ogorčenost i zavist plodovi su što ih donose mnogi koji ispovijedaju Kristovu vjeru. Njihov život, u oštroj suprotnosti sa Spasiteljevim, često je žalosno svjedočanstvo o karakteru propovjednikova rada među obraćenicima.

Čovjek ne može doživjeti veću čast nego da ga Bog prihvati kao sposobnog propovjednika Evandelja. Ali oni koje Gospodin blagoslivlja silom i uspjehom u radu za Njega ne hvale se. Oni priznaju da su potpuno ovisni o Njemu, svjesni da sami nemaju nikakve sile. Oni s Pavlom kažu: "To ne znači da bismo sami po sebi bili sposobni nešto pomisliti kao da bi dolazilo od nas. Ne, naša sposobnost dolazi od Boga, koji nas je i osposobio da budemo službenici Novoga saveza."

329 Pravi propovjednik vrši Učiteljevo djelo. On osjeća važnost svojeg rada, svjestan da u odnosu na Crkvu i svijet održava odnos sličan onome koji je Krist održavao. On neumorno radi na tome da grješnike vodi plemenitijem, uzvišenijem životu kako bi mogli primiti nagradu pobjednika. Njegove su usnice dirnute žeravicom sa žrtvenika i on Isusa uzdiže kao jedinu nadu grješnika. Oni koji ga slušaju, znaju da se približio Bogu u žarkoj, djelotvornoj molitvi. Sveti Duh počiva na njemu, njegova je duša

osjetila živu, nebesku vatru, i on je sposoban uspoređivati duhovno s duhovnim. Dobio je snagu da ruši Sotonine utvrde. Njegovo prikazivanje Božje ljubavi lomi srca i mnogi pitaju: "Što mi treba činiti da se spasim?"

"Zato, imajući ovu službu, jer smo postigli milosrde, ne malaksavamo, nego smo otklanjali skrivene načine rada kojih bi se trebalo stidjeti. Nismo živjeli lukavo niti izobličavali riječ Božju, već smo, naprotiv, otvorenim navješćivanjem istine preporučivali sami sebe svakom savjesnom ljudskom sudu pred Bogom. Ako li je zastrta naša Radosna vijest, zastrta je onima koji propadaju; onima kojima je bog ovoga svijeta posve oslijepio nevjerničku pamet da jasno ne vide svjetlo sjajne Radosne vijesti Krista, koji je slika Božja. Mi, naime, ne propovijedamo sebe, nego Krista Isusa kao Gospodina, a sebe kao vaše slugе radi Isusa. Zbilja, Bog koji je zapovjedio: 'Neka iz tame zasvijetli svjetlo', on je zasvijetlio u našim srcima da osvijetli spoznavanje slave Božje na licu Kristovu."

Tako je apostol veličao Božju milost i milosrde koje se očitovalo u svetom zalogu, povjerenom njemu kao Kristovu propovjedniku. Zahvaljujući Božjem obilnom milosrdu, on i njegova braća mogli su izdržati u teškoćama, nevoljama i opasnostima. Svoju vjeru i nauk nisu oblikovali da odgovara željama slušatelja niti su za sebe zadržali istine bitne za spasenje kako bi svoje naučavanje učinili privlačnijim. Istinu su iznijeli jednostavno i jasno moleći za osvjedočenje i obraćenje duša. Uz to su svoje ponašanje nastojali uskladiti s naukom da istina sama sebe preporuči savjesti svakog čovjeka.

"Ovo blago nosimo u zemljanim posudama", nastavio je apostol, "da se ona izvanredna uspješnost pripisuje Bogu, a ne nama." Bog je svoju istinu mogao objaviti preko bezgrješnih anđela, ali to nije Njegov plan. On bira ljudska bića, ljude sputane slabostima, da budu oruđa koja će ostvariti Njegove namjere. Ovo neprocjenjivo blago stavljeno je u zemljane posude. Njegovi blagoslovi dolaze svijetu preko ljudi. Preko njih Njegova slava treba svijetliti u mraku grijeha. Službom ljubavi trebaju poći grješnicima i potrebitima i povesti ih križu. A slavu, čast i hvalu trebaju u svojem svekolikom radu pripisati Onomu koji je iznad svih i nad svima.

Vraćajući se na ono što je sam doživio, Pavao je pokazao da pri izboru Kristove službe nije bio potican sebičnim pobudama

331

budući da je njegov put bio prepun nevolja i kušnji. "U svemu pritisnuti," pisao je, "ali ne pritiješnjeni; dvoumeći, ali ne zdvajajući; progonjeni, ali ne napušteni; obarani, ali ne oboreni – uvijek umiranje Isusovo u tijelu pronosimo da se i život Isusov u tijelu našem očituje." (DF)

Pavao je svoju braću podsjetio da su on i njegovi suradnici kao Kristovi vjesnici stalno izloženi opasnosti. Teškoće koje su podnosili iscrpljivale su njihovu snagu. "Mi se uvijek," pisao je, "dok smo živi, predajemo smrti zbog Isusa, da se i život Isusov očituje na našem smrtnom tijelu. I tako: smrt očituje svoju silu u nama, a život svoju u vama." Trpeći oskudicu i patnje, ovi su se Kristovi propovjednici izjednačili s Njegovom smrću. Ali ono što je u njima očitovalo smrt, donosilo je duhovni život i zdravlje Korinćanima koji su vjerovanjem u istinu postali sudionicima vječnog života. S obzirom na to, Isusovi sljedbenici trebali su paziti da nemarom i neljubaznošću ne povećaju breme i nevolje radnika.

"A kako imamo isti duh vjere", nastavio je Pavao, "o kojem je pisano: 'Vjerovah, zato govorih', jednako i mi vjerujemo, i zato govorimo." Budući da je bio potpuno svjestan stvarnosti istine koja mu je bila povjerena, ništa Pavla nije moglo navesti da s Božjom riječju postupa prijevarno ili da skriva osvjedočenja svoje duše. Nije namjeravao steći bogatstvo, čast ili zadovoljstvo pokoravanjem mišljenjima ovog svijeta. Premda se nalazio u stalnoj opasnosti da umre mučeničkom smrću za vjeru koju je propovijedao Korinćanima, nije se dao zastrašiti jer je znao da će ga Onaj koji je umro i uskrsnuo podići iz groba i prikazati Ocu.

332

"Uistinu, sve ovo biva radi vas," rekao je, "da povećana milost učini obilnom zahvalu većeg broja (vjernika) na slavu Božju." Apostoli nisu propovijedali Evanđelje da bi proslavili sebe. Upravo ih je nada da mogu spasiti duše navela da svoj život posvete ovom djelu. A ta ih je nada poticala da se ne prestanu truditi zato što im prijeti neposredna opasnost ili stradanje.

"Zato ne malaksavamo", izjavio je Pavao. "Naprotiv, ako se i raspada naš vanjski čovjek, ipak se naš nutarnji čovjek obnavlja iz dana u dan." Pavao je osjećao moć neprijatelja, ali premda je njegova tjelesna snaga opadala, on je vjerno i nepokolebljivo navješćivao Kristovo Evanđelje. Opremljen svom Božjom boj-

nom opremom, ovaj junak križa nastavio se dalje boriti. Njegov radosni glas pokazivao je da u toj borbi pobjeđuje. Upirući pogled u nagradu vjernih, uskliknuo je pobjedničkim glasom: "Uistinu, naša nam sadašnja ali kratkotrajna i mala nevolja donosi izvanredno veliku i vječnu slavu, nama koji ne smjeramo na vidljivo, nego na nevidljivo, jer je vidljivo prolazno, a nevidljivo je vječno."

Vrlo je ozbiljan i ganutljiv apostolov poziv korintskoj braći da iznova uzmu u obzir neusporedivu ljubav svojeg Otkupitelja. "Ta, poznato vam je milosrđe Gospodina našega Isusa Krista," pisao je, "kako je radi vas od bogataša postao siromah da vi postanete bogati njegovim siromaštvom." Poznata vam je visina s koje je sišao, dubina poniženja do koje se spustio. Kad je stupio na put samoodricanja i žrtve, nije se osvrtao dok nije dao svoj život. Između prijestolja i križa za Njega nije bilo od-
mora.

333

Pavao je nabrajao točku za točkom da bi oni koji budu čitali njegovu poslanicu mogli u potpunosti shvatiti čudesno poniženje što ga je Spasitelj prošao radi njih. Prikazujući Krista kakav je bio dok je bio jednak s Bogom i s Njim primao štovanje anđela, apostol je slijedio Njegov put sve do najveće dubine poniženja. Pavao je bio osvjedočen da će iz njihova života nestati svaka sebičnost ako ih pokrene da shvate zapanjujuću žrtvu nebeskog Vladara. Pokazao im je kako je Sin Božji odložio svoju slavu, kako se dragovoljno pokorio ograničenjima ljudske naravi i onda postao ponizan kao sluga, poslušan do same smrti "i to do smrti na križu" (Filipljanima 2,8) da bi palog čovjeka podigao od poniženja do nade, radosti i Neba.

Kad božanski karakter proučavamo u svjetlu križa, vidimo milosrđe, nježnost i oprost pomiješan s jednakošću i pravdom. Vidimo nasred prijestolja Njega kako na rukama, nogama i slabinama nosi znakove patnje koju je pretrpio da bi čovjeka pomirio s Bogom. Vidimo beskonačnog Oca kako prebiva u nepristupačnom svjetlu, ali nas prima zahvaljujući zaslugama svojeg Sina. Oblak osvete koji je prijetio bijedom i očajem, u svjetlu koje dolazi od križa otkriva Božju poruku: Živi, grješniče, živi! Vi, pokajane duše, živite! Ja sam platio otkupninu.

Dok razmišljamo o Kristu, mi se zadržavamo na obali beskonačne ljubavi. Pokušavamo govoriti o ovoj ljubavi, ali nam nedostaju riječi. Promatramo Njegov život na Zemlji, Njegovu

334

žrtvu koju je prinio za nas, Njegovo djelo koje vrši na Nebu kao naš zastupnik, i stanove koje pripravlja za one koji Ga ljube – i jedino što možemo jest uskliknuti: Kakve li visine i dubine Kristove ljubavi! “U ovome se sastoji ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je on ljubio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu za naše grijehе.” “Gledajte koliku nam je ljubav Otac iskazao, da se zovemo djeca Božja.” (1. Ivanova 4,10; 3,1)

U svakom pravom učeniku ova ljubav gori na oltaru srca kao sveta vatra. Upravo se na Zemlji ova Božja ljubav objavila preko Krista. I na toj Zemlji Njegova djeca trebaju svojim besprijekornim životom odražavati ovu ljubav. Tako će grješnici biti dovedeni križu da gledaju Janje Božje.

32

Darežljiva crkva

U prvom pismu upućenom crkvi u Korintu Pavao je vjernicima dao upute o velikim načelima koja se odnose na podupiranje Božjeg djela na Zemlji. Pišući o svojem apostolskom radu za njih, pitao je: 335

“Kada tko vojuje o svom trošku? Tko sadi vinograd, a ne uživa njegov rod? Tko li pase stado, a mlijeka od stada ne pije? Uistinu, u Mojsijevu Zakonu stoji pisano: ‘Ne zavezuj usta volu koji vrše!’ Zar se Bog brine za volove? Ili bez sumnje to govori radi nas? Da, to je za nas napisano, jer treba da orač s nadom ore i da vršilac vrše s nadom da će dobiti od žetve.”

“Ako smo mi vama sijali duhovna dobra,” pitao je dalje apostol, “je li nešto veliko ako požanjemo vaša zemaljska dobra? 336 Ako drugi imaju pravo na vas, zar nemamo veće mi? Ali se nismo poslužili ovim pravom, već podnosimo sve da ne postavimo kakve zapreke Kristovoj Radosnoj vijesti. Zar ne znate da se oni koji obavljaju svetu službu hrane od hramskih dohodaka, da službenici žrtvenika sa žrtvenikom dijele? Jednako je Gospodin naredio onima koji navješćuju Radosnu vijest da od Radosne vijesti žive.” (1. Korinćanima 9,7-14)

Apostol ovdje govori o Gospodnjem planu za uzdržavanje svećenika koji su služili u hramu. One koji su bili odvojeni za ovu svetu službu, uzdržavala su njihova braća koju su posluživali duhovnim blagoslovima. “Istina, i potomci Levijevih sinova, oni koji primaju svećeničku službu, imaju naredbu od Zakona da uzimaju desetinu od naroda.” (Hebrejima 7,5) Gospodin je izabrao Levijevo pleme za svetu službu povezanu s hramom i svećenstvom. “Jer je njega odabrao Jahve, Bog tvoj... njega i

njegove sinove... da obavljaju službu i blagoslivljaju u ime Jahve.” (Ponovljeni zakon 18,5) Gospodin je desetinu svega prihoda smatrao svojim dijelom, a zadržavanje desetine smatrao je plaćkom. Pavao je govorio o ovom planu za uzdržavanje propovjedništva kad je rekao: “Jednako je Gospodin naredio onima koji navješćuju Radosnu vijest da od Radosne vijesti žive.” Poslije je apostol, pišući Timoteju, rekao: “Radnik zaslužuje svoju plaću.” (1. Timoteju 5,18)

337 Davanje desetine bilo je dio Božjeg plana za održavanje Njegove službe. Bog je odredio i davanje brojnih darova i prinosa. U židovskom sustavu narod je bio poučavan da njeguje duh darežljivosti u podupiranju Božjeg djela i u zadovoljavanju potreba siromaha. Za posebne prilike bili su predviđeni dragovoljni prinosi. Za vrijeme žetve i berbe prvi su plodovi – žitarice, grožđe i ulje – bili posvećeni kao prinos Gospodinu. Zaostalo klasje i plodovi bili su namijenjeni siromašnima. Prvi plodovi vune kod striženja ovaca i prvo zrnje kad se vršilo žito odvajani su za Boga. Tako je bilo i s prvorodenim od sve stoke, a za sina prvenca plaćao se otkup. Prvi su plodovi bili iznošeni pred Gospodina u Svetišću, a zatim predavani svećenicima na korištenje.

Ovim sustavom dragovoljnosti Gospodin je nastojao poučiti Izraelce da On u svemu mora biti prvi. Tako ih je podsjećao da je On vlasnik njihovih njiva i stada, da im On šalje sunce i kišu koja pomaže da žetva uzraste i sazri. Sve što su posjedovali bilo je Njegovo; oni su bili samo upravitelji Njegovih dobara.

Nije Božja namjera da kršćani, koji imaju daleko veće prednosti od onih koje je imao židovski narod, budu manje darežljivi. “Komu je mnogo povjereno,” izjavio je Spasitelj, “od njega će se više iskati.” (Luka 12,48) Darežljivost koja se očekivala od Hebreja uglavnom je koristila njihovom narodu; danas je Božje
338 djelo rašireno po cijelome svijetu. Krist je u ruke svojih sljedbenika stavio blago Evanđelja i učinio ih odgovornima da Radosnu vijest o spasenju navijeste svijetu. Nema sumnje da su naše obveze mnogo veće od obveza drevnog Izraela.

Kako se bude širilo Božje djelo, tako će i pozivi za pomoć biti učestaliji. Na ove će se pozive moći odgovoriti ako kršćani budu poštovali zapovijed “Donesite čitavu desetinu u riznicu da u mojoj kući bude hrane.” (Malahija 3,10) Kad bi oni koji se smatraju kršćanima vjerno donosili Bogu desetinu i darove,

Njegova bi riznica bila puna. Tada ne bi bilo potrebe za pribjegavanje dobrotvornim priredbama, lutrijama i zabavama da se skupe sredstva za podupiranje Evandelja.

Ljudi su u kušnji da svoj novac uporabe za zadovoljavanje svojih želja i prohtjeva, za osobno ukrašavanje ili za ukrašavanje svojih domova. Mnogi vjernici za to ne oklijevaju potrošiti i više nego što treba. Ali kad čuju poziv da daju u Gospodnju riznicu da bi Njegovo djelo na Zemlji moglo napredovati, onda mrmljaju. Možda, kad osjećaju da ne mogu drukčije, daju svoju koja je daleko manja od novca koji često potroše za ono što je nepotrebno. Oni ne pokazuju pravu ljubav prema Kristovom djelu niti ozbiljno zanimanje za spasenje duša. Ne treba se čuditi što je život takvih kršćana samo zakržljalo, bolesno životarenje.

Onaj čije srce gori ljubavlju prema Kristu, neće smatrati samo dužnošću, već i zadovoljstvom što može pridonijeti napretku najuzvišenijeg i najsvetijeg djela povjerenog čovjeku – iznošenje svijetu bogatstva dobrote, milosrđa i istine.

339

Upravo duh pohlepe navodi ljude da radi zadovoljenja svojih želja zadrže sredstva koja s pravom pripadaju Bogu, a taj je duh Njemu odvratan sada kao i onda kad je preko proroka ozbiljno ukorio svoj narod riječima: "Smije li čovjek prikraćivati Boga? A vi mene prikraćujete. I pitate: 'U čemu te prikratismo?' U desetini i u prinosu. Udareni ste prokletstvom jer me prikraćujete vi, sav narod!" (Malahija 3,8.9)

Duh darežljivosti je duh Neba. Ovaj se duh najočitije vidi u Kristovoj žrtvi na križu. Otac je radi nas dao svojeg jedino-rođenog Sina, a Krist je, nakon što se odrekao svega što je imao, dao samog sebe da bi mogao spasiti čovjeka. Golgotski križ bi svakog Spasiteljevog sljedbenika trebao potaknuti na darežljivost. Na njemu je prikazano načelo davanja i samo davanja. "Tko tvrdi da ostaje u njemu, taj mora tako živjeti kako je on živio." (1. Ivanova 2,6)

S druge strane, duh sebičnosti je Sotonin duh. Načelo koje se očituje u životu svjetovnih ljudi jest uzimanje i samo uzimanje. Tako se nadaju osigurati sreću i udoban život, ali je plod sjemena koje siju bijeda i smrt.

Dokle god Bog blagoslivlja svoju djecu, ne prestaje njihova obveza da Mu vrate Njegov dio. Ne samo da trebaju Gospodinu dati dio koji Njemu pripada, nego trebaju donijeti u riznicu dra-

340

govoljni dar kao dar zahvalnosti. Stvoritelju trebaju radosna srca posvetiti prve plodove svojeg obilja – najvrednije što imaju, svoju najbolju i najsvetiju službu. Tako će steći bogate blagoslove. Sâm će Bog učiniti da njihove duše budu kao zaliven vrt kojemu voda ne nedostaje. A kad bude završena posljednja velika žetva, klasje koje su uspjeli donijeti Učitelju bit će nagrada za nesebično korištenje talenata koji su im bili posuđeni.

Božji izabrani vjesnici, uključeni u neumoran rad, nikad ne bi smjeli poći u borbu na svoju ruku, bez sućutne i srdačne potpore svoje braće. Vjernici Crkve dužni su voditi brigu o onima koji su ostavili svjetovne poslove da bi se posvetili službi. Kad su Božji propovjednici ohrabreni, Njegovo djelo silno napreduje. Ali ako im se zbog ljudske sebičnosti uskrati potpora na koju imaju pravo, njihove ruke slabe i njihova je korisnost često ozbiljno osakaćena.

Bog je nezadovoljan onima koji tvrde da su Njegovi sljedbenici, a dopuštaju da posvećeni radnici, koji aktivno služe, oskudijevaju u onome što im je potrebno za život. Ovakvi sebičnjaci bit će pozvani da daju račun, ne samo za zloporabu Gospodnjeg novca, već i za potištenost i bol koju su svojim postupkom nanijeli Njegovim vjernim slugama. Oni koji su pozvani u propovjedničku službu i koji, odgovorivši na poziv, ostavljaju sve da bi ušli u Gospodnju službu, trebaju za svoj nesebični rad dobiti plaću koja je dovoljna za uzdržavanje njih i njihovih obitelji.

341

U različitim granama svjetovnog rada, na umnom i fizičkom području, marljivi radnici mogu dobro zaraditi. Nije li djelo širenja istine i dovođenja duša Kristu važnije od svakog drugog običnog zvanja? Nemaju li oni koji odano rade u ovom djelu pravo na obilnu nagradu? Svojom procjenom vrijednosti rada za moralno i tjelesno dobro, mi pokazujemo koliko cijenimo nebesko nasuprot zemaljskom.

Da bi u riznici bilo sredstava za održavanje propovjedničke službe i da bi se moglo udovoljiti pozivima za pomoć u misionskim pothvatima, potrebno je da Božji narod daje radosno i darežljivo. Na propovjednicima počiva svečana odgovornost da pred crkve iznose potrebe za Božje djelo i da ih odgajaju u darežljivosti. Ako se to zanemari i crkve propuštaju davati za potrebe drugih, ne samo što strada Gospodnje djelo, već se zadržavaju blagoslovi koje bi vjernici trebali dobiti.

I vrlo siromašni bi trebali donositi svoje darove Bogu. Oni trebaju biti sudionici Kristove milosti odričući se u korist onih čija je potreba veća od njihove. Dar siromaha, plod samoodricanja, dolazi pred Boga kao ugodni miris. A svaki čin samopožrtvovnosti jača duh darežljivosti u srcu davatelja povezujući ga sve tješnje s Onim koji je bio bogat, ali je radi nas osiromašio da bismo se mi Njegovim siromaštvom obogatili.

Djelo udovice koja je u blagajnu dala dvije leptre – sve što je imala – zapisano je za ohrabrenje onima koji, iako se bore sa siromaštvom, svojim darovima žele pomoći Božjem djelu. Krist je skrenuo pozornost učenika na ovu ženu koja je dala “sve svoje uzdržavanje” (Marko 12,44). On je njezin dar smatrao vrednijim od velikih darova onih čiji prilozima nisu zahtijevali samoodricanje. Oni su dali mali dio od svojeg obilja. Udovica, da bi dala dar, uskratila je sebi čak i ono što joj je bilo prijeko potrebno za život uzdajući se u Boga da će se sutra pobrinuti za njezine potrebe. O njoj je Spasitelj izjavio: “Zaista, kažem vam, ova je siromašna udovica ubacila više nego svi drugi koji su ubacivali u blagajnu.” (redak 43) Ovim je učio da se vrijednost dara ne ocjenjuje prema količini, već prema omjeru danog dijela i pobudama darivatelja.

342

U svojem radu po crkvama apostol Pavao je u srcima novoobraćenika neumorno nastojao potaknuti želju da učine velike stvari za Boga. Često ih je pozivao da pokažu darežljivost. U govoru koji je održao efeškim starješinama o svojem radu među njima, rekao je: “U svemu sam vam dao primjer da se tako treba truditi i pritjecati u pomoć nemoćnima te se sjećati riječi Gospodina Isusa koje on sam reče: ‘Blaženije je davati nego primati.’” “Ovo vam velim”, pisao je Korinćanima, “tko škrto sije, škrto će i žeti; tko obilato sije, obilato će i žeti! Neka svatko dadne kako je srcem odlučio, a ne sa žalošću i na silu, jer Bog ljubi vesela darivaoca.” (Djela 20,35; 2. Korinćanima 9,6.7)

343

Gotovo su svi makedonski vjernici bili siromašni u svjetovnim dobrima, ali je njihovo srce bilo prepuno ljubavi za Boga i Njegovu istinu, pa su radosno davali da podupru Evandjelje. Kad se u poganskim crkvama prikupljala pomoć za židovske vjernike, Pavao je isticao darežljivost obraćenika u Makedoniji kao primjer drugim crkvama. U pismu korintskim vjernicima apostol je usmjerio njihovu pozornost na milost “koju je Bog dao makedonskim crkvama: kako je u mnogoj kušnji nevolja-

ma obilna njihova radost i kako je njihovo krajnje siromaštvo rodilo bogatom darežljivošću... [jer su] prema svojim mogućnostima i iznad njih, dragovoljno darivali i usrdno nas molili za milost da mogu sudjelovati u ovoj službi milosrđa u korist svetih." (2. Korinćanima 8,1-4)

344 Spremnost makedonskih vjernika da žrtvuju bila je posljedica iskrenog posvećenja. Pokrenuti Duhom Božjim, "sami su sebe predali u prvome redu Gospodinu" (2. Korinćanima 8,5), a onda bili spremni dragovoljno dati svoja sredstva za podupiranje Evanđelja. Nije ih trebalo nagovarati na davanje; radovali su se što se mogu odreći čak i onoga što je njima potrebno, da bi zadovoljili potrebe drugih. Kad ih je apostol pokušao obuzdati, molili su ga da primi njihov dar. U svojoj jednostavnosti i iskrenosti, i u ljubavi prema braći, oni su se rado odricali i tako obilovali u plodovima darežljivosti.

Kad je Pavao poslao Tita u Korint da utvrdi tamošnje vjernike, tražio je da tu crkvu upozna s milošću davanja, a u osobnom pismu upućenom vjernicima dodao je i svoju molbu. "Kako se u svemu ističete," molio ih je, "u vjeri, u govoru, u priznanju, u svakovrsnoj revnosti i u ljubavi prema nama – istaknite se i u ovom djelu milosrđa!" "A sad i dovršite to djelo: kao što ste bili spremni htjeti, tako budite spremni i izvršiti prema svojim mogućnostima. Spremnost je, ako postoji, ugodna po onome što tko ima, a ne po onome čega stvarno nema." "A Bog može tako obilato izliti na vas svaku vrstu milosti, da možete imati uvijek i u svemu sasvim dovoljno svega i još imati viška za koje mu drago dobro djelo... tako ćete postati bogati u svemu za svaku darežljivost koja je takva da po nama daje zahvalu Bogu." (2. Korinćanima 8,7.11.12; 9,8-11)

Nesebična darežljivost izazvala je u prvoj Crkvi mnogo radosti jer su vjernici znali da njihov trud pomaže slanju evanđeoske vijesti onima koji se nalaze u tami. Njihova dragovoljnost svjedočila je o tome da nisu uzalud primili Božju milost. Što je osim posvećenja Duhom moglo proizvesti takvu darežljivost? U očima vjernika i nevjernika bilo je to čudo milosti.

345 Duhovni napredak tijesno je povezan s kršćanskom darežljivošću. Kristovi sljedbenici trebaju se radovati što imaju priliku da u svojem životu otkriju dragovoljnost svojeg Otkupitelja. Kad daju Gospodinu, mogu biti sigurni da njihovo blago ide pred njima u nebeske dvore. Žele li osigurati svoj imetak? Ne-

ka ga stave u ruke obilježene ožiljcima od klinova. Žele li uživati u njemu? Neka ga koriste na blagoslov siromašnima i napaćenima. Žele li uvećati svoj imetak? Neka poštuju božanski propis: "Časti Jahvu svojim blagom i prvinama svega svog prirasta. I tvoje će žitnice biti prepune i tvoje će se kace prelijevati novim vinom." (Izreke 3,9.10) Ako svoj imetak zadrže za sebične ciljeve, bit će im za vječni gubitak. Neka svoje blago daju Bogu i ono će od tog trenutka imati Njegovu oznaku. Ono će biti zapečaćeno Njegovom nepromjenljivošću.

Bog objavljuje: "Blagoslovljeni ste vi, možete sijati pokraj svih voda." (Izaija 32,20 – ŠA) Stalno davanje Božjih darova, kad god Božje djelo ili potrebe ljudskog roda zahtijevaju našu pomoć, ne vodi u siromaštvo. "Tko dijeli obilato, sve više ima, a tko škrtari, sve je siromašniji." (Izreke 11,24) Sijač umnožava sjeme bacajući ga. Tako je i kod onih koji vjerno dijele Božje darove. Davanjem povećavaju svoje blagoslove. "Dajite, pa će vam se davati", obećao je Bog. "Dobra, zbijena, stresena i preobilna mjera iskrenut će vam se u skut." (Luka 6,38)

33

Rad u teškim prilikama

346 Premda je Pavao pazio da svojim obraćenicima iznese jasnan nauk Svetog pisma o ispravnom podupiranju Božjeg djela, i premda je za sebe tvrdio da kao propovjednik Evandjelja ima “pravo ne raditi rukama” (1. Korinćanima 9,6) neki svjetovni posao, u određenim trenucima tijekom svoje službe u velikim središtima civilizacije zarađivao je za kruh vlastitim rukama.

Među Židovima se fizički rad nije smatrao neobičnim ni ponižavajućim. Mojsije je Hebreje poučio da kod svoje djece razvijaju radne navike; smatralo se grijehom dopustiti mladima da odrastu bez poznavanja fizičkog rada. Čak i kad je neko dijete bilo odgajano za svetu službu, smatralo se bitnim da stekne praktično životno znanje. Svaki je mladić, bili njegovi roditelji bogati ili siromašni, morao izučiti neki zanat. Smatralo se da roditelji, koji ne pruže svojem djetetu znanje nekog zanata, odstupaju od Gospodnjih uputa. U skladu s ovim običajem, Pavao je zarana izučio za šatorača.

Prije nego što je postao Kristov učenik, Pavao je zauzimao visok položaj i nije morao raditi rukama da bi se uzdržavao. Ali poslije, kad je sva svoja sredstva upotrijebio za napredak Kristova djela, katkad se poslužio svojim zanatom da se prehrani. To je posebno činio u mjestima gdje su se njegove pobude mogle pogriješno protumačiti.

Prvi put čitamo da je Pavao zarađivao svojim rukama za život dok je propovijedao u Solunu. Pišući tamošnjim vjernicima, podsjetio ih je kako je mogao “nastupiti u svojstvu apostola” i dodao: “Ta, sjećate se, braćo, našeg truda i umora! Radili smo noć i dan da nikomu od vas ne padnemo na teret dok smo

vam propovijedali Radosnu vijest Božju.” (1. Solunjanima 2,7-9) U Drugoj poslanici ponovo je izjavio da on i njegovi suradnici, dok su bili kod njih, nisu “badava jeli ičiji kruh”. “Radili smo trudno i umorno, noć i dan,” pisao je, “da ne padnemo komu od vas na teret. Ne kao da na to ne bismo imali pravo, već da vam sami sebe damo za primjer da nas nasljedujete.” (2. Solunjanima 3,7-9)

Pavao je u Solunu sreo neke vjernike koji nisu htjeli raditi svojim rukama. O njima će poslije pisati: “Sad čujemo da neki među vama besposliče, da uopće ništa ne rade, već se bave ispraznim stvarima. Takvima naređujemo i opominjemo ih u Gospodinu Isusu Kristu da rade s mirom i jedu svoj vlastiti kruh.” Dok je boravio u Solunu, Pavao se trudio da im pokaže dobar primjer: “Zbilja, kad smo bili kod vas, naredili smo vam ovo: ako tko neće da radi, neka i ne jede!” (redci 11.12.10)

348

U sva vremena Sotona je nastojao omesti napore Božjih slugu unoseći u Crkvu duh fanatizma. Tako je bilo u Pavlovo vrijeme, a jednako je bilo i u posljednjim stoljećima tijekom reformacije. Wycliffe, Luther i mnogi drugi, koji su svojim utjecajem i vjerom bili blagoslov svijetu, usprotivili su se varkama kojima je neprijatelj nastojao odvesti u fanatizam previše gorljive, neuravnotežene i neposvećene umove. Zavedene duše naučavale su da prava svetost uzdiže um nad sve zemaljske misli i vodi ljude da se potpuno uzdržavaju od rada. Drugi, odlazeći u krajnost u odnosu na određene biblijske tekstove, naučavali su da je raditi grijeh – da kršćani ne smiju misliti na ovozemaljsku dobrobit i dobrobit svojih obitelji, već čitav svoj život posvetiti samo duhovnim stvarima. Nauk i primjer apostola Pavla predstavljaju ukor za takve krajnosti.

Dok je bio u Solunu, Pavao nije bio potpuno ovisan o radu svojim rukama. Govoreći poslije o onome što je doživio u tom gradu, pisao je vjernicima u Filipima da potvrdi kako je od njih primio poslane darove: “Čak ste mi i za mog boravka u Solunu poslali dvaput da mi olakšate potrebu.” (Filipijanima 4,16) Bez obzira na činjenicu da je primio ovu pomoć, Pavao je pazio da Solunjanima pokaže primjer marljivosti kako ga nitko ne bi mogao optužiti za pohlepu, a i da onima koji su imali fanatične poglede o radu rukama može uputiti praktičan prijekor.

349

Kad je prvi put posjetio Korint, Pavao se našao među ljudima koji su sumnjali u pobude stranaca. Grci uz obalu bili su

spretni trgovci. Tako su se dugo vježbali u nemilosrdnom trgovanju da su došli do uvjerenja kako je dobitak pobožnost, i da je zaraditi, bilo na pošten, bilo na nepošten način, pohvalno. Pavlu su bile poznate ove činjenice pa im nije želio pružiti priliku da kažu kako propovijeda Evandelje zato da bi se obogatio. S pravom je mogao tražiti uzdržavanje od svojih slušatelja u Korintu, ali ga se rado odrekao kako njegova korisnost i uspješnost kao propovjednika ne bi stradala nepravednom sumnjom da propovijeda Evandelje radi dobitka. Nastojao je ukloniti svaku mogućnost pogriješnog tumačenja, kako njegova vijest ne bi izgubila na snazi.

350 Ubrzo nakon dolaska u Korint, Pavao je našao “nekeg Židova imenom Akvilu, rodnom iz Ponta, koji je malo prije došao iz Italije zajedno sa svojom ženom Priscilom”. Bili su “istoga zanata” kao on. Protjerani Klaudijevim dekretom, kojim je svim Židovima naređeno da napuste Rim, Akvila i Priscila došli su u Korint gdje su počeli proizvoditi šatore. Pavao se raspitao o njima i kad je saznao da se boje Boga i da nastoje izbjeći zarazne utjecaje kojima su bili okruženi, “nastanio se kod njih i radio... Pavao je svake subote raspravljao u sinagogi i nastojao pridobiti Židove i Grke.” (Djela 18,2-4)

Poslije su se Pavlu u Korintu pridružili Sila i Timotej. Ova su braća iz Makedonije sa sobom donijela novac od crkava za podupiranje djela.

U drugom pismu vjernicima u Korintu, nakon što je u tom gradu osnovao jaku crkvu, Pavao se osvrnuo na svoj život među njima. “Ili sagriješih što sam vam badava navješćivao Radosnu vijest,” upitao je, “ponizujući sam sebe da vas uzvisim? Druge sam crkve plijenio, primajući od njih plaću za to da vama mognem služiti. I kad sam bio kod vas i zapao u oskudicu, nisam nikomu bio na teret. U mojoj su mi oskudici pomogla braća što dodoše iz Makedonije. I u svemu sam se čuvao – i čuvat ću se – da vam ne budem na teret. Istine mi Kristove što je u meni, jamčim da mi se neće uzeti ovaj ponos u ahajskim predjelima!” (2. Korinćanima 11,7-10)

Pavao kaže zašto je tako postupao u Korintu. Razlog je bio da ne pruži priliku za prigovor “onima koji traže neki oslonac” (redak 12). Premda je radio u svojem zanatu, isto je tako odano navješćivao Evandelje. O svojem radu sam kaže: “Dokaze svog apostolstva pružio sam među vama u savršenoj strpljivo-

sti: kako čudesnim znakovima, tako silnim djelima.” Zatim dodaje: “Pa što je to u čemu sam vas zapostavio ostalim crkvama, osim što vam ja osobno nisam bio na teret? Oprostite mi tu ‘nepravdu’! Evo, spreman sam sada treći put doći k vama, i neću vam biti na teret, jer ne tražim vaš imetak, nego vas... vrlo ću rado... utrošiti i sam sebe.” (2. Korinćanima 12,12-15) 351

Tijekom dugog razdoblja što ga je proveo u službi u Efezu, gdje je tri godine marljivo navješćivao Evanđelje u cijelom kraju, Pavao je opet radio svoj zanat. U Efezu, kao i u Korintu, apostola je ohrabrila prisutnost Akvile i Priscile koji su ga pratili kad se pri kraju svojeg drugog misijskog putovanja vratio u Aziju.

Bilo je onih koji su prigovarali što Pavao radi svojim rukama tvrdeći da to nije u skladu s djelovanjem propovjednika Evanđelja. Zašto bi Pavao, propovjednik najvišeg ranga, povezoao manualni rad s propovijedanjem Riječi? Nema li radnik pravo na plaću? Zašto izradom šatora troši vrijeme koje bi po svemu sudeći mogao iskoristiti za nešto bolje?

Ali Pavao tako potrošeno vrijeme nije smatrao izgubljenim. Dok je radio s Akvilom, održavao je vezu s velikim Učiteljem ne propuštajući priliku da svjedoči za Spasitelja i pomažući onima kojima je pomoć bila potrebna. Njegove su misli uvijek težile za duhovnom spoznajom. Svojim je suradnicima davao duhovne upute, a uz to je primjerom pokazao marljivost i temeljitost. Bio je brz, spretna radnik, marljiv u poslu, “u duhu gorljiv, Gospodinu” služeći (Rimljanima 12,11 – DF). Baveći se svojim zanatom, apostol je imao pristup staležu do kojeg inače ne bi dopro. Svojim je suradnicima pokazao da je spretnost u običnom zanatu dar od Boga koji daje dar i mudrost za rad. Učio je da Boga treba poštovati i u svakidašnjem poslu. Njegove od rada otvrdnule ruke nisu ništa oduzimale snazi ganutljivih poziva koje je upućivao kao kršćanski propovjednik. 352

Katkad je Pavao radio i danju i noću ne samo za svoje uzdržavanje, nego i da bi pomogao suradnicima. Dijelio je svoju zaradu s Lukom i pomagao Timoteju. Katkad je gladovao da bi mogao zadovoljiti potrebe drugih. Njegov je život bio nesebičan. Pri kraju službe, u oproštajnom govoru efeškim starješinama u Miletu, mogao je pred njima podignuti svoje od rada ogrubjele ruke i reći: “Srebra, zlata i odijela nisam poželio ni od koga. Vi sami znate da su ove ruke providjele mojim i mojih

sudrugova potrebama. U svemu sam vam dao primjer da se tako treba truditi i pritjecati u pomoć nemoćnima te se sjećati riječi Gospodina Isusa Krista koje on sam reče: 'Blaženije je davati nego primati.'" (Djela 20,33-35)

Ako propovjednici smatraju da u Kristovom djelu podnose teškoće i oskudicu, neka u mislima posjete radionicu u kojoj je radio Pavao. Neka drže na umu da, dok ovaj od Boga izabrani čovjek oblikuje tkaninu, zarađuje za kruh koji je pošteno zaradio svojim radom kao apostol.

353 Rad je blagoslov, a ne prokletstvo. Lijeni duh upropaštava pobožnost i žalosti Božjeg Duha. Močvara je odvratna, dok bistri potok širi zdravlje i zadovoljstvo. Pavao je znao da oni koji zanemaruju fizički rad ubrzo slabe. Nastojao je poučiti mlade propovjednike da će radom svojim rukama, naprezanjem mišića i tetiva, tako ojačati da mogu podnijeti napore i oskudice koje ih očekuju u evandeoskom polju. Bio je svjestan da će i njegovom podučavanju nedostajati živahnost i snaga ako ne bude nastojao da svi dijelovi njegovog organizma budu pravilno uvježbani.

Lijenčina gubi dragocjeno iskustvo koje se stječe marljivim obavljanjem svakidašnjih životnih dužnosti. Ne samo nekolicina, već tisuće ljudskih bića živi samo zato da troši blagoslove kojima ih Bog dariva u svojem milosrđu. Ona ne donose Gospodinu darove zahvalnosti za blaga koja im je povjerio. Zaboravljaju da mudrom uporabom posuđenih talenata trebaju biti proizvođači, a ne samo potrošači. Kad bi shvatila koji posao Bog želi da vrše kao Njegovi pomagači, ona ne bi izbjegavala odgovornost.

354 Korisnost mladih ljudi, koji se osjećaju pozvanima od Boga da propovijedaju, umnogome ovisi o načinu na koji pristupaju svojem poslu. Oni koje je Bog izabrao za rad u propovjedničkoj službi, dat će dokaze o svojem uzvišenom pozivu i svim se snagama truditi da se razviju u sposobne radnike. Nastojat će steći iskustvo koje će im pomoći da planiraju i ostvare planove. Cijeneći svetost svojeg poziva, oni će samosvladavanjem postajati sve sličniji svojem Učitelju otkrivajući Njegovu dobrotu, ljubav i istinu. I kad pokažu odlučnost da umnože darove koji su im povjereni, Crkva im treba promišljeno pomoći.

Nije dobro sve koji osjećaju poziv da propovijedaju ohrabriti da odmah od Crkve očekuju stalnu novčanu potporu za sebe i

svoje obitelji. Postoji opasnost da neke radnike s ograničenim iskustvom iskvari laskanje pa da nerazumnim ohrabrenjem očekuju puno uzdržavanje, neovisno o bilo kakvom ozbiljnom naporu sa svoje strane. Sredstva posvećena širenju Božjeg djela ne bi trebali trošiti oni koji žele propovijedati samo zato da bi dobili uzdržavanje i tako zadovoljili sebičnu težnju za udobnim životom.

Mladi koji žele iskušati svoje darove u propovjedničkoj službi naći će korisnu pouku u Pavlovom primjeru u Solunu, Korintu, Efezu i drugim mjestima. Premda je bio rječit govornik, izabran od Boga za posebno djelo, on se nikad nije ustručavao raditi niti se ikad umorio od žrtvovanja za djelo koje je volio. "Do ovoga časa gladujemo i žeđamo," pisao je Korinćanima, "podnosimo golotinju i primamo udarce, bez stalnog smo boravišta i do iznemoglosti radimo svojim rukama. Vrijedaju nas, a mi blagoslivljamo; progone nas, a mi strpljivo podnosimo." (1. Korinćanima 4,11.12)

Jedan od najvećih učitelja među ljudima, Pavao, radosno je obavljao najniže kao i najviše dužnosti. Kad su okolnosti u njegovoj službi za Učitelja to zahtijevale, bio je spreman raditi svoj zanat. Ali uvijek je bio spreman ostaviti po strani svjetovni posao da bi se suprotstavio protivljenju neprijatelja Evanđelja ili iskoristio posebnu priliku da zadobije duše za Isusa. Njegova gorljivost i marljivost ukor su lijenosti i želji za lagodnim životom.

355

Pavao se primjerom usprotivio mišljenju, koje se u ono vrijeme počelo širiti u Crkvi, da Evanđelje mogu uspješno propovijedati samo oni koji su oslobođeni svake potrebe za fizičkim radom. On je na praktičan način pokazao što posvećeni vjernici mogu učiniti u mnogim mjestima u kojima pučanstvo nije upoznalo istine Evanđelja. Njegov je postupak nadahnuo mnoge skromne radnike željom da učine koliko najviše mogu za napredak Božjeg djela i da se istodobno uzdržavaju vlastitim radom. Akvila i Priscila nisu bili pozvani da sve svoje vrijeme posvete službi Evanđelja, ali ove je ponizne radnike Bog uporabio da Apolonu pokažu savršeniji put. Gospodin se služi različitim oruđima za ostvarenje svoje namjere, i dok neke s posebnim darovima bira da sve svoje snage posvete djelu poučavanja i propovijedanja Evanđelja, mnoge druge, na koje nikad nisu položene ruke, poziva da uzmu važan udio u spašavanju duša.

Pred samostalnim evandeoskim radnikom postoji veliko otvoreno polje. Mnogi mogu steći vrijedna iskustva u službi propovijedanja dok jedan dio vremena obavljaju manualne poslove; na ovaj se način mogu izvježbati dobri radnici za važnu službu u područjima u kojima su potrebni.

356 Samopožrtvovni Božji sluga, koji neumorno radi riječju i primjerom, na srcu nosi teško breme. On svoj rad ne mjeri satima. Njegova plaća ne utječe na njegov rad niti će ga nepovoljne prilike odvratiti od njegove dužnosti. On je nalog primio s Neba i od Neba očekuje naknadu za povjereni posao.

Božja je namjera da takvi radnici budu oslobođeni nepotrebnih zabrinutosti kako bi imali mogućnost poslušati Pavlov savjet Timoteju: "Vrši ove dužnosti, sav im se posveti." (1. Timoteju 4,15) Dok s jedne strane trebaju raditi toliko da sačuvaju snažan um i tijelo, s druge strane nije Božja namjera da veliki dio svojeg vremena budu prisiljeni provoditi u svjetovnom poslu.

Ovi vjerni radnici, premda spremni da potroše i budu potrošeni za Evanđelje, nisu oslobođeni kušnji. Sputane i opterećene brigom zato što im Crkva nije pružila odgovarajuću novčanu potporu, neke od njih žestoko napada kušač. Kad vide da se njihov rad ne cijeni, svlada ih potištenost. Istina, oni očekuju vrijeme suda kad će primiti pravednu nagradu i to ih bodri; ali u međuvremenu njihovim su obiteljima potrebni hrana i odjeća. Kad bi osjećali da su oslobođeni božanskog naloga, oni bi rado radili svojim rukama. No svjesni su da njihovo vrijeme pripada Bogu bez obzira na kratkovidnost onih koji bi ih trebali opskrbiti s dovoljno novca. Oni se odupiru kušnji da uđu u poslove koji bi im omogućili da se ubrzo oslobode oskudice, pa nastavljaju raditi za napredak djela koje im je draže od samog života. Međutim, da bi to učinili, prisiljeni su slijediti Pavlov primjer i neko vrijeme raditi rukama dok istodobno nastavljaju obavljati propovjedničku službu. To ne čine zato da bi promicali svoj probitak, već probitak Božjeg djela na Zemlji.

357

U nekim se trenucima Božjem sluzi čini nemogućim da izvrši potrebno djelo zbog nedostatka sredstava za nastavak ozbiljnog, temeljitog rada. Neki se boje da s onim što im stoji na raspolaganju ne mogu učiniti sve što osjećaju da im je dužnost. Ali ako krenu naprijed u vjeri, otkrit će se Božje spasenje i napredak će pratiti njihov trud. Onaj koji je svojim sled-

benicima naložio da idu u sve dijelove svijeta, brinut će se za svakog radnika koji poslušan Njegovom nalogu navješćuje Njegovu vijest.

U izgradnji svojeg djela Gospodin ne objašnjava uvijek sve svojim slugama. Katkad iskušava pouzdanje svojeg naroda tako što stvara okolnosti koje ga potiču da krene naprijed u vjeri. Često ga dovodi na uska i teška mjesta i traži da ide naprijed kad se čini da mu noge dotiču vode Jordana. Upravo u takvim trenucima, kad se Bogu uzdižu molitve Njegovih slugu u ozbiljnoj vjeri, On pred njima otvara putove i izvodi ih na prostrano mjesto.

Kad Božji vjesnici shvate svoje odgovornosti prema potrebitim dijelovima Gospodnjeg vinograda, i u duhu Velikog Radnika budu neumorno radili na obraćenju duša, Božji anđeo će pred njima pripremiti put i osigurati sredstva potrebna za nastavak rada. Prosvijetljeni ljudi darežljivo će podupirati djelo učinjeno u njihovu korist. Oni će se rado odazvati na svaki poziv za pomoć i Bog će ganuti njihova srca da podupru Gospodnje djelo ne samo u svojoj sredini, već i u drugim područjima. Tako će snaga doći i radnicima u drugim mjestima pa će Gospodnje djelo napredovati onako kako je to On odredio.

34

Posvećena služba

359 U svojem životu i poukama Krist je pokazao savršen primjer nesebične službe koja potječe od Boga. Bog ne živi za sebe. Stvaranjem svijeta i održavanjem svega On stalno služi drugima. On "čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednima i nepravednima" (Matej 5,45). Ovaj ideal službe Otac je povjerio svojem Sinu. Isus je bio postavljen za glavu ljudskom rodu da svojim primjerom pokaže što znači biti propovjednik. Cijeli Njegov život bio je podložan zakonu službe. On je služio svima.

Isus je uvijek iznova pokušavao uspostaviti ovo načelo među svojim učenicima. Kad su Jakov i Ivan zahtijevali prvo mjesto, rekao je: "Tko želi biti velik među vama, neka bude vaš poslužnik! A tko želi biti prvi među vama, neka bude vaš sluga po primjeru Sina Čovječjega, koji nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne svoj život kao otkup svih!" (Matej 20,26-28)

360 Nakon uzašašća, Krist svoje djelo na Zemlji vrši preko izabranih izaslanika preko kojih govori sinovima ljudskim i propovjednicima o njihovim potrebama. Velika Glava Crkve nadzire svoje djelo preko ljudi koje je Bog postavio da budu Njegovi predstavnici.

Položaj onih koje je Bog pozvao da riječju i naukom rade na izgradnji Njegove Crkve veoma je odgovoran. Oni trebaju u Kristovo ime pozivati muškarce i žene da se pomire s Bogom, a svoju zadaću mogu ostvariti samo ako dobiju mudrost i snagu odozgo.

Kristovi su propovjednici duhovni čuvari naroda koji je povjeren njihovoj brizi. Njihov je rad uspoređen s radom stražara. U drevna vremena stražari su bili često postavljeni na gradske

bedeme odakle su s visine mogli nadzirati važna mjesta koja je trebalo čuvati, i upozoriti na približavanje neprijatelja. O njihovoj vjernosti ovisila je sigurnost svih u gradu. U određenim vremenskim razmacima trebali su se dozivati kako bi bili sigurni da su svi budni i da se nikome nije ništa dogodilo. Povik ohrabrenja ili upozorenja prenosio se od jednoga do drugoga dok ne bi obišao grad.

Svakom propovjedniku Gospodin kaže: "I tebe sam, sine čovječji, postavio za stražara domu Izraelovu: kad čuješ riječ iz mojih usta, opomeni ih u moje ime. Rekнем li bezbožniku: 'Bezbožniče, umrijet ćeš!' – a ti ne progovoriš i ne opomeneš bezbožnika da se odvrati od svojega zloga puta, bezbožnik će umrijeti zbog svojega grijeha, ali krv njegovu tražit ću iz tvoje ruke. Ali ako bezbožnika opomeneš da se odvrati od svojega zloga puta, a on se ne vrati sa svojega puta... ti si spasio život svoj." (Ezekiel 33,7-9)

361

Proročke riječi ukazuju na svećanu odgovornost onih koji su postavljeni za čuvare Božje crkve, upravitelje Božjih tajna. Oni trebaju stajati kao stražari na zidovima Siona da na pojavu neprijatelja oglase uzbunu. Duše su u opasnosti da podlegnu kušnji i one će propasti ako Božji propovjednici ne budu vjerni onome što im je povjereno. Ako iz bilo kojeg razloga njihova duhovna osjetila tako otupe da ne budu sposobni zamijetiti opasnost i zbog svojeg propusta ne upozore narod da će propasti, Bog će iz njihovih ruku tražiti krv onih koji su izgubljeni.

Prednost stražara na zidovima Siona jest da žive tako blizu Bogu i da budu tako osjetljivi na djelovanje Njegova Duha da preko njih može muškarcima i ženama govoriti o opasnosti u kojoj se nalaze i pokazati im put u sigurnost. Trebaju ih vjerno upozoravati na sigurne posljedice prijestupa i vjerno zastupati probitak Crkve. Ni u jednom trenutku ne smiju popustiti u svojoj budnosti. Trebaju podignuti glasove kao trubni zvuk, a nikad ne smiju dati kolebljiv, nesiguran ton. Oni trebaju raditi ne za plaću, nego zato što ne mogu drukčije, zato što su svjesni da će trpjeti teške posljedice ako ne budu propovijedali Evandjelje. Izabrani od Boga, zapečaćeni krvlju posvećenja, oni trebaju izbavljati muževe i žene od prijetjećeg uništenja.

362

Propovjednik koji je Kristov suradnik bit će svjestan svetosti svojeg rada i koliko truda i žrtve mora uložiti da bude uspješan. On ne razmišlja o vlastitoj lagodnosti ili udobnosti. On za-

boravlja sebe. U potrazi za izgubljenim ovcima nije svjestan da je sâm umoran, promrznuo i gladan. Pred sobom ima samo jedan cilj – spašavanje izgubljenih.

Onaj koji služi pod krvlju umrljanom Emanuelovom zastavom morat će obaviti posao koji zahtijeva izuzetan napor i strpljivu ustrajnost. No vojnik križa stoji nepokolebljivo na bojišnici. Kad ga neprijatelj napada, on se vraća u utvrdu po pomoć, i kad Gospodinu iznosi obećanja iz Riječi, dobiva snagu za izvršenje potrebne dužnosti. On je svjestan potrebe za snagom odozgo. Pobjede koje izvojuje ne vode samouzvisivanju, već ga potiču da se sve više oslanja na Moćnoga. Oslanjajući se na Silu, on je sposoban iznijeti vijest spasenja takvom snagom da će odzvanjati u umovima ljudi.

Onaj koji poučava Riječ mora sam živjeti u svjesnoj, neprekidnoj vezi s Bogom preko molitve i proučavanja Njegove Riječi, jer u tome je izvor snage. Zajedništvo s Bogom dat će propovjednikovom trudu veću silu nego što je utjecaj njegova propovijedanja. On mora paziti da ne bude lišen ove sile. S ozbiljnošću koja se ne može nijekati, mora moliti Boga da ga ojača i utvrdi za dužnost i teškoće kao i da mu usne dotakne žarom.

363 Kristovi se izaslanici vrlo često preslabo drže vječnih stvarnosti. Ako budu hodili s Bogom, On će ih skloniti u zaklon Stijene. Tako zaklonjeni moći će vidjeti Boga kao što Ga je Mojsije vidio. Njegovom silom i svjetlom razumjet će više i postići više nego što se to čini njihovom ograničenom prosuđivanju.

Sotona se svojom vještinom najuspješnije koristi protiv poštenih. Kad obeshrabrenje prijeti da svlada propovjednika, neka svoje potrebe iznese pred Boga. Kad je Nebo nad Pavlom bilo olovno, on se upravo tada najviše uzdao u Boga. Više od ostalih znao je što znači biti izložen nevoljama, ali poslušajmo ga kako, okružen kušnjama i sukobima, pobjednički kliče dok mu noge neumorno koračaju prema Nebu: "Uistinu, naša nam sadašnja ali kratkotrajna i mala nevolja donosi izvanredno veliku i vječnu slavu, nama koji ne smjeramo na vidljivo, nego na nevidljivo." (2. Korinćanima 4,17.18) Pavlove su oči bile stalno uprte u nevidljivo i vječno. Svjestan da se bori protiv nadnaravnih sila, pouzdao se u Boga i u tome je bila njegova snaga. Zahvaljujući tome što je gledao Nevidljivoga, dobivao je snagu i živost duše; zemaljska sila nije mogla vladati njegovim umom i karakterom.

Pastor se treba slobodno družiti s ljudima za koje radi, da bi, kad ih upozna, znao kako da svoje poučavanje prilagodi njihovim potrebama. Kad propovjednik održi propovijed, njegov je rad tek započeo. Tada ga čeka osobni rad. Treba posjetiti ljude u njihovim domovima, ozbiljno i u poniznosti razgovarati i moliti s njima. Ima obitelji do kojih nikad neće doprijeti istine Božje riječi ako upravitelji Njegove milosti ne uđu u dom i pokažu im uzvišeniji put. Ali srca onih koji vrše ovaj rad moraju kucati kao i Kristovo.

364

Mnogo je toga sažeto u zapovijedi: "Izidi na putove i među ograde i natjeraj svijet da dođe da mi se napuni kuća!" (Luka 14,23) Neka propovjednici poučavaju istinu u obiteljima približavajući se onima za koje rade, i kad tako surađuju s Bogom, On će ih obdariti duhovnom snagom. Krist će ih voditi u njihovom radu, dati im riječi koje će se duboko utisnuti u srca slušatelja. Prednost je svakog propovjednika da može reći s Pavlom: "Nisam ništa propustio da vam u potpunosti saopćim Božji naum." "Nisam ništa od onoga što je korisno propustio da vam saopćim i da vas poučim javno i po kućama svečano navješćujući... potrebu obraćenja k Bogu po vjeri u našega Gospodina Isusa." (Djela 20,27.20.21)

Spasitelj je išao od kuće do kuće i iscjeljivao bolesne, tješio žalosne, smirivao nesretne i očajnima govorio o miru. Uzimao je malu djecu na ruke i blagoslivljao ih te umornim majkama upućivao riječi nade i utjehe. S neumornom nježnošću i blagošću uklanjao je svaki ljudski jad i nevolju. Radio je ne za sebe, već za druge. Bio je sluga svima. Njegovo jelo i piće bilo je donositi nadu i snagu svima s kojima je dolazio u dodir. I kad su muževi i žene slušali istine koje su silazile s Njegovih usana, tako različite od predaja i dogmi koje su naučavali rabin, u njihovim se srcima rodila nada. U Njegovom poučavanju bilo je ozbiljnosti koja je Njegove riječi sa snažnim osvjedočenjem utisnula u srca.

365

Božji propovjednici trebaju naučiti Kristove metode rada da bi iz riznice Njegove Riječi iznosili ono što će zadovoljiti duhovne potrebe onih za koje rade. Samo tako mogu ostvariti zadaću koja im je povjerena. Isti onaj Duh koji je prebivao u Kristu kad je iznosio upute što ih je stalno primao, treba biti izvor njihova znanja i tajna njihove sile u nastavljanju Spasiteljeva rada u svijetu.

Neki koji su radili u propovjedničkoj službi nisu imali uspjeha jer se nisu potpuno posvetili Gospodnjem djelu. Propovjednici ne smiju imati drugo zanimanje osim velikog djela dovođenja duša Spasitelju. Ribari koje je Krist pozvao odmah su ostavili mreže i krenuli za njim. Propovjednici ne mogu uspješno vršiti djelo za Boga i istodobno voditi brigu o velikim osobnim poslovnim pothvatima. Takva podijeljenost zamagljuje njihov duhovni vid. Um i srce bivaju zaokupljeni zemaljskim i Kristova služba zauzima drugo mjesto. Takvi nastoje svoje djelo za Boga oblikovati prema okolnostima, umjesto da oni tako oblikuju okolnosti da zadovolje Božje zahtjeve.

366 Sve su propovjednikove snage potrebne za vršenje uzvišenog zvanja. Njegove najbolje snage pripadaju Bogu. On se ne treba upuštati u špekulacije niti u bilo kakav drugi posao koji bi ga odvratilo od velikog djela. "Nijedan se vojnik u službi ne zapleće u poslove svakidašnjega života", kaže Pavao, "kako bi ugodio vojskovođi." (2. Timoteju 2,4) Tako je apostol naglasio propovjednikovu potrebu za bezrezervnim posvećenjem Učiteljevoj službi. Propovjednik koji je potpuno posvećen Bogu neće se upuštati u poslove koji bi ga spriječili da se potpuno posveti svojem svetom zvanju; on ne teži za zemaljskom čašću ili blagom. Njegov je jedini cilj drugima govoriti o Spasitelju koji je dao sebe da bi ljudska bića doveo u bogatstvo vječnog života. Njegova najuzvišenija želja nije skupljanje blaga u ovom svijetu, već ukazivanje na vječne stvarnosti ravnodušnima i nevjernima. Njemu će se možda nuditi da se upusti u poslove koji obećavaju veliki svjetovni dobitak, ali on na takve kušnje uzvraća: "Što, dakle, koristi čovjeku ako dobije cijeli svijet, a izgubi svoj život?" (Marko 8,36)

Sotona je s ovakvom ponudom došao Kristu, svjestan da nikad neće otkupiti svijet ako je prihvati. Pod različitim krinkama dolazi s istim kušnjama i danas Božjim propovjednicima, znajući da će oni koje uspije prevariti iznevjeriti povjereni posao.

367 Božja volja nije da se Njegovi propovjednici nastoje obogatiti. O tome je Pavao pisao Timoteju: "Jer je pohlepa za novcem izvor svih zala. Budući da su joj se neki predali, zalutali su od vjere i proboli sami sebe mnogim teškim mukama. Ali ti, o čovječe Božji, bježi od toga! Teži svim silama za pravednošću, pobožnošću, vjerom, ljubavlju, postojanošću, blagošću!" Primjerom kao i poukom Kristov izaslanik treba "bogatašima

ovoga svijeta [prenijeti]... da ne budu bahati, da ne polažu nade u nesigurno bogatstvo, nego u Boga, koji nam sve obilno daje na uživanje, da iskazuju dobročinstva, da budu bogati djelima ljubavi, da budu darežljivi i podatni, da tako sebi zgrću sigurno blago za budućnost kako bi postigli pravi život.” (1. Timoteju 6,10.11.17-19)

Iskustva apostola Pavla i njegove upute o svetosti propovjednikova rada izvor su pomoći i nadahnuća onima koji rade u evandeoskoj službi. Pavlovo je srce gorjelo ljubavlju za grješnike i on je ulagao sve svoje snage za zadobivanje duša. Nikad nije bilo radnika s više samoodricanja i ustrajnosti. Blagoslove koje je primao cijenio je kao prednosti koje treba uporabiti za blagoslivljanje drugih. Nije propuštao nijednu priliku da govori o Spasitelju ili da pomogne ljudima u nevolji. Išao je od mjesta do mjesta propovijedajući Kristovo Evanđelje i osnivajući crkve. Gdje god je našao slušatelje, nastojao je djelovati protiv zla kako bi noge muškaraca i žena uputio na put pravednosti.

Pavao nije zaboravio na crkve koje je osnovao. Kad su završili svoje misijsko putovanje, on i Barnaba vratili su se istim putem i posjetili crkve koje su podigli birajući u njima ljude koje će moći pripremiti da se pridruže navješćivanju Evanđelja.

Ova karakteristika Pavlova rada sadrži važnu pouku za današnje propovjednike. Dio njegovog rada bio je odgajanje mladih ljudi za propovjedničku službu. Poveo bi ih sa sobom na misijska putovanja i tako su stjecali iskustva koja su ih poslije osposobljavala da preuzmu odgovorne položaje. Kad je bio odvojen od njih, još uvijek je pratio njihov rad i njegova pisma upućena Timoteju i Titu pokazuju koliko je iskreno želio da budu uspješni.

Iskusni radnici danas vrše plemenito djelo kad, umjesto da sami pokušavaju nositi sve terete, pripremaju mlade radnike i stavljaju terete na njihova leđa.

Pavao nije nikad zaboravio odgovornost koja počiva na njemu kao Kristovom propovjedniku i da će ga Bog držati odgovornim ako se duše izgube zbog njegovog nemara. “Ja postadoh njezin službenik”, rekao je o Radosnoj vijesti, “onim darom koji mi dade Bog za vas da potpuno navijestim riječ Božju: Tajnu koja je bila sakrivena kroz vjekove i pokoljenja, a koja je sada objavljena njegovim svetima. Njima je Bog htio saopćiti kako je bogata slava ove Tajne među poganima koja glasi: Krist, na-

da slave, jest među vama. Njega mi navješćujemo, opominjući svakoga čovjeka i poučavajući svakoga čovjeka u svoj mudrosti, da učinimo zrelim svakog čovjeka u Kristu. Zato se i trudim i borim prema njegovoj djelotvornosti koja snažno očituje svoju silu u meni.” (Kološanima 1,25-29)

369 Ovim je riječima pred radnika za Krista postavljen visok cilj, ali ga mogu postići svi koji, stavljaajući se pod nadzor Velikog Učitelja, svakodnevno uče u Kristovoj školi. Sila kojom Bog raspolaže neograničena je, i propovjednik koji se u velikoj potrebi za Gospodinom povlači u osamu može biti siguran da će primiti ono što će za njegove slušatelje biti miris života za život.

Pavlovi spisi pokazuju da propovjednik Evandjelja treba biti primjer istina koje podučava, da ničim ne daje “nikakva povoda sablazni, da se ne bi ozloglasila... služba”. O svojem radu ostavio nam je sliku u pismu vjernicima u Korintu: “Preporučujemo same sebe u svemu kao Kristovi službenici velikom postojanošću: u nevoljama, u nuždama, u tjeskobama, pod udarcima, u tamnicama, u bunama, u naporima, u bdjenjima, u postovima; čistoćom, znanjem, strpljivošću, dobrotom, Duhom Svetim, iskrenom ljubavi; riječju istine, silom Božjom, s oružjem pravednosti za napad i obranu, sa slavom i sramotom, sa zlim i dobrim glasom. Čini se da smo zavodnici, a zapravo smo poštjeni; čini se da smo nepoznati, a zapravo smo poznati; čini se da umiremo, a zapravo evo živimo; čini se da smo kažnjavani, a zapravo nismo ubijani; čini se da smo žalosni, a zapravo smo uvijek veseli; čini se da smo siromasi, a zapravo smo oni koji mnoge obogaćuju; čini se da smo ljudi bez ičega, a zapravo smo oni koji posjedujemo sve.” (2. Korinćanima 6,3.4-10)

Titu je pisao: “Isto tako opominji mladiće da budu uzdržljivi u svemu! Sam sebe pokaži uzorom dobra vladanja! U nauči pokaži cjelovitost, dostojanstvo, zdravu i besprijeckornu riječ, da se posrami svaki protivnik jer ne može o nama što zlo reći.” (Titu 2,6-8)

370 U Božjim očima nema ničega dragocjenijeg od Njegovih propovjednika koji odlaze u pusta mjesta na Zemlji da siju sjeme istine, gledajući unaprijed na žetvu. Nitko osim Krista ne može ocijeniti gorljivost Njegovih slugu u traženju izgubljenih. On im daje svojeg Duha i njihovim se trudom duše okreću od grijeha k pravednosti.

Bog poziva ljude koji su spremni napustiti svoja imanja, a ako treba i svoje obitelji, da postanu Njegovi propovjednici. I Njegov će poziv biti prihvaćen. U prošlosti je bilo ljudi koji su, pokrenuti Kristovom ljubavlju i potrebama izgubljenih, napustili udobnosti doma i društvo prijatelja, pa čak i suprugu i djecu, da bi pošli u strane zemlje, među idolopoklonike i divljake, objavljivati vijest milosrđa. Mnogi su u tom pokušaju izgubili život, ali su ustali drugi da nastave djelo. Tako Kristovo djelo napreduje korak po korak, a sjeme posijano u tuzi donosi bogatu žetvu. Spoznaja o Bogu nadaleko se proširila i barjak križa je podignut u neznabožackim zemljama.

Za obraćenje jednog grješnika propovjednik treba uložiti sve svoje snage. Duša koju je Bog stvorio, a Krist otkupio, ima veliku vrijednost zbog mogućnosti koje stoje pred njom, duhovnih prednosti koje su joj osigurane, sposobnosti koje može posjedovati ako budu oživljene Božjom riječju i besmrtnosti koju može steći zahvaljujući nadi naviještenoj u Evandelju. Ako je Krist napustio devedeset devet ovaca da bi mogao potražiti i spasiti samo jednu izgubljenu, možemo li se opravdati čineći manje od toga? Nije li izdaja svetog povjerenja uvreda za Boga, ako ne radimo kao što je Krist radio i ne žrtvujemo se kao što se On žrtvovao?

371
Srce pravog propovjednika ispunjeno je silnom težnjom da spasi duše. On troši vrijeme i snagu, ne šteti nikakav napor jer drugi moraju čuti istine koje su njegovoj duši donijele zadovoljstvo, mir i radost. Na njemu počiva Kristov Duh. On bdije nad dušama kao onaj koji mora položiti račun. Očima uprtim u križ na Golgoti, gledajući podignutog Spasitelja, oslanjajući se na Njegovu milost, vjerujući da će biti s njim do kraja kao njegov štit, njegova snaga, njegova djelotvornost, on radi za Boga. Pozivima, molbama i uvjeravanjem o Božjoj ljubavi, on nastoji zadobiti duše za Isusa i na Nebu ga ubrajaju među "pozvane, izabrane i vjerne" (Otkrivenje 17,14).

35

Spasenje Židovima

Ovo se poglavlje zasniva na Poslanici Rimljanima.

372 Nakon mnogih neizbježnih odgoda Pavao je konačno stigao u Korint, mjesto u kojem je u prošlosti radio s mnogo truda, a koje je neko vrijeme bilo predmet njegove duboke zabrinutosti. Ustanovio je da ga mnogi od prvih vjernika i dalje cijene kao onoga koji im je donio svjetlo Evandolja. Kad je ove učenike pozdravio i vidio dokaze njihove vjernosti i gorljivosti, radovao se što njegov rad u Korintu nije bio uzaludan.

Korintski vjernici, nekoć tako skloni da iz vida izgube svoje visoko zvanje u Kristu, razvili su snažan kršćanski karakter. Njihove riječi i postupci otkrivali su preobražavajuću snagu Božje milosti i sada su bili velika snaga za dobro u tom središtu poganstva i praznovjerja. U društvu svojih voljenih pratilaca i ovih vjernih obraćenika, apostolov izmoreni i uznemireni duh našao je počinak.

373 Tijekom boravka u Korintu, Pavao je našao vremena da potraži nova i šira područja službe. Njegove je misli posebno zaoкупljala mogućnost putovanja u Rim. Jedna od njegovih najdražih nada i jedan od najomiljenijih planova bio je da vidi kršćansku vjeru čvrsto ustoličenu u velikom središtu poznatog svijeta. U Rimu je već bila osnovana crkva i apostol je želio tamošnje vjernike privoljeti na suradnju u radu koji je trebalo izvršiti u Italiji i u drugim zemljama. Da bi pripremio put za djelovanje među tamošnjom braćom, od kojih su mnoga za njega još uvijek bila stranci, poslao im je pismo u kojem im je naja-

vio namjeru da posjeti Rim i želju da u Španjolskoj podigne barjak križa.

U poslanici Rimljanima Pavao je iznio velika načela Evanđelja. Iznio je svoje stajalište o pitanjima koja su uznemirivala židovske i poganske crkve, i pokazao da su nade i obećanja koja su nekad pripadala samo Židovima sada ponuđena i neznabošcima.

S velikom jasnoćom i snagom apostol je iznio nauk o opravdanju vjerom u Krista. Nadao se da bi i drugim crkvama bile korisne upute koje je poslao kršćanima u Rimu; kako li je samo maglovito predvidio dalekosežni utjecaj svojih riječi! U svim vjekovima velika istina o opravdanju vjerom stajala je kao moćni svjetionik što pokajane grješnike vodi na put života. Upravo je ovo svjetlo razbilo tamu koja je vladala Lutherovim umom i otkrilo mu snagu Kristove krvi da čisti od grijeha. Isto je svjetlo vodilo tisuće grijehom opterećenih duša do pravog Izvora oprosta i mira. Svaki kršćanin ima razloga zahvaljivati Bogu za poslanicu upućenu crkvi u Rimu.

U tom je pismu Pavao otvoreno iznio što osjeća za Židove. Još od svojeg obraćenja silno je želio pomoći židovskoj braći da dobiju jasniju spoznaju evandeoske vijesti. "Želja moga srca i moja molitva Bogu za njih", izjavio je, "jest da se spase."

Nije to bila obična želja. Apostol je stalno molio Boga da radi u prilog Izraelaca koji u Isusu iz Nazareta nisu prepoznali obećanog Mesiju. "Istinu govorim u Kristu," uvjeravao je vjernike u Rimu, "zato mi svjedoči moja savjest zajedno s Duhom Svetim da u svom srcu nosim duboku i trajnu bol. Želio bih da ja osobno budem određen za uništenje, odijeljen od Krista, za svoju braću, za svoju rodbinu po tijelu. Oni su Izraelci; njima pripada: posinjenje i Slava, Savezi i zakonodavstvo, bogostovlje i obećanja; njihovi su patrijarsi, i od njih potječe Krist po tijelu, koji je iznad svega, Bog slavljen zauvijek."

Židovi su bili Božji izabrani narod preko kojeg je namjeravao blagosloviti cijeli ljudski rod. Bog je među njima podignuo mnoge proroke. Oni su prorekli dolazak Otkupitelja koji će biti odbačen i ubijen od onih koji su Ga prvi trebali prepoznati kao Obećanoga.

Gledajući kroz buduća stoljeća i svjedočeći o odbacivanju prorokâ, a na kraju i samog Božjeg Sina, prorok Izaija je pod nadahnućem pisao o tome da će Otkupitelja prihvatiti oni koji

374

375

se nikad prije nisu ubrajali u sinove Izraelove. Spominjući ovo proročanstvo, Pavao izjavljuje: "A Izaija se osmjeljuje reći: 'Našli su me oni koji me nisu tražili, i objavio sam se onima koji nisu pitali za me.' A na Izraela upućuje riječ: 'Cio dan pružah ruke svoje prema neposlušnom i buntovnom narodu.'"

Premda je Izrael odbacio Božjeg Sina, Bog njih nije odbacio. Poslušajmo kako Pavao nastavlja svoje dokazivanje: "Prema tome pitam: Je li Bog odbacio od sebe narod svoj? Daleko od toga! Ta, i ja sam Izraelac, potomak Abrahamov iz plemena Benjaminova. Nije Bog odbacio od sebe svoga naroda koji je unaprijed izabrao. Ili ne znate što veli Pismo gdje je govor o Iliji, kako se ovaj tuži Bogu na Izraela: 'Gospodine, proroke tvoje poubijaše, žrtvenike tvoje razrušise. Ja sâm ostadoh i hoće da i mene ubiju.' A što mu odgovara Božja objava? 'Ostavih sebi sedam tisuća ljudi koji ne prignuše koljena pred Baalom.' Tako i u sadašnje vrijeme postoji jedan Ostatak izabran po milosti. A ako je po milosti, nije više po djelima; jer inače milost ne bi više bila milost."

376 Izrael je posrnuo i pao, ali to nije prepreka da ne bi mogao ponovo ustati. U odgovoru na pitanje: "Zar su tako posrnuli da konačno padnu?" apostol odgovara: "Daleko od toga! Nego je njihovim prekršajem došlo spasenje poganima, da bi ih ovi potakli na natjecanje. Ako njihov prekršaj znači bogatstvo za svijet, a njihov umanjeni broj blagoslov za pogane, koliko će više njihov puni broj? A sad govorim vama, poganskog podrijetla. U svojstvu apostola poganâ, ja vrlo cijenim i zato brižno obavljam svoju službu ne bih li potakao na natjecanje svoje sunarodnjake te neke od njih spasio. Jer, ako je njihovo odbačenje izmirenje svijeta, što će biti njihovo ponovno primanje, ako ne uskrsnuće od mrtvih?"

Božja je namjera bila da se Njegova milost očituje među poganima kao i među Izraelcima. Ovo je jasno prikazano u starozavjetnim proročanstvima. U svojem dokazivanju apostol se poziva na neka od ovih proročanstava. "Zar lončar nema vlasti nad glinom", pita, "da od istoga glinenog tijesta napravi jednu posudu za plemenitu, a drugu za neplemenitu upotrebu? A (što se onda usuduješ prigovarati) ako je Bog, premda je htio pokazati svoj gnjev i očitovati svoju moć na posudama ispunjenima gnjevom koje su sebe učinile prikladnima za propast, s velikom ih strpljivošću podnosio, da tako očituje bogatstvo svoje slave prema

posudama ispunjenima milosrdem koje je otprije pripremio za slavu – prema nama koje je pozvao i od Židova i od pogana, kako i veli kod Ozeja: ‘Narod koji nije moj narod s pravom ću nazvati svojim narodom, i nedragu dragom, i tako će se dogoditi da će na istom mjestu gdje im je rečeno: ‘Vi niste moj narod’ s pravom biti prozvani sinovima živog Boga.’” (Pogledati Hošea 1,10.)

Bez obzira na to što je Izrael kao narod pao, u njemu je ostao pobožan ostatak onih koji se trebaju spasiti. U vrijeme Spasiteljeva dolaska bilo je vjernih muškaraca i žena koji su s radošću prihvatili vijest Ivana Krstitelja i ponovo prionuli uz proučavanje proročanstava o Mesiji. Kad je bila osnovana prva kršćanska crkva, nju su činili vjerni Židovi koji su u Isusu iz Nazareta prepoznali Onoga za čijim su dolaskom čeznuli. O ovom ostatku govori Pavao kad piše: “Ako su prvine svete, sveto je i sve tijesto. Ako je korijen svet, svete su i grane.”

Pavao uspoređuje ostatak u Izraelu sa stablom plemenite masline od kojeg su se odlomile neke grane. On uspoređuje neznabošce s granama divlje masline, pricijepljenima na korijen. “Ako su neke grane odlomljene,” piše vjernicima iz neznaboštva, “i ako si ti, koji si divlja maslina, pricijepljen mjesto njih i postao s njima sudionik u sočnom korijenu masline, ne uzvisuj se nad grane! Ako se hoćeš uzvisivati, sjeti se da ne nosiš ti korijena, nego korijen tebe! Ti ćeš sad reći: Grane su odlomljene da ja budem pricijepljen. Dobro! Njih je odlomila nevjera, a tebe drži vjera. Ne ponosi se više, nego se boj! Jer, ako Bog nije poštudio prirodnih grana, neće ni tebe poštediti. Dakle, promatraj dobrotu i strogost Božju: strogost prema palima, a dobrotu Božju prema tebi – ako ustraješ u dobroti – jer inače ćeš i ti biti odsječen.”

Zbog nevjernosti i odbacivanja nebeske namjere, Izrael je kao narod izgubio vezu s Bogom. Ali grane koje su se odlomile od stabla Bog je mogao ponovo sjediniti s pravim korijenom Izraela – s ostatkom koji je ostao vjeran Bogu svojih otaca. “Oni će,” izjavljuje apostol o odlomljenim granama, “ako ne ustraju u nevjeri, biti pricijepljeni, jer ih Bog može opet pricijepiti.” “Ako si ti”, piše poganima, “odsječen od divlje masline, kojoj si po prirodi pripadao, i protiv prirode pricijepljen na pitomu maslinu, koliko će se lakše pricijepiti na vlastitu maslinu oni koji joj po prirodi pripadaju. Neću vas držati u nejasnoći o taj-

377

378

ni ovoj, da se ne biste oslanjali na vlastito mišljenje. Otvrdnuće jednoga dijela Izraela traje dok pogani ne uđu u punom broju.

Kada to bude, sav će se Izrael spasiti, kako stoji napisano: 'Od Siona će doći Oslobođitelj; on će udaljiti bezbožnost od Jakova. I ovaj moj Savez s njima ispunit će se kad im uzmem grijeh.' S obzirom na Radosnu vijest oni su doduše neprijatelji radi vas, ali s obzirom na izbor oni su ljubimci – zbog otaca, jer su neopozovljivi Božji darovi i poziv. Baš kao što ste vi nekoć bili neposlušni Bogu, a sada ste postigli milosrđe zahvaljujući njihovoj neposlušnosti, tako su i oni sada postali neposlušni zahvaljujući milosrđu prema vama, da i oni postignu milosrđe. Bog je naime zatvorio sve ljude u neposlušnost da im se svima smiluje.

379 O dubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučive njegove odluke, i kako neistraživi njegovi putovi! Tko je naime upoznao Gospodnju misao? Tko li mu je bio savjetnik? Tko li mu je nešto prije dao da bi mu mogao uzvratiti? Sve je od njega, po njemu i za njega. Njemu pripada slava zauvijek."

Tako Pavao pokazuje da je Bog neograničeno sposoban preobraziti srca Židova i pogana podjednako i da svakom vjerniku u Krista daruje blagoslove obećane Izraelu. On ponavlja Izaijin proglas o Božjem narodu: "Iako je broj sinova Izraelovih kao morski pijesak, spasit će se samo Ostatak, jer će Gospodin potpuno i brzo ostvariti riječ na zemlji." I kako je prorekao Izaija: 'Da nam nije Gospod nad vojskama ostavio potomstva, bili bismo kao Sodoma i postali bismo slični Gomori.'"

U vrijeme kad je Jeruzalem bio razoren a hram ležao u ruševinama, tisuće Židova bile su prodane da služe kao robovi u neznabožačkim zemljama. Oni su bili rasuti po narodima kao ostaci nakon brodoloma. Tisuću osamsto godina Židovi su lutali od zemlje do zemlje po cijelom svijetu i ni na kojem mjestu nisu dobili mogućnost da povrate drevni ugled kao narod.* Okleветani, omrznuti i progonjeni, iz stoljeća u stoljeće baština im je bila stradanje.

* Istinitost ove tvrdnje potvrđuje činjenica da suvremeni Izrael, sastavljen tek od malog dijela Židova u svijetu, ni u čemu ne odgovara ugledu što ga je Izrael imao za Davidove i Salomonove vladavine.

Bez obzira na strašnu presudu izgovorenu nad Židovima kao narodom u vrijeme kad su odbacili Isusa iz Nazareta, u svim razdobljima živjeli su mnogi plemeniti, bogobojazni židovski muževi i žene koji su patili bez riječi. Bog je tješio njihova srca u nevolji i sa sućuti pratio strašno stanje u kojem su se nalazili. Čuo je očajničke molitve onih koji su Ga svim srcem molili za pravilno razumijevanje Njegove Riječi. Neki su u skromnom Nazarećaninu, kojeg su njihovi preci odbacili i razapeli, uvidjeli pravog Izraelovog Mesiju. Kad je njihov um shvatio značenje poznatih proročanstava, tako dugo zamračenih predajom i pogrješnim tumačenjem, srce im je ispunila zahvalnost Bogu za neiskazani dar što ga daje svakom ljudskom biću koje odluči prihvatiti Krista za osobnog Spasitelja.

Upravo je o ovakvima govorio Izaija u svojem proročanstvu: "Spasit će se samo Ostatak." Od Pavlovog vremena do danas Bog svojim Svetim Duhom poziva Židove kao i neznabošce. "U Boga nema pristranosti", izjavio je Pavao. Apostol se smatrao dužnikom "i Grcima i barbarima", kao i Židovima, ali nikad nije izgubio iz vida velike prednosti koje su Židovi imali nad drugima, jer "njima su povjerena Božja proročanstva". Evanđelje je, izjavio je, "sila Božja za spasenje svakomu vjerniku, kako, u prvom redu, Židovu tako Grku. Jer u njemu se očituje pravednost Božja, iz vjere u vjeru." Upravo je za ovo Kristovo Evanđelje, koje je podjednako djelotvorno za Židove i pogane, Pavao u svojoj poslanici Rimljanima rekao da ga se ne stidi.

Kad se ovo Evanđelje u svoj punini predstavi Židovima, mnogi će Krista prihvatiti kao Mesiju. Među kršćanskim propovjednicima samo se nekolicina osjeća pozvanima da rade za židovski narod, ali će onima koji su tako često bili zaobilaženi, kao i svima drugima doći vijest o Kristovom milosrđu i nadi.

U završnom naviještanju Evanđelja, kad se treba izvršiti posebno djelo za dosad zanemareni sloj ljudi, Bog očekuje od svojih vjesnika da se posebno zainteresiraju za židovski narod koji će naći u svim krajevima svijeta. Kad se starozavjetna Pisma stope s Novim zavjetom u objašnjenju Jahvinih vječnih namjera, to će za mnoge Židove biti kao zora novog stvaranja, uskrsnuće duše. Kad Krista iz evandeoskog doba vide na stranicama starozavjetnih Pisama, i shvate kako Novi zavjet jasno objašnjava Stari, probudit će se njihove usnule sposobnosti i oni će u Kristu prepoznati Spasitelja svijeta. Mnogi će vjerom prihvatiti

Krista za svojeg Otkupitelja. Na njima će se ispuniti riječi: "I svima koji ga primiše dade vlast da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime." (Ivan 1,12)

Ima među Židovima nekih koji su, kao Savao iz Tarza, silni u Pismima i takvi će čudesnom snagom naviještati nepromjenjivost Božjeg zakona. Izraelov Bog će to ostvariti u naše dane. Njegova ruka nije prekratka da izbavi. Kad Njegovi sluge budu radili u vjeri za one koji su dugo bili zanemareni i prezreni, objavit će se Njegovo spasenje.

382 "Zato ovako govori Jahve, Bog kuće Jakovljeve, koji otkupi Abrahama: 'Neće se odsad više stidjeti Jakov, i više mu neće lice blijedjeti, jer kad vidi usred sebe djelo mojih ruku, svetit će ime moje.' Svetit će Sveca Jakovljeva, bojat će se Boga Izraelova. Zabludjeli duhom urazumit će se, a oni što mrmljaju primit će pouku." (Izaija 29,22-24)

36

Otpad u Galaciji

Ovo se poglavlje zasniva na Poslanici Galaćanima.

Za boravka u Korintu Pavao je imao razloga za ozbiljnu 383
bojazan za neke već osnovane crkve. Zbog utjecaja lažnih učitelja koji su se pojavili među vjernicima u Jeruzalemu, među vjernicima u Galaciji naglo se počela širiti podjela, krivovjerje i putenost. Ovi su lažni učitelji miješali židovsku predaju s evanđeoskim istinama. Ne mareći za odluku općeg sabora u Jeruzalemu, zahtijevali su od obraćenika iz poganstva da vrše propise obrednog zakona.

Stanje je bilo kritično. Nastalo zlo prijetilo je brzim uništenjem galacijskih crkava.

Pavla je zaboljelo srce i duša mu je bila uznemirena zbog otvorenog otpada dijela onih koje je vjerno poučavao načelima Evandelja. Odmah je pisao zabludjelim vjernicima razotkrivajući lažne teorije koje su prihvatili, i s velikom oštrinom 384
korio one koji su odstupili od vjere. Nakon pozdrava "Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista", Pavao je Galaćanima uputio riječi oštrog ukora:

"Čudim se da se tako brzo odmećete od onoga koji vas je pozvao da budete u Kristovoj milosti, da prijedete na drugo 'evandelje'. Toga drugog zbilja nema! Ima samo nekih ljudi koji vas zbunjuju i koji žele izvrnuti Kristovo Evandelje. Ali, ako bi vam tko – bili to mi, bio anđeo s neba – navijestio Evandelje protivno onom koje smo vam navijestili, neka je proklet!" Pavlov nauk bio je u skladu s Pismima i Sveti Duh je posvjedočio za njegov rad; zato je upozorio svoju braću da ne slušaju ništa

što bi se protivilo istinama kojima ih je on učio.

Apostol je molio galacijske vjernike da pažljivo ispituju svoje prvo iskustvo u kršćanskom životu. "O nerazumni Galaćani! Tko vas začara, vas kojima je Isus Krist kao razapeti bio stavljen pred oči? Htio bih od vas doznati samo ovo: jeste li primili Duha vršenjem Zakona ili prihvaćanjem vjere? Jeste li tako nerazumni da počinjući s Duhom sad svršavate s tijelom? Jeste li uzalud toliko toga doživjeli? Ako je doista uzalud! A onaj koji vam daje Duha i čini među vama čudesa, čini li to zbog vršenja Zakona ili zbog prihvaćanja vjere?"

385 Tako je Pavao pozvao vjernike u Galaciji pred zid njihove vlastite savjesti u nastojanju da ih zaustavi na njihovom putu. Oslanjajući se na Božju spasiteljsku silu i odbijajući priznati nauk otpalih učitelja, apostol je pokušao navesti vjernike da vide kako su strašno prevareni, ali da vraćanjem svoje prijašnje vjere u Evanđelje mogu ipak poraziti Sotonine namjere. Apostol je čvrsto stao na stranu istine i pravednosti; njegova je čvrsta vjera i povjerenje u vijest koju je nosio pomogla mnogima kojima je vjera malaksala da se vrate odanosti Spasitelju.

Koliko je različit bio Pavlov način pisanja korintskoj crkvi od načina na koji se obratio Galaćanima! Prvu je korio vrlo pažljivo i nježno, dok za posljednju nije štedio riječi ukora. Korinćane je nadvladala kušnja. Prevareni lukavim nastupom učitelja koji su pod krinkom istine iznosili zabludu, bili su zbunjeni i smeteni. Morao ih je oprezno i strpljivo poučiti da mogu razlikovati lažno od istinitog. Grubost ili nepromišljena žurba razorili bi Pavlov utjecaj kod mnogih kojima je želio pomoći.

U galacijskim je crkvama otvorena, neprikrivena zabluda nadomještala evandeosku vijest. U biti je Krist, pravi temelj vjere, bio zamijenjen zastarjelim obredima judaizma. Apostol je vidio da radi spašavanja vjernika u Galaciji od opasnih utjecaja koji su im prijetili mora poduzeti najodlučnije mjere, uputiti najoštrija upozorenja.

386 Važna pouka koju mora naučiti svaki Kristov propovjednik jest da svoj rad treba prilagoditi okolnostima u kojima se nalaze ljudi kojima nastoji pomoći. Jednako su tako potrebne nježnost, strpljivost, odlučnost i čvrstina, ali ih treba primijeniti razumno. Mudro postupanje s različitim umovima, u različitim okolnostima i uvjetima, posao je koji zahtijeva mudrost i prosuđivanje prosvjetljeno i posvećeno Božjim Duhom.

U pismu vjernicima u Galaciji Pavao je ukratko spomenuo glavne događaje vezane uz vlastito obraćenje i prva kršćanska iskustva. Time je želio pokazati da je posebnim očitovanjem božanske snage bio naveden da vidi i shvati velike istine Evanđelja. Zahvaljujući uputama što ih je primio od samog Boga, Pavao je bio potaknut da na svečan i pozitivan način upozori i savjetuje Galaćane. Pisao je ne s oklijevanjem i sumnjom, već sa sigurnošću proizašlom iz osvjedočenja i sigurne spoznaje. Jasno je ocrtao razliku između poduke koja se prima od čovjeka i upute koja dolazi izravno od Krista.

Apostol je pozvao Galaćane da ostave lažne vođe koji su ih zaveli i da se vrate vjeri koja je bila tako nepogrješivo potvrđena božanskim odobravanjem. Ljudi koji su ih pokušali odvesti od vjere u Evanđelje bili su licemjeri, bez svetosti u srcu i pokvareni u životu. Njihova se pobožnost sastojala od nizanjanja obreda čijim su vršenjem očekivali steći Božju naklonost. Nije im stalo do Evanđelja koje je zahtijevalo poslušnost riječima: "Tko se odozgo ne rodi, taj ne može vidjeti kraljevstva Božjega!" (Ivan 3,3) Smatrali su da vjera utemeljena na takvom naku zahtijeva preveliku žrtvu pa su se držali svojih zabluda varajući sebe i druge. 387

Vršenje vanjskih oblika pobožnosti umjesto svetosti srca i života još uvijek odgovara neobnovljenoj naravi, kao što je to bilo u vrijeme ovih židovskih učitelja. Danas, kao i u ono vrijeme, postoje lažni duhovni vođe čiji nauk mnogi rado slušaju. Sotona promišljeno nastoji odvratiti umove od nade u spasenje vjerom u Krista i poslušnošću Božjem zakonu. U svakom razdoblju praneprrijatelj prilagođava svoje kušnje predrasudama i naklonostima onih koje nastoji prevariti. U apostolsko doba naveo je Židove da uzdižu obredni zakon a odbace Krista; danas navodi mnoge koji se smatraju kršćanima da pod izlikom poštovanja Krista prezru moralni zakon i tvrde da se njegovi propisi mogu nekažnjeno prestatupati. Dužnost je svakog Božjeg sluga da se čvrsto i odlučno odupre svima koji izvrću vjeru i da riječju istine neustrašivo razotkrije njihove zablude.

U nastojanju da stekne povjerenje svoje braće u Galaciji, Pavao je odvažno branio svoj položaj Kristova apostola. Za sebe je rekao da je apostol "ne od ljudi, niti po kojemu čovjeku, već po Isusu Kristu i Bogu Ocu koji ga uskrisi od mrtvih". Svoju zadaću nije primio od ljudi, već od najviše Vlasti na Nebu. A

njegov je položaj potvrdio opći sabor u Jeruzalemu odlukama kojima se Pavao pokorio u svojem cjelokupnom radu među neznabošcima.

388 Onima koji su nijekali njegovo apostolstvo, Pavao je iznio dokaz da “ni u čemu nisam manji od nadapostola” (2. Korinćanima 11,5), ne zato da uzvisi sebe, već da veliča Božju milost. Oni koji su nastojali omalovažiti njegov poziv i rad, borili su se protiv Krista čija se milost i snaga očitovala preko Pavla. Apostol je zbog protivljenja svojih neprijatelja bio prisiljen odlučno ustati u obranu svojeg položaja i vlasti.

Pavao je molio one koji su nekoć u svojem životu upoznali Božju moć, da se vrate svojoj prvoj ljubavi za evandeosku istinu. Neporecivim argumentima iznio im je prednost da postanu slobodni muškarci i žene u Kristu, po čijoj se milosti pomirenja svi koji Mu se potpuno pokore oblače u odjeću Njegove pravednosti. Zauzeo je stajalište prema kojem svaka duša koja se želi spasiti mora steći istinsko, osobno iskustvo s Bogom.

Apostolove ozbiljne i usrdne molbe nisu bile besplodne. Sveti Duh je djelovao velikom snagom i mnogi, čije su noge odlutale na stranputicu, vratili su se svojoj nekadašnjoj vjeri u Evanđelje. Otad su živjeli nepokolebljivo u slobodi kojom ih je Krist oslobodio. U svojem su životu očitovali darove Duha – a to su bili “ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, vjernost, krotkost, uzdržljivost”. Tako se proslavilo Božje ime i mnogo je novih vjernika u cijelom području pristupilo Crkvi.

37

Pavlovo posljednje putovanje u Jeruzalem

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 20,4 do 21,16.

Pavao se silno želio vratiti u Jeruzalem prije Pashe kako 389
bi se imao prilike sresti s onima koji su iz svih krajeva svijeta
dolazili za ovaj blagdan. Uvijek se nadao da bi na neki način
mogao biti sredstvo u uklanjanju predrasuda svojih nevjernih
sunarodnjaka i navesti ih da prihvate dragocjeno svjetlo Evan-
đelja. Također se želio sastati s crkvom u Jeruzalemu i donijeti
joj darove koje su poganske crkve poslale siromašnoj braći u
Judeji. Isto se tako nadao da će ovim posjetom pridonijeti čvršćoj
povezanosti židovskih i neznabožčkih obraćenika.

Nakon što je završio posao u Korintu, odlučio je otploviti
izravno u jednu od luka na obali Palestine. Tek što su izvršene
sve pripreme i on upravo trebao zakoračiti na lađu, obaviješ-
ten je o zasjedi u kojoj su ga Židovi namjeravali ubiti. Prije su
bila spriječena sva nastojanja ovih protivnika vjere da učine kraj 390
apostolovom radu.

Uspjeh koji je pratio propovijedanje Evanđelja ponovo je
razgnjevio Židove. Sa svih strana dolazili su izvještaji o širenju
novog nauka prema kojem se Židovi oslobađaju od vršenja odre-
daba obrednog zakona, a poganima pružaju jednake prednosti
kao i Abrahamovoj djeci. U propovijedima u Korintu Pavao je
iznosio iste dokaze koje je tako snažno isticao u svojim posla-
nicama. Njegovu istaknutu izjavu: "Tu nema više ni Grka ni Ži-
dova, ni obrezana ni neobrezana" (Kološanima 3,11), neprijatelji

su smatrali drskim bogohuljenjem pa su odlučili da zauvijek ušutkaju njegov glas.

Nakon upozorenja o zasjedi, Pavao je odlučio putovati preko Makedonije. Morao je odustati od plana da stigne u Jeruzalem za pashalnu službu, ali se nadao da će stići za Pedeseticu.

Pavla i Luku pratili su "Sopater, Pirov sin, iz Bereje; Aristarh i Sekund iz Soluna; Gaj iz Derbe i Timotej; Tihik i Trofim iz Azije". Pavao je sa sobom nosio veliku svotu novca od poganskih crkava koju je namjeravao dati u ruke braći odgovornoj za rad u Judeji. Zbog toga je uređio da ga ova braća kao predstavnici iz različitih crkava prate u Jeruzalem.

391 Pavao je preko Pashe ostao u Filipima. S njim je ostao samo Luka; drugi su suputnici otišli u Troadu da ga tamo čekaju. Filipijani su se ubrajali među apostolove najdraže i najiskrenije obraćenike pa je tijekom osam dana tog blagdana uživao u njihovoj miroljubivoj i radosnoj zajednici.

Nakon što su isplovili iz Filipa, Pavao i Luka su pet dana poslije stigli do svojih pratilaca u Troadi i tu ostali sedam dana s vjernicima.

Posljednje večeri njihova boravka braća su se sastala da lome kruh. Zbog činjenice da je njihov voljeni učitelj trebao otići, okupilo se veće društvo od uobičajenog. Sastali su se "u gornjoj sobi" na trećem katu. Tu je Pavao, u žaru svoje ljubavi i brige za njih, propovijedao do ponoći.

Na jednom od otvorenih prozora sjedio je mladić imenom Eutih. U tom opasnom položaju zaspao je i pao u dvorište. Nastala je uzbuna i metež. Podigli su mladića mrtva i mnogi su se okupili oko njega plačući i naričući. Ali Pavao je prošao kroz uplašeno društvo, obujmio ga i uputio ozbiljnu molitvu Bogu da mu vrati život. Bog mu je uslišao molbu. Apostolov glas nadjačao je žalopojke i tužaljke: "Nemojte se uznemirivati: njegova je duša u njemu!" Vjernici su se s radošću ponovo okupili u gornjoj sobi, a onda je Pavao nastavio "s propovijedanjem dugo – sve do zore".

392 Brod kojim su Pavao i njegovi pratioci namjeravali nastaviti putovanje upravo je trebao isploviti i braća su požurila da se ukrcaju. Međutim, sam apostol je odlučio krenuti kraćim, kopnenim putem između Troade i Asosa da bi se sa svojim pratiocima sastao u tom gradu. To mu je dalo kratko vrijeme za razmišljanje i molitvu. Teškoće i opasnosti vezane uz njegov

posjet Jeruzalemu, stav Crkve prema njemu i njegovom radu, kao i stanje crkava i zanimanje za Evanđelje u drugim područjima, bili su predmeti ozbiljnog, tjeskobnog razmišljanja, i on je iskoristio ovu posebnu priliku da od Boga traži snagu i vodstvo.

Kad su putnici iz Asosa isplovili na jug, prošli su pokraj Efeza, tog mjesta u kojemu je apostol dugo radio. Pavao je silno želio posjetiti tamošnju crkvu jer joj je trebao dati važne upute i savjete. Ali nakon razmišljanja odlučio je da požure, jer je želio "da bude, ako je moguće, na Duhove u Jeruzalemu". Međutim, kad su stigli u Milet, pedesetak kilometara udaljen od Efeza, saznao je za mogućnost da porazgovara s crkvom prije nego što brod nastavi plovidbu. Stoga je odmah poslao poruku starješinama moleći ih da požure u Milet, kako bi ih mogao vidjeti prije nego što nastavi put.

Došli su na njegov poziv i on im je na oproštaju uputio ozbiljne, ganutljive riječi savjeta. "Vi znate", rekao je, "kako sam se vladao među vama sve vrijeme od prvoga dana kad stupih u Aziju, služeći Gospodinu sa svom poniznosti, u suzama i kušnjama koje me snadoše zbog židovskih zasjeda; kako nisam ništa od onoga što je korisno propustio da vam saopćim i da vas poučim javno i po kućama, svečano navješćujući Židovima i Grcima potrebu obraćenja k Bogu po vjeri u našega Gospodina Isusa." 393

Pavao je uvijek uzvisivao božanski Zakon. Pokazao je kako Zakon nema snage da spasi ljude od kazne zbog neposlušnosti. Prijestupnici se moraju pokajati za svoje grijehе i poniziti pred Bogom čiji su pravedni gnjev prouzročili kršenjem Njegova Zakona, a isto tako moraju pokazati vjeru u Kristovu krv kao jedino sredstvo oprosta. Božji Sin umro je kao njihova žrtva i uzašao na Nebo da pred Ocem stane kao njihov zastupnik. Pokajanjem i vjerom mogu se osloboditi od osude grijehа i Kristovom milošću biti osposobljeni da ubuduće budu poslušni Božjem zakonu.

"Sada, evo," nastavio je Pavao, "svezan u duhu, idem u Jeruzalem ne znajući što će me u njemu zadesiti. Jedino mi Duh Sveti jamči u svakom gradu da me čekaju okovi i patnje. Meni ni najmanje nije do života; samo da dovršim svoju trku – službu koju primih od Gospodina Isusa: svjedočiti za Evanđelje milosti Božje. Evo, sad sam svjestan da vi svi među kojima sam

proveo propovijedajući Kraljevstvo nećete više vidjeti moga lica.”

Pavao nije namjeravao ovo reći, ali dok je govorio, na njega je sišao Duh nadahnuća potvrđujući njegovu bojazan da će ovo biti njegov posljednji sastanak s efeškom braćom.

394 “Zato vam danas svečano izjavljujem da sam čist od krvi vas sviju, jer nisam ništa propustio da vam u potpunosti saopćim Božji naum.” Nikakav strah da ne uvrijedi, ni težnja za prijateljstvom ili odobravanjem, nisu mogli navesti Pavla da zadrži riječi koje mu je Bog dao za njihovu poduku, upozorenje i popravljjanje. Bog od svojih slugu danas traži neustrašivost u propovijedanju Riječi i u provođenju njezinih propisa. Kristov propovjednik ne smije ljudima iznositi samo istine koje im gode, a zadržavati druge koje bi mogle zaboljeti. On treba s dubokom zabrinutošću pratiti razvoj karaktera. Ako vidi da bilo tko iz njegova stada neguje grijeh, mora mu kao vjerni pastir iz Božje riječi dati uputu koja je primjenjiva na njegov slučaj. Ako pusti da ovaj u svojoj samouvjerenosti ostane neopomenut, on će biti odgovoran za njegovu dušu. Pastor koji vrši svoju uzvišenu službu mora vjernicima dati pouzdane upute o svakoj točki kršćanske vjere te im pokazati kakvi moraju biti i što trebaju činiti da bi mogli biti savršeni u Dan Boga. Samo će vjerni učitelj istine na kraju svojeg rada moći reći s Pavlom: “Ja sam čist od krvi svih ljudi.”

395 “Pazite na se”, savjetovao je svoju braću, “i na cijelo stado u kojem vas Duh Sveti postavi nadglednicima da pasete Crkvu Božju koju sebi steče krvlju svojom.” Kad bi propovjednici Evanđelja stalno imali na umu činjenicu da im je povjereno ono što je Krist priskrbio svojom krvlju, imali bi dublji osjećaj važnosti svojeg rada. Oni trebaju paziti na sebe i na svoje stado. Svojim primjerom trebaju ilustrirati i potkrijepiti upute koje daju. Kao učitelji puta života ne smiju dati priliku da se ružno govori o istini. Kao Kristovi predstavnici trebaju čuvati čast Njegova imena. Posvećenošću, čistim životom i pobožnim razgovorima trebaju dokazati da su dostojni svojeg uzvišenog zvanja.

Apostolu su bile otkrivene opasnosti kojima će biti izložena crkva u Efezu. “Znam da će poslije moga odlaska provaliti među vas okrutni vuci koji neće štedjeti stada; i između vas samih dići će se neki koji će naučavati opaku nauku da odvuку učenike za sobom.” Pavao je drhtao za Crkvu kad je, gledajući

u budućnost, vidio napade koje će morati trpjeti od vanjskih i unutarnjih neprijatelja. Sa svečanom ozbiljnošću molio je braću da budno čuvaju svoj sveti zalog. Kao primjer ukazao im je na svoj vlastiti neumorni rad među njima: "Zato bdijte i sjećajte se da tri godine – noć i dan – nisam prestajao sa suzama opominjati svakoga pojedinog među vama!"

"A sad vas preporučujem Bogu", nastavio je, "i riječi – njegovoj milosti, njemu koji može sagraditi i dati vam baštinu među svima posvećenima. Srebra, zlata i odijela nisam poželio ni od koga." Neka od efeške braće bila su bogata, ali Pavao od njih nikad nije tražio osobnu korist. Nije bio dio njegove vijesti da privuče pozornost na vlastite potrebe. "Vi sami znate da su ove ruke", izjavio je, "providjele mojim i mojih sudrugova potrebama." Usred napornog rada i dugih putovanja za Kristovo djelo bio je sposoban ne samo providjeti za svoje potrebe, već nešto uštedjeti za potrebe svojih suradnika i za pomoć dostojnim siromasima. To je postizao samo neumornom marljivošću i najstrožom štednjom. Slobodno je mogao ukazati na svoj primjer kad je rekao: "U svemu sam vam dao primjer da se tako treba truditi i pritjecati u pomoć nemoćnima te se sjećati riječi Gospodina Isusa koje on sam reče: 'Blaženije je davati, nego primati.'"

396

Kada to reče, kleknu te se pomoli s njima svima. Tada svi briznuše u velik plač, padoše Pavlu oko vrata te ga izljubiše, ožalošćeni iznad svega njegovom riječi da neće više vidjeti njegova lica. Zatim ga otpратиše na lađu."

Putnici su iz Mileta otplovili ravno u Kos, "a sutradan u Rod i odande u Pataru" na jugozapadnoj obali Male Azije, gdje su našli "lađu što polazi u Feniciju" kojom su nastavili plovidbu. U Tiru, gdje je lađa istovarena, našli su nekoliko učenika s kojima su mogli provesti sedam dana. Preko tih učenika Sveti Duh je upozorio na opasnosti koje su očekivale Pavla u Jeruzalemu pa su ga molili "da ne uzlazi u Jeruzalem". Ali apostol nije dopustio da ga strah od stradanja i zatvaranja odvрати od njegove namjere.

Na kraju tjedna provedenog u Tiru, sva su braća, sa ženama i djecom, ispratila Pavla do lade i prije nego što se ukrcao svi su kleknuli na obali i molili, on za njih, a oni za njega.

Nastavljajući plovidbu prema jugu, putnici su stigli u Cezareju i ušli "u kuću Filipa – evangelista iz kruga Sedmorice – te ostadosmo kod njega". Ovdje je Pavao proveo nekoliko mirnih,

397

radosnih dana – posljednju savršenu slobodu koju dugo vremena neće uživati.

Dok je Pavao boravio u Cezareji, “dode iz Judeje neki prorok imenom Agab. Kad nas pohodi,” piše Luka, “uze Pavlov pās, sveza sebi ruke i noge te reče: ‘Ovako će čovjeka čiji je ovo pās u Jeruzalemu svezati Židovi i predati ga u ruke poganima.’”

“Kada to čusmo,” nastavlja Luka, “počesmo mi i mještani moliti Pavla da ne uzlazi u Jeruzalem.” No Pavao se nije dao odvratiti od puta dužnosti. On će slijediti Krista, ako treba, i u tamnicu i u smrt. “Što činite? Zašto plaćete i mekšate mi srce?” uskliknuo je. “Ja sam spreman ne samo biti svezan nego i umrijeti u Jeruzalemu za ime Gospodina Isusa.” Kad su vidjeli da mu samo nanose bol a da on ne mijenja svoju namjeru, braća su prestala sa svojim molbama i samo rekla: “Neka bude volja Gospodnja!”

Ubrzo je kratkom boravku u Cezareji došao kraj i Pavao i njegovo društvo, praćeni nekolicinom braće, krenuli su prema Jeruzalemu pod dubokim dojmom predstojećeg zla.

398 Nikad prije apostol nije prilazio Jeruzalemu s takvom tugom u srcu. Znao je da će naći malo prijatelja a mnogo neprijatelja. Približavao se gradu koji je odbacio i ubio Sina Božjeg, nad kojim su sada visjele prijetnje božanske srdžbe. Prisjećajući se kako je bio ogorčen u svojoj predrasudi prema Kristovim sljedbenicima, osjećao je najdublje sažaljenje prema svojim za bludjelim sunarodnjacima. Kako se malo mogao nadati da će im moći pomoći! Isti slijepi gnjev koji je nekoč plamtio u njegovom srcu, sada je s neiskazanom snagom buknuo u srcu cijele nacije protiv njega.

A nije mogao računati ni na naklonost i potporu čak ni vlastite braće u vjeri. Neobraćeni Židovi, koji su ga uporno slijedili u stopu, nisu oklijevali širiti najnepovoljnije izvještaje po Jeruzalemu, bilo osobno, bilo u pismima, o njemu i njegovom radu, a čak su i neki apostoli i starješine smatrali ove izvještaje istinitima ne pokušavajući im se usprotiviti niti pokazujući želju da se s njim razjasne.

Ali ni usred obeshrabrenja apostol nije očajavao. Vjerovao je da će Glas koji je govorio njegovom srcu progovoriti i srcima njegovih sunarodnjaka i da će Učitelj, kojeg su njegovi drugovi učenici voljeli i kome su služili, ujediniti njihova srca u djelu Evandjelja.

38

Pavao kao zatvorenik

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 21,17 do 23,35.

“Kad stigismo u Jeruzalem, braća nas primiše radosno. 399
Sutradan Pavao ode s nama u Jakovljevu kuću, gdje se sastado-
še sve starješine.”

Ovom su prigodom Pavao i njegovi pratioci formalno pre-
dali vođama djela u Jeruzalemu darove koje su poganske crkve
poslale kao pomoć siromašnima među židovskom braćom. Pri-
kupljanje ovih darova stajalo je apostola i njegove suradnike mno-
go vremena, briga i zamornog rada. Svota koja je daleko nad-
mašivala očekivanje starješina u Jeruzalemu značila je mnoge
žrtve i čak ozbiljnu oskudicu neznabožackih vjernika.

Ovi dragovoljni darovi posvjedočili su odanost obraćenika
iz poganstva organiziranom Božjem djelu po svijetu i svi su ih
trebali prihvatiti uz zahvalno priznanje, ali je Pavlu i njegovim 400
pratiocima bilo jasno da među onima pred kojima sada stoje
ima nekih koji nisu sposobni cijeniti duh bratske ljubavi koja
je potaknula na darivanje.

U prvim godinama evandeoskog rada među neznabošcima,
neka od vodeće braće u Jeruzalemu, držeći se prijašnjih predra-
suda i navika razmišljanja, nisu srdačno surađivala s Pavlom i
njegovim pomoćnicima. Nastojeći sačuvati besmislene običaje
i obrede, izgubili su iz vida blagoslov koji bi dobili oni i djelo
koje su voljeli da su se potrudili ujediniti sve dijelove Gospod-
njega djela. Premda su se zauzimali za probitak kršćanske Cr-
kve, nisu održali korak s napredovanjem Božje providnosti i u
svojoj ljudskoj mudrosti pokušali su radnike ograničiti mnogim

nepotrebnim zabranama. Tako se pojavila skupina ljudi koji osobno nisu bili upoznati s promijenjenim okolnostima i posebnim potrebama s kojima su se suočavali radnici u dalekim poljima, ali koji su ustrajavali na tome da imaju vlast određivati svojoj braći u tim poljima kojim će se metodama rada služiti. Smatrali su da djelo propovijedanja Evandjelja treba obavljati u skladu s njihovim mišljenjem.

401 Prošlo je nekoliko godina otkako su braća u Jeruzalemu, s predstavnicima iz drugih vodećih crkava, pozorno razmotrila zbunjujuća pitanja koja su se pojavila oko metoda kojima su se služili oni koji su radili među poganima. Kao rezultat ovog sabora, braća su se složila oko konačnih preporuka crkvama u vezi s nekim obredima i običajima, uključujući i obrezanje. Upravo su na ovom općem saboru braća odlučila da kršćanskim crkvama preporuče Barnabu i Pavla kao radnike dostojne punog povjerenja svakog vjernika.

Među prisutnima na ovom sastanku bilo je nekih koji su oštro kritizirali rad apostolâ na kojima je počivao glavni teret naviještanja Evandjelja neznabožačkom svijetu. Ali tijekom sabora njihova su se gledišta o Božjoj nakani proširila pa su se složili sa svojom braćom u donošenju mudrih odluka koje su pridonijele jedinstvu tijela svih vjernika.

Poslije, kad je postalo očito da broj obraćenika među poganima brzo raste, među vodećom braćom u Jeruzalemu pojavili su se neki koji su ponovo počeli gajiti svoje prijašnje predrasude protiv metoda Pavla i njegovih suradnika. Ove su predrasude tijekom godina jačale, dok neki od vođa nisu odlučili da se djelo propovijedanja Evandjelja ubuduće mora vršiti u skladu s njihovim predodžbama. Ako Pavao svoje metode prilagodi izvjesnim zamislima koje su oni zastupali, oni će priznati i poduprijeti njegov rad; inače više neće s naklonošću gledati na njega niti mu pružiti potporu.

Ovi su ljudi izgubili iz vida činjenicu da je Bog učitelj svojeg naroda; da svaki radnik u Njegovom djelu treba steći osobno iskustvo u slijeđenju božanskog Vode, a da ne očekuje izravno vodstvo od strane čovjeka; da Njegovi radnici ne smiju biti oblikovani prema ljudskim zamislima, već prema božanskom uzo-
ru.

402 U svojoj službi Pavao je narod učio ne "uvjerljivim riječima mudrosti, već u očitovanju Duha i snage". Istine koje je

navješćivao objavio mu je Sveti Duh, "jer Duh sve ispituje, čak i dubine Božje. Ta tko od ljudi zna čovjekove tajne, osim čovječjega duha koji je u njemu? Tako nitko ne zna Božjih tajna, osim Božjega Duha... I mi", izjavio je Pavao, "o tom govorimo, ne riječima kakve uči ljudska mudrost, nego riječima kakve uči Duh, izražavajući duhovnim pojmovima duhovne stvarnosti." (1. Korinćanima 2,4.10-13)

Tijekom službe Pavao je od Boga očekivao izravno vodstvo. Istodobno je jako pazio da radi u skladu s odlukama općeg sabora u Jeruzalemu, a kao rezultat "crkve se utvrđivahu u vjeri i sva-ki dan bivahu brojnije" (Djela 16,5). I sada, bez obzira na neodobravanje na koje je kod nekih nailazio, našao je utjehu u svijesti da je izvršio svoju dužnost potičući u obraćenicima duh odanosti, darežljivosti i bratske ljubavi, kako se ovom prilikom moglo vidjeti po velikim darovima koje je stavio pred židovske starješine.

Nakon predaje darova, Pavao je počeo "redom iznositi sve što je Gospodin njegovom djelatnosti učinio među poganima". Ovo nizanje činjenica dovelo je srca sviju, čak i onih koji su sumnjali, do osvjedočenja da je njegov rad pratio nebeski blagoslov. "Oni, kad to čuše, počеше slaviti Boga." Osjećali su da metode rada koje je apostol primjenjivao nose pečat Neba. Bogati darovi koji su ležali pred njima dodatno su potvrdili apostolovo svjedočanstvo o vjernosti novih crkava osnovanih među poganima. Ljudi koji su, budući da su bili smatrani vođama djela u Jeruzalemu, samovoljno tražili da se poduzmu mjere nadzora, vidjeli su Pavlovu službu u novom svjetlu i bili osvjedočeni da je njihov put pogriješan, da su zarobljeni židovskim običajima i predajama, i da je djelo Evandjelja ozbiljno zapriječeno time što nisu shvatili kako je Kristovom smrću srušen zid koji je dijelio Židove od pogana.

403

Ovo je bila zlatna prilika za svu vodeću braću da otvoreno priznaju kako je Bog djelovao preko Pavla i da su oni katkad bili u zabludi dopuštajući da izvještaji njegovih neprijatelja izazovu u njima zavist i predrasude. Ali umjesto da se sjedine u naporu da postupe pošteno prema onome koga su povrijedili, dali su mu savjet koji je pokazao da još uvijek smatraju kako je Pavao u velikoj mjeri odgovoran za postojeće predrasude. Nisu plemenito stali u njegovu obranu nastojeći da nezadovoljnicima pokažu u čemu su pogriješili, već su pokušali učiniti

kompromis savjetujući mu da učini ono što će, po njihovu mišljenju, ukloniti svaki uzrok nerazumijevanju.

404 “Vidiš, brate,” uzvratili su na njegovo svjedočanstvo, “koliko je tisuća Židova prigrllilo vjeru i svi su vatrene pristase Zakona. A o tebi su čuli da svojim učenjem odvrćaš od Mojsijeva zakona sve Židove koji su raspršeni među poganima, govoreći im da ne obrezuju djece i ne žive po (otačkim) predajama. Što sada? Sigurno će doznati da si došao. Učini ovo što ti savjetujemo: imamo ovdje četiri čovjeka koji su pod zavjetom; uzmi ih i podvrgni se s njima obredu očišćenja te preuzmi za njih žrtvene troškove da mognu oišati sebi glave. Tako će svi uvidjeti da nema ništa od onoga što su čuli o tebi, već da si na pravom putu i da i sam vršiš Zakon. A što se tiče pogana koji su prigrllili vjeru, njima smo pismeno saopćili naše odluke: uzdržavati se od mesa žrtvovanog idolima, od krvi, od udavljenog i od bluda.”

Braća su se nadala da bi Pavao, slijedeći njihov savjet, mogao uvjerljivo opovrgnuti lažne izvještaje o sebi. Uvjeravali su ga da odluka prijašnjeg sabora u vezi s obraćenicima iz poganstva i obrednim zakonom još uvijek vrijedi. Ali savjet koji su mu sada dali nije bio u skladu s tom odlukom. Božji Duh nije potaknuo na ovu uputu; ona je bila plod kukavištva. Vode crkve u Jeruzalemu znali su da će nepoštivanjem obrednog zakona kršćani na sebe navući mržnju Židova i sebe izložiti progonstvu. Veliko vijeće je činilo sve što je moglo da spriječi napredovanje Evandjelja. Ovo je tijelo izabralo ljude koji će apostole pratiti u stopu, a posebno Pavla, i na svaki se mogući način usprotiviti njihovu radu. Kad bi oni koji vjeruju u Krista bili pred Velikim vijećem osuđeni kao prekršitelji Zakona, čeka-
405 kala bi ih brza i oštra kazna kao otpadnike od židovske vjere.

Mnogi Židovi koji su prihvatili Evandjelje još su uvijek poštovali obredni zakon i bili skloni nerazumnom popuštanju nadajući se da će steći povjerenje svojih sunarodnjaka, ukloniti njihove predrasude i pridobiti ih da povjeruju u Krista kao Otкупitelja svijeta. Pavao je shvatio da će mnogi od vodećih članova crkve u Jeruzalemu stalno raditi na suzbijanju njegova utjecaja dokle god budu prema njemu njegovali predrasude. Smatrao je da bi, kad bi ih bilo kakvim razumnim popuštanjem mogao pridobiti za istinu, uklonio veliku prepreku za uspjeh Evandjelja u drugim mjestima. Ali Bog mu nije odobrio da popusti toliko koliko su oni tražili.

Kad se sjetimo velike Pavlove želje da bude u slozi sa svojom braćom, njegove nježnosti prema slabima u vjeri, poštovanja apostola koji su bili s Kristom i Jakova, Gospodnjeg brata, i namjere da svima bude sve bez žrtvovanja načela – kad se sjetimo svega toga, manje iznenađuje što je bio prisiljen odstupati od svojeg čvrstog, odlučnog smjera kojim je dotad išao. Ali umjesto da postignu željeni cilj, njegovi naponi za pomirenjem samo su stvorili krizu, ubrzali prorečeno stradanje i doveli do odvajanja od braće, lišavajući Crkvu jednog od njezinih najjačih stupova i donoseći tugu u srca kršćana gdje god se nalazili.

406

Sljedećeg dana Pavao je počeo provoditi savjet starješina. Uzeo je sa sobom onu četvoricu koja su bila pod nazirejskim zavjetom čiji je rok gotovo istekao i pošao u hram da se podvrgnu "obredu očišćenja... kad se za svakoga od njih imala prinijeti žrtva". Određene skupe žrtve za očišćenje trebalo je tek prinijeti.

Oni koji su savjetovali Pavla da poduzme ovaj korak, nisu dovoljno razmislili o velikoj opasnosti kojoj će zbog toga biti izložen. U ovo doba Jeruzalem je bio pun štovatelja iz mnogih zemalja. Budući da je Pavao, ispunjavajući zadaću koju mu je Bog povjerio, odnio Evanđelje poganima, posjetio je mnoge velike gradove i bio dobro poznat tisućama hodočasnika koji su iz stranih zemalja došli za blagdan u Jeruzalem. Među njima je bilo ljudi čija su srca bila ispunjena ogorčenom mržnjom prema Pavlu i on je ulaskom u hram takvom prigodom stavio život na kocku. Nekoliko je dana ulazio i izlazio zajedno s drugim štovateljima i po svemu sudeći bio neprimijećen; međutim, prije isteka određenog razdoblja, dok je razgovarao sa svećenikom o žrtvama koje je trebalo prinijeti, prepoznali su ga neki Židovi iz Azije.

Nošeni demonskim bijesom jurnuli su na njega vičući: "Israelci, u pomoć! Evo onoga koji posvuda i svakome propovijeda nauku koja je uperena protiv (židovskog) naroda, protiv Zakona i protiv ovog mjesta!" Kad su se ljudi odazvali pozivu za pomoć, dodana je druga optužba: "Povrh toga je i Grke uveo u hram, i tako oskrvnuo ovo sveto mjesto!"

407

Prema židovskom zakonu bio je zločin kažnjiv smrću da neobrezana osoba uđe u unutarnje dvorište svetog zdanja. Pavla su u gradu vidjeli u društvu Trofima iz Efeza, pa se naslućivalo

da ga je uveo u hram. On to nije učinio; a kako je sam bio Židov, to što je ušao u hram nije bio prekršaj Zakona. Ali premda je optužba bila lažna, poslužila je da se pobudi opća predrasuda. Kad se povik pronio kroz hramska dvorišta, okupljeno mnoštvo obuzelo je divlje uzbuđenje. Novost se brzo proširila Jeruzalemom i "uskomeša se sav grad i nastade strka naroda".

Da se neki otpadnik u Izraelu usudio oskvrnuti hram u vrijeme kad su tisuće hodočasnika iz svih krajeva svijeta došle na bogoslužje, to bi uzбудilo najžešće strasti svjetine. "Uhvatiše Pavla, izvukoše ga izvan hrama pa odmah zatvoriše vrata."

408 "Dok su ga nastojali ubiti, dode glas zapovjedniku čete da je sav Jeruzalem u vrenju." Klaudije Lizija dobro je poznao nemirne elemente s kojima je imao posla, pa "odmah uze vojnike i stotnike te dotrča k pobunjenicima. Oni prestadoše tući Pavla čim opaziše zapovjednika s vojnicima". Ne znajući uzrok nemira, ali vidjevši da je bijes mnoštva uperen protiv Pavla, rimski je zapovjednik zaključio da bi to mogao biti egipatski pobunjenik za kojeg je čuo, a koji je do tog trenutka uspio izbjeći uhićenje. Zato "ga uhvati i naredi da ga svežu u dvoje lance. Zatim poče ispitivati tko je i što je učinio." Odmah su se začule glasne i gnjevne optužbe; "iz naroda su jedni vikali jedno, a drugi drugo. Budući da zapovjednik nije mogao ništa pouzdano saznati zbog vike, naredi da ga odvedu u vojarnu. Kad stiže na stepenice, morali su ga vojnici nositi zbog nasrtaja svjetine, jer je mnoštvo naroda išlo za njim i vikalo: 'Smakni ga!'"

Usred svega tog meteža Pavao je bio miran i pribran. U mislima se oslanjao na Boga; znao je da ga okružuju nebeski anđeli. Nije bio voljan napustiti hram a da pred svoje sunarodnjake ne pokuša iznijeti istinu. U trenutku kad je trebao biti uveden u vojarnu, obratio se zapovjedniku: "Smijem li ti nešto reći?" Lizija je odvratio: "Zar znaš grčki? Zar nisi ti onaj Egipćanin koji je nedavno podigao bunu i odveo u pustinju četiri tisuće razbojnika?" Pavao je odgovorio: "Ja sam Židov iz Tarza... građanin znamenitog grada u Ciliciji. Molim te, dopusti mi da progovorim narodu!"

Kad je dobio dopuštenje, "Pavao stade na stepenice, dade narodu znak rukom da ušuti". Njegov je pokret privukao pozornost, a njegovo je ponašanje zahtijevalo poštovanje. "Kad nastade velika tišina, progovori hebrejskim jezikom ovako: 'Braćo i oci,

poslušajte što vam sad imam reći u svoju obranu!” Na zvuk poznatih hebrejskih riječi “još većma ušutješe” i Pavao je nastavio u sveopćoj tišini: 409

“Ja sam Židov, rodom iz Tarza u Ciliciji, a odgojen u ovom gradu, gdje sam kod Gamalielovih nogu točno poučen u otačkom Zakonu. Bio sam pun revnosti za Boga kao što ste vi svi danas.” Nitko nije mogao nijekati apostolove tvrdnje budući da su spomenute činjenice bile poznate mnogima koji su još uvijek živjeli u Jeruzalemu. Zatim je govorio o svojoj prijašnjoj revnosti u proganjanju Kristovih učenika, čak do smrti; opisao je okolnosti svojeg obraćenja pričajući svojim slušateljima kako je njegovo oholo srce bilo navedeno da se pokloni razapetom Nazarećaninu. Da je pokušao raspravljati sa svojim protivnicima, oni bi ga tvrdoglavo odbili saslušati, ali iznošenje vlastitog iskustva bilo je popraćeno osvjedočavajućom snagom koja kao da je privremeno omekšala i pokorila njihova srca.

Zatim je htio pokazati da njegov rad među neznabošcima nije bila stvar njegove odluke. On je želio raditi za svoj narod, ali upravo u tom hramu Božji glas mu je progovorio u svetom viđenju šaljući ga “daleko, k poganima”.

Narod je dosad slušao s velikom pozornošću, ali kad je Pavao u izlaganju svoje prošlosti stigao do mjesta gdje ga je Krist imenovao za izaslanika poganima, njihov je bijes ponovo provalio. Navikli da sebe vide kao jedini narod koji je mio Bogu, nisu bili spremni dopustiti da prezreni pogani sudjeluju u prednostima koje su dotad smatrali isključivo svojim. Nadjačavši glasom govornika, povikali su: “Makni takvog stvora sa zemlje! On ne smije živjeti!” 410

“Dok su oni tako vikali, haljinama tresli i prašinu vitlali u zrak, zapovjednik naredi da ga odvedu u vojarnu te ga, primijenivši bičevanje, preslušaju da bi doznao zašto tako viču protiv njega.

Kad su ga rastegli da ga bičuju, reče Pavao nazočnom stotniku: ‘Zar smijete bičevati rimskog građanina, i još k tome bez osude?’ Kada stotnik to ču, ode i obavijesti zapovjednika: ‘Što kaniš učiniti? – upita ga. – Ovaj je čovjek rimski građanin!’ Nato zapovjednik dođe k njemu te mu reče: ‘Kaži mi, jesi li ti rimski građanin?’ ‘Da’, odgovori Pavao. ‘Ja sam – reče zapovjednik – za velik novac stekao to građanstvo.’ ‘A ja sam se – reče Pavao – s njim i rodio.’ Odmah, dakle, odstupiše od njega oni

koji su ga imali bičevati, a zapovjednik se uplaši kad dozna da je on rimski građanin i da ga je ipak svezao.

Hoteći točno znati zašto ga Židovi optužuju, sutradan ga zapovjednik oslobodi lanaca pa sazva velike svećenike i cijelo Veliko vijeće te dovede Pavla da ga suoči s njima."

411 Apostolu je sada trebao suditi isti sud čiji je i sam bio član prije obraćenja. Dok je stajao pred židovskim knezovima, bio je smiren, a njegovo je lice odsajivalo Kristov mir. "Pavao uperi pogled na Veliko vijeće i reče: 'Braćo, ja sam živio sa posve čistom savjesti pred Bogom do ovoga dana.'" Kad su čuli njegove riječi, ponovo je buknila njihova mržnja i "veliki svećenik Ananija naredi onima što bijahu kraj njega da ga udare po ustima". Na ovaj neljudski nalog Pavao je uskliknuo: "Tebe će udariti Bog, okrećeni zide! Ti sjediš da me sudiš po Zakonu, a protiv Zakona naređuješ da me udaraju!" "Što, ti grdiš veliko-ga Božjeg svećenika?" odvратиše mu nato prisutni." Svojom uobičajenom učtivošću Pavao je odgovorio: "Nisam znao, braćo... da je veliki svećenik. Stoji, naime, pisano: 'Ne proklinji poglavara svog naroda!'

Zatim Pavao, znajući da je jedan dio sastavljen od saduceja, a drugi od farizeja, poviče u Velikom vijeću: 'Braćo, ja sam farizej, potomak farizejâ. Zbog nade u uskrsnuće mrtvih meni se sudi.'

Kad on to reče, nastade prepiranje između farizeja i saduceja, te se skupština razdijeli. Saduceji, naime, tvrde da nema ni uskrsnuća, ni anđela, ni duha, a farizeji to sve priznaju." Dvije su stranke počele međusobno raspravljati i tako je bila skršena snaga njihovog protivljenja Pavlu. "Ustadoše neki književnici farizejske stranke te se odlučno suprotstaviše: 'Mi ne nalazimo – rekoše – nikakva zla na ovomu čovjeku. A što ako mu je govorio duh ili anđeo?'"

412 U metežu koji je slijedio, saduceji su se nastojali dokopati apostola da bi ga mogli pogubiti, a farizeji su ga nastojali zaštititi. "Kad nastade velika svađa, poboja se zapovjednik da Pavla ne rastrgaju, te naredi da siđe vojska pa ga otme između njih i opet odvede u vojarnu."

Kad je Pavao poslije razmišljao o kušnjama tog dana, počeo je strahovati da njegov postupak nije bio po volji Bogu. Je li možda pogriješio što je uopće došao u Jeruzalem? Nije li njegova velika želja za sjedinjenjem s njegovom braćom dovela do ovih katastrofalnih posljedica?

Položaj koji su Židovi kao Božji narod imali pred nevjerskim svijetom uzrokovao je kod apostola veliku tjeskobu. Kako će ovi neznabožački dužnosnici gledati na njih? Tvrde da su Jahvini štovatelji i svojataju svetu službu, a prepuštaju se slijepom, bezumnom gnjevu nastojeći uništiti i svoju braću koja se usuđuju razlikovati od njih u vjeri, i pretvaraju svoje najuglednije savjetodavno vijeće u mjesto svađe i divljeg meteža. Pavao je osjećao da je ime njegovog Boga osramočeno u očima ovih pogana.

Sad je bio u zatvoru; znao je da će njegovi neprijatelji u svojoj očajničkoj zloći pribjeći svim sredstvima da ga smaknu. Je li moguće da je njegovo djelo za crkve završilo i da će sada u njih ući okrutni vuci? Kristovo djelo jako je priraslo Pavlovom srcu i s velikom je tjeskobom mislio na opasnosti koje prijete rasutim crkvama, izloženima progonstvu upravo takvih ljudi kakve je sreo u Velikom vijeću. Uznemiren i obeshrabren, plakao je i molio.

413

U tom teškom času Gospodin nije bio ravnodušan prema svojem sluzi. On ga je sačuvao od ubilački raspoložene svjetine u hramskom dvorištu; On je bio s njim pred Velikim vijećem; On je bio s njim u vojarni i On se svojem vjernom sluzi objavio kao odgovor na ozbiljne molbe za vodstvo. "Slijedeće noći Gospodin se ukaza Pavlu i reče mu: 'Budi odvažan! Daka-ko, kao što si za me svjedočio u Jeruzalemu, tako ti treba svjedočiti i u Rimu.'"

Pavao je dugo želio posjetiti Rim; silno je želio tamo posvjedočiti za Krista, ali je osjećao da su njegove namjere osuđene neprijateljstvom Židova. Nije mu palo na pamet, čak ni sada, da će tamo otići kao zatvorenik.

Dok je Gospodin hrabrio svojeg slugu, Pavlovi su neprijatelji marljivo planirali da ga unište. "Kad nastade dan, Židovi skovaše urotu i obećaše, uz zaziv prokletstva na se, da neće ni jesti ni piti dok ne ubiju Pavla. Bilo ih je više od četrdeset koji su skovali tu urotu." Tu se radilo o postu koji je Gospodin osudio preko proroka Izaije – postu "da se svađate i tučete, da udarate šakom opakom" (Izaija 58,4 – ŠA).

Urotnici su došli "k svećeničkim glavarima i svećenicima te im reknu: 'Tvrdo smo obećali, uz zaziv prokletstva na se, da nećemo ništa okusiti dok ne ubijemo Pavla. Zato vi sada zajedno s Velikim vijećem izrazite želju zapovjedniku da ga do-

414

vede k vama pod izlikom da želite pomnije ispitati njegovu stvar. A mi smo spremni ubiti ga još prije nego stigne k vama.”

Umjesto da ih ukore zbog tako okrutnog plana, svećenici i knezovi rado su se s njima složili. Pavao je rekao istinu kad je Ananiju usporedio s okrećenim grobom.

Ali Bog se umiješao da spasi život svojeg sluga. Kad je doznao “za zasjedu”, sin Pavlove sestre “dode i uđe u vojarnu te obavijesti Pavla. A Pavao dozva jednog stotnika te mu reče: ‘Ovo-ga mladića odvedi k zapovjedniku jer mu ima nešto saopćiti!’ Stotnik ga uze i odvede zapovjedniku i reče: ‘Sužanj Pavao dozva me i zamoli da ovoga mladića dovedem k tebi jer ti ima nešto kazati.’”

Klaudije Lizija je ljubazno primio mladića, odveo ga nasamo i upitao: “Što mi imaš saopćiti?’ ‘Židovi se dogovoriše – odgovori mladić – da te zamole da sutra dovedeš Pavla u Veli-ko vijeće pod izlikom da pomnije ispitaš njegovu stvar. Ali ih nemoj poslušati, jer ga više od četrdeset ljudi iz njihova kruga čeka u zasjedi, koji su se obvezali, uz zaziv prokletstva na se, da neće ni jesti ni piti dok ga ne ubiju. I već stoje spremni i čekaju tvoj pristanak.’”

“Tada zapovjednik otpusti mladića i naredi mu: ‘Nikom ne kazuj da si mi ovo otkrio.’”

415 Lizija je odmah odlučio da Pavla iz svoje sudske ovlasti preda ovlasti prokuratora Feliksa. Kao narod, Židovi su bili u stanju uzbuđenosti i razdražljivosti pa su vrlo često izbijali nemiri. Daljnja prisutnost apostola u Jeruzalemu mogla bi izazvati opasne posljedice po grad i čak po samog zapovjednika. Zato je pozvao “dvojicu stotnika i naredi im: ‘Pripremite dvjesto vojnika, sedamdeset konjanika i dvjesto strijelaca, da poslije trećeg sata noću krenu u Cezareju. Neka se pripreme i konji Pavlu za jahanje da ga zdrava odvedu do upravitelja Feliksa!’”

Zapovjednik nije gubio vrijeme da se riješi Pavla. “Vojnici prema naređenju uzeše Pavla te ga noću odvedoše u Antipatridu.” Odatle su konjanici sa zatvorenikom nastavili put do Cezareje, dok se četiri stotine vojnika vratilo u Jeruzalem.

Zapovjednik jedinice predao je zatvorenika Feliksu i uručio mu pismo koje mu je dao glavni zapovjednik:

“Klaudije Lizija preuzvišenom upravitelju Feliksu pozdrav! Ovoga su čovjeka uhvatili Židovi i htjeli ga ubiti, ali sam ja, kada sam doznao da je rimski građanin, došao s vojskom i iz-

vukao ga iz pogibli. Želeći točno saznati krivnju za koju ga optužuju, dovedoh ga u njihovo Veliko vijeće. Ustanovih da ga optužuju zbog prijepornih pitanja njihova Zakona, ali da nema nikakve krivnje koja zaslužuje smrt ili samo lance. A kad me obavijestiše da se sprema zasjeda protiv njega, odmah ga poslaha k tebi, pošto i njegovim tužiteljima dadoh do znanja da svoju tužbu protiv njega iznesu preda te. Budi zdravo!” 416

Nakon čitanja poruke Feliks se raspitao iz koje pokrajine zatvorenik dolazi, pa kad je čuo da je iz Cilicije, rekao je: “Pre-slušat ću te kada i tvoji tužitelji dodu.” Nato zapovjedi da ga čuvaju u Herodovoj palači.”

U Pavlovom slučaju ovo nije bilo prvi put da je Božji sluga kod pogana našao utočište od zlobe onih koji su tvrdili da su Jahvin narod. U svojem bijesu protiv Pavla Židovi su dodali još jedan zločin mračnom katalogu koji je bilježio povijest tog naroda. Još su više otvrdnuli srca prema istini i učinili sigurnijom svoju propast.

Malo njih razumije puno značenje Kristovih riječi kad se u sinagogi u Nazaretu objavio kao Pomazanik. On je objavio svoju zadaću da tješi, blagoslivlja i spasi nesretnike i grješnike, a kad je u srcima svojih slušatelja vidio oholost i nevjeru, podsjetio ih je kako se u prošlosti Bog odvratio od svojeg izabranog naroda zbog nevjere i buntovnosti i objavio se neznabošcima koji nisu odbacili nebesko svjetlo. Udovica u Sarepti i Namaan Sirijac živjeli su prema svjetlu koje su imali; zato su smatrani pravednijima od Božjeg naroda koji je otpao od Njega i žrtvovao načelo za udobnost i svjetovnu čast.

Krist je Židovima u Nazaretu iznio zastrašujuću istinu kad je izjavio da u otpalom Izraelu nema sigurnosti za vjernog Božjeg vjesnika. Oni ne žele prepoznati njegovu vrijednost ni cijeniti njegov rad. Dok su židovski vođe tvrdili da silno revnuju za Božju čast i dobro Izraela, oni su bili neprijatelji i jednog i drugog. Riječju i primjerom odvodili su narod sve dalje od poslušnosti Bogu – vodeći ga tamo gdje On nije mogao biti njihova obrana u dan nevolje. 417

Spasiteljeve riječi ukora upućene stanovnicima Nazareta vrijede u Pavlovom slučaju ne samo za nevjerne Židove, već i za njegovu braću u vjeri. Da su se vođe Crkve potpuno oslobodili osjećaja gorčine prema apostolu i prihvatili ga kao onoga koji je posebno pozvan od Boga da odnese Evandjelje neznabošci-

ma, Gospodin bi im ga sačuvao. Bog nije odredio da Pavlov rad tako brzo završi, ali nije učinio čudo da djeluje protiv niza okolnosti izazvanih postupkom crkvenih vođa u Jeruzalemu.

Isti duh još uvijek dovodi do istih posljedica. Zanimljivo je i odbacivanje prednosti koje pruža božanska milost lišila je Crkvu mnogih blagoslova. Kako bi često Bog produžio rad nekog vjernog propovjednika, ali njegov se rad nije cijenio! No ako Crkva dopušta da neprijatelj duša iskrivi razumijevanje tako da riječi i postupci Kristovog sluge budu nepravilno prikazani i pogrešno protumačeni; ako mu se ispriječi na putu i omete njegovu korisnost, Gospodin joj katkad oduzima blagoslov koji joj je dao.

Sotona stalno djeluje preko svojih oruđa da obeshrabri i uništi one koje je Bog izabrao da ostvari veliko i dobro djelo. Oni mogu biti spremni da i sâm život žrtvuju za napredak Kristova djela, ali veliki će varalica u njihovoj braći izazvati sumnje koje će, ako ih budu njegovala, potkopati povjerenje u poštenje njihovog karaktera i tako onemogućiti njihovu korisnost. On ih prečesto uspijeva, preko njihove vlastite braće, tako ožalostiti da se Bog milostivo upliće kako bi svojim progonjenim slugama dao počinak. Kad se sklope ruke na prsima u kojima srce više ne kuca, kad ušuti glas opomene i ohrabrenja, tada se tvrdoglavi možda trgnu i počnu cijeniti blagoslove koje su odbacili. Njihova smrt može postići ono što nije uspio njihov život.

39

Suđenje u Cezareji

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 24.

Pet dana nakon Pavlova dolaska u Cezareju stigli su njegovi tužitelji iz Jeruzalema praćeni Tertulom, govornikom kojeg su uzeli za odvjetnika. Bilo im je odobreno brzo saslušanje. Kad je Pavao izveden pred skup, Tertul "poče optužbu". Uvjeran da će laskanje imati veći utjecaj na rimskog upravitelja od jednostavnog izlaganja istine i pravde, lukavi govornik je svoj govor počeo pohvalama Feliksu: "Mi u svemu i na svakom mjestu rado priznajemo sa svom zahvalnošću, preuzvišeni Felikse, da tvojom zaslugom uživamo dubok mir i da se, zahvaljujući tvojoj skrbi, vrše korisne promjene za narod." 419

Tertul se poslužio otvorenom laži, jer je Feliks po karakteru bio pokvaren i podao. O njemu se govorilo da je "svakovrsnim razvratom i okrutnošću vladao silom kralja, a imao narav roba" (Tacit, *History*, pogl. 5, dio 9). Oni koji su slušali Tertulove laskave riječi znali su da nisu istinite, ali njihova želja da se Pavla osudi bila je jača od ljubavi prema istini. 420

U svojem govoru Tertul je optužio Pavla za zločine zbog kojih bi, ako se dokažu, bio osuđen za veleizdaju vlasti. "Ustanovismo, evo, da je ovaj čovjek kuga," izjavio je govornik, "da izaziva prepirke među Židovima po svem svijetu i da je kolovođa nazarejske sljedbe. On je pokušao i hram oskvrnuti." Zatim je Tertul opisao kako je Lizija, zapovjednik jeruzalemskog garnizona, nasilno oteo Pavla Židovima kad su mu htjeli suditi prema crkvenom zakonu pa ih je tako prisilio da stvar iznesu pred Feliksa. Ove su izjave trebale navesti upravitelja da Pavla pre-

da židovskom sudu. Sve su ove optužbe žestoko potvrđivali prisutni Židovi koji nisu skrivali mržnju prema zatvoreniku.

421 Feliks je bio dovoljno oštrouman da prozre raspoloženje i karakter Pavlovih tužitelja. Znao je iz kojih su mu pobuda las-kali, a isto je tako vidio da nemaju čvrstih dokaza za optužbe protiv Pavla. Okrenuvši se optuženome, dao mu je znak da odgovori. Pavao nije trošio riječi na komplimente, već je jednostavno izjavio da mu je drago što se može braniti pred Feliksom s obzirom na to da je ovaj već dugo upravitelj i zbog toga dobro poznaje židovske zakone i običaje. U vezi s optužbama protiv sebe jasno je pokazao da nijedna od njih nije istinita. Izjavio je da ni u kojem dijelu Jeruzalema nije izazvao nemir niti je oskrvrnuo Svetište. "Nisu me našli ni u hramu, ni u sinagogama, ni u gradu da s kim raspravljam ili uzrokuje strku naroda, a ne mogu ti ni dokazati ono zbog čega me sada optužuju."

Priznavši da, slijedeći "Put, koji oni nazivlju sljedbom", štuje Boga svojih otaca, ustvrdio je da je uvijek vjerovao "u sve što stoji pisano u Zakonu i Prorocima" i da u skladu s jasnim naukom Pisma gaji vjeru u uskrsnuće mrtvih. Zatim je izjavio da je oduvijek temeljno pravilo u njegovom životu imati "čistu savjest i pred Bogom i pred ljudima".

Iskreno i otvoreno iznio je razlog svojeg posjeta Jeruzalemu i okolnosti uhićenja i suđenja: "Poslije više godina došao sam da donesem milostinju svom narodu i da prinesem žrtve. Upravo kad sam prinoseo žrtve, našli su me već očišćena u hramu, ali bez strke naroda i bez buke. I to su me našli neki Židovi iz Azije... Trebalo bi da oni dođu preda te i tuže me ako imaju što protiv mene. Ili neka ovi ovdje sami kažu kakvu su krivnju našli na meni kad sam bio pred Velikim vijećem, osim ako se ne radi o ovoj jednoj riječi koju doviknuh stojeći među njima: Zbog uskrsnuća mrtvih vi me danas sudite!"

422 Apostol je govorio ozbiljno i očito iskreno; njegove su riječi bile uvjerljive. Klaudije Lizija dao je u svojem pismu Feliksu slično svjedočanstvo o Pavlovu ponašanju. Štoviše, Feliks je bolje poznao židovsku religiju nego što su to mnogi pretpostavljali. Pavlovo jasno iznošenje činjenica omogućilo je Feliksu da još jasnije razumije pobude koje su poticale Židove u pokušaju da apostola osude za zavodenje i izdajničko ponašanje. Upravitelj im neće pružiti zadovoljstvo da nepravedno osudi rimskog

građanina niti će ga predati njima da ga pogube bez poštena suđenja. Ali Feliks nije poznavao uzvišenije pobude od vlastitog probitka; njime je vladala ljubav za pohvalom i težnja za napredovanjem. Strah da ne uvrijedi Židove spriječio ga je da postupi pravedno prema čovjeku za kojeg je znao da je nevin. Stoga je odlučio odgoditi suđenje dok ne bude prisutan Lizija rekavši: "Kada dode zapovjednik Lizija, riješit ću vašu stvar."

Apostol je ostao sužanj, ali je Feliks zapovjedio stotniku koji je čuvao Pavla da se pobrine "da uživa olakšice i da nikom od njegovih ne brani da ga posluži".

Nedugo zatim Feliks i njegova supruga Druzila poslali su po Pavla da u privatnom razgovoru čuju "njegovo izlaganje o vjeri u Isusa Krista". Bili su spremni i čak željni da čuju te nove istine – istine koje možda nikad više neće čuti i koje će, ako ih odbace, biti snažan svjedok protiv njih u Dan Boga.

Pavao je smatrao da mu je ovo Bogom dana prilika i vjerovno ju je iskoristio. Znao je da stoji u prisutnosti onoga koji ima vlast osuditi ga na smrt ili osloboditi, ali se Feliksu i Druzili nije obratio pohvalama i laskanjem. Znao je da će riječi koje im bude uputio za njih biti miris za život ili za smrt, pa je, zaboravljajući na sva sebična razmatranja, nastojao u njima pobuditi svijest o opasnosti u kojoj se nalaze.

Apostol je bio svjestan da Evanđelje postavlja zahtjeve pred svakoga tko sluša njegove riječi; da će jednog dana stajati ili čisti i sveti pred velikim bijelim prijestoljem, ili s onima kojima će Krist reći: "Odlazite od mene, zlotvori!" (Matej 7,23) Znao je da svakog slušatelja mora sresti pred nebeskim sudom i da će morati položiti račun ne samo za ono što je rekao i učinio, već i za pobude i duh svojih riječi i postupaka.

Feliksov je život bio toliko nasilan i okrutan da mu se rijetko tko usudio čak i nagovijestiti da njegov karakter i ponašanje nisu bez mane. Ali Pavao se nije bojao čovjeka. On je otvoreno iznio svoju vjeru u Krista i razlog te vjere, pa je tako mogao govoriti o vrlinama bitnim za kršćanski karakter kojih je oholi par pred njim bio potpuno lišen.

On je pred Feliksom i Druzilom uzdignuo Božji karakter – Njegovu pravednost, pravdu i jednakost te narav Njegova Zakona. Jasno je ukazao na dužnost čovjeka da živi trijezno i umjerenost, da strasti drži pod nadzorom razuma u skladu s Božjim zakonom i da tjelesne i umne snage sačuva u zdravom stanju.

424 Objavio je da će sigurno doći dan suda kad će svi primiti plaću prema djelima koja su učinili u tijelu, i kad će biti jasno otkriveno da bogatstvo, položaj ili titule ne mogu čovjeku priskrbiti Božju naklonost niti ga izbaviti od posljedica grijeha. Pokazao je da je ovaj život vrijeme pripreme za budući život. Ako čovjek zanemari sadašnje prednosti i prilike, pretrpjet će vječni gubitak; neće dobiti još jednu priliku.

Pavao se posebno zadržao na dalekosežnim zahtjevima Božjeg zakona. Pokazao je kako on obuhvaća duboke tajne čovjekove moralne naravi i snažno osvjetljava ono što je skriveno od pogleda i znanja ljudi. Ono što mogu učiniti ruke ili izgovoriti jezik – što otkriva vanjsku stranu života – samo nesavršeno pokazuje čovjekov moralni karakter. Zakon istražuje misli, pobude i nakane. Mračne strasti koje leže skrivene od očiju ljudi – zavist, mržnja, požuda, častoljublje i zla djela o kojima se razmišljalo u mračnim skrovištima duše, ali nikad nisu bila ostvarena zbog nedostatka prilike – sve to Božji zakon osuđuje.

Pavao je nastojao misli svojih slušatelja usmjeriti na veliku Žrtvu za grijeh. Ukazao je na žrtve koje su bile sjena onoga što će doći i onda prikazao Krista kao stvarnost svih ovih obreda – cilj na koji su ukazivale kao jedini izvor života i nade za palog čovjeka. Kad su vidjeli kako su prinošene žrtve u mu-
425 kama umirale, gledali su preko ponora stoljeća na Janje Božje koje uzima grijeha svijeta.

Bog s pravom zahtijeva ljubav i poslušnost od svih svojih stvorenja. Dao im je svoj Zakon kao savršeno mjerilo pravde. No mnogi zaboravljaju svojeg Tvorca i odlučuju slijediti vlastiti put nasuprot Njegovoj volji. Oni na ljubav visoku kao nebo i široku kao svemir uzvraćaju neprijateljstvom. Bog ne može sniziti zahtjeve svojeg Zakona da se uskladi s mjerilima zlih ljudi; niti čovjek svojom snagom može zadovoljiti zahtjeve Zakona. Samo vjerom u Krista grješnik može biti oslobođen krivnje i osposobljen za poslušnost Zakonu svojeg Tvorca.

Tako je Pavao, kao sužanj, iznosio zahtjeve božanskog Zakona za Židove i pogane, i prikazao Isusa, prezrenog Nazarećanina, kao Božjeg Sina, Otkupitelja svijeta!

Židovski su knezovi dobro razumjeli sveti karakter tog Zakona koji su tako besramno kršili, ali predrasude prema Čovjeku s Golgote otvrdnule su im srce za riječi života. No Feliks nikad prije nije slušao istinu, i kad mu je Božji Duh osvjedo-

čio dušu, jako se uznemirio. Sada probuđena savjest progovorila je i Feliks je osjećao da su Pavlove riječi istinite. Sjećanje ga je vratilo u prošlost opterećenu krivnjom. Sa strašnom jasnoćom pred njim su se pojavile tajne njegovog prijašnjeg razuzdanog života, krvoprolića i mračni izvještaj njegovih kasnijih godina. Vidio je sebe raskalašena, okrutna i pohlepna. Nikad prije istina nije tako doprla do njegovog srca. Nikad prije njegova duša nije bila toliko ispunjena užasom. Pomisao da su sve tajne njegovog zločinačkog života otvorene pred Božjim okom, i da mora biti suđen prema svojim djelima, uzrokovala je da je zadrhtao od straha.

426

Ali umjesto da dopusti da ga osvjedočenje privede pokajanju, nastojao je odbaciti nedobrodošla razmišljanja. Zato je prekinuo razgovor s Pavlom. "Sad zasad hajde!" rekao je. "Kad imadnem zgodno vrijeme, opet ću te k sebi dozvati."

Kako je velika suprotnost između puta koji je izabrao Feliks i puta tamničara u Filipima! Gospodnji sluge bili su vezani dovedeni tamničaru, kao i Pavao Feliksu. Dokazi o božanskoj sili koja ih štiti, radost unatoč stradanju i sramoti, neustrašivost kad je zemlja zadrhtala od potresa i Kristov duh opraštanja osvjedočio je srce tamničara koji je s drhtanjem priznao svoje grijehe i dobio oprost. Feliks je drhtao, ali se nije pokajao. Tamničar je s radošću primio Svetog Duha u srce i svoj dom; Feliks je božanskom Vjesniku zapovjedio da ode. Jedan je izabrao da bude Božje dijete i baštinik Neba; drugi se opredijelio za zlotvore.

Pune dvije godine ništa se nije poduzelo protiv Pavla koji je i dalje ostao u sužanjstvu. Feliks ga je nekoliko puta posjetio i pozorno slušao što govori. Ali prava pobuda iza prividne ljubaznosti bila je želja za dobitkom; očekivao je da će Pavao pokušati priskrbiti slobodu plaćanjem velike svote novca. Međutim, apostol je bio suviše plemenite naravi da bi do slobode došao mitom. Nije bio kriv ni za kakav zločin i nije bio spreman učiniti neko zlo da bi stekao slobodu. Osim toga, bio je previše siromašan da plati takvu otkupninu, a da je tome čak i bio sklon, ne bi zbog sebe pozvao obraćenike na ljubav i darežljivost. Također je osjećao da se nalazi u Božjim rukama i nije se htio uplitati u namjere koje je Bog imao s njim.

427

Feliks je na kraju bio pozvan u Rim zbog velikih nepravdi koje je učinio Židovima. Prije nego što je napustio Cezareju

da odgovara na optužbe, odlučio je “ugoditi Židovima” pa je ostavio Pavla u tamnici. No Feliks nije uspio u pokušaju da povрати povjerenje Židova. Bio je sramno uklonjen s položaja, a na njegovo je mjesto imenovan Porcije Fest sa sjedištem u Cezareji.

Kad mu je Pavao govorio o pravednosti, umjerenosti i budućem sudu, Nebo je dopustilo da na Feliksa padne zraka svjetla. Tu mu je priliku Nebo dalo da uvidi svoje grijehe i da ih odbaci. Ali on je Božjem vjesniku rekao: “Sad zasad hajde! Kad imadnem zgodno vrijeme, opet ću te k sebi dozvati.” Time je prezreo posljednju ponudu milosrđa. Nikad više neće dobiti drugi poziv od Boga.

40

Pavao zahtijeva da bude izveden pred cara

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 25,1-12.

“Tri dana poslije preuzimanja vlasti nad pokrajinom Fest 428 uzide iz Cezareje u Jeruzalem. Dodoše mu glavari svećenički zajedno s prvacima židovskim da optuže Pavla. Dugo su ga vruće molili tražeći za se milost protiv Pavla da ga pošalje u Jeruzalem.” Ovaj su zahtjev uputili s namjerom da Pavlu postave zasjedu duž puta za Jeruzalem da bi ga ubili. Ali Fest je imao visok osjećaj odgovornosti za svoj položaj pa je učtivo odbio poslati po Pavla. “Rimljani”, izjavio je, “ne običavaju izručiti nekoga prije nego se optuženi suoči sa svojim tužiteljima i dobije priliku da se brani od optužbe.” Rekao je da će “brzo i on sam otputovati” u Cezareju. “Neka, dakle... ovlašteni od vas podu sa mnom pa neka ga tuže ako je što kriv taj čovjek.”

To Židovi nisu željeli. Nisu zaboravili poraz što su ga doživjeli 429 u Cezareji. Nasuprot smirenom ponašanju i snažnim apostolovim argumentima, njihov zlobni duh i neutemeljene optužbe pokazali bi se u najgorem mogućem svjetlu. Ponovo su molili da Pavao bude doveden u Jeruzalem na suđenje, ali je Fest ostao pri čvrstoj odluci da Pavlu omogući pošteno suđenje u Cezareji. Bog je u svojoj providnosti nadzirao Festovu odluku kako bi apostolu mogao produžiti život.

Kad nisu uspjeli u svojoj namjeri, židovski su se vode odmah počeli pripremati da svjedoče protiv Pavla na upraviteljevu sudu. Pošto se vratio u Cezareju nakon kraćeg boravka u

Jeruzalemu, Fest “sutradan sjede na sudačku stolicu i naredi da se dovede Pavao.” Kad je došao, “okružuje ga Židovi što su došli iz Jeruzalema te iznesoše protiv njega mnoge i teške optužbe kojih nisu mogli dokazati”. Budući da su ovaj put bili bez odvjetnika, sami su iznijeli svoje optužbe. Kako je suđenje protjecalo, smirenost optuženika i njegova otvorenost jasno su pokazali lažljivost njihovih izjava.

430 Fest je shvatio da je prijeporno pitanje potpuno vezano uz židovska vjerovanja i da, ako ih se ispravno shvati, u optužbama protiv Pavla nema ničega što bi mogli dokazati i što bi moglo zahtijevati osudu na smrt, pa čak ni utamničenje. No on je jasno vidio oluju bijesa koja bi nastala kad Pavao ne bi bio osuđen ili predan u njihove ruke. I zato, “hoteći ugoditi Židovima”, Fest se obratio Pavlu i upitao ga je li pod njegovom zaštitom voljan otići u Jeruzalem da mu se sudi pred Velikim vijećem.

Pavao je znao da ne može očekivati pravdu od ljudi koji su svojim zločinima na se navukli Božju srdžbu. Znao je, kao i prorok Ilija, da će biti sigurniji među neznabošcima nego među onima koji su odbacili svjetlo s Neba i otvrdnuli srca protiv Evandelja. Umoran od sukoba, njegov aktivni duh teško je mogao podnositi stalne odgode i zamornu neizvjesnost suđenja i utamničenja. Zbog toga je odlučio iskoristiti svoje pravo da kao rimski građanin zahtijeva da bude izveden pred cara.

Odgovarajući na upraviteljevo pitanje, Pavao je rekao: “Pred carskim sudom stojim... tu mi se mora suđenje nastaviti. Židovima, kao što vrlo dobro znaš, nisam ništa skrivio. Ako sam doista kriv i ako sam učinio nešto što zaslužuje smrt, ne odbijam umrijeti. Ali ako su neosnovane optužbe kojima me ovi optužuju, nitko me ne može njima na dar dati. Prizivam se na cara.”

Fest nije imao pojma o uroti Židova da ubiju Pavla pa je bio iznenađen njegovim prizivom na cara. Međutim, Pavlove riječi su zaustavile sudski postupak. “Tada Fest, pošto se posavjetovao sa sudskim vijećem, odvrati: ‘Na cara si prizvao, pred cara ćeš ići!’”

431 Tako je još jednom, zbog mržnje potekle od vjerske zaslijepljenosti i samopravednosti, Božji sluga bio prisiljen potražiti zaštitu kod neznabožaca. Upravo je ova ista mržnja prisilila Iliju da pobjegne pod zaštitu udovice u Sarepti; ona je prisilila vjesnike Evandelja da se okrenu od Židova i vijest objave poganima. A Božji narod koji živi u današnje vrijeme s ovom će

se mržnjom tek morati suočiti. Među mnogima koji tvrde da su Kristovi sljedbenici prisutna je ista oholost, formalizam i sebičnost, isti duh tlačenja koji je zauzimao tako visoko mjesto u srcima Židova. U budućnosti će ljudi koji tvrde da su Kristovi predstavnici poći putem sličnim onome kojim su išli svećenici i knezovi u postupanju s Kristom i apostolima. U velikoj krizi u kojoj će se uskoro naći, vjerni Božji sluge naići će na istu tvrdoću srca, istu okrutnu odlučnost, istu nepopustljivu mržnju.

Svima koji će u taj zli dan neustrašivo služiti Bogu prema svojoj savjesti bit će potrebna hrabrost, čvrstina i poznavanje Boga i Njegove Riječi; oni koji budu vjerni Bogu bit će progonjeni, njihove pobude napadane, njihovi najplemenitiji naponi pogriješno tumačeni i njihova imena ozloglašena. Sotona će se služiti svom prijevarom da utječe na srce i zamagli razum, da zlo prikaže dobrom, a dobro zlom. Što će jača i čišća biti vjera Božjeg naroda i što će biti odlučniji da sluša Boga, to će jače Sotona nastojati da protiv njega potakne bijes onih koji, tvrdeći da su pravedni, gaze Božji zakon. Bit će potrebno najčvršće pouzdanje i najveća odlučnost da se održi vjera koja je jedanput zauvijek predana svetima.

Bog želi da se Njegov narod pripravi za krizu koja će uskoro izbiti. Pripremljeni ili nepripremljeni, svi će se morati suočiti s njom; a samo oni koji su svoj život uskladili s božanskim mjerilom ostat će čvrsti u to vrijeme ispita i kušnje. Kad se svjetovni vladari ujedine s propovjednicima religije da nametnu svoju volju u pitanjima savjesti, tada će se vidjeti tko se stvarno boji Boga i služi Mu. Kad bude vladao najdublji mrak, svjetlo karaktera koji je nalik Božjem najjače će sjati. Kad ne bude nikakve uzdanice, vidjet će se tko ima trajno pouzdanje u Jahvu. I dok neprijatelji istine sa svih strana zlonamjerno okružuju Gospodnje sluge, Bog će nad njima bdjeti radi njihova dobra. On će im biti kao sjena velike stijene u suhoj zemlji.

41

“Zamalo me uvjeri”

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 25,13-27; 26.

433 Pavao se prizvao na cara i Fest nije mogao drugo nego da ga pošalje u Rim. No prošlo je neko vrijeme dok se našla pogodna lađa; a budući da su s Pavlom trebali biti poslani i drugi sužnji, razmatranje njihovih slučajeva također je uzrokovalo odgodu. To je Pavlu dalo priliku da razloge svoje vjere iznese pred visokim dužnosnicima u Cezareji, pa i pred kraljem Agripom II., posljednjim herodovcem.

434 “Kad prođe neko vrijeme, dodoše u Cezareju kralj Agripa i Berenika te pozdraviše Festa. Kako se tu zadržase duže vremena, Fest radi savjeta iznese kralju Pavlov slučaj: ‘Feliks je ostavio – reče – nekog utamničenika koga su mi glavari svećenički skupa sa židovskim starješinama optužili za moga boravka u Jeruzalemu i zahtijevali njegovu osudu.’” Opisao je okolnosti koje su dovele do toga da je zatvorenik prizvao na cara i dodao kako Židovi nisu protiv Pavla iznijeli optužbe koje je očekivao, već su se prepirali “o nekim pitanjima svoje vjere i o nekom Isusu koji je umro, a za koga je Pavao tvrdio da je živ”.

Slušajući Festovu priču, Agripa se zainteresirao i rekao: “I ja bih želio poslušati toga čovjeka.” U skladu s njegovom željom zakazan je sastanak za idući dan. “Sutradan, dakle, Agripa i Berenika dodoše s velikim sjajem i udoše u svečanu dvoranu, u pratnji visokih časnika i najuglednijih osoba u gradu.” Tada “na Festovu zapovijed dovedoše Pavla.”

U čast svojih posjetitelja Fest se trudio da ovu prigodu iskoristi za veliku svečanost. Bogata odjeća upravitelja i njegovih

gostiju, mačevi vojnika i sjajni oklopi njihovih zapovjednika davali su poseban sjaj cijelom prizoru.

A onda je Pavao, još uvijek u verigama, stao pred okupljenim društvom. Kakve li suprotnosti! Agripa i Berenika imali su moć i položaj i zato ih je svijet cijenio. No nedostajale su im karakterne crte koje Bog cijeni. Bili su prijestupnici Božjeg zakona, pokvareni u srcu i životu. Nebo se gnušalo nad njihovim postupcima.

U pojavi ostarjelog zatvorenika, vezanog za vojnika stražara, nije bilo ničega što bi navelo svijet da mu ukaže poštovanje. A ipak se za ovog čovjeka, naizgled bez prijatelja, bogatstva ili položaja, sužnja zbog vjere u Božjeg Sina, zanimalo cijelo Nebo. Anđeli su bili njegovi poslužitelji. Da je bljesnula slava samo jednog od ovih sjajnih vjesnika, izbljeldjelo bi kraljevsko blještavilo i ponos; kralj i dvorani popadali bi na zemlju kao što je to bio slučaj s rimskom stražom kod Kristova groba.

435

Sam Fest predstavio je Pavla skupu riječima: "Kralju Agripa i vi svi ovdje s nama prisutni! Gledajte ovoga zbog koga je navaljivao na mene sav židovski narod u Jeruzalemu i ovdje, vičući da ne smije dulje živjeti. Ja sam, naprotiv, ustanovio da nije ništa učinio što zaslužuje smrt. Ali kako je ovaj čovjek sam prizvao na carsko veličanstvo, odlučio sam ga tamo poslati. Budući da o njemu nemam ništa pouzdano napisati Gospodaru, izveo sam ga pred vas, posebno preda te, kralju Agripa, da bih mogao što napisati nakon ove sudske istrage. Jer mi se čini nerazborito poslati zatvorenika, a ne naznačiti optužbe protiv njega."

Nato je kralj Agripa dopustio Pavlu da se brani. Apostola nije omeo sjaj ni visoki položaj slušateljstva jer je znao koliko malo vrijedi svjetovno bogatstvo i položaj. Zemaljski sjaj i moć nisu ni trenutka mogli zastrašiti njegovu odvažnost ili utjecati na njegovo samosvladavanje.

"Kralju Agripa," rekao je, "osjećam se sretnim što se danas mogu pred tobom braniti od svega za što me tuže Židovi, to više što ti dobro poznaješ židovske običaje i njihova prepiranja. Zato molim da me strpljivo poslušаш."

Pavao je zatim iznio iskustvo svojeg obraćenja iz tvrdoglave nevjere u vjeru u Isusa iz Nazareta kao Otkupitelja svijeta. Opisao je nebesko viđenje koje ga je isprva ispunilo neizrecivim užasom da bi se poslije pokazalo izvorom najveće utjehe – objavu božanske slave usred koje je sjedio ustoličen Onaj kojega je pre-

436

zirao i mrzio, čije je sljedbenike nastojao uništiti. Zahvaljujući milosrđu koje preobražava, Pavao je od tog trenutka postao novi čovjek, iskreni i revni vjernik u Isusa.

Jasno i snažno Pavao je pred Agripom opisao najvažnije događaje vezane uz Kristov život na Zemlji. Posvjedočio je da je Mesija iz proročanstava već došao u osobi Isusa iz Nazareta. Pokazao je kako su starozavjetna Pisma objavila da će se Mesija pojaviti kao čovjek među ljudima, i kako se u Isusovom životu ispunila svaka pojedinost prorečena preko Mojsija i proroka. Da bi otkupio izgubljeni svijet, božanski Sin Božji pretrpio je križ, prezreo sramotu i uzašao na Nebo kao pobjednik nad smrću i grobom.

437 Zašto bi, tumačio je Pavao, bilo nevjerojatno da je Krist uskrsnuo od mrtvih? Nekoć se to i njemu činilo nevjerojatnim, ali kako je mogao ne vjerovati onomu što je sam vidio i čuo? Na damašćanskim vratima on je vidio razapetog i uskrslog Krista, onog istog koji je hodio jeruzalemskim ulicama, umro na Golgoti, slomio okove smrti i uzašao na Nebo. Isto onako kao Kefa, Jakov, Ivan ili bilo koji drugi učenik, tako Ga je i on vidio i razgovarao s Njim. Taj Glas mu je zapovjedio da navješćuje Radosnu vijest o uskrsnom Spasitelju, pa kako da ne posluša? U Damasku, u Jeruzalemu, po cijeloj Judeji i drugim krajevima on je svjedočio o razapetom Isusu pozivajući sve staleže “da se obrate i okrenu Bogu vršeći djela dostojna obraćenja”.

“Zbog toga su me”, izjavio je apostol, “Židovi uhvatili u hramu i pokušali me ubiti. Ali s pomoću Božjom stojim do današnjeg dana i svjedočim i malome i velikome, ne govoreći ništa drugo osim što su kazali Proroci i Mojsije da će se dogoditi: da će Mesija morati trpjeti i da će, uskrsnuvši prvi od mrtvih, navijestiti svjetlo i židovskom narodu i poganima.”

Cijelo je društvo napeto slušalo Pavlov izvještaj o njegovim čudesnim iskustvima. Apostol je govorio o svojoj omiljenoj temi. Nitko tko ga je slušao nije mogao posumnjati u njegovu iskrenost. No usred njegova uvjerljivog nastupa prekinuo ga je Fest, koji je povikao: “Luduješ, Pavle! Tvoje te veliko znanje čini ludakom!”

Apostol je odgovorio: “Ne ludujem, preuzvišeni Feste... već ozbiljno govorim riječi istine i razbora. Ta i kralj, kome se pouzdano i slobodno obraćam, zna ove stvari. Ne vjerujem da mu je išta od ovoga nepoznato, jer se ovo nije dogodilo u kakvu

kutu." A onda se okrenuo Agripi i izravno mu se obratio: "Vjeruješ li, kralju Agripa, prorocima? Znam da vjeruješ!"

Duboko ganut, Agripa je za trenutak izgubio iz vida svoju okolinu i dostojanstvo svojeg položaja. Svjestan samo istine koju je čuo, vidjevši samo skromnog sužnja kako pred njim stoji kao Božji izaslanik, nehotice je odgovorio: "Hoćeš me uvjeriti da si me za kratko vrijeme učinio kršćaninom!" 438

Apostol je ozbiljno odgovorio: "Želio bih od Boga... da bi za kraće ili za dulje ne samo ti nego i svi moji današnji slušatelji postali takvi ljudi kakav sam i ja", i dižući okovane ruke, dodao, "izuzevši ove okove."

Fest, Agripa i Berenika s punim su pravom trebali biti vezani okovima koje je nosio apostol. Svi su bili krivi za strašne zločine. Ovi su prijestupnici tog dana čuli ponudu spasenja u Kristovo ime. Najmanje je jedan bio gotovo nagovoren da prihvati ponudenu milost i oprost. Ali Agripa je odgodio ponudeno milosrđe odbivši prihvatiti križ razapetog Otkupitelja.

Kraljeva je znatiželja bila zadovoljena i, ustavši sa sjedala, dao je znak da je razgovor završen. Dok se skup razilazio, ljudi su međusobno govorili: "Ovaj čovjek nije učinio ništa što zaslužuje smrt ili okove."

Premda je Agripa bio Židov, nije dijelio vjersku isključivost i slijepe predrasude farizeja. "Ovaj je čovjek", rekao je Festu, "mogao biti pušten na slobodu da nije prizvao na cara." No slučaj je bio predan višem sudu i sada je bio izvan ovlasti i Festa i Agripe.

42

Plovidba i brodolom

Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 27; 28,1-10.

439 Konačno je Pavao bio na putu za Rim. “Kad bi odlučeno da otplovimo u Italiju,” piše Luka, “predadoše i Pavla i neke druge sužnje jednom stotniku iz carske čete imenom Juliju. Udosmo u neku adramitijsku lađu koja je imala ploviti u azijska mjesta, pa se otisnusmo. S nama je bio Aristarh, Makedonac iz Soluna.”

U prvom stoljeću kršćanske ere plovidba morem bila je praćena posebnim teškoćama i opasnostima. Pomorci su smjer plovidbe određivali uglavnom prema položaju sunca i zvijezda, a kad njih nije bilo a sve je ukazivalo na oluju, vlasnici lađa bojali su se isploviti na otvoreno more. U jednom dijelu godine sigurna je plovidba bila gotovo nemoguća.

440 Apostol Pavao je sada morao trpjeti tešku kušnju koja ga je čekala kao sužnja u lancima tijekom dugog i zamornog putovanja do Italije. Jedna mu je okolnost uvelike olakšala težinu usuda – bilo mu je dopušteno društvo Luke i Aristarha. U pismu Kološanima on će poslije ovog drugog nazvati “drug moj u sužanjstvu” (Kološanima 4,10) jer je Aristarh dragovoljno dijelio s Pavlom sužanjstvo da bi mu mogao poslužiti u njegovim nevoljama.

Putovanje je počelo dobro. Sutradan su bacili sidro u sidonskoj luci. Ovdje je Julije, stotnik, “s Pavlom čovječno postupio” i kad je čuo da u tom mjestu ima kršćana, “dopusti mu poći k prijateljima i da se pobrinu za nj” (DF). Ovo dopuštenje je apostol, koji je bio slabog zdravlja, jako cijenio.

Nakon odlaska iz Sidona lađa je bila izložena nepovoljnim vjetrovima; budući da je skrenula s izravnog smjera, sporo je napredovala. U Miri, luci u pokrajini Liciji, stotnik je našao veliku aleksandrijsku lađu koja je plovila u Italiju i na nju odmah prebacio svoje zatvorenike. Ali još uvijek su puhali suprotni vjetrovi pa je lađa sporo napredovala. Luka je poslije zapisao: "Više je vremena plovidba bila spora i jedva smo stigli pored Knida. Kako nam vjetar nije dao pristati, doplovismo pod Kre-tu kod Salmone. S mukom ploveći uz obalu stigismo na neko mjesto zvano Dobra pristaništa."

Bili su prisiljeni ostati neko vrijeme u Dobrim pristaništima čekajući pogodne vjetrove. Zima se brzo približavala; "plovidba [je] već postala pogibeljna" i odgovorni za lađu izgubili su nadu da će stići na odredište prije nego što završi vrijeme za plovidbu morem za tu godinu. Jedino pitanje koje je trebalo riješiti bilo je hoće li ostati u Dobrim pristaništima ili će pokušati naći pogodnije mjesto za zimovanje.

441

O tom se pitanju ozbiljno raspravljalo i na kraju ga je stotnik postavio Pavlu, koji je stekao poštovanje mornara i vojnika. Apostol je bez oklijevanja savjetovao da ostanu gdje jesu. "Vidim", rekao je, "da će plovidba biti s mukom i s velikom štetom ne samo po tovar i lađu nego i po naš život." "Ali je stotnik više vjerovao kormilaru i vlasniku lađe", a i većina putnika i posade nije bila spremna prihvatiti njegov savjet. "Budući da luka nije bila prikladna za zimovanje, većina je savjetovala da se odande otplovi ne bi li kako stigli do kretske luke Feniksa, što gleda prema jugozapadu i sjeverozapadu."

Stotnik je odlučio poslušati glas većine. Čim je okrenuo "tihi južnjak", isplovili su iz Dobrih pristaništa u nadi da će uskoro stići u željenu luku. "Ali brzo poslije toga puhnu... strašan vjetar" koji "zahvati lađu tako da se nije mogla oduprijeti vjetru".

Tjerana vjetrom, lađa se približila malom otoku Klaudi i dok su bili pod njegovim zaklonom, mornari su se pripremili za najgore. Čamac za spašavanje koji je lađa vukla za sobom, njihovo jedino sredstvo izbjavljenja u slučaju da se nasuču, bio je u opasnosti da se svakog trenutka razbije. Prvi im je posao bio da ga izvuku na palubu lađe. Zatim su poduzeli sve moguće mjere da ojačaju lađu i pripreme je da izdrži oluju. Slaba zaštita koju im je pružao otočić nije dugo trajala i ubrzo su bili ponovo izloženi punom bijesu oluje.

442

Oluja je bjesnjela čitavu noć i unatoč svim poduzetim mjerama, brod je počeo propuštati vodu. "Sutradan... počeše izbacivati tovar." Ponovo je pala noć, ali vjetar nije jenjavao. Valovima udarana lađa, sa slomljenim jarbolom i poderanim jedrima, bila je bacana tamo-amo bjesnilom oluje. Dok se lađa valjala i tresla pod udarcima valova, činilo se da će drvo koje je stenjalo svakog trenutka popustiti. Rupa kroz koju je prodirala voda brzo se povećavala pa su putnici i posada stalno izbacivali vodu. Na brodu nije bilo ni trenutka predaha. "A treći dan", piše Luka, "svojim rukama izbaciše brodsku opremu. Kako se više dana ne pokazaše ni sunce ni zvijezde i kako je i dalje bjesnjela velika oluja, nestajalo je sve više svake nade da se možemo spasiti."

Četrnaest dana bili su nošeni vjetrom pod svodom bez sunca i zvijezda. Premda je i sâm fizički trpio, apostol je u tom najmračnijem času imao riječi nade, ruku pomoćnicu u svakoj nevolji. Vjerom se uhvatio Beskonačne Sile i njegovo je srce ostalo uz Boga. Nije se bojao za se; znao je da će ga Bog sačuvati da u Rimu svjedoči za istinu o Kristu. Ali njegovo je srce osjećalo sućut prema jadnim dušama oko sebe, grješnim, poniženim i nepripremljenim da umru. Dok je ozbiljno molio Boga da im poštedi život, bilo mu je otkriveno da je njegova molitva uslišana.

443

Iskoristivši zatišje u oluji, Pavao je stao na palubu i podigavši glas, rekao: "Ljudi, trebalo je mene poslušati i ne otiskivati se s Krete te tako izbjeći i ovu patnju i ovu štetu. A sada vas opominjem da budete odvažni, jer nitko od vas neće propasti, osim lađe. Noćas mi se ukaza anđeo onoga Boga kome pripadam i komu služim te mi reče: 'Ne boj se, Pavle! Ti treba da dođeš pred cara. I evo, Bog ti milostivo daruje živote svih koji s tobom plove.' Zato, ljudi, budite odvažni! Vjerujem Bogu da će biti tako kako mi je obećao. Ali treba da se nasučemo na neki otok."

Ove su riječi probudile nadu. Putnici i posada trgli su se iz apatije. Trebalo je još mnogo toga učiniti i trebalo je uložiti sve napore da se izbjegne propast.

Četrnaeste noći plovidbe po mračnim, visokim valovima, mornari "oko ponoći", po zvuku udaranja valova o obalu, "nazreše da im se primiče neka zemlja. Baciše olovnicu i nadoše dvadeset hvati dubine. Malo dalje ponovo je baciše i nadoše

petnaest hvati. Bojeći se”, piše Luka, “da ne udarimo u grebene, spustiše s krme četiri sidra; tako su puni čežnje čekali dolazak dana.”

U zoru se maglovito mogla nazrijeti obala, ali na njoj nije bilo poznatih oznaka. Budući da izgledi nisu bili nikakvi, poganski su mornari, izgubivši svaku odvažnost, “gledali pobjeći s lađe” pod izlikom da “kane s pramca spustiti sidra” i već su spustili čamac. Kad je Pavao prozreo njihovu pokvarenu namjeru, rekao je stotniku i vojnicima: “Ako ovi ne ostanu u lađi, vi se ne možete spasiti!” Vojnici su odmah presjekli “užeta na čamcu i pustiše ga da padne”.

444

Najkritičniji čas još uvijek je bio pred njima. Ponovo je apostol uputio riječi ohrabrenja i zamolio sve, mornare i putnike, da nešto pojedu govoreći: “Danas je četrnaesti dan koji provodite u iščekivanju bez jela, a da ništa niste uzeli. Zato vas molim da jedete, jer je to za vaše zdravlje bitno. Ni jednom od vas neće propasti ni vlas s glave.”

“Kada to reče, uze kruh te pred svima zahvali Bogu, razlomi ga i poče jesti.” Tada se i izmoreno i obeshrabreno društvo od dvije stotine i sedamdeset pet duša, koje bi bez Pavla palo u očaj, pridružilo apostolu i počelo jesti. “Kada se nasitiše, počеше olakšavati lađu bacajući pšenicu u more.”

Sad se potpuno razdanilo, ali nisu ni po čemu mogli odrediti gdje se nalaze. Međutim, “opaziše neki zaljev s ravnom obalom te odlučiše, ako bi mogli, tamo otjerati lađu. Odvezaše sidra i spustiše ih u more, popustiše konope na kormilima i digoše prednje jedro prema vjetru, te usmjeriše prema obali. Ali udariše u greben, komu je s obje strane more, te nasukaše lađu. Prednji dio nasjednu i ostade nepomičan, dok se zadnji dio lomio od žestine valova.”

445

Pavlu i drugim zatvorenicima sada je zaprijetila mnogo strašnija sudbina od brodoloma. Vojnici su shvatili da će, dok se budu nastojali dočepati kopna, biti nemoguće voditi računa o sužnjima. Svatko će morati učiniti sve što može da spasi sebe. Ali ako koji sužanj bude nedostajao, izgubit će život oni koji su za njega bili odgovorni. Stoga su ih vojnici namjeravali sve poubijati. Rimski zakon je odobravao ovaj okrutan običaj i oni bi ga odmah proveli da nije bilo onoga kome su svi zajedno toliko dugovali. Stotnik Julije je znao da je Pavao bio sredstvo spašavanja svih na lađi pa mu se, uvjeren da je s njim Gospo-

din, bojao nauditi. Stoga "naredi da najprije poskaču u more oni koji znaju plivati te da izidu na kopno, a ostali (da izidu) jedni na daskama, a drugi na ostacima lađe. Tako svi živi iziđu na kopno." Kad je izvršena prozivka, nitko nije nedostajao.

446 Brodolomce je ljubazno primilo barbarsko pleme na Malti. "Sve nas primiše", piše Luka, "k velikoj vatri koju bijahu naložili zbog kiše što je padala i zbog zime." Pavao je bio među onima koji su aktivno pomagali. Kad je nakupio "naramak suhih grana" i bacio ih na vatru, "izide zmija natjerana od vrućine te mu se uhvati za ruku". Promatrači sa strane užasnuli su se i vidjevši prema lancu da je Pavao zatvorenik, govorili su jedan drugomu: "Ovaj je čovjek sigurno ubojica: umakao je moru i Pravda mu ne dopušta da živi." Ali Pavao je zmiyu otresao u vatru i ništa mu nije bilo. Poznavajući njezinu otrovnost, ljudi su očekivali da će svakog trenutka pasti u velikim bolovima. "Pošto su dulje čekali te vidjeli da mu se nije dogodilo nika-

kvo zlo, promijenije mišljenje i rekoše da je bog." Tijekom tri mjeseca, koliko je društvo brodolomaca provelo na Malti, Pavao i njegovi suradnici iskoristili su mnoge prilike da objave Evanđelje. Bog je na značajan način radio preko njih. Zahvaljujući Pavlu, domoroci su s cijelim društvom brodolomaca postupali ljubazno; pobrinuli su se za njihove potrebe i, kad su napuštali Maltu, darežljivo ih opskrbili svim potrebnim za put. Glavne događaje za vrijeme njihova boravka Luka je ukratko zapisao:

"U onoj se okolici nalazilo imanje poglavara otoka imenom Publija, koji nas primi i tri dana ljubezno pogosti. A Publijev otac, koga je mučila groznica i srdobolja, ležao je u postelji. Pavao uđe k njemu, pomoli se, stavi na nj ruke i ozdravi ga. Poslije toga događaja počеше dolaziti i ostali bolesnici s otoka i ozdravljati. Oni nam iskazaše mnoge počasti, a kad smo odlazili, staviše (u lađu) sve što nam je trebalo."

43

U Rimu

*Ovo se poglavlje zasniva na Djelima 28,11-31
i Poslanici Filemonu.*

Kad je počela sezona plovidbe, stotnik je sa svojim suž- 447
njima nastavio put u Rim. Aleksandrijska lađa, sa znakom
Dioskura, prezimila je na Malti na putu prema zapadu; na nju
su se ukrcali putnici. Premda su ih ponešto omeli suprotni vje-
trovi, plovidba je sretno završila i lađa se usidrila u lijepoj luci
Puteoli na talijanskoj obali.

U tom je mjestu bilo nekoliko kršćana koji su molili apo-
stola da s njima ostane sedam dana, što je stotnik ljubazno
odobrio. Otkad su primili poslanicu koju je Pavao uputio Rim-
ljanima, kršćani u Italiji željno su očekivali apostolov posjet.
Nisu mislili da će ga vidjeti kao zatvorenika, ali im je bio još
draži zbog patnji kojima je bio izložen. Budući da je Puteoli
od Rima udaljen oko 220 kilometara, a luka je bila u stalnoj
vezi s metropolom, rimski su kršćani bili obaviješteni o Pavlovom 448
dolasku pa su mu neki izišli u susret.

Osmog dana nakon pristajanja stotnik i njegovi sužnji kre-
nuli su prema Rimu, s tim što je Julije apostolu izlazio ususret
u svemu što je bilo u njegovoj moći, ali nije mogao promije-
niti njegov položaj kao sužnja niti ga osloboditi veriga koje su
ga vezivale uz njegovog stražara. Pavao je teška srca krenuo u
dugoočekivani posjet svjetskoj prijestolnici. Kako su drukčije
bile okolnosti od onih koje je očekivao! Kako će ovdje, oko-
van i žigosan, naviještati Evanđelje? Činilo se da su njegove nade

da u Rimu zadobije mnoge duše za istinu osuđene na razočaranje.

Konačno su putnici stigli do Apijeve Trga, oko šezdeset pet kilometara udaljenog od Rima. Dok su prolazili između mnoštva koje se kretalo širokom cestom, sjedokosom starcu, okovanom sa skupinom otvrdnutih zločinaca, upućivani su mnogi prezrivi pogledi i mnoge grube, podrugljive šale.

Odjednom se začuje usklik radosti i jedan čovjek iskače iz rijeke prolaznika i pada oko vrata zatvoreniku grleći ga sa suzama i radošću, kao što bi sin pozdravio dugo odsutnog oca. Ovaj se prizor ponavlja uvijek iznova kad oči, izoštrene očekivanjem, u okovanom sužnju prepoznaju onoga koji im je u Korintu, u Filipima, u Efezu uputio riječi života.

449 Budući da se dragi učenici željno okupljaju oko svojeg oca po Evandelju, cijela se povorka zaustavlja. Vojnici su nestrpljivi zbog zastoja, ali nemaju srca prekinuti ovaj radosni sastanak jer su i oni naučili poštovati i cijeniti svojeg sužnja. Na umornom, bolom obilježenom licu učenici vide odraz Kristova lika. Oni uvjeravaju Pavla da ga nisu zaboravili niti prestali voljeti; da mu duguju za radosnu nadu koja osvježava njihov život i daje im Božji mir. Kad bi im bilo dopušteno, oni bi ga u žaru ljubavi ponijeli cijelim putem do grada.

Malo njih shvaća značenje Lukinih riječi kad izvješćuje kako Pavao, kad je vidio svoju braću, "zahvali Bogu i ohrabri se". Usred plača i sućutnog društva vjernika koji se nisu postidjeli njegovih okova, apostol je glasno hvalio Boga. Nestalo je oblaka tuge koji je počivao na njegovom duhu. Njegov je kršćanski život bio niz kušnji, patnji i razočaranja, ali u tom je času osjećao da mu je obilno plaćeno. Čvršćim korakom i radosnim srcem nastavio je put. Neće se tužiti na prošlost niti se bojati budućnosti. Znao je da ga očekuju lanci i patnje, ali je isto tako znao da ima pravo oslobađati duše od beskrajno strašnijeg ropstva pa se radovao što može stradati za Krista.

450 U Rimu je stotnik Julije predao svoje sužnje zapovjedniku carske straže. Dobar izvještaj koji je dao o Pavlu, zajedno s Festovim pismom, učinio je da zapovjednik blagonaklono gleda na apostola, pa mu je, umjesto da bude bačen u tamnicu, bilo dopušteno da stanuje u posebnom stanu. Premda je još uvijek bio stalno vezan uz jednog vojnika, slobodno je mogao primati prijatelje i raditi za napredak Kristova djela.

Mnogi Židovi koji su prije nekoliko godina bili istjerani iz Rima dobili su dopuštenje da se vrate tako da ih se ovdje našao velik broj. Njima je, prije svih, Pavao odlučio iznijeti činjenice o sebi i svojem radu prije nego što njegovi neprijatelji ugrabe priliku da ih okrenu protiv njega. Zato je tri dana nakon svojeg dolaska u Rim sazvao židovske prvake i na jednostavan, izravan način objasnio zašto je u Rim došao kao zatvorenik.

“Braćo,” rekao je, “mene su, iako nisam ništa učinio ni protiv naroda ni protiv otačkih običaja, ipak u Jeruzalemu stavili u lance i predali Rimljanima u ruke. Ovi su me, nakon sudske istrage, htjeli pustiti, jer nije bilo na meni nikakve krivnje koja bi zasluživala smrt. Ali jer se Židovi tome suprotstaviše, bio sam prisiljen da prizovem na cara – ne kao da bih imao nešto za što bih tužio svoj narod. Eto, zato sam vas zamolio da vas vidim i da vam progovorim, jer radi nade Izraelove nosim ove lance.”

Ništa nije govorio o zlostavljanju od strane Židova ili o njihovim urotama da ga ubiju. Njegove su riječi bile obilježene oprezom i ljubaznošću. Nije nastojao steći osobnu pozornost ili simpatiju, već braniti istinu i sačuvati čast Evandelja.

Njegovi su slušatelji ustvrdili da nisu primili nikakve optužbe protiv njega ni javnim ni privatnim pismom, i da ga nitko od Židova koji su došli u Rim nije optužio ni za kakav zločin. I oni su izrazili veliku želju da sami čuju razloge njegove vjere u Krista “jer nam je”, rekli su, “za ovu sljedbu jedino poznato da joj se svuda protive”.

451

Budući da su sami izrazili ovu želju, Pavao je tražio da odrede dan kad bi im mogao iznijeti istine Evandelja. U određeno vrijeme mnogi su došli, a “on im je izlagao i svjedočio o kraljevstvu Božjem i nastojao – od ranog jutra do kasne večeri – da ih uvjeri o Isusu, polazeći od Mojsijeva zakona i prorokâ.” Ispričao im je vlastito iskustvo i jednostavno, iskreno i sa silom iznio dokaze iz starozavjetnih Pisama.

Apostol je pokazao da se vjera ne sastoji od obreda i ceremonija, vjerovanja i teorija. Kad bi tako bilo, tjelesni bi je čovjek razumio istraživanjem, kao što razumije svjetovne stvari. Pavao je učio da je vjera praktična, spasonosna snaga, načelo od Boga, osobno doživljavanje Božje obnoviteljske sile u duši.

Pokazao je kako je Mojsije Izraelu ukazao na Krista kao Proroka kojeg trebaju slušati; kako su svi proroci svjedočili o

452

Njemu kao Božjem velikom lijeku za grijeh, Nevinome koji je trebao ponijeti grijehe krivaca. Nije smatrao pogriješnim njihovo poštivanje obreda i ceremonija, ali im je pokazao da su, dok su obrednu službu održavali s najvećom točnošću, odbacili Onoga koji je bio izvor toga cjelokupnog sustava.

Pavao je izjavio kako u svojem neobraćenom stanju nije poznao Krista zahvaljujući osobnom poznanstvu, već samo prema predodžbama koje je zajedno s drugima gajio o karakteru i djelu Mesije koji je trebao doći. Odbacio je Isusa iz Nazareta kao varalicu jer On nije ispunjavao ove predodžbe. Ali sad je Pavlov pogled na Krista i Njegovu zadaću bio mnogo duhovniji i uzvišeniji, jer se obratio. Apostol je tvrdio da im ne predstavlja Krista po tijelu. Herod je Krista vidio kao čovjeka; Ana Ga je vidio; Pilat, svećenici i knezovi su Ga vidjeli; rimski vojnici su Ga vidjeli. No nisu Ga vidjeli kao proslavljenog Otkupitelja. Prihvatiti Krista vjerom, imati o Njemu duhovnu spoznaju bilo je mnogo poželjnije od osobnog poznanstva s Njim kad je bio na Zemlji. Zajednica s Kristom koju je Pavao sada uživao bila je prisnija i trajnija od svake zemaljske i ljudske zajednice.

453

Dok je Pavao govorio ono što je znao i svjedočio o onome što je vidio o Isusu iz Nazareta kao nadi Izraela, oni koji su iskreno tražili istinu bili su osvjedočeni. Na neke su umove njegove riječi ostavile dojam koji se nikad neće izbrisati. No drugi su tvrdoglavo odbili jasna svjedočanstva Pisma, čak i kad su im bila iznesena po onome koji je bio posebno prosvijetljen Svetim Duhom. Nisu mogli opovrgnuti njegove dokaze, ali su odbili zaključke.

Prošlo je mnogo mjeseci nakon Pavlova dolaska u Rim prije nego što su se pojavili Židovi iz Jeruzalema da osobno iznesu optužbe protiv zatvorenika. Stalno su bili osujećivani u svojim planovima; a sada, kad je Pavlu trebalo biti suđeno pred najvišim sudom Rimskog Carstva, nisu željeli doživjeti još jedan poraz. Lizija, Feliks, Fest i Agripa, svi su izrazili uvjerenje da je nevin. Njegovi su se neprijatelji mogli nadati uspjehu samo ako spletkarenjem uspiju zadobiti carevu naklonost. Odgađanje im je odgovaralo jer bi im dalo vremena da usavrše i izvedu svoje planove, pa su čekali neko vrijeme prije nego što će iznijeti optužbe protiv apostola.

U Božjoj providnosti ovo odgađanje je dovelo do daljnjeg napredovanja Evandjelja. Zahvaljujući naklonosti onih koji su bili

odgovorni za Pavla, njemu je bilo dopušteno da stanuje u prostranom stanu gdje se slobodno mogao sastajati sa svojim prijateljima i svakodnevno iznositi istinu onima koji su navraćali da ga čuju. Tako je radio pune dvije godine i "sasvim slobodno i bez zapreka propovijedao o kraljevstvu Božjem i izlagao nauku o Gospodinu Isusu Kristu".

Tijekom tog vremena nije zaboravio na crkve koje je osnovao u mnogim zemljama. Svjestan opasnosti koje su prijetile obraćenicima na novu vjeru, apostol je nastojao da, koliko god je bilo moguće, zadovolji njihove potrebe pismima s upozorenjima i praktičnim uputama. Iz Rima je slao posvećene radnike da rade ne samo za ove crkve, već i u područjima koja sâm nije posjetio. Ovi su radnici kao mudri pastiri jačali djelo koje je Pavao otpočeo; a apostol, kojega su oni stalno obavještavali o stanju i opasnosti u crkvama, mogao je sve njih mudro nadgledati.

454

I tako, dok je naizgled bio onemogućen u aktivnom radu, Pavao je vršio širi i trajniji utjecaj nego da je slobodno putovao po crkvama kao u prijašnjim godinama. Njegova su ga braća još više voljela sada kad je bio sužanj za Gospodina, i njegove riječi, što ih je pisao u okovima radi Krista, izazivale su veću pozornost i poštovanje nego kad je bio osobno s njima. Tek kad im je Pavao bio uzet, vjernici su shvatili kolike je teške terete nosio radi njih. Dotad su uglavnom izbjegavali odgovornosti i nošenje tereta jer im je nedostajala njegova mudrost, taktičnost i nesalomljiva energija; ali sada su, neiskusni, ostavljeni da uče lekcije koje su prije izbjegavali, cijenili njegova upozorenja, savjete i upute onako kako nisu cijenili ni njegov osobni rad. A kad su saznali za njegovu odvažnost i vjeru tijekom dugog utamničenja, bili su potaknuti na veću vjernost i revnost u Kristovom djelu.

Među Pavlovim pomagačima u Rimu bili su mnogi njegovi nekadašnji pratioci i suradnici. S njim je bio Luka, "ljubljeni liječnik", koji ga je pratio na putu u Jeruzalem i bio s njim u Cezareji tijekom dvogodišnjeg utamničenja i na opasnom putovanju u Rim. Tu je bio i Timotej da mu služi. Tihik, "ljubljeni brat, vjerni sluga i drug u Gospodinu", stajao je hrabro uz apostola. I Dema i Marko bili su s njim. Aristarh i Epafra bili su "drug[ovi] u sužanjstvu". (Kološanima 4,7-14)

455

Od onih prvih godina kad je prigrlio vjeru, Markovo se kršćansko iskustvo produbilo. Ozbiljnijim proučavanjem Kristova

života i smrti stekao je jasnije viđenje Spasiteljeve zadaće, teškoća i sukoba koji su je pratili. Čitajući u ožiljcima na Kristovim rukama i nogama znakove Njegove službe za ljudski rod, i dubinu do koje je išlo Njegovo samoodricanje da bi spasio izgubljene i one koji propadaju, Marko je odlučio slijediti Učitelja na putu samopožrtvovnosti. Sada, dok je dijelio sudbinu sužnja Pavla, razumio je bolje nego ikad prije da je beskonačno veliki dobitak zadobiti Krista, a beskonačno veliki gubitak zadobiti svijet i izgubiti dušu za koju je prolivena Kristova otkupiteljska krv. Unatoč ozbiljnim kušnjama i teškoćama, Marko je ostao čvrst, mudar i voljeni apostolov pomagač.

Dema, koji je neko vrijeme bio čvrst, poslije je okrenuo leđa Kristovom djelu. Govoreći o tome, Pavao je pisao: "Jer me Dema ostavio iz ljubavi prema ovome svijetu." (2. Timoteju 4,10) Dema je za svjetovni dobitak dao sve što je bilo uzvišeno i plemenito. Kako je to bilo kratkovidno! Imajući samo svjetovno bogatstvo ili čast, Dema je ipak bio siromašan bez obzira na to čime se mogao ponositi; dok je Marko, time što je odlučio stradati radi Krista, imao vječno blago i bio na Nebu smatran baštinikom Božjim i subaštinikom s Njegovim Sinom.

456 Među onima koji su zahvaljujući Pavlovom trudu u Rimu predali srce Bogu bio je Onezim, poganski rob koji je, nakon što je učinio zlo svojem gospodaru Filemonu, kršćanskom vjerniku u Kolosi, pobjegao u Rim. Ljubaznim srcem Pavao je nastojao olakšati siromaštvo i nemir bijednog bjegunca i zatim u njegov zamračeni um unijeti svjetlo istine. Onezim je slušao riječi života, priznao svoje grijeha i obratio se Kristovoj vjeri.

Onezim je Pavlu bio posebno drag zbog njegove pobožnosti i iskrenosti, a jednako tako i zbog njegove nježne skrbi za apostolove potrebe i gorljivosti za promicanje Radosne vijesti. Pavao je u njemu vidio karakterne crte koje bi ga mogle učiniti korisnim pomagačem u misionarskom radu pa mu je savjetovao da se bez oklijevanja vrati Filemonu, moli za oprost i planira budućnost. Pavao je obećao da će sâm platiti svotu koju je ukrao Filemonu. Budući da je namjeravao poslati Tihika s pismima u više crkava u Maloj Aziji, poslao je s njim Onezima. Bila je to ozbiljna kušnja za roba koji se sâm predaje gospodaru kojem je učinio zlo, ali on se iskreno obratio i zato nije ustuknuo pred ovom dužnošću.

Pavao je po Onezimu poslao Filemonu pismo u kojem je apostol, uobičajenom taktičnošću i ljubaznošću, zastupao slučaj pokajanog roba i izrazio želju da ubuduće ostane u njegovoj službi. Pismo je počeo iskrenim pozdravom Filemonu kao prijatelju i suradniku:

“Milost i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista! Zahvaljujem Bogu svome uvijek kad te se sjećam u svojim molitvama – čujem, naime, za tvoju ljubav i vjeru koju imaš prema Gospodinu Isusu i prema svim svetima – da ona zajednica koja potječe od tvoje vjere bude djelotvorna u iskazivanju svakog dobra koje se čini i mora činiti među vama radi Krista.” Apostol je podsjetio Filemona da za svaku dobru namjeru i karakternu crtu koju posjeduje treba zahvaliti Kristovoj milosti; samo to ga razlikuje od pokvarenih ljudi i grješnika. Ista je milost mogla propalog zločinca učiniti Božjim djetetom i korisnim radnikom u navješćivanju Radosne vijesti.

457

Pavao je mogao Filemona podsjetiti na njegovu kršćansku dužnost, ali se radije poslužio jezikom molbe: “Pavao, starac, a sada i sužanj Krista Isusa. Molim te za svog sina koga rodih u okovima, za Onezima, koji ti je negda bio nekorisan, a koji je sada i tebi i meni vrlo koristan.”

Apostol je molio Filemona da, s obzirom na Onezimovo obraćenje, pokajanog roba primi kao vlastita sina i da mu pokaže takvu ljubav da odluči ostati kod svojeg nekadašnjeg gospodara, “ne više kao rob, nego više od roba, kao dragi brat”. Izrazio je želju da zadrži Onezima kao onoga koji bi mu služio u njegovim okovima kao što bi to učinio sâm Filemon, premda nije želio da mu služi ako sâm Filemon ne oslobodi roba.

Apostol je dobro znao kako gospodari strogo postupaju sa svojim robovima, a isto je tako znao da je Filemon bio vrlo razbješnjen zbog ponašanja svojeg roba. Pokušao mu je pisati tako da pobudi njegove najdublje i najnježnije kršćanske osjećaje. Obrativši se, Onezim je postao brat u vjeri, i svaku kaznu koju bi morao podnijeti novi obraćenik Pavao bi smatrao kaznom kojom je kažnjen on sâm.

458

Pavao je dragovoljno predložio da preuzme Onezimov dug kako bi krivac bio pošteđen sramotne kazne i opet uživao prednosti koje je prokockao. “Ako, dakle, mene smatraš za druga”, pisao je Filemonu, “primi njega kao mene! A ako te je u čemu

oštetio ili ti što duguje, to unesi u moj račun. Ja, Pavao, potpisujem vlastoručno, ja ću platiti.”

Kako je ovo vjerna ilustracija Kristove ljubavi za grješnika koji se kaje! Rob koji je prevario svoga gospodara nije imao ništa za nadoknadu. Grješnik koji je Bogu ukrao godine službe nema čime platiti svoj dug. Isus posreduje između grješnika i Boga govoreći: Ja ću platiti dug. Neka grješnik bude pošteđen; ja ću stradati umjesto njega.

459 Nakon što je ponudio da će preuzeti Onezimov dug, Pavao je podsjetio Filemona koliko je sâm silno dužan apostolu. Dugovao mu je sebe sama jer je Pavao bio sredstvo njegova obraćenja. A onda je nježnim, ozbiljnim riječima pozvao Filemona da, kao što je darežljivo okrijepio svete, okrijepi duh apostolu time što će mu dati povod za radost. “Posve uvjeren u tvoju poslušnost,” dodao je, “ovo ti pišem, znajući da ćeš učiniti i više nego što tražim.”

Pavlovo pismo Filemonu pokazuje kako je Evanđelje utjecalo na odnos između gospodara i roba. Robovlasništvo je bilo ustaljena ustanova u cijelom Rimskom Carstvu pa su se u crkvama za koje je Pavao radio nalazili i robovlasnici i robovi. U gradovima u kojima je broj robova često bio veći od broja slobodnog pučanstva, smatralo se nužnim da postoje vrlo okrutni zakoni kako bi ih se držalo u pokornosti. Bogati Rimljanin često je imao stotine robova raznih staleža, narodnosti i zvanja. Budući da je potpuno vladao dušom i tijelom ovih bespomoćnih stvorenja, mogao ih je kazniti svakom mogućom kaznom. Ako se tko od njih za odmazdu ili u samoobrani usudio dignuti ruku na svoga gospodara, cijela obitelj prijestupnika mogla je biti nečovječno žrtvovana. Najmanja pogreška, nezgoda ili nemar često su kažnjavani bez milosti.

Neki gospodari, čovječniji od drugih, bili su mnogo popustljiviji prema svojim robovima, ali golema većina bogatih i uglednih robovlasnika, prepuštajući se bez obuzdavanja požudi, strasti i nagonima, učinila je robove bijednim žrtvama samovolje i tiranije. Cijeli taj sustav bio je beznadno ponižavajući.

460 Apostolov posao nije bio da samovoljno ili preko noći mijenja ustanovljeni društveni poredak. Takav bi pokušaj spriječio uspješno napredovanje Evanđelja. Ali je iznio načela koja su udarala u sam temelj robovlasništva i koja će, ako se provedu, sigurno potkopati cijeli sustav. “Gdje je Duh Gospodnji, ondje

je sloboda.” (2. Korinćanima 3,17) Kad se obratio, rob je postao ud Kristova tijela i kao takvog njegov ga je gospodar trebao voljeti i s njim postupati kao s bratom jer je sa svojim gospodarom sada bio subaštinik Božjih blagoslova i prednosti što ih donosi Evandjelje. S druge strane, robovi su trebali vršiti svoje dužnosti “ne samo dok ste na oku kao da se ljudima želite svi-djeti, već kao robovi Kristovi koji od svega srca vrše volju Božju” (Efežanima 6,6).

Kršćanstvo stvara čvrstu vezu jedinstva između gospodara i roba, kralja i podanika, propovjednika Evandelja i poniženog grješnika koji je u Kristu očišćen od grijeha. Oni su oprani istom krvlju, osnaženi istim Duhom i postali jedno u Kristu Isusu.

44

Carevo kućanstvo

461 Evandjelje je uvijek bilo najuspješnije među nižim društvenim slojevima. "Koji ste pozvani... nema vas ni mnogo na ljudsku mudrih, ni mnogo moćnih, ni mnogo plemenitih." (1. Korinćanima 1,26) Od Pavla, siromašnog sužnja bez prijatelja, nije se moglo očekivati da će uspjeti privući pozornost bogatih i uglednih rimskih građana. Njih je privlačio porok svojim zavodničkim sjajem i držao ih robovima po vlastitoj volji. Ali među radom iscijedenim, gladnim žrtvama ugnjetavanja, čak i među jadnim robovima, mnogi su s radošću slušali Pavlove riječi i vjera u Krista donijela im je nadu i mir koji su ih krijepili u nevoljama njihovog usuda.

Ali iako je apostol počeo djelovati među skromnima i poniženima, njegov se utjecaj širio dok nije dopro i na sam imperatorov dvor.

462 U ono je vrijeme Rim bio središte svijeta. Oholi carevi izdaval su zakone za gotovo sve zemlje svijeta. Car i dvorani ili nisu znali za skromnog Nazarećanina ili su na Njega gledali s mržnjom i porugom. A ipak je u manje od dvije godine Radosna vijest našla put iz skromnog zatvorenikovog stana do imperatorovih dvorova. Pavao je bio u okovima kao zločinac, ali "riječ Božja nije okovana" (2. Timoteju 2,9).

U prijašnjim godinama apostol je s velikom uvjerljivošću javno naviještao Kristovu vjeru, a znaci i čuda nepogriješivo su dokazivali božanski karakter njegovog rada. Plemenitom čvrstinom stajao je pred grčkim mudracima i svojim znanjem i rječitosti ušutkao argumente ohole filozofije. S neskrivenom hrabrošću stajao je pred kraljevima i upraviteljima i govorio im o

pravednosti, umjerenosti i budućem sudu, dok oholi vladari nisu zadržali kao da već vide užas Božjeg dana.

Takve prilike sada nije imao apostol zatvoren u stanu gdje je mogao naviještati istinu samo onima koji bi ga potražili. Nije imao, kao Mojsije i Aron, božanski nalog da izide pred razuzdanog kralja i da ga u ime velikog JA JESAM ukori za okrutnost i ugnjetavanje. Ali upravo u to vrijeme, kad je glavnom zastupniku naizgled bio zabranjen javni rad, izvojevana je velika pobjeda za Evanđelje; od samih kraljevih ukućana neki su se pridružili Crkvi.

Nigdje nije moglo biti neprikladnijeg ozračja prema kršćanstvu nego na rimskom dvoru. Činilo se da je Neron iz svoje duše uklonio posljednji trag božanskog, pa čak i ljudskog, tako da je nosio obličje Sotone. Njegovi službenici i dvorani bili su uglavnom istog karaktera – žestoki, podli i pokvareni. Prema svemu moglo se zaključiti da je kršćanstvu nemoguće naći uporište na Neronovu dvoru i u njegovoj palači.

463

No u ovom slučaju, kao i u mnogim drugima, potvrđena je istinitost Pavlove tvrdnje da je oružje u ovoj borbi “božanski jako za rušenje utvrda” (2. Korinćanima 10,4). Čak su i u Neronovom kućanstvu zadobiveni trofeji križa. Od zlih poslužitelja još goreg cara pridobiveni su obraćenici koji su postali sinovi Božji. Oni nisu bili tajni, već javni kršćani. Oni se nisu stidjeli svoje vjere.

A kako je kršćanstvo uspjelo ući i naći čvrsto uporište tamo gdje nije imalo izgleda da bude primljeno? U Poslanici Filipljanima Pavao pripisuje svojem sužanjstvu uspjeh u zadobivanju obraćenika na vjeru iz Neronova kućanstva. Bojeći se da bi mogli pomisliti kako njegovo stradanje priječi napredak Evanđelja, on ih je uvjeravao: “Ali, braćo, želim da vi znate da je moj položaj veoma mnogo pripomogao širenju Radosne vijesti.” (Filipljanima 1,12)

Kad su kršćanske crkve prvi put čule da Pavao namjerava posjetiti Rim, očekivale su veliku pobjedu Evanđelja u tom gradu. Pavao je odnio Radosnu vijest u tolike zemlje; naviještao ju je u velikim gradovima. Zar ovaj junak vjere ne bi mogao uspjeti u zadobivanju duša za Krista čak i u glavnom gradu svijeta? No nade vjernika su se izjalovile kad su dočuli da je Pavao odveden u Rim kao sužanj. Nadali su se da će vidjeti kako će se Evanđelje, kad jednom bude ustoličeno u ovom velikom sredi-

464

štu, brzo proširiti među sve narode i postati prevladavajuća sila na Zemlji. Kako je sad veliko bilo njihovo razočaranje! Ljudska su očekivanja propala, ali nije i Božja namjera.

Pozornost dvora na kršćanstvo nisu privukle Pavlove propovijedi, već njegovi okovi. Upravo je kao sužanj slomio okove koji su mnoge duše držali u robovanju grijehu. No ni to nije bilo sve. On je izjavio: "Većina braće, ohrabrena u Gospodinu mojim okovima, usuduje [se] sve više i više bez straha propovijedati riječ Božju." (Filipljanima 1,14)

Pavlova strpljivost i vedrina tijekom dugog i nepravедnog sužanjstva, njegova odvažnost i vjera, bili su stalna propovijed. Njegov duh, tako drukčiji od duha svijeta, svjedočio je da u njemu živi uzvišenija sila od zemaljske. Zahvaljujući njegovom primjeru, kršćani su bili potaknuti da s većom snagom zastupaju javno djelo koje Pavao više nije mogao obavljati. Na ovaj način, kad je izgledalo kako su njegova snaga i korisnost onemogućeni, i kad naizgled nije mogao ništa učiniti, Pavlovi su okovi bili tako utjecajni da je skupljao snopove za Krista u polju iz kojeg se činilo da je potpuno isključen.

Prije kraja toga dvogodišnjeg sužanjstva Pavao je mogao reći: "Tako da su moji okovi postali poznati kao okovi poradi Krista svoj carskoj tjelesnoj straži i svima ostalima", a među onima koji šalju pozdrave Filipljanima, posebno je spomenuo one "iz careve kuće". (redak 13; 4,22)

465 Strpljenje i odvažnost donose pobjede. Duše se mogu zado-
biti za Krista krotkošću u nevolji isto koliko i odvažnošću u pothvatu. Kršćanin koji izložen tuzi i patnji pokaže strpljenje i vedrinu, koji se s nepokolebljivom vjerom mirno i spokojno suočava i sa samom smrću, može za Evandjelje postići više nego što je mogao postići tijekom dugog života predanog rada. Bog često, kad se Njegov sluga povuče iz aktivne službe, tajanstvenom providnošću zbog koje bi naša kratkovidnost trebala žaliti, odlučuje izvršiti djelo koje inače nikad ne bi bilo ostvareno.

Neka ni jedan Kristov sljedbenik, kad više ne može otvoreno i aktivno raditi za Boga i Njegovu istinu, ne misli da više nema što pružiti, da više ne može steći nagradu. Kristovi pravi svjedoci nikad nisu ostavljeni po strani. U zdravlju i bolesti, u životu i smrti, Bog se njima još uvijek služi. Kad su zahvaljujući Sotoninoj zloći Kristovi sluge bili progonjeni i njihov aktivni rad osujećen, kad su bacani u tamnicu ili odvođeni na vješala

ili lomaču, bilo je to zato da bi istina mogla izvojevati još veću pobjedu. Kad su ovi vjerni ljudi zapečatili svoje svjedočenje vlastitom krvlju, dotad sumnjičave i nesigurne duše osvjedočile su se u Kristovu vjeru i odvažno stale na Njegovu stranu. Iz pepela mučenika urodila je obilna žetva za Boga.

Revnost i vjernost Pavla i njegovih suradnika, a ništa manje vjera i poslušnost ovih obraćenika na kršćanstvo u tako teškim prilikama, ukor su lijenosti i nedostatku vjere Kristovog propovjednika. Apostol i njegovi suradnici mogli su tvrditi da je uzalud pozivati na pokajanje i Kristovu vjeru Neronove dvorane budući da su bili podložni tako žestokim kušnjama, okruženi golemim preprekama i izloženi ogorčenom protivljenju. Čak i ako budu osvjedočeni u istinu, kako će joj biti poslušni? Ali Pavao nije tako razmišljao; s vjerom je iznio Evandele ovim dušama i među onima koji su ga čuli bilo je nekih koji su odlučili poslušati bez obzira na cijenu. Ne mareći za prepreke i opasnosti, oni će prihvatiti svjetlo i pouzdati se u Boga da će im pomoći da svojim svjetlom obasjaju druge.

466

Ne samo što je u carevoj kući bilo obraćenika pridobivenih za istinu, nego su oni nakon svojeg obraćenja ostali u kućanstvu. Nisu smatrali da trebaju napustiti svoju dužnost zato što im više ne odgovara sredina. Istina ih je našla na tom mjestu i tu su i ostali, ali njihov promijenjeni život i karakter svjedočili su o preobražavajućoj snazi nove vjere.

Je li tko u kušnji da se izgovara kako u okolnostima u kojima se nalazi ne može svjedočiti za Krista? Neka takav razmisli o situaciji u kojoj su se nalazili učenici u carevom kućanstvu – izloženi imperatorovoj pokvarenosti i razuzdanosti na dvoru. Teško možemo zamisliti okolnosti nepovoljnije za vjerski život, praćene većom žrtvom ili protivljenjem od onih kojima su bili izloženi ovi obraćenici. Ali usred teškoća i opasnosti oni su ostali vjerni. Zbog prepreka koje se kršćaninu čine nepremostivima on može tražiti izgovore da ne sluša istinu kakva je u Isusu, ali ne može pronaći izgovor koji će izdržati ispit. Kad bi to mogao, dokazao bi da je Bog nepravedan što je svojoj djeci postavio uvjete za spasenje koje ne mogu ispuniti.

467

Onaj tko odlučna srca želi služiti Bogu, naći će priliku da svjedoči za Njega. Teškoće ga neće moći spriječiti da prvo traži Božje kraljevstvo i Božju pravednost. Osnažen molitvom i proučavanjem Riječi, tražit će vrlinu a odbaciti porok. Gledajući na

Isusa, začetnika i završitelja vjere, koji je od grješnikâ podnio takvo protivljenje, vjernik će hrabro prkositi prijeziru i ruganju. A Onaj čija je riječ istina, obećao je pomoć i milost za svaku priliku. Njegove vječne ruke okružuju dušu koja Mu se obraća za pomoć. Možemo sigurno počivati u Njegovoj skrbi govoreći: "Kad me strah spopadne, u te ću se uzdati." (Psalam 56,4) I svima koji se pouzdaju u Njega, Bog će ispuniti svoje obećanje.

Spasitelj je svojim primjerom pokazao da Njegovi sljedbenici mogu biti u svijetu, ali i ne od svijeta. On nije došao sudjelovati u njegovim prijevarnim zadovoljstvima niti da bude pokoleban njegovim običajima i slijedi njegove postupke, već da vrši volju svojeg Oca, da traži i spasi izgubljene. S ovim ciljem pred sobom kršćanin može stajati neokaljan u bilo kojoj sredi. Bez obzira na položaj ili okolnosti, bio ugledan ili skroman, on će vjernim obavljanjem dužnosti očitovati snagu prave vjere.

468 Kršćanski se karakter ne razvija bez nevolja, već usred njih. Izlaganje prijekorima i protivljenju vodi Kristove sljedbenike većoj budnosti i ozbiljnijoj molitvi moćnom Pomagaču. Teška nevolja prevladana milošću Božjom razvija strpljivost, budnost, ustrajnost te duboko i trajno pouzdanje u Boga. Trijumf kršćanske vjere osposobljava njezine sljedbenike da trpe i budu jaki; da se pokore i tako nadvladaju; da ih se ubija svaki dan, a da ipak žive; da nose križ i tako zadobiju vijenac slave.

45

Pisano u Rimu

*Ovo se poglavlje zasniva na Poslanici Kološanima
i Filipljanima.*

Apostol Pavao je na početku svojega kršćanskog iskustva 469
dobio osobite prilike da upozna Božju volju u odnosu na Isu-
sove sljedbenike. Bio je “uznesen do trećega neba”, “u raj i da
je čuo neizrecive riječi koje čovjeku nije dopušteno reći”. Sam
je priznao da mu se Gospodin javio u mnogim “viđenjima i
objavama”. Njegovo razumijevanje načela evandeoske istine bi-
lo je jednako razumijevanju “nadapostola”. (2. Korinćanima
12,2.4.1.11) Jasno je i potpuno shvaćao što je “širina, duljina,
visina i dubina” Kristove ljubavi “koja nadilazi spoznaju” (Efe-
žanima 3,18.19).

Pavao nije mogao reći sve što je vidio u viđenju jer je među
njegovim slušateljima bilo onih koji bi pogrešno primijenili
njegove riječi. Ali ono što mu je bilo objavljeno osposobilo ga
je za rad vođe i mudrog učitelja, a također je oblikovalo poru-
ke koje je u kasnijim godinama poslao crkvama. Dojam koji je 470
dobio dok je bio u viđenju nikad ga nije napuštao; tako je bio
osposobljen da ispravno prikaže Kristov karakter. Govorenom
i pisanom riječju iznosio je vijest koja je od tog vremena donijela
pomoć i snagu Božjoj crkvi. Današnjim vjernicima njegova vi-
jest jasno govori o opasnostima koje će prijetiti Crkvi i lažnim
naučavanjima s kojima će se morati sučeliti.

Apostol je želio da oni kojima se obraćao pismima savjeta
i upozorenja ne budu “više malodobni, igračka valova, okolo
tjerani svakim vjetrom nauke”, ali i da dođu “k jedinstvu u vjeri

i u pravoj spoznaji Sina Božjega, k savršenom čovjeku, k mjeri punine veličine Kristove". Molio je Isusove sljedbenike u poganskoj sredini da ne žive životom "kako ga provode i pogani, u ispraznosti svoga mišljenja, zamračeni u svom razumu, otuđeni od Božjeg života... zbog okorjelosti njihova srca", nego da žive "ne kao ludi, nego kao mudri; iskorišćujte vrijeme". (Efežanima 4,14.13.17.18; 5,15.16) Poticao je vjernike da gledaju u budućnost kad će Krist, koji je "ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju", privesti sebi "Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična" – Crkvu svetu "i bez mane" (Efežanima 5,25.27).

471 Ove poruke, napisane silom, ne ljudskom već Božjom, sadrže pouke koje svi trebaju proučavati i koje vrijedi često ponavljati. U njima je prikazana praktična pobožnost, izložena su načela koja treba slijediti u svakoj crkvi i objašnjen je put koji vodi u vječni život.

U pismu upućenom "Kološanima, svetoj i vjernoj braći u Kristu", napisanom dok je bio sužanj u Rimu, Pavao govori o svojoj radosti zbog njihove ustrajnosti u vjeri. Ove vijesti donio mu je Epafra koji ga je, piše apostol, "obavijestio o vašoj ljubavi u Duhu." "Zato i mi", nastavio je, "od onoga dana u koji smo to čuli ne prestajemo moliti za vas i prositi da vas Bog napuni potpunom spoznajom svoje volje sa svakovrsnom mudrošću i duhovnim razumijevanjem, tako da živite dostojno Gospodina, da mu budete ugodni u svemu; da budete plodonosni svakom vrstom dobrih djela i da napredujete u spoznaji Boga; da se, ojačani svakovrsnom snagom kako to odgovara moći njegova božanstva, osposobite za savršenu postojanost i strpljivost."

Tako je Pavao pretočio u riječi svoju želju za vjernike u Kolosi. Kako je uzvišen ideal koji ove riječi uzdižu pred Kristovim sljedbenikom! One pokazuju čudesne mogućnosti za kršćanski život i pojašnjavaju da nema granica blagoslovima koje mogu primiti Božja djeca. Stalno jačajući u Božjoj spoznaji, oni u kršćanskom iskustvu mogu ići iz snage u snagu, iz visine u visinu, dok zahvaljujući "moći njegova božanstva" ne postanu "dostojnima sudionitva u baštini svetih u svjetlu".

472 Apostol je uzdizao Krista pred svojom braćom kao Onoga preko koga je Bog stvorio sve i preko koga ih je otkupio. Izjavio je da je ruka koja drži svjetove u svemiru i održava njihov

poredak i neumornu aktivnost svega u Božjem svemiru – ona ruka koja je za njih bila prikovana na križ. “Jer je u njemu sve stvoreno”, pisao je Pavao, “sve na nebu i na zemlji; vidljivo i nevidljivo, bilo prijestolja, bilo gospodstva, bilo poglavarstva, bilo vlasti; sve je stvoreno po njemu i za njega. On je prije svega, i sve se u njemu drži u redu.” “I vas, koji ste nekad bili otuđeni i koji ste postali neprijatelji svojim mišljenjem i zlim djelima, sada Bog izmiri u Kristovu smrtnom tijelu, smrću, da vas izvede preda se svete, neporočne i besprijeke.”

Božji Sin se ponizio da bi uzdignuo pale ljude. Zbog toga je napustio bezgrješne svjetove na visini, devedeset devet onih koji su Ga ljubili, i došao na Zemlju gdje “za naše grijehе probodoše njega” i za “opačine naše njega satriješe” (Izaija 53,5). U svemu je morao postati sličan svojoj braći. Postao je čovjek kao što smo mi. Znao je što znači biti gladan, žedan i umoran. Održavao se hranom i osvježivao snom. Bio je tudinac i putnik na Zemlji – u svijetu, ali ne od svijeta, kušan i iskušan kao što danas bivaju kušani i iskušani muškarci i žene, ali je živio životom bez grijehа. Nježan, sućutan, sažaljiv, uvijek obziran prema drugima, prikazao je Božji karakter. “I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama... pun[a] milosti i istine.” (Ivan 1,14)

Okruženima poganskim postupcima i utjecajima, vjernici-
ma u Kolosi prijetila je opasnost da budu odvučeni od jedno- 473
stavnosti Evandjelja pa ih je Pavao, upozoravajući ih na to, upućivao na Krista kao jedinog sigurnog vodiča. “Zato bih želio da znate”, pisao im je, “koliku borbu izdržavam za vas, za one u Laodiceji i za sve one koji me ne poznaju po viđenju, da se utješe njihova srca i da, sjedinjeni ljubavlju, postignu bogat i pun uvid u pravu spoznaju Božje Tajne: Krista, u kome se nalazi sakriveno sve blago mudrosti i znanja.

A ovo velim zato da vas tko ne prevari lukavim govorom... Kako ste primili Gospodina Krista Isusa, tako nastavite u njemu živjeti: u njemu čvrsto ukorijenjeni, na njemu stalno naziđivani i učvršćivani vjerom, kako ste poučeni, obilujte zahvalnošću! Pazite da vas tko za sobom ne odvede ‘filozofijom’ – ispraznom prijevarom koja se oslanja na predaju čisto ljudsku, na prirodne sile svijeta, a ne na Krista. Budući da u njemu stanjuje stvarno sva punina božanstva, po njemu ste i vi ispunjeni. On je glava svakog Poglavarstva i Vlasti.”

474

Krist je prorekao da će se pojaviti varalice pod čijim će se utjecajem “razmahati... bezakonje i ljubav će kod mnogih ohladnjeti” (Matej 24,12). Upozorio je učenike da će Crkva biti u većoj opasnosti od ovog zla nego od progonstva neprijatelja. Pavao je uvijek iznova upozoravao vjernike na ove lažne učitelje. Ove se opasnosti moraju čuvati više od svih ostalih jer će primanjem lažnih učitelja otvoriti vrata zabludama kojima će neprijatelj zamagliti duhovno prosuđivanje i uzdrmati povjerenje onih koji su tek došli u vjeru Evanđelja. Krist je trebao biti mjerilo prema kojem su trebali ispitivati iznesena naučavanja. Trebali su odbaciti sve što nije bilo u skladu s Njegovim naukom. Krist razapet za grijeh, Krist uskrsnuo od mrtvih, Krist uzašao na visinu – to je bio nauk spasenja koji su trebali naučiti i podučavati druge.

Upozorenja Božje riječi na opasnosti koje okružuju kršćansku Crkvu upućena su i nama danas. Kao što su u vrijeme apostola ljudi pokušali predajom i filozofijom uništiti vjeru u Pisma, tako i danas dopadljivim mišljenjima visoke kritike, evolucije, spiritizma, teozofije i panteizma, neprijatelj pravednosti nastoji odvesti duše na zabranjene staze. Za mnoge je Biblija svjetiljka bez ulja jer su svoje misli usmjerili kanalima spekulativnog vjerovanja koje dovodi do pogrešnih zaključaka i zabune. Visoka kritika seciranjem, nagađanjima i rekonstruiranjem biblijskog teksta razara vjeru u Bibliju kao božansku objavu. Ona otima Božjoj riječi snagu da upravlja ljudskim životom, uzdiže ga i nadahnjuje. Spiritizam naučava mnoštvo da vjeruje kako je želja najviši zakon, razuzdanost sloboda, a čovjek odgovoran samo sebi.

475

Kristov sljedbenik srest će se sa “zavodljivim riječima” (DF) na koje je apostol upozorio vjernike u Kolosi. On će se sresti sa spiritističkim tumačenjima Pisma, ali ih ne smije prihvatiti. Svoj glas treba jasno podići u prilog vječnim istinama Svetog pisma. Držeći pogled usmjeren u Krista, on treba stalno napredovati označenim putem i odbaciti sva mišljenja koja nisu u skladu s Njegovim naukom. Predmet njegovog razmišljanja treba biti Božja istina. Bibliju treba smatrati Božjim glasom koji se obraća izravno njemu. Tako će naći božansku mudrost.

Spoznaju o Bogu, onakvu kako je objavljena u Kristu, moraju imati svi spašeni. To je spoznaja koja preobražava karakter. Primljena u život, ona će u duši obnoviti Kristovu sliku. Bog

poziva svoju djecu da prime tu spoznaju pokraj koje je sve drugo tlapnja i ništavilo.

U svakom naraštaju i u svakoj zemlji pravi temelj za izgradnju karaktera uvijek je isti – načela sadržana u Božjoj riječi. Jedino sigurno pravilo jest činiti ono što Bog kaže. “Prava je naredba Jahvina” i “tko tako čini, pokolebat se neće do vijeka” (Psalam 19,9; 15,5). Apostoli su se Božjom riječju usprotivili lažnim teorijama svojeg vremena govoreći: “Nitko, naime, ne može postaviti drugoga temelja osim onoga koji je već postavljen.” (1. Korinćanima 3,11)

Kad su se obratili i krstili, vjernici u Kolosi obvezali su se da će se odreći vjerovanja i postupaka koji su bili dio njihova života dotad i pokazati vjernost u odanosti Kristu. Pavao ih na to podsjeća u svojem pismu i poziva da ne zaborave kako se, da bi održali zavjet, moraju stalno boriti protiv zala koja njima nastoje zagospodariti. “Dakle, ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, gdje se nalazi Krist sjedeći Bogu s desne strane! Svracajte misao na ono što je gore, ne na ono što je na zemlji, jer ste umrli i vaš je život sakriven s Kristom u Bogu!”

476

“Ako je tko u Kristu, on je novi stvor; staro je nestalo, novo je, evo, nastalo.” (2. Korinćanima 5,17) Zahvaljujući Kristovoj sili, muškarci i žene su slomili okove grješnih navika. Odrekli su se sebičnosti. Bezbožan je postao pobožan, pijan trijezan, a nemoralan čist. Duše koje su nalikovale Sotoni, preobrazile su se u sliku Božju. Ova je promjena sama po sebi čudo nad čudima. Promjena koju je izvršila Riječ, jedna je od njezinih najdubljih tajni. Mi je ne možemo razumjeti; možemo samo vjerovati da je, kako izjavljuje Sveto pismo, “Krist, nada slave... među vama”.

Kad Božji Duh upravlja umom i srcem, obraćena duša počinje pjevati novu pjesmu jer razumije da se u njezinom slučaju ostvarilo Božje obećanje, da joj je prijestup oprostjen, grijeh pokriven. Ona se pokajala zbog prijestupa božanskog Zakona i pokazuje vjernost Kristu koji je umro za čovjekovo opravdanje. “Opravdani vjerom u miru smo s Bogom po našem Gospodinu Isusu Kristu.” (Rimljanima 5,1)

Ali kad to doživi, kršćanin ne sklapa ruke zadovoljan onim što je za njega učinjeno. Onaj tko je odlučio ući u duhovno kraljevstvo ustanovit će da su se na njega okomile sve snage i požude neobraćene naravi, poticane silama kraljevstva tame. Sva-

477

kog dana mora iznova obnoviti svoje posvećenje, svakog se dana boriti sa zlom. Stare će navike, naslijeđene sklonosti prema zlu, ponovo nastojati zagospodariti, i zato ih se mora stalno čuvati nastojeći da pobijedi u Kristovoj snazi.

“Usmrtite, dakle, ono što je u vašem tijelu zemaljsko”, pi-sao je Pavao Kološanima. “Tako ste i vi nekoć živjeli kad ste provodili život u tim neurednostima. Ali i sada odbacite od sebe sve ovo: srdžbu, naglost, zloću; izbacite iz usta svojih psovku... Obucite se, dakle, budući da ste izabranici Božji, sveti i ljub-ljeni, u milosrdnu srdačnost, dobrotu, poniznost, krotkost i strp-ljivost! Podnosite jedan drugoga i dobrostivo opraštajte me-đusobno ako tko protiv koga ima nešto što je za ukor. Kao što je Gospodin vama dobrostivo oprostio, tako činite i vi. A povrh svega toga zaodjenite se u ljubav, koja je veza savršene sklad-nosti! I neka u vašim srcima vlada mir Kristov, na koji ste i pozvani u jednome tijelu! Budite i zahvalni!”

478 Poslanica upućena Kološanima prepuna je pouka od naj-veće vrijednosti za sve koji rade u Kristovoj službi, pouka koje pokazuju jedinstvenu nakanu i uzvišen cilj što će se vidjeti u životu onoga koji ispravno predstavlja Spasitelja. Odbacujući sve što bi ga moglo omesti u napredovanju ili odvratiti noge dru-gih od uskog puta, vjernik će u svojem svakidašnjem životu očitovati milosrđe, ljubaznost, poniznost, krotkost, strpljivost i Kristovu ljubav.

Snaga za uzvišeniji, čišći i plemenitiji život naša je velika potreba. Previše je naših misli posvećeno svijetu, a premalo nebeskom kraljevstvu.

U nastojanju da postigne ideal koji mu je Bog postavio, kršćanin nema razloga za očajavanje. Zahvaljujući Kristovoj milosti i snazi, svima je obećano moralno i duhovno savršenstvo. Isus je izvor snage, izvor života. On nas dovodi svojoj Riječi i sa stabla života pruža lišće za ozdravljivanje duša bolesnih od gri-jeha. On nas vodi do Božjeg prijestolja i u naša usta stavlja mo-litvu kojom s Njim uspostavljamo tijesnu vezu. On za nas pokreće svemoćna nebeska oruđa. Na svakom koraku dotičemo Njego-vu živu snagu.

Bog ne određuje granicu napredovanja onima koji žele bi-ti ispunjeni “potpunom spoznajom... [Božje] volje sa svakovrs-nom mudrosti i duhovnim razumijevanjem”. Oni trebaju moli-tvom, budnošću, napredovanjem u spoznaji i razumijevanju

ojačati "svakovrsnom snagom kako to odgovara moći njegova božanstva". Spasiteljeva je namjera da ljudska bića, očišćena i posvećena, budu Njegova ruka pomoćnica. Zahvalimo za ovu veliku prednost Onomu koji "nas učini dostojnima sudionništva u baštini svetih u svjetlu. On nas istrgnu iz vlasti tame i prenese u kraljevstvo svoga ljubljenog Sina."

Poslanicu Filipljanima, kao i onu Kološanima, Pavao je napisao kao sužanj u Rimu. Crkva u Filipima poslala je Pavlu darove preko Epafrodita, kojeg Pavao oslovljava kao "svoga brata, suradnika i suborca koga ste vi poslali da mi pomogne u mojoj potrebi". Epafrodit se u Rimu razbolio "nasmrt... ali mu se Bog smilovao, i ne samo njemu nego i meni, da ne bih imao žalost na žalost". Kad su vjernici u Filipima dočuli za Epafroditovu bolest, jako su se zabrinuli pa je Pavao odlučio da im ga vrati. "Jer je čeznuo za vama svima i bio zabrinut što ste saznali da je obolio... Brže ga dakle poslah da se, pošto ga vidite, opet obradujete, i ja da budem manje žalostan. Primate ga dakle u Gospodinu sa svom radosti i poštujte takve jer se za djelo Kristovo smrti sasvim približio, životnoj pogibli izložio da nadopuni ono u čemu me vi ne mogoste poslužiti." (DF)

Pavao je poslao po Epafroditu pismo Filipljanima u kojem im je zahvalio za poslane darove. Od svih crkava, ova u Filipima je bila najdarežljivija u namirivanju Pavlovih potreba. "A znate i vi, Filipljani, da mi u početku Radosne vijesti, kad odoh iz Makedonije, nijedna crkva – izuzevši jedino vas – ništa ne dade što bih unio u 'Izdatak i primitak'. Čak ste mi i za mog boravka u Solunu poslali dvaput da mi olakšate potrebu. To ne znači da tražim darove. Naprotiv, tražim dobitak koji se povećava na vaš račun. Namiren sam svim što treba, i pretječe mi: ispunjene su mi sve želje otkako sam primio od Epafrodita vašu pošiljku, slatki miris, prijatnu i ugodnu žrtvu Bogu."

"Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista! Zahvaljujem Bogu svome kad god vas se sjetim – svaki put u svakoj svojoj molitvi rado molim za vas sve – zbog vašeg udjela u širenju Radosne vijesti od prvoga dana do sada. Siguran sam u ovo isto da će onaj koji je počeo dobro djelo među vama dovršiti ga do Dana Isusa Krista. I pravedno je da ove osjećaje gajim prema svima vama, jer vas nosim u srcu, vas sve koji ste sudionici moje milosti kako u mojim okovima tako u obrani i utvrđivanju Radosne vijesti. Bog mi je svjedok da

479

480

izgaram za vama svima... I ovo je moja molitva: Neka vaša ljubav sve više raste u pravoj spoznaji i svakom rasuđivanju da možete prosuditi ono što je bolje: da budete čisti i besprije-korni za Kristov dan, i na slavu i hvalu Božju puni roda – pravednosti – koja dolazi po Isusu Kristu.”

481 Božja milost održavala je Pavla u sužanjstvu i osposobljavala ga da se raduje u nevoljama. S vjerom i uvjerenošću pisao je svojoj braći u Filipima da je njegovo sužanjstvo dovelo do napredovanja Evandelja. “Ali, braćo, želim da vi znate”, izjavio je, “da je moj položaj veoma mnogo pripomogao širenju Radosne vijesti, tako da su moji okovi postali poznati kao okovi poradi Krista svoj carskoj tjelesnoj straži i svima ostalima, i da se većina braće, ohrabrena u Gospodinu mojim okovima, usu-
đuje sve više i više bez straha propovijedati riječ Božju.”

U ovom Pavlovom iskustvu krije se pouka za nas jer otkriva način na koji Bog djeluje. Gospodin može izvesti pobjedu iz onoga što se nama čini kao propast i poraz. U opasnosti smo da zaboravimo na Boga, da gledamo ono što se vidi, umjesto da očima vjere gledamo ono što je nevidljivo. Kad naide nesreća ili tragedija, spremni smo Boga optužiti za nemar ili okrutnost. Ako On smatra dobrim da onemoguću našu korisnost u nekom području, mi tugujemo; ne zastanemo da pomislimo kako Bog na taj način radi za naše dobro. Moramo naučiti da je kažnjavanje dio Njegovog velikog plana i da pod palicom nevolje kršćanin za Učitelja katkad može učiniti više nego dok je radio u aktivnoj službi.

Kao primjer za kršćanski život Pavao je Filipljanima ukazao na Krista koji, premda “božanske naravi, nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se nje lišio uzevši narav sluga i postavši sličan ljudima. Kad postade kao čovjek, ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu.”

482 “Stoga, ljubljени moji,” nastavio je, “poslušni, kako ste uvijek bili – ne samo kad sam ja prisutan nego još više sada kad sam odsutan – sa strahom i drhtanjem nastojte da postignete svoje spasenje. Bog je, naime, onaj koji proizvodi u vama i htjenje i djelovanje da mu se možete svidjeti. Činite sve bez mrmljanja i oklijevanja, da budete besprije-korni i čisti, neporočna djeca Božja usred nastranog i pokvarenog naraštaja u kojem svijetlite kao zvijezde u svemiru, čvrsto držeći riječ života, da se

mogu ponositi na Dan Kristov da nisam uzalud trčao ni uzalud se trudio.”

Ove su riječi zapisane da pomognu svakoj duši koja se bori. Pavao uzdiže mjerilo savršenstva i pokazuje kako ga je moguće dosegnuti. “Nastojte da postignete svoje spasenje”, kaže. “Bog je, naime, onaj koji proizvodi u vama.”

Djelo postizanja spasenja jest djelo suradnje, zajednički pothvat. Mora postojati suradnja između Boga i pokajanog grješnika. To je potrebno za oblikovanje pravih načela u karakteru. Čovjek treba poduzeti ozbiljne napore da svlada ono što ga sprječava u postizanju savršenstva. Ali da bi uspio, on u potpunosti ovisi o Bogu. Ljudski naponi sami za sebe nisu dovoljni. Bez božanske pomoći i snage ništa ne vrijede. Bog radi i čovjek radi. Odupiranje kušnji mora poteci od čovjeka, koji svoju snagu mora crpiti od Boga. S jedne je strane beskonačna mudrost, sućut i snaga, a s druge slabost, grješnost i potpuna bespomoćnost.

Bog želi da vladamo sobom. Ali On nam ne može pomoći bez našeg pristanka i suradnje. Božanski Duh djeluje preko sila i sposobnosti koje je čovjek dobio. Sami po sebi ne možemo uskladiti svoje ciljeve, želje i sklonosti s Božjom voljom; ali ako dopustimo da On u nama proizvede htijenje, Spasitelj će to postići umjesto nas: oboriti će “mudrovanja i svaku oholost koja se podiže protiv spoznanja Boga” i zarobiti “svaki um na pokornost Kristu” (2. Korinćanima 10,5 – DF). 483

Onaj tko želi izgraditi snažan, skladan karakter, tko želi biti uravnoteženi kršćanin, mora dati i učiniti sve za Krista jer Otkupitelj neće priznati polovičnu službu. On mora svakodnevno učiti značenje osobne predaje. Mora proučavati Božju riječ, učiti iz nje i slušati njezine propise. Tako može dosegnuti mjerilo kršćanskog savršenstva. Bog s njim radi iz dana u dan usavršavajući karakter da može opstati u vrijeme konačnog ispita. A vjernik iz dana u dan pred ljudima i anđelima zorno pokazuje na djelu što Evanđelje može učiniti za pala ljudska bića.

“Braćo, ja još ne mislim da sam to dohvatio. Ali kažem samo jedno: zaboravljajući što je nazad, ispružajući se prema onome što je naprijed, trčim prema cilju da postignem nagradu – nebesko stanje u koje nas je Bog pozvao po Kristu Isusu.”

Pavao je mnogo toga učinio. Od trenutka kad se opredijelio za Krista, njegov je život bio ispunjen neumornom službom.

Putovao je od grada do grada, od zemlje do zemlje, iznosio priču o križu, zadobivao obraćenike za Radosnu vijest i osnivaio crkve. Za te se crkve stalno skrbio; napisao im je mnoga pisma prepuna uputa. Katkad je radio svoj zanat da bi zaradio za svagdanji kruh. Ali u svim tim životnim aktivnostima Pavao nikad nije iz vida izgubio glavnu namjeru – da trči k nagradi, nebeskom stanju u koje ga je Bog pozvao. Pred sobom je stalno imao cilj da bude vjeran Onomu koji mu se sam objavio na vratima Dama-ska. Od tog cilja nije ga mogla odvratiti nikakva sila. Uzvisiti golgotski križ– to je bila pobuda koja je prožimala i nadahnjivala njegove riječi i postupke.

Veliki cilj koji je poticao Pavla da ide naprijed unatoč oskudici i teškoćama treba navesti svakog kršćanskog radnika na potpuno posvećenje službi Bogu. Pojavit će se svjetovna privlačnost da njegovu pozornost odvрати od Spasitelja, ali on treba neumorno ići k cilju pokazujući svijetu, anđelima i ljudima da je nada u trenutak kad će ugledati Božje lice vrijedna svih napora i žrtava.

Premda sužanj, Pavao nije bio obeshrabren. Mjesto toga, u pismima koja je iz Rima pisao crkvama odzvanja ton trijumfa. “Radujte se uvijek u Gospodinu! Da ponovim: radujte se!... Ne brinite se tjeskobno ni za što, već u svemu iznesite svoje potrebe Bogu prošnjom i molitvom, sve u zahvalnosti! I mir će Božji, koji nadilazi svaki razum, čuvati srca vaša i misli vaše u Kristu Isusu. Uostalom, braćo, sve što je čestito, što je dično, što je pravedno, što je nevino, što je ljubezno, što je na dobru glasu, i sve što je kreposno i hvale vrijedno, to neka bude sadržaj vaših misli!”

“A moj će Bog ispuniti u Kristu Isusu svaku vašu potrebu raskošno prema svom bogatstvu... Milost Gospodina Isusa Krista s duhom vašim!”

46

Na slobodi

Dok je Pavlov rad u Rimu bio blagoslovljen obraćenjem mnogih duša te jačanjem i ohrabrivanjem vjernika, počeli su se navlačiti oblaci koji su zaprijetili ne samo njegovoj sigurnosti, već i napretku Crkve. Po dolasku u Rim bio je predan zapovjedniku carske straže, pravednom i poštenom čovjeku čijoj je blagosti imao zahvaliti što je razmjerno slobodno mogao vršiti djelo Evanđelja. Ali prije svršetka dvogodišnjeg sužanjstva, ovog je čovjeka zamijenio službenik od kojeg Pavao nije mogao očekivati posebnu naklonost. 485

Židovi su u svojim naporima protiv Pavla sada bili aktivniji nego ikad, i u razvratnoj ženi koju je Neron uzeo sebi za drugu suprugu našli su sposobnog pomagača. Ona je, budući židovska prozelitkinja, uložila sav svoj utjecaj da pomogne ostvarenju njihovih krvoločnih planova protiv prvaka kršćanstva.

Pavao se od cara na kojeg je prizvao nije mogao nadati milosti. Neron je bio pokvareniji u moralu, lakoumniji u karakteru i istodobno spremniji na groznu okrutnost od bilo kojeg vladara koji mu je prethodio. Uzde vlasti nisu mogle doći u ruke većeg despota. Prva godina njegove vladavine bila je obilježena time što je otrovao svojeg mlađeg polubrata, zakonitog nasljednika prijestolja. Neron je u porocima i zločinima padao sve dublje, dok nije dao ubiti vlastitu majku, a onda i suprugu. Nije bilo zvjerstva koje ne bi počinio niti zločinačkog djela pred kojim bi ustuknuo. U svakom je plemenitom umu izazivao samo odvratnost i prijezir. 486

Pojedivosti bezakonja koja je počinio na svojem dvoru previše su ponižavajuće, previše grozne da bismo ih opisali. Svojom

je razvratnom zloćom izazvao zgražanje i gnušanje čak i kod mnogih koji su bili prisiljeni sudjelovati u njegovim zločinima. Takvi su bili u stalnom strahu kakve će nove grozote smisliti. No ni takvi zločini nisu pokolebali odanost njegovih podanika. Bio je priznat apsolutnim vladarom cijelog civiliziranog svijeta. Štoviše, ukazivali su mu božanske počasti i klanjali mu se kao bogu.

S ljudskog gledišta Pavao je pred takvim sucem mogao računati samo na osudu. Ali apostol je osjećao da se, dokle god je vjeran Bogu, nema čega strašiti. Onaj koji je u prošlosti bio njegov zaštitnik, mogao ga je još uvijek zaštititi od zlobe Židova i careve moći.

487 I Bog je zaštitio svojeg slugu. Optužbe protiv Pavla na saslušanju nisu bile potvrđene pa je Neron, protivno općem očekivanju, a u skladu s pravdom suprotnom njegovom karakteru, sužnja proglasio nevinim. Pavlu su skinuli verige; bio je opet slobodan čovjek.

Da mu je suđenje bilo odgođeno ili da je zbog bilo kojeg razloga ostao zatvoren u Rimu do sljedeće godine, bez sumnje bi poginuo u progonstvu do kojeg je tada došlo. Tijekom Pavlova sužanjstva obraćenici na kršćanstvo su postali toliko brojni da su privukli pozornost vlasti i izazvali njihovo neprijateljstvo. Imperatorov gnjev posebno se razbuktao zbog obraćenja članova njegova kućanstva i on je ubrzo našao izgovor da kršćane učini predmetom svoje nemilosrdne okrutnosti.

U to je vrijeme u Rimu izbio strahovit požar u kojem je izgorjela gotovo polovica grada. Sam Neron, pričalo se, podmetnuo je požar, ali da bi izbjegao svaku sumnju, pokazao je veliku darežljivost pomažući beskućnicima i osiromašenima. Međutim, ipak je bio optužen za taj zločin. Narod je bio uznemiren i razbješnjen, pa je Neron, da bi sebe oprao i istodobno oslobodio grad od omrznete skupine koje se bojavao, za ovaj zločin optužio kršćane. Njegov je plan uspio i tisuće Kristovih sljedbenika – muškaraca, žena i djece – okrutno je smaknuto.

488 Pavao je bio pošteđen strašnog progonstva jer je napustio Rim čim je bio oslobođen. Svoje posljednje razdoblje slobode proveo je u marljivom radu po crkvama. Nastojao je učvrstiti jedinstvo između grčkih i istočnih crkava i utvrditi umove vjernika protiv lažnih naučavanja koja su se uvlačila da kvare vjeru.

Kušnje i brige koje je Pavao trpio odrazile su se na njegovu tjelesnu snagu. Dolazile su slabosti koje donosi starost. Osjećao je da sada obavlja posljednje djelo, i kako je vrijeme njegova rada bivalo sve kraće, još se više trudio. Činilo se da nema granica njegovoj gorljivosti. Odlučan u namjeri, brz u djelovanju, jak u vjeri, putovao je od crkve do crkve u mnogim zemljama, i svim sredstvima koja su mu bila na raspolaganju nastojao ojačati ruke vjernika da bi mogli vjerno raditi na zadobivanju duša za Isusa i da bi u teškim vremenima koja su već nailazila mogli ostati čvrsti u Radosnoj vijesti i vjerno svjedočiti za Krista.

47

Posljednje uhićenje

489 Pavlovo djelovanje u crkvama nakon oslobađanja u Rimu nije moglo ostati nezamijećeno među njegovim neprijateljima. Otkako je počelo Neronovo progonstvo, kršćani su svuda bili proglašeni opasnom sektom. Nakon nekog vremena nevjerni Židovi su smislili da Pavla proglase krivim za zločin poticanja na podmetanje požara u Rimu. Nitko ni jednog trenutka nije pomislio da bi on bio kriv, ali su znali da će takva optužba, ma kako bila neuvjerljiva, zapečatiti njegovu sudbinu. Njihovim je trudom Pavao bio ponovo uhićen i zasužnjen; to će biti njegovo posljednje utamničenje.

Na drugom putovanju u Rim Pavla je pratilo nekoliko njegovih bivših suradnika; drugi su iskreno željeli dijeliti njegov usud, ali im on nije dopustio da svoj život na ovaj način izlože opasnosti. Izgledi su za njega ovaj put bili manje povoljni nego u vrijeme prijašnjeg sužanjstva. Progonstvo pod Nero-
490 nom uveliko je smanjilo broj kršćana u Rimu. Tisuće su umrle mučeničkom smrću za svoju vjeru; mnogi su napustili grad, a oni koji su ostali bili su jako potišteni i zastrašeni.

Nakon dolaska u Rim Pavao je bačen u mračnu tamnicu u kojoj je trebao ostati dok ne završi svoj život. Optužen za poticanje na najpodlije i najstrašnije zločine protiv ovoga grada i zemlje, bio je predmet općeg zgražanja.

Ono nekoliko prijatelja koji su apostolu pomagali nositi terete, sada su počeli odlaziti; neki su ga napustili, a drugi su odlazili na zadaće u različite crkve. Među prvima su otišli Figel i Hermogen. A onda je Dema, obeshrabren sve gušćim oblacima teškoća i opasnosti, ostavio progonjenog apostola. Pavao

je poslao Krescenta crkvama u Galaciji, Tita u Dalmaciju, a Tihika u Efez. Pišući o ovome Timoteju, Pavao je rekao: "Jedini je Luka sa mnom." (2. Timoteju 4,11) Nikad Pavlu nije bila toliko potrebna služba njegove braće kao sada, ostarjelom od godina, muka i slabosti, zatvorenom u vlažnoj, mračnoj rimskoj tamnici. Služba Luke, ljubljenog učenika i vjernog prijatelja, bila je velika utjeha Pavlu; ona mu je omogućila da ostane u vezi sa svojom braćom i vanjskim svijetom.

U ovo teško vrijeme Pavlovo su srce radovali česti Oneziforovi posjeti. Ovaj Efežanin toploga srca učinio je sve što je bilo u njegovoj moći da apostolu olakša teret utamničenja. Njegov voljeni učitelj bio je u okovima zbog istine, dok je on sâm bio slobodan; zato nije štedio truda da Pavlovu sudbinu učini podnošljivijom.

U posljednjem pismu što ga je napisao, apostol za ovog vjernog učenika kaže: "Neka Gospodin bude milostiv Oneziforovu domu jer me često utješio; nije se stidio mojih okova, već, naprotiv, kad je došao u Rim, brižno me potražio i našao – neka mu dadne Gospodin da nađe milosrde kod Gospodina u onaj Dan." (2. Timoteju 1,16-18) 491

Sam Bog je u srce usadio težnju za ljubavlju i sućuti. U času muke u Getsemaniju Krist je čeznuo za utjehom svojih učenika. I Pavao je, premda naizgled ravnodušan prema teškoćama i stradanju, čeznuo za utjehom i društvom. Oneziforov posjet, koji je svjedočio o njegovoj vjernosti u vrijeme osame i napuštenosti, obradovao je i ohrabrio onoga koji je svoj život proveo u službi za druge.

48

Pavao pred Neronom

492 Kad je pozvan da izađe na sud pred cara Nerona, Pavao je bio svjestan da ga čeka sigurna smrt. Ozbiljnost zločina za koje je bio optužen i sveopće neprijateljstvo prema kršćanima davalo je malo nade za povoljan ishod.

Među Grcima i Rimljanima bilo je uobičajeno da optuženik smije imati odvjetnika koji će u njegovo ime govoriti pred sudom. Snagom dokazivanja, strastvenom rječitošću ili molbama, molitvama i suzama, takav je odvjetnik često uspio izboriti povoljnu presudu za sužnja ili, ako u tome nije uspio, bar umanjiti njezinu oštrinu. Ali kad je Pavao izašao pred Nerona, nitko se nije usuđivao biti njegov savjetnik ili odvjetnik; nije bilo ni prijatelja koji bi zapisao optužbe iznesene protiv njega ili dokaze
493 što ih je iznosio u svoju obranu. Među kršćanima u Rimu nije bilo nijednog koji bi u ovom teškom času stao uz njega.

Jedini pouzdan izvještaj o tom događaju dao je sâm Pavao u drugom pismu upućenom Timoteju: "Za moje prve obrane nitko mi nije pritekao u pomoć", pisao je apostol, "štoviše, svi su me ostavili. Neka im to Bog ne uračuna! Ali mi je Gospodin pritekao u pomoć i jačao me da se mojim posredstvom propovijedanje potpuno izvrši i da ga čuju svi pogani. I izbavljen sam od lavljih usta." (2. Timoteju 4,16.17)

Pavao pred Neronom – kakva očita suprotnost! Tašti monarh, pred kojim je Božji čovjek trebao odgovarati za svoju vjeru, dosegnuo je vrhunac zemaljske moći, vlasti i bogatstva, kao i najveću dubinu zločina i bezakonja. Nije mu bilo premca u moći i veličini. Nije bilo nikoga da se usprotivi njegovom autoritetu, nikoga da se usprotivi njegovoj volji. Na njegovu zapovijed kretale

su moćne vojske i barjaci na njegovim lađama naviještali su pobjedu. Njegov je kip stajao u sudskim dvoranama, a ukazi senatora i odluke sudaca bili su samo odjek njegove volje. Mili-juni ljudi u poslušnosti su se saginjali pred njegovim nalozi-ma. Svijet se tresao od Neronova imena. Navući njegovo neza-dovoljstvo značilo je izgubiti imetak, slobodu i život; a njego-vog neodobravanja bojali su se više od kuge.

Bez novca, bez prijatelja i bez odvjetnika ostarjeli je su-žanj stajao pred Neronom – vladarom čije je lice bilo obilje-ženo sramotnim strastima što su bjesnjele u njemu, dok je lice optuženog apostola govorilo o srcu pomirenom s Bogom. Pavao je živio životom siromaštva, samoodricanja i patnje. Bez obzira na stalne klevete, ponižavanja i zlostavljanja kojima su ga nje-govi neprijatelji nastojali zastrašiti, on je neustrašivo držao bar-jak križa. Kao njegov Učitelj, i on je bio putnik bez doma i kao On živio je da bude na blagoslov ljudskom rodu. Kako je Neron, hiroviti, raspaljivi, razvratni tiranin mogao razumjeti ili cijeniti karakter i pobude ovog Božjeg sina?

494

Golema dvorana bila je prepuna znatiželjnog, nemirnog mnoštva koje se guralo da vidi i čuje sve što će se dogoditi. Tu je bilo uglednih i priprostih, bogatih i siromašnih, učenih i neznalica, oholih i poniznih, a nitko nije imao pravu spoznaju o putu života i spasenja.

Židovi su protiv Pavla iznijeli stare optužbe o zavodenju i krivovjerju, a jedni i drugi, Židovi i Rimljani, optužili su ga za poticanje na podmetanje požara u gradu. Dok su protiv njega iznošene ove optužbe, Pavao je ostao potpuno miran. Narod i suci iznenađeno su ga gledali. Prisustvovali su mnogim sude-njima i vidjeli mnoge zločince, ali nikad nisu vidjeli čovjeka koji bi imao takav izgled svete smirenosti kao ovaj sužanj pred njima. Oštre oči sudaca, navikle da čitaju s lica optuženika, uzalud su istraživale Pavlovo lice da nađu neki dokaz krivnje. Kad mu je bilo dopušteno da govori u svoju obranu, svi su slušali s velikim zanimanjem.

Još jednom je Pavao dobio priliku da pred iznenađenim mnoštvom podigne barjak križa. Dok promatra mnoštvo pred sobom – Židove, Rimljane i strance iz mnogih zemalja – duša mu biva potaknuta iskrenom željom za njihovo spasenje. On gubi iz vida okolinu, opasnosti koje ga okružuju, strašan usud koji izgleda tako blizu. Vidi samo Isusa, Zagovornika koji moli

495

pred Bogom za grješne ljude. Rječitošću i snagom većom od ljudske Pavao iznosi istine Radosne vijesti. Svojim slušateljima ukazuje na žrtvu prinesenu za pali ljudski rod. Izjavljuje da je za čovjekovo otkupljenje plaćena beskonačna cijena. Da su za njega određeni uvjeti pod kojima može stati pred Božje prijestolje. Zahvaljujući andeoskim vjesnicima, Zemlja je povezana s Nebom i sva ljudska djela, bila dobra ili zla, otvorena su pred okom Beskonačnog Suca.

Tako se brani zastupnik istine. Vjerman među nevjernima, odan među izdajicama, stoji kao Božji predstavnik i glas mu je kao glas s Neba. Nema straha, nema tuge, nema obeshrabrenja u riječi i pogledu. Snažno svjestan vlastite nevinosti, odjeven u odjeću istine, on se raduje što je Božji sin. Njegove su riječi kao poklik pobjede koji nadjačava buku borbe. On objavljuje da je djelo kojemu je posvetio svoj život jedino djelo koje nikad ne može propasti. Premda on može poginuti, Evanđelje neće propasti. Bog živi i Njegova će istina trijumfirati.

Mnogi koji su tog dana pogledali u njegovo lice "opaze da mu je lice poput lica andeoskoga" (Djela 6,15).

496 Nikad prije to društvo nije čulo takve riječi. One su dodir-nule strunu koja je zatreperila čak i u najotvrdnulijim srcima. Istina, jasna i uvjerljiva, srušila je zabludu. Svjetlo je zasjalo u umovima mnogih ljudi koji su nakon toga radosno slijedili njezine zrake. Istine izgovorene toga dana trebale su uzdrmati narode i živjeti trajno, djelujući na srca ljudi kad usne koje su ih izgovorile budu šutjele u grobu mučenika.

Nikad prije Neron nije čuo istinu kao ovom prigodom. Nikad prije nije mu bila tako otkrivena krivnja njegovog vlastitog života. Nebesko svjetlo prodrlo je u grijehom okaljane prostori-rije njegove duše i on je drhtao užasnut pri pomisli na sud pred koji će on, vladar svijeta, biti konačno pozvan, kad će primiti pravednu nagradu za svoja djela. Bojao se apostolova Boga i nije se usuđivao osuditi Pavla kojemu nije bila dokazana nijedna optužba. Osjećaj strahopoštovanja neko je vrijeme zauzdao njegov krvožedni duh.

Za trenutak se Nebo otvorilo otvrdnulom i okrivljenom Neronu, i apostolov mir i čistoća činili su mu se poželjnim. Čak i njemu je upućen ovaj poziv milosti. Ali pomisao na oprost bila mu je ugodna samo jedan trenutak. A onda je izdana naredba da se Pavao vrati u tamnicu; kad su se za Božjim vjesnikom

zatvorila vrata, za rimskog vladara zauvijek su se zatvorila vrata pokajanja. Nijedna zraka svjetla s Neba nikad više neće prodrijeti kroz tamu koja ga je okruživala. Uskoro će biti izložen Božjim osvetničkim kaznama.

Nedugo zatim Neron je otplovio na zloglasno putovanje u Grčku, gdje je sebe i svoje carstvo osramotio podlom i ponižavajućom lakoumnošću. Kad se s velikom raskoši vratio u Rim, okružio se svojim dvoranima i prepustio prizorima odvratnog razvrata. Usred ovog razuzdanog slavlja na ulicama se začula graja. Vjesnik koji je trebao ispitati uzrok, vratio se sa zastrašujućom viješću da se Galba, na čelu vojske, naglo približava Rimu, da je u gradu već izbila pobuna i da su ulice prepune podivljalog mnoštva koje se, prijeteci smrću caru i svim njegovim pomagačima, brzo približava palači.

U tom opasnom trenutku Neron se nije mogao, kao vjerni Pavao, osloniti na moćnoga i milosrdnog Boga. Bojeći se patnji i mogućeg mučenja kojemu bi bio izložen od strane svjetine, bijedni je tiranin pomislio da svoj život skрати vlastitom rukom, ali mu je u odlučnom trenutku ponestalo hrabrosti. Sam samcat sramotno je pobjegao iz grada i potražio zaklon na nekoliko kilometara udaljenom imanju, ali uzalud. Njegovo su skrovište uskoro otkrili progonitelji na konjima, a kad su se približili, pozvao je u pomoć jednog roba i zadao si smrtonosnu ranu. Tako je tiranin Neron poginuo u dobi od trideset dvije godine.

49

Pavlovo posljednje pismo

Ovo se poglavlje zasniva na Drugoj poslanici Timoteju.

498 Iz careve sudske dvorane Pavao se vratio u svoju ćeliju, svjestan da je uspio dobiti samo kratki predah. Znao je da njegovi neprijatelji neće mirovati dok ne postignu njegovu smrt. Ali je isto tako znao da je za neko vrijeme istina trijumfirala. Navijestiti raspetog i uskrslog Spasitelja pred takvim mnoštvom koje ga je slušalo bilo je pobjeda sama po sebi. Tog dana bilo je započeto djelo koje će rasti i jačati i koje će Neron i svi drugi Kristovi neprijatelji uzalud nastojati spriječiti ili uništiti.

Sjedeći dan za danom u mračnoj ćeliji, svjestan da mu život na Neronovu riječ ili pokret može biti žrtvovan, Pavao je mislio na Timoteja i odlučio ga pozvati. Timoteju je bila povjerena skrb nad crkvom u Efezu i on je zbog toga ostao tamo kad je Pavao krenuo na svoje posljednje putovanje u Rim. Pavao i Timotej bili su povezani neobično dubokom i snažnom ljubavlju.

499 Od svojeg obraćenja Timotej je sudjelovao u Pavlovom radu i stradanju, i prijateljstvo između njih dvojice sve je više jačalo, postajalo dublje i svetije, dok Timotej ostarjelom i od rada iscrpljenom apostolu nije bio kao sin voljenom i poštovanom ocu. Ne treba se čuditi što je u svojoj osami Pavao čeznuo da ga vidi.

I u najpovoljnijim uvjetima trebalo je proći nekoliko mjeseci prije nego što Timotej iz Male Azije stigne u Rim. Pavao je znao da mu je život nesiguran pa se bojao da će Timotej stići prekasno. Imao je važne savjete i upute za mladića kojemu je povjerena

velika odgovornost; i dok ga je pozivao da dode bez oklijevanja, diktirao je svjedočanstvo umirućeg koje možda neće imati priliku izreći. Dušom ispunjenom brižnom ljubavlju za svojeg sina u Evanđelju i za crkvu povjerenu njegovoj brizi, Pavao je nastojao u Timoteja utisnuti važnost vjernosti njegovom svetom zadatku.

Pavao je pismo počeo pozdravom: "Timoteju, ljubljenom sinu. Milost, milosrđe i mir od Boga Oca i Krista Isusa, Gospodina našega! Zahvaljujem Bogu kojemu služim, kao i moji pređi, čistom savjesti dok te se bez prestanka – noć i dan – sjećam u svojim molitvama."

Zatim je uvjeravao Timoteja u potrebu za čvrstinom u vjeri. "Zato ti pripominjem", pisao je, "da raspiriš Božju milost koja je u tebi polaganjem mojih ruku. Uistinu, Bog nam nije dao duh bojažljivosti, već duh snage, ljubavi i trijeznosti. Prema tome, ne stidi se svjedočanstva za našega Gospodina ni mene, njegova sužnja! Naprotiv, dijeli sa mnom tegobe za Radosnu vijest, oslanjajući se na snagu Boga." Pavao je molio Timoteja da se prisjeti kako je bio pozvan "svetim zvanjem" da navijesti snagu Onoga koji "obznani život i besmrtnost Radosnom vijesti, za koju sam", rekao je, "ja postavljen glasnikom, apostolom i učiteljem. Zbog toga ovo i trpim, ali se ne stidim, jer znam komu sam vjerovao i siguran sam da on može sačuvati povjereno mi blago do onoga Dana."

500

Tijekom duge službe Pavao se nikad nije pokolebao u odanosti svojem Spasitelju. Gdje god bio – bilo pred smrknutim farizejima ili pred rimskim vlastima; bilo pred razularenom svjetinom u Listri ili osuđenim grješnicima u makedonskoj tavnici; bilo da se obraća uspaničenim mornarima na lađi osuđenoj na propast ili da stoji pred Neronom u obrani svojeg života – nikad se nije stidio djela koje je zastupao. Jedini veliki cilj njegova kršćanskog života bio je da služi Onomu čije ga je ime nekoć ispunjavalo prijezirom, i od ovog cilja nije ga moglo odvratiti ni protivljenje ni progonstvo. Njegova vjera, koja je postala snažna zahvaljujući trudu i čista zahvaljujući žrtvi, uzdizala ga je i jačala.

"Ti se, dakle, sine moj," nastavio je Pavao, "jačaj milošću Krista Isusa! Ono što si od mene čuo pred mnogim svjedocima, povjeri pouzdanim ljudima koji će biti sposobni i druge poučiti! Dijeli sa mnom tegobe kao dobar vojnik Krista Isusa!"

501

Pravi Božji propovjednik neće ustuknuti pred tegobama i odgovornostima. Iz Izvora koji nikad ne ostavlja na cjedilu one koji traže božansku silu, on crpi snagu koja ga osposobljava da se suoči s kušnjama i nadvlada ih i da izvrši dužnosti koje mu je Bog povjerio. Narav milosti koju prima povećava njegovu sposobnost da upozna Boga i Njegova Sina. Njegova duša iskazuje silnu težnju da izvrši Učitelju ugodnu službu. I dok napreduje kršćanskim putem, on jača "milošću u Isusu Kristu" (DF). Ova ga milost osposobljava da bude vjeran svjedok onoga što je čuo. On ne prezire i ne zanemaruje znanje koje je primio od Boga, već ga povjerava vjernim ljudima koji će ga prenijeti drugima.

U posljednjem pismu Timoteju Pavao je pred mladog suradnika uzdignuo ideal ukazujući na dužnosti koje prenosi na nje-ga kao Kristovog propovjednika. "Marljivo nastoj da se pokažeš pred Bogom kao prokušan," pisao je apostol, "kao radnik koji se nema čega stidjeti, koji valjano propovijeda istinu!" "Od mladenačkih strasti bježi! Teži za pravednošću, vjerom, ljubavlju i onim što donosi spasenje, zajedno s onima koji čista srca zazi-vaju Gospodina! A luda i nezauzdana zapitkivanja odbaci, svje-stan da rađaju svađama! A sluga se Gospodnji ne smije svađati, već prema svima mora biti ljubezan, sposoban poučiti i pretr-pjeti; protivnike će ukoriti blagošću, ne bi li im Bog dao obra-
502 čenje da potpuno upoznaju istinu."

Apostol je upozorio Timoteja na lažne učitelje koji će na-stojati ući u Crkvu. "Ali ovo znaj", izjavio je, "u posljednje će doba nastati teška vremena, jer će ljudi biti samoživi, lakomi, umišljeni, oholi, psovači, nepokorni roditeljima, nezahvalni, bez-vjernici... Oni će sačuvati vanjski oblik pobožnosti iako su se odrekli njezine sile. I njih se kloni!"

"Zli [će] ljudi i varalice, ujedno zavodnici i zavedeni", na-stavio je, "napredovati iz zla u gore. A ti ostani u onome što si naučio i čvrstom vjerom prihvatio, jer znaš od kojih si to naučio i jer od djetinjstva poznaješ sveta Pisma koja te mogu učiniti mudrim za spasenje... Svako je Pismo od Boga nadahnuto i ko-risno za pouku, za karanje, za popravljivanje i odgajanje u pra-vednosti, da čovjek Božji bude savršen – opremljen za svako djelo ljubavi." Bog je osigurao obilje sredstava za uspješnu borbu protiv zla koje je u svijetu. Biblija je bojna oprema kojom se možemo opremiti za borbu. Opašimo se istinom. Obucimo oklop pravednosti. U našim rukama mora biti štit vjere, na glavi ka-

ciga spasenja, a mačem Duha, to jest riječju Božjom, trebamo prokrčiti put kroz prepreke i zamke grijeha.

Pavao je znao da Crkvi predstoji vrijeme velike opasnosti. Znao je da će oni koji se budu brinuli za crkve morati obaviti vjeran i ozbiljan posao. Zato je pisao Timoteju: "Zaklinjem te – pred Bogom i Kristom Isusom koji će suditi žive i mrtve – i njegovim dolaskom i njegovim kraljevstvom: propovijedaj riječ – pristupi (k vjernicima) – bilo da im je zgodno, bilo nezgodno – kori, prijeti, opominji u svoj strpljivosti i svakoj vrsti pouke."

503

Ovaj svečani poziv upućen tako gorljivom i vjernom čovjeku kao što je bio Timotej, snažno je svjedočanstvo o važnosti i odgovornosti rada propovjednika Radosne vijesti. Pozivajući Timoteja da stane pred Božji sud, Pavao ga moli da propovijeda Riječ, a ne ljudska kazivanja i običaje; da bude spreman posvjedočiti za Boga kad god mu se pruži prilika – pred velikim skupovima i u privatnom krugu, na putu ili kraj ognjišta, prijateljima i neprijateljima, bio u sigurnosti ili izložen tegobama i opasnostima, prijekoru i gubitku.

Bojeći se da bi Timoteja blagi, krotki duh mogao navesti da izbjegava bitan dio njegova rada, Pavao ga je pozvao da bude dosljedan u karanju grijeha i da oštro ukorava krivce za velika zla. Ali to treba činiti "u svoj strpljivosti i svakoj vrsti pouke". Trebao je pokazati Kristovu strpljivost i ljubav, objašnjavajući i potkrepljujući svoje ukore istinama Riječi.

Teško je mrziti i koriti grijeh a istodobno imati sažaljenja i nježnosti prema grješniku. Što se više budemo trudili da postignemo svetost srca i života, to ćemo biti osjetljiviji za grijeh i odlučniji u neodobravanju svakog odstupanja od dobra. Moramo se čuvati nepotrebne oštine prema krivcu, ali isto tako moramo paziti da ne izgubimo iz vida strahovitu grješnost grijeha. Potrebno je da prema zabludjelome pokažemo strpljenje i ljubav nalik Kristovoj, ali isto tako postoji opasnost da pokažemo tako veliko razumijevanje za njegovu zabludu da će ukor smatrati nezaslužnim pa će ga odbaciti kao nepriličan i nepravedan.

504

Propovjednici Evanđelja katkad čine veliku štetu dopuštajući da se njihovo strpljenje izrodi u snošljivost prema grijehu i čak sudjelovanje u njemu. Tako nalaze isprike i ublažavaju ono što Bog osuđuje, pa nakon nekog vremena postaju tako zasli-

jepljeni da pohvaljuju upravo one koje su po Božjoj zapovijedi trebali ukoriti. Onaj koji je svoje duhovno prosuđivanje otupio grješnom blagošću prema onima koje Bog osuđuje, na kraju će učiniti veći grijeh oštrinom i grubošću prema onima koje Bog prima.

Mnogi koji tvrde da su kršćani i smatraju se ovlaštenima poučavati druge, ohološću ljudske mudrosti, preziranjem utjecaja Svetog Duha i gnušanjem prema istinama Božje Riječi bit će navedeni da se okrenu od Božjih zahtjeva. Pavao je rekao Timoteju: "Jer doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrave nauke, nego će prema svojim strastima sebi nagomilati učitelje koji im škaklju uši, te će odvratiti uši od istine, a okrenut će se bajkama."

505 Ovdje apostol ne govori o onima koji su otvoreni nevjernici, već o nazovikršćanima koji se priklanjaju svojem vodiču i tako postaju robovi vlastitog ja. Takvi su voljni slušati samo ona naučavanja koja ih ne kore za njihove grijehе niti osuđuju za ljubav prema zadovoljstvima. Njih vrijeđaju jasne riječi vjernih Božjih slugu i zato biraju učitelje koji će ih hvaliti i laskati im. A među onima koji tvrde da su propovjednici ima takvih koji propovijedaju mišljenja ljudi umjesto Božje riječi. Nevjerni svojem zadatku oni odvođe na stranputicu one koji od njih očekuju duhovno vodstvo.

U propisima svojeg svetog Zakona Bog je dao savršeno pravilo za život. On je objavio da će ovaj Zakon, u kojemu se ne može promijeniti ni jedna jota ili kovrčica, do svršetka vremena zadržati zahtjeve u odnosu na ljudska bića. Krist je došao da uzveliča i proslavi Zakon. On je pokazao da je utemeljen na širokoj osnovi ljubavi prema Bogu i prema čovjeku i da je poslušnost svim njegovim propisima čovjekova dužnost. On je u svojem vlastitom životu dao primjer poslušnosti Božjem zakonu. U propovijedi na gori pokazao je kako njegovi zahtjevi obuhvaćaju više od vanjskih postupaka i uzimaju u obzir misli i nakane srca.

Ako ljudi poslušaju Zakon, on ih navodi da se odreknu "bezbožnosti i svjetskih požuda" i da žive "umjereno, pravedno i pobožno u ovome svijetu" (Titu 2,12). Ali neprijatelj svake pravednosti zarobio je ovaj svijet i naveo muškarce i žene na neposlušnost Zakonu. Kako je Pavao predvidio, mnogi su se odvratili od jasnih, ozbiljnih istina Božje riječi i izabrali učitelje koji

im iznose milozvučne bajke. Mnogi propovjednici i drugi ljudi nogama gaze Božje zapovijedi. Tako se vrijeđa Stvoritelj svijeta, a Sotona se trijumfalno smije uspjelom planu.

Sve veći prijezir prema Božjem zakonu izaziva sve veću 506 odbojnost prema vjeri, sve veću oholost, ljubav prema zadovoljstvima, neposluh roditeljima i popuštanje sebi; a ljudi koji razmišljaju, svuda zabrinuto pitaju: Što se može učiniti da se isprave ova alarmantna zla? Odgovor nalazimo u Pavlovim savjetima upućenim Timoteju: "Propovijedaj Riječ!" U Bibliji nalazimo jedina sigurna načela djelovanja. Ona je prijepis Božje volje, izraz božanske mudrosti. Ona ljudskom razumu razjašnjava velike životne probleme i svima koji poštuju njezine propise pokazat će se kao siguran vodič koji će ih sačuvati da svoj život ne utroše u pogrješno usmjerene napore.

Bog je objavio svoju volju i za čovjeka je nerazumno sumnjati u ono što je sišlo s Njegovih usana. Nakon što je progovorila Beskonačna Mudrost, nema sumnjivih pitanja koja bi čovjek trebao riješiti, nema kolebljivih mogućnosti kojima bi se trebao prilagoditi. Sve što se od njega očekuje jest otvoreno, ozbiljno slaganje s objavljenom Božjom voljom. Poslušnost je najuzvišeni nalog razuma kao i savjesti.

Pavao je nastavio sa svojom molbom: "A ti budi trijezan u svemu, podnesi patnje, vrši djelo propovjednika Radosne vjeste, ispuni svoju dužnost do kraja!" Pavao je znao da će uskoro završiti utrku pa je želio da Timotej zauzme njegovo mjesto, da čuva Crkvu od bajki i krivovjerja kojim će je neprijatelj, na razne načine, nastojati udaljiti od jednostavnosti Evandelja. Savjetovao ga je da se čuva svih svjetovnih poslova i da se ne zapliće u ono što bi ga moglo priječiti da se potpuno preda radu za Boga; da s radošću trpi protivljenje, prijekor i progonstvo u kojem će se očitovati njegova vjernost; da u cijelosti dokaže 507 svoju službu koristeći se svim raspoloživim sredstvima kako bi činio dobro onima za koje je Krist umro.

Pavao je svojim životom svjedočio za istine koje je naučavao i u tome je bila njegova snaga. Srce mu je bilo ispunjeno dubokim, trajnim osjećajem odgovornosti; radio je u tijesnoj zajednici s Onim koji je izvor pravde, milosrđa i istine. Čvrsto se držao Kristovog križa kao jedinog jamstva za uspjeh. Spasiteljeva ljubav bila je trajna pobuda koja ga je održavala u borbi sa sobom i borbi protiv zla, dok je u službi za Krista išao naprijed

ne obazirući se na neljubaznost svijeta i protivljenje svojih neprijatelja.

Crkvi je u ove opasne dane potrebna vojska radnika koji su, kao Pavao, sebe odgojili da budu korisni, koji imaju duboko iskustvo s Bogom i koji su ispunjeni ozbiljnošću i gorljivošću. Potrebni su joj posvećeni, požrtvovni ljudi; ljudi koji neće izbjegavati tegobe i odgovornost; ljudi koji su hrabri i vjerni; ljudi u čijim je srcima Krist "nada slave"; ljudi koji će propovijedati "riječ" usnama dodirnutim svetim ognjem. Božje djelo propada zbog nedostatka takvih radnika, a kobne zablude kao smrtonosni otrov kaljaju moral i gase nade velikog dijela ljudskog roda.

508 Dok vjerni, radom izmoreni nositelji barjaka polažu svoj život za istinu, tko će istupiti da zauzme njihovo mjesto? Hoće li naši mladi ljudi prihvatiti svetu zadaću iz ruku svojih otaca? Pripremaju li se da popune mjesta ispražnjena smrću vjernih? Hoće li poštovati apostolovu molbu, čuti poziv na dužnost usred poticaja na sebičnost i slavljublje koji vrebaju mlade?

Pavao je završio pismo osobnom porukom upućenom raznim pojedincima i ponovio hitan zahtjev da Timotej što prije dode k njemu, ako je moguće, prije zime. Govorio je o svojoj osamljenosti prouzročenoj time što su ga napustili neki njegovi prijatelji, a drugi su nužno morali otići; a ukoliko bi Timotej oklijevao krenuti bojeći se da je potreban crkvi u Efezu, Pavao je rekao kako je već poslao Tihika da popuni njegovo mjesto.

Nakon što je spomenuo svoje suđenje pred Neronom, činjenicu da su ga njegova braća napustila i okrepljujuću milost Boga koji čuva Savez, Pavao je završio pismo preporučivši voljenog Timoteja zaštititi velikog Pastira koji će se i dalje skrbiti za svoje stado, premda potpastiri mogu biti oboreni.

50

Osuđen na smrt

Za Pavlovog posljednjeg suđenja pred Neronom, vladara se tako snažno dojmila snaga apostolovih riječi da je odgađao donošenje presude pa optuženog Božjeg slugu niti je oslobodio niti osudio. Ali vladareva zloba prema Pavlu uskoro se vratila. Ogorčen što ne može zaustaviti širenje kršćanske vjere, čak ni u svojem carskom kućanstvu, odlučio je da apostola pogubi čim nađe naoko uvjerljiv razlog. Nedugo zatim Neron je proglasio odluku kojom je Pavao osuđen na mučeničku smrt. Budući da se rimskog građanina nije smjelo podvrgnuti mučenju, bio je osuđen na odsijecanje glave. 509

Pavao je potajno odveden do stratišta. Samo je nekolicini promatrača bilo dopušteno da budu prisutni jer su se njegovi progonitelji, uznemireni snagom njegova utjecaja, bojali da bi se prisustvovanjem njegovom pogubljenju neki mogli obratiti na kršćanstvo. Ali čak su i okorjeli vojnici koji su ga sprovodili slušali njegove riječi i s čuđenjem gledali kako vedro i čak radosno očekuje smrt. Za neke koji su prisustvovali pogubljenju, njegov duh opraštanja svojim ubojicama i nepokolebljivo po- 510
uzdanje u Krista do samog kraja pokazalo se mirisom za život. Više njih prihvatilo je Spasitelja kojeg je Pavao propovijedao i nedugo zatim svoju vjeru neustrašivo zapečatilo vlastitom krvlju.

Pavlov je život do posljednjeg trenutka svjedočio o istinitosti riječi što ih je uputio Korinćanima: "Bog koji je zapovjedio: 'Neka iz tame zasvijetli svjetlo', on je zasvijetlio u našim srcima da osvijetli spoznaju slave Božje na licu Kristovu. Ali ovo blago nosimo u zemljanim posudama da se ona izvanredna uspješnost pripisuje Bogu, a ne nama. U svemu trpimo nevolje, ali

nismo u tjeskobi; ne znamo kamo bismo se okrenuli, ali ne očajavamo; progone nas, ali nismo ostavljeni u pogibli; obaraju nas na zemlju, ali nismo uništeni. Mi uvijek i svuda na svom tijelu nosimo smrtnu patnju Isusove, da se na našem tijelu očituje i život Isusov.” (2. Korinćanima 4,6-10) Svoju dostatnost nije vidio u sebi, već u prisutnosti i djelovanju božanskog Duha koji mu je ispunjavao dušu i svaku misao dovodio u pokornost Kristovoj volji. Prorok objavljuje: “Narod pravedni... čuva mir, jer se u te uzda.” (Izaija 26,3) Nebeski mir koji se vidio na Pavlovom licu zadobio je mnoge duše za Evanđelje.

511 Pavao je bio okružen ozračjem Neba. Svi koji su se družili s njim osjećali su utjecaj njegovog zajedništva s Kristom. Njegov vlastiti život bio je primjer istine koju je naviještao i to je davalo osvjedočavajuću snagu njegovom propovijedanju. U tome leži snaga istine. Prirodan, nesvjestan utjecaj svetog života najuvjerljivija je propovijed koja se može iznijeti u prilog kršćanstvu. Argument, čak i kad ga se ne može pobiti, može izazvati samo protivljenje; ali pobožni primjer ima snagu kojoj se nije moguće potpuno oduprijeti.

U brizi za one koje će uskoro napustiti a koji će se morati boriti s predrasudama, mržnjom i progonstvom, apostol je iz vida izgubio vlastito stradanje. Ono nekoliko kršćana koji su ga pratili do stratišta nastojao je ojačati i ohrabriti ponavljanjem obećanja danih onima koji su progonjeni radi pravednosti. Uvjeravao ih je da neće izostati ništa od onoga što je Gospodin rekao a odnosi se na Njegovu iskušanu i vjernu djecu. Možda će im za kratko biti teško zbog mnogobrojnih kušnji; možda će biti lišeni zemaljske utjehe; ali neka ohrabre svoja srca sigurnošću Božje vjernosti govoreći: “Znam komu sam povjervao i uvjeren sam da je on moćan poklad moj sačuvati.” (2. Timoteju 1,12 – DF) Uskoro će prestati noć nevolja i patnji, a onda će svanuti jutro mira i savršenog dana.

512 Apostol je gledao u slavnu budućnost, ne s nesigurnošću ili strahom, već s radosnom nadom i velikom čežnjom. Dok stoji na stratištu, on ne vidi krvnikov mač ni zemlju koja će ubrzo primiti njegovu krv; tog ljetnog dana gleda u mirno plavo nebo k prijestolju Vječnoga.

Ovaj čovjek vjere promatra ljestve iz Jakovljeva viđenja što prikazuju Krista koji je povezao Zemlju s Nebom, prolaznog čovjeka s beskonačnim Bogom. Vjera mu jača kad se prisjeća

patrijarha i proroka koji su se oslanjali na Onoga koji je njegova potpora i utjeha i za koga daje svoj život. Od tih svetih ljudi, koji su iz stoljeća u stoljeće svjedočili za svoju vjeru, čuje uvjeravanje da je Bog istinit. Svoje sudrugove apostole, koji su propovijedajući Kristovo Evanđelje pošli da se suoče s vjerskom zaslijepljenošću i poganskim praznovjerjem, progonstvom i prijezirom, koji nisu marili za svoj život samo da bi mogli visoko uzdignuti svjetlo križa usred mračnog labirinta nevjere – njih čuje kako svjedoče o Isusu kao Sinu Božjem, Spasitelju svijeta. Sa sprava za mučenje, s lomača, iz tamnica, iz brloga i špilja do njegovih ušiju dopiru pobjednički poklici mučenika. On čuje svjedočenje nepokolebljivih duša koje, premda bijedne, napačene i mučene, neustrašivo i ozbiljno svjedoče za vjeru izjavljujući: “Znam komu sam vjerovao.” Ovi, dajući svoj život za vjeru, naviještaju svijetu da Onaj u koga su se pouzdali može zauvijek spasiti.

Otkupljen Kristovom žrtvom, opran od grijeha u Njegovoj krvi i obučen u Njegovu pravednost, Pavao je u sebi osvjedočen da je njegova duša dragocjena u očima Otkupitelja. Njegov je život skriven s Kristom u Bogu i on je uvjeren da Onaj koji je pobijedio smrt može sačuvati ono što je Njemu povjerio. Njegov se um hvata Spasiteljeva obećanja: “Ja ću ga uskrsnuti u posljednji dan.” (Ivan 6,40 – ŠA) Misli su mu usredotočene na drugi dolazak njegovog Gospodina. I dok se spušta krvnikov mač i oko mučenika okupljaju sjene smrti, njegova posljednja misao skače naprijed, kao što će i prva u trenutku velikog buđenja, ususret Davatelju života koji će ga primiti u radost blagoslovljenih.

Mnogo je stoljeća prošlo od dana kad je ostarjeli Pavao prolio svoju krv kao svjedok za riječ Božju i za svjedočanstvo Isusa Krista. Nije bilo vjerne ruke koja bi za buduće naraštaje zabilježila posljednje prizore u životu ovog svetog čovjeka, ali nam je Nadahnuće sačuvalo njegovo svjedočenje pred smrt. Njegov je glas kao zvuk trube odjekivao kroz sve vjekove do danas, a njegova je odvažnost hrabrila tisuće svjedoka za Krista budeći u tisućama ojađenih duša odjek njegove trijumfalne radosti: “Već se moja krv izliva u Božju čast, vrijeme je moje smrti blizu. Plemenitu sam borbu izvojevao, trku dovršio, vjeru sačuvao. Već mi je pripravljen vijenac pravednosti koji će mi u onaj Dan dati Gospodin, pravedni sudac, i ne samo meni nego i svima koji budu željeli njegov dolazak.” (2. Timoteju 4,6-8)

51

Vjerni potpastir

Ovo je poglavlje zasnovano na Prvoj Petrovoj poslanici.

514 U Djelima apostolskim malo je govora o kasnijem radu apostola Petra. Tijekom godina službe nakon izlivanja Duha na Pedeseticu, bio je među onima koji su neumorno nastojali doprijeti do Židova koji su dolazili u Jeruzalem da se u vrijeme godišnjih blagdana poklone u hramu.

Kako se umnožavao broj vjernika u Jeruzalemu i u drugim mjestima u koja su otišli vjesnici križa, talenti koje je imao Petar pokazali su se neprocjenjivo vrijednima za prvu kršćansku Crkvu. Utjecaj njegova svjedočenja o Isusu iz Nazareta širio se nadaleko. Na Petru je počivala dvostruka odgovornost. Pred nevjernicima je odlučno svjedočio o Mesiji i ozbiljno radio na njihovom obraćenju; istodobno se posebno posvetio vjernicima jačajući ih u Kristovoj vjeri.

515 Nakon što se odrekao sebe i shvatio da se u potpunosti mora osloniti na božansku silu, Petar je dobio poziv da djeluje kao potpastir. Krist mu je, prije nego što Ga se odrekao, rekao: "Kad k sebi dođeš, učvrsti svoju braću." (Luka 22,32 – DF) Ovim je riječima najavio opširan i djelotvoran rad koji će apostol u budućnosti obavljati za one koji će pristupiti vjeri. Za taj rad Petra je pripremilo iskustvo grijeha, stradanja i pokajanja. Tek kad je postao svjestan vlastite slabosti, mogao je shvatiti potrebu vjernika da se oslone na Krista. Usred oluje kušnji naučio je da čovjek može biti siguran samo ako se, potpuno nesiguran u sebe, osloni na Spasitelja.

Za posljednjeg Kristovog susreta s učenicima pokraj jezera Petru je, kušanom tripudij ponovljenim pitanjem: "Ljubiš li me?" (Ivan 21,15-17), vraćeno mjesto među Dvanaesticom. Povjeren mu je posao; trebao je pasti Gospodnje stado. Sada je, obraćen i prihvaćen, trebao ne samo nastojati da spasi one izvan stada, već je trebao biti i pastir ovčama.

Krist je Petru spomenuo samo jedan uvjet službe: "Ljubiš li me?" Ovo je bitna karakteristika. Premda je Petar mogao posjedovati sve druge vrline, bez ljubavi prema Kristu ne bi mogao biti vjerni pastir Božjeg stada. Znanje, dobrotu, rječitost, gorljivost – sve to je bitno za dobar rad, ali bez Kristove ljubavi u srcu djelo kršćanskog propovjednika je promašaj.

Kristova ljubav nije nestalan osjećaj, već živo načelo koje se treba očitovati kao trajna sila u srcu. Ako su karakter i ponašanje pastira prikaz istine koju zastupa, Gospodin će na njegov rad staviti pečat svojeg odobravanja. Pastir i stado postat će jedno, ujedinjeni u zajedničkoj nadi u Kristu.

Spasiteljev način postupanja s Petrom bio je pouka za njega i njegovu braću. Premda se Petar odrekao svoga Gospodina, ljubav kojom ga je Isus ljubio nikad se nije pokolebala. I kad je apostol preuzeo službu naviještanja Riječi drugima, trebao je prijestupniku pristupiti sa strpljenjem, sažaljenjem i ljubavlju koja oprašta. Držeći na umu svoju vlastitu slabost i promašaj, trebao je s ovčama i janjcima povjerenim njegovoj skrbi postupati nježno kao što je Krist s njim postupio.

Budući da su zla, ljudska su bića sklona postupati bez nježnosti prema onima koji su izloženi kušnji i lutanju. Ona ne mogu čitati srce; nemaju pojma o njihovoj borbi i boli. Trebaju naučiti što je ukor ljubavi, udarac koji ranjava da bi iscijelio, upozorenje koje daje nadu.

Petar je tijekom svoje službe vjerno bdio nad stadom povjerenim njegovoj brizi i tako se pokazao dostojnim zadatka i odgovornosti koju mu je Spasitelj povjerio. Uvijek je uzdizao Isusa iz Nazareta kao Nadu Izraela, Spasitelja ljudskog roda. Dopusatio je da njegovim životom upravlja Veliki Radnik. Svime što mu je bilo na raspolaganju nastojao je podučiti vjernike za aktivnu službu. Njegov pobožni primjer i neumorna aktivnost nadahnuli su mnoge perspektivne mlade ljude da se potpuno posvete propovjedničkoj službi. Kako je vrijeme protjecalo, tako je rastao utjecaj apostola kao odgojitelja i vođe; i premda je

516

517

uvijek nastojao raditi posebno za Židove, posvjedočio je u mnogim zemljama i ojačao vjeru mnogih u Radosnu vijest.

U kasnijim godinama svoje službe Petar je bio potaknut da piše vjernicima "rasijanim među poganima Ponta, Galacije, Kapadocije, Azije i Bitinije". Svojim je pismima obnavljao odvažnost i jačao nadu onih koji su trpjeli kušnje i nevolje te obnavljao dobra djela onih koji su zbog mnogih kušnji bili u opasnosti da se prestanu oslanjati na Boga. Iz ovih se pisama vidi da ih je pisao netko tko je bio izložen obilnom stradanju za Krista, ali i Njegovoj utjesi; netko čije je cijelo biće bilo preobraženo milošću i čija je nada u vječni život bila sigurna i čvrsta.

Na samom početku prvog pisma ostarjeli Božji sluga pripisuje svome Gospodinu razlog za hvalu i zahvalnost: "Neka bude hvaljen Bog, Otac našega Gospodina Isusa Krista," uskliknuo je, "koji nas po svome velikom milosrđu uskrsnućem Isusa Krista od mrtvih ponovo rodi za živu nadu, za neprolaznu, neokaljanu, neuvelu baštinu koja vam stoji sačuvana u nebesima, vama koje snaga Božja po vjeri čuva za spasenje što već stoji spremno da se objavi u posljednje vrijeme."

518 Ovoj su se nadi u zajamčenu baštinu na novoj Zemlji radovali prvi kršćani, čak i u vrijeme teških nevolja i stradanja. "Zato ćete klicati od radosti," pisao je Petar, "iako se jedan čas – ako to mora biti – budete ožalostili raznim kušnjama, da se vrijednost vaše vjere, dragocjenija od propadljivog zlata koje se kuša u vatri, pokaže na hvalu, slavu i čast u času kad se objavi Isus Krist, koga ljubite iako ga niste vidjeli... klicat ćete od veselja neizrecivom i proslavljenom radosti, jer ćete postići cilj svoje vjere: spasenje dušama."

Apostolove riječi napisane su za vjernike svih vremena; one imaju posebnu vrijednost za one koji žive u vrijeme kad "blizu je svršetak svega". Njegove upute i opomene, njegove riječi vjere i odvažnosti potrebne su svakoj duši koja svoju vjeru želi sačuvati "čvrsto... do svršetka" (Hebrejima 3,14).

Apostol je vjernike nastojao poučiti koliko je važno sačuvati um da se ne bavi zabranjenim predmetima i svoju snagu ne troši na ono što je beznačajno. Oni koji ne žele upasti u Sotonine zamke moraju čuvati pristupe duši; moraju izbjegavati čitanje, gledanje i slušanje onoga što navodi na nečiste misli. Ne smiju dopustiti da se um nasumce bavi svakim predmetom koji mu može nametnuti neprijatelj duša. Srce treba vjerno ču-

vati jer će u protivnom zlo izvana probuditi zlo unutra i duša će lutati u mraku. "Zato opasite svoje bokove, to jest svoj um," pisao je Petar, "budite trijezni, potpuno stavite svoju nadu u milost koja će vam se donijeti u času kad se objavi Isus Krist... ne oblikujte se prema negdašnjim strastima – strastima iz vremena vašeg neznanja, već kao što je svet onaj koji vas je pozvao, postanite i sami sveti u svemu življenju, jer stoji pisano: 'Budite sveti jer sam ja svet!'"

519

"Provodite sa strahom vrijeme svoga boravka u tuđini! Znajte da niste otkupljeni nečim raspadljivim – srebrom ili zlatom – od svoga bezvrijednog, od otaca baštinjenog načina života, nego skupocjenom krvi Krista kao nevina i bez mane Janjeta. On je, istina, bio prije poznat (i predodređen), prije postanka svijeta, ali se tek na kraju vremena očitova zbog vas. Po njemu vjerujete u Boga, koji ga je uskrisio od mrtvih i koji ga je proslavio, tako da vaša vjera puna nade bude usmjerena k Bogu."

Da se spasenje ljudi moglo kupiti srebrom i zlatom, kako bi to lako mogao ostvariti Onaj koji kaže: "Moje je zlato, moje je srebro!" (Hagaj 2,8) No prijestupnika se moglo otkupiti samo dragocjenom krvlju Sina Božjeg. Plan spasenja predviđao je žrtvu. Apostol Pavao je pisao: "Ta poznato vam je milosrđe Gospodina našega Isusa Krista, kako je radi vas od bogataša postao siromah da vi postanete bogataši njegovim siromaštvom." (2. Korinćanima 8,9) Krist je sebe predao za nas da bi nas mogao izbaviti od svake bezbožnosti. A kao krunski blagoslov spasenja, "milosni dar Božji jest život vječni u Kristu Isusu, Gospodinu našem" (Rimljanima 6,23).

"Pošto ste pokoravanjem istini očistili svoje duše da postignete bratsku ljubav," nastavio je Petar, "čistim srcem ljubite žarko jedan drugoga." Božja riječ – istina – sredstvo je preko kojega Gospodin očituje svojeg Duha i snagu. Poslušnost riječi donosi plod tražene kvalitete – "nehinjeno bratoljublje" (DF). Ova je ljubav nebeskog podrijetla i vodi uzvišenim pobudama i nesebičnim postupcima.

520

Kad istina postane trajno načelo u životu, duša se ponovo rađa "ne iz raspadljiva, nego iz neraspadljiva sjemena: riječju živoga i vječnog Boga". Ovo je novorođenje posljedica primanja Krista kao Božje Riječi. Kad Sveti Duh utisne u srce božanske istine, bude se nova shvaćanja i dotad uspavana energija biva potaknuta na suradnju s Bogom.

521 Tako je bilo kod Petra i njegovih drugova učenika. Krist je objavio istinu svijetu. On je posijao neraspadljivo sjeme – Božju riječ – u srca ljudi. Ali mnoge od najdragocjenijih pouka Velikog Učitelja iznesene su onima koji ih nisu razumjeli. Kad je nakon Njegova uzašašća Sveti Duh podsjetio učenike na Njegove pouke, probudila su se njihova uspavana osjetila. Značenje ovih istina bljesnulo je u njihovom umu kao nova objava i u njihove se misli ugnijezdila istina, čista i neiskrivljena. Ta da su primili čudesno iskustvo Kristova života. Riječ je posvje-
dočila njima, ljudima koje je On izabrao, pa su navijestili silnu istinu: “I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama...” “Uistinu, svi mi primismo od njegove punine: milost za milost.” (Ivan 1,14.16)

Apostol je pozvao vjernike da proučavaju Pisma, jer ako ih pravilno razumiju, mogu osigurati vječnost. Petar je shvatio da će u životu svake duše koja će na kraju pobijediti biti teškoća i nevolja, ali je isto tako znao da će poznavanje Pisma pomoći osobi izloženoj kušnji da se podsjeti obećanja koja će tješiti srce i jačati vjeru u Svemogućega.

“Svaki je, naime, čovjek kao trava,” ustvrdio je, “sva njegova slava kao cvijet od trave: trava se osuši i cvijet joj otpadne, a riječ Gospodnja zauvijek ostaje! A to je ta riječ koja vam je naviještena kao Radosna vijest. Prema tome, odbacite od sebe svaku vrstu zloće i svaku vrstu lukavštine, licemjerja, zavisti i svaku vrstu klevetanja. Budući da ste tek rođena dječica, čeznite za onim čistim duhovnim mlijekom, da po njemu uzrastete za spasenje, ako ste zbilja iskusili da je dobar Gospodin.”

Mnogi vjernici kojima je Petar upućivao svoja pisma živjeli su usred pogana i puno je toga ovisilo o tome hoće li ostati vjerni uzvišenom pozivu svojeg zvanja. Apostol ih je podsjećao na prednosti koje imaju kao sljedbenici Isusa Krista. “Vi ste, naprotiv,” pisao je, “izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za Božju svojinu, da razglasite slavna djela onoga koji vas pozva iz tame u svoje divno svjetlo. Nekoć niste bili (izabrani) narod, a sada ste narod Božji; некоć bez milosrđa, a sada ste postigli milosrđe.

522 Ljubljani, opominjem vas: budući da ste tuđinci i stranci, klonite se tjelesnih požuda, jer one vojuju protiv duše! Vladajte se lijepo među poganima da bi u onome u čemu vas sada

kleveću kao zločince, zbog vaših dobrih djela, kad ih promatraju, pomno hvalili Boga na dan pohoda!”

Apostol je jasno pokazao kako se vjernici trebaju ponašati prema građanskim vlastima: “Pokoravajte se svakoj ljudskoj ustanovi zbog Gospodina: bilo kralju, jer je vrhovnik, bilo upraviteljima, jer ih on šalje da kažnjavaju one koji čine zlo, a pohvaljuju one koji čine dobro! Ovo je, naime, volja Božja: da čineći dobro ušutkate neosnovana govorkanja bezumnih ljudi. Pokoravajte se kao slobodni, ali ne služeći se slobodom kao izgovorom za svoju zloću, nego kao sluge Božje! Sve poštuju, braću ljubite, Boga se bojte, kralja častite!”

Slugama je savjetovao da budu pokorni svojim gospodari-
ma “sa svim dužnim poštovanjem, ne samo dobrima i blagima
nego i onima koji su mučne ćudi!” “Kakva je naime, slava”, ob-
jasnio je apostol, “u tome ako ćete krivi strpljivo podnositi udarce?
Ali ako ćete strpljivo podnositi trpeći što dobro činite, to je
ugodno kod Boga. Ta na to ste i pozvani, jer je i Krist trpio za
vas i ostavio vam primjer da idete njegovim stopama; on koji
ne učini grijeha i u čijim se ustima ne nađe prijevare; on koji
vrijedan nije zauzvrat vrijedao, mučen nije prijeto, nego je to
prepuštao pravednomu Sucu; on koji osobno u svom tijelu naše
grijehe uznese na križ da mi, umrijevši svojim grijesima, živimo
pravednosti; on čijim ste modricama izliječeni. Lutali ste naime
kao ovce, ali ste se sada vratili k pastiru i čuvaru duša svojih.”

523

Apostol je upućivao žene u vjeri da budu čedne u razgo-
vorima i skromne u odijevanju i ponašanju. “Vaš nakit neka ne
bude vanjski,” savjetovao je, “umjetno spletena kosa, stavljanje
zlatnog nakita, oblačenje raskošnih haljina – nego skrivenost
– srce obučeno u neraspadljiv nakit, krotak i miran duh – ono
što je dragocjeno pred Bogom.”

Ova pouka vrijedi za vjernike svih vremena. “Prepoznat ćete
ih po njihovim plodovima.” (Matej 7,20) Unutarnji ukras krot-
kog i mirnog duha jest dragocjen. U životu pravog kršćanina
vanjsko je ukrašavanje uvijek u skladu s unutarnjim mirom i
svetosti. “Ako, dakle, tko hoće ići za mnom,” rekao je Krist,
“neka se odreće samog sebe, neka uzme svoj križ i neka me
slijedi!” (Matej 16,24) Kršćaninov život obilježavat će samo-
odricanje i požrtvornost. Dokaz da je ukus obraćen vidjet će
se u odijevanju onih koji hode putem pripravljenim za Gospodnje
otkupljenike.

524

Dobro je voljeti ljepotu i čeznuti za njom, ali Bog želi da na prvom mjestu volimo i tražimo najvišu ljepotu, onu neprolaznu. Nikakvo vanjsko ukrašavanje ne može se u ljepoti usporediti s čovjekom "blaga i smirena duha" (DF), obučenim "u bijel, čist lan" (Otkrivenje 19,14) koji će na sebi imati svi sveti sa Zemlje. Ovakva će ih odjeća učiniti lijepima i omiljenima ovdje, a jednog će dana biti znamen koji će im omogućiti pristup u Kraljevu palaču. Njegovo obećanje glasi: "Oni će hoditi sa mnoom u bjelini jer su dostojni." (Otkrivenje 3,4 – DF)

Gledajući u proročkom viđenju opasnosti kojima će biti izložena Kristova crkva u budućnosti, apostol je pozivao vjernike da budu čvrsti u nevoljama i stradanju. "Prestanite se čuditi, ljubljeni", pisao je, "kao da vam se što neobično događa – požaru koji bjesni među vama da vas iskuša!"

Kušnja je dio školovanja u Kristovoj školi da se Božja djeca očiste od troske svjetovnosti. Kušnje dolaze na njih zato što Bog vodi svoju djecu. Kušnje i prepreke su metode pomoću kojih On primjenjuje stegu, to su Njegova sredstva za uspjeh. Onaj koji čita ljudska srca zna njihove slabosti bolje od njih samih. On vidi da neki imaju sposobnosti koje bi, kad bi bile ispravno usmjerene, mogle biti uporabljene za napredovanje Njegovog djela. U svojoj providnosti On ove duše dovodi u različite situacije i prilike da bi mogle uočiti nedostatke koji su njima skriveni. On im pruža priliku da nadvladaju mane i da se uklope u službu. Često dopušta da planu vatre kušnji da bi se mogli očistiti.

525

Božja skrb za Njegovu baštinu ne prestaje. On ne dopušta da na Njegovu djecu dođu kušnje osim onih koje su bitne za njihovo sadašnje i vječno dobro. On će očistiti svoju Crkvu kao što je Krist očistio hram tijekom svoje službe na Zemlji. Sve što Njegov narod snade u kušnji i nevolji dolazi zato da bi mogao razviti dublju pobožnost i steći veću snagu da i dalje niže pobjede križa.

U Petrovom životu bilo je trenutaka kad nije bio spreman vidjeti križ u Kristovom djelu. Kad je Spasitelj svojim učenicima počeo govoriti o stradanju i smrti koja Ga čeka, Petar je uskliknuo: "Bože sačuvaj! Tebi se takvo što ne smije dogoditi!" (Matej 16,22) Petrovu primjedbom izazvalo je samosažaljenje koje je ustuknulo pred zajedništvom s Kristom u stradanju. Za učenika je bila gorka lekcija, koju je jako sporo učio, da Kristov

put na Zemlji vodi kroz patnje i poniženje. Ali on će ovu lekciju naučiti u plamsanju ognja. Sada, kad je njegov nekad uspravan stas bio pognut pod teretom godina i rada, mogao je pisati: "Ljubljeni! Ne čudite se požaru što bukti među vama da vas iskuša, kao da vam se događa štogod neobično! Naprotiv, radujte se kao zajedničari Kristovih patnja da i o Objavljenju njegove slave možete radosno klicati." (DF)

Obraćajući se crkvenim starješinama u vezi s njihovim odgovornostima kao potpastirima Kristova stada, apostol je pisao: "Pasite stado Božje koje je među vama i nadzirite ga, ne na silu, nego dragovoljno, prema Božjoj volji; ne iz težnje za prljavim dobitkom, nego iz oduševljenja! Ne vladajte okrutno nad dodijeljenim dijelovima Crkve, nego uvijek nastojte biti uzorom stadu! I kad se pojavi vrhovni pastir, primit ćete neuveli vijenac – slavu."

526

Oni koji uživaju položaj potpastira trebaju marljivo bdjeti nad Gospodnjim stadom. To ne treba biti diktatorski nadzor, već nadzor koji nastoji ohrabriti, ojačati i uzdići. Propovjednička služba je više od držanja propovijedi; ona podrazumijeva ozbiljan osobni rad. Crkvu na Zemlji tvore pogrešivi muškarci i žene koje treba strpljivim, pomnim radom uvježbati i osposobiti da u ovom životu dragovoljno vrše djelo kako bi u budućem životu bili okrunjeni slavom i besmrtnošću. Potrebni su pastori – vjerni pastiri – koji Božjem narodu neće laskati niti s njim grubo postupati, već ga hraniti kruhom života – ljudi koji u svojem životu svakodnevno osjećaju preobražavajuću snagu Svetog Duha, koji gaje snažnu, nesebičnu ljubav prema onima za koje rade.

Potpastira čeka taktičan posao kad se u crkvi bude trebao suočiti s otuđenošću, gorčinom, zavišću i ljubomorom; bit će potrebno raditi u Kristovom duhu da sredi stvari. Treba uputiti opomene, ukoriti za grijeh, ispraviti učinjena zla, i to ne samo s propovjedaonice, već u osobnom radu. Zabudjelo srce može se usprotiviti vijesti i Božjeg slugu pogrešno osuditi i kritizirati. Ali neka on zapamti da "mudrost koja dolazi odozgo jest prije svega čista, zatim mirotvorna, blaga, dobrohotna, puna milosti i dobrih plodova, postojana i iskrena. U miru se sije plod, to jest pravednost, za one koji tvore mir." (Jakov 3,17.18)

527

Posao propovjednika jest "da svima iznese na svjetlo provedbu Tajne koja je od vječnosti bila sakrivena u Bogu"

(Efežanima 3,9). Ako onaj koji stupi u ovo djelo izabere put najmanje požrtvornosti, zadovoljavajući se propovijedanjem, a osobnu službu prepusti nekome drugome, Bog neće prihvatiti njegov rad. Duše za koje je Krist umro propadaju zbog nedostatka dobro usmjerenog osobnog rada; pogriješio je u pozivu onaj koji, nakon što je stupio u propovjedničku službu, ne želi obavljati osobni rad koji zahtijeva skrb za stado.

Pravi pastir ima duh nesebičnosti. On gubi iz vida sebe da bi mogao vršiti Božja djela. Propovijedanjem Riječi i osobnom službom u domovima ljudi on saznaje njihove potrebe, njihove jade, njihove kušnje; i surađujući s velikim Nositeljem tereta, on sudjeluje u njihovim nevoljama, tješi ih u njihovoj zbunjenosti, hrani gladnu dušu i zadobiva njihova srca za Boga. U ovom radu propovjedniku pomažu nebeski anđeli i on sam dobiva upute i prosvjetljenje u istini koja ga čini mudrim za spasenje.

U vezi s uputama upućenim onima koji zauzimaju odgovorne položaje u Crkvi, apostol je iznio neka opća načela što ih trebaju slijediti svi koji pripadaju crkvenoj zajednici. Mlade je pripadnike pozivao da slijede primjer svojih starješina u očitovanju Kristove poniznosti: “Jednako, vi mladići, pokoravajte se starješinama! U međusobnom saobraćaju svi se obucite u poniznost, jer se Bog protivi oholima, a poniznima daje milost. Ponizite se dakle pod moćnom rukom Božjom, da vas uzvisi u svoje vrijeme! Svu svoju brigu bacite na njega, jer se on brine za vas! Budite trijezni i bdijte: vaš protivnik, davao, obilazi kao ričući lav, tražeći koga da proždere! Oduprite mu se čvrsti u vjeri!”

Tako je Petar pisao vjernicima u vrijeme posebne nevolje za Crkvu. Mnogi su već postali dionicima Kristovih muka, a Crkva je uskoro trebala proći kroz razdoblje strašnog progonstva. Mnogi od onih koji su u Crkvi stajali kao učitelji i vode, trebali su za nekoliko kratkih godina položiti život za Radosnu vijest. Ubrzo su trebali provaliti okrutni vuci koji ne štede stada. Ali ništa od toga nije smjelo obeshrabriti one koji su svoje nade usredotočili na Krista. Uz riječi ohrabrenja i dobre volje Petar je misli vjernika sa sadašnjih nevolja i budućeg stradanja usmjerio na “neprolaznu, neokaljanu, neuvelu baštinu”. “Bog, izvor sva-kovrsne milosti,” žarko je molio, “onaj koji vas je u Kristu pozvao u svoju vječnu slavu, sâm će vas, kad budete neko kratko vrijeme trpjeli, usavršiti, učvrstiti, ojačati i utvrditi. Njemu slava i vlast u vijeke vjekova! Amen.”

52

Vjeran do kraja

Ovo se poglavlje zasniva na Drugoj Petrovoj poslanici.

U drugom pismu što ga je Petar poslao onima koji su primili "istu dragocjenu vjeru", apostol je iznio božanski plan za razvoj kršćanskog karaktera. On piše: 529

"Punina vam milosti i mira po spoznaji Boga i Isusa, Gospodina našega! Doista, po spoznaji njega, koji nas pozva slavom svojom i krepošću, božanska nas je snaga njegova obdarila svime za život i pobožnost. Time smo obdareni dragocjenim, najvećim obećanjima da po njima postanete zajedničari božanske naravi umakavši pokvarenosti koja je u svijetu zbog požude.

Zbog toga svim marom prionite: vjerom osigurajte krepost, krepošću spoznanje, spoznanjem uzdržljivost, uzdržljivošću postojanost, postojanošću pobožnost, pobožnošću bratoljublje, bratoljubljem ljubav. Jer ako to imate i u tom napredujete, nećete biti besposleni i neplodni za spoznanje Isusa Krista." (DF) 530

Ove su riječi pune uputa i tvore osnovu za pobjedu. Apostol pred vjernike postavlja ljestve kršćanskog napredovanja u kojem svaka prečka predstavlja napredovanje u spoznaji Boga; u penjanju ovim ljestvama ne smije biti zastoja. Vjera, krepost, spoznaja, uzdržljivost, postojanost, pobožnost, bratoljublje i ljubav prečke su na ovim ljestvama. Mi se spašavamo penjanjem s prečke na prečku i dižemo se korak po korak do visine ideala koji nam je postavio Krist. Tako On postaje naša mudrost, pravednost, posvećenje i otkupljenje.

Bog je svoj narod pozvao u slavu i krepost, vrline koje će se očitovati u životu svih koji su stvarno povezani s Njim. Budući

da su postali zajedničari nebeskog dara, oni trebaju težiti k savršenstvu, da ih "snaga Božja po vjeri čuva" (1. Petrova 1,5). Božjoj djeci Njegova slava daje krepost. On želi da muškarci i žene dostignu najvišu mjeru; i kad se vjerom uhvate Kristove snage, kad se pozovu na Njegova čvrsta obećanja i primijene ih na sebe, kad upornošću koja se ne može odbiti traže silu Svetog Duha, usavršit će se u Njemu.

531 Kad primi evandeosku vjeru, vjernik treba dodati svojem karakteru krepost; tako će očistiti srce i pripremiti um za pri-manje spoznaje o Bogu. Ona je osnova svakog pravog odgoja i svake prave službe. Ona je jedina sigurna zaštita od kušnji; samo ona može po karakteru učiniti čovjeka sličnim Bogu. Putem spoznaje o Bogu i Njegovu Sinu Isusu Kristu vjernik dobiva sve "što je potrebno za život i pobožnost". Nijedan dar neće biti uskraćen onomu tko iskreno čezne za stjecanjem Božje pravednosti.

"A ovo je vječni život", rekao je Krist, "spoznati tebe, jedino pravog Boga, i onoga koga si poslao, Isusa Krista." (Ivan 17,3) I prorok Jeremija je izjavio: "Mudri neka se ne hvale mudročću, ni junak neka se ne hvali hrabrošću, ni bogati neka se ne hvali bogatstvom. A tko se hvaliti hoće, neka se hvali time što ima mudrost da mene spozna. Jer ja sam Jahve koji tvori dobrotu, pravo i pravdu na zemlji, jer to mi je milo – riječ je Jahvina." (Jeremija 9,22.23) Teško da ljudski um može shvatiti širinu, dubinu i visinu duhovnog dostignuća onoga tko stekne ovu spoznaju.

Nitko ne mora u svojem okruženju doživjeti neuspjeh u postizanju savršenstva kršćanskog karaktera. Zahvaljujući Kristovoj žrtvi, vjerniku je omogućeno da dobije sve što je potrebno za život i pobožnost. Bog nas poziva da dostignemo mjerilo savršenstva i pred nas stavlja primjer Kristovog karaktera. U svojoj ljudskoj naravi, usavršenoj životom stalnog odupiranja zlu, Spasitelj je pokazao da suradnjom s Božanstvom ljudska bića mogu postići savršenstvo karaktera u ovom životu. Ovo je Božje jamstvo da i mi možemo postići potpunu pobjedu.

532 Vjerniku se nudi predivna mogućnost da postane sličan Kristu, poslušan svim načelima Zakona. Ali čovjek sam po sebi uopće ne može ostvariti ovaj uvjet. Svetost koju prema Božjoj riječi čovjek mora imati da bi se mogao spasiti, posljedica je djelovanja božanske milosti kad se pokori stezi i utjecaju Duha

istine. Čovjekova poslušnost može postati savršenom samo zahvaljujući tamjanu Kristove pravednosti koja božanskim mirisom ispunja svaki čin poslušnosti. Sa svoje strane kršćanin treba ustrajati u svladavanju svakog nedostatka. Stalno se treba moliti Spasitelju da izliječi njegovu grijehom oboljelu dušu. On nema ni mudrosti ni snage za pobjedu; i jedno i drugo pripada Gospodinu i On ih daje onima koji Ga ponizno i skrušeno mole za pomoć.

Djelo preobrazbe iz nesvetosti u svetost jest trajno. Bog iz dana u dan radi na čovjekovom posvećenju, a čovjek treba surađivati s Njim, ulagati ustrajne napore da njeguje ispravne navike. On treba milosti dodavati milost, i dok tako radi po načelu zbrljanja, Bog za njega djeluje prema načelu množenja. Naš je Spasitelj uvijek spreman čuti i odgovoriti na molitvu skrušenog srca i On svojim vjernima umnožava milost i mir. Rado im jamči blagoslove koji su im potrebni u borbi protiv zla koje ih opsjeda.

Ima onih koji se pokušavaju uspeti ljestvama kršćanskog napredovanja, ali kad krenu, počnu se uzdati u ljudsku snagu i ubrzo iz vida gube Isusa, Začetnika i Završitelja svoje vjere. Posljedica je neuspjeh – gubitak svega što su postigli. Žalosno je stanje onih koji, umorni od puta, dopuštaju neprijatelju duša da im otme kršćanske kreposti koje su se razvijale u njihovom srcu i životu. "A tko toga nema," izjavljuje apostol, "slijep je, kratkovidan; zaboravio je da je očišćen od svojih prijašnjih grijeha." (DF)

533

Apostol Petar je imao bogato iskustvo s Bogom. Njegova vjera u Božju moć da spasi nesumnjivo je pokazala da nema neuspjeha kod onoga koji se, idući naprijed vjerom, penje prečku po prečku, uvijek prema gore, do posljednje prečke na ljestvama koje sežu do nebeskih vrata.

Niz godina je Petar govorio vjernicima o potrebi stalnog rastenja u milosti i spoznaji istine; a sada, svjestan da će uskoro biti pozvan da umre mučeničkom smrću za svoju vjeru, on je još jednom ukazao na dragocjene prednosti koje su nadohvat svakom vjerniku. S potpunom sigurnošću u svoju vjeru ostarjeli apostol je pozivao braću na čvrstinu namjere u kršćanskom životu. "Zato, braćo," molio je, "to ozbiljnije nastojte da u vlastitu korist učvrstite svoj poziv i izbor! Radeći tako, sigurno nećete nigda pasti. Tako će vam se, naime, pružiti sve što je potrebno

za ulazak u vječno kraljevstvo našega Gospodina, Spasitelja Isusa Krista." Dragocjeno jamstvo! Slavna je nada pred vjernikom koji vjerom napreduje prema visinama kršćanskog savršenstva.

534 "Zato ću vas uvijek podsjećati na ovo," nastavio je apostol, "premda sve i sami znate i premda ste učvršćeni u sadašnjoj istini. Smatram svojom dužnošću, dok sam god u ovom šatoru, da vas opomenama držim u budnosti, jer sam svjestan da ću brzo ostaviti svoj šator, kako mi i naš Gospodin Isus kaza. Ali ću se pobrinuti da se i poslije moje smrti u svakoj prilici možete sjećati ovoga."

Apostol je s punim pravom mogao govoriti o Božjim namjerama za ljudski rod, jer je za vrijeme Isusove službe vidio i čuo mnogo toga što se ticalo Božjeg kraljevstva. "Uistinu, ni smo vam navijestili moć i dolazak našega Gospodina Isusa Krista", podsjetio je vjernike, "držeci se lukavo izmišljene bajke, nego jer smo bili očevici njegova (božanskog) veličanstva. On je, naime, primio čast i slavu od Boga Oca kad mu je od tako uzvišene Slave došao glas: 'Ovo je Sin moj, Ljubljeni moj, koga sam odabrao.' I taj glas koji je došao s neba mi smo čuli kad smo bili s njim na svetoj gori."

535 No bez obzira na to koliko je uvjerljiv ovaj dokaz sigurnosti nade vjernika, postoji još jedno mnogo uvjerljivije svjedočanstvo proroštva po kojemu se svačija vjera može potvrditi i čvrsto usidriti. "Tim držimo vrlo sigurnim sve proroštvo", izjavio je Petar. "Vi dobro činite što upirete u nj pogled kao u svjetiljku koja svijetli u tamnome mjestu dok ne osvane dan i dok se ne pomoli Danica u vašim srcima. Prije svega ovo znajte: nijedno proročanstvo sadržano u Pismu nije stvar samovoljnog tumačenja, jer nikad neko proročanstvo nije došlo od ljudskoga htijenja, nego su ljudi govorili od Boga, potaknuti od Duha Svetoga."

Ističući "potvrđenu proročku riječ" (DF) kao siguran vodič u vrijeme opasnosti, apostol je svečano upozorio Crkvu na baklju lažnog proroštva koju uzdižu "krivi učitelji, koji će kradom unijeti pogubna vjerovanja... niječući Gospodina". Za ove je krive učitelje, koji su se pojavljivali u Crkvi i koje su mnogi od njihove braće smatrali pravima, apostol rekao da su kao izvori "bez vode, magle koje tjera vjhor. Za njih se čuva tamni mrak." "Njihovo posljednje stanje biva gore od prijašnjega", tvrdio je. "Njima bi, uistinu, bolje bilo da uopće nisu priznali puta

pravednosti, nego da, pošto su ga priznali, okrenu leđa svetoj zapovijedi koja im je predana.”

Gledajući kroz stoljeća do kraja vremena, Petar je bio nadahnut da ocrtta stanje koje će vladati u svijetu neposredno pred Kristov drugi dolazak. “Na koncu vremena pojavit će se izrugivači”, pisao je, “koji će živjeti prema vlastitim požudama i pitati: ‘Gdje je njegov obećavani dolazak? Otkada su umrli naši očevi, i dalje sve ostaje kako je bilo od početka stvorenja.’” Ali kad “ljudi budu govorili: ‘Mir i sigurnost’, baš tada će se iznenada na njih oboriti propast.” (1. Solunjanima 5,3) Međutim, neće svi biti zavedeni neprijateljevim sredstvima. Kako se bude približavao kraj svemu, vjerni će biti sposobni zamijetiti znakove vremena. Dok će se veliki broj nazovi-vjernika svojim djelima odreći vjere, postojat će ostatak koji će ustrajati do kraja.

536

Petar je u srcu održavao živu nadu u Kristov povratak pa je Crkvu uvjeravao u sigurno ispunjenje Spasiteljeva obećanja: “Kad odem te vam pripravim mjesto, vratit ću se da vas uzmem k sebi.” (Ivan 14,3) Iskušanima i vjernima možda je izgledalo da se ovaj dolazak predugo odgađa, ali ih je apostol uvjeravao: “Ne odustaje Gospodin od izvršenja obećanja, kako to neki misle, nego vas strpljivo podnosi jer neće da se itko izgubi, nego da svi pristupe obraćenju. Ali će doći dan Gospodnji kao lopov; u taj će dan nebesa iščeznuti s velikom lomljavom, počela će se u ognju rastopiti, a zemlja se sa svojim ostvarenjima neće više naći.

Budući da će se sve ovo tako raspasti, kakvi sve onda morate biti svetim življenjem i pobožnošću dok očekujete dolazak dana Božjega, dolazak kojim će se nebesa u plamenu raspasti, a počela u ognju rastopiti! Ali mi očekujemo, prema njegovu obećanju, nova nebesa i novu zemlju, gdje prebiva pravednost.

Zato, ljubljani, dok ovo čekate, revno nastojte da bez ljage i mane budete u njegovim očima u miru! A strpljivost našega Gospodina smatrajte prilikom za spasenje, kao što vam je i naš ljubljani brat Pavao prema danoj mu premudrosti pisao... Prema tome, ljubljani, jer ovo unaprijed znate, čuvajte se da ne biste zavedeni zabludom zločinaca izgubili svoj čvrsti stav! Štoviše, rastite u milosti i pravoj spoznaji našega Gospodina, Spasitelja Isusa Krista!”

537

Prema Božjoj providnosti Petru je bilo dopušteno da izvrši svoju službu u Rimu, gdje ga je car Neron dao utamničiti

nekako u vrijeme Pavlova posljednjeg uhićenja. Tako su ova dva apostola veterana, koji su zbog svojeg rada bili odvojeni niz godina, trebali posljednje svjedočanstvo za Krista dati u glavnom gradu svijeta i na njegovom tlu prolići svoju krv kao sjeme velike žetve svetih i mučenika.

Nakon ponovnog ustoličenja nakon odricanja od Krista, Petar je neustrašivo prkosio opasnosti i pokazao plemenitu odvažnost u propovijedanju rassetoga, uskrsloga i uznesenog Spasitelja. Ležeći u ćeliji, sjetio se riječi koje mu je Krist uputio: "Zaista, zaista, kažem ti, kad si bio mladi, opasivao si se sam i hodio kud si htio. Ali kad ostariš, raširit ćeš ruke svoje, i drugi će te opasivati i voditi kamo ti ne bi htio." (Ivan 21,18) Tako je Isus ovom učeniku najavio način na koji će umrijeti; čak je prerekao da će ruke raširiti na križu.

538 Kao Židov i stranac, Petar je bio osuđen na šibanje i razapinjanje. Suočen s ovom strašnom smrću, apostol se sjetio svojeg velikog grijeha kad je zanijekao Isusa na suđenju. Dok nekoć nije bio spreman priznati križ, sada je smatrao radošću što može dati život za Radosnu vijest držeći da je za njega koji se odrekao svoga Gospodina prevelika čast da umre na isti način na koji je umro njegov Gospodin. Petar se iskreno pokajao zbog tog grijeha i Krist mu je oprostio kao što je to bilo vidljivo iz uzvišenog naloga da pase ovce i janjce u stadu. Ali on si nije mogao oprostiti. Čak ni pomisao na patnje tog strašnog posljednjeg prizora nisu mogle umanjiti gorčinu njegove tuge i kajanja. Kao posljednju uslugu tražio je od svojih krvnika da ga na križ razapnu glavom prema dolje. Udovoljili su njegovu zahtjevu i tako je umro veliki apostol Petar.

53

Ljubljani Ivan

Ivan je za razliku od ostalih apostola nazvan učnikom “ko- 539
jega je Isus osobito ljubio” (Ivan 21,20). Čini se da je uživao
poseban stupanj Kristova prijateljstva; primio je mnoge dokaze
Spasiteljeva povjerenja i ljubavi. Bio je jedan od trojice kojima
je bilo dopušteno da budu očevici Kristove slave na gori pre-
obraženja te Njegovih muka u Getsemaniju; u posljednjim sati-
ma muke na križu naš Gospodin je njegovoj skrbi povjerio svoju
majku.

Spasiteljeva ljubav prema voljenom učeniku bila je uzvra-
ćena svom snagom žarke odanosti. Ivan se držao Krista kao što
se loza ovija oko veličanstvenog stupa. Radi svojeg Učitelja pr-
kosio je opasnosti u sudskoj dvorani i ostao u blizini križa, a
na vijest da je Krist uskrsnuo, požurio je do groba i u gorljivo-
sti nadmašio i neobuzdanog Petra.

Privržena ljubav i nesebična odanost koju nalazimo u Iva- 540
novu životu i karakteru pružaju pouke neizrecive vrijednosti
za kršćansku Crkvu. Ivan nije po prirodi posjedovao svetost
karaktera koja se poslije očitovala u njegovom životu. U naravi
je imao ozbiljne nedostatke. Bio je ne samo ohol, samosvjestan
i željan časti, već i nagao i osvetoljubiv. On i njegov brat na-
zvani su “sinovi groma”. Zloćudnost, želja za osvetom, duh
kritiziranja – sve je to bilo u voljenom učeniku. Ali iza svega
toga božanski je Učitelj vidio gorljivo, iskreno i ljubazno sr-
ce. Isus je ukorio njegovu sebičnost, razočarao njegove tež-
nje, iskušao njegovu vjeru. No otkrio mu je ono za čim je
težila njegova duša – ljepotu svetosti i snagu ljubavi koja preo-
brazava.

Nedostaci Ivanovog karaktera jasno su se pokazali u više navrata tijekom njegova druženja sa Spasiteljem. Jednom prigodom Krist je poslao glasnike pred sobom u samarijansko selo tražeći od ljudi da za Njega i Njegove učenike pripreme osvjetljenje. Ali kad se Spasitelj približio selu, Samarijanci su doznali da je u prolazu za Jeruzalem. To je izazvalo njihovu zavist i umjesto da Ga pozovu da ostane kod njih, uskratili su Mu gostoljublje koje bi inače ukazali običnom putniku. Isus se nikad nikome nije nametao pa su Samarijanci izgubili blagoslov koji bi dobili da su Ga zamolili da bude njihov gost.

541 Učenici su znali da je Kristov cilj bio da Samarijance blagoslovi svojom prisutnošću, pa su hladnoća, zavist i nepoštovanje koje su pokazali prema njihovom Učitelju u njima izazvali iznenađenje i negodovanje. Posebno su se uzбудili Jakov i Ivan. Da netko tako postupa prema Onome koga su tako visoko cijenili, činilo im se prevelikim zlom da bi se preko njega samo tako prešlo bez trenutačne kazne. U svojoj su gorljivosti rekli: "Gospodine, hoćeš li da zapovjedimo ognju da side s neba i da ih uništi?" Pritom su mislili na uništenje pedesetnika s njegovom pedesetoricom koji su trebali uhvatiti proroka Iliju. Bili su iznenađeni kad su shvatili da su svojim riječima ožalostili Isusa, a još više kad su čuli Njegov ukor: "Ne znate čijega ste duha. Sin Čovječji nije došao da uništi ljudske živote, nego da ih spasi." (Luka 9,54-56 – ŠA)

Nije Kristovo poslanje prisiljavati ljude da Ga prihvate. Sotona i ljudi koje potiče njegov duh nastoje vršiti nasilje nad savješću. Pod izlikom revnovanja za pravednost, ljudi koji su udruženi sa zlim anđelima katkad nanose patnje svojim bližnjima u nakani da im nametnu svoje zamisli o religiji; ali Krist uvijek pokazuje milosrđe, uvijek nastoji zadobiti ljude očitovanjem svoje ljubavi. On ne može dopustiti suparnika u duši niti prihvatiti polovičnu službu, već želi samo dragovoljnu službu, voljnu predaju srca pod utjecajem ljubavi.

542 Drugom su prigodom Jakov i Ivan preko svoje majke iznijeli molbu da u Božjem kraljevstvu zauzmu najviše položaje. Bez obzira na to što je Krist uvijek iznova objašnjavao narav svojeg kraljevstva, ovi mladi učenici još uvijek su gajili nadu u Mesiju koji će preuzeti prijestolje i kraljevsku vlast u skladu s ljudskim željama. Želeći za svoje sinove počasna mjesta u tom kraljevstvu, majka je zamolila: "Naredi da ova moja dva sina

sjednu u tvom kraljevstvu jedan s tvoje desne, a drugi s tvoje lijeve strane!”

Ali Spasitelj je odvratio: “Ne znate što ištete... Možete li piti kalež koji ću ja piti, i biti kršteni krštenjem kojim sam ja kršten?” Sjetili su se Njegovih tajanstvenih riječi koje su ukazivale na suđenje i stradanje, ali su s pouzdanjem odgovorili: “Možemo.” Smatrat će najvećom čašću da svoju odanost dokažu tako što će dijeliti sve što će snaći njihovog Gospodina.

“Čašu ćete moju doduše piti”, izjavio je Krist – pred Njim je bio križ umjesto prijestolja s dvama zločincima s desne i lijeve strane kao pratiocima. Jakov i Ivan sudjelovat će sa svojim Učiteljem u stradanju – jedan će dočekati brzu smrt od mača, a drugi će najduže od svih učenika slijediti Učitelja u radu, poniženju i progonstvu. “Ali moje mjesto s desne strane ili s lijeve strane”, nastavio je, “ne mogu ja dati; ono pripada onima, kojima je pripremio Otac moj.” (Matej 20,21-23 – ŠA)

Isus je razumio pobudu koja je potaknula ovaj zahtjev i zbog toga je ukorio oholost i želju ove dvojice učenika: “Znate da vladari naroda okrutno postupaju s njima, i da se velikaši služe svojom vlašću protiv njih. Neka ne bude tako među vama! Naprotiv, tko želi biti velik među vama, neka bude vaš poslužnik! A tko želi biti prvi među vama, neka bude vaš sluga po primjeru Sina Čovječjega, koji nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne svoj život kao otkup mjesto svih!” (redci 25-28)

543

U Božjem kraljevstvu položaj se ne stječe pristranošću. Ne može ga se zaraditi ni primiti samovoljnom dodjelom. On je rezultat karaktera. Kruna i prijestolje znaci su postignutog stanja – znaci pobjede nad sobom zahvaljujući milosti našega Gospodina Isusa Krista.

Dugo nakon toga, kad se Ivan usuglasio s Kristom preko zajednice u Njegovim mukama, Gospodin Isus mu je otkrio koji je uvjet za blizinu u Njegovom kraljevstvu. “Pobjedniku ću dati”, rekao je Krist, “da sjedne sa mnom na mome prijestolju, kao što i ja pobijedih i sjedoh sa svojim Ocem na njegovu prijestolju.” (Otkrivenje 3,21) Onaj koji će stajati najbliže Kristu bit će onaj koji je najviše poprimio Njegov duh samopožrtvovne ljubavi – ljubavi koja se “ne hvasta, ne oholi se... ne traži svoje, ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo” (1. Korinćanima 13,4.5), ljubavi koja pokreće učenika kao što je pokrenula

i našega Gospodina, da dade sve, da živi, radi i žrtvuje se do same smrti za spasenje ljudskog roda.

544 U jednoj drugoj prigodi, na početku evandeoskog rada, Jakov i Ivan su sreli čovjeka koji je, premda nije bio priznati Kristov sljedbenik, u Njegovo ime istjerivao davle. Učenici su čovjeku zabranili da to radi i bili uvjereni da su ispravno postupili. Ali kad su o tome obavijestili Krista, On ih je ukorio rekavši: "Nemojte mu braniti!... Jer nema nikoga tko bi činio čudo u moje ime i onda ubrzo mogao o meni zlo govoriti." (Marko 9,39) Nije trebalo odbiti nikoga tko je na bilo koji način pokazao prijateljstvo prema Kristu. Učenici ne smiju njegovati uskogrudni, isključivi duh, već trebaju pokazati istu dalekosežnu sućut koju su vidjeli kod svojeg Učitelja. Jakov i Ivan mislili su da su zabranom ovom čovjeku imali na umu Gospodnju čast, ali su počeli uvidati da su to učinili zbog zavisti misleći na svoju čast. Priznali su svoju zabludu i prihvatili ukor.

Kristove pouke kojima je isticao krotkost, poniznost i ljubav, osobine bitne za rast u milosti i osposobljavanje za Njegovo djelo, bile su od najveće vrijednosti za Ivana. On je cijenio svaku pouku i stalno nastojao svoj život uskladiti s božanskim uzorom. Ivan je počeo nazirati Kristovu slavu – ne svjetovnu raskoš i moć kojima je bio poučen da se nada, već "slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine" (Ivan 1,14).

545 Dubina i žar Ivanove ljubavi prema Učitelju nije bila uzrok Kristove ljubavi prema njemu, već posljedica te ljubavi. Ivan je želio biti sličan Isusu i pod preobražavajućim utjecajem Kristove ljubavi postao je krotak i ponizan. Njegovo ja bilo je skriveno u Isusu. Više od svih svojih drugova Ivan se pokorio sili tog čudesnog života. On kaže: "Život se očitovao, mi smo ga vidjeli." "Svi mi primismo od njegove punine: milost za milost." (1. Ivanova 1,2; Ivan 1,16) Ivan je Spasitelja poznavao iz iskustva. Pouke njegovog Učitelja urezale su mu se u dušu. Kad je svjedočio o Spasiteljevoj milosti, njegov jednostavni jezik bio je obogaćen ljubavlju koja je prožimala čitavo njegovo biće.

Duboka ljubav prema Kristu navela je Ivana da uvijek želi biti u Njegovoj blizini. Spasitelj je ljubio svu Dvanaesticu, ali Ivanov je duh bio najprimljiviji. Bio je mlađi od ostalih i s više je djetinjeg povjerenja otvorio svoje srce Isusu. Tako je Krista

volio sve više pa je preko njega ljudima upućen Spasiteljev najdublji duhovni nauk.

Isus voli one koji predstavljaju Oca, a Ivan je o Očevoj ljubavi govorio kao ni jedan drugi učenik. Objavio je bližnjima ono što je osjećao u vlastitoj duši očitujući u svojem karakteru Božje osobine. Na njegovom licu vidjela se Gospodnja slava. S njega je Kristovom svjetlošću zračila ljepota svetosti koja ga je preobrazila. S obožavanjem i ljubavlju gledao je Spasitelja dok sličnost Kristu i zajednica s Njim nije postala njegovom jedinom željom i dok mu karakter nije odražavao karakter njegovog Učitelja.

“Gledajte”, rekao je, “koliku nam je ljubav Otac iskazao, da se zovemo djeca Božja... Ljubljani, sada smo djeca Božja, a što ćemo biti, još se nije očitovalo. Ali znamo: kad se to očituje, bit ćemo mu slični, jer ćemo ga vidjeti onakva kakav jest.” (1. Ivanova 3,1.2)

54

Vjerni svjedok

Ovo se poglavlje zasniva na Ivanovim poslanicama.

546 Nakon Kristova uzašašća Ivan se pokazao kao pouzdan, ozbiljan radnik za Učitelja. S ostalim je učenicima doživio izlivanje Duha na Pedeseticu pa je sa svježom gorljivošću i snagom nastavio govoriti narodu riječi života nastojeći da njihove misli povede k Nevidljivome. Bio je silan propovjednik, gorljiv i veoma ozbiljna nastupa. Predivnim jezikom i zvučnim glasom govorio je o Kristovim riječima i djelima tako da je utjecao na srca onih koji su ga slušali. Jednostavnost njegovih riječi, uzvišena snaga istina koje je iznosio i žar koji je obilježavao njegovo poučavanje omogućili su da bude uspješan među svim društvenim slojevima.

Apostolov život bio je u skladu s njegovim naučavanjem. Ljubav za Krista, koja je gorjela u njegovom srcu, poticala ga je da se ozbiljno, neumorno trudi za bližnje, posebno za svoju braću u kršćanskoj Crkvi.

547 Krist je od prvih učenika tražio da ljube jedan drugoga kao što je On njih ljubio. Tako su trebali objaviti svijetu da se u njima oblikovao Krist, nada slave. "Novu vam zapovijed dajem", rekao je. "Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga." (Ivan 13,34) Učenici nisu mogli razumjeti ove riječi u vrijeme kad su bile izgovorene, ali nakon što su bili očevici Kristova stradanja, nakon Njegova raspeća, uskrsnuća i uzašašća na Nebo i nakon što je na Pedeseticu na njih bio izliven Sveti Duh, bolje su razumjeli Božju ljubav i na-

rav ljubavi koju moraju imati jedan prema drugome. Tada je Ivan mogao reći svojim drugovima učenicima:

“Po tomu smo spoznali ljubav što je on za nas dao svoj život. Tako i mi moramo dati svoj život za svoju braću.”

Nakon silaska Svetog Duha, kad su učenici pošli navješćivati živog Spasitelja, njihova jedina želja bila je spasenje duša. Uživali su u ugodnoj zajednici sa svetima. Bili su obzirni, brižljivi, nesebični, spremni na svaku žrtvu radi istine. U svakidašnjem druženju otkrivali su ljubav koju im je Krist zapovjedio. Nesebičnim riječima i postupcima nastojali su ovu ljubav zapaliti u srcima drugih.

Takvu su ljubav vjernici uvijek trebali gajiti. Trebali su napredovati u poslušnosti novoj zapovijedi. Bili su tako tijesno sjedinjeni s Kristom da su mogli ispuniti sve Njegove zahtjeve. Život im je trebao veličati moć Spasitelja koji ih je opravdao svojom pravednošću.

548

Ali postupno je došlo do promjene. Vjernici su u drugima počeli tražiti nedostatke. Baveći se pogriješcima, dajući mjesta neljubaznoj kritici, izgubili su iz vida Spasitelja i Njegovu ljubav. Postali su stroži u odnosu na vanjske obrede, osjetljiviji kad se radilo o teoriji nego o praktičnoj pobožnosti. U gorljivosti da osuđuju druge, zanemarili su vlastite pogriješke. Izgubili su bratsku ljubav koju im je Krist zapovjedio, i što je najžalosnije, nisu bili svjesni svoga gubitka. Nisu shvatili da iz njihovog života nestaje sreće i radosti, i da će se, budući da su iz srca isključili Božju ljubav, ubrzo naći u mraku.

Svjestan da bratska ljubav nestaje iz Crkve, Ivan je vjernicima govorio o stalnoj potrebi za ovom ljubavi. Njegova pisma Crkvi ispunjena su ovom mišlju. “Ljubljeni, ljubimo jedan drugoga,” piše, “jer ljubav dolazi od Boga, i tko god ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga. Tko ne ljubi, nije upoznao Boga, jer je Bog ljubav. U tome nam se očitovala ljubav Božja što je Bog poslao na svijet svoga jedinorođenog Sina da živimo po njemu. U ovome se sastoji ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je on ljubio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu za naše grijehе. Ljubljeni, ako je Bog nas tako ljubio, i mi moramo ljubiti jedan drugoga.”

O posebnom načinu na koji vjernici trebaju očitovati ovu ljubav apostol piše: “Pišem vam novu zapovijed – ta se novost obistinjuje u njemu i u vama – jer tama prolazi, a pravo svjet-

549

lo već svijetli. Tko tvrdi da je u svjetlu, a mrzi svoga brata, u tami je sveudilj. Tko ljubi svoga brata, stalno je u svjetlu, i u njemu nema sablazni. Ali tko mrzi svoga brata, u tami je; on živi u tami i ne zna kamo ide, jer mu je tama zaslijepila oči.” “Jer ovo je poruka koju smo čuli od početka: ljubimo jedan drugoga!” “Mi znamo da smo prešli iz smrti u život, jer ljubimo braću. Tko ne ljubi, ostaje u smrti. Tko god mrzi svoga brata, ubojica je; a znate da nijedan ubojica nema u sebi trajnoga, vječnoga života. Po tomu smo spoznali ljubav što je on za nas dao svoj život. Tako i mi moramo dati svoj život za svoju braću.”

Najveća prijetnja Kristovoj crkvi nije protivljenje svijeta. Zlo koje vjernici njeguju u svojim srcima prijeti najvećom katastrofom i bez ikakve sumnje priječi napredak Božjeg djela. Nema sigurnijeg načina slabljenja duhovnosti od gajenja zavisti, nepovjerenja, nalaženja pogriješaka i zloslutnosti. S druge strane, naj snažnije svjedočanstvo da je Bog poslao svojeg Sina na svijet jest postojanje sklada i jedinstva među raznolikim ljudima koji tvore Njegovu Crkvu. Davanje ovakvog svjedočanstva prednost je Kristovih sljedbenika. Oni svoj karakter moraju uskladiti s Kristovim karakterom i svoju volju s Njegovom.

550 “Novu vam zapovijed dajem”, rekao je Krist. “Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga.” (Ivan 13,34) Predivne li izjave; ali kako se rijetko primjenjuje! Nažalost, danas u Božjoj crkvi nedostaje bratske ljubavi. Mnogi koji tvrde da ljube Spasitelja, ne ljube jedan drugoga. Nevjernici promatraju vrši li vjera onih koji se nazivaju kršćanima posvećujući utjecaj na njihov život; oni brzo primjećuju nedostatke u karakteru, nedosljednost u postupcima. Neka kršćani ne omoguće neprijatelju da prstom pokazuje na njih i govori: Pogledajte kako ovi ljudi što stoje pod Kristovom zastavom mrze jedan drugoga. Svi su kršćani članovi iste obitelji, svi su djeca istog nebeskog Oca i imaju istu blaženu nadu u besmrtnost. Veze kojima su povezani trebaju biti vrlo prisne i nježne.

Božanska ljubav upućuje srcu najganutljivije pozive kad nas poziva da pokažemo onu istu sućut koju je Krist pokazivao. Samo onaj koji nesebično ljubi svojeg brata ima pravu Božju ljubav. Pravi kršćanin neće namjerno dopustiti da duša izloženosti i nevolji ostane bez opomene, nezbrinuta. On se neće kloniti zabludjelih, ostavljajući ih da sve dublje tonu u

nezadovoljstvo i obeshrabrenje ili da padnu na Sotoninom bojnom polju.

Oni koji nikad nisu iskusili Kristovu nježnu, privlačnu ljubav, ne mogu voditi druge k izvoru života. Njegova ljubav u srcu pokretačka je snaga koja navodi ljude da svojim razgovorom, nježnim, sažaljivim duhom i uzdizanjem života onih s kojima se druže objave Njega. Kršćanski radnici koji uspijevaju u svojim naporima moraju poznavati Krista; a da bi Ga poznavali, moraju poznavati Njegovu ljubav. Njihovu sposobnost kao radnika Nebo mjeri prema sposobnosti da ljube kao što je Krist ljubio i da rade kao što je On radio.

551

“Ne ljubimo riječju i jezikom”, piše apostol, “nego djelom i iskreno.” Savršenstvo kršćanskog karaktera postiže se kad iz čovjekove unutrašnjosti stalno dolaze poticaji da pomogne drugima i bude im na blagoslov. Upravo ozračje ove ljubavi što okružuje dušu čini vjernika mirisom za život i omogućuje Bogu da blagoslovi njegov rad.

Vrhunska ljubav prema Bogu i nesebična ljubav jednih prema drugima – to je najbolji dar što ga naš nebeski Otac može dati. Ova ljubav nije trenutačna pobuda, već božansko načelo, trajna snaga. Ona ne može poteći iz neposvećenog srca niti je ono može proizvesti. Ona se nalazi samo u srcu u kojem vlada Isus. “Mi ljubimo, jer je on nas ljubio prije.” U srcu obnovljenom božanskom milošću ljubav je temeljno načelo djelovanja. Ona mijenja karakter, upravlja pobudama, nadzire strasti i oplemenjuje osjećaje. Ova ljubav, njegovana u duši, sladi život i širi profinjen utjecaj na sve oko sebe.

Ivan se trudio da vjernike dovede do razumijevanja uzvišenih prednosti koje će im pripasti ako budu pokazivali duh ljubavi. Ova će spasonosna snaga, kad ispuni dušu, upravljati svim drugim pobudama i one koji je posjeduju uzdići iznad pokvarenih utjecaja svijeta. A kad ova ljubav dođe do punog izražaja i postane pokretačka snaga u životu, njihovo će pouzdanje i povjerenje u Boga i Njegovo postupanje s njima biti savršeno. Tada mogu k Njemu pristupiti s punim pouzdanjem znajući da će od Njega primiti sve što im je potrebno za sadašnje i vječno dobro. “U ovome je njegova ljubav u odnosu na nas dosegla vrhunac”, pisao je, “da smo već sad sigurni u pogledu Sudnjeg dana, jer kakav je on, takvi smo i mi u ovome svijetu. U ljubavi nema straha; naprotiv, savršena ljubav isključuje strah.” “Ovo

552

je sinovsko pouzdanje koje imamo u nj da nas uslišava ako što molimo po njegovoj volji. A ako znamo da nas uslišava... znamo da već posjedujemo ono što smo ga molili."

"Ali ako tko i poćini grijeh, imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista, pravednika. On je ųrtva pomirnica za naše grijehe; ne samo za naše nego za grijehe svega svijeta." "Ako priznajemo svoje grijehe, vjeran je on i pravedan: oprostiti će nam grijehe i oćistiti nas od svake nepravednosti." Uvjeti za dobivanje milosrća od Boga jednostavni su i razumni. Da bi nam bilo oprošteno, Gospodin od nas ne zahtijeva da učinimo nešto bolno. Ne moramo odlaziti na duga i zamorna hodoćašća ili vršiti bolne pokore da bismo preporučili svoje duše Bogu ili okajali prijestupe. "Tko ih ispovijeda... milost nalazi" (Izreke 28,13).

553 U nebeskim dvorovima Krist moli za svoju Crkvu – moli za one za koje je svojom krvlju platio cijenu otkupa. Djelotvornost Njegove ųrtve ne mogu umanjiti nikakva razdoblja ni stoljeća. Niti nas ųivot ili smrt, visina ili dubina mogu odvojiti od ljubavi Boųje u Kristu Isusu; ne zato što se mi tako ćvrsto drųimo Njega, već zato što On nas drųi tako ćvrsto. Kad bi spasenje ovisilo o našim vlastitim naporima, ne bismo se mogli spasiti; ali ono ovisi o Onome koji stoji iza svih obećanja. Moųda se ćini da Ga se drųimo nedovoljno ćvrsto, ali On nas voli ljubavlju starijeg brata; dokle god ćuvamo zajednicu s Njim, nitko nas ne moųe išćupati iz Njegovih ruku.

Kako su godine prolazile i kako je rastao broj vjernika, Ivan je radio sa sve većom vjernošću i ozbiljnošću za svoju braću. Vremena su bila puna opasnosti po Crkvu. Svuda je bilo sotonskih prijevara. Sotonini su izaslanici pogriješnjim tumaćenjem i klevetama nastojali pobuditi protivljenje Kristovom nauku i zbog toga su Crkvi prijetile podjele i krivovjerja. Neki koji su tvrdili da slijede Krista govorili su da ih je Njegova ljubav oslobodila poslušnosti Boųjem zakonu. S druge strane mnogi su naućavali da je potrebno vršiti ųidovske obićeaje i obrede; da je jednostavno vršenje Zakona, bez vjere u Kristovu krv, dovoljno za spasenje. Neki su tvrdili da je Krist bio dobar ćovjek, ali su nijekali Njegovu boųansku narav. Neki koji su se pretvarali da su odani Boųjem djelu, bili su varalice i u biti su nijekali Krista i Njegovo Evandjelje. Budući da su sami ųivjeli u prijestupima, unosili su u Crkvu krivovjerje. Tako su mnogi bili uvedeni u labirint skepticizma i laųi.

Ivana je ispunila tuga kad je vidio da se ove otrovne zablude uvlače u Crkvu. Vidio je opasnosti kojima je Crkva izložena pa je brzo i odlučno djelovao. Ivanove poslanice odišu duhom ljubavi. Čini se kao da ih je napisao perom umočenim u ljubav. Ali kad je došao u dodir s onima koji su kršili Božji zakon, a tvrdili su da žive bez grijeha, nije oklijevao da im ukaže na njihovu strašnu zavedenost.

554

Pišući jednoj pomoćnici u djelu Evandelja, ženi na dobru glasu i snažnog utjecaja, rekao je: "U svijetu su se pojavili mnogi zavodnici koji ne priznaju da Isus dolazi kao utjelovljeni Mesija. Svaki takav je Zavodnik, Antikrist. Pazite sami na se, da ne izgubite što ste zaradili, već, naprotiv, da primite potpunu plaću! Tko god ide dalje i ne ostaje u Kristovoj nauci, nema Boga. Onaj koji ostaje u toj nauci, ima i Oca i Sina. Ako tko dođe k vama, a ne donosi ove nauke, nemojte ga primiti u kuću i nemojte ga pozdravljati! Tko ga pozdravlja, sudjeluje u zlim djelima njegovim."

Mi smo ovlašteni da jednako kao ljubljani apostol procjenjujemo one koji tvrde da nastavaju u Kristu, a žive prestupajući Božji zakon. U ove posljednje dane postoje zla slična onima koja su prijetila napredovanju prve Crkve i u ovim pitanjima trebamo pozorno slijediti nauk apostola Ivana. "Trebate imati ljubavi", čuje se sa svih strana, posebno od onih koji ispovijedaju savršenstvo. Ali prava je ljubav previše čista da bi prekrila nepriznat grijeh. Dok s jedne strane trebamo ljubiti duše za koje je Krist umro, s druge strane ne smijemo vršiti kompromis sa zlom. Ne smijemo se ujediniti s buntovnicima i to nazivati ljubavlju. Bog u ovo vrijeme zahtijeva od svojeg naroda da zastupa pravdu isto tako nepokolebljivo kao što je to učinio Ivan protiveći se zabludama koje upropašćuju duše.

555

Apostol naučava da smo, premda trebamo pokazivati kršćansku učtivost, ovlašteni da otvoreno postupimo prema grijehu i grješnicima; to se ne protivi pravoj ljubavi. "Tko god počinja grijeh," piše, "krši zakon; grijeh je kršenje zakona. A znate da se on pojavio da uzme grijehe, i znate da grijeha u njemu nema. Tko god ostaje u njemu, ne ostaje u grijehu; tko god ostaje u grijehu, njega nije vidio ni upoznao."

Kao Kristov svjedok, Ivan nije ulazio u rasprave, u zamorne prepirke. Govorio je ono što je znao, što je vidio i čuo. Bio je tijesno povezan s Kristom, slušao Njegov nauk, bio očevdac

Njegovih silnih čuda. Malo je njih moglo vidjeti ljepotu Kristova karaktera kao što ju je Ivan vidio. Za njega je nestalo tame; osvjetljavalo ga je istinito svjetlo. Njegovo svjedočanstvo o Spasiteljevom životu i smrti bilo je jasno i snažno. Govorio je iz srca prepunog ljubavi prema Spasitelju i nije bilo sile koja bi zaustavila njegove riječi.

556 “Što bijaše od početka,” izjavio je, “što smo čuli, što smo svojim očima vidjeli, što smo promatrali i što su naše ruke opipale o Riječi života... što smo vidjeli i čuli, to navješćujemo i vama, da i vi imate s nama zajedništvo. A naše je zajedništvo s Ocem i Sinom njegovim Isusom Kristom.”

Tako svaki vjernik temeljem vlastitog iskustva može potvrditi “da je Bog istinit” (Ivan 3,33). On može svjedočiti o onome što je vidio i čuo i osjetiti Kristovu silu.

55

Preobražen milošću

U životu učenika Ivana vidimo primjer pravog posvećenja. 557
U godinama prsnog druženja s Kristom Spasitelj mu je često upućivao opomene i upozorenja, a on je te ukore primao. Kako mu se otkrivao karakter božanskog Sina, Ivan je vidio vlastite nedostatke i ta ga je spoznaja učinila poniznim. Dan za danom, kao suprotnost svojem nasilnom duhu promatrao je Isusovu nježnost i podnošenje, i slušao Njegove pouke o poniznosti i strpljivosti. Njegovo je srce dan za danom privlačilo Krist dok u ljubavi prema svojem Učitelju nije iz vida izgubio sebe. Moć i nježnost, veličanstvenost i krotkost, snaga i strpljivost koju je svakog dana vidio u životu Božjeg Sina, ispunili su njegovu dušu divljenjem. Svoju uvredljivu, častohlepnu čud pokorio je preobražavajućoj Kristovoj snazi i božanska je ljubav preobrazila njegov karakter.

U oštroj suprotnosti posvećenju koje se ostvarilo u Ivanovu životu, stoji iskustvo njegovog sudruga učenika Jude. Kao i 558
on, Juda je tvrdio da je Kristov učenik, ali je imao samo vanjski oblik pobožnosti. Juda nije bio neosjetljiv na ljepotu Kristovog karaktera, i dok je slušao Spasiteljeve riječi često bi ga svladalo osvjedočenje, ali nije htio poniziti srce i priznati svoje grijehe. Odupiranjem božanskom utjecaju sramotio je Učitelja kojeg je, tvrdio je, volio. Ivan se ozbiljno borio protiv svojih nedostataka, a Juda je potiskivao svoju savjest i popuštao kušnjama tako da su se u njemu sve više utvrđivale zle navike. Život prema istinama koje je Krist poučavao bio je u sukobu s njegovim željama i namjerama, i on jednostavno nije mogao natjerati sebe da se odrekne svojih zamisli kako bi primio mu-

drost s Neba. Umjesto da hodi u svjetlu, odlučio je hoditi u tami. Njegovao je zle želje, pohlepu, osvetoljubive osjećaje, mračne i turobne misli, dok Sotona nije njime potpuno zavladao.

Ivan i Juda prikazuju one koji tvrde da slijede Krista. Oba su učenika imala iste prilike da proučavaju i slijede božanski Uzor. Obojica su bila tijesno povezana s Isusom i imala prednost da slušaju Njegov nauk. Svaki od njih imao je ozbiljne nedostatke u karakteru i svaki je imao pristup božanskoj milosti koja preobražava karakter. No dok je jedan u poniznosti učio od Isusa, drugi je pokazao da nije tvorac riječi, već samo slušatelj. Jedan je, svakodnevno umirući sebi i nadvladavajući grijeh, bio posvećen istinom, dok je drugi, odbijajući preobražavajuću snagu milosti i popuštajući sebičnim željama, pao u Sotonino ropstvo.

559 Preobrazba karaktera koja se vidi u Ivanovu životu uvijek je posljedica zajedništva s Kristom. U karakteru pojedinca mogu postojati značajni nedostaci, ali kad postane pravi Kristov učenik, sila božanske milosti vrši preobraženje i posvećenje. Gledajući kao kroz staklo Gospodnju slavu, on se mijenja iz slave u slavu dok ne postane sličan Onomu koga obožava.

Ivan je bio učitelj svetosti i u svojim je pismima Crkvi iznio nepogrješiva pravila za ponašanje kršćana. "Tko god je položio ovu nadu u njega," pisao je, "čisti se od grijeha kao što je on čist." "Tko tvrdi da ostaje u njemu, taj mora tako živjeti kako je on živio." (1. Ivanova 3,3; 2,6) Ivan je naučavao da kršćanin mora uvijek biti čistog srca i života. Nikad se ne smije zadovoljiti samo praznom ispovijedi. Kao što je Bog svet u svojem okruženju, tako i pali čovjek, vjerom u Krista, treba biti svet u svojem.

"Ovo je, naime, volja Božja", pisao je apostol Pavao, "vaše posvećenje." (1. Solunjanima 4,3) Posvećenje Crkve Božji je cilj u Njegovom cjelokupnom postupanju s pripadnicima svojeg naroda. On ih je izabrao od vječnosti da bi mogli biti sveti. On je dao svojeg Sina da umre za njih da bi se mogli posvetiti poslušnošću istini, oslobođeni svake sebičnosti. Od njih zahtijeva osobni rad, osobnu predaju. Oni koji tvrde da vjeruju u Boga, poštuju Ga samo ako su usklađeni s Njegovom slikom i pod nadzorom Njegovog Duha. Tada mogu kao svjedoci za Spasitelja objaviti što je božanska milost učinila za njih.

560 Pravo posvećenje dolazi od djelovanja načela ljubavi. "Bog je ljubav: tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu."

(1. Ivanova 4,16) Život onoga u čijem srcu nastava Krist otkrit će praktičnu pobožnost. Njegov će se karakter očistiti, uzdignuti, oplemeniti i proslaviti. Čist nauk stopit će se s djelima pravednosti, a nebeska načela pomiješati sa svetim postupcima.

Oni koji žele dobiti blagoslov posvećenja moraju prvo naučiti što znači samopožrtvovnost. Kristov križ je središnji stup o kojem ovisi "obilato, sve obilatije breme vječne slave". "Ako, dakle, tko hoće ići za mnom," kaže Krist, "neka se odreče samog sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi!" (2. Korinćanima 4,17 – DF; Matej 16,24) Upravo moimiris naše ljubavi prema bližnjima očituje našu ljubav prema Bogu. Strpljenje u službi donosi odmor duši. Dobrobit Izraela promiče se poniznim, marljivim i vjernim radom. Bog podupire i jača one koji su voljni slijediti Kristov put.

Posvećenje nije djelo trenutka, sata ili dana, već cijelog života. Ono se ne postiže izazivanjem uzbuđenja, već je posljedica stalnog umiranja grijehu i neprekidnog življenja za Krista. Slabašnim, povremenim naporima ne može se ispraviti zlo niti provesti preobrazba karaktera. Mi ćemo postići cilj samo dugotrajnim, ustrajnim trudom, bolnom stegom i oštrim sukobom. Danas ne znamo kako će snažan biti naš sljedeći sukob. Dokle god Sotona vlada, morat ćemo pokoravati sebe, nadvladavati grijehe što nas pritiskuju; dokle god traje život, neće biti mjesta da stanemo, točke koju možemo dostići i reći: dostigao sam savršenstvo. Savršenstvo je posljedica doživotne poslušnosti.

561

Nitko od apostola i proroka nikad nije tvrdio da je bez grijeha. Ljudi koji su živjeli u najvećoj Božjoj blizini, ljudi koji bi prije žrtvovali život nego svjesno učinili zlo, ljudi koje je Bog počastio svojim svjetlom i snagom, priznali su grješnost svoje naravi. Nisu se uzdali u tijelo, nisu se pozivali na svoju pravednost, već su se u potpunosti pouzdali u Kristovu pravednost.

Tako će biti sa svima koji promatraju Krista. Što budemo bliže prilazili Isusu i jasnije zamjećivali čistoću Njegova karaktera, to ćemo jasnije vidjeti strahovitu grješnost grijeha i manje osjećati da se imamo čime ponositi. Naša će duša stalno težiti za Bogom i ozbiljno, skrušeno priznavati grijeh i poniziti srce pred Njim. Sa svakim novim korakom našega kršćanskog života produbljivat će se naše pokajanje. Znat ćemo da je naša dovoljnost samo u Kristu i zato ćemo s apostolom priznati: "Ja,

naime, znam da nikakvo dobro ne stanuje u meni, to jest u mom tijelu." "A ja sam daleko od toga da se ičim ponosim, osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kome je meni razapet svijet i ja svijetu!" (Rimljanima 7,18; Galaćanima 6,14)

562 Neka anđeli zapisničari napišu povijest o svetim borbama i sukobima Božjeg naroda; neka zapišu njegove molitve i suze; ali ne dopustimo da se Bog sramoti izjavom s ljudskih usana: "Ja sam bez grijeha; ja sam svet." Posvećene usne neće nikad izgovoriti tako drske riječi.

Apostol Pavao je bio uznesen do trećeg neba i vidio je i čuo neizrecive stvari koje čovjeku nije dopušteno izreći, a ipak je skromno rekao: "Ne kažem da sam to već postigao ili da sam već postao savršen. Naprotiv, ja i dalje kušam kako bih to dohvatio." (Filipljanima 3,12) Neka nebeski anđeli zapišu Pavlove pobjede u vođenju dobre borbe vjere. Neka se Nebo raduje njegovom upornom koračanju prema Nebu i tome kako on, imajući pred očima nagradu, sve drugo smatra otpadom. Anđeli se raduju dok govore o njegovim pobjedama, ali Pavao se ne hvali svojim dostignućima. Pavlovo stajalište treba zauzeti svaki Kristov sljedbenik dok krči put u borbama za besmrtni vijenac.

Neka oni koji su skloni stalno govoriti o svetosti pogledaju u zrcalo Božjeg zakona. Kad budu vidjeli njegove dalekosežne zahtjeve i razumjeli njegovo djelo prosuđivanja nakana i misli srca, oni se neće hvaliti da su bez grijeha. "Ako tvrdimo", kaže Ivan, ne odvajajući se od svoje braće, "da grijeha nemamo, sami sebe varamo, i u nama nema istine." "Ako tvrdimo da nismo sagriješili, njega pravimo lašcem, i njegove riječi nema u nama." "Ako priznajemo svoje grijehe, vjeran je on i pravedan: oprostit će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravедnosti." (1. Ivanova 1,8.10.9)

563 Ima onih koji tvrde da su sveti, da su potpuno Gospodnji, koji se pozivaju na Božja obećanja, dok odbijaju biti poslušni Njegovim zapovijedima. Ovi prijestupnici Zakona prisvajaju sve što je obećano Božjoj djeci; to je drsko s njihove strane jer nam Ivan kaže da će se prava ljubav prema Bogu očitovati u poslušnosti svim Njegovim zapovijedima. Nije dovoljno vjerovati u teoriju istine, ispovijedati vjeru u Krista, vjerovati da Isus nije varalica i da biblijska vjera nije lukavo izmišljena bajka. "Tko tvrdi: 'Poznajem ga', a ne vrši njegove zapovijedi," pisao je Ivan, "lažac

je, i u njemu nema istine. Ali tko god vrši njegovu riječ, uistinu, u tome je do savršenstva došla ljubav Božja.” “Tko vrši njegove zapovijedi, ostaje u Bogu i Bog u njemu.” (1. Ivanova 2,4,5; 3,24)

Ivan nije naučavao da se spasenje zarađuje poslušnošću, već da je poslušnost plod vjere i ljubavi. “A znate da se on pojavio da uzme grijehe,” rekao je, “i znate da grijeha u njemu nema. Tko god ostaje u njemu, ne ostaje u grijehu; tko god ostaje u grijehu, njega nije vidio ni upoznao.” (1. Ivanova 3,5.6) Ako ostanemo u Kristu, ako Božja ljubav nastava u srcu, naši će osjećaji, naše misli, naši postupci biti u skladu s Božjom voljom. Posvećeno srce je u skladu s propisima Božjeg zakona.

Premda se trude da budu poslušni Božjim zapovijedima, mnogima nedostaje mira i radosti. Ovaj nedostatak u njihovu životu posljedica je propusta da pokažu vjeru. Oni idu kao da hodaju po slanom tlu, po isušenoj pustinji. Malo traže, a mogli bi tražiti mnogo jer Božjim obećanjima nema ograničenja. Ta- 564
kvi neispravno prikazuju posvećenje koje dolazi od poslušnosti istini. Gospodin želi da svi Njegovi sinovi i kćeri budu sretni, u miru i poslušni. Vjerom vjernik dolazi u posjed ovih blagoslova. Vjerom se može nadomjestiti svaki karakterni nedostatak, očistiti svaka nečistoća, ispraviti svaka pogriješka, razviti svaka sposobnost.

Molitva je od Neba određeno sredstvo za uspjeh u sukobu s grijehom i u razvitku kršćanskog karaktera. Božanski utjecaj, koji dolazi kao odgovor na molitvu vjere, ostvarit će u duši molitelja sve ono za što moli. Možemo moliti za oprost grijeha, za Svetog Duha, za karakter sličan Kristovom, za mudrost i snagu da vršimo Njegovo djelo, za svaki dar što ga je obećao.

Dok je bio s Bogom na gori, Mojsije je vidio uzorak prelijepe građevine koja je trebala poslužiti kao prebivalište Njegove slave. Upravo na gori s Bogom – na tajnom mjestu druženja – trebamo razmišljati o Njegovoj slavnoj nakani za ljudski rod. Bog je u svim vjekovima, preko ovog zajedništva s Nebom, ostvarivao nakane za svoju djecu postupnim otvaranjem njihovih umova nauku o milosti. Njegov način objavljivanja istine prikazan je ovim riječima: “Ko zora mu je pouzdan dolazak.” (Hošea 6,3) Onaj tko se postavlja tamo gdje ga Bog može prosvjetliti, napreduje od djelomičnog mraka praskozorja do pune podnevne svjetlosti.

565 Pravo posvećenje znači savršenu ljubav, savršenu poslušnost, savršenu pokornost Božjoj volji. Bog nas treba posvetiti poslušnošću istini. Naša savjest mora biti očišćena od mrtvih djela da bismo služili živomu Bogu. Mi još nismo savršeni, ali imamo mogućnost da se oslobodimo od sputanosti samim sobom i grijehom i da napredujemo k savršenstvu. Svima su stavljene nadohvat ruke velike mogućnosti, visoka i sveta dostignuća.

Razlog što mnogi u ovo vrijeme ne napreduju u većoj mjeri u božanskom životu jest što tumače da je Božja volja upravo ono što oni žele učiniti. I dok slijede svoje vlastite želje, laskaju si da su poslušni Božjoj volji. Takvi nemaju sukoba sa sobom. Postoje i drugi koji su neko vrijeme uspješni u borbi protiv sebičnih želja za zadovoljstvom i lagodnim životom. Oni su iskreni i ozbiljni, ali ih umara dugotrajni napor svakodnevnog umiranja, neprekidnog nemira. Ravnodušnost im izgleda tako privlačna, umiranje sebi odbojno, pa zatvaraju snene oči i pod silinom kušnje padaju umjesto da joj se odupru.

Upute iznesene u Božjoj riječi ne ostavljaju mjesta kompromisu sa zlom. Božji Sin je sišao da bi mogao sve ljude privući k sebi. Nije došao da uspava svijet, već da pokaže uski put kojim moraju ići svi koji će na koncu stići pred vrata Božjega grada. Njegova Ga djeca moraju slijediti tamo kamo ih On vodi; bez obzira na to koliko ih stajalo žrtvovanje lagodnog života ili popuštanja sebi, bez obzira na cijenu truda ili patnje, oni se moraju stalno boriti sa sobom.

566 Najveća zahvalnost koju ljudi mogu dati Bogu jest da postanu posvećena sredstva preko kojih On može djelovati. Vrijeme jako brzo prelazi u vječnost. Ne uskraćujmo Bogu ono što pripada Njemu. Ako Mu nešto ne možemo dati s radošću, činimo to na vlastitu propast. On traži cijelo srce: dajte Mu ga; Njegovo je i stvaranjem i otkupljenjem. On traži vaš um; dajte Mu ga; Njegov je. On traži vaš novac; dajte Mu ga; Njegov je. "Ne znate li da ne pripadate sami sebi jer ste kupljeni?" (1. Korinćanima 6,19.20) Bog traži poštovanje od posvećene duše koja se pripremila da Mu služi vjerom koja djeluje kroz ljubav. On pred nas uzdiže najviši ideal, savršenstvo. On traži da u ovom svijetu budemo potpuno na Njegovoj strani, kao što je On na našoj pred Bogom.

"Ovo je, naime, volja Božja" za vas, "vaše posvećenje" (1. Solunjanima 4,3). Je li to i vaša volja? Vaši grijesi mogu vam

izgledati kao planine, ali ako ponizite srce i priznate svoje grijehe uzdajući se u zasluge razapetog i uskrslog Spasitelja, On će vam ih oprostiti i očistiti vas od svake nepravедnosti. Bog od vas zahtijeva potpuni sklad sa svojim Zakonom. Ovaj je Zakon odjek Njegova glasa koji vam govori: Svetiji, da, još svetiji. Težite za puninom Kristove milosti. Neka vam srce bude ispunjeno snažnom željom za Njegovom pravednošću, djelom koje Božja riječ proglašava mirom, a njegove su posljedice spokojnost i neprekidna sigurnost.

Kad vam duša bude čeznula za Bogom, naći ćete sve više i više neistraživih blaga Njegove milosti. Kad budete razmišljali o ovom blagu, ono će postati vaše pa ćete otkriti zasluge Spasiteljeve žrtve, zaštitu Njegove pravednosti, puninu Njegove mudrosti i Njegovu moć da vas izvede pred Oca “bez ljage i mane” (2. Petrova 3,14). 567

56

Patmos

568 Od organiziranja Kristove crkve prošlo je više od pola stoljeća. Radosna vijest je tijekom tog vremena bila stalno izložena protivljenju. Njezini neprijatelji ni za trenutak nisu umanjili napore i na kraju su uspjeli pridobiti moć rimskog vladara za borbu protiv kršćana.

U strašnom progonstvu koje je uslijedilo, apostol Ivan je mnogo učinio da učvrsti i ojača vjeru vjernika. Iznosio je svjedočanstvo koje njegovi protivnici nisu mogli osporavati i koje je njegovoj braći pomoglo da se odvažno i vjerno suoče s nevoljama koje su ih snašle. Kad je izgledalo da će se pod žestokim protivljenjem s kojim su se morali sučeliti vjera kršćana pokolebati, stari, prokušani Isusov sluga silno bi i rječito ponavljao povijest o raspetom i uskrsлом Spasitelju. On je ostao čvrst u vjeri i s njegovih je usana uvijek dolazila ista radosna vijest: 569 “Što bješe od početka, što smo čuli, što smo svojim očima vidjeli, što smo promatrali i što su naše ruke opipale o Riječi života... što smo vidjeli i čuli, to navješćujemo i vama.” (1. Ivanova 1,1-3)

Ivan je doživio duboku starost. Bio je svjedok razorenja Jeruzalema i propasti prelijepog hrama. Budući da je bio posljednji od učenika i prisno povezan sa Spasiteljem, njegova je vijest imala silan utjecaj u isticanju činjenice da je Isus Mesija, Otkupitelj svijeta. Nitko nije mogao sumnjati u njegovu iskrenost i zahvaljujući njegovom poučavanju mnogi su se odvratili od nevjere.

Židovski knezovi bili su ispunjeni ogorčenom mržnjom prema Ivanu zbog njegove nepokolebljive odanosti Kristovom dje-

lu. Izjavili su da će njihov trud protiv kršćana biti bezuspješan dokle god u ušima ljudi bude odjekivalo Ivanovo svjedočanstvo. Da bi se zaboravila Isusova čuda i nauk, treba ušutkati glas odvažnog svjedoka.

Zbog toga je Ivan odveden u Rim da mu se sudi za njegovu vjeru. Tu je pred vlastima iskrivljeno prikazano apostolovo naučavanje. Lažni su ga svjedoci optuživali da naučava zavodljiva krivovjerja. Njegovi su se neprijatelji nadali da će svojim optužbama uspjeti iznuditi učenikovu smrt.

Ivan se branio jasno i uvjerljivo takvom jednostavnošću i iskrenošću da su njegove riječi ostavile snažan dojam. Slušatelji su se čudili njegovoj mudrosti i rječitosti. Ali što je njegovo svjedočenje bilo uvjerljivije, to je dublja bila mržnja njegovih protivnika. Car Domicijan se razbjesnio. Niti je mogao osporavati prosuđivanje Kristovog vjernog zastupnika, niti je što mogao učiniti protiv sile koja je pratila njegovo izlaganje istine; ali ga je ipak odlučio ušutkati.

570

Ivana su bacili u kotao kipućeg ulja, ali je Gospodin sačuvao život svojeg vjernog slugu kao što je sačuvao trojicu Hebreja u užarenoj peći. Kad su bile izgovorene riječi: "Tako neka propadnu svi koji vjeruju u tog varalicu Isusa Krista iz Nazareta", Ivan je izjavio: "Moj se Gospodar strpljivo pokorio svemu što su Sotona i njegovi anđeli mogli smisliti da Ga ponize i muče. On je dao svoj život za spasenje svijeta. Čast mi je što mogu stradati radi Njega. Ja sam slab, grješni čovjek. Krist je bio svet, bezopasan, neokaljan. Nije učinio grijeha niti se našla krivnja u Njegovim ustima."

Ove su riječi djelovale i Ivana su iz kotla izvadili oni koji su ga u nj i bacili.

Ponovo je na apostola pala teška ruka progonstva. Carevim ukazom bio je prognan na otok Patmos, osuđen "zbog riječi Božje i Isusova svjedočanstva" (Otkrivenje 1,9). Ovdje se, mislili su njegovi neprijatelji, više neće osjećati njegov utjecaj, jer će na kraju umrijeti u bijedi i tjeskobi.

Rimske su vlasti kao mjesto progonstva zločinaca izabrale Patmos, goli, stjenoviti otok u Egejskom moru, ali za Božjeg slugu ovo je turobno mjesto postalo vratima Neba. Ovdje je, isključen od užurbanosti života i aktivnog rada u prethodnim godinama, imao društvo Boga i Krista i nebeskih anđela; od njih je primio upute za Crkvu za sva buduća vremena. Tu su

571

mu bili prikazani završni prizori zemaljske povijesti i tu je napisao viđenja primljena od Boga. Kad njegov glas više nije mogao svjedočiti o Onomu koga je ljubio i komu je služio, vijesti koje je dobio na toj pustoj obali trebale su svijetliti kao svjetiljka objavljujući sigurnu Gospodnju nakanu za sve narode na Zemlji.

Među liticama i stijenama na Patmosu Ivan je održavao zajedništvo sa svojim Stvoriteljem. Razmišljao je o svojem proteklom životu i pomisao na primljene blagoslove ispunila je njegovu srce mirom. Živio je životom kršćanina, pa je s vjerom mogao reći: "Mi znamo da smo prešli iz smrti u život." (1. Ivanova 3,14) To nije mogao reći car koji ga je prognao. On je mogao vidjeti samo bojna polja i krvoproliće, opustošene domove, udovice u suzama i siročad, plod častoljubive želje da bude prvi.

572 U svojem samotnom domu Ivan je mogao temeljitije nego ikad proučavati očitovanja božanske sile kako su zapisana u knjizi prirode i na nadahnutim stranicama. Za njega je bilo uživanje razmišljati o djelima stvaranja i obožavati božanskog Arhitekta. Prijašnjih godina njegove su se oči nagledale brežuljaka prekrivenih šumama, zelenih dolina i plodnih ravnica; uvijek je volio tražiti tragove Stvoriteljeve mudrosti i sposobnosti u ljepoti prirode. Sad je bio okružen prizorima koji bi mnogima izgledali turobni i nezanimljivi, ali za Ivana su bili drukčiji. Premda je ovaj okoliš bio pust i gol, plavo nebo nad njim bilo je vedro i prekrasno kao nebo iznad njegovog voljenog Jeruzalema. U divljim, raspuknutim stijenama, u tajanstvenim dubinama, u ljepoti nebeskog svoda čitao je važne pouke. Sve je to govorilo o Božjoj moći i slavi.

Svuda oko sebe apostol je vidio svjedoke potopa koji je preplavio Zemlju zato što su se njezini stanovnici usudili prestupati Božji zakon. Stijene, izbačene iz velike dubine i zemlje kad su izbile vode, živo su ga podsjećale na užase tog strašnog izlivanja Božje srdžbe. U glasu mnogih voda – kad bezdan doziva bezdan – prorok je čuo Stvoriteljev glas. More, izloženo bijesu nemilosrdnih vjetrova, dočaravalo mu je srdžbu uvrijeđenog Boga. Silni valovi u strahovitom komešanju, prisiljeni da se zadrže u granicama što ih je postavila nevidljiva ruka, svjedočili su o vlasti beskonačne Sile. Nasuprot tome, shvatio je slabost i ludost smrtnih ljudi koji se, premda samo crvi iz prašine,

nadimaju svojom navodnom mudrošću i snagom, a srcem ustaju protiv Vladara svemira, kao da je Bog u svemu sličan njima. Stijene su ga podsjećale na Krista, Stijenu svoje snage u čiji se zaklon mogao skloniti bez straha. Od prognanog apostola na stjenovitom Patmosu uzdizale su se najiskrenije težnje duše za Bogom, najtoplije molitve.

Ivanov život vrlo zorno pokazuje na koji način Bog može upotrijebiti ostarjele radnike. Kad je bio prognan na otok Patmos, mnogi su smatrali da Ivan više ne može služiti, da je stara i prelomljena trska, gotova da svakog trenutka padne. Ali Gospodin je vidio da ga još uvijek može upotrijebiti. Premda više nije mogao biti na mjestu gdje je radio prije, nije prestao svjedočiti za istinu. Čak je i na Patmosu uspio steći prijatelje i obraćenike. Njegova je vijest bila vijest radosti kojom je naviještao uskrslog Spasitelja koji na Nebu posreduje za svoj narod dok se ne vrati da ga uzme k sebi. I nakon što je ostarjao u službi za svoga Gospodina, primio je s Neba više poruka nego što ih je primio svih godina dotad.

Trebamo pokazati najnježniju obzirnost prema onima čiji je život bio vezan uz Božje djelo. Ovi ostarjeli radnici stajali su vjerno usred oluja i kušnji. Oni mogu imati slabosti, ali još uvijek posjeduju talente koji im daju pravo da stoje na svojem mjestu u Božjem djelu. Premda iscrpljeni i nesposobni da nose teže terete koje mogu i trebaju ponijeti mlađi ljudi, savjeti koje mogu dati od najveće su vrijednosti.

Oni su možda činili pogrješke, ali su na svojim neuspjesima naučili kako da izbjegnju zablude i opasnosti. Nisu li zato sposobni dati mudar savjet? Oni su podnijeli kušnje i nevolje, i premda su izgubili nešto od svoje živosti, Gospodin ih ne odlaže na stranu. On im daje posebnu milost i mudrost.

Onima koji su služili svojem Učitelju kad je bilo teško, koji su trpjeli siromaštvo i ostali vjerni kad je malo njih stajalo za istinu, treba ukazati čast i poštovanje. Gospodin želi da mlađi radnici steknu mudrost, snagu i zrelost druženjem s ovim vjernim ljudima. Neka mlađi shvate da su u velikoj prednosti što među sobom imaju takve radnike. Neka im na svojim skupovima daju počasno mjesto.

Kad se oni koji su život proveli u Kristovoj službi približe svršetku svoje zemaljske službe, Sveti Duh će ih potaknuti da potanko ispričaju iskustva koja su stekli u Božjem djelu. Novo-

573

574

pridošlima u vjeru treba ponavljati izvještaje o Božjem čudesnom postupanju s Njegovim narodom, o Njegovoj velikoj dobroti kad ih je izbavljao iz nevolja. Bog želi da stari i prokušani radnici stoje na svojem mjestu, da vrše svoj udio u spašavanju ljudi kako ih ne bi povukla moćna struja zla; On želi da zadrže svoje oružje dok od njih ne bude tražio da ga polože.

U iskustvu što ga je Ivan stekao za vrijeme progonstva nalazi se pouka o čudesnoj snazi i utjesi za kršćanina. Bog ne sprječava spletkarenje zlih ljudi, ali čini da se njihovi planovi okrenu na dobro onima koji u nevolji i sukobima ostanu vjerni i odani. Često evanđeoski radnik svoje djelo obavlja usred oluje progonstva, ogorčenog protivljenja i nezaslužениh prijekora. Neka se u takvim trenucima sjeti da je iskustvo što će ga steći u peći nevolja i patnji vrijedno svih boli. Tako Krist svoju djecu dovodi bliže k sebi da bi im mogao pokazati njihove slabosti i svoju snagu, da ih nauči oslanjati se na Njega. Tako ih priprema za krize, za preuzimanje odgovornih položaja i za ostvarenje velike namjere za što im je dana snaga.

U svim su se vremenima Božji vjesnici izlagali prijeziru i progonstvu zbog istine. Josipa su oklevetali i progonili zato što je ustrajao u kreposti i poštenju. Davida, tog izabranog Božjeg vjesnika, njegovi su neprijatelji lovili kao divlju zvijer. Daniel je bio bačen u lavlju jamu jer je ostao odan Nebu. Job je ostao bez svega što je imao; bio je tako bolestan da su ga se njegova rodbina i prijatelji gnušali; ali ostao je vjeran. Jeremiju nisu mogli spriječiti da iznosi riječi koje mu je Bog povjerio; njegovo je svjedočenje toliko razbjesnilo kralja i knezove da su ga bacili u jamu s muljem. Stjepan je bio kamenovan zato što je propovijedao Krista i to razapeta. Pavla su zatvarali u tamnicu, tukli štapovima, kamenovali i na kraju smaknuli zato što je bio vjeran Božji vjesnik poganima. A Ivan je bio prognan na otok Patmos “zbog riječi Božje i zbog Isusova svjedočanstva”.

Ovi primjeri ljudske ustrajnosti svjedoče o postojanosti Božjih obećanja – Njegovoj trajnoj prisutnosti i milostivoj potpori. Oni svjedoče o snazi vjere koja se uspješno odupire silama svijeta. Djelo je vjere osloniti se na Boga u najmračnijem času i osjećati, bez obzira na veličinu kušnje i izloženost oluji, da je naš Otac za kormilom. Oko vjere može vidjeti u budućnost i ispravno procijeniti vrijednost vječnog blaga.

Isus svojim sljedbenicima ne pruža nadu u stjecanje zemaljske slave i bogatstva, u život bez nevolja. Umjesto toga poziva ih da Ga slijede na putu samoodricanja i prijekora. Njemu, koji je došao otkupiti svijet, usprotivile su se ujedinjene sile zla. Povezani nemilosrdnim savezom, zli ljudi i zli anđeli ustali su protiv Kneza mira. Svaka Njegova riječ i postupak otkrivali su božansku sućut, a različitost od svijeta izazivala je ogorčeno neprijateljstvo.

Tako će biti sa svima koji žive pobožno u Kristu Isusu. Progonstvo i prijekor očekuje one koji su nadahnuti Kristovim Duhom. Karakter progonstva s vremenom se mijenja, ali načelo – duh koji djeluje u pozadini – isti je onaj koji je ubijao Gospodnje izabranike još od Abelovih dana.

Sotona je u svim vremenima progonio Božji narod. Mučio ih je i ubijao, ali su oni umirući nadvladali. Posvjedočili su o Onome koji je moćniji od Sotone. Zli ljudi mogu mučiti i ubiti tijelo, ali ne mogu dirnuti život koji je s Kristom skriven u Bogu. Oni mogu muškarce i žene zatvarati među zatvorske zidine, ali ne mogu vezati duh.

Preko nevolje i progonstva u Božjim se izabranicima objavljuje Njegova slava – Njegov karakter. Kristovi vjernici, omrznuti i progonjeni od svijeta, odgajani su i podučavani u Kristovoj školi. Na Zemlji hode uskim putovima; očišćeni su u peći nevolje. Oni slijede Krista i u najtežim sukobima, trpe samoodricanje i doživljavaju gorka razočaranja; ali tako uče što je krivnja i zlo grijeha pa na njega gledaju s gnušanjem. Budući da su dionici Kristovih patnji, oni iza jada vide slavu govoreći: “Držim, doista, da patnje sadašnjega vremena nisu dostojne usporedbe sa slavom koja će se objaviti u nama.” (Rimljanima 8,18)

57

Otkrivenje

578 U vrijeme apostola kršćanski su vjernici bili ispunjeni ozbiljnošću i oduševljenjem. Tako su neumorno radili za svojeg Učitelja da je u razmjerno kratko vrijeme, bez obzira na ogorčeno protivljenje, Radosna vijest o kraljevstvu objavljena u svim nastanjenim dijelovima Zemlje. Gorljivost koju su u to vrijeme pokazivali Isusovi sljedbenici nadahnuto je pero zapisalo radi ohrabrenja vjernih u svim vremenima. Za crkvu u Efezu, koju je Gospodin Isus uzeo kao simbol cijele kršćanske Crkve u apostolsko doba, vjerni i istiniti Svjedok je izjavio:

“Poznam tvoja djela, tvoj trud i tvoju postojanost. Znam da ne možeš podnositi zlikovce: iskušao si one koji tvrde da su apostoli, a nisu, i ustanovio si da su lašci. Ustrajan si i neumorno si trpio za moje ime.” (Otkrivenje 2,2.3)

579 Isprva je crkvu u Efezu obilježavala djetinja jednostavnost i gorljivost. Vjernici su ozbiljno nastojali poslušati svaku Božju riječ i njihov je život očitovao ozbiljnu, iskrenu ljubav prema Kristu. S radošću su vršili Božju volju jer je u njihovim srcima trajno nastavao Spasitelj. Budući da su bili ispunjeni ljubavlju prema svojem Otkupitelju, njihov je najvažniji cilj bio zadočiti duše za Njega. Nisu razmišljali o tome da gomilaju dragocjeno blago Kristove milosti. Osjećali su važnost svojeg poziva i pod teretom vijesti “Na zemlji mir ljudima dobre volje”, gorjeli su željom da odnesu Radosnu vijest o spasenju u najudaljenije krajeve Zemlje. I svijet je spoznao da su bili s Isusom. Zahvaljujući Božjem Sinu, grješni su ljudi, koji su se pokajali, dobili oprost, bili očišćeni i posvećeni, postali Božji suradnici.

Vjernici Crkve bili su ujedinjeni u mišljenju i postupcima. Ljubav prema Kristu bila je zlatni lanac koji ih je povezivao. Nastojali su sve više i potpunije upoznati Gospodina, i njihov je život objavljivao Kristovu radost i mir. Pomagali su sirotama i udovicama u njihovim nevoljama i same sebe čuvali čistima od ovog svijeta, uvjereni da bi bilo suprotno njihovom ispovijedanju i odricanje od njihova Otkupitelja kad tako ne bi činili.

Djelo je u svakom gradu napredovalo. Duše su se obraćale, a one su zauzvrat osjećale da moraju govoriti o neprocjenjivom blagu koje su primile. Nisu mogle počivati dok svjetlo, koje je rasvjetljavalo njihov um, ne obasja i druge. Mnoštvo nevjernika upoznalo je razloge za kršćansku nadu. Upućivani su topli, nadahnuti osobni pozivi zalutalima, odbačenima i onima koji su, tvrdeći da znaju istinu, bili više ljubitelji požude nego ljubitelji Boga.

580

Ali nakon nekog vremena gorljivost vjernika je počela opadati i njihova ljubav prema Bogu i jednog prema drugome je ohladnjela. Neki su zaboravili čudesan način na koji su primili istinu. Jedan po jedan od starih barjaktara pao je na svojem položaju. Neki mlađi radnici, koji su mogli dijeliti terete s ovim pionirima i tako se pripremiti za mudro vođenje, umorili su se od često ponavljanih istina. U želji za nečim novim i privlačnim, nastojali su u nauk unijeti nove elemente, dopadljivije mnogim umovima, ali koji nisu bili u skladu s temeljnim načelima Evandjelja. U svojoj samouvjerenosti i duhovnom sljepilu nisu prozreli da će ova lažna mudrovanja izazvati sumnju u prošla iskustva i tako izazvati zabunu i nevjeru.

Kad su se počela nametati ova lažna naučavanja, došlo je do podvajanja i oči mnogih su se odvratile od Isusa kao začelnika i završitelja naše vjere. Rasprave o nevažnim doktrinarnim točkama i razmatranje ugodno izmišljenih bajki uzimali su vrijeme koje je trebalo posvetiti naviještanju Evandjelja. Mnoštvo koje je bilo osvjedočeno i obraćeno vjernim iznošenjem istine, ostalo je neopomenuto. Pobožnost je naglo kopnjela; činilo se da će Sotona nadvladati one koji se smatraju Kristovim sljedbenicima.

581

Upravo je u to kritično vrijeme u povijesti Crkve Ivan bio osuđen na progonstvo. Crkvi je, kao nikada dosad, bio potreban njegov glas. Gotovo su svi njegovi bivši suradnici u propovjedničkoj službi umrli mučeničkom smrću. Ostali vjernici bili su izloženi ogorčenom protivljenju. Sve je izvana pokazivalo da nije

daleko dan kad će neprijatelji Kristove crkve trijumfirati. Ali Gospodnja ruka nevidljivo se kretala u tami. Prema Božjoj providnosti Ivan je došao tamo gdje mu je Krist mogao dati predivnu objavu samog sebe i božanske istine za prosvjetljenje crkava.

Neprijatelji istine nadali su se da će ušutkati glas Božjeg vjernog svjedoka ako ga prognaju; ali na Patmosu je učenik primio vijest čiji će utjecaj nastaviti jačati Crkvu do kraja vremena. Premda nisu bili oslobođeni odgovornosti za svoj postupak, oni koji su prognali Ivana postali su oruđa u Božjim rukama da ostvare nakane Neba, i upravo je nastojanje da ugase svjetlo donijelo istini nužno oslobođenje.

582 Bila je subota kad se Gospodin slave javio prognanom apostolu. Ivan je na Patmosu jednako sveto poštovao subotu kao dok je propovijedao narodu po selima i gradovima u Judeji. Pozvao se na dragocjena obećanja koja su bila povezana s tim danom. "Tada se zanesoh u dan Gospodnji", piše Ivan, "i začuh za sobom glas veliki kao trube, kako govori: 'Ja sam Alfa i Omega, Prvi i posljednji... I okrenuh se da vidim glas koji mi je govorio; i okrenuvši se vidjeh sedam svijećnjaka zlatnih, i usred sedam svijećnjaka kao Sina čovječjega.'" (Otkrivenje 1,10-13 – ŠA)

Ljubljeni učenik bio je stvarno posebno povlašten. Vidio je svojeg Učitelja u Getsemaniju lica umrljanog kapima krvi od muke, "tako mu je lice bilo neljudski iznakaženo te obličjem više nije naličio na čovjeka" (Izaija 52,14). Vidio Ga je u rukama rimskih vojnika, obučena u grimiznu kabanicu i okrunjena vijencem od trnja. Vidio Ga je kako visi na golgotskom križu kao predmet okrutne poruge i zlostavljanja. Sada Ivan još jednom može gledati svoga Gospodina. Ali kako Mu je izgled drukčiji! To više nije Čovjek boli, preziran i ponižavan od ljudi. Obučen je u odjeću nebeskog sjaja. "Njegova glava s kosom" je "bijela poput bijele vune, poput snijega; njegove su oči... kao ognjeni plamen; njegove su noge" slične "mjedi kad se užari u peći". (Otkrivenje 1,14.15.17) Njegov je glas sličan žuborenju mnogih voda. Njegovo lice sja kao sunce. U Njegovoj je ruci sedam zvijezda, a iz usta Mu izlazi oštar dvosjekli mač, oznaka snage Njegove Riječi. Patmos blista slavom uskrslog Gospodina.

"Kad ga opazih, padoh kao mrtav k njegovim nogama, a on stavi na me svoju desnicu i reče mi: 'Nemoj se bojati.'" (redak 17)

Ojačan, Ivan je mogao opstati pred svojim proslavljenim Gospodinom. A onda se pred njegovim začuđenim očima otvorila slava Neba. Bilo mu je dopušteno da vidi Božje prijestolje i, gledajući iza sukoba na Zemlji, vidio je u bjelinu obučenno mnoštvo otkupljenih. Čuo je glazbu nebeskih anđela i trijumfalne pjesme onih koji su pobijedili Janjetovom krvlju i riječju svojeg svjedočanstva. U otkrivenju koje je dobio, prizor za prizorom redala su se potresna iskustva Božjeg naroda i pretkazana mu je povijest Crkve do samog svršetka vremena. Ivanu su u slikama i simbolima bili prikazani predmeti od najveće važnosti koje je trebao zapisati da bi Božji narod, koji je živio u njegovu vrijeme i u budućim razdobljima, mogao ispravno razumjeti predstojeće opasnosti i sukobe.

583

Ovo je otkrivenje dano radi vođenja i tješnja Crkve tijekom kršćanskog razdoblja. Ali vjerski su ga učitelji proglasili zapečaćenom knjigom i tvrdili da se njegove tajne ne mogu protumačiti. Zbog toga su se mnogi okrenuli od proročkog izvještaja i nisu htjeli odvojiti vrijeme za proučavanje njegovih tajni. No Bog ne želi da se Njegov narod tako odnosi prema toj knjizi. Ona je "otkrivenje Isusa Krista koje mu daje Bog da pokaže slugama svojim što se ima uskoro dogoditi". "Blago onomu koji čita", izjavljuje Gospodin, "i onima koji slušaju riječi ovog proroštva te čuvaju što je u njem napisano. Jer je vrijeme blizu!" (redci 1 i 3 – DF) "Ja svakomu koji čuje proročanske riječi ove knjige izjavljujem: 'Tko ovomu što nadoda, Bog će mu dodati zla opisana u ovoj knjizi; a ako što oduzme od riječi ove proročke knjige, Bog će mu oduzeti njegov dio na stablo života i na Sveti grad, opisane u ovoj knjizi.' Onaj koji ovo jamči izjavljuje: 'Da, dolazim uskoro!'" (Otkrivenje 22,18-20)

584

U Otkrivenju su prikazane Božje duboke istine. Sam naziv nadahnutih stranica ove knjige – "otkrivenje" – protivi se tvrdnji da se radi o zapečaćenoj knjizi. Otkrivenje je nešto što je otkriveno. Sam Gospodin je svojem sluzi otkrio tajne sadržane u ovoj knjizi i Njegova je namjera da svima bude otvorena za proučavanje. Njezine su istine upućene onima što žive u posljednje dane povijesti Zemlje kao i onima koji su živjeli u Ivanovo vrijeme. Neki od prizora u ovom proroštvu zbili su se u prošlosti, a neki se zbivaju sada; neki prikazuju završetak velikog sukoba između sila tame i nebeskog Kneza, a neki otkrivaju trijumf i radost otkupljenih na obnovljenoj Zemlji.

585

Neka nitko ne misli da je beskorisno istraživati značenje istine koju sadrži ova knjiga samo zato što ne može objasniti značenje svakog simbola u Otkrivenju. Onaj koji je ove tajne otkrio Ivanu, marljivom će istraživaču istine omogućiti da osjeti nebesko ozračje. Oni čija su srca otvorena za primanje istine, bit će osposobljeni da razumiju njezin nauk, a oni "što slušaju riječi ovog proroštva te čuvaju što je u njem napisano", primit će obećane blagoslove.

U Otkrivenju se susreću i završavaju sve biblijske knjige. Ono je dopuna Danielovoj knjizi. Jedna je proročanstvo, a druga otkrivenje. Knjiga koja je bila zapečaćena nije Otkrivenje, već dio Danielova proročanstva koje se odnosi na posljednje dane. Andeo je zapovjedio: "A ti, Daniele, drži u tajnosti ove riječi i zapečati ovu knjigu do vremena svršetka." (Daniel 12,4)

Sam je Krist tražio da apostol zapiše ono što mu je bilo otkriveno. "Što vidiš, napiši u knjigu", zapovjedio je, "i pošalji sedmerim crkvama: u Efez, Smirnu, Pergam, Tijatiru, Sard, Filadelfiju i Laodiceju!" "Ja sam... Onaj koji živi! Bio sam mrtav, ali, evo, živim u vijeke vjekova... Sad napiši što si vidio: sadašnje stanje i ono što će se poslije ovoga dogoditi! Što se tiče tajanstvenog značenja sedam zvijezda koje si vidio u mojoj desnici i sedam zlatnih svijećnjaka: sedam zvijezda anđeli su sedam crkava, a sedam svijećnjaka sedam je crkava." (Otkrivenje 1,11.18-20)

Imena sedam crkava simboliziraju Crkvu u različitim razdobljima kršćanske ere. Broj sedam ukazuje na cjelovitost i simbol je činjenice da se vijesti protežu do svršetka vremena, dok sami simboli otkrivaju stanje Crkve u različitim razdobljima povijesti svijeta.

586

Krist je prikazan kako hoda među zlatnim svijećnjacima. Time je prikazan Njegov odnos prema crkvama. On je u stalnoj vezi sa svojim narodom. On zna njegovo pravo stanje. On promatra njegov poredak, njegovu pobožnost, njegovu posvećenost. Premda je veliki svećenik i posrednik u nebeskom Svetištu, ipak je prikazan kako se kreće usred svojih crkava na Zemlji. Neumornom i neprekidnom budnošću pazi da svjetlo bilo kojeg od Njegovih stražara ne potamni ili se ugasi. Kad bi svijećnjaci bili povjereni ljudskoj brizi, treperavi bi se plamen ugasio; ali On je pravi stražar u Gospodnjem domu, pravi čuvar hramskih dvorova. Njegova stalna skrb i milostiva potpora izvor su ži-

vota i svjetla. Krist je prikazan kako u svojoj desnici drži sedam zvijezda. To nam jamči da se nijedna crkva, ako je vjerna onome što joj je povjereno, ne treba bojati propasti, jer nitko ne može iz Kristovih ruku iščupati zvijezdu koja je pod zaštitom Sve-mogućega.

“Ovo govori onaj koji drži sedam zvijezda u svojoj desnici.” (Otkrivenje 2,1) Ove su riječi upućene učiteljima u Crkvi – onima kojima je Bog povjerio ozbiljne odgovornosti. Slatki utjecaji koji trebaju obilovati u Crkvi povezani su s Božjim propovjednicima koji trebaju objaviti Kristovu ljubav. Nebeske su zvijezde pod Njegovim nadzorom. On ih ispunja svjetlom. On ih vodi i upravlja njihovim kretanjem. Kad to ne bi činio, postale bi pale zvijezde. Tako je i s Njegovim propovjednicima. Oni su samo oruda u Njegovim rukama i sve dobro koje ostvaruju čine Njegovom silom. Oni trebaju odsjajivati Njegovo svjetlo. Njihova djelotvornost treba biti Spasitelj. Ako budu gledali u Njega kao što je On gledao u Oca, bit će osposobljeni da vrše Njegovo djelo. Kad se oslone na Boga, On će im dati svoj sjaj da ga odsjajuju svijetu.

587

Zarana je u povijesti Crkve tajna bezakonja, koju je preorekao apostol Pavao, počela svoje zlokobno djelo; i kad su lažni učitelji, na koje je Petar upozorio vjernike, nametali svoja krivovjerja, mnogi su bili zavedeni lažnim naučavanjima. Neki su se, pritisnuti nevoljama, pokolebali i bili u kušnji da se odreknu vjere. U vrijeme kad je Ivan dobio ovo otkrivenje, mnogi su izgubili prvu ljubav prema evandeoskoj istini. Ali Bog u svojem milosrđu nije pustio Crkvu da ostane u stanju otpada. U vijesti beskonačne nježnosti objavio im je svoju ljubav i želju da se pripreme za vječnost. “Sjeti se”, molio je, “odakle si pao, obrati se i opet počni činiti prva djela!” (redak 5)

Crkva je bila manjkava i zaslužila je oštar ukor i kaznu; Ivan je dobio nalog da zapiše vijesti opomena, ukora i molbi upućenih onima koji će, gubeći iz vida temeljna načela Radosne vijesti, izložiti opasnosti svoju nadu u spasenje. No riječi ukora, za koje Bog smatra da ih je potrebno uputiti, uvijek se iznose s nježnom ljubavlju i obećanjem mira svakom vjerniku koji se kaje. “Evo stojim na vratima i kucam”, izjavljuje Gospodin. “Ako tko čuje moj glas i otvori vrata, ući ću k njemu i večerati s njim, i on sa mnom.” (Otkrivenje 3,19.20)

588 A za one koji će usred sukoba sačuvati vjeru u Boga, proroku su bile dane riječi pohvale i obećanja: "Poznam tvoja djela. Gle, otvorio sam pred tobom vrata kojih nitko ne može zatvoriti jer si unatoč svojoj maloj snazi i sačuvao moju riječ i nisi se odre- kao moga imena." "Budući da si sačuvao moju poruku o posto- janosti, i ja ću tebe sačuvati od časa kušnje koji će doći na sav svijet da podvrgne kušnji stanovnike zemlje." Vjernici su bili upozoreni: "Budi uvijek budan i ojačaj ostatke koji već leže u smrti!" "Dolazim uskoro! Drži čvrsto što imaš, da ti nitko ne ugrabi vijenca!" (redci 8.10.2.11)

Preko onoga koji se sam predstavio kao "brat vaš i sudio- nik nevolje" (Otkrivenje 1,9), Krist je svojoj Crkvi objavio da mora trpjeti radi Njega. Promatrajući dugi niz stoljeća mraka i praznovjerja, ostarjeli prognanik je vidio mnoštvo koje zbog svoje ljubavi prema istini umire mučeničkom smrću. Ali isto je tako vidio da Onaj, koji je krijepio svoje prve svjedoke, neće zabo- raviti vjerne sljedbenike u stoljećima progonstva koja moraju proći prije svršetka vremena. "Nemoj se bojati muka što te čekaju", izjavio je Gospodin; "davao će ubrzo neke od vas ba- citi u tamnicu, da budete podvrgnuti kušnji, i trpjet ćete... Ostani vjeran do smrti, i dat ću ti vijenac – život!" (Otkrivenje 2,10)

589 A za sve vjerne koji su se borili protiv zla Ivan je čuo obećanje: "Pobjedniku ću dati da jede od stabla života koje se nalazi u Božjem raju." "Pobjednik će tako biti obučen u bijelu haljinu; njegova imena sigurno neću izbrisati iz knjige života; štoviše, njegovo ću ime priznati pred svojim Ocem i njegovim anđelima." "Pobjedniku ću dati da sjedne sa mnom na mome prijestolju, kao što i ja pobijedih i sjedoh sa svojim Ocem na njegovu prijestolju." (Otkrivenje 2,7; 3,5.21)

Ivan je vidio kako se Božje milosrđe, nježnost i ljubav sta- paju s Njegovom svetošću, pravednošću i silom. Vidio je kako grješnici dolaze k Ocu kojeg su se bojali zbog svojih grijeha. I gledajući u vrijeme nakon vrhunca velikog sukoba, promatrao je na Sionu "pobjednike... gdje stoje na staklenom moru s citrama Božjim" i "pjevaju pjesmu Mojsija" i Janjeta. (Otkrivenje 15,2.3)

Spasitelj je Ivanu prikazan kao "Lav iz Judina plemena" i kao "Janje gdje stoji kao zaklano" (Otkrivenje 5,5.6). Ovi simboli prikazuju sjedinjenje svemogućе sile i samopožrtvovne ljubavi. Lav iz Judina plemena, tako strašan za one koji su odbacili Nje- govu milost, bit će Janje Božje poslušnima i vjernima. Stup ognja

koji znači užas i srdžbu za prijestupnika Božjeg zakona, bit će jamstvo svjetla, milosrđa i izbavljenja za one koji su vršili Njegovе zapovijedi. Ruka, snažna da uništi buntovnika, bit će jaka da izbavi odanog. Tko je god vjeran, bit će spašen. "I on će poslati anđele svoje s glasnom trubom da skupe izabranike nje-gove od četiri vjetra, od jednog kraja nebesa do drugoga." (Matej 24,31) 590

U usporedbi s milijunima ljudi u svijetu, Božji će narod biti, kao što je uvijek bio, malo stado; ali ako bude čvrsto stajao za istinu kako je objavljena u Njegovoj Riječi, Bog će biti njegov zaklon. On će stajati pod širokim zaklonom Svemogućega. Bog je uvijek u većini. Kad zvuk posljednje trube prodre u tamnicu koja čuva mrtve, i kad pravednici ustanu uz pobjednički poklik: "Gdje je, smrti, tvoja pobjeda? Gdje je, smrti, tvoj žalac?" (1. Korinćanima 15,55) – stojeći s Bogom, s Kristom, s anđelima i s odanima i vjernima svih vremena, Božja će djeca biti u velikoj većini.

Pravi učenici slijede Krista u teškim sukobima, trpe samoodricanje i doživljavaju gorka razočaranja, ali to ih uči krivnji i bijedi grijeha i navodi ih da na njega gledaju s gnušanjem. Budući da su dionici Kristovih patnji, pripremljeno im je da budu i dionici Njegove slave. U svetom viđenju prorok je vidio trijumf Božje crkve ostatka. On piše:

"Također spazih nešto kao stakleno more pomiješano s vatrom i pobjednike... gdje stoje na staklenom moru s citrama Božjim. Oni pjevaju pjesmu Mojsija, slugе Božjega i pjesmu Janjeta." (Otkrivenje 15,2.3)

"Potom sam imao ovo viđenje: Janje stoji na Sionskoj gori i s njim sto četrdeset i četiri tisuće osoba koje su imale napisano na svojim čelima njegovo ime i ime njegova Oca." (Otkrivenje 14,1) U ovom je svijetu njihov um bio posvećen Bogu; oni su Mu služili razumom i srcem; a sada On na njihovo čelo stavlja svoje ime. "Oni će kraljevati u vijeke vjekova." (Otkrivenje 22,5) Oni ne ulaze i izlaze kao oni koji mole mjesto. Oni pripadaju broju onih kojima Krist kaže: "Dodite, blagoslovljeni Oca mog, i primite u posjed kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta!" On ih dočekuje kao svoju djecu riječima: "Udi u veselje gospodara svoga!" (Matej 25,34.21) 591

"To su oni koji... prate Janje kud god ono ide. Oni su otkupljeni od ljudi kao prvenci Bogu i Janjetu." (Otkrivenje 14,4)

Prorok ih u viđenju vidi kako stoje na Sionskoj gori, opasane za svetu službu, obučene u bijelo platno koje znači pravednost svetih. Ali svi koji slijede Janje na Nebu, moraju Ga prvo slijediti na Zemlji, ne zlovoljno ili prkosno, već s pouzdanom, ljubaznom i dragovoljnom poslušnošću, kao što stado slijedi pastira.

“A glas koji sam čuo podsjećao je na svirače što sviraju na svojim citrama. Pjevali su nešto slično novoj pjesmi pred prijestoljem... Nitko nije mogao naučiti te pjesme, osim onih sto četrdeset i četiri tisuće koji su otkupljeni sa zemlje... U njihovim se ustima ne nađe laž; oni su bez mane.” (redci 2-5)

592 “I opazih kako Sveti grad – novi Jeruzalem – silazi od Boga s neba, opremljen poput zaručnice koja je nakićena za svoga muža.” “Njegov sjaj bijaše sličan dragom kamenu, prozirnom kamenu jaspisu. Imao je velike, visoke zidine s dvanaesterim vratima, a na vratima dvanaest anđela i napisana imena: imena dvanaest plemena Izraelovih sinova.” “Dvanaest je vrata dvanaest bisera. Pojedina su vrata od jednog bisera. Gradski je trg od čistog zlata, nalik na prozirno staklo. Hrama ne vidjeh u njemu. Njegov hram, naime, jest Gospodin, Bog, Svemogući, i Janje.” (Otkrivenje 21,2.11.12.21.22)

U njemu “neće biti više ništa proketo. Prijestolje Božje i Janjetovo bit će u gradu. Sluge Božje klanjat će se Bogu i gledat će njegovo lice. A njegovo će ime biti na njihovim čelima. Neće više biti noći; i neće trebati ni svjetla od svjetiljke, ni svjetla od sunca, jer će nad njima svijetliti Gospodin, Bog.” (Otkrivenje 22,3-5)

“Potom mi anđeo pokaza rijeku života, bistru kao proziorac: izvire iz prijestolja Božjeg i Jaganjčeva. Posred gradskog trga, s obje strane rijeke stablo života što rodi dvanaest puta, svakog mjeseca svoj rod. A lišće stabla za zdravlje je narodima.” “Blago onima koji peru svoje haljine: imat će pravo na stablo života i na vrata će smjeti u grad!” (redci 1.2.14 – DF)

“Tada čuh jaki glas što dolazi od prijestolja kako viče: ‘Evo stana Božjeg među ljudima! On će stanovati s njima: oni će biti njegov narod, i on sam, Bog bit će s njima.’” (Otkrivenje 21,3)

58

Pobjednička Crkva

Prošlo je više od osamnaest stoljeća otkako su apostoli 593
počinili od svojeg rada, ali izvještaj o njihovom trudu i žrtva-
ma za Krista još uvijek pripada najdragocijenijem blagu Crkve.
Ovaj izvještaj, napisan po uputama Svetog Duha, napisan je da
bi Kristove sljedbenike svih vremena potaknuo na veću gorlji-
vost i ozbiljnost u Spasiteljevu djelu.

Učenici su ispunili nalog koji im je Krist dao. Kad su vjes-
nici križa naviještali Radosnu vijest, došlo je do takvog očito-
vanja Božje slave kakvu smrtni čovjek nikad prije nije vidio.
Suradnjom s božanskim Duhom apostoli su izvršili djelo koje
je potreslo svijet. U jednom jedinom naraštaju Radosna vijest
je naviještena svakom narodu.

Slavni su bili rezultati koji su pratili službu Kristovih iza-
branih apostola. Na početku službe neki od njih bili su neuki 594
ljudi, ali njihova posvećenost Učitelju bila je neograničena;
zahvaljujući Njegovim uputama, bili su pripremljeni za veliko
djelo koje im je povjerio. U njihovom su srcu vladali milost i
istina nadahnjujući njihove pobude i postupke. Njihov je život
bio skriven s Kristom u Bogu; oni su sebe potpuno izgubili iz
vida, jer su utonuli u dubine beskonačne ljubavi.

Učenici su bili ljudi koji su znali iskreno govoriti i moliti
se, ljudi koji su se oslanjali na Snagu Izraela. Kako su čvrsto
stajali uz Boga i svoju osobnu čast povezali s Njegovim prije-
stoljem! Jahve je bio njihov Bog. Njegova je čast bila njihova
čast. Njegova istina bila je njihova istina. Svaki napad na Evan-
đelje bio je kao duboka rana nanesena njihovoj duši, i oni su
se svim snagama borili za Kristovo djelo. Mogli su iznositi riječi

života zato što su primili nebesko pomazanje. Očekivali su mnogo, zato su i pokušavali mnogo. Sâm Krist im se objavio; zato su očekivali da ih On vodi. Njihovo razumijevanje istine i snaga da se odupru protivljenju bili su razmjerni pokoravanju Božjoj volji. Isus Krist, Njegova mudrost i sila, bili su tema svakog razgovora. Oni su uzvisivali Njegovo ime, jedino ime dano ljudima po kojemu se čovjek spašava. Kad su naviještali Kristovo savršenstvo, uskrslog Spasitelja, njihove su riječi pokretale srca, i muškarci i žene priklanjali su se Radosnoj vijesti. Mnoštvo koje je grdilo Spasiteljevo ime i preziralo Njegovu silu, sada se smatralo učenicima Razapetoga.

595 Apostoli nisu svoju zadaću ostvarili vlastitom snagom, već snagom živoga Boga. Njihov rad nije bio lak. Početno djelovanje kršćanske Crkve pratile su teškoće i gorčina tuge. Učenici su se u svojem radu stalno susretali s oskudicom, klevetama i progonstvom, ali nisu marili za svoj život, već su se radovali što su bili pozvani da stradaju za Krista. U njihovom radu nije bilo mjesta kolebljivosti, neodlučnosti ili mlakih namjera. Bili su voljni da se troše i budu potrošeni. Svijest o odgovornosti koja je na njima počivala očistila je i obogatila njihovo iskustvo, a božanska milost se očitovala u osvajanjima za Krista. Bog je svemogućom snagom djelovao preko njih da Evanđelje bude pobjedonosno.

Apostoli su gradili Božju crkvu na temelju koji je položio sam Krist. U Pismima se slika gradnje hrama često uzima kao slika izgradnje Crkve. Zaharija govori o Kristu kao Izdanku koji će sazidati Gospodnji hram. On govori o tome kako će nezna-bošci pomagati u radu: "I oni koji su daleko doći će i sazdat će Svetište Jahvino", a Izaija izjavljuje: "Zidine će tvoje obnoviti stranci." (Zaharija 6,12.15; Izaija 60,10)

Kad piše o izgradnji ovog hrama, Petar kaže: "Pristupite k njemu, živomu kamenu koji su, istina, ljudi odbacili, ali koji je u očima Božjim izabran, dragocjen, te dopustite da se od vas samih kao živog kamenja sagradi duhovna kuća, sveto svećeništvo, da prinosi duhovne i Bogu ugodne žrtve po Isusu Kristu!" (1. Petrova 2,4.5)

596 Apostoli su radili u kamenolomu židovskog i neznabožačkog svijeta i vadili kamenje koje su polagali na temelj. U pismu vjernicima u Efezu, Pavao je rekao: "Prema tome, niste više tuđinci i gosti, nego ste sugrađani svetih i ukućani Božji, nazi-

dani na pravom temelju – na apostolima i prorocima, a zaglavni je kamen sam Krist Isus. U njemu sva zgrada, čvrsto povezana, raste u sveti hram u Gospodinu. U njemu ste i vi zajedno saz-dani za stan Božji u Duhu.” (Efežanima 2,19-22)

A Korinćanima je pisao: “Prema Božjoj milosti koja mi je dana, ja sam, kao mudri graditelj, postavio temelj, a drugi na-doziduje. Ali neka svatko pazi kako nadoziduje! Nitko, naime, ne može postaviti drugoga temelja osim onoga koji je već po-stavljen, a taj je Isus Krist. Zida li tko na ovom temelju zlatom, srebrom, dragim kamenjem, drvetom, sijenom, slamom, svačije će djelo izići na vidjelo. To će pokazati onaj Dan, jer će se očitovati vatrom, a ta će vatra otkriti kakvo je čije djelo.” (1. Korinćanima 3,10-13)

Apostoli su gradili na sigurnom temelju, na Vječnoj Stije-ni. K ovom su temelju donosili kamenje izvađeno iz kamenoloma ovog svijeta. Graditelji nisu gradili bez prepreka. Njihov je rad bio izuzetno otežan protivljenjem Kristovih neprijatelja. Morali su se boriti protiv vjerskog sljepila, predrasuda i mrž-nje onih koji su gradili na lažnom temelju. Mnogi koji su radili kao graditelji Crkve mogu se usporediti s graditeljima zidina u Nehemijino vrijeme, o kojima je zapisano: “I nosači tereta dr-žali su oružje: jednom je rukom svaki radio svoj posao, a u drugoj mu bilo oružje.” (Nehemija 4,11)

597

Kraljevi i upravitelji, svećenici i knezovi nastojali su uniš-titi Božji hram. Ali unatoč zatvaranju, mučenju i smrti, vjerni ljudi nastavljali su posao i građevina je rasla, lijepa i skladna. Katkad su graditelji bili gotovo zaslijepljeni maglom praznovjerja koja ih je okruživala. Katkad su bili gotovo svladani nasilnošću svojih protivnika. Ali s nesalomljivom vjerom i nepokolebljivom hrabrošću nastavljali su raditi.

Jedan za drugim prvaci među graditeljima padali su od neprijateljeve ruke. Stjepan je bio kamenovan, Jakov pogubljen mačem, Pavlu odsječena glava, Petar razapet, Ivan prognan. Ali Crkva je rasla. Novi su graditelji zauzimali mjesto onih koji su pali i kamen za kamenom dodavan je građevini. Tako se pola-ko podizao hram Božje crkve.

Nakon osnivanja kršćanske Crkve uslijedila su stoljeća žestokog progonstva, ali nikad nije nedostajalo ljudi koji su iz-gradnju Božjeg hrama smatrali važnijom od samog života. O takvima je napisano: “Drugi, opet, iskusiše izrugivanja i udarce

598

i povrh toga okove i tamnice. Biše kamenovani, stavljeni na kušnju, pilani, umoreni mačem; išli su tamo-amo u ovčjim kožusima i kozjim kožama, oskudni, nevoljni i zlostavljani – oni kojih svijet ne bijaše dostojan! – lutajući po pustinjama, gorama, po špiljama i zemaljskim pukotinama.” (Hebrejima 11,36-38)

Neprijatelj pravednosti činio je sve kako bi zaustavio djelo povjereno Gospodnjim graditeljima. No Bog “ne ostavi sebe neposvjedočena” (Djela 14,17 – DF). Podizao je radnike sposobne da brane vjeru koja je jedanput zauvijek predana svetima. Povijest bilježi izvještaje o moralnoj snazi i junaštvu tih ljudi. Po put apostola, mnogi od njih pali su na položaju, ali je gradnja hrama stalno napredovala. Radnici su ubijani, ali je djelo napredovalo. Valdenzi, John Wycliffe, Hus i Jeronim, Martin Luther i Zwingli, Cranmer, Latimer i Knox, hugenoti, John i Charles Wesley i mnoštvo drugih donosili su k temelju građu koja će trajati za svu vječnost. I u kasnijim godinama, oni koji su tako plemenito nastojali promicati širenje Božje riječi i oni koji su svojom službom u poganskim zemljama pripremili put za navješćivanje posljednje velike vijesti – svi su oni također pomogli u podizanju građevine.

599

Premda su od apostolskih vremena protekla mnoga stoljeća, izgradnja Božjeg hrama nikad nije prekinuta. Možemo se osvrnuti kroz stoljeća i vidjeti živo kamenje kojim se gradi kako svjetluca kao zrake svjetla u tami zabluda i praznovjerja. Blještavo svjetlo ovog uglaćanog kamenja pokazuje veliku suprotnost između svjetla i tame, između zlata istine i troske zablude.

Pavao i drugi apostoli, i svi pravednici koji su živjeli od onog vremena do danas, obavili su svoj dio posla u gradnji hrama. No građevina još nije dovršena. Mi koji živimo u ovo vrijeme imamo pred sobom posao, dio koji trebamo uraditi. Mi trebamo temelju donositi građu koja će izdržati kušnju vatrom – zlato, srebro i drago kamenje pripremljeno “za Hram” (Psalam 144,12 – RU). Onima koji tako grade za Boga, Pavao upućuje riječi ohrabrenja i opomene: “Onaj kome ostane što je nadozidao primit će nagradu, a onaj čije djelo izgori štetovat će. On sâm spasit će se, ali kao kroz vatru.” (1. Korinćanima 3,14.15) Kršćanin koji vjerno iznosi riječ života i vodi ljude na put svetosti i mira, donosi k temelju građu koja će ostati; on će u Božjem kraljevstvu biti poštovan kao mudri graditelj.

O apostolima je pisano: "A oni odoše i počeše propovijedati svuda. Gospodin je s njima djelovao i potvrđivao Riječ čudesima što su je pratila." (Marko 16,20) Kao što je slao učenike, tako Krist danas šalje vjernike svoje Crkve. Njima stoji na raspolaganju ista sila koju su imali i apostoli. Ako Boga učine svojom snagom, On će djelovati s njima i njihov rad neće biti uzaludan. Neka shvate da je na djelo u koje su uključeni Gospodin stavio svoj pečat. Bog je Jeremiji rekao: "Ne govori: 'Dijete sam!'" Već idi k onima kojima te šaljem i reci sve ono što ću ti narediti. Ne boj ih se: jer ja sam s tobom da te izbavim." Zatim je pružio ruku i dotaknuo usta svojeg sluga govoreći: "Evo, u usta tvoja stavljam riječi svoje." (Jeremija 1,7-9) On nas šalje da idemo i govorimo riječi koje nam daje, osjećajući na svojim usnama Njegov sveti dodir.

600

Krist je Crkvi dao sveti nalog. Svaki vjernik treba biti sredstvo preko kojeg će Bog svijetu slati blago svoje milosti, neiskazano Kristovo bogatstvo. Nema ničega što bi Spasitelj toliko želio kao imati predstavnike koji će svijetu predstaviti Njegovog Duha i Njegov karakter. Ništa svijetu nije toliko potrebno kao ljudi preko kojih će se očitovati Spasiteljeva ljubav. Cijelo Nebo čeka na muškarce i žene preko kojih Bog može otkriti snagu kršćanstva.

Crkva je Božje sredstvo za naviještanje istine; On ju je opunomoćio za vršenje posebnog djela. Ako bude vjerna Njemu, poslušna svim Njegovim zapovijedima, u njoj će nastaviti bogatstvo božanske milosti. Ako bude odana, ako bude poštovala Gospodina Boga Izraelova, nema sile koja joj se može oduprijeti.

Revnost za Boga i Njegovo djelo poticala je učenike da sa silnom snagom svjedoče za Radosnu vijest. Ne bi li slična gorljivost trebala zapaliti naša srca odlučnošću da iznosimo vijest o otkupiteljskoj ljubavi, o Kristu i to razapetom? Prednost je svakog kršćanina ne samo da očekuje, već da ubrza Spasiteljev dolazak.

Bude li se Crkva obukla u Kristovu pravednost, bude li se odrekla svake privrženosti svijetu, pred njom će zasjati zora svijetlog i slavnog dana. Ono što joj je Bog obećao, ostaje zauvijek. Istina, zanemarena od onih koji je preziru i odbacuju, na kraju će trijumfirati. Premda katkad izgleda kao da je stala, njezino napredovanje nije nikad zaustavljeno. Kad Božja vijest naide na protivljenje, Bog joj daje dodatnu snagu da bi mogla

601

biti još utjecajnija. Obdarena božanskom energijom, ona će se probiti kroz najjače zapreke i svladati svaku prepreku.

Što je hrabrilo Božjeg Sina tijekom Njegovog života ispunjenog patnjom i žrtvom? Vidio je rezultat patnje svoje duše i nasitio se njegovom spoznajom. Gledajući u budućnost, promatrao je sreću onih koji su zahvaljujući Njegovom poniženju primili oprost i vječni život. Njegovo je uho čulo povik izbavljenih. Čuo je kako otkupljeni pjevaju pjesmu Mojsija i Janjeta.

602 Mi možemo imati viziju budućnosti, blaženstvo Neba. U Bibliji su objavljena viđenja buduće slave, prizori što ih je naslikala Božja ruka i oni su veoma dragi Njegovoj Crkvi. Vjerom možemo stajati na pragu vječnoga grada i čuti milostivu dobrodošlicu upućenu onima koji u ovom životu surađuju s Kristom smatrajući čašću da stradaju radi Njega. Kad se začuju riječi: "Dodite, blagoslovljeni Oca mog", oni pred noge Otkupitelja stavljaju svoje krune uz usklik: "Dostojno je Janje koje je zaklano da primi moć, bogatstvo, mudrost, snagu, čast, slavu i hvalu!... Onomu koji sjedi na prijestolju, i Janjetu: hvala, čast, slava i vlast u vijeke vjekova!" (Matej 25,34; Otkrivenje 5,12.13)

Ovdje izbavljeni susreću one koji su ih doveli k Spasitelju i svi se sjedinjuju slaveći Onoga koji je umro da bi ljudska bića imala život koji se može usporediti s Božjim životom. Sukob je završen. Došao je kraj nevolji i borbi. Pjesme pobjede ispunjavaju Nebo kad otkupljeni zapjevaju radosnu melodiju Dostojno je Janje zaklano, koje živi, trijumfalni osvajač.

"Poslije toga se, najedanput, pojavi pred mojim očima veliko mnoštvo, koje nitko nije mogao izbrojiti, iz svakog naroda i plemena, puka i jezika. Stajali su pred prijestoljem i pred Janjetom, obučeni u bijele haljine, s palmama u rukama, i vikali jakim glasom: 'Spasenje je djelo našega Boga, koji sjedi na prijestolju, i Janjeta!'... Ovo su – nato mi reče – oni što dolaze iz velike nevolje; oni su prali svoje haljine i obijelili ih u krvi Janjetovoj. Zato stoje pred prijestoljem Božjim i služe mu dan i noć u njegovu hramu. A onaj koji sjedi na prijestolju spustit će se na njih da boravi s njima. I više nigda neće ni ogladnjeti ni ožednjeti; više ih nigda neće moriti ni sunce ni ikakva žega, jer će ih Janje, koje stoji nasred prijestolja, pasti i voditi na izvore žive vode. I Bog će otrti svaku suzu s njihovih očiju... Smrti više neće biti; neće više biti ni tuge, ni jauka, ni boli, jer stari svijet prođe." (Otkrivenje 7,9.10.14-17; 21,4)